။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အဘိဓမ္မပိဋကေ

သမ္မောဟဝိနောဒနီ နာမ

ဝိဘင်္ဂ-အဋ္ဌကထာ

၁. ခန္ဓဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

စတုသစ္စဒသော နာထော, စတုဓာ ဓမ္မသင်္ဂဏိံ။
ပကာသယိတွာ သမ္ဗုဒ္ဓေါ, တဿေဝ သမနန္တရံ။

ဥပေတော ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ, အဋ္ဌာရသဟိ နာယကော။
အဋ္ဌာရသန္နံ ခန္ဓာဒိ-ဝိဘင်္ဂါနံ ဝသေန ယံ။

ဝိဘင်္ဂံ ဒေသယီ သတ္ထာ, တဿ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော။
ပတ္တော ယသ္မာ တတော တဿ, အပုဗ္ဗတ္ထာနုဝဏ္ဏနံ။

ကရိဿာမိ ဝိဂါဟေတွာ, ပေါရာဏဋ္ဌကထာနယံ။
သဒ္ဓမ္မေ ဂါရဝံ ကတွာ, တံ သုဏာထ သမာဟိတာတိ။

၁. ပဉ္စက္ခန္ဓာ – ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော တိ ဣဒံ ဝိဘင်္ဂပ္ပကရဏဿ အာဒိဘူတေ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ နာမ။ တတ္ထ **ပဉ္စာ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေန န တတော ဟေဋ္ဌာ န ဥဒ္ဓန္တိ ဒဿေတိ။ **ခန္ဓာ** တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ။ တတြာယံ ခန္ဓ-သဒ္ဒေါ သမ္ဗဟုလေသု ဌာနေသု ဒိဿတိ – ရာသိမှိ, ဂုဏေ, ပဏ္ဏတ္တိယံ, ရုဠှိယန္တိ။ ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ န သုကရံ ဥဒကဿ ပမာဏံ ဂဟေတုံ – ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကသတာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကသဟဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကသတသဟဿာနီတိ ဝါ, အထ ခေါ အသင်္ချေယျော အပ္ပမေယျော မဟာဥဒကက္ခန္ဓောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၅၁; ၆.၃၇) ဟိ ရာသိတော ခန္ဓော နာမ။ နဟိ ပရိတ္တကံ ဥဒကံ ဥဒကက္ခန္ဓောတိ ဝုစ္စတိ, ဗဟုကမေဝ ဝုစ္စတိ။ တထာ န ပရိတ္တကော ရဇော ရဇက္ခန္ဓော, န အပ္ပမတ္တကာ ဂါဝေါ ဂဝက္ခန္ဓော, န အပ္ပမတ္တကံ ဗလံ ဗလက္ခန္ဓော, န အပ္ပမတ္တကံ ပုညံ ပုညက္ခန္ဓောတိ ဝုစ္စတိ။ ဗဟုကမေဝ ဟိ ရဇော ရဇက္ခန္ဓော, ဗဟုကာဝ ဂါဝေါ ဂဝက္ခန္ဓော, ဗလက္ခန္ဓော, ပုညက္ခန္ဓောတိ ဝုစ္စန္တိ။ ''သီလက္ခန္ဓော သမာဓိက္ခန္ဓော''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၅) ပန ဂုဏတော ခန္ဓော နာမ။ ''အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ မဟန္တံ ဒါရုက္ခန္ဓံ ဂင်္ဂါယ နဒိယာ သောတေန ဝုယှမာန''န္တိ (သံ. နိ. ၄.၂၄၁)။ ဧတ္ထ ပဏ္ဏတ္တိတော ခန္ဓော နာမ။ ''ယံ စိတ္တံ မနော မာနသံ။ပေ။ ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၆၃, ၆၅) ရုဠှိတော ခန္ဓော နာမ။ သွာယမိဓ ရာသိတော အဓိပ္ပေတော။ အယဉ္ဟိ ခန္ဓဋ္ဌော နာမ ပိဏ္ဍဋ္ဌော ပူဂဋ္ဌော ဃဋဋ္ဌော ရာသဋ္ဌော။ တသ္မာ 'ရာသိလက္ခဏာ ခန္ဓာ'တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကောဋ္ဌာသဋ္ဌော ခန္ဓဋ္ဌောတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ; လောကသ္မိဉ္ဟိ ဣဏံ ဂဟေတွာ စောဒိယမာနာ 'ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ ဒဿာမ, တီဟိ ခန္ဓေဟိ ဒဿာမာ'တိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ 'ကောဋ္ဌာသလက္ခဏာ ခန္ဓာ'တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမေတ္ထ **ရူပက္ခန္ဓော** တိ ရူပရာသိ ရူပကောဋ္ဌာသော, **ဝေဒနာက္ခန္ဓော** တိ ဝေဒနာရာသိ ဝေဒနာကောဋ္ဌာသောတိ ဣမိနာ နယေန သညာက္ခန္ဓာဒီနံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇတ္တာဝတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ယှတယံ ''စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒါယရူပ''န္တိ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာဒီသု ကောဒသသု ဩကာသေသု ဝိဘတ္တော 'ပဋ္ဌဝီသတိ ရူပကောဋ္ဌာသာ'တိ စ 'ဆန္နဝုတိ ရူပကောဋ္ဌာသာ'တိ စ ဇဝံပဘေဒေ ရူပရာသိ, တံ သဗ္ဗံ ပရိပိဏ္ဍေတွာ ရူပက္ခန္ဓော နာမာတိ ဒဿေသိ။ ယော ပနာ ယံ ''သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ''တိ တေသုယေဝ ကောဒသသု ဩကာသေသု ဝိဘတ္တော စတု ဘူမိကဝေဒနာရာသိ, တံ သဗ္ဗံ ပရိပိဏ္ဍေတွာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နာမာတိ ဒဿေသိ။ ယော ပနာယံ ''စက္ခုသမ္ဖဿဇာ သညာ။ပေ.။ မနောသမ္ဖဿဇာ သညာ''တိ တေသုယေဝ ကောဒသသု ဩကာသေသု ဝိဘတ္တော စတုဘူမိကသညာရာ သိ , တံ သဗ္ဗံ ပရိပိဏ္ဍေတွာ သညာက္ခန္ဓော နာမာတိ ဒဿေသိ။ ယော ပနာယံ ''စက္ခုသမ္ဖဿဇာ စေတနာ။ပေ.။ မနောသမ္ဖဿဇာ စေတနာ''တိ တေသုယေဝ ကောဒသသု ဩကာသေသု ဝိဘတ္တော စတုဘူမိကစေတနာရာသိ, တံ သ ဗ္ဗံ ပရိပိဏ္ဍေတွာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော နာမာတိ ဒဿေသိ။ ယော ပနာယံ ''စက္ခုဝိညာဏံ, သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိ ညာဏံ, မနောဓာတု, မနောဝိညာဏဓာတူ''တိ တေသုယေဝ ကောဒသသု ဩကာသေသု ဝိဘတ္တော စတုဘူမိကစိတ္တရာ သိ, တံ သဗ္ဗံ ပရိပိဏ္ဍေတွာ ဝိညာဏက္ခန္ဓော နာမာတိ ဒဿေသိ။

အပိစေတ္ထ သဗ္ဗမ္ပိ စတုသမုဋ္ဌာနိကံ ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော, ကာမာဝစရအဋ္ဌကုသလစိတ္တာဒီဟိ ဧကူနနဝုတိစိတ္တ ေတဟိ သဟဇာတာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖဿာဒယော ဓမ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဧကူနန ဝုတိ စိတ္တာနိ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ။ ဧဝမ္ပိ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဓမ္မပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁. ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော

၂. ဣဒါနိ တေ ရူပက္ခန္ဓာဒယော ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမော ရူပက္ခန္ဓော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တတ္ထာ**တိ တေသု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု။ **ကတမော**တိ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ **ရူပက္ခန္ဓော** တိ ပုစ္ဆိတဓမ္မနိဒဿနံ။ ဣဒါနိ တံ ဝိဘဇန္တော **ယံ ကိဉ္စိ ရူပ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယံ ကိဉ္စိ** တိ အနဝသေသပရိယာဒါနံ။ **ရူပ**န္တိ အတိပ္ပသင်္ဂနိယမ နံ။ ဧဝံ ပဒဒွယေနာပိ ရူပဿ အနဝသေသပရိဂ္ဂဟော ကတော ဟောတိ။

တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန ရူပန္တိ? ရုပ္ပနဋ္ဌေန ရူပံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

> ''ကိဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ရူပံ ဝဒေထ? ရုပ္ပတီတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကေန ရုပ္ပတိ? သီ တေနပိ ရုပ္ပတိ, ဥဏှေနပိ ရုပ္ပတိ, ဇိဃစ္ဆာယပိ ရုပ္ပတိ, ပိပာသာယပိ ရုပ္ပတိ, ဍံသမကသဝါတာတပသရိ သပသမ္ဖဿေနပိ ရုပ္ပတိ။ ရုပ္ပတီတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၉)။

တတ္ထ **ကိ**န္တိ ကာရဏပုစ္ဆာ; ကေန ကာရဏေန ရူပံ ဝဒေထ, ကေန ကာရဏေန တံ ရူပံ နာမာတိ အတ္ထော။ ရုပ္ပတီ တိ ဧတ္ထ **ဣတီ**တိ ကာရဏုဒ္ဒေသော။ ယသ္မာ ရုပ္ပတိ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **ရုပ္ပတီ** တိ ကုပ္ပတိ ဃဋ္ဋ ီယတိ ပီဠီယတိ ဘိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဣမိနာ ဧတ္တကေန ဌာနေန ရုပ္ပနဋ္ဌေန ရူပံ ဝုတ္တံ။ ရုပ္ပနလက္ခဏေန ရူ ပန္တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ရုပ္ပနလက္ခဏဉှေတံ။

သီတေနပိ ရုပ္ပတီ တိအာဒီသု ပန **သီတေန** တာဝ **ရုပ္ပနံ လောကန္တရိကနိရယေ** ပာကဋံ။ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံဉ္ဟိ စ က္ကဝါဠာနံ အန္တရေ ဧကေကော လောကန္တရိကနိရယော နာမ ဟောတိ အဋ္ဌယောဇနသဟဿပ္ပမာဏော, ယဿ နေဝ ဟေဋ္ဌာ ပထဝီ အတ္ထိ, န ဥပရိ စန္ဒိမသူရိယဒီပမဏိအာလောကော, နိစ္စန္ဓကာရော။ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ တိဂါဝုတော အတ္တဘာဝေါ ဟောတိ။ တေ ဝဂ္ဂုလိယော ဝိယ ပဗ္ဗတပာဒေ ဒီဃပုထုလေဟိ နခေဟိ လဂ္ဂိတွာ အဝံသိရာ ဩလမ္ဗန္တိ။ ယဒါ သံသပ္ပန္တာ အညမညဿ ဟတ္ထပါသဂတာ ဟောန္တိ အထ 'ဘက္ခော နော လဒ္ဓော'တိ မည မာနာ တတ္ထ ဗျာဝဋာ ဝိပရိဝတ္တိတွာ လောကသန္ဓာရကဥဒကေ ပတန္တိ, သီတတတေ ပဟာရန္တေပိ ပက္ကမဓု ကဖလာနိ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွာ ဥဒကေ ပတန္တိ။ ပတိတမတ္တာဝ အစ္စန္တခါရေန သီတောဒကေန ဆိန္နစမ္မနှာရုမံသအ ဋ္ဌီဟိ ဘိဇ္ဇမာနေဟိ တတ္တတေလေ ပတိတပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ ပဋပဋာယမာနာ ဝိလီယန္တိ။ ဧဝံ သီတေန ရုပ္ပနံ လောကန္တရိကနိရယေ ပာကဋံ။ မဟိံသကရဋ္ဌာဒီသုပိ ဟိမပာတသီတလေသု ပဒေသေသု ဧတံ ပာကဋမေဝ။ တတ္ထ ဟိ သတ္တာ သီတေန ဘိန္နစ္ဆိန္နသရီရာ ဇီဝိတက္ခယမ္ပိ ပာပုဏန္တိ။

ဥဏှော့ဟာန ရုပ္ပနံ အဝီစိမဟာနိရယေ ဟာကဋ္ဌံ။ တတ္ထ ဟိ တတ္တာယ လောဟပထဝိယာ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓ
နာဒိကရဏကာလေ သတ္တာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တိ။

ဇိဃစ္ဆာယ ရုပ္ပနံ ပေတ္တိဝိသယေ စေဝ ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ စ ဟာကဋ္ဌံ။ ပေတ္တိဝိသယသ္မိဥ္ဟိ သတ္တာ ဒွေဝ တီ
ဏိ ဗုဒ္ဓန္တရာနိ ကိဉ္စိဒေဝ အာမိသံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ မုခေ ပက္ခိပန္တာ နာမ န ဟောန္တိ ။ အန္တောဥဒရံ အာဒိတ္တ
တသုသိရရုက္ခော ဝိယ ဟောတိ။ ဒုဗ္ဘိက္ခေ ကဉ္စိကမတ္တမ္ပိ အလဘိတွာ မရဏပ္ပတ္တာနံ ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပိပာသာယ ရုပ္ပနံ ကာလကဉ္စိကာ ဒိသု ဟာကဋ္ဌံ။ တတ္ထ ဟိ သတ္တာ ဒွေဝ တီဏိ ဗုဒ္ဓန္တရာနိ ဟဒယတေမနမတ္တံ
တ ဖိဝ္ဟာတေမနမတ္တံ တ ဥဒကဗိန္ဒုံ လဒ္ဓုံ န သက္ကောန္တိ။ 'ဟာနီယံ ပိဝိဿာမာ'တိ နဒိံ ဂတာနမ္ပိ နဒီ တလိကာတ
လံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ မဟာသမုဒ္ဒံ ပက္ခန္တာနမ္ပိ မဟာသမုဒ္ဒော ပိဋ္ဌိပာသာဏော ဟောတိ။ တေ သုဿန္တာ ဗလဝဒုက္ခပိဠိ
တာ ဝိစရန္တိ။

ဧကော ကိရ ကာလကဉ္စိကအသုရော ပိပာသံ အဓိဝာသေတုံ အသက္ကောန္တော ယောဇနဂမ္ဘီရဝိတ္ထာရံ မဟာဂင်
ဂံ ဩတရိ။ တဿ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ဆိဇ္ဇတိ, ဓူမော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, တတ္တေ ပိဋ္ဌိပာသာဏေ စင်္ကမနကာလော
ဝိယ ဟောတိ။ တဿ ဥဒကသဒ္ဒံ သုတွာ ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တဿေဝ ရတ္တိ ဝိဘာယိ။ အထ နံ ပာတောဝ ဘိ
က္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ တိံသမတ္တာ ပိဏ္ဍစာရိကဘိက္ခူ ဒိသွာ – "ကော နာမ တွံ, သပ္ပုရိသာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ "ပေတော
ဟမသ္မိ, ဘန္တေ"တိ။ "ကိံ ပရိယေသသီ"တိ? "ဟာနီယံ, ဘန္တေ"တိ။ "အယံ ဂင်္ဂါ ပရိပုဏ္ဏာ, ကိံ တွံ န ပဿ
သီ"တိ? "န ဥပကပ္ပတိ, ဘန္တေ"တိ။ "တေန ဟိ ဂင်္ဂါပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇ, မုခေ တေ ဟာနီယံ အာသိဉ္စိဿာမာ"တိ။ သော
တလိကာပုဠိနေ ဥတ္တာနော နိပဇ္ဇိ။ ဘိက္ခူ တိံသမတ္တေ ပတ္တေ နီဟရိတွာ ဥဒကံ အာဟရိတွာ အာဟရိတွာ တဿ
သ မုခေ အာသိဉ္စိံသု။ တေသံ တထာ ကရောန္တာနံယေဝ ဝေလာ ဥပကဋ္ဌာ ဇာတာ။ တတော "ဘိက္ခာစာရကာလော အမှ
ာကံ, သပ္ပုရိသ; ကစ္စိ တေ အဿာဒမတ္တာ လဒ္ဓာ"တိ အာဟံသု။ ပေတော "သစေ မေ, ဘန္တေ, တိံသမတ္တာနံ အ
ယျာနံ တိံသမတ္တေဟိ ပတ္တေဟိ အာသိတ္တဥဒကတော အဍ္ဎပသတမတ္တမ္ပိ ပရဂလဂတံ, ပေတတ္တဘာဝတော
မောက္ခော မာ ဟောတူ"တိ အာဟ။ ဧဝံ ပိပာသာယ ရုပ္ပနံ ပေတ္တိဝိသယေ ဟာကဋ္ဌံ။

ဍံသာဒီဟိ ရုပ္ပနံ ဍံသမက္ခိကာဒိသမ္ဗဟုလေသု ပဒေသေသု ဟာကဋ္ဌံ။ ဧတ္ထ စ **ဍံသာ**တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ, **မက
သာ**တိ မကသာဝ **တတာ**တိ ကုန္ထိတတပိဋ္ဌိတတာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သရီရသ္မိဥ္ဟိ တတရောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဟ
တ္ထပာဒပိဋ္ဌိအာဒီနိ ဘိန္ဒတိ, ကာဏံ ကရောတိ, ခုဇ္ဇံ ကရောတိ, ပီဌသပ္ပိံ ကရောတိ။ **အာတပေ**ာတိ သူရိယာတပေ။
တေန ရုပ္ပနံ **မရုကန္တာရာ** ဒိသု ဟာကဋ္ဌံ။ ဧကာ ကိရ ဣတ္ထီ မရုကန္တာရေ ရတ္တိံ သတ္ထတော ဩဟီနာ ဒိဝာ သူရိယေ
ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ တလိကာယ တပ္ပမာနာယ ပာဒေ ဌပေတုံ အသက္ကောန္တီ သီသတော ပစ္ဆိံ ဩတာရေတွာ အက္ကမိ။
ကမေန ပစ္ဆိယာ ဥဏှာဘိတတ္တာယ ဌာတုံ အသက္ကောန္တီ တဿာ ဥပရိ သာဋကံ ဌပေတွာ အက္ကမိ။ တသ္မိမ္
ပိ သန္တတ္တေ အင်္ကေ ဂဟိတံ ပုတ္တကံ အဓောမုခံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ကန္ဒန္တီ ကန္ဒန္တီ အက္ကမိတွာ သဒ္ဓိံ တေန
တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဥဏှာဘိတတ္တာ ကာလမကာသိ။

သရီသပာတိ ယေ ကေစိ ဒီဃဇာတိကာ သရန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ သမ္ဖဿေန ရုပ္ပနံ အာသီဝိသဒဋ္ဌာဒီနံ ဝသေ
န ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣအာနိ 'ယံ ကိဉ္စိ ရူပ'န္တိ ပဒေန သံဂဟိတံ ပဉ္စဝီသတိကောဋ္ဌာသဆန္နဝုတိကောဋ္ဌာသပ္ပဘေဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ရူပံ အတီ
တာဒိကောဋ္ဌာသေသု ပက္ခိပိတွာ ဒဿေတုံ **အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န** န္တိ အာဟ။ တတော ပရံ တဒေဝ အဇ္ဈတ္တဒုကာ
ဒိသု စတူသု ဒုကေသု ပက္ခိပိတွာ ဒဿေတုံ **အဇ္ဈတ္တံ တ ဗဟိဒ္ဓာ တ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတော ပရံ သဗ္ဗမ္ပေတံ ဧ
ကာဒသသု ပဒေသေသု ပရိယာဒိယိတွာ ဒဿိတံ ရူပံ ဧကတော ပိဏ္ဍံ ကတွာ ဒဿေတုံ **တဒေကဇ္ဈံ** န္တိအာဒိ ဝုတ္
တံ။

တတ္ထ **တဒေကဇ္ဈံ** န္တိ တံ ဧကဇ္ဈံ; **အဘိသညူဟိတွာ**တိ အဘိသံဟရိတွာ; **အဘိသင်္ခိပိတွာ** တိ သင်္ခေပံ က
တွာ; ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သဗ္ဗမ္ပေတံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ ရုပ္ပနလက္ခဏသင်္ခာတေ ဧကဝိဓဘာဝေ ပညာယ ရာသိံ
ကတွာ ရူပက္ခန္ဓော နာမာတိ ဝုစ္စတီတိ။ ဧတေန သဗ္ဗမ္ပိ ရူပံ ရုပ္ပနလက္ခဏေ ရာသိဘာဝူပဂမနေန ရူပက္ခန္ဓောတိ

ဒဿိတံ ဟောတိ။ န ဟိ ရူပတော အညော ရူပက္ခန္ဓော နာမ အတ္ထိ။ ယထာ စ ရူပံ, ဧဝံ ဝေဒနာဒယောပိ ဝေဒယိတလက္ခဏာဒီသု ရာသိဘာဝူပဂမနေန။ န ဟိ ဝေဒနာဒီဟိ အညေ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော နာမ အတ္ထိ။

၃. ဣဒါနိ ဧကေကသ္မိံ ခန္ဓေ ပက္ခိတ္တံ ရူပံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဘာဇေတ္ဝာ ဒဿေန္တော **တတ္ထ ကတမံ ရူပံ အတီတ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ ဧကာဒသသု ခန္ဓေသု ပက္ခိပိတ္ဝာ ဌပိတမာတိကာယ ဘုမ္မံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နန္တိအာဒိနာ နယေန ဌပိတာယ မာတိကာယ ယံ အတီတံ ရူပန္တိ ဝုတ္တံ, တံ ကတမန္တိ? ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗပုစ္ဆာသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတီတံ နိရုဒ္ဓ** န္တိအာဒီနိ ပဒါနိ နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ သ အတီတတ္တိကဘာဇနီယဝဏ္ဏနာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၀၄၄) ဝုတ္တာနေဝ။ **စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ** တိ ဣဒံ အတီတန္တိ ဝုတ္တရူပဿ သဘာဝဒဿနံ။ ယထာ စေတ္ထ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – အတီတရူပမ္ပိ ဘူတာနိ စေဝ ဘူတာနိ ဥပာဒါယ နိဗ္ဗတ္တရူပဉ္စ, အနာဂတမ္ပိ။ပေ.။ ဒူရသန္တိကမ္ပိ ။ န ဟိ ဘူတေဟိ စေဝ ဘူတာနိ ဥပာဒါယ ပဝတ္တရူပတော စ အညံ ရူပံ နာမ အတ္ထီတိ။

အပရော နယော – **အတီတံသေန သင်္ဂဟိတ** န္တိ အတီတကောဋ္ဌာသေနေဝ သင်္ဂဟိတံ, ဧတ္ထေဝ ဂဏနံ ဂတံ။ ကိန္တိ? စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယရူပန္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နနိဒ္ဒေသပဒါနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

ဣဒံ ပန အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ သုတ္တန္တပရိယာယတော အဘိဓမ္မနိဒ္ဒေသတောတိ ဒုဝိဓံ။ တံ သုတ္တန္တပရိယာယေ ဘဝေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ ပဋိသန္ဓိတော ဟိ ပဋ္ဌာယ အတီတဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တံ ရူပံ, အနန္တရဘဝေ ဝါ နိဗ္ဗတ္တံ ဟောတု ကပ္ပကောဋိသတသဟဿမတ္ထကေ ဝါ, သဗ္ဗံ အတီတမေဝ နာမ။ စုတိတော ပဋ္ဌာယ အနာဂတဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တနကရူပံ, အနန္တရဘဝေ ဝါ နိဗ္ဗတ္တံ ဟောတု ကပ္ပကောဋိသတသဟဿမတ္ထကေ ဝါ, သဗ္ဗံ အနာဂတမေဝ နာမ။ စုတိပဋိသန္ဓိအနန္တရေ ပဝတ္တရူပံ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ။ အဘိဓမ္မနိဒ္ဒေသေ ပန ခဏေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ တယော ဟိ ရူပဿ ခဏာ – ဥပ္ပာဒော, ဌိတိ, ဘင်္ဂေါတိ။ ဣမေ တယော ခဏေ ပတ္ဝာ နိရုဒ္ဓံ ရူပံ, သမနန္တရနိရုဒ္ဓံ ဝါ ဟောတု အတီတေ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿမတ္ထကေ ဝါ, သဗ္ဗံ အတီတမေဝ နာမ။ တယော ခဏေ အသမ္ပတ္တံ ရူပံ, ဧကစိတ္တက္ခဏမတ္တေန ဝါ အသမ္ပတ္တံ ဟောတု အနာဂတေ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿမတ္ထကေ ဝါ, သဗ္ဗံ အနာဂတမေဝ နာမ။ ဣမေ တယော ခဏေ သမ္ပတ္တံ ရူပံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဣဒံ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ, ဧဝံ သန္တေပိ အဘိဓမ္မနိဒ္ဒေသေနေဝ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နရူပံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပရော နယော – ဣဒဉ္စ ဟိ ရူပံ အဒ္ဓါသန္တတိသမယခဏဝသေန စတုဓာ အတီတံ နာမ ဟောတိ။ တထာ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ အဒ္ဓါဝသေန တာဝ ဧကဿ ဧကသ္မိံ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, စုတိတော ဥဒ္ဓံ အနာဂတံ, ဥဘိန္နမန္တရေ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ သန္တတိဝသေန သဘာဂဧကဥတုသမုဋ္ဌာနံ ဧကာဟာရသမုဋ္ဌာနဉ္စ ပုဗ္ဗာပရိယဝသေန ပဝတ္တမာနမ္ပိ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တတော ပုဗ္ဗေ ဝိသဘာဂဥတုအာဟာရသမုဋ္ဌာနံ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ စိတ္တဇံ ဧကဝီထိဧကဇဝနဧကသမာပတ္တိသမုဋ္ဌာနံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿ ပာဋိယေက္ကံ သန္တတိဝသေန အတီတာဒိဘေဒော နတ္ထိ။ တေသညေဝ ပန ဥတုအာဟာရစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကဝသေန တဿ အတီတာဒိဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သမယဝသေန ဧကမုဟုတ္တပုဗ္ဗဏှသာယန္ဟရတ္တိဒိဝါဒီသု သမယေသု သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနံ တံ တံ သမယံ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ။ တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ ခဏဝသေန ဥပ္ပာဒါဒိက္ခဏတ္တယပရိယာပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ။ တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။

အပိစ အတိက္ကန္တဟေတုပစ္စယကိစ္စံ အတီတံ။ နိဋ္ဌိတဟေတုကိစ္စံ အနိဋ္ဌိတပစ္စယကိစ္စံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ ဥဘယကိစ္စမသမ္ပတ္တံ အနာဂတံ။ သကိစ္စက္ခဏေ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ ဧတ္ထ စ ခဏာဒိကထာဝ နိပ္ပရိယာယာ, သေသာ သပရိယာယာ။ တာသု နိပ္ပရိယာယကထာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ အဇ္ဈတ္တဒုကဿာပိ နိဒ္ဒေသပဒါနိ ဟေဋ္ဌာ အဇ္ဈတ္တတ္တိကနိဒ္ဒေသေ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၀၅၀) ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ ဩဠာရိကာဒီနိ ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၇၄) ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၆. ဟီနဒုကနိဒ္ဒေသေ **တေသံ တေသံ သတ္တာန**န္တိ ဗဟူသု သတ္တေသု သာမိဝစနံ။ အပရဿာပိ အပရဿာပိ ဟိ ဝုစ္စမာနေ ဒီဃသမ္ပိ ကပ္ပသတသဟဿမ္ပိ ဝဒန္တော ဧတ္တကမေဝ ဝဒေယျ။ ဣတိ သတ္တာ ဒွီဟေဝ ပဒေဟိ အနဝသေသေ သတ္တေ ပရိယာဒိယန္တော 'တေသံ တေသံ သတ္တာန'န္တိ အာဟ။ ဧတ္တကေန ဟိ သဗ္ဗမ္ပိ အပရဒီပနံ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ **ဥညာတ**န္တိ အဝမတံ။ **အဝညာတ**န္တိ ဝမ္ဘေတွာ ဉာတံ။ ရူပန္တိပိ န ဝိဒိတံ။ **ဟီဠိတ**န္တိ အဂဟေတဗ္ဗတ္တေန ခိတ္တံ ဆဍ္ဍိတံ, ဇိဂုစ္ဆိတန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပရိဘူတ**န္တိ ကိမေတေနာတိ ဝါစာယ ပရိဘဝိတံ။ **အစိတ္တီကတ**န္တိ န ဂရုကတံ။ **ဟီန**န္တိ လာမကံ။ **ဟီနမတ**န္တိ ဟီနန္တိ မတံ, လာမကံ ကတွာ ဉာတံ။ **ဟီနသမ္မတ**န္တိ ဟီနန္တိ လောကေ သမ္မတံ, ဟီနေဟိ ဝါ သမ္မတံ, ဂူထဘက္ခေဟိ ဂူထော ဝိယ။ **အနိဋ္ဌ**န္တိ အပ္ပိယံ, ပဋိလာဘတ္ထာယ ဝါ အပရိယေသိတံ။ သစေပိ နံ ကောစိ ပရိယေသေယျ, ပရိယေသတု။ ဧတဿ ပန အာရမ္မဏဿ ဧတဒေဝ နာမံ။ **အကန္တ**န္တိ အကာမိတံ, နိဿိရိကံ ဝါ။ **အမနာပ**န္တိ မနသ္မိံ န အပ္ပိတံ။ တာဒိသဉှိ အာရမ္မဏံ မနသ္မိံ န အပ္ပီယတိ။ အထ ဝါ မနံ အပ္ပာယတိ ဝဍ္ဎေတီတိ မနာပံ, န မနာပံ အမနာပံ။

အပရော နယော – **အနိဋ္ဌံ** သမ္ပတ္တိဝိရဟတော။ တံ ဧကန္တေန ကမ္မသမုဋ္ဌာနေသု အကုသလကမ္မသမုဋ္ဌာနံ။ **အကန္တံ** သုခဿ အဟေတုဘာဝတော။ **အမနာပံ** ဒုက္ခဿ ဟေတုဘာဝတော။ **ရူပါ သဒ္ဒါ**တိ ဣဒမဿ သဘာဝဒီပနံ။ ဣမသ္မိဉှိ ပဒေ အကုသလကမ္မဇဝသေန အနိဋ္ဌာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ဝိဘတ္တာ။ ကုသလကမ္မဇံ ပန အနိဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗံ ဣဋ္ဌမေဝ။

ပဏီတပဒနိဒ္ဒေသော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ ပန ပဒေ ကုသလကမ္မဇဝသေန ဣဋ္ဌာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ဝိဘတ္တာ။ ကုသလကမ္မဇဉှိ အနိဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗံ ဣဋ္ဌမေဝ။ ယထာ စ ကမ္မဇေသု ဧဝံ ဥတုသမုဋ္ဌာနာဒီသုပိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ အတ္ထိ ဧဝါတိ ဣမသ္မိံ ဒုကေ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ ပဋိဝိဘတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ တာဝ အာစရိယာနံ သမာနတ္ထကထာ။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – **ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ** နာမ ပါဋိယေက္ကံ ပဋိဝိဘတ္တံ နတ္ထိ, တေသံ တေသံ ရုစိဝသေန ကထိတံ။

ယထာဟ –

> “မနာပပရိယန္တံ ခွာဟံ, မဟာရာဇ, ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အဂ္ဂန္တိ ဝဒါမိ။ တေဝ, မဟာရာဇ, ရူပါ ဧကစ္စဿ မနာပါ ဟောန္တိ, ဧကစ္စဿ အမနာပါ ဟောန္တိ။ တေဝ, မဟာရာဇ, သဒ္ဒါ, ဂန္ဓာ, ရသာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဧကစ္စဿ မနာပါ ဟောန္တိ, ဧကစ္စဿ အမနာပါ ဟောန္တီ”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၂၃)။

ဧဝံ ယသ္မာ တေယေဝ ရူပါဒယော ဧကော အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ, တတ္ထ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ဧကော ကုဇ္ဈတိ ပဋိဟညတိ, တတ္ထ ဒေါသံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ဧကဿ ဣဋ္ဌာ ဟောန္တိ ကန္တာ မနာပါ, ဧကဿ အနိဋ္ဌာ အကန္တာ အမနာပါ။ ဧကော စေတေ ‘ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ’တိ ဒက္ခိဏတော ဂဏှာတိ, ဧကော ‘အနိဋ္ဌာ အကန္တာ အမနာပါ’တိ ဝါမတော။ တသ္မာ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ နာမ ပါဋိယေက္ကံ ပဋိဝိဘတ္တံ နာမ နတ္ထိ။ ပစ္စန္တဝါသီနဉှိ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒာပိ ဣဋ္ဌာ ဟောန္တိ ကန္တာ မနာပါ, မဇ္ဈိမဒေသဝါသီနံ အတိဇေဂုစ္ဆာ။ တေသဉ္စ မောရမံသာဒီနိ ဣဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ဣတရေသံ တာနိ အတိဇေဂုစ္ဆာနီတိ။

သော ဝတ္တဗ္ဗော – “ကိံ ပန တွံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ ပါဋိယေက္ကံ ပဋိဝိဘတ္တံ နာမ နတ္ထီတိ ဝဒေသီ”တိ? “အာမ နတ္ထီ”တိ ဝဒါမိ။ ပုန တထေဝ ယာဝတတိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – “နိဗ္ဗာနံ နာမ ဣဋ္ဌံ ဥဒါဟု အနိဋ္ဌ”န္တိ? ဇာနမာနော “ဣဋ္ဌ”န္တိ ဝက္ခတိ။ သစေပိ န ဝဒေယျ, မာ ဝဒတု။ နိဗ္ဗာနံ ပန ဧကန္တဣဋ္ဌမေဝ။ “နနု ဧကော နိဗ္ဗာနဿ ဝဏ္ဏေ ကထိယမာနေ ကုဇ္ဈိတွာ – ‘တွံ နိဗ္ဗာနဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ, ကိံ တတ္ထ အန္နပါနမာလာဂန္ဓဝိလေပနသယနစ္ဆာဒနသမိဒ္ဓာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ အတ္ထီ’တိ ဝတွာ ‘နတ္ထီ’တိ ဝုတ္တေ ‘အလံ တဝ နိဗ္ဗာနေနာ’တိ နိဗ္ဗာနဿ ဝဏ္ဏေ ကထိယမာနေ ကုဇ္ဈိတွာ ဥဘော ကဏ္ဏေ ထကေတီတိ ဣဋ္ဌေတံ။ ဧတဿ ပန ဝသေန တဝ တဒေဝ နိဗ္ဗာနံ အနိဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ ။ န ပနေတံ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သော ဟိ ဝိပရီတသညာယ ကထေတိ။ သညာဝိပလ္လာသေန စ တဒေဝ အာရမ္မဏံ ဧကဿ ဣဋ္ဌံ ဟောတိ, ဧကဿ အနိဋ္ဌံ”။

ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ ပန ပါဋိယေက္ကံ ဝိဘတ္တံ အတ္ထီတိ။ ကဿ ဝသေန ဝိဘတ္တန္တိ? မဇ္ဈိမကသတ္တဿ။ ဣဒဉှိ န အတိဣဿရာနံ မဟာသမ္မတမဟာသုဒဿနဓမ္မာသောကာဒီနံ ဝသေန ဝိဘတ္တံ။ တေသဉှိ ဒိဗ္ဗကပ္ပမ္ပိ အာရမ္မဏံ အမနာပံ ဥပဋ္ဌာတိ။ န အတိဒုဂ္ဂတာနံ ဒုလ္လဘန္နပါနာနံ ဝသေန ဝိဘတ္တံ။ တေသဉှိ ကဏာဇကဘတ္တသိတ္ထာနိပိ ပူတိမံသရသောပိ အတိမဓုရော အမတသဒိသော စ ဟောတိ။ မဇ္ဈိမာနံ ပန ဂဏကမဟာမတ္တသေဋ္ဌိကုဋုမ္ဗိကဝါဏိဇာဒီနံ ကာလေန ဣဋ္ဌံ ကာလေန အနိဋ္ဌံ လဘမာနာနံ ဝသေန ဝိဘတ္တံ။ ဧဝရူပါ ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ သက္ကောန္တီတိ။

တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ပနာဟ – “ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ နာမ ဝိပါကဝသေနေဝ ပရိစ္ဆိန္နံ, န ဇဝနဝသေန။ ဇဝနံ ပန သညာဝိပလ္လာသဝသေန ဣဋ္ဌသ္မိံယေဝ ရဇ္ဇတိ, ဣဋ္ဌသ္မိံယေဝ ဒုဿတိ; အနိဋ္ဌသ္မိံယေဝ ရဇ္ဇတိ, အနိဋ္ဌသ္မိံယေဝ ဒုဿတီ”တိ။ ဝိပါကဝသေနေဝ ပနေတံ ဧကန္တတော ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ။ န ဟိ သက္ကာ ဝိပါကစိတ္တံ ဝဉ္စေတုံ။ သစေ အာရမ္မဏံ ဣဋ္ဌံ ဟောတိ, ကုသလဝိပါကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သစေ အနိဋ္ဌံ, အကုသလဝိပါကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဗုဒ္ဓံ ဝါ သင်္ဃံ ဝါ မဟာစေတိယာဒီနိ ဝါ ဥဠာရာနိ အာရမ္မဏာနိ ဒိသွာ အက္ခီနိ ပိဒဟန္တိ, ဒောမနဿံ အာပဇ္ဇန္တိ, ဓမ္မသဒ္ဒံ သုတွာ ကဏ္ဏေ ထကေန္တိ, စက္ခုဝိညာဏသောတဝိညာဏာနိ ပန နေသံ ကုသလဝိပါကာနေဝ ဟောန္တိ။

ကိဉ္စာပိ ဂူထသူကရာဒယော ဂူထဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ‘ခါဒိတုံ လဘိဿာမာ’တိ သောမနဿဇာတာ ဟောန္တိ, ဂူထဒဿနေ ပန တေသံ စက္ခုဝိညာဏံ, တဿ ဂန္ဓဃာယနေ ဃာနဝိညာဏံ, ရသသာယနေ ဇိဝှာဝိညာဏဉ္စ အကုသလဝိပါကမေဝ ဟောတိ။ ဗန္ဓိတွာ ဝရသယနေ သယာပိတသူကရော စ ကိဉ္စာပိ ဝိရဝတိ, သညာဝိပလ္လာသေန ပနဿ ဇဝနသ္မိံယေဝ ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာယဝိညာဏံ ကုသလဝိပါကမေဝ။ ကသ္မာ? အာရမ္မဏဿ ဣဋ္ဌတာယ။

အပိ စ ဒွါရဝသေနာပိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုခသမ္ဖဿဉှိ ဂူထကလလံ စက္ခုဒွါရဃာနဒွါရေသု အနိဋ္ဌံ, ကာယဒွါရေ ဣဋ္ဌံ ဟောတိ။ စက္ကဝတ္တိနော မဏိရတနေန ပောထိယမာနဿ, သုဝဏ္ဏသူလေ ဥတ္တာသိတဿ စ မဏိရတနသုဝဏ္ဏသူလာနိ စက္ခုဒွါရေ ဣဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ကာယဒွါရေ အနိဋ္ဌာနိ။ ကသ္မာ? မဟာဒုက္ခဿ ဥပ္ပါဒနတော။ ဧဝံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ နေကန္တတော ဝိပါကေနေဝ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တံ တံ ဝါ ပနာတိ ဧတ္ထ န ဟေဋ္ဌိမနယော သလ္လက္ခေတဗ္ဗော။ န ဟိ ဘဂဝတာ သမ္မုတိမနာပံ ဘိန္နံ, ပုဂ္ဂလမနာပံ ပန ဘိန္နံ။ တသ္မာ တံတံဝါပနဝသေနေဝ ဥပါဒါယုပါဒါယ ဟီနပ္ပဏီတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နေရယိကာနဉှိ ရူပံ ကောဋိပ္ပတ္တံ **ဟီနံ** နာမ; တံ ဥပါဒါယ တိရစ္ဆာနေသု နာဂသုပဏ္ဏာနံ ရူပံ **ပဏီတံ** နာမ။ တေသံ ရူပံ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ ပေတာနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ ဇာနပဒါနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ ဂါမဘောဇကာနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ ဇနပဒသာမိကာနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ ပဒေသရာဇူနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ စက္ကဝတ္တိရညော ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တဿာပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ ဘုမ္မဒေဝါနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ တေသမ္ပိ ဟီနံ; တံ ဥပါဒါယ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ ရူပံ ပဏီတံ နာမ။ပေ။ အကနိဋ္ဌဒေဝါနံ ပန ရူပံ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ပဏီတံ နာမ။

၇. ဒူရဒုကနိဒ္ဒေသေ **ဣတ္ထိန္ဒြိယာ** ဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝိဘတ္တာနေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန ဒုကေ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌေန လက္ခဏဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတာယ သုခုမရူပံ **ဒူရေ**တိ ကထိတံ။ သုခပရိဂ္ဂဟဋ္ဌေန လက္ခဏသုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတာယ ဩဠာရိကရူပံ **သန္တိကေ**တိ။ ကဗဠီကာရာဟာရပရိယောသာနေ စ နိယျာတနဋ္ဌာနေပိ ‘ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ ဒူရေ’တိ န နိယျာတိတံ။ ကသ္မာ? ဒုဝိဓဉှိ ဒူရေ နာမ – လက္ခဏတော စ ဩကာသတော စ။ တတ္ထ လက္ခဏတော ဒူရေတိ န ကထိတံ, တံ ဩကာသတော ကထေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဒူရေတိ အကထိတံ။ ဩဠာရိကရူပံ ဩကာသတော ဒူရေတိ ဒဿေတုံ အနိယျာတေတွာဝ **ယံ ဝါ ပနညမ္ပီ**တိအာဒိမာဟ။ သန္တိကပဒနိဒ္ဒေသေပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ **အနာသန္နေ** တိ န အာသန္နေ, **အနုပကဋ္ဌေ** တိ နိဿဋ္ဌေ, **ဒူရေ**တိ ဒူရမှိ, **အသန္တိကေ** တိ န သန္တိကေ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ ဒူရေ** တိ ဣဒံ ပန္နရသဝိဓံ သုခုမရူပံ လက္ခဏတော ဒူရေ, ဒသဝိဓံ ပန ဩဠာရိကရူပံ ယေဝါပနကဝသေန ဩကာသတော ဒူရေတိ ဝုစ္စတိ။ သန္တိကပဒနိဒ္ဒေသော ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။

ကြဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ သန္တိကေ တိ ကြဒံ ဒသဝိဓံ ဩဠာရိကရူပံ လက္ခဏတော သန္တိကေ, ပဥ္စဒသဝိဓံ ပန သုခုမရူပံ ယေတပနကဝသေန ဩကာသတော သန္တိကေတိ ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တကတော ပဌာယ ပန ရူပံ ဩကာသဝသေန သန္တိကေ နာမ? ကိတ္တကတော ပဌာယ ဒူရေ နာမာတိ? ပကတိကထာယ ကထေန္တာနံ ဒွါဒသဟတ္ထော သဝနူပစာရော နာမ ဟောတိ။ တဿ ဩရတော ရူပံ သန္တိကေ, ပရတော ဒူရေ။ တတ္ထ သုခုမရူပံ ဒူရေ ဟောန္တံ လက္ခဏတောပိ ဩကာသတောပိ ဒူရေ ဟောတိ; သန္တိကေ ဟောန္တံ ပန ဩကာသတောဝ သန္တိကေ ဟောတိ, န လက္ခဏတော။ ဩဠာရိကရူပံ သန္တိကေ ဟောန္တံ လက္ခဏတောပိ ဩကာသတောပိ သန္တိကေ ဟောတိ; ဒူရေ ဟောန္တံ ဩကာသတောဝ ဒူရေ ဟောတိ, န လက္ခဏတော။

တံ တံ ဝါ ပနာတိ ဣဒံ န ဟေဋ္ဌိမနယော ဩလောကေတဗ္ဗော။ ဟေဋ္ဌာ ဟိ ဘိန္နမာနော ဂတော။ ဣဓ ပန န လက္ခဏတော ဒူရံ ဘိန္ဒတိ, ဩကာသတော ဒူရမေဝ ဘိန္ဒတိ။ ဥပာဒာယုပာဒာယ ဒူရသန္တိကဥ္ဟိ ဣဒ ဒဿိတံ။ အတ္တနော ဟိ ရူပံ သန္တိကေ နာမ; အန္တောကုစ္ဆိဂတဿာပိ ပရဿ ဒူရေ။ အန္တောကုစ္ဆိဂတဿ သန္တိကေ; ဗဟိဌိတဿ ဒူရေ။ ဧကမဉ္စေ သယိတဿ သန္တိကေ; ဗဟိပမုခေ ဌိတဿ ဒူရေ။ အန္တောပရိဝေဏေ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိပရိဝေဏေ ဒူရေ။ အန္တောသင်္ဃာရာမေ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိသင်္ဃာရာမေ ဒူရေ။ အန္တောသီမာယ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိသီမာယ ဒူရေ။ အန္တောဂါမခေတ္တေ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိဂါမခေတ္တေ ဒူရေ။ အန္တောဇနပဒေ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိဇနပဒေ ဒူရေ။ အန္တောရဇ္ဇသီမာယ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိရဇ္ဇသီမာယ ဒူရေ။ အန္တောသမုဒ္ဒေ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိသမုဒ္ဒေရူပံ ဒူရေ။ အန္တောစက္ကဝါဠေ ရူပံ သန္တိကေ; ဗဟိစက္ကဝါဠေ ဒူရေတိ။

အယံ ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော။

၂. ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော

၈. ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသာဒီသု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသဒိသံ ပဟာယ အပုဗ္ဗမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ **ယာ ကာစိ ဝေဒနာ**တိ စတုဘူမိကဝေဒနံ ပရိယာဒိယတိ။ **သုခာ ဝေဒနာ**တိအာဒီနိ အတီတာဒိဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဝေဒနံ သဘာဝတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ သုခါ ဝေဒနာ အတ္ထိ ကာယိကာ, အတ္ထိ စေတသိကာ ။ တထာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ အဒုက္ခမသုခါ ပန စက္ခာဒယော ပသာဒကာယေ သန္ဓာယ ပရိယာယေန 'အတ္ထိ ကာယိကာ, အတ္ထိ စေတသိကာ'။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ကာယိကာ ကာမာဝစရာ။ တထာ စေတသိကာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ။ စေတသိကာ သုခါ ပန တေဘူမိကာ။ အဒုက္ခမသုခါ စတုဘူမိကာ။ တဿာ သဗ္ဗပ္ပကာရာယပိ သန္တတိဝသေန, ခဏာဒိဝသေန စ အတီတာဒိဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ သန္တတိဝသေန ဧကဝီထိဧကဇဝနဧကသမာပတ္တိပရိယာပန္နာ, ဧကဝိဓဝိသယသမာယောဂပ္ပဝတ္တာ စ ပစ္စုပ္ပန္နာ။ တတော ပုဗ္ဗေ အတီတာ, ပစ္ဆာ အနာဂတာ။ ခဏာဒိဝသေန ခဏတ္တယပရိယာပန္နာ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တမဇ္ဈဂတာ သကိစ္စဉ္စ ကုရုမာနာ ဝေဒနာ ပစ္စုပ္ပန္နာ။ တတော ပုဗ္ဗေ အတီတာ, ပစ္ဆာ အနာဂတာ။ တတ္ထ ခဏာဒိဝသေန အတီတာဒိဘာဝံ သန္ဓာယ အယံ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၁. ဩဠာရိကသုခုမနိဒ္ဒေသေ **အကုသလာ ဝေဒနာ**တိအာဒီနိ ဇာတိတော ဩဠာရိကသုခုမဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ။ **ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ** တိအာဒီနိ သဘာဝတော။ **အသမာပန္နဿ ဝေဒနာ** တိအာဒီနိ ပုဂ္ဂလတော။ **သာသဝာ**တိ အာဒီနိ လောကိယလောကုတ္တရတော ဩဠာရိကသုခုမဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ အကုသလာ တာဝ သာဝဇ္ဇဋ္ဌေန ဒုက္ခဝိပာကဋ္ဌေန စ ဩဠာရိကာ။ ကုသလာ နိရဝဇ္ဇဋ္ဌေန သုခဝိပာကဋ္ဌေန စ သုခုမာ။ အဗျာကတာ နိရုဿာဟဋ္ဌေန အဝိပာကဋ္ဌေန စ သုခုမာ။ ကုသလာကုသလာ သဥဿာဟဋ္ဌေန သဝိပာကဋ္ဌေန စ ဩဠာရိကာ။ အဗျာကတာ ဝုတ္တနယေနေဝ သုခုမာ။

ဒုက္ခာ အသာတဋ္ဌေန ဒုက္ခဋ္ဌေန စ ဩဠာရိကာ။ သုခါ သာတဋ္ဌေန သုခဋ္ဌေန စ သုခုမာ။ အဒုက္ခမသုခါ သန္တဋ္ဌေန ပဏီတဋ္ဌေန စ သုခုမာ။ သုခဒုက္ခာ ခေါဘကရဋ္ဌေန ဖရဏဋ္ဌေန စ ဩဠာရိကာ။ သုခဝေဒနာပိ ဟိ ခေါဘေတိ ဖရတိ။ တထာ ဒုက္ခဝေဒနာပိ။ သုခဉ္ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သကလသရီရံ ခေါဘေန္တံ အာလုဠေန္တံ အဘိသန္ဒယမာနံ မဒ္ဒယမာနံ ဆာဒယမာနံ သီတောဒကဃဋေန အာသိဉ္စယမာနံ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ တတ္တဖာလံ အန္တော ပဝေသေန္တံ ဝိယ တိဏုက္ကာယ ဗဟိ ဈာပယမာနံ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဒုက္ခမသုခါ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ သုခုမာ။ အသမာပန္နဿ

ဝေဒနာ နာနာရမ္မဏေ ဝိက္ခိတ္တဘာဝတော ဩဠာရိကာ ။ သမာပန္နဿ ဝေဒနာ ဧကတ္တနိမိတ္တေယေဝ စရတီတိ သုခုမာ။ သာသဝ အာသဝုပ္ပတ္တိဟေတုတော ဩဠာရိကာ။ အာသဝစာရော နာမ ဧကန္တဩဠာရိကော။ အနာသဝ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန သုခုမာ။

တတ္ထ ဧကော နေဝ ကုသလတ္တိကေ ကောဝိဒေ ဟောတိ, န ဝေဒနာတ္တိကေ။ သော 'ကုသလတ္တိကံ ရက္ခာမီ'တိ ဝေဒနာတ္တိကံ ဘိန္ဒတိ; 'ဝေဒနာတ္တိကံ ရက္ခာမီ'တိ ကုသလတ္တိကံ ဘိန္ဒတိ။ ဧကော 'တိကံ ရက္ခာမီ'တိ ဘူမန္တရံ ဘိန္ဒတိ။ ဧကော န ဘိန္ဒတိ။ ကထံ? "သုခဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ, အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ သုခုမာ"တိ ဟိ ဝေဒနာတ္တိကေ ဝုတ္တံ။ တံ ဧကော ပဋိက္ခိပတိ – န သဗ္ဗာ အဒုက္ခမသုခာ သုခုမာ။ သာ ဟိ ကုသလာပိ အတ္ထိ အကုသလာပိ အဗ္ယာကတာပိ။ တတ္ထ ကုသလာကုသလာ ဩဠာရိကာ, အဗ္ယာကတာ သုခုမာ။ ကသ္မာ? ကုသလတ္တိကေ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတတ္တာတိ။ ဧဝံ ကုသလတ္တိကော ရက္ခိတော ဟောတိ, ဝေဒနာတ္တိကော ပန ဘိန္နော။

ကုသလာကုသလာ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ, အဗ္ယာကတာ ဝေဒနာ သုခုမာ"တိ ယံ ပန ကုသလတ္တိကေ ဝုတ္တံ, တံ ဧကော ပဋိက္ခိပတိ – န သဗ္ဗာ အဗ္ယာကတာ သုခုမာ။ သာ ဟိ သုခာပိ အတ္ထိ ဒုက္ခာပိ အဒုက္ခမသုခာပိ။ တတ္ထ သုခဒုက္ခာ ဩဠာရိကာ, အဒုက္ခမသုခာ သုခုမာ။ ကသ္မာ? ဝေဒနာတ္တိကေ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတတ္တာတိ။ ဧဝံ ဝေဒနာတ္တိကော ရက္ခိတော ဟောတိ, ကုသလတ္တိကော ပန ဘိန္နော။ ကုသလတ္တိကဿ ပန အာဂတဋ္ဌာနေ ဝေဒနာတ္တိကံ အနောလောကေတွာ ဝေဒနာတ္တိကဿ အာဂတဋ္ဌာနေ ကုသလတ္တိကံ အနောလောကေတွာ ကုသလာဒီနံ ကုသလတ္တိကလက္ခဏေန, သုခာဒီနံ ဝေဒနာတ္တိကလက္ခဏေန ဩဠာရိကသုခုမတံ ကထေန္တော န ဘိန္ဒတိ နာမ။

ယမ္ပိ "ကုသလာကုသလာ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ, အဗ္ယာကတာ ဝေဒနာ သုခုမာ"တိ ကုသလတ္တိကေ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ဧကော 'ကုသလာ လောကုတ္တရဝေဒနာပိ သမာနာ ဩဠာရိကာ နာမ, ဝိပါကာ အန္တမသော ဒွိပဉ္စဝိညာဏသဟဇာတာပိ သမာနာ သုခုမာ နာမ ဟောတီ'တိ ဝဒတိ။ သော ဧဝရူပံ သန္တံ ပဏီတံ လောကုတ္တရဝေဒနံ ဩဠာရိကံ နာမ ကရောန္တော, ဒွိပဉ္စဝိညာဏသမ္ပယုတ္တံ အဟေတုကံ ဟီနံ ဇဠံ ဝေဒနံ သုခုမံ နာမ ကရောန္တော 'တိကံ ရက္ခိဿာမီ'တိ ဘူမန္တရံ ဘိန္ဒတိ နာမ။ တတ္ထ တတ္ထ ဘူမိယံ ကုသလံ ပန တံတံဘူမိဝိပါကေနေဝ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ကထေန္တော န ဘိန္ဒတိ နာမ။ တတြာယံ နယော – ကာမာဝစရကုသလာ ဟိ ဩဠာရိကာ; ကာမာဝစရဝိပါကာ သုခုမာ ။ ရူပါဝစရာရူပါဝစရလောကုတ္တရကုသလာ ဩဠာရိကာ; ရူပါဝစရာရူပါဝစရလောကုတ္တရဝိပါကာ သုခုမာတိ။ ဣမိနာ နီဟာရေန ကထေန္တော န ဘိန္ဒတိ နာမ။

တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ပနာဟ – "အကုသလေ ဩဠာရိကသုခုမတာ နာမ န ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ တဉှိ ဧကန္တဩဠာရိကမေဝ။ လောကုတ္တရေပိ ဩဠာရိကသုခုမတာ န ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ တဉှိ ဧကန္တသုခုမ"န္တိ ။ ဣမံ ကထံ အာဟရိတွာ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရဿ ကထယိံသု – ဧဝံ ထေရေန ကထိတန္တိ။ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော အာဟ – "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အဘိဓမ္မံ ပတွာ ဧကပဒဿာပိ ဒွိန္နံမ္ပိ ပဒါနံ အာဂတဋ္ဌာနေ နယံ အတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ နယော အဒိန္နော နာမ နတ္ထိ, နယံ ကာတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ နယော အကတော နာမ နတ္ထိ။ ဣဓ ပနေကစ္စေ 'အာစရိယော အသ္မီ'တိ ဝိစရန္တော အကုသလေ ဩဠာရိကသုခုမတံ ဥဒ္ဓရမာနော ကုက္ကုစ္စာယတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပန လောကုတ္တရေပိ ဩဠာရိကသုခုမတာ ဥဒ္ဓရိတာ"တိ။ ဝေဠွ ပန ဝတွာ ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရိ – "တတြ, ဘန္တေ, ယာယံ ပဋိပဒါ ဒုက္ခာ ဒန္ဓာဘိညာ, အယံ, ဘန္တေ, ပဋိပဒါ ဥဘယေနေဝ ဟီနာ အက္ခာယတိ – ဒုက္ခတ္တာ ဒန္ဓတ္တာ စာ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၅၂)။ ထေရေ ဟိ စတဿော ပဋိပဒါ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။

တံ တံ တ ပနာတိ ထေရေ န ဟေဋ္ဌိမနယော ဩလောကေတဗ္ဗော။ တံတံတပနဝသေနေဝ ကထေတဗ္ဗံ။ ဒုဝိဓာ ဟိ အကုသလာ – လောဘသဟဂတာ ဒောသသဟဂတာ စ။ တတ္ထ ဒောသသဟဂတာ ဩဠာရိကာ, လောဘသဟဂတာ သုခုမာ။ ဒောသသဟဂတာပိ ဒုဝိဓာ – နိယတာ အနိယတာ စ။ တတ္ထ နိယတာ ဩဠာရိကာ, အနိယတာ သုခုမာ။ နိယတာပိ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာ ဩဠာရိကာ, နောကပ္ပဋ္ဌိတိကာ သုခုမာ။ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာပိ အသင်္ခါရိကာ ဩဠာရိကာ, သသင်္ခါရိကာ သုခုမာ။ လောဘသဟဂတာပိ ဒုဝိဓာ – ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာ စ။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ ဩဠာရိကာ, ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာ သုခုမာ။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာပိ နိယတာ ဩဠာရိကာ, အနိယတာ သုခုမာ။ သာပိ အသင်္ခါရိကာ ဩဠာရိကာ, သသင်္ခါရိကာ သုခုမာ။

သင္ခေပတော အကုသလံ ပတွတ ယာ ဝိပာကံ ဗဟုံ ဒေတိ သာ သြဋ္ဌာရိကာ, ယာ အပ္ပံ သာ သုခုမာ။ ကုသလံ ပတွတ ပန အပ္ပဝိပာကာ သြဋ္ဌာရိကာ, ဗဟုဝိပာကာ သုခုမာ။ စတုဗ္ဗိဓေ ကုသလေ ကာမာဝစရကုသလာ သြဋ္ဌာရိကာ, ရူပာဝစရကုသလာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, အရူပာဝစရကုသလာ သုခုမာ ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, လောကုတ္တရကုသလာ သုခုမာ။ အယံ တာဝ ဘူမိသု အဘေဒတော နယော။

ဘေဒတော ပန ကာမာဝစရာ အနုသီလဘာဝနာမယဝသေန တိဝိဓာ။ တတ္ထ အနမယာ သြဋ္ဌာရိကာ, သီလမယာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, ဘာဝနာမယာ သုခုမာ။ သာပိ ဒုဟေတုကာ တိဟေတုကာတိ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ ဒုဟေတုကာ သြဋ္ဌာရိကာ, တိဟေတုကာ သုခုမာ။ တိဟေတုကာပိ သသင်္ခါရိကအသင်္ခါရိကဘေဒတော ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ သသင်္ခါရိကာ သြဋ္ဌာရိကာ, အသင်္ခါရိကာ သုခုမာ။ ရူပာဝစရေ ပဌမဇ္ဈာနကုသလဝေဒနာ သြဋ္ဌာရိကာ, ဒုတိယဇ္ဈာနကုသလဝေဒနာ သုခုမာ။ပေ.။ စတုတ္ထဇ္ဈာနကုသလဝေဒနာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလဝေဒနာ သုခုမာ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလဝေဒနာ သြဋ္ဌာရိကာ။ပေ.။။ နေဝသညာနာသညာယတနကုသလဝေဒနာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, ဝိပဿနာသဟဂတာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂသဟဂတာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂသဟဂတာ သုခုမာ။

စတုဗ္ဗိဓေ ဝိပာကေ ကာမာဝစရဝိပာကဝေဒနာ သြဋ္ဌာရိကာ, ရူပာဝစရဝိပာကဝေဒနာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ။ပေ.။ လောကုတ္တရဝိပာကဝေဒနာ သုခုမာ။ ဧဝံ တာဝ အဘေဒတော။

ဘေဒတော ပန ကာမာဝစရဝိပာကာ အတ္ထိ အဟေတုကာ, အတ္ထိ သဟေတုကာ။ သဟေတုကာပိ အတ္ထိ ဒုဟေတုကာ, အတ္ထိ တိဟေတုကာ။ တတ္ထ အဟေတုကာ သြဋ္ဌာရိကာ, သဟေတုကာ သုခုမာ။ သာပိ ဒုဟေတုကာ သြဋ္ဌာရိကာ, တိဟေတုကာ သုခုမာ။ တတ္ထာပိ သသင်္ခါရိကာ သြဋ္ဌာရိကာ, အသင်္ခါရိကာ သုခုမာ။ ပဌမဇ္ဈာနဝိပာကာ သြဋ္ဌာရိကာ, ဒုတိယဇ္ဈာနဝိပာကာ သုခုမာ။ပေ.။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပာကာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပာကာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနဝိပာကာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, သောတာပတ္တိဖလဝေဒနာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, သကဒာဂါမိ။ပေ.။ အရဟတ္တဖလဝေဒနာ သုခုမာ။

တီသု ကိရိယာသု ကာမာဝစရကိရိယဝေဒနာ သြဋ္ဌာရိကာ, ရူပာဝစရကိရိယဝေဒနာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, အရူပာဝစရကိရိယဝေဒနာ သုခုမာ။ ဧဝံ တာဝ အဘေဒတော။ ဘေဒတော ပန အဟေတုကာဒိဝသေန ဘိန္နာယ ကာမာဝစရကိရိယာယ အဟေတုကကိရိယဝေဒနာ သြဋ္ဌာရိကာ, သဟေတုကာ သုခုမာ။ သာပိ ဒုဟေတုကာ သြဋ္ဌာရိကာ, တိဟေတုကာ သုခုမာ။ တတ္ထာပိ သသင်္ခါရိကာ သြဋ္ဌာရိကာ, အသင်္ခါရိကာ သုခုမာ။ ပဌမဇ္ဈာနေ ကိရိယဝေဒနာ သြဋ္ဌာရိကာ, ဒုတိယဇ္ဈာနေ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, တတိယေ။ပေ.။ စတုတ္ထေ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, အာကာသာနဉ္စာယတနကိရိယဝေဒနာ သုခုမာ။ သာပိ သြဋ္ဌာရိကာ, ဝိညာဏဉ္စာ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနကိရိယဝေဒနာ သုခုမာ။ ယာ သြဋ္ဌာရိကာ သာ ဟီနာ။ ယာ သုခုမာ သာ ပဏီတာ။

၁၃. ဒူရဒုကနိဒ္ဒေသေ   အကုသလဝေဒနာ ဝိသဘာဂတ္တေန ဝိသံသဋ္ဌေန စ ကုသလာဗျာကတာဟိ ဒူရေ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု ဒူရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သစေပိ ဟိ အကုသလာဒိဝေဒနာသမင်္ဂိနော ဒုက္ခာဒိဝေဒနာသမင်္ဂိနော စ တယော တယော ဇနာ ဧကမဉ္စေ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, တေသမ္ပိ တာ ဝေဒနာ ဝိသဘာဂတ္တေန ဝိသံသဋ္ဌေန စ ဒူရေယေဝ နာမ။ သမာပန္နဝေဒနာဒိသမင်္ဂီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အကုသလာ ပန အကုသလာယ သဘာဂတ္တေန သရိက္ခဋ္ဌေန စ သန္တိကေ နာမ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု သန္တိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သစေပိ ဟိ အကုသလာဒိဝေဒနာသမင်္ဂီသု တီသု ဇနေသု ဧကော ကာမဘဝေ, ဧကော ရူပဘဝေ, ဧကော အရူပဘဝေ, တေသမ္ပိ တာ ဝေဒနာ သဘာဂတ္တေန သရိက္ခဋ္ဌေန စ သန္တိကေယေဝ နာမ။ ကုသလာဒိဝေဒနာသမင်္ဂီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တံ တံ ဝါ ပနာတိ ဧတ္ထ ဟေဋ္ဌိမနယံ အနောလောကေတွာ တံ တံ ဝါပနဝသေနေဝ ကထေတဗ္ဗံ။ ကထေန္တေန စ န ဒူရတော သန္တိကံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ, သန္တိကတော ပန ဒူရံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ။ ဒုဝိဓာ ဟိ အကုသလာ – လောဘသဟဂတာ ဒေါသသဟဂတာ စ။ တတ္ထ လောဘသဟဂတာ လောဘသဟဂတာယ သန္တိကေ နာမ, ဒေါသသဟဂတာယ ဒူရေ နာမ။ ဒေါသသဟဂတာ ဒေါသသဟဂတာယ သန္တိကေ နာမ, လောဘသဟဂတာယ ဒူရေ နာမ။ ဒေါသသဟဂတာပိ နိယတာ နိ

ယတာယ သန္တိကေ နာမာတိ။ ဧဝံ အနိယတာ။ ကပ္ပဋ္ဌိတိကအသင်္ခါရိကသသင်္ခါရိကဘေဒံ လောဘသဟဂတာဒီသု စ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဩဠာရိကဒုကနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတဝသေန အနုဂန္တွာ ဧကေကကောဋ္ဌာသဝေဒနာ တံတံကောဋ္ဌာသဝေဒနာယ ဧဝ သန္တိကေ, ဣတရာ ဣတရာယ ဒူရေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

အယံ ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော။

၃. သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော

၁၄. သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ **ယာ ကာစိ သညာ**တိ စတုဘူမိကသညံ ပရိယာဒိယတိ။ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ သညာ** တိအာဒီနိ အတီတာဒိဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌသညံ သဘာဝတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ စက္ခုသမ္ဖဿတော စက္ခုသမ္ဖဿသ္မိံ ဝါ ဇာတာ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ နာမ။ သေသာသုပိ ဧသေဝ နယော ။ ဧတ္ထ စ ပုရိမာ ပဉ္စ စက္ခုပသာဒာဒိဝတ္ထုကာဝ။ မနောသမ္ဖဿဇာ ဟဒယဝတ္ထုကာပိ အဝတ္ထုကာပိ။ သဗ္ဗာ စတုဘူမိကသညာ။

၁၇. ဩဠာရိကဒုကနိဒ္ဒေသေ **ပဋိဃသမ္ဖဿဇာ** တိ သပ္ပဋိဃေ စက္ခုပသာဒာဒယော ဝတ္ထုံ ကတွာ သပ္ပဋိဃေ ရူပါဒယော အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နော ဖဿော ပဋိဃသမ္ဖဿော နာမ။ တတော တသ္မိံ ဝါ ဇာတာ ပဋိဃသမ္ဖဿဇာ နာမ။ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ သညာ။ပေ.။ ကာယသမ္ဖဿဇာ သညာတိပိ တဿာယေဝ ဝတ္ထုတော နာမံ။ ရူပသညာ။ပေ.။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာတိပိ တဿာယေဝ အာရမ္မဏတော နာမံ။ ဣဒံ ပန ဝတ္ထာရမ္မဏတော နာမံ။ သပ္ပဋိဃာနိ ဟိ ဝတ္ထူနိ နိဿာယ, သပ္ပဋိဃာနိ စ အာရမ္မဏာနိ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပတ္တိတော ဧသာ ပဋိဃသမ္ဖဿဇာ သညာတိ ဝုတ္တာ။ မနောသမ္ဖဿဇာတိပိ ပရိယာယေန ဧတိဿာ နာမံ ဟောတိယေဝ။ စက္ခုဝိညာဏာဒယော ဟိ မနော နာမ။ တေန သဟဇာတော ဖဿော မနောသမ္ဖဿော နာမ။ တသ္မိံ မနောသမ္ဖဿေ, တသ္မာ ဝါ မနောသမ္ဖဿာ ဇာတာတိ မနောသမ္ဖဿဇာ။ တထာ သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏံ မနော နာမ။ တေန သဟဇာတော ဖဿော မနောသမ္ဖဿော နာမ။ တသ္မိံ မနောသမ္ဖဿေ, တသ္မာ ဝါ မနောသမ္ဖဿာ ဇာတာတိ မနောသမ္ဖဿဇာ။

အဓိဝစနသမ္ဖဿဇာ သညာတိပိ ပရိယာယေန ဧတိဿာ နာမံ ဟောတိယေဝ။ တယော ဟိ အရူပိနော ခန္ဓာ သယံ ပိဋ္ဌိဝဋ္ဋကာ ဟုတွာ အတ္တနာ သဟဇာတာယ သညာယ အဓိဝစနသမ္ဖဿဇာ သညာတိပိ နာမံ ကရောန္တိ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန ပဋိဃသမ္ဖဿဇာ သညာ နာမ ပဉ္စဒွါရိကသညာ , အဓိဝစနသမ္ဖဿဇာ သညာ နာမ မနောဒွါရိကသညာ။ တတ္ထ ပဉ္စဒွါရိကသညာ ဩလောကေတွာပိ ဇာနိတုံ သက္ကာတိ ဩဠာရိကာ။ ရဇ္ဇိတွာ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဉှိ 'ရဇ္ဇိတွာ ဥပနိဇ္ဈာယတီ'တိ, ကုဇ္ဈိတွာ ဥပနိဇ္ဈာယန္တံ 'ကုဇ္ဈိတွာ ဥပနိဇ္ဈာယတီ'တိ ဩလောကေတွာဝ ဇာနန္တိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဒွေ ကိရ ဣတ္ထိယော နိသီဒိတွာ သုတ္တံ ကန္တန္တိ။ ဒွီသု ဒဟရေသု ကမေ စရန္တေသု ဧကော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဧကံ ဣတ္ထိံ ဩလောကေသိ။ ဣတရာ တံ ပုစ္ဆိ 'ကသ္မာ နု ခော တံ ဧသော ဩလောကေသီ'တိ? 'န ဧသော ဘိက္ခု မံ ဝိသဘာဂစိတ္တေန ဩလောကေသိ, ကနိဋ္ဌဘဂိနိသညာယ ပန ဩလောကေသီ'တိ။ တေသုပိ ကမေ စရိတွာ အာသနသာလာယ နိသိန္နေသု ဣတရော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိ – 'တယာ သာ ဣတ္ထီ ဩလောကိတာ'တိ? 'အာမ ဩလောကိတာ'။ 'ကိမတ္ထာယာ'တိ? 'မယှံ ဘဂိနီသရိက္ခတ္တာ တံ ဩလောကေသိ'န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ပဉ္စဒွါရိကသညာ ဩလောကေတွာပိ ဇာနိတုံ သက္ကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ပနေသာ ပသာဒဝတ္ထုကာ ဧဝ။ ကေစိ ပန ဇဝ နပ္ပဝတ္တာတိ ဒီပေန္တိ။ မနောဒွါရိကသညာ ပန ဧကမဉ္စေ ဝါ ဧကပီဌေ ဝါ နိသီဒိတွာပိ အညံ စိန္တေန္တံ ဝိတက္ကေန္တဉ္စ 'ကိံ စိန္တေသိ, ကိံ ဝိတက္ကေသီ'တိ ပုစ္ဆိတွာ တဿ ဝစနဝသေနေဝ ဇာနိတဗ္ဗတော သုခုမာ။ သေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓသဒိသမေဝါတိ။

အယံ သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော။

၄. သင်္ခါရက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော

၂၀. သင်္ခါရက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ **ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ** တိ စတုဘူမိကသင်္ခါရေ ပရိယာဒိယတိ။ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ စေတနာ**တိအာဒီနိ အတီတာဒိဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌသင်္ခါရေ သဘာဝတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ။ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ** တိအာဒီနိ ဝု

တ္တတ္ထာနေဝ။ **စေတနာ**တိ ဟေဋ္ဌိမကောဋ္ဌိယာ ပဓာနသင်္ခါရဝသေန ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌိမကောဋ္ဌိယာ ဟိ အန္တမသော စက္ခုဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာ စတ္တာရော သင်္ခါရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တေသု စေတနာ ပဓာနာ အာယူဟနဋ္ဌေန ဟာကဋ္ဌတ္တာ။ တသ္မာ အယမေဝ ဂဟိတာ။ တံသမ္ပယုတ္တသင်္ခါရာ ပန တာယ ဂဟိတာယ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ၊ ဧကာ ပိ ပုရိမာ ပဉ္စ စက္ခုပသာဒါဒိဝတ္ထုကာဝ။ မနောသမ္ဖဿဇာ ဟဒယဝတ္ထုကာပိ အဝတ္ထုကာပိ။ သဗ္ဗာ စတုဘူမိကစေတနာ။ သေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓသဒိသမေဝါတိ။

အယံ သင်္ခါရက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော။

၅. ဝိညာဏက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော

၂၆. ဝိညာဏက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ **ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏ** န္တိ စတုဘူမကဝိညာဏံ ပရိယာဒိယတိ။ **စက္ခုဝိညာဏ**န္တိအာဒီနိ အတီတာဒိဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိညာဏံ သဘာဝတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ပဉ္စ စက္ခုပသာဒါဒိဝတ္ထုကာနေဝ, မနောဝိညာဏံ ဟဒယဝတ္ထုကမ္ပိ အဝတ္ထုကမ္ပိ။ သဗ္ဗံ စတုဘူမကဝိညာဏံ။ သေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓသဒိသမေဝါတိ။

အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော။

ပကိဏ္ဏကကထာ

ဣဒါနိ ပဉ္စသုပိ ခန္ဓေသု သမုဂ္ဂမတော, ပုဗ္ဗာပရတော, အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒတော, ဧကုပ္ပာဒနာနာနိရောဓတော, နာနုပ္ပာဒဧကနိရောဓတော, ဧကုပ္ပာဒဧကနိရောဓတော, နာနုပ္ပာဒနာနာနိရောဓတော, အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နတော, အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရတော, ဩဠာရိကသုခုမတော, ဟီနပဏီတတော, ဒူရသန္တိကတော, ပစ္စယတော, သမုဋ္ဌာနတော, ပရိနိပ္ဖန္နတော, သင်္ခတတောတိ သောဠသဟာကာရေဟိ ပကိဏ္ဏကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဒုဝိဓော **သမုဂ္ဂမော** – ဂဗ္ဘသေယ္ယကသမုဂ္ဂမော, ဩပပာတိကသမုဂ္ဂမောတိ။ တတ္ထ **ဂဗ္ဘသေယ္ယကသမုဂ္ဂမော** ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ဂဗ္ဘသေယ္ယကသတ္တာနဉှိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ အပစ္ဆာအပုရေ ဧကတော ပာတုဘဝန္တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ပာတုဘူတာ ကလလသင်္ခါတာ ရူပသန္တတိ ပရိတ္တာ ဟောတိ။ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ဧကေတယာမေန ပာတဗ္ဗမတ္တာတိ ဝတွာ ပုန 'အတိဗဟုံ ဧတံ, သဏှသူစိယာ တေလေ ပက္ခိပိတွာ ဥက္ခိတ္တာယ ပဂ္ဃရိတွာ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ'န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတွာ 'ဧကကေသေ တေလတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟိတေ တဿ ပဂ္ဃရိတွာ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ'န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတွာ 'ဣမသ္မိံ ဇနပဒေ မနုဿာနံ ကေသေ အဋ္ဌဓာ ဖာလိတေ တတော ဧကကောဋ္ဌာသပ္ပမာဏော ဥတ္တရကုရုကာနံ ကေသော; တဿ ပသန္နတိလတေလတော ဥဒ္ဓဋဿ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ'န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတွာ 'ဧတံ ဗဟု, ဇာတိဥဏ္ဏာ နာမ သုခုမာ; တဿာ ဧကအံသုနော ပသန္နတိလတေလေ ပက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓဋဿ ပဂ္ဃရိတွာ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ'န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ပနေတံ အစ္ဆံ ဟောတိ ဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ ပရိသုဒ္ဓံ ပသန္နတိလတေလဗိန္ဒုသမာနဝဏ္ဏံ ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> တိလတေလဿ ယထာ ဗိန္ဒု၊ သပ္ပိမဏ္ဍော အနာဝိလော။
> ဧဝံ ဝဏ္ဏပဋိဘာဂံ၊ ကလလန္တိ ပဝုစ္စတီတိ။

ဧဝံ ပရိတ္တာယ ရူပသန္တတိယာ တီဏိ သန္တတိသီသာနိ ဟောန္တိ – ဝတ္ထုဒသကံ, ကာယဒသကံ, ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိန္ဒြိယဝသေန ပုရိသဿ ပုရိသိန္ဒြိယဝသေန ဘာဝဒသကန္တိ။ တတ္ထ ဝတ္ထုရူပံ, တဿ နိဿယာနိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, တံနိဿိတာ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသောဇာ, ဇီဝိတန္တိ – ဣဒံ ဝတ္ထုဒသကံ နာမ။ ကာယပသာဒော, တဿ နိဿယာနိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, တန္နိဿိတာ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသောဇာ, ဇီဝိတန္တိ – ဣဒံ ကာယဒသကံ နာမ။ ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိဘာဝေ, ပုရိသဿ ပုရိသဘာဝေ, တဿ နိဿယာနိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, တန္နိဿိတာ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသောဇာ, ဇီဝိတန္တိ – ဣဒံ ဘာဝဒသကံ နာမ။

ဇဝံ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ ပဋိသန္ဓိယံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန သမတိံသ ကမ္မဇရူပာနိ ရူပက္ခန္ဓော နာမ ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန ပန သဟဇာတာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, သင်္ခါရာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ။ ဇဝံ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ သစေ ပန နပုံသကပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, ဘာဝဒသကံ ဟာယတိ။ ဒွိန္နံ ဒသကာနံ ဝသေန သမဝီသတိ ကမ္မဇရူပာနိ ရူပက္ခန္ဓော နာမ ဟောတိ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဇဝေတိ။ ဇဝမ္ပိ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ တိသမုဋ္ဌာနိကပဝေဏီ ကထေတဗ္ဗာ ဘဝေယ္ယ။ တံ ပန အကထေတွာ **'သြပပာတိကသမုဂ္ဂမော'** နာမ ဒဿိတော။ သြပပာတိကာနဉှိ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနိ တီဏိ, စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာဒသကာနိ စာတိ သတ္တ ရူပသန္တတိသီသာနိ ဟုတွာ ဘဝန္တိ။ တတ္ထ စက္ခုဒသကာဒီနိ ကာယဒသကသဒိသာနေဝ။ နပုံသကဿ ပန ဘာဝဒသကံ နတ္ထိ။ ဇဝံ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ သြပပာတိကာနံ သမသတ္တတိ စေဝ သမသဋ္ဌိ စ ကမ္မဇရူပာနိ ရူပက္ခန္ဓော နာမ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဇဝေတိ။ ဇဝံ သြပပာတိကာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ အယံ 'သြပပာတိကသမုဂ္ဂမော' နာမ။ ဇဝံ တာဝ ပဉ္စက္ခန္ဓာ **'သမုဂ္ဂမတော'** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

'ပုဗ္ဗာပရတော' တိ ဇဝံ ပန ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ အပစ္ဆာအပုရေ ဥပ္ပန္နေသု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ကိံ ရူပံ ပဌမံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ ဥဒာဟု အရူပန္တိ? ရူပံ ရူပမေဝ သမုဋ္ဌာပေတိ, န အရူပံ။ ကသ္မာ? ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ န ရူပဇနကတ္တာ။ သဗ္ဗသတ္တာနဉှိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ, ခီဏာသဝဿ စုတိစိတ္တံ, ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိ, စတ္တာရိ အရူပဝိပါကာနီတိ သောဠသ စိတ္တာနိ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ တာဝ ဝတ္ထုနော ဒုဗ္ဗလတာယ အပ္ပတိဋ္ဌိတတာယ ပစ္စယဝေကလ္လတာယ အာဂန္တုကတာယ စ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ တတ္ထ ဟိ သဟဇာတံ ဝတ္ထု ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဒုဗ္ဗလံ ဟောတီတိ ဝတ္ထုနော ဒုဗ္ဗလတာယ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ ယထာ စ ပပာတေ ပတန္တော ပုရိသော အညဿ နိဿယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, ဇဝံ ဇတမ္ပိ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတ္တာ ပပာတေ ပတမာနံ ဝိယ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ။ ဣတိ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတ္တာ, အပ္ပတိဋ္ဌိတတာယပိ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။

ပဋိသန္ဓိစိတ္တဉ္စ ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ အပစ္ဆာအပုရေ ဥပ္ပန္နံ။ တဿ ဝတ္ထု ပုရေဇာတံ ဟုတွာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ။ သစေ သက္ကုဏေယျ, ရူပံ သမုဋ္ဌာပေယျ။ ယတ္ထာပိ ဝတ္ထု ပုရေဇာတံ ဟုတွာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကောတိ, ပဝေဏီ ဃဋိယတိ, တတ္ရာပိ စိတ္တံ အင်္ဂတော အပရိဟီနံယေဝ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ယဒိ ဟိ စိတ္တံ ဌာနက္ခဏေ ဝါ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဝါ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေယ္ယ, ပဋိသန္ဓိစိတ္တမ္ပိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေယ္ယ။ န ပန စိတ္တံ တသ္မိံ ခဏဒွယေ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ယထာ ပန အဟိစ္ဆတ္တကမကုလံ ပထဝိတော ဥဋ္ဌဟန္တံ ပံသုစုဏ္ဏံ ဂဟေတွာဝ ဥဋ္ဌဟတိ, ဇဝံ စိတ္တံ ပုရေဇာတံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ အဋ္ဌ ရူပာနိ ဂဟေတွာဝ ဥဋ္ဌဟတိ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စ ဝတ္ထု ပုရေဇာတံ ဟုတွာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတီတိ ပစ္စယဝေကလ္လတာယပိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။

ယထာ စ အာဂန္တုကပုရိသော အဂတပုဗ္ဗံ ပဒေသံ ဂတော အညေသံ – 'ဧထ ဘော, အန္တောဂာမေ ဧတေ အန္နပာနဂန္ဓမာလာဒီနိ ဒဿာမီ'တိ ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ, အတ္တနော အဝိသယတာယ အပ္ပဟုတတာယ, ဇဝမေဝ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ အာဂန္တုကန္တိ အတ္တနော အာဂန္တုကတာယပိ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ အပိစ သမတိံသ ကမ္မဇရူပာနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပာနံ ဌာနံ ဂဟေတွာ ဌိတာနီတိပိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။

ခီဏာသဝဿ ပန စုတိစိတ္တံ ဝဋ္ဋမူလဿ ဝူပသန္တတ္တာ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ တဿ ဟိ သဗ္ဗဘဝေသု ဝဋ္ဋမူလံ ဝူပသန္တံ အဘာဗ္ဗုပ္ပတ္တိကံ ပုနဗ္ဘဝေ ပဝေဏီ နာမ နတ္ထိ။ သောတာပန္နဿ ပန သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အဋ္ဌမေ ဝဋ္ဋမူလံ ဝူပသန္တံ။ တသ္မာ တဿ စုတိစိတ္တံ သတ္တသု ဘဝေသု ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ , သကဒာဂါမိနော ဒွီသု, အနာဂါမိနော ဧကသ္မိံ။ ခီဏာသဝဿ သဗ္ဗဘဝေသု ဝဋ္ဋမူလဿ ဝူပသန္တတ္တာ နေဝ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ပန ဈာနင်္ဂံ နတ္ထိ, မဂ္ဂင်္ဂံ နတ္ထိ, ဟေတု နတ္ထီတိ စိတ္တင်္ဂံ ဒုဗ္ဗလံ ဟောတီတိ စိတ္တင်္ဂဒုဗ္ဗလတာယ တာနိ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ စတ္တာရိ အရူပဝိပါကာနိ တသ္မိံ ဘဝေ ရူပဿ နတ္ထိတာယ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေန္တိ

တိ။ န ကေဝလဉ္စ တာနေဝ, ယာနိ အညာနိပိ တသ္မိံ ဘဝေ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလာနိ, ဒသ အကုသလာနိ, နဝ ကိရိယစိတ္တာနိ, စတ္တာရိ အာရုပ္ပကုသလာနိ, စတဿော အာရုပ္ပကိရိယာ, တီဏိ မဂ္ဂစိတ္တာနိ, စတ္တာရိ ဖလစိတ္တာနီတိ ဒွေစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိပိ တတ္ထ ရူပဿ နတ္ထိတာယ ဧဝ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ ဧဝံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။

ဥတု ပန ပဌမံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ကော ဧသ ဥတု နာမာတိ? ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နာနံ သမတိံသကမ္မဇရူပာနံ အဗ္ဘန္တရာ တေဇောဓာတု။ သာ ဌာနံ ပတွာ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဥတု နာမ စေသ ဒန္ဓနိရောဓော; စိတ္တံ ခိပ္ပနိရောဓံ။ တသ္မိံ ဓရန္တေယေဝ သောဠသ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေသု ပဋိသန္ဓိအနန္တရံ ပဌမဘဝင်္ဂစိတ္တံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေယေဝ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ယဒါ ပန သဒ္ဒဿ ဥပ္ပတ္တိကာလော ဘဝိဿတိ, တဒါ ဥတုစိတ္တာနိ သဒ္ဒနဝကံ နာမ သမုဋ္ဌာပေဿန္တိ။ ကဗဠီကာရာဟာရောပိ ဌာနံ ပတွာ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ကုတော ပနဿ ကဗဠီကာရာဟာရောတိ? မာတိတော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတီ မာတာ၊ အန္နံ ပါနဉ္စ ဘောဇနံ။
တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ၊ မာတုကုစ္ဆိဂတော နရော”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃၅)။

ဧဝံ ကုစ္ဆိဂတော ဒါရကော မာတရာ အဇ္ဈောဟဋအန္နပါနဩဇာယ ယာပေတိ။ သာဝ ဌာနပ္ပတ္တာ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ။ နနု စ သာ ဩဇာ ခရာ? ဝတ္ထု သုခုမံ? ကထံ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာတီတိ? ပဌမံ တာဝ န ပတိဋ္ဌာတိ; ဧကဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ သတ္တာဟာနံ ဂတကာလေ ပတိဋ္ဌာတိ။ တတော ပန ပုရေ ဝါ ပတိဋ္ဌာတု ပစ္ဆာ ဝါ; ယဒါ မာတရာ အဇ္ဈောဟဋအန္နပါနဩဇာ ဒါရကဿ သရီရေ ပတိဋ္ဌာတိ, တဒါ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ဩပပါတိကဿာပိ ပကတိပဋိယတ္တာနံ ခါဒနီယဘောဇနီယာနံ အတ္ထိဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တဿ တာနိ ဂဟေတွာ အဇ္ဈောဟရတော ဌာနပ္ပတ္တာ ဩဇာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဧကော အန္နပါနရဟိတေ အရညေ နိဗ္ဗတ္တတိ, မဟာဆာတကော ဟောတိ, အတ္တနော ဇိဝှာယ ခေဠံ ပရိဝတ္တေတွာ ဂိလတိ။ တတ္ရာပိဿ ဌာနပ္ပတ္တာ ဩဇာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ဧဝံ ပဉ္စဝီသတိယာ ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေဝ ရူပါနိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ – တေဇောဓာတု စ ကဗဠီကာရာဟာရော စ။ အရူပေပိ ဒွေယေဝ ဓမ္မာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ – စိတ္တဉ္စေဝ ကမ္မစေတနာ စ။ တတ္ထ ရူပံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ စ ဘင်္ဂက္ခဏေ စ ဒုဗ္ဗလံ, ဌာနက္ခဏေ ဗလဝန္တိ ဌာနက္ခဏေ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ စိတ္တံ ဌာနက္ခဏေ စ ဘင်္ဂက္ခဏေ စ ဒုဗ္ဗလံ, ဥပ္ပါဒက္ခဏေယေဝ ဗလဝန္တိ ဥပ္ပါဒက္ခဏေယေဝ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ကမ္မစေတနာ နိရုဒ္ဓါဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ အတီတေ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿမတ္တကေပိ ဟိ အာယူဟိတံ ကမ္မံ ဧတရဟိ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဧတရဟိ အာယူဟိတံ အနာဂတေ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿပရိယောသာနေပိ ပစ္စယော ဟောတီတိ။ ဧဝံ **‘ပုဗ္ဗာပရတော’** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒတော’ တိ ရူပံ ကိတ္တကံ အဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌတိ? အရူပံ ကိတ္တကန္တိ? ရူပံ ဂရုပရိဏာမံ ဒန္ဓနိရောဓံ။ အရူပံ လဟုပရိဏာမံ ခိပ္ပနိရောဓံ။ ရူပေ ဓရန္တေယေဝ သောဠသ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တံ ပန သတ္တရသမေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော ‘ဖလံ ပါတေဿာမီ’တိ မုဂ္ဂရေန ရုက္ခသာခံ ပဟရေယျ, ဖလာနိ စ ပတ္တာနိ စ ဧကက္ခဏေယေဝ ဝဏ္ဋတော မုစ္စေယျုံ။ တတ္ထ ဖလာနိ အတ္တနော ဘာရိကတာယ ပဌမတရံ ပထဝိယံ ပတန္တိ, ပတ္တာနိ လဟုကတာယ ပစ္ဆာ။ ဧဝမေဝ မုဂ္ဂရပ္ပဟာရေန ပတ္တာနဉ္စ ဖလာနဉ္စ ဧကက္ခဏေ ဝဏ္ဋတော မုတ္တကာလော ဝိယ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ဧကက္ခဏေ ပါတုဘာဝေါ; ဖလာနံ ဘာရိကတာယ ပဌမတရံ ပထဝိယံ ပတနံ ဝိယ ရူပေ ဓရန္တေယေဝ သောဠသန္နံ စိတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈနံ; ပတ္တာနံ လဟုကတာယ ပစ္ဆာ ပထဝိယံ ပတနံ ဝိယ ရူပဿ သတ္တရသမေန စိတ္တေန သဟ နိရုဇ္ဈနံ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ရူပံ ဒန္ဓနိရောဓံ ဂရုပရိဏာမံ, စိတ္တံ ခိပ္ပနိရောဓံ လဟုပရိဏာမံ, ရူပံ ပန အရူပံ အရူပံ ဝါ ရူပံ ဩဟာယ ပဝတ္တိတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကပ္ပမာဏာဝ ပဝတ္တိ။ တတ္ရာယံ ဥပမာ – ဧကော ပုရိသော လကုဏ္ဋကပါဒေါ, ဧကော ဒီဃပါဒေါ။ တေသု ဧကတော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေသု ယာဝ ဒီဃပါဒေါ ဧကပဒဝါရံ အက္ကမတိ, တာဝ ဣတ

ရော ပဒေ ပဒံ အက္ကမိတ္ွတ သောဠသပဒတရေန ဂစ္ဆတိ။ ဒီဃဟအေ လကုဏ္ဍကဟဒသ္သ သောဠသ ပဒတရေ အတ္တနော ဟဒံ အဥ္ဆိတ္ွတ အာကမိုတ္ွတ ကေမေဝ ပဒတရံ ကရောတိ။ က္လတိ ကောပိ ကေံ အတိက္ကမိတုံ န သက္ကောတိ။ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဂမနံ ကေပ္ပမာဏမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ လကုဏ္ဍကဟဒပုရိသော ဝိယ အရူပံ; ဒီဃဟဒပုရိသော ဝိယ ရူပံ; ဒီဃဟဒသ္သ ကေံ ပဒတရံ အက္ကမဏကာလေ က္လတရသ္သ သောဠသပဒတရအက္ကမနံ ဝိယ ရူပေ ဓရန္တေ ယေဝ အရူပဓမ္မေသု သောဠသန္နံ စိတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ွတ နိရုဇ္ဈနံ; ဒ္ဝိန္နံ ပုရိသာနံ လကုဏ္ဍကဟဒပုရိသသ္သ သောဠသ ပဒတရေ က္လတရသ္သ အတ္တနော ဟဒံ အဥ္ဆိတ္ွတ အာကမိုတ္ွတ ကေပဒတရကရဏံ ဝိယ ရူပသ္သ သတ္တရသမေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈနံ; ဒ္ဝိန္နံ ပုရိသာနံ အညမညံ အနောဟာယ ကေပ္ပမာဏေနေဝ ဂမနံ ဝိယ အရူပသ္သ ရူပံ ရူပသ္သ အရူပံ အနောဟာယ ကေပ္ပမာဏေနေဝ ပဝတ္တနန္တိ။ ဧဝံ **‘အဒ္ဓာနပရိစ္ဆေဒတော’** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘ကေုပ္ပဟဒနာနာနိရောဓတော’ တိ က္လဒံ ပစ္ဆိမကမ္မဇံ ဌပေတ္ွတ ဒီပေတဗ္ဗံ။ ပဌမဥ္ပဟိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ, ဒုတိယံ ဘဝင်္ဂံ, တတိယံ ဘဝင်္ဂံ။ပေ.။ သောဠသမံ ဘဝင်္ဂံ။ တေသု ကေကေကသ္သ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂဝသေန တယော တယော ခဏာ။ တတ္ထ ကေကေကသ္သ စိတ္တသ္သ တီသု တီသု ခဏေသု သမတိံသ သမတိံသ ကမ္မဇရူပဟနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တေသု ပဋိသန္ဓိစိတ္ွတသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ ကမ္မဇရူပံ သတ္တရသမသ္သ ဘဝင်္ဂစိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ; ဌိတိက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ ဌိတိက္ခဏေယေဝ; ဘင်္ဂက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ ဘင်္ဂက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ။ ဧဝံ ဒုတိယဘဝင်္ဂစိတ္ွတံ အာဒိံ ကတ္ွတ အတ္တနော အတ္တနော သတ္တရသမေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတ္ွတ နယော နေတဗ္ဗော။ က္လတိ သောဠသ တိကာ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ဟောန္တိ။ အယံ အဋ္ဌစတ္တာလီသကမ္မဇရူပပဝေဏီ နာမ။ သာ ပနေသာ ရတ္တိဥ္စ ဒိဝါ စ ခါဒန္တာနမ္ပိ ဘုဥ္ဇန္တာနမ္ပိ သုတ္တာနမ္ပိ ပမတ္တာနမ္ပိ နဒီသောတော ဝိယ ကေန္တံ ပဝတ္တတိ ယေဝတိ။ ဧဝံ **‘ကေုပ္ပဟဒနာနာနိရောဓတော’** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘နာနုပ္ပဟဒကေနိရောဓတော’ ပစ္ဆိမကမ္မဇေန ဒီပေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ အာယုသံခါရပရိယောသာနေ သောဠသန္နံ စိတ္တာနံ တရေ သတိ ဟေဋ္ဌာသောဠသကံ ဥပရိသောဠသကန္တိ ဒ္ဝေ ကေတော ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ဟေဋ္ဌာသောဠသကသ္မိဥ္ပဟိ ပဌမစိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ သမတိံသကမ္မဇရူပံ ဥပရိသောဠသကသ္မိံ ပဌမစိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ; ဌိတိက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ တသ္သ ဌိတိက္ခဏေယေဝ ဘင်္ဂက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ တသ္သ ဘင်္ဂက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ။ ဟေဋ္ဌိမသောဠသကသ္မိံ ပန ဒုတိယစိတ္တသ္သ။ပေ.။ သောဠသမစိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ သမတိံသကမ္မဇရူပံ စုတိစိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ; တသ္သ ဌိတိက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ စုတိစိတ္ွတသ္သ ဌိတိက္ခဏေယေဝ; ဘင်္ဂက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတံ စုတိစိတ္တသ္သ ဘင်္ဂက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကမ္မဇရူပပဝေဏီ န ပဝတ္တတိ။ ယဒိ ပဝတ္တေယ္ယ, သတ္တာ အက္ခယာ အဝယာ အဇရာ အမရာ နာမ ဘဝေယ္ယုံ။

တ္တေ ပန ယဒေတံ ‘သတ္တရသမသ္သ ဘဝင်္ဂစိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ နိရုဇ္ဈတီ’တိအာဒိနာ နယေန ‘ကေသ္သ စိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ရူပံ အညသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတီ’တိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ, တံ “ယသ္သ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ, တသ္သ စိတ္တသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတီ”တိ? “အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၇၉) က္လမာယ ဟဠိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကထံ? ကာယသင်္ခါရော ဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော အဿာသပဿာသတတော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဥ္စ စိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ွတ ယာဝ အညာနိ သောဠသ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တာဝ တိဋ္ဌတိ။ တေသံ သောဠသန္နံ သဗ္ဗပစ္ဆိမေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ။ က္လတိ ယေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တရသမေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ; န ကသ္သစိ စိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တ ဌိတိက္ခဏေ တ နိရုဇ္ဈတိ, နာပိ ဌိတိက္ခဏေ တ ဘင်္ဂက္ခဏေ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပသ္သ ဓမ္မတာတိ နိယမတော စိတ္တသင်္ခါရေန သဒ္ဓိံ ကေက္ခဏေ နိရုဇ္ဈနတော “အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တံ။

ယော စာယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနသ္သ ခဏနိယမော ဝုတ္တော ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနသ္သာပိ အယမေဝ ခဏနိယမော။ တသ္မာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန သဟုပ္ပန္နံ ကမ္မဇရူပံ တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တရသမေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသ္သ ဌိတိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ အဋ္ဌာရသမသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသ္သ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ အဋ္ဌာရသမသ္သ ဌာနက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတီတိ က္လမိနာ နယေနေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ တတော ပရံ ပန ဥတုသမုဋ္ဌာနိကပဝေဏီယေဝ တိဋ္ဌတိ။ ‘နီဟရိတ္ွတ ဈာပေထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧဝံ **‘နာနုပ္ပဟဒကေနိရောဓတော’** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘ကေပ္ပဟာဒကေနိရောဓတော’ တိ ရူပံ ပန ရူပေန သဟ ကေပ္ပဟာဒံ ကေနိရောဓံ။ အရူပံ အရူပေန သဟ ကေပ္ပဟာဒံ ကေနိရောဓံ။ ဧဝံ **‘ကေပ္ပဟာဒကေနိရောဓတော’** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘နာနုပ္ပာဒနာနာနိရောဓတော’ ပန စတုသန္တတိရူပေန ဒီပေတဗ္ဗာ။ ဣမဿ ဟိ ဥဒ္ဓံ ဟာဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တဿ သရီရဿ တတ္ထ တတ္ထ စတုသန္တတိရူပံ ဃနပုဉ္ဇဘာဝေန ဝတ္တတိ။ ဧဝံ ဝတ္တမာနဿာပိဿ န ကေပ္ပဟာဒိတာ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ။ ယထာ ပန ဥပစိကရာဇိ တ ကိပိလ္လိကရာဇိ တ ဩလောကိယမာနာ ကောဗဒ္ဓာ ဝိယ ဟောတိ, န ပန ကောဗဒ္ဓာ။ အညိဿာ ဟိ သီသသန္တိကေ အညိဿာ သီသမ္ပိ ဥဒရမ္ပိ ဟာအပိ, အညိဿာ ဥဒရသန္တိကေ အညိဿာ သီသမ္ပိ ဥဒရမ္ပိ ဟာအပိ, အညိဿာ ဟာဒသန္တိကေ အညိဿာ သီသမ္ပိ ဥဒရမ္ပိ ဟာအပိ ဟောန္တိ။ ဧဝမေဝ စတုသန္တတိရူပာနမ္ပိ အညဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ အညဿ ဥပ္ပာအောပိ ဟောတိ ဌိတိပိ ဘင်္ဂေါပိ, အညဿ ဌိတိက္ခဏေ အညဿ ဥပ္ပာအောပိ ဟောတိ ဌိတိပိ ဘင်္ဂေါပိ, အညဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ အညဿ ဥပ္ပာအောပိ ဟောတိ ဌိတိပိ ဘင်္ဂေါပိ။ ဧဝမေတ္ထ **‘နာနုပ္ပာဒနာနာနိရောဓတော’** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘အတီတာဒီနိ’ ပန ဒူရဒုကပရိယောသာနာနိ ဟင္ဒိယံ အာဂတာနေဝ။ **‘ပစ္စယသမုဋ္ဌာနာနိ’** ပိ ‘‘ကမ္မဇံ, ကမ္မပစ္စယံ, ကမ္မပစ္စယဉတုသမုဋ္ဌာန’’န္တိအာဒိနာ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၉၇၅) နယေန ဟေဋ္ဌာ ကထိတာနိယေဝ။ ပဥ္စပိ ပန ခန္ဓာ **ပရိနိပ္ဖန္နာဝ** ဟောန္တိ, နော အပရိနိပ္ဖန္နာ; **သင်္ခတာဝ** နော အသင်္ခတာ; အပိစ နိပ္ဖန္နာပိ ဟောန္တိယေဝ။ သဘာဝဓမ္မေသု ဟိ နိဗ္ဗာနမေဝေကံ အပရိနိပ္ဖန္နံ အနိပ္ဖန္နဉ္စ။ နိရောဓသမာပတ္တိ ပန နာမပညတ္တိ စ ကထန္တိ? နိရောဓသမာပတ္တိ လောကိယလောကုတ္တရာတိ တ သင်္ခတာသင်္ခတာတိ တ ပရိနိပ္ဖန္နာပရိနိပ္ဖန္နာတိ တ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ နိပ္ဖန္နာ ပန ဟောတိ သမာပဇ္ဇန္တေန သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ တထာ နာမပညတ္တိ။ သာပိ ဟိ လောကိယာဒိဘေဒံ န လဘတိ; နိပ္ဖန္နာ ပန ဟောတိ နော အနိပ္ဖန္နာ; နာမဂ္ဂဟဏဉှိ ဂဏှန္တောဝ ဂဏှာတီတိ။

ကမာဒိဝိနိစ္ဆယကထာ

ဧဝံ ပကိဏ္ဏကတော ခန္ဓေ ဝိဒိတွာ ပုန ဧတေသုယေဝ –

ခန္ဓေသု ဉာဏဘေဒတ္ထံ, ကမတောထ ဝိသေသတော။
အနူနာဓိကတော စေဝ, ဥပမာတော တထေဝ စ။

ဒဋ္ဌဗ္ဗတော ဒွိဓာ ဧဝံ, ပဿန္တဿတ္ထသိဒ္ဓိတော။
ဝိနိစ္ဆယနယော သမ္မာ, ဝိညာတဗ္ဗော ဝိဘာဝိနာ။

တတ္ထ **‘ကမတော’**တိ ဣဓ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော, ပဟာနက္ကမော, ပဋိပတ္တိက္ကမော, ဘူမိက္ကမော, ဒေသနာက္ကမောတိ ဗဟုဝိဓော ကမော။

တတ္ထ ‘‘ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ, ကလလာ ဟောတိ အဗ္ဗုဒ’’န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃၅) ဧဝမာဒိ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော။ ‘‘ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ, ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ’’တိ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၈) ဧဝမာဒိ ပဟာနက္ကမော။ ‘‘သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓီ’’တိ (မ. နိ. ၁.၂၅၉; ပဋိ. မ. ၃.၄၁) ဧဝမာဒိ ပဋိပတ္တိက္ကမော။ ‘‘ကာမာဝစရာ , ရူပာဝစရာ’’တိ ဧဝမာဒိ ဘူမိက္ကမော။ ‘‘စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ’’တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၄၅) တ ‘‘အနုပုဗ္ဗိကထံ သီလကထ’’န္တိ (မ. နိ. ၂.၆၉; ဒီ. နိ. ၁.၂၉၈) တ ဧဝမာဒိ ဒေသနာက္ကမော။ တေသု ဣဓ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော တာဝ န ယုဇ္ဇတိ, ကလလာဒီနံ ဝိယ ခန္ဓာနံ ပုဗ္ဗာပရိယဝဝတ္ထာနေန အနုပ္ပတ္တိတော; န ပဟာနက္ကမော ကုသလာဗျာကတာနံ အပ္ပဟာတဗ္ဗတော; န ပဋိပတ္တိက္ကမော အကုသလာနံ အပ္ပဋိပဇ္ဇနီယတော; န ဘူမိက္ကမော ဝေဒနာဒီနံ စတုဘူမကပရိယာပန္နတ္တာ။

ဒေသနာက္ကမော ပန ယုဇ္ဇတိ။ အဘေဒေန ဟိ ယံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အတ္တဂ္ဂါဟပတိတံ ဝေနေယျဇနံ သမူဟဃနဝိနိဗ္ဘောဂဒဿနေန အတ္တဂ္ဂါဟတော မောစေတုကာမော ဘဂဝါ ဟိတကာမော တဿ ဇနဿ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ စက္ခုအာဒီနမ္ပိ ဝိသယဘူတံ ဩဠာရိကံ ပဌမံ ရူပက္ခန္ဓံ ဒေသေသိ။ တတော ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌရူပသံဝေဒိတံ ဝေဒနံ, ယံ ဝေဒ

ယတိ တံ သဥ္ဇာနာတီတိ ဧဝံ ဝေဒနာဝိသယဿ အာကာရဂ္ဂဟဏံ သညံ, သညာဝသေန အဘိသင်္ခရဏကေ သင်္ခါရေ, တေသံ ဝေဒနာဒီနံ နိဿယံ အဓိပတိဘူတဉ္စ ဝိညာဏန္တိ ဧဝံ တာဝ 'ကမတော' ဝိနိစ္ဆယနယော ဝိညာတဗ္ဗော။

'ဝိသေသတော'တိ ခန္ဓာနဉ္စ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနဉ္စ ဝိသေသတော။ ကော ပန တေသံ ဝိသေသော? ခန္ဓာ တာဝ အဝိသေသတော ဝုတ္တာ, ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ သာသဝဥပါဒါနိယဘာဝေန ဝိသေသေတွာ။ ယထာဟ –

> ''ပဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ခန္ဓေ ဒေသေဿာမိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ စ, တံ သုဏာထ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စက္ခန္ဓာ? ယံ ကိဉ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ။ သန္တိကေ ဝါ – အယံ ဝုစ္စတိ, ရူပက္ခန္ဓော။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ပေ။ ယာ ကာစိ သညာ။ပေ။ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ။ပေ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ ။ပေ။ သန္တိကေ ဝါ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ? ယံ ကိဉ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ။ပေ။ သန္တိကေ ဝါ သာသဝံ ဥပါဒါနိယံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ပေ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ။ပေ။ သန္တိကေ ဝါ သာသဝံ ဥပါဒါနိယံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ''တိ (သံ. နိ. ၃.၄၈)။

ဧတ္ထ စ ယထာ ဝေဒနာဒယော အနာသဝာပိ သာသဝာပိ အတ္ထိ, န ဧဝံ ရူပံ။ ယသ္မာ ပနဿ ရာသဋ္ဌေန ခန္ဓဘာဝေါ ယုဇ္ဇတိ တသ္မာ ခန္ဓေသု ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ရာသဋ္ဌေန စ သာသဝဋ္ဌေန စ ဥပါဒါနက္ခန္ဓဘာဝေါ ယုဇ္ဇတိ တသ္မာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဝုတ္တံ။ ဝေဒနာဒယော ပန အနာသဝာဝ ခန္ဓေသု ဝုတ္တာ, သာသဝါ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု။ **'ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ'**တိ ဧတ္ထ စ ဥပါဒါနဂေါစရာ ခန္ဓာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣဓ ပန သဗ္ဗေပေတေ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ ခန္ဓာတိ အဓိပ္ပေတာ။

'အနူနာဓိကတော'တိ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ ပဉ္စေဝ ခန္ဓာ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ? သဗ္ဗသင်္ခတသဘာဂေက သင်္ဂဟတော, အတ္တတ္တနိယဂ္ဂါဟဝတ္ထုဿ ဧတပရမတော, အညေသဉ္စ တဒဝရောဓတော။ အနေကပ္ပဘေဒေသု ဟိ သင်္ခတဓမ္မေသု သဘာဂဝသေန သင်္ဂယှမာနေသု ရူပံ ရူပသဘာဂသင်္ဂဟဝသေန ဧကော ခန္ဓော ဟောတိ, ဝေဒနာ ဝေဒနာသဘာဂသင်္ဂဟဝသေန ဧကော ခန္ဓော ဟောတိ။ သေ နယော သညာဒီသုပိ။ တသ္မာ သဗ္ဗသင်္ခတသဘာဂသင်္ဂဟတော ပဉ္စေဝ ဝုတ္တာ။ ဧတပရမဉ္စေတံ အတ္တတ္တနိယဂ္ဂါဟဝတ္ထု ယဒိဒံ ရူပါဒယော ပဉ္စ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ – ''ရူပေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတိ ရူပံ ဥပါဒါယ ရူပံ အဘိနိဝိဿ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'တိ (သံ. နိ. ၃.၂၀၇)။ ဝေဒနာယ။ သညာယ။ သင်္ခါရေသု။ ဝိညာဏေ သတိ ဝိညာဏံ ဥပါဒါယ ဝိညာဏံ အဘိနိဝိဿ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ။ တသ္မာ အတ္တတ္တနိယဂ္ဂါဟဝတ္ထုဿ ဧတပရမတောပိ ပဉ္စေဝ ဝုတ္တာ။ ယေပိ စညေ သီလာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ဝုတ္တာ, တေပိ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ ဧတ္ထေဝ အဝရောဓံ ဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မာ အညေသံ တဒဝရောဓတောပိ ပဉ္စေဝ ဝုတ္တာတိ။ ဧဝံ 'အနူနာဓိကတော' ဝိနိစ္ဆယနယော ဝိညာတဗ္ဗော။

'ဥပမာတော'တိ ဧတ္ထ ဟိ ဂိလာနသာလူပမော ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော ဂိလာနူပမဿ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓဿ ဝတ္ထုဒွါရာရမ္မဏဝသေန နိဝါသနဋ္ဌာနတော, ဂေလညူပမော ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော အာဗာဓကတ္တာ, ဂေလညသမုဋ္ဌာနူပမော သညုပါဒါနက္ခန္ဓော ကာမသညာဒိဝသေန ရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တဝေဒနာသမ္ဘဝါ, အသပ္ပာယသေဝနူပမော သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော ဝေဒနာဂေလညဿ နိဒါနတ္တာ။ ''ဝေဒနံ ဝေဒနတ္တာယ သင်္ခတမဘိသင်္ခရောန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ တထာ ''အကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ဒုက္ခသဟဂတ''န္တိ (ဓ. သ. ၅၅၆)။ ဂိလာနူပမော ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော ဝေဒနာဂေလညေန အပရိမုတ္တတ္တာ။ အပိစ စာရကကာရဏအပရာဓကာရဏကာရကအပရာဓိကူပမာ ဧတေ ဘာဇနဘောဇနဗျဉ္ဇနပရိဝေသကဘုဉ္ဇကူပမာ စာတိ, ဧဝံ 'ဥပမာတော' ဝိနိစ္ဆယနယော ဝိညာတဗ္ဗော။

'ဒဋ္ဌဗ္ဗတော ဒွိဓာ' တိ သင်္ခေပတော ဝိတ္ထာရတော စာတိ ဧဝံ ဒွိဓာ ဒဋ္ဌဗ္ဗတော ပေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယနယော ဝိညာတဗ္ဗော။ သင်္ခေပတော ဟိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အာသိဝိသူပမေ (သံ. နိ. ၄.၂၃၈) ဝုတ္တနယေန ဥက္ခိတ္တာသိကပစ္စတ္

ထိကတော, ဘာရသုတ္တဝသေန (သံ. နိ. ၃.၂၂) ဘာရတော, ခဇ္ဇနီယပရိယာယဝသေန (သံ. နိ. ၃.၇၉) ခာဒကတော, ယမကသုတ္တဝသေန (သံ. နိ. ၃.၈၅) အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တသင်္ခတဝဓကတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝိတ္ထာရတော ပနေတ္ထ ဖေဏပိဏ္ဍော ဝိယ ရူပံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဥဒကပုဗ္ဗုဠော ဝိယ ဝေဒနာ, မရီစိကာ ဝိယ သညာ, ကဒလိက္ခန္ဓော ဝိယ သင်္ခါရာ, မာယာ ဝိယ ဝိညာဏံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> ''ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠူပမာ။
> မရီစိကူပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။
> မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာဒိစ္စဗန္ဓုနာ''တိ။ (သံ. နိ. ၃.၉၅)။

တတ္ထ ရူပာဒီနံ ဖေဏပိဏ္ဍာဒီဟိ ဧဝံ သဒိသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ယထာ ဟိ ဖေဏပိဏ္ဍော နိဿာရောဝ ဧဝံ ရူပမ္ပိ နိစ္စသာရဓုဝသာရအတ္တသာရဝိရဟေန နိဿာရမေဝ။ ယထာ စ သော 'ဣမိနာ ပတ္တံ ဝါ ထာလကံ ဝါ ကရိဿာမီ'တိ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, ဂဟိတောပိ တမတ္ထံ န သာဓေတိ ဘိဇ္ဇတေဝ; ဧဝံ ရူပမ္ပိ 'နိစ္စ'န္တိ ဝါ 'ဓုဝ'န္တိ ဝါ 'အဟ'န္တိ ဝါ 'မမ'န္တိ ဝါ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, ဂဟိတမ္ပိ န တထာ တိဋ္ဌတိ, အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ အသုဘညေဝ ဟောတီတိ။ ဧဝံ **'ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသမေဝ'** ဟောတိ။

ယထာ ဝါ ပန ဖေဏပိဏ္ဍော ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒော အနေကသန္ဓိဃဋိတော ဗဟူနံ ဥဒကသပ္ပာဒီနံ ပါဏာနံ အာဝါသော, ဧဝံ ရူပမ္ပိ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ အနေကသန္ဓိဃဋိတံ။ ကုလဝသေန စေတ္ထ အသီတိ ကိမိကုလာနိ ဝသန္တိ။ တဒေဝ တေသံ သူတိဃရမ္ပိ ဝစ္စကုဋိပိ ဂိလာနသာလာပိ သုသာနမ္ပိ။ န တေ အညတ္ထ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနာဒီနိ ကရောန္တိ။ ဧဝမ္ပိ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသံ။ ယထာ စ ဖေဏပိဏ္ဍော အာဒိတောဝ ဗဒရပက္ကမတ္တော ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန ပဗ္ဗတကူဋမတ္တောပိ ဟောတိ, ဧဝံ ရူပမ္ပိ အာဒိတော ကလလမတ္တံ ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗျာမမတ္တမ္ပိ ဂောမဟိံသဟတ္ထိအာဒီနံ ဝသေန ပဗ္ဗတကူဋမတ္တမ္ပိ ဟောတိ, မစ္ဆကစ္ဆပာဒီနံ ဝသေန အနေကယောဇနသတပ္ပမာဏမ္ပိ။ ဧဝမ္ပိ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသံ။ ယထာ စ ဖေဏပိဏ္ဍော ဥဋ္ဌိတမတ္တောပိ ဘိဇ္ဇတိ, ထောကံ ဂန္တွာပိ, သမုဒ္ဒံ ပတွာ ပန အဝဿမေဝ ဘိဇ္ဇတိ; ဧဝမေဝ ရူပမ္ပိ ကလလဘာဝေပိ ဘိဇ္ဇတိ, အဗ္ဗုဒါဒိဘာဝေ, အန္တရာ ပန အဘေဇ္ဇမာနမ္ပိ ဝဿသတာယုကာနံ ဝဿသတံ ပတွာ အဝဿမေဝ ဘိဇ္ဇတိ, မရဏမုခေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသံ။

ယထာ ပန ပုဗ္ဗုဠော အသာရော, ဧဝံ ဝေဒနာပိ။ ယထာ စ သော အဗလော, အဂယှုပဂော, န သက္ကာ တံ ဂဟေတွာ ဖလကံ ဝါ အာသနံ ဝါ ကာတုံ, ဂဟိတဂ္ဂဟိတောပိ ဘိဇ္ဇတေဝ; ဧဝံ ဝေဒနာပိ အဗလာ, အဂယှုပဂာ, န သက္ကာ 'နိစ္စာ'တိ ဝါ 'ဓုဝါ'တိ ဝါ ဂဟေတုံ, ဂဟိတာပိ န တထာ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ အဂယှုပဂတာယပိ ဝေဒနာ **'ပုဗ္ဗုဠသဒိသာ'** ။ ယထာ ပန တသ္မိံ တသ္မိံ ဥဒကဗိန္ဒုမှိ ပုဗ္ဗုဠော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ နိရုဇ္ဈတိ စ, န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ; ဧဝံ ဝေဒနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ နိရုဇ္ဈတိ စ, န စိရဋ္ဌိတိကာ ဟောတိ, ဧကစ္ဆရက္ခဏေ ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတိ။ ယထာ စ ပုဗ္ဗုဠော ဥဒကတလံ, ဥဒကဗိန္ဒုံ, ဥဒကဇလ္လကံ သင်္ကဍ္ဍိတွာ ပုဋံ ကတွာ ဂဟဏတတ္ထဉ္စာတိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဧဝံ ဝေဒနာပိ ဝတ္ထုံ, အာရမ္မဏံ, ကိလေသဇာလံ, ဖဿသင်္ဃဋ္ဋနဉ္စာတိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠသဒိသာ။

သညာပိ အသာရကဋ္ဌေန **'မရီစိသဒိသာ'**။ တထာ အဂယှုပဂဋ္ဌေန; န ဟိ သက္ကာ တံ ဂဟေတွာ ပိဝိတုံ ဝါ နှာယိတုံ ဝါ ဘာဇနံ ဝါ ပူရေတုံ။ အပိစ ယထာ မရီစိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ, သဉ္ဇာတူမိဝေဂါ ဝိယ ခာယတိ; ဧဝံ နီလသညာဒိဘေဒာ သညာပိ နီလာဒိအနုဘဝနတ္ထာယ ဖန္ဒတိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ ယထာ စ မရီစိ မဟာဇနံ ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ , 'ပရိပုဏ္ဏဝါပီ ဝိယ ပရိပုဏ္ဏနဒီ ဝိယ ဒိဿတီ'တိ ဝဒာပေတိ; ဧဝံ သညာပိ ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ, 'ဣဒံ နီလကံ သုဘံ သုခံ နိစ္စ'န္တိ ဝဒာပေတိ။ ပီတကာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ ဝိပ္ပလမ္ဘနေနာပိ မရီစိသဒိသာ။

သင်္ခါရာပိ အသာရကဋ္ဌေန **'ကဒလိက္ခန္ဓသဒိသာ'** ။ တထာ အဂယှုပဂဋ္ဌေန။ ယထေဝ ဟိ ကဒလိက္ခန္ဓတော ကိဉ္စိ ဂဟေတွာ န သက္ကာ ဂေါပာနသီအာဒီနမတ္ထာယ ဥပနေတုံ, ဥပနီတမ္ပိ န တထာ ဟောတိ; ဧဝံ သင်္ခါရာပိ န သက္ကာ နိစ္စာဒိဝသေန ဂဟေတုံ, ဂဟိတာပိ န တထာ ဟောန္တိ။ ယထာ စ ကဒလိက္ခန္ဓော ဗဟုဝဋ္ဋိသမောဓာနော ဟောတိ, ဧဝံ သင်္ခါရက္ခန္ဓောပိ ဗဟုဓမ္မသမောဓာနော။ ယထာ စ ကဒလိက္ခန္ဓော နာနာလက္ခဏော, အညာယေဝ ဟိ ဗာဟိ

ရာယ ပတ္တဝဋ္ဋိယာ ဝဏ္ဏော, အညော တတော အဇ္ဈတ္တရူပဇ္ဈတ္တရာနံ; ဧဝမေဝ သင်္ခါရက္ခန္ဓောပိ အညဒေဝ ဖဿ လက္ခဏံ, အညံ စေတနာဒီနံ။ သမောဓာနေတွာ ပန သင်္ခါရက္ခန္ဓောတွေဝ ဝုစ္စတီတိ။ ဧဝမ္ပိ သင်္ခါရက္ခန္ ဓော ကဒလိက္ခန္ဓသဒိသော။

ဝိညာဏမ္ပိ အသာရကဋ္ဌေန **'မာယာသဒိသံ'**။ တထာ အဂယှုပဂဋ္ဌေန။ ယထာ စ မာယာ ဣတ္တရာ လဟုပစ္စုပဋ္ ဌာနာ, ဧဝံ ဝိညာဏံ။ တဉှိ တတောပိ ဣတ္တရတရဉ္စေဝ လဟုပစ္စုပဋ္ဌာနတရဉ္စ။ တေနေဝ ဟိ စိတ္တေန ပုရိသော အာဂတော ဝိယ, ဂတော ဝိယ, ဌိတော ဝိယ, နိသိန္နော ဝိယ ဟောတိ။ အညဒေဝ စာဂမနကာလေ စိတ္တံ, အညံ ဂမနကာ လာဒီသု။ ဧဝမ္ပိ ဝိညာဏံ မာယာသဒိသံ။ မာယာ စ မဟာဇနံ ဝဉ္စေတိ, ယံ ကိဉ္စိဒေဝ 'ဣဒံ သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ'တိပိ ဂဟာပေတိ။ ဝိညာဏမ္ပိ မဟာဇနံ ဝဉ္စေတိ, တေနေဝ စိတ္တေန အာဂစ္ဆန္တံ ဝိယ, ဂစ္ဆန္တံ ဝိယ, ဌိတံ ဝိယ, နိသိန္နံ ဝိယ ကတွာ ဂဟာပေတိ။ အညဒေဝ စ အာဂမနေ စိတ္တံ, အညံ ဂမနာဒီသု။ ဧဝမ္ပိ ဝိညာဏံ မာယာသဒိသံ။ ဝိသေသတော စ သုဘာရမ္မဏမ္ပိ ဩဠာရိကမ္ပိ အဇ္ဈတ္တိကရူပံ အသုဘန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝေဒနာ တီဟိ ဒုက္ခတာဟိ အဝိနိမုတ္တတော ဒုက္ ခာတိ သညာသင်္ခါရာ အဝိဓေယျတော အနတ္တာတိ ဝိညာဏံ ဥဒယဗ္ဗယဓမ္မတော အနိစ္စန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

'ဧဝံ ပဿန္တဿတ္ထသိဒ္ဓိတော' တိ ဧဝဉ္စ သင်္ခေပဝိတ္ထာရဝသေန ဒွိဓာ ပဿတော ယာ အတ္ထသိဒ္ဓိ ဟော တိ, တတောပိ ဝိနိစ္ဆယနယော ဝိညာတဗ္ဗော, သေယျထိဒံ – သင်္ခေပတော တာဝ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဥက္ခိတ္တာ သိကပစ္စတ္ထိကာဒိဘာဝေန ပဿန္တော ခန္ဓေဟိ န ဝိဟညတိ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ရူပာဒီနိ ဖေဏပိဏ္ဍာဒိသဒိသဘာဝေ န ပဿန္တော န အသာရေသု သာရဒဿီ ဟောတိ။ ဝိသေသတော စ အဇ္ဈတ္တိကရူပံ အသုဘတော ပဿန္တော က ဗဠီကာရာဟာရံ ပရိဇာနာတိ , အသုဘေ သုဘန္တိ ဝိပလ္လာသံ ပဇဟတိ, ကာမောဃံ ဥတ္တရတိ, ကာမယောဂေန ဝိသံယုဇ္ဇ တိ, ကာမာသဝေန အနာသဝေ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထံ ဘိန္ဒတိ, ကာမုပါဒါနံ န ဥပါဒိယတိ။ ဝေဒနံ ဒုက္ခတော ပ ဿန္တော ဖဿာဟာရံ ပရိဇာနာတိ, ဒုက္ခေ သုခန္တိ ဝိပလ္လာသံ ပဇဟတိ, ဘဝောဃံ ဥတ္တရတိ, ဘဝယောဂေန ဝိသံ ယုဇ္ဇတိ, ဘဝါသဝေန အနာသဝေ ဟောတိ, ဗျာပါဒကာယဂန္ထံ ဘိန္ဒတိ, သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ န ဥပါဒိယတိ။ သညံ သင် ခါရေ စ အနတ္တတော ပဿန္တော မနောသဉ္စေတနာဟာရံ ပရိဇာနာတိ, အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဝိပလ္လာသံ ပဇဟတိ, ဒိဋ္ဌေ ာဃံ ဥတ္တရတိ, ဒိဋ္ဌိယောဂေန ဝိသံယုဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌာသဝေန အနာသဝေ ဟောတိ, ဣဒံ သစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထံ ဘိန္ ဒတိ, အတ္တဝါဒုပါဒါနံ န ဥပါဒိယတိ။ ဝိညာဏံ အနိစ္စတော ပဿန္တော ဝိညာဏာဟာရံ ပရိဇာနာတိ, အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဝိပလ္လာသံ ပဇဟတိ, အဝိဇ္ဇောဃံ ဥတ္တရတိ, အဝိဇ္ဇာယောဂေန ဝိသံယုဇ္ဇတိ, အဝိဇ္ဇာသဝေန အနာသဝေ ဟောတိ, သီလ ဗ္ဗတပရာမာသကာယဂန္ထံ ဘိန္ဒတိ, ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ န ဥပါဒိယတိ။

ဧဝံ မဟာနိသံသံ၊ ဝဓကာဒိဝသေန ဒဿနံ ယသ္မာ။
တသ္မာ ခန္ဓေ ဓီရော၊ ဝဓကာဒိဝသေန ပဿေယျာတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဣဒါနိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယံ ဟောတိ။ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော ဟေဋ္ဌာ ရူပကဏ္ဍေ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၄. ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ **ဧကဝိဓေနာ**တိ ဧကကောဋ္ဌာသေန။ **ဖဿသမ္ပယုတ္တော** တိ ဖဿေန သမ္ပယုတ္ တော။ သဗ္ဗာပိ စတုဘူမိကဝေဒနာ။ သဟေတုကဒုကေ သဟေတုကာ စတုဘူမိကဝေဒနာ, အဟေတုကာ ကာမာဝစရာဝ။ ဣ မိနာ ဥပာယေန ကုသလပဒါဒီဟိ ဝုတ္တာ ဝေဒနာ ဇာနိတဗ္ဗာ။ အပိစာယံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဧကဝိဓေန ဖဿသမ္ပယုတ္ တတော ဒဿိတော, ဒုဝိဓေန သဟေတုကာဟေတုကတော, တိဝိဓေန ဇာတိတော , စတုဗ္ဗိဓေန ဘူမန္တရတော, ပဉ္စဝိဓေ န ဣန္ဒြိယတော။ တတ္ထ သုခိန္ဒြိယဒုက္ခိန္ဒြိယာနိ ကာယပ္ပသာဒဝတ္ထုကာနိ ကာမာဝစရာနေဝ။ သောမနဿိန္ဒြိယံ ဆဋ္ဌဝတ္ထုကံ တ အဝတ္ထုကံ တ တေဘူမကံ ။ ဒောမနဿိန္ဒြိယံ ဆဋ္ဌဝတ္ထုကံ ကာမာဝစရံ။ ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ စက္ခာဒိစတုပ္ ပသာဒဝတ္ထုကံ ဆဋ္ဌဝတ္ထုကံ အဝတ္ထုကဉ္စ စတုဘူမကံ။ ဆဗ္ဗိဓေန ဝတ္ထုတော ဒဿိတော။ တတ္ထ ပုရိမာ ပဉ္စ ဝေဒနာ ပဉ္စ ပ္ပသာဒဝတ္ထုကာ ကာမာဝစရာဝ ဆဋ္ဌာ အဝတ္ထုကာ တ သဝတ္ထုကာ တ စတုဘူမိကာ။

သတ္တဝိဓေန တတ္ထ မနောသမ္ဖဿဇာ ဘေဒတော ဒဿိတာ, အဋ္ဌဝိဓေန တတ္ထ ကာယသမ္ဖဿဇာ ဘေဒတော, နဝဝိဓေန သတ္တဝိဓဘေဒေ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ ဘေဒတော, ဒသဝိဓေန အဋ္ဌဝိဓဘေဒေ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ ဘေဒတော။ ဧတေသု ဟိ သတ္တဝိဓဘေဒေ မနောသမ္ဖဿဇာ မနောဓာတုသမ္ဖဿဇာ, မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာတိ ဒွိဓာ ဘိန္နာ။ အဋ္ဌဝိဓဘေဒေ တာယ သဒ္ဓိံ ကာယသမ္ဖဿဇာပိ သုခာ ဒုက္ခာတိ ဒွိဓာ ဘိန္နာ။ နဝဝိဓဘေဒေ သတ္တဝိဓေ ဝုတ္တာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ ကုသလာဒိဝသေန တိဓာ ဘိန္နာ။ ဒသဝိဓဘေဒေ အဋ္ဌဝိဓေ ဝုတ္တာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ ကုသလာဒိဝသေနေဝ တိဓာ ဘိန္နာ။

ကုသလတ္တိကော စေတ္ထ ကေဝလံ ပူရဏတ္ထမေဝ ဝုတ္တော။ သတ္တဝိဓအဋ္ဌဝိဓနဝဝိဓဘေဒေသု ပန နယံ အတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ နယော ဒိန္နော။ အဘိဓမ္မဥ္စဟိ ပတ္တ တထာဂတေန နယံ အတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ နယော အဒိန္နော နာမ နတ္ထိ။ အယံ တာဝ ဒုကမူလကော ဧကော တရော။

သတ္တာ ဟိ ဣမသ္မိံ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ဘာဇေန္တော တိကေ ဂဟေတွာ ဒုကေသု ပက္ခိပိ, ဒုကေ ဂဟေတွာ တိကေသု ပက္ခိပိ, တိကေ စ ဒုကေ စ ဥဘတောဝဍ္ဎနနီဟာရေန အာဟရိ; သတ္တဝိဓေန, စတုဝီသတိဝိဓေန, တိံသဝိဓေန, ဗဟုဝိဓေနာတိ သဗ္ဗထာပိ ဗဟုဝိဓေန ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ဒဿေသိ။ ကသ္မာ? ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန စေဝ ဒေသနာဝိလာသေန စ။ ဓမ္မံ သောတုံ နိသိန္နဒေဝပရိသာယ ဟိ ယေ ဒေဝပုတ္တာ တိကေ အာဒာယ ဒုကေသု ပက္ခိပိတွာ ကထိယမာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောန္တိ, တေသံ သပ္ပာယဝသေန တထာ ကတွာ ဒေသေသိ။ ယေ ဣတရေဟိ အာကာရေဟိ ကထိယမာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောန္တိ, တေသံ တေဟာကာရေဟိ ဒေသေသီတိ။ အယမေတ္ထ **'ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော'** ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန အတ္တနော မဟာဝိသယတာယ တိကေ ဝါ ဒုကေသု ပက္ခိပိတွာ, ဒုကေ ဝါ တိကေသု ဥဘတောဝဍ္ဎနေန ဝါ, သတ္တဝိဓာဒိနယေန ဝါ, ယထာ ယထာ ဣစ္ဆတိ တထာ တထာ ဒေသေတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာပိ ဣမေဟာကာရေဟိ ဒေသေသီတိ အယမဿ **'ဒေသနာဝိလာသော'**။

တတ္ထ တိကေ အာဒာယ ဒုကေသု ပက္ခိပိတွာ ဒေသိတတရော ဒုကမူလကော နာမ။ ဒုကေ အာဒာယ တိကေသု ပက္ခိပိတွာ ဒေသိတတရော တိကမူလကော နာမ။ တိကေ စ ဒုကေ စ ဥဘတော ဝဍ္ဎေတွာ ဒေသိတတရော ဥဘတောဝဍ္ဎိတကော နာမ။ အဝသာနေ သတ္တဝိဓေနာတိအာဒိတရော ဗဟုဝိဓတရော နာမာတိ ဣမေ တာဝ စတ္တာရော မဟာတရာ။

တတ္ထ **ဒုကမူလကေ** ဒုကေသု လဗ္ဘမာနေန ဧကေကေန ဒုကေန သဒ္ဓိံ တိကေသု အလဗ္ဘမာနေ ဝေဒနာတ္တိကပီတိတ္တိကသနိဒဿနတ္တိကေ အပနေတွာ, သေသေ လဗ္ဘမာနကေ ဧကူနဝီသတိ တိကေ ယောဇေတွာ, ဒုတိယဒုကပဌမတ္တိကယောဇနတရာဒီနိ နဝတရသတာနိ ပညာသဉ္စ တရာ ဟောန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဟဋ္ဌိယံ သံခိပိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဒဿေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဒဿေတွာ ဝုတ္တာ။ အသမ္မုယှန္တေန ပန ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တိကမူလကေပိ တိကေသု လဗ္ဘမာနေန ဧကေကေန တိကေန သဒ္ဓိံ ဒုကေသု အလဗ္ဘမာနေ ပဌမဒုကာဒယော ဒုကေ အပနေတွာ, သေသေ လဗ္ဘမာနကေ သဟေတုကဒုကာဒယော ပညာသ ဒုကေ ယောဇေတွာ, ပဌမတ္တိကဒုတိယဒုကယောဇနတရာဒီနိ နဝတရသတာနိ ပညာသဉ္စ တရာ ဟောန္တိ။ တေပိ သဗ္ဗေ ဟဋ္ဌိယံ သင်္ခိပိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဒဿေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဒဿေတွာ ဝုတ္တာ။ အသမ္မုယှန္တေန ပန ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥဘတောဝဍ္ဎိတကေ ဒွိဝိဓဘေဒေ ဒုတိယဒုကံ တိဝိဓဘေဒေ စ ပဌမတိကံ အာဒိံ ကတွာ လဗ္ဘမာနေဟိ ဧကူနဝီသတိယာ ဒုကေဟိ လဗ္ဘမာနေ ဧကူနဝီသတိတိကေ ယောဇေတွာ ဒုတိယဒုကပဌမတိကယောဇနတရာဒယော ဧကူနဝီသတိတရာ ဝုတ္တာ။ သေ ဒုကတိကာနံ ဝသေန ဥဘတောဝဍ္ဎိတတ္တာ ဥဘတောဝဍ္ဎိတကော နာမ တတိယော မဟာတရော။

ဗဟုဝိဓတရေသု သတ္တဝိဓနိဒ္ဒေသေ အာဒိတော ပဌမာယ လဗ္ဘမာနေသု ဧကူနဝီသတိယာ တိကေသု ဧကေကေန သဒ္ဓိံ စတဿော ဘူမိယော ယောဇေတွာ ဧကူနဝီသတိ သတ္တဝိဓတရာ ဝုတ္တာ။ စတုဝီသတိဝိဓနိဒ္ဒေသေပိ တေသံယေဝ တိကာနံ ဝသေန ဧကူနဝီသတိတရာ ဝုတ္တာ။ တထာ ဗဟုဝိဓတရေ စာတိ ။ တိံသဝိဓတရော ဧကောယေဝာတိ သဗ္ဗေပိ အဋ္ဌပညာသ တရာ ဟောန္တိ။ အယံ တာဝေတ္ထ တရပရိစ္ဆေဒဝသေန ပာဠိဝဏ္ဏနာ။

ဣဒါနိ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဟောတိ။ တတ္ထ သတ္တဝိဓနိဒ္ဒေသော တာဝ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။ စတုဝီသတိဝိဓနိဒ္ဒေသေ **စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော အတ္ထိ ကုသလော** တိ ကာမာဝစရအဋ္ဌကုသလစိတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္ထိ အကုသလော** တိ ဒွါဒသအကုသလစိတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္ထိ အဗျာကတော** တိ တိဿော မနောဓာတုယော, တိဿော အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယော, အဋ္ဌ မဟာဝိပာကာနိ, ဒသ ကာမာဝစရကိရိယာတိ စတုဝီသတိယာ စိတ္တာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ အဋ္ဌ ကုသလာနိ ဒွါဒသ အကုသလာနိ စ ဇဝနဝသေန လဗ္ဘန္တိ။ ကိရိယမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနဝသေန လဗ္ဘတိ။ ဒွေ ဝိပာကမနောဓာတုယော သမ္ပဋိစ္ဆနဝသေန, တိဿော ဝိပာကမနောဝိညာဏဓာတုယော သန္တီရဏတဒာရမ္မဏဝသေန, ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝသေန, အဋ္ဌ မဟာဝိပာကစိတ္တာနိ တဒာရမ္မဏဝသေန, နဝ ကိရိယစိတ္တာနိ ဇဝနဝသေန လဗ္ဘန္တိ။ သောတဃာနဇိဝှာကာယဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

မနောဒွါရေ ပန **အတ္ထိ ကုသလော** တိ စတုဘူမကကုသလဝသေန ကထိတံ, **အတ္ထိ အကုသလော** တိ ဒွါဒသ အကုသလဝသေန။ **အတ္ထိ အဗျာကတော** တိ ဧကာဒသန္နံ ကာမာဝစရဝိပာကာနံ, ဒသန္နံ ကိရိယာနံ , နဝန္နံ ရူပါဝစရာရူပါဝစရကိရိယာနံ, စတုန္နံ သာမညဖလာနန္တိ စတုတ္တိံသစိတ္တုပ္ပာဒဝသေန ကထိတံ။ တတ္ထ စတုဘူမကကုသလဉ္စေဝ အကုသလဉ္စ ဇဝနဝသေန လဗ္ဘတိ။ ကိရိယတော အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု အာဝဇ္ဇနဝသေန, ဧကာဒသ ဝိပာကစိတ္တာနိ တဒာရမ္မဏဝသေန, တေဘူမကကိရိယာ စေဝ သာမညဖလာနိ စ ဇဝနဝသေနေဝ လဗ္ဘန္တိ။ တာနိ သတ္တဝိဓာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌတွာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ တိံသဝိဓေ ပန ဌတွာ ဒီပိယမာနာနိ သုခဒီပနာနိ ဟောန္တီတိ တိံသဝိဓသ္မိံယေဝ ဌတွာ ဒီပယိံသု။

ဧတာနိ ဟိ သဗ္ဗာနိပိ စိတ္တာနိ စက္ခုဒွါရေ ဥပနိဿယကောဋိယာ, သမတိက္ကမဝသေန, ဘာဝနာဝသေနာတိ တီဟာကာရေဟိ လဗ္ဘန္တိ။ တထာ သောတဒွါရမနောဒွါရေသုပိ။ ဃာနဇိဝှာကာယဒွါရေသု ပန သမတိက္ကမဝသေန, ဘာဝနာဝသေနာတိ ဒွီဟေဝာကာရေဟိ လဗ္ဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကထံ? ဣဓ ဘိက္ခု ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနော ကသိဏမဏ္ဍလံ ဒိသွာ ‘ကိံ နာမေတ’န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘ကသိဏမဏ္ဍလ’န္တိ ဝုတ္တေ ပုန ‘ကိံ ဣမိနာ ကရောန္တီ’တိ ပုစ္ဆတိ။ အထဿ အာစိက္ခန္တိ – ‘ဧဝံ ဘာဝေတွာ ဈာနာနိ ဥပ္ပာဒေတွာ, သမာပတ္တိပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ, အရဟတ္တံ ပာပုဏန္တီ’တိ။ အဇ္ဈာသယသမ္ပန္နော ကုလပုတ္တော ‘ဘာရိယံ ဧတ’န္တိ အသလ္လက္ခေတွာ ‘မယာပိ ဧသ ဂုဏော နိဗ္ဗတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ခေါ ပန သက္ကာ ဧသ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တေန နိဗ္ဗတ္တေတုံ, အာဒိတောဝ ဝီရိယံ ကာတုံ သီလံ သောဓေတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ စိန္တေတွာ သီလံ သောဓေတိ။ တတော သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒသ ပလိဗောဓေ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ, တိစီဝရပရမေန သန္တောသေန သန္တုဋ္ဌော, အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ, ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ, သမာပတ္တိယော ဥပ္ပာဒေတွာ, သမာပတ္တိပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ, အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ပရိကမ္မဝေဒနာ ကာမာဝစရာ, အဋ္ဌသမာပတ္တိဝေဒနာ ရူပါဝစရာရူပါဝစရာ, မဂ္ဂဖလဝေဒနာ လောကုတ္တရာတိ ဧဝံ စက္ခုဝိညာဏံ စတုဘူမိကဝေဒနာနိဗ္ဗတ္တိယာ ဗလဝပစ္စယော ဟောတီတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ တာဝ **‘ဥပနိဿယဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

စက္ခုဒွါရေ ပန ရူပေ အာပါထဂတေ ‘ဣဋ္ဌေ မေ အာရမ္မဏေ ရာဂေါ ဥပ္ပန္နော, အနိဋ္ဌေ ပဋိဃော, အသမပေက္ခနာယ မောဟော, ဝိနိဗဒ္ဓဿ ပန မေ မာနော ဥပ္ပန္နော, ပရာမဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌိ, ဝိက္ခေပဂတဿ ဥဒ္ဓစ္စံ, အသန္နိဋ္ဌာဂတဿ ဝိစိကိစ္ဆာ, ထာမဂတဿ အနုသယော ဥပ္ပန္နော’တိ ပရိဂ္ဂဟေ ဌိတော ကုလပုတ္တော အတ္တနော ကိလေသုပ္ပတ္တိံ ဉတွာ ‘ဣမေ မေ ကိလေသာ ဝဍ္ဎမာနာ အနယဗျသနာယ သံဝတ္တိဿန္တိ, ဟန္ဒ နေ နိဂ္ဂဏှာမီ’တိ စိန္တေတွာ ‘န ခေါ ပန သက္ကာ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တေန ကိလေသေ နိဂ္ဂဏှိတုံ; အာဒိတောဝ ဝီရိယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ သီလံ သောဓေတု’န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ပရိကမ္မဝေဒနာ ကာမာဝစရာ, အဋ္ဌသမာပတ္တိဝေဒနာ ရူပါဝစရာရူပါဝစရာ, မဂ္ဂဖလဝေဒနာ လောကုတ္တရာတိ ဧဝံ ရူပါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတာတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘သမတိက္ကမဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

စက္ခုဒွါရေ ပန ရူပေ အာပာထဂတေ ဧကော ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေတိ – ‘ဣဒံ ရူပံ ကိံ နိသ္သိတ’န္တိ? တတော နံ ‘ဘူတနိသ္သိတ’န္တိ ဉတွာ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ဥပါဒါရူပဉ္စ ရူပန္တိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, တဒါရမ္မဏေ ဓမ္မေ အရူပန္တိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ တတော သပ္ပစ္စယံ နာမရူပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ တီဏိ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ ဝိပသ္သနာပဋိပါဋိယာ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ပရိကမ္မဝေဒနာ ကာမာဝစရာ, အဋ္ဌသမာပတ္တိဝေဒနာ ရူပါဝစရာရူပါဝစရာ, မဂ္ဂဖလဝေဒနာ လောကုတ္တရာတိ ဧဝံ ရူပါရမ္မဏံ သမ္မသိတွာ နိဗ္ဗတ္တိတာတိ အယံ ဝေဒနာ စက္ခုသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘ဘာဝနာဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

အပရော ဘိက္ခု သုဏာတိ – ‘ကသိဏပရိကမ္မံ ကိရ ကတွာ သမာပတ္တိယော ဥပ္ပာဒေတွာ သမာပတ္တိပဒဋ္ဌာနံ ဝိပသ္သနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏန္တီ’တိ။ အဇ္ဈာသယသမ္ပန္နော ကုလပုတ္တော ‘ဘာရိယံ ဧတ’န္တိ အသလ္လက္ခေတွာ ‘မယာပိ ဧသ ဂုဏော နိဗ္ဗတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ပုရိမနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ပရိကမ္မဝေဒနာ ကာမာဝစရာ, အဋ္ဌသမာပတ္တိဝေဒနာ ရူပါဝစရာရူပါဝစရာ, မဂ္ဂဖလဝေဒနာ လောကုတ္တရာတိ ဧဝံ သောတဝိညာဏံ စတုဘူမိကဝေဒနာ နိဗ္ဗတ္တိယာ ဗလဝပစ္စယော ဟောတီတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ သောတသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ တာဝ **‘ဥပနိသ္သယဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

သောတဒွါရေ ပန သဒ္ဒေ အာပာထဂတေတိ သဗ္ဗံ စက္ခုဒွါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သဒ္ဒါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတာတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ သောတသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘သမတိက္ကမဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

သောတဒွါရေ ပန သဒ္ဒေ အာပာထဂတေ ဧကော ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေတိ – အယံ သဒ္ဒော ကိံ နိသ္သိတောတိ သဗ္ဗံ စက္ခုဒွါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သဒ္ဒါရမ္မဏံ သမ္မသိတွာ နိဗ္ဗတ္တိတာတိ အယံ ဝေဒနာ သောတသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘ဘာဝနာဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

ဃာနဇိဝှာကာယဒွါရေသု ပန ဂန္ဓာရမ္မဏာဒီသု အာပာထဂတေသု ‘ဣဋ္ဌေ မေ အာရမ္မဏေ ရာဂေ ဥပ္ပန္နော’တိ သဗ္ဗံ စက္ခုဒွါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဂန္ဓာရမ္မဏာဒီသု ဥပ္ပန္နံ ကိလေသံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတာတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ ဃာနဇိဝှာကာယသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ တီသု ဒွါရေသု **‘သမတိက္ကမဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

ဃာနဒွါရာဒီသု ပန ဂန္ဓာဒီသု အာပာထဂတေသု ဧကော ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေတိ – ‘အယံ ဂန္ဓော, အယံ ရသော, ဣဒံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ကိံ နိသ္သိတ’န္တိ သဗ္ဗံ စက္ခုဒွါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဂန္ဓာရမ္မဏာဒီနိ သမ္မသိတွာ နိဗ္ဗတ္တိတာတိ အယံ ဝေဒနာ ဃာနဇိဝှာကာယသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘ဘာဝနာဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

မနောဒွါရေ ပန တီဟိပိ အာကာရေဟိ လဗ္ဘန္တိ။ ကေစ္စော ဟိ ဇာတိံ ဘယတော ပသ္သတိ, ဇရံ ဗျာဓိံ မရဏံ ဘယတော ပသ္သတိ, ဘယတော ဒိသွာ ‘ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏေဟိ မုစ္စိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ခော ပန သက္ကာ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တေန ဇာတိအာဒီဟိ မုစ္စိတုံ, အာဒိတောဝ ဝီရိယံ ကာတုံ သီလံ သောဓေတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ စိန္တေတွာ စက္ခုဒွါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ပရိကမ္မဝေဒနာ ကာမာဝစရာ, အဋ္ဌသမာပတ္တိဝေဒနာ ရူပါဝစရာရူပါဝစရာ, မဂ္ဂဖလဝေဒနာ လောကုတ္တရာတိ ဧဝံ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏံ စတုဘူမိကဝေဒနာနိဗ္ဗတ္တိယာ ဗလဝပစ္စယော ဟောတီတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ မနောသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ တာဝ **‘ဥပနိသ္သယဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

မနောဒွါရေ ပန ဓမ္မာရမ္မဏေ အာပာထဂတေတိ သဗ္ဗံ စက္ခုဒွါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဓမ္မာရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတာတိ စတုဘူမိကဝေဒနာ မနောသမ္ဖသ္သပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘သမတိက္ကမဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။

မနောဒွါရေ ပန ဓမ္မာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ ဧကော ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေတိ – ‘ဧတံ ဓမ္မာရမ္မဏံ ကိံ နိသ္သိတ’န္တိ? ‘ဝတ္ထုနိသ္သိတ’န္တိ။ ‘ဝတ္ထု ကိံ နိသ္သိတ’န္တိ? ‘မဟာဘူတာနိ နိသ္သိတ’န္တိ။ သော စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ဥ

ဟာအရူပဥ္စ ရူပန္တိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, တအာရမ္မဏော ဓမ္မေ အရူပန္တိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ တတော သပ္ပစ္စယံ နာမရူပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ တီဏိ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာပိ ပရိကမ္မဝေဒနာ ကာမာဝစရာ, အဋ္ဌသမာပတ္တိဝေဒနာ ရူပါဝစရာရူပါဝစရာ, မဂ္ဂဖလဝေဒနာ လောကုတ္တရာတိ ဧဝံ ဓမ္မာရမ္မဏံ သမ္မသိတွာ နိဗ္ဗတ္တိတာတိ အယံ ဝေဒနာ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ နာမ ဇာတာ။ ဧဝံ **‘ဘာဝနာဝသေန’** လဗ္ဘန္တိ။ ယာ ပနေတာ သဗ္ဗေသမ္ပိ စတုဝီသတိဝိဓာဒီနံ တရာနံ ပရိယောသာနေသု စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ပေ.။ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာတိ ဆ ဆ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ, တာ သမ္ပယုတ္တပစ္စယဝသေန ဝုတ္တာတိ။

အယံ ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော။

သညာက္ခန္ဓာဒယောပိ ဣမိနာ ဥပါယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေဝလဉှိ သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ တိကေသု ဝေဒနာတ္တိကပီတိတ္တိကာပိ လဗ္ဘန္တိ, ဒုကေသု စ သုခသဟဂတဒုကာဒယောပိ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဖဿဿာပိ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ ဖဿသမ္ပယုတ္တောတိ အဝတွာ စိတ္တသမ္ပယုတ္တောတိ ဝုတ္တံ။ ဒုကေသု စေတ္ထ ဟေတုဒုကာဒယောပိ လဗ္ဘန္တိ။ တိကာ သညာက္ခန္ဓသဒိသာ ဧဝ ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ စက္ခုသမ္ဖဿဇာဒိဘာဝံ အဝတွာ စက္ခုဝိညာဏန္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ သက္ကာ ဝိညာဏံ မနောသမ္ဖဿဇန္တိ နိဒ္ဒိသိတုံ။ သေသမေတ္ထ သညာက္ခန္ဓေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ဣမေသံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ခန္ဓာနံ နိဒ္ဒေသေယေဝ ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသတော အတိရေကတိကဒုကာ လဒ္ဓါ။ တေသံ ဝသေန တရပ္ပဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. ဣဒါနိ ပဉှာပုစ္ဆကံ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဉှာပုစ္ဆကေ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ “ကတိကုသလာ? ကတိအကုသလာ? ကတိအဗျာကတာ”တိအာဒိနာ နယေန ယံ လဗ္ဘတိ, ယဉ္စ န လဗ္ဘတိ, တံ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနေ “ရူပက္ခန္ဓော အဗျာကတော”တိအာဒိနာ နယေန ယံ လဗ္ဘတိ တဒေဝ ဥဒ္ဓဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ယတ္ထ စ ‘ဧကော ခန္ဓော’တိ တ ‘ဒွေ ခန္ဓာ’တိ တ ပရိစ္ဆေဒံ အကတွာ “သိယာ ဥပ္ပန္နာ, သိယာ အနုပ္ပန္နာ”တိအာဒိနာ နယေန တန္တိ ဌပိတာ, တတ္ထ တတ္ထ ပဉ္စန္နမ္ပိ ခန္ဓာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသော တေသံ တေသံ ခန္ဓာနံ ကုသလာဒိဝိဘာဂေါ ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၉၈၅) ဝုတ္တောယေဝ။

အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန စတ္တာရော ခန္ဓာ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ရဇ္ဇန္တဿ ဒုဿန္တဿ မုယှန္တဿ သံဝရန္တဿ သမ္မသန္တဿ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ စ ပရိတ္တာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, သတ္တဝီသတိ ရူပါရူပါဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ရဇ္ဇန္တဿ ဒုဿန္တဿ မုယှန္တဿ သံဝရန္တဿ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေန္တဿ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ, မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ, ပညတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာတိ။

တေယေဝ သေက္ခာသေက္ခာနံ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏာ ဟောန္တိ, မဂ္ဂကာလေ သဟဇာတဟေတုနာ မဂ္ဂဟေတုကာ, မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အာရမ္မဏာဓိပတိနာ မဂ္ဂါဓိပတိနော , ဝီရိယဇေဋ္ဌကံ တ ဝီမံသဇေဋ္ဌကံ တ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တဿ သဟဇာတာဓိပတိနာ မဂ္ဂါဓိပတိနော, ဆန္ဒဇေဋ္ဌကံ ပန စိတ္တဇေဋ္ဌကံ တ ဘာဝေန္တဿ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ နာမ ဟောန္တိ။

အတီတာနိ ပန ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ အာရဗ္ဘ ရဇ္ဇန္တဿ ဒုဿန္တဿ မုယှန္တဿ သံဝရန္တဿ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေန္တဿ အတီတာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, အနာဂတာနိ အာရဗ္ဘ အနာဂတာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, ပစ္စုပ္ပန္နာနိ အာရဗ္ဘ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, ပညတ္တိံ တ နိဗ္ဗာနံ တ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ ဟောန္တိ။

တထာ အတ္တနော ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ အာရဗ္ဘ ရဇ္ဇန္တဿ ဒုဿန္တဿ မုယ္ဟန္တဿ သံဝရန္တဿ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေန္တဿ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, ပရေသံ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ အာရဗ္ဘ ဧဝံ ပဝတ္တေန္တဿ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ, ပဏ္ဏတ္တိနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏကာလေပိ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာယေဝ, ကာလေန အဇ္ဈတ္တံ ကာလေန ဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မေသု ဧဝံ ပဝတ္တေန္တဿ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ, အာကိဉ္စညာယတနကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတိ ဘဂဝတာ ဣမံ ခန္ဓဝိဘင္ဂံ သုတ္တန္တဘာဇနီယာဒိဝသေန တယော ပရိဝဋ္ဋေ နီဟရိတွာ ဘာဇေန္တော ဒဿေသိ။ တီသုပိ ဟိ ပရိဝဋ္ဋေသု ဧကောဝ ပရိစ္ဆေဒော။ ရူပက္ခန္ဓော ဟိ သဗ္ဗတ္ထ ကာမာဝစရောယေဝ။ စတ္တာရော ခန္ဓာ စတုဘူမကာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင္ဂဋ္ဌကထာယ

ခန္ဓဝိဘင္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အာယတနဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၅၄. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ အာယတနဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသေ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ တာဝ ဒဿေန္တော **ဒွါဒသာယတနာနိ စက္ခာယတနံ ရူပါယတန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပါဠိမုတ္တကေန တာဝ နယေန –

> အတ္ထလက္ခဏတာဝတွ၊ ကမသင်္ခေပဝိတ္ထာရာ။
> တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗတော စေဝ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ ဝိသေသတော တာဝ စက္ခတီတိ **စက္ခု;** ရူပံ အဿာဒေတိ, ဝိဘာဝေတိ စာတိ အတ္ထော။ ရူပယတီတိ **ရူပံ;** ဝဏ္ဏဝိကာရံ အာပဇ္ဇမာနံ ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ ပကာသေတီတိ အတ္ထော။ သုဏာတီတိ **သောတံ**။ သပ္ပတီတိ **သဒ္ဒေါ;** ဥဒာဟရိယတီတိ အတ္ထော။ ဃာယတီတိ **ဃာနံ**။ ဂန္ဓယတီတိ **ဂန္ဓော;** အတ္တနော ဝတ္ထုံ သူစယတီတိ အတ္ထော။ ဇီဝိတံ အဝှာယတီတိ **ဇိဝှာ**။ ရသန္တိ တံ သတ္တာတိ **ရသော;** အဿာဒေန္တီတိ အတ္ထော။ ကုစ္ဆိတာနံ သာသဝဓမ္မာနံ အာယောတိ **ကာယော**။ အာယောတိ ဥပ္ပတ္တိဒေသော။ ဖုသီယတီတိ **ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ**။ မနတီတိ **မနော**။ အတ္တနော လက္ခဏံ ဓာရယန္တီတိ **ဓမ္မာ**။

အဝိသေသတော ပန အာယတနတော, အာယာနံ တနနတော, အာယတဿ စ နယနတော အာယတနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စက္ခုရူပာဒီသု ဟိ တံတံဒွါရာရမ္မဏာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ သေန သေန အနုဘဝနာဒိနာ ကိစ္စေန အာယတန္တိ ဥဋ္ဌဟန္တိ ဃဋန္တိ ဝါယမန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ စ ပန အာယဘူတေ ဓမ္မေ တနောန္တိ ဝိတ္ထာရေန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိဒံ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ပဝတ္တံ အတီဝ အာယတံ သံသာရဒုက္ခံ ယာဝ န နိဝတ္တတိ တာဝ နယန္တေဝ, ပဝတ္တယန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိ မေ ဓမ္မာ အာယတနတော အာယာနံ တနနတော အာယတဿ စ နယနတော 'အာယတနံ အာယတန'န္တိ ဝုစ္စန္တိ။

အပိစ နိဝါသဋ္ဌာနဋ္ဌေန, အာကရဋ္ဌေန, သမောသရဏဋ္ဌာနဋ္ဌေန, သဉ္ဇာတိဒေသဋ္ဌေန, ကာရဏဋ္ဌေန စ အာယတနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ လောကေ ''ဣဿရာယတနံ ဝါသုဒေဝါယတန''န္တိအာဒီသု နိဝါသဋ္ဌာနံ အာယတနန္တိ ဝုစ္စတိ ။ ''သုဝဏ္ဏာယတနံ ရဇတာယတန''န္တိအာဒီသု အာကရော။ သာသနေ ပန ''မနောရမေ အာယတနေ သေဝန္တိ နံ ဝိဟင်္ဂမာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၃၈) သမောသရဏဋ္ဌာနံ။ ''ဒက္ခိဏာပထော ဂုန္နံ အာယတန''န္တိအာဒီသု သဉ္ဇာတိဒေသော။ ''တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၂၃) ကာရဏံ။

စက္ခုရူပါဒီသု စာပိ တေ တေ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ နိဝသန္တိ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ စက္ခာဒယော နေသံ နိဝါသနဋ္ဌာနံ။ စက္ခာဒီသု စ တေ အာကိဏ္ဏာ တံ နိဿိတတ္တာ တဒါရမ္မဏတ္တာ စာတိ စက္ခာဒယော နေသံ အာကရော။ စက္ခာဒယော စ နေသံ သမောသရဏဋ္ဌာနံ, တတ္ထ တတ္ထ ဝတ္ထုဒွါရာရမ္မဏဝသေန သမောသရဏတော။ စက္ခာဒယော စ နေသံ သဉ္ဇာတိဒေသော; တံ နိဿယာရမ္မဏဘာဝေန တတ္ထေဝ ဥပ္ပတ္တိတော။ စက္ခာဒယော စ နေသံ ကာရဏံ, တေသံ အဘာဝေ အဘာဝတောတိ။ ဣတိ နိဝါသဋ္ဌာနဋ္ဌေန, အာကရဋ္ဌေန, သမောသရဏဋ္ဌာနဋ္ဌေန, သဉ္ဇာတိဒေသဋ္ဌေန, ကာရဏဋ္ဌေနာတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ဧတေ ဓမ္မာ 'အာယတနံ အာယတန'န္တိ ဝုစ္စန္တိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန စက္ခု စ တံ အာယတနဉ္စာတိ **စက္ခာယတနံ။ပေ.။** ဓမ္မာ စ တေ အာယတနဉ္စာတိ **ဓမ္မာယတန** န္တိ ဧဝံ တာဝေတ္ထ 'အတ္ထတော' ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'လက္ခဏတော' တိ စက္ခာဒီနံ လက္ခဏတောပေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။ တာနိ စ ပန နေသံ လက္ခဏာနိ ဟေဋ္ဌာ ရူပကဏ္ဍနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

'တာဝတွတော'တိ တာဝဘာဝတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – စက္ခာဒယောပိ ဟိ ဓမ္မာ ဧဝ။ ဧဝံ သတိ ဓမ္မာယတနမိစ္စေဝ အဝတွာ ကသ္မာ ဒွါဒသာယတနာနိ ဝုတ္တာနီတိ စေ? ဆ ဝိညာဏကာယုပ္ပတ္တိဒွါရာရမ္မဏဝဝတ္ထာန

တော။ ဣဓ ဆန္ဒံ ဝိညာဏကာယာနံ ဒွတရာဘာဝေန အာရမ္မဏဘာဝေန စ ဝဝတ္ထာနတော အယမေဝ တေသံ ဘေအော ဟောတီတိ ဒွတဒသ ဝုတ္တာနိ။ စက္ခုဝိညာဏဝီထိပရိယာပန္နဿ ဟိ ဝိညာဏကာယဿ စက္ခာယတနမေဝ ဥပ္ပတ္တိဒွ တရံ, ရူပာယတနမေဝ စာရမ္မဏံ ။ တထာ ဣတရာနိ ဣတရေသံ။ ဆဋ္ဌဿ ပန ဘဝင်္ဂမနသင်္ခာတော မနာယတနေက ဒေသောဝ ဥပ္ပတ္တိဒွတရံ, အသာဓာရဏဉ္စ ဓမ္မာယတနံ အာရမ္မဏန္တိ ။ ဣတိ ဆန္နံ ဝိညာဏကာယာနံ ဥပ္ပတ္တိဒွတ ရာရမ္မဏဝဝတ္ထာနတော ဒွတဒသ ဝုတ္တာနီတိ။ ဇဝမေတ္ထ 'တာဝတ္ဝတော' ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ကမတော'တိ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေသု ဥပ္ပတ္တိက္ကမာဒီသု ဒေသနာက္ကမောဝ ယုဇ္ဇတိ။ အဇ္ဈတ္တိကေသု ဟိ အာယတနေသု သနိဒဿနသပ္ပဋိဃဝိသယတ္တာ စက္ခာယတနံ ဟာကဋ္ဌန္တိ ပဌမံ ဒေသိတံ။ တတော အနိဒဿနသ ပ္ပဋိဃဝိသယာနိ သောတာယတနာဒီနိ။ အထ တ ဒဿနာနုတ္တရိယသဝနာနုတ္တရိယဟေတုဘာဝေန ဗဟူပကာရတ္တာ အဇ္ဈတ္တိကေသု စက္ခာယတနသောတာယတနာနိ ပဌမံ ဒေသိတာနိ။ တတော ဃာနာယတနာဒီနိ တီဏိ။ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဂောစရ ဝိသယတ္တာ အန္တေ မနာယတနံ။ စက္ခာဒီနံ ပန ဂောစရတ္တာ တဿ တဿ အနန္တရာနိ ဗာဟိရေသု ရူပာယတနာဒီနိ။ အပိစ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိကာရဏဝဝတ္ထာနတောပိ အယမေဝ တေသံ ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ။ပေ.။ မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏ''န္တိ (မ. နိ. ၃.၄၂၁) ဇဝံ 'ကမ တော'ပေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'သင်္ခေပဝိတ္ထာရာ'တိ သင်္ခေပတော ဟိ မနာယတနဿ စေဝ ဓမ္မာယတနေကဒေသဿ စ နာမေန, တဒဝသေ သာနဉ္စ အာယတနာနံ ရူပေန သင်္ဂဟိတတ္တာ ဒွတဒသာပိ အာယတနာနိ နာမရူပမတ္တမေဝ ဟောန္တိ။

ဝိတ္ထာရတော ပန အဇ္ဈတ္တိကေသု တာဝ စက္ခာယတနံ ဇာတိဝသေန စက္ခုပသာဒမတ္တမေဝ, ပစ္စယဂတိနိကာယပုဂ္ဂ လဘေဒတော ပန အနန္တပ္ပဘေဒံ။ တထာ သောတာယတနာဒီနိ စတ္တာရိ။ မနာယတနံ တေဘူမကကုသလာကုသလဝိပာ ကကိရိယဝိညာဏဘေဒေန ဧကာသီတိပ္ပဘေဒံ, ဝတ္ထုပဋိပဒါဘေဒတော ပန အနန္တပ္ပဘေဒံ။ ရူပဂန္ဓရသာယတနာနိ သ မုဋ္ဌာနဘေဒတော စတုပ္ပဘေဒါနိ, သဒ္ဒါယတနံ ဒွိပ္ပဘေဒံ။ သဘာဂဝိသဘာဂဘေဒတော ပန သဗ္ဗာနိပိ အနန္တပ္ပ ဘေဒါနိ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ပထဝီဓာတုတေဇောဓာတုဝါယောဓာတုဝသေန တိပ္ပဘေဒံ, သမုဋ္ဌာနတော စတုပ္ပဘေဒံ, သဘာဂဝိသဘာဂတော အနေကပ္ပဘေဒံ။ ဓမ္မာယတနံ တေဘူမကဓမ္မာရမ္မဏဝသေန အနေကပ္ပဘေဒန္တိ။ ဇဝံ သင် ခေပဝိတ္ထာရာ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ဒဋ္ဌဗ္ဗတော' တိ ဇတ္ထ ပန သဗ္ဗာနေဝေတာနိ အာယတနာနိ အနာဂမနတော အနိဂ္ဂမနတော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ န ဟိ တာနိ ပုဗ္ဗေ ဥဒယာ ကုတောစိ အာဂစ္ဆန္တိ, နာပိ ဥဒ္ဓံ ဝယာ ကုဟိဉ္စိ ဂစ္ဆန္တိ; အထ ခေါ ပုဗ္ဗေ ဥဒယာ အပ္ပဋိလဒ္ဓ သဘာဝါနိ, ဥဒ္ဓံ ဝယာ ပရိဘိန္နသဘာဝါနိ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တဝေမဇ္ဈေ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာယ အဝသာနိ ပဝတ္တန္ တိ။ တသ္မာ အနာဂမနတော အနိဂ္ဂမနတော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ တထာ နိရီဟတော အဗျာပါရတော စ။ န ဟိ စက္ခုရူပာဒီနံ ဇဝံ ဟောတိ – 'အဟော ဝတ အမှာကံ သာမဂ္ဂိယာ ဝိညာဏံ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ'တိ, န စ တာနိ ဝိညာဏုပ္ပါဒနတ္ထံ ဒွတ ရာဘာဝေန ဝတ္ထုဘာဝေန အာရမ္မဏဘာဝေန တ ဤဟန္တိ, န ဗျာပါရမာပဇ္ဇန္တိ; အထ ခေါ ဓမ္မတာဝေသာ ယံ စက္ခုရူ ပါဒီနံ သာမဂ္ဂိယံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ သမ္ဘဝန္တိ။ တသ္မာ နိရီဟတော အဗျာပါရတော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ အပိစ အဇ္ဈတ္တိ ကာနိ သုညဂါမော ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ ဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝဝိရဟိတတ္တာ, ဗာဟိရာနိ ဂါမဃာတကစောရာ ဝိယ အဇ္ဈတ္ တိကာနံ အဘိဃာတကတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ''စက္ခု, ဘိက္ခဝေ, ဟညတိ မနာပာမနာပေဟိ ရူပေဟီတိ ဝိတ္ထာရော။ အပိ စ အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဆ ပါဏကာ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ, ဗာဟိရာနိ တေသံ ဂောစရာ ဝိယာတိ။ ဇဝမေ့တ္ထ 'ဒဋ္ဌဗ္ဗတော' ဝိ ညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယောတိ။

ဣာအနိ တေသံ ဝိပဿိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတုံ **စက္ခုံ အနိစ္စံ** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ စက္ခု တာဝ ဟုတ္ဝာ အ ဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပရေဟိပိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အနိစ္စံ – ဥပ္ပါဒဝယဝန္တတော, ဝိပရိဏာမတော, တာဝကာလိကတော, နိစ္စပဋိက္ခေပတောတိ။

တဒေဝ ပဋိပီဠနဋ္ဌေန **ဒုက္ခံ** ။ ယသ္မာ တ ဇာတံ ဥပ္ပန္နံ ဌိတိံ ပာပုဏာတိ, ဌိတိယံ ဇရာယ ကိလမတိ, ဇရံ ပတ္ဝာ အဝ ဿံ ဘိဇ္ဇတိ; တသ္မာ အဘိဏှသမ္ပဋိပီဠနတော, ဒုက္ခမတော, ဒုက္ခဝတ္ထုတော, သုခပဋိက္ခေပတောတိ ဣမေဟိ စတူ

ဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခံ။

အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန ပန **အနတ္တာ** ။ ယသ္မာ တ ဓော် ဥပ္ပန္နံ ဌိတိံ မာ ပာပုဏာတု, ဌာနပ္ပတ္တံ မာ ဇီရတု, ဇရပ္ပတ္တံ မာ ဘိဇ္ဇတူတိ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ကဿစိ ဝသဝတ္တိဘာဝေါ နတ္ထိ, သုညံ တေန ဝသဝတ္တနာကာရေန; တသ္မာ သုညတော, အဿာမိကတော, အကာမကာရိယတော, အတ္တပဋိက္ခေပတောတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အနတ္တာ။

ဝိဘာဝဂတိကတော , ပုဗ္ဗာပရဝသေန ဘဝသင်္ကန္တိဂမနတော, ပကတိဘာဝဝိဇဟနတော စ **ဝိပရိဏာမဓမ္မံ** ။ ဣဒံ အနိစ္စဝေဝစနမေဝ။ **ရူပာ အနိစ္စာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစေတ္ထ ဌပေတွာ စက္ခုံ တေဘူမကဓမ္မာ အနိစ္စာ, နော စက္ခု။ စက္ခု ပန စက္ခု စေဝ အနိစ္စဉ္စ။ တထာ သေသဓမ္မာ ဒုက္ခာ, နော စက္ခု။ စက္ခု ပန စက္ခု စေဝ ဒုက္ခဉ္စ။ သေသဓမ္မာ အနတ္တာ, နော စက္ခု။ စက္ခု ပန စက္ခု စေဝ အနတ္တာ စာတိ။ ရူပာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တန္တဘာဇနီယေ တထာဂတေန ကိံ ဒဿိတန္တိ? ဒွါဒသန္နံ အာယတနာနံ အနတ္တလက္ခဏံ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဟိ အနတ္တလက္ခဏံ ဒဿေန္တော အနိစ္စေန ဝါ ဒဿေတိ, ဒုက္ခေန ဝါ, အနိစ္စဒုက္ခေဟိ ဝါ။ တတ္ထ ''စက္ခု, အတ္တာတိ ယော ဝဒေယျ, တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ စက္ခုဿ ဥပ္ပာဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ 'အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ'တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – စက္ခု အတ္တာတိ ယော ဝဒေယျ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ''တိ (မ. နိ. ၃.၄၂၂)။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အနိစ္စေန အနတ္တလက္ခဏံ ဒဿေသိ။ ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တာ။ ရူပဉ္စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿ, န ယိဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ; လဗ္ဘေထ စ ရူပေ – ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီတိ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ အနတ္တာ တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ; န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ – ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၅၉; မဟာဝ. ၂၀) ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒုက္ခေန အနတ္တလက္ခဏံ ဒဿေသိ။ ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ, ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ, ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာ, ယဒနတ္တာ တံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၁၅) အနိစ္စဒုက္ခေဟိ အနတ္တလက္ခဏံ ဒဿေသိ။ ကသ္မာ? အနိစ္စဒုက္ခာနံ ပာကဋတ္တာ။

ဟတ္ထတော ဟိ တဋ္ဋကေ ဝါ သရကေ ဝါ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဝါ ပတိတွာ ဘိန္နေ 'အဟော အနိစ္စ'န္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ အနိစ္စံ ပာကဋံ နာမ။ အတ္တဘာဝသ္မိံ ပန ဂဏ္ဍပိဠကာဒီသု ဝါ ဥဋ္ဌိတာသု ခါဏုကဏ္ဋကာဒီဟိ ဝါ ဝိဒ္ဓါသု 'အဟော ဒုက္ခ'န္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ဒုက္ခံ ပာကဋံ နာမ။ အနတ္တလက္ခဏံ အပာကဋံ အန္ဓကာရံ အဝိဘူတံ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈံ ဒုဒ္ဒီပနံ ဒုပ္ပညာပနံ ။ အနိစ္စဒုက္ခလက္ခဏာနိ ဥပ္ပာဒါ ဝါ တထာဂတာနံ အနုပ္ပာဒါ ဝါ ပညာယန္တိ။ အနတ္တလက္ခဏံ ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒါ န ပညာယတိ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ ပညာယတိ။ မဟိဒ္ဓိကာ ဟိ မဟာနုဘာဝါ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာ သရဘင်္ဂသတ္ထာရာဒယောပိ 'အနိစ္စံ ဒုက္ခ'န္တိ ဝတ္တုံ သက္ကောန္တိ, 'အနတ္တာ'တိ ဝတ္တုံ န သက္ကောန္တိ။ သစေ ဟိ တေ သမ္ပတ္တပရိသာယ အနတ္တာတိ ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယျုံ, သမ္ပတ္တပရိသာယ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓော ဘဝေယျ။ အနတ္တလက္ခဏပညာပနဉ္ဟိ အညဿ ကဿစိ အဝိသယော, သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနမေဝ ဝိသယော။ ဧဝမေတံ အနတ္တလက္ခဏံ အပာကဋံ။ တသ္မာ သတ္ထာ အနတ္တလက္ခဏံ ဒဿေန္တော အနိစ္စေန ဝါ ဒဿေသိ, ဒုက္ခေန ဝါ, အနိစ္စဒုက္ခေဟိ ဝါ။ ဣဓ ပန တံ အနိစ္စဒုက္ခေဟိ ဒဿေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣမာနိ ပန လက္ခဏာနိ ကိဿ အမနသိကာရာ အပ္ပဋိဝေဓာ, ကေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ, န ဥပဋ္ဌဟန္တိ? အနိစ္စလက္ခဏံ တာဝ ဥဒယဗ္ဗယာနံ အမနသိကာရာ အပ္ပဋိဝေဓာ, သန္တတိယာ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ, န ဥပဋ္ဌာတိ။ ဒုက္ခလက္ခဏံ အဘိဏှသမ္ပဋိပီဠနဿ အမနသိကာရာ အပ္ပဋိဝေဓာ, ဣရိယာပထေဟိ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ, န ဥပဋ္ဌာတိ။ အနတ္တလက္ခဏံ နာနာဓာတုဝိနိဗ္ဘောဂဿ အမနသိကာရာ အပ္ပဋိဝေဓာ, ဃနေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ, န ဥပဋ္ဌာတိ။ ဥဒယဗ္ဗယံ ပန ပရိဂ္ဂဟေတွာ သန္တတိယာ ဝိကောပိတာယ အနိစ္စလက္ခဏံ ယာထာဝသရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။ အဘိဏှသမ္ပဋိပီဠနံ မနသိကတွာ ဣရိယာပထေ ဥဃ္ဃာဋိတေ ဒုက္ခလက္ခဏံ ယာထာဝသရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။ နာနာဓာတုယော ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂေ ကတေ အနတ္တလက္ခဏံ ယာထာဝသရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။

ဧတ္ထ စ အနိစ္စံ အနိစ္စလက္ခဏံ, ဒုက္ခံ ဒုက္ခလက္ခဏံ, အနတ္တာ အနတ္တလက္ခဏန္တိ အယံ ဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **အနိစ္စန္တိ** ခန္ဓပဉ္စကံ။ ကသ္မာ? ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တဘာဝတ, ဟုတွာ အဘာဝတော တ; ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တံ **အနိစ္စလက္ခဏံ,** ဟုတွာ အဘာဝသင်္ခါတော အာကာရဝိကာရော တ။ “ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ”န္တိ ဝစနတော ပန တဒေဝ ခန္ဓပဉ္စကံ **ဒုက္ခံ**။ ကသ္မာ? အဘိဏှပဋိပီဠနတော; အဘိဏှပဋိပီဠနာကာရော **ဒုက္ခလက္ခဏံ**။ “ယံ ဒုက္ခံ တံ အနတ္တာ”တိ ပန ဝစနတော တဒေဝ ခန္ဓပဉ္စကံ **အနတ္တာ**။ ကသ္မာ? အဝသဝတ္တနတော; အဝသဝတ္တနာကာရော **အနတ္တလက္ခဏံ**။ ဣတိ အညဒေဝ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ, အညာနိ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏာနိ။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ဒွါဒသာယတနာနိ, အဋ္ဌာရသ ဓာတုယောတိ ဣဒဉှိ သဗ္ဗမ္ပိ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ နာမ။ ဝုတ္တပ္ပကာရာကာရဝိကာရာ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏာနီတိ။

သင်္ခေပတော ပနေတ္ထ ဒွါဒသာယတနာနိ ကာမာဝစရာနိ, ဒွေဝ တေဘူမကာနိ။ သဗ္ဗေသုပိ သမ္မသနစာရော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ယထာ ဟေဋ္ဌာ ဝိပဿကာနံ ဥပကာရတ္ထာယ “စက္ခာယတနံ ရူပါယတန”န္တိ ယုဂလတော အာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ, တထာ အဝတွာ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ သဗ္ဗာကာရတော သဘာဝဒဿနတ္ထံ “စက္ခာယတနံ သောတာယတန”န္တိ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝဝတ္ထာနနယေန ဝုတ္တာနိ။

၁၅၆. တေသံ နိဒ္ဒေသဝါရေ **တတ္ထ ကတမံ စက္ခာယတန**န္တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၁၅၇. ယံ ပနေတံ ဓမ္မာယတနနိဒ္ဒေသေ “တတ္ထ ကတမာ အသင်္ခတာ ဓာတု? ရာဂက္ခယော ဒောသက္ခယော မောဟက္ခယော”တိ ဝုတ္တံ, တတြာယမတ္ထော – **အသင်္ခတာ ဓာတူ**တိ အသင်္ခတသဘာဝံ နိဗ္ဗာနံ။ ယသ္မာ ပနေတံ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခီယန္တိ, တသ္မာ ရာဂက္ခယော ဒောသက္ခယော မောဟက္ခယောတိ ဝုတ္တံ။ အယမေတ္ထ အာစရိယာနံ သမာနတ္ထကထာ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – ‘ပါဋိယေက္ကံ နိဗ္ဗာနံ နာမ နတ္ထိ, ကိလေသက္ခယောဝ နိဗ္ဗာန’န္တိ။ ‘သုတ္တံ အာဟရာ’တိ စ ဝုတ္တေ “နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ ခေါ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဝုစ္စတိ; ကတမံ နု ခေါ, အာဝုသော, နိဗ္ဗာနန္တိ? ယော ခေါ, အာဝုသော, ရာဂက္ခယော ဒောသက္ခယော မောဟက္ခယော – ဣဒံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာန”န္တိ ဧတံ ဇမ္ဗုခါဒကသုတ္တံ အာဟရိတွာ ‘ဣမိနာ သုတ္တေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ပါဋိယေက္ကံ နိဗ္ဗာနံ နာမ နတ္ထိ, ကိလေသက္ခယောဝ နိဗ္ဗာန’န္တိ အာဟ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – ‘ကိံ ပန ယထာ စေတံ သုတ္တံ တထာ အတ္ထော’တိ? အဒ္ဓာ ဝက္ခတိ – ‘အာမ , နတ္ထိ သုတ္တတော မုဉ္စိတွာ အတ္ထော’တိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော – ‘ဣဒံ တာဝ တေ သုတ္တံ အာဘတံ; အနန္တရသုတ္တံ အာဟရာ’တိ။ အနန္တရသုတ္တံ နာမ – “အရဟတ္တံ အရဟတ္တန္တိ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဝုစ္စတိ; ကတမံ နု ခေါ, အာဝုသော, အရဟတ္တန္တိ? ယော ခေါ, အာဝုသော, ရာဂက္ခယော ဒောသက္ခယော မောဟက္ခယော – ဣဒံ ဝုစ္စတိ အရဟတ္တ”န္တိ (သံ. နိ. ၄.၃၁၅) ဣဒံ တဿေဝ အနန္တရံ အာဘတသုတ္တံ။

ဣမသ္မိံ ပန နံ အာဘတေ အာဟံသု – ‘နိဗ္ဗာနံ နာမ ဓမ္မာယတနပရိယာပန္နော ဓမ္မော, အရဟတ္တံ စတ္တာရော ခန္ဓာ။ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကတွာ ဝိဟရန္တော ဓမ္မသေနာပတိ နိဗ္ဗာနံ ပုစ္ဆိတောပိ အရဟတ္တံ ပုစ္ဆိတောပိ ကိလေသက္ခယမေဝ အာဟ။ ကိံ ပန နိဗ္ဗာနဉ္စ အရဟတ္တဉ္စ ဧကံ ဥဒါဟု နာနာ’တိ? ‘ဧကံ ဝါ ဟောတု နာနံ ဝါ။ ကော ဧတ္ထ တယာ အတိဗဟုံ စုဏ္ဏိကရဏံ ကရောန္တေန အတ္ထော’? ‘န တွံ ဧကံ နာနံ ဇာနာသီ’တိ။ နနု ဉာတေ သာဓု ဟောတီ’တိ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိတော ဝဉ္စေတုံ အသက္ကောန္တော အာဟ – ‘ရာဂါဒီနံ ခီဏန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ အရဟတ္တံ ရာဂက္ခယော ဒောသက္ခယော မောဟက္ခယော’တိ ဝုစ္စတီ’တိ။ တတော နံ အာဟံသု – ‘မဟာကမ္မံ တေ ကတံ။ လဉ္ဇံ ဒတွာပိ တံ ဝဒါပေန္တော ဧတဒေဝ ဝဒါပေယျ။ ယထေဝ စ တေ ဧတံ ဝိဘဇိတွာ ကထိတံ, ဧဝံ ဣဒမ္ပိ သလ္လက္ခေဟိ – နိဗ္ဗ

ဗာနဉ္စဟိ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခီဏာတိ နိဗ္ဗာနံ ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယောတိ ဝုတ္တံ။ တီဏိပိ ဟိ ဧတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနာနီ'တိ။

သစေ ဧဝံ ဝုတ္တေ သညတ္တိံ ဂစ္ဆတိ ဣစ္စေတံ ကုသလံ; နော စေ, ဗဟုနိဗ္ဗာနတာယ ကာရေတဗ္ဗော။ ကထံ? ဧဝံ တာဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – 'ရာဂက္ခယော နာမ ရာဂဿေဝ ခယော ဥဒါဟု ဒေါသမောဟာနမ္ပိ? ဒေါသက္ခယော နာမ ဒေါသဿေဝ ခယော ဥဒါဟု ရာဂမောဟာနမ္ပိ? မောဟက္ခယော နာမ မောဟဿေဝ ခယော ဥဒါဟု ရာဂဒေါသာနမ္ပီ'တိ? အဒ္ဓါ ဝက္ခတိ – 'ရာဂက္ခယော နာမ ရာဂဿေဝ ခယော, ဒေါသက္ခယော နာမ ဒေါသဿေဝ ခယော, မောဟက္ခယော နာမ မောဟဿေဝ ခယော'တိ။

တတော ဝတ္တဗ္ဗော – 'တဝ ဝါဒေ ရာဂက္ခယော ဧကံ နိဗ္ဗာနံ ဟောတိ, ဒေါသက္ခယော ဧကံ, မောဟက္ခယော ဧကံ; တိဏ္ဏံ အကုသလမူလာနံ ခယေ တီဏိ နိဗ္ဗာနာနိ ဟောန္တိ, စတုန္နံ ဥပါဒါနာနံ ခယေ စတ္တာရိ, ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ ခယေ ပဉ္စ, ဆန္နံ တဏှာကာယာနံ ခယေ ဆ, သတ္တန္နံ အနုသယာနံ ခယေ သတ္တ, အဋ္ဌန္နံ မိစ္ဆတ္တာနံ ခယေ အဋ္ဌ, နဝန္နံ တဏှာမူလကဓမ္မာနံ ခယေ နဝ, ဒသန္နံ သံယောဇနာနံ ခယေ ဒသ, ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿဿ ခယေ ပါဋိယေက္ကံ ပါဋိယေက္ကံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဗဟူနိ နိဗ္ဗာနာနိ ဟောန္တိ။ နတ္ထိ ပန တေ နိဗ္ဗာနာနံ ပမာဏန္တိ။ ဧဝံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခီဏာတိ ဧကမေဝ နိဗ္ဗာနံ ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ တီဏိပိ ဟေတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနာနီတိ ဂဏှာဟ'။

သစေ ပန ဧဝံ ဝုတ္တေပိ န သလ္လက္ခေတိ, ဩဠာရိကတာယ ကာရေတဗ္ဗော။ ကထံ? 'အန္ဓဗာလာ ဟိ အစ္ဆဒီပိမိဂမက္ကဋာဒယောပိ ကိလေသပရိယုဋ္ဌိတာ ဝတ္ထုံ ပဋိသေဝန္တိ။ အထ နေသံ ပဋိသေဝနပရိယန္တေ ကိလေသော ဝူပသမ္မတိ။ တဝ ဝါဒေ အစ္ဆဒီပိမိဂမက္ကဋာဒယော နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တာ နာမ ဟောန္တိ။ ဩဠာရိကံ ဝတ တေ နိဗ္ဗာနံ ထူလံ, ကဏ္ဏေဟိ ပိဠန္ဓိတုံ န သက္ကာတိ။ ဧဝံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခီဏာတိ ဧကမေဝ နိဗ္ဗာနံ ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ တီဏိပိ ဟေတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနာနီတိ ဂဏှာဟ'။

သစေ ပန ဧဝံ ဝုတ္တေပိ န သလ္လက္ခေတိ, ဂေါတြဘုနာပိ ကာရေတဗ္ဗော။ ကထံ? ဧဝံ တာဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – 'တွံ ဂေါတြဘုံ နာမ အတ္ထီတိ ဝဒေသီ'တိ? 'အာမ ဝဒါမီ'တိ။ 'ဂေါတြဘုက္ခဏေ ကိလေသာ ခီဏာ, ခီယန္တိ, ခီယိဿန္တီ'တိ? န ခီဏာ, န ခီယန္တိ; အပိစ ခော ခီယိဿန္တီတိ။ 'ဂေါတြဘု ပန ကိံ အာရမ္မဏံ ကရောတီ'တိ? 'နိဗ္ဗာနံ'။ 'တဝ ဂေါတြဘုက္ခဏေ ကိလေသာ န ခီဏာ, န ခီယန္တိ; အထ ခော ခီယိဿန္တိ။ တွံ အခီဏေသုယေဝ ကိလေသေသု ကိလေသက္ခယံ နိဗ္ဗာနံ ပညပေသိ, အပ္ပဟီနေသု အနုသယေသု အနုသယပ္ပဟာနံ နိဗ္ဗာနံ ပညပေသိ။ တံ တေ န သမေတိ။ ဧဝံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခီဏာတိ ဧကမေဝ နိဗ္ဗာနံ ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ တီဏိပိ ဟေတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနာနီတိ ဂဏှာဟ'။

သစေ ပန ဧဝံ ဝုတ္တေပိ န သလ္လက္ခေတိ, မဂ္ဂေန ကာရေတဗ္ဗော။ ကထံ? ဧဝံ တာဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – 'တွံ မဂ္ဂံ နာမ ဝဒေသီ'တိ? 'အာမ ဝဒေမီ'တိ။ 'မဂ္ဂက္ခဏေ ကိလေသာ ခီဏာ, ခီယန္တိ, ခီယိဿန္တီ'တိ? ဇာနမာနော ဝက္ခတိ – 'ခီဏာတိ ဝါ ခီယိဿန္တီတိ ဝါ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, ခီယန္တီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ'တိ။ 'ယဒိ ဧဝံ, မဂ္ဂဿ ကိလေသက္ခယံ နိဗ္ဗာနံ ကတမံ? မဂ္ဂေန ခီယနကကိလေသာ ကတမေ? မဂ္ဂော ကတမံ ကိလေသက္ခယံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကတမေ ကိလေသေ ခေပေတိ? တသ္မာ မာ ဧဝံ ဂဏှာဟ။ နိဗ္ဗာနံ ပန အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခီဏာတိ ဧကမေဝ နိဗ္ဗာနံ ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ တီဏိပိ ဟေတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနာနီ'တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧဝမာဟ – 'တွံ အာဂမ္မ အာဂမ္မာတိ ဝဒေသီ'တိ? 'အာမ ဝဒေမီ'တိ။ 'အာဂမ္မ နာမာတိ ဣဒံ တေ ကုတော လဒ္ဓ'န္တိ? 'သုတ္တတော လဒ္ဓ'န္တိ ။ 'အာဟရ သုတ္တ'န္တိ။ "ဧဝံ အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာ စ တံ အာဂမ္မ, တမ္ဟိ ခီဏာ, တမ္ဟိ ဘဂ္ဂါ, န စ ကိဉ္စိ ကဒါစီ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပရဝါဒီ တုဏှီဘာဝံ အာပန္နောတိ။

ဣဓာပိ ဒသာယတနာနိ ကာမာဝစရာနိ, ဒွေ ပန စတုဘူမကာနိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၁၆၈. ကွဏာပိ ပဉှာပုစ္ဆကေ ယံ လဗ္ဘတိ ယဉ္စ န လဗ္ဘတိ, တံ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆိတွာ လဗ္ဘမာနဝသေနေဝ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝုတ္တံ; န ကေဝလဉ္စ ကွဓ, သဗ္ဗေသုပိ ပဉှာပုစ္ဆကေသု ဧသေဝ နယော။ ကွဓ ပန ဒသန္နံ အာယတနာနံ ရူပဘာဝေန အဗျာကတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒွိန္နံ အာယတနာနံ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဝိယ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလဉှိ စတ္တာရော ခန္ဓာ သပ္ပစ္စယာဝ သင်္ခတာဝ ဓမ္မာယတနံ ပန “သိယာ အပ္ပစ္စယံ, သိယာ အသင်္ခတ”န္တိ အာဂတံ။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု စ အနာရမ္မဏံ သုခုမရူပသင်္ခာတံ ဓမ္မာယတနံ န-ဝတ္တဗ္ဗကောဋ္ဌာသံ ဘဇတိ။ တဉ္စ ခော အနာရမ္မဏတ္တာ န ပရိတ္တာဒိဘာဝေန နဝတ္တဗ္ဗဓမ္မာရမ္မဏတ္တာတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ သေသံ တာဒိသမေဝ။ ကွဏာပိ ဟိ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဝိယ ဒွာယတနာ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ရဇ္ဇန္တဿ ဒုဿန္တဿ မုယှန္တဿ သံဝရန္တဿ သမ္မသန္တဿ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ စ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိ သဗ္ဗံ ခန္ဓေသု ဝုတ္တသဒိသမေဝတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

အာယတနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဓာတုဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ဓာတုဝိဘင်္ဂေ သဗ္ဗာ ဓာတုယော ဆဟိ ဆဟိ ဓာတူဟိ သင်္ခိပိတွာ တီဟိ ဆက္ကေဟိ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ ဒဿေန္တော **ဆ ဓာတုယော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဆာ**တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ဓာတုယော**တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ။ **ပထဝီဓာတူ**တိအာဒီသု ဓာတ္ဝတ္ထော နာမ သဘာဝတ္ထော, သဘာဝတ္ထော နာမ သုညတတ္ထော, သုညတတ္ထော နာမ နိဿတ္တတ္ထောတိ ဧဝံ သဘာဝသုညတနိဿတ္တတ္ထေန ပထဝီယေဝ ဓာတု **ပထဝီဓာတု**။ အာပောဓာတုအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတ္ထ ပဒသမာသံ ဝိဒိတွာ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – **ပထဝီဓာတူ**တိ ပတိဋ္ဌာနဓာတု။ **အာပောဓာတူ**တိ အာဗန္ဓနဓာတု။ **တေဇောဓာတူ**တိ ပရိပါစနဓာတု။ **ဝါယောဓာတူ**တိ ဝိတ္ထမ္ဘနဓာတု။ **အာကာသဓာတူ**တိ အသမ္ဖုဋ္ဌဓာတု။ **ဝိညာဏဓာတူ**တိ ဝိဇာနနဓာတု။

၁၇၃. **ပထဝီဓာတုဒ္ဝယန္တိ** ပထဝီဓာတု ဒွေ အယံ။ အယံ ပထဝီဓာတု နာမ န ကော ဧဝ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဘေဒေန ပန ဒွေ ဓာတုယော ဟောတိ အတ္ထော။ တေနေတဟ – ''အတ္ထိ အဇ္ဈတ္တိကာ အတ္ထိ ဗာဟိရာ''တိ။ တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တိကာ**တိ သတ္တသန္တာနပရိယာပန္နာ နိယကဇ္ဈတ္တာ။ **ဗာဟိရာ**တိ သင်္ခါရသန္တာနပရိယာပန္နာ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓာ။ **အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တန္တိ** ဥဘယမ္ပေတံ နိယကဇ္ဈတ္တာဓိဝစနမေဝ။ ဣဒါနိ တံ သဘာဝတာကာရတော ဒဿေတုံ **ကက္ခဠန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကက္ခဠန္တိ** ထဒ္ဓံ။ **ခရိဂတန္တိ** ဖရုသံ။ **ကက္ခဠတ္တန္တိ** ကက္ခဠဘာဝေါ။ **ကက္ခဠဘာဝေါ**တိ ကက္ခဠသဘာဝေါ။ **အဇ္ဈတ္တံ ဥပာဒိန္နန္တိ** နိယကဇ္ဈတ္တသင်္ခါတံ ဥပာဒိန္နံ။ ဥပာဒိန္နံ နာမ သရီရဋ္ဌကံ။ သရီရဋ္ဌကဉ္ဟိ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ဝါ ဟောတု မာ ဝါ, တံ သန္ဓာယ ဥပာဒိန္နမ္ပိ အတ္ထိ အနုပါဒိန္နမ္ပိ; အာဒိန္နဂ္ဂဟိတပရာမဋ္ဌဝသေန ပန သဗ္ဗမ္ပေတံ ဥပါဒိန္နမေဝါတိ ဒဿေတုံ ''အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိန္န''န္တိ အာဟ။

ဣဒါနိ တမေဝ ပထဝီဓာတုံ ဝတ္ထုဝသေန ဒဿေတုံ **သေယျထိဒံ ကေသာ လောမာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သေယျထိဒန္တိ** နိပါတော။ တဿတ္ထော – ယာ သာ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု သာ ကတမာ? ယံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ နာမ တံ ကတမန္တိ? **ကေသာ လောမာ**တိအာဒိ တဿာ အဇ္ဈတ္တိကာယ ပထဝီဓာတုယာ ဝတ္ထုဝသေန ပဘေဒဒဿနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကေသာ နာမ အဇ္ဈတ္တာ ဥပါဒိန္နာ သရီရဋ္ဌကာ ကက္ခဠတ္တလက္ခဏာ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော။ လောမာ နာမ။ပေ.။ ကရီသံ နာမ။ ဣဓ ပန အဝုတ္တမ္ပိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ (ပဋိ. မ. ၁.၄) ဟဋ္ဌိအာရုဠှံ **မတ္ထလုင်္ဂံ** အာဟရိတွာ မတ္ထလုင်္ဂံ နာမ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိန္နံ သရီရဋ္ဌကံ ကက္ခဠတ္တလက္ခဏံ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော။ ပရတော အာပောဓာတုအာဒီနံ နိဒ္ဒေသေ ပိတ္တာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣမိနာ ကိံ ဒဿိတံ ဟောတိ? ဓာတုမနသိကာရော။ ဣမသ္မိံ ပန ဓာတုမနသိကာရေ ကမ္မံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဥတ္တမတ္ထံ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိတုကာမေန ကိံ ကတ္တဗ္ဗံ? စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သောဓေတဗ္ဗံ။ သီလဝတော ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာ ဣဇ္ဈတိ။ တဿ သောဓနဝိဓာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓသီလေန ပန သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒသ ပုဗ္ဗပလိဗောဓာ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ တေသမ္ပိ ဆိန္ဒနဝိဓာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဆိန္နပလိဗောဓေန ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိတဗ္ဗံ။ အာစရိယေနာပိ ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တေန သတ္တဝိဓံ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ ဒသဝိဓဉ္စ မနသိကာရကောသလ္လံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ အန္တေဝါသိကေနာပိ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဗဟုဝါရေ သဇ္ဈာယံ ကတွာ နိဇ္ဇဋံ ပဂုဏံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ အဋ္ဌကထာယံ – ''အာဒိကမ္မိကေန ဘိက္ခုနာ ဇရာမရဏာ မုစ္စိတုကာမေန သတ္တဟာကာရေဟိ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ, ဒသဟာကာရေဟိ မနသိကာရကောသလ္လံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗ''န္တိ။

တတ္ထ ဝစသာ, မနသာ, ဝဏ္ဏတော, သဏ္ဌာနတော, ဒိသတော, ဩကာသတော, ပရိစ္ဆေဒတောတိ ဣမေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ ဣမသ္မိံ ဓာတုမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနေ **'ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ'** ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ အနုပုဗ္ဗတော, နာတိသီဃတော, နာတိသဏိကတော, ဝိက္ခေပပဋိဗာဟနတော , ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမတော, အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော, လက္ခဏတော,

တယော စ သုတ္တန္တာတိ ဣမေဟိ ဒသဟာကာရေဟိ **‘မနသိကာရကောသလ္လံ’** ဣစ္စိတဗ္ဗံ။ တဒုဘယမ္ပိ ပရတော သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဧဝံ ဥဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနေန ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တေ အဋ္ဌာရသ သေနာသနဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေ သေနာသနေ ဝသန္တေန အတ္တနာပိ ပဉ္စင်္ဂဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ပစ္စာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တေန ဝိဝိတ္တောကာသဂတေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကာတဗ္ဗံ။ မနသိကရောန္တေန စ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန ကေသာဒီသု ဧကေကကောဋ္ဌာသံ မနသိကရိတွာ အဝသာနေ ဧဝံ မနသိကာရော ပဝတ္တေတဗ္ဗော – ဣမေ **ကေသာ** နာမ သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ။ တတ္ထ ယထာ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတေသု ကုဏ္ဍတိဏေသု န ဝမ္မိကမတ္ထကော ဇာနာတိ ‘မယိ ကုဏ္ဍတိဏာနိ ဇာတာနီ’တိ, နာပိ ကုဏ္ဍတိဏာနိ ဇာနန္တိ ‘မယံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတာနီ’တိ, ဧဝမေဝ န သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မံ ဇာနာတိ ‘မယိ ကေသာ ဇာတာ’တိ, နာပိ ကေသာ ဇာနန္တိ ‘မယံ သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ကေသာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

လောမာ သရီရဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ။ တတ္ထ ယထာ သုညဂါမဋ္ဌာနေ ဇာတေသု ဒဗ္ဗတိဏေသု န သုညဂါမဋ္ဌာနံ ဇာနာတိ ‘မယိ ဒဗ္ဗတိဏာနိ ဇာတာနီ’တိ, နာပိ ဒဗ္ဗတိဏာနိ ဇာနန္တိ ‘မယံ သုညဂါမဋ္ဌာနေ ဇာတာနီ’တိ, ဧဝမေဝ န သရီရဝေဌနစမ္မံ ဇာနာတိ ‘မယိ လောမာ ဇာတာ’တိ, နာပိ လောမာ ဇာနန္တိ ‘မယံ သရီရဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ လောမာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

နခာ အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂေသု ဇာတာ။ တတ္ထ ယထာ ကုမာရကေသု ဒဏ္ဍကေဟိ မဓုကဋ္ဌိကေ ဝိဇ္ဈိတွာ ကီဠန္တေသု န ဒဏ္ဍကာ ဇာနန္တိ ‘အမှေဟိ မဓုကဋ္ဌိကာ ဌပိတာ’တိ, နာပိ မဓုကဋ္ဌိကာ ဇာနန္တိ ‘မယံ ဒဏ္ဍကေသု ဌပိတာ’တိ, ဧဝမေဝ န အင်္ဂုလိယော ဇာနန္တိ ‘အမှာကံ အဂ္ဂေသု နခါ ဇာတာ’တိ, နာပိ နခါ ဇာနန္တိ ‘မယံ အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂေသု ဇာတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ နခါ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

ဒန္တာ ဟနုကဋ္ဌိကေသု ဇာတာ။ တတ္ထ ယထာ ဝဍ္ဎကီဟိ ပာသာဏဥဒုက္ခလေသု ကေနစိဒေဝ သိလေသဇာတေန ဗန္ဓိတွာ ဌပိတထမ္ဘေသု န ဥဒုက္ခလာနိ ဇာနန္တိ ‘အမှေသု ထမ္ဘာ ဌိတာ’တိ, နာပိ ထမ္ဘာ ဇာနန္တိ ‘မယံ ဥဒုက္ခလေသု ဌိတာ’တိ, ဧဝမေဝ န ဟနုကဋ္ဌိကာ ဇာနန္တိ ‘အမှေသု ဒန္တာ ဇာတာ’တိ , နာပိ ဒန္တာ ဇာနန္တိ ‘မယံ ဟနုကဋ္ဌိကေသု ဇာတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ဒန္တာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

တစော သကလသရီရံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတော။ တတ္ထ ယထာ အလ္လဂေါစမ္မပရိယောနဒ္ဓာယ မဟာဝီဏာယ န မဟာဝီဏာ ဇာနာတိ ‘အဟံ အလ္လဂေါစမ္မေန ပရိယောနဒ္ဓါ’တိ, နာပိ အလ္လဂေါစမ္မံ ဇာနာတိ ‘မယာ မဟာဝီဏာ ပရိယောနဒ္ဓါ’တိ, ဧဝမေဝ န သရီရံ ဇာနာတိ ‘အဟံ တစေန ပရိယောနဒ္ဓ’န္တိ, နာပိ တစော ဇာနာတိ ‘မယာ သရီရံ ပရိယောနဒ္ဓ’န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ တစော နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

မံသံ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋံ အနုလိမ္ပိတွာ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ မဟာမတ္တိကာယ လိတ္တာယ ဘိတ္တိယာ န ဘိတ္တိ ဇာနာတိ ‘အဟံ မဟာမတ္တိကာယ လိတ္တာ’တိ, နာပိ မဟာမတ္တိကာ ဇာနာတိ ‘မယာ မဟာဘိတ္တိ လိတ္တာ’တိ, ဧဝမေဝ န အဋ္ဌိသင်္ဃာဋော ဇာနာတိ ‘အဟံ နဝမံသပေသိသတပ္ပဘေဒေန မံသေန လိတ္တော’တိ, နာပိ မံသံ ဇာနာတိ ‘မယာ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋော လိတ္တော’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ မံသံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

နှာရု သရီရဗ္ဘန္တရေ အဋ္ဌီနိ အာဗန္ဓမာနာ ဌိတာ။ တတ္ထ ယထာ ဝလ္လီဟိ ဝိနဒ္ဓေသု ကုဋ္ဋဒါရူသု န ကုဋ္ဋဒါရူနိ ဇာနန္တိ 'မယံ ဝလ္လီဟိ ဝိနဒ္ဓါနီ'တိ, နာပိ ဝလ္လိယော ဇာနန္တိ 'အမှေဟိ ကုဋ္ဋဒါရူနိ ဝိနဒ္ဓါနီ'တိ, ဧဝမေဝ န အဋ္ဌီနိ ဇာနန္တိ 'မယံ နှာရူဟိ အာဗဒ္ဓါနီ'တိ, နာပိ နှာရူ ဇာနန္တိ 'အမှေဟိ အဋ္ဌီနိ အာဗဒ္ဓါနီ'တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ နှာရု နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

အဋ္ဌီသု ပဏှိကဋ္ဌိ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိ ဇင်္ဃဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ ဇင်္ဃဋ္ဌိ ဦရုဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ ဦရုဋ္ဌိ ကဋိဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတံ ။ ကဋိဋ္ဌိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဂီဝဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတော။ ဂီဝဋ္ဌိ သီသဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ သီသဋ္ဌိ ဂီဝဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ဂီဝဋ္ဌိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ကဋိဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတော။ ကဋိဋ္ဌိ ဦရုဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ဦရုဋ္ဌိ ဇင်္ဃဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ဇင်္ဃဋ္ဌိ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိ ပဏှိကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတံ။

တတ္ထ ယထာ ဣဋ္ဌကဒါရုဂေါမယာဒိသဉ္စယေသု န ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ ဇာနန္တိ 'မယံ ဥပရိမေ ဥပရိမေ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတာ'တိ, နာပိ ဥပရိမာ ဥပရိမာ ဇာနန္တိ 'မယံ ဟေဋ္ဌိမေသု ဟေဋ္ဌိမေသု ပတိဋ္ဌိတာ'တိ, ဧဝမေဝ န ပဏှိကဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ, န ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဇင်္ဃဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ, န ဇင်္ဃဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဦရုဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ, န ဦရုဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ကဋိဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ, န ကဋိဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ, န ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဇာနာတိ 'အဟံ ဂီဝဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတော'တိ, န ဂီဝဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ သီသဋ္ဌိံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ, န သီသဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဂီဝဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ, န ဂီဝဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ, န ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဇာနာတိ 'အဟံ ကဋိဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတော'တိ, န ကဋိဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဦရုဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ, န ဦရုဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဇင်္ဃဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ, န ဇင်္ဃဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ, န ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိ ဇာနာတိ 'အဟံ ပဏှိကဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ အဋ္ဌိ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ တေသံ တေသံ အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဝေဠုပဗ္ဗာဒီနံ အန္တော ပက္ခိတ္တေသု သိန္နဝေတ္တဂ္ဂါဒီသု န ဝေဠုပဗ္ဗာဒီနိ ဇာနန္တိ 'အမှေသု ဝေတ္တဂ္ဂါဒီနိ ပက္ခိတ္တာနီ'တိ, နာပိ ဝေတ္တဂ္ဂါဒီနိ ဇာနန္တိ 'မယံ ဝေဠုပဗ္ဗာဒီသု ဌိတာနီတိ, ဧဝမေဝ န အဋ္ဌီနိ ဇာနန္တိ 'အမှာကံ အန္တော အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဇာနာတိ 'အဟံ အဋ္ဌီနံ အန္တော ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

ဝက္ကံ ဂလဝါဋကတော နိက္ခန္တေန ဧကမူလေန ထောကံ ဂန္တွာ ဒွိဓာ ဘိန္နေန ထူလနှာရုနာ ဝိနိဗဒ္ဓံ ဟုတွာ ဟဒယမံသံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဝဏ္ဋူပနိဗဒ္ဓေ အမ္ဗဖလဒွယေ န ဝဏ္ဋံ ဇာနာတိ 'မယာ အမ္ဗဖလဒွယံ ဥပနိဗဒ္ဓ'န္တိ, နာပိ အမ္ဗဖလဒွယံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဝဏ္ဋေန ဥပနိဗဒ္ဓ'န္တိ, ဧဝမေဝ န ထူလနှာရု ဇာနာတိ 'မယာ ဝက္ကံ ဥပနိဗဒ္ဓ'န္တိ, နာပိ ဝက္ကံ ဇာနာတိ 'အဟံ ထူလနှာရုနာ ဥပနိဗဒ္ဓ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ဝက္ကံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

ဟဒယံ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဥရဋ္ဌိပဉ္ဇရမဇ္ဈံ နိဿာယ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဇိဏ္ဏသန္ဒမာနိကပဉ္ဇရဗ္ဘန္တရံ နိဿာယ ဌပိတာယ မံသပေသိယာ န ဇိဏ္ဏသန္ဒမာနိကပဉ္ဇရဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ 'မံ နိဿာယ မံသပေသိ ဌပိတာ'တိ, နာပိ မံသပေသိ ဇာနာတိ 'အဟံ ဇိဏ္ဏသန္ဒမာနိကပဉ္ဇရဗ္ဘန္တရံ နိဿာယ ဌိတာ'တိ, ဧဝမေဝ န ဥရဋ္ဌိပဉ္ဇရဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ 'မံ နိဿာယ ဟဒယံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ဟဒယံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဥရဋ္ဌိပဉ္ဇရဗ္ဘန္တရံ နိဿာယ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ဟဒယံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူတိ။

ယကနံ အန္တောသရီရေ ဒွိန္နံ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပသ္သံ နိသ္သာယ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဥက္ခလိကပာလပသ္သမှိ လဂ္ဂေ ယမကမံသပိဏ္ဍေ န ဥက္ခလိကပာလပသ္သံ ဇာနာတိ 'မယိ ယမကမံသပိဏ္ဍော လဂ္ဂေါ'တိ, နာပိ ယမကမံသပိဏ္ဍော ဇာနာတိ 'အဟံ ဥက္ခလိကပာလပသ္သေ လဂ္ဂေါ'တိ, ဧဝမေဝ န ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပသ္သံ ဇာနာတိ 'မံ နိသ္သာယ ယကနံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ယကနံ ဇာနာတိ 'အဟံ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပသ္သံ နိသ္သာယ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ယကနံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

ကိလောမကေသု ပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ ဟဒယဉ္စ ဝက္ကဉ္စ ပရိဝာရေတွာ ဌိတံ, အပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ သကလသရီရေ စမ္မသ္သ ဟေဋ္ဌတော မံသံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ပိလောတိကပလိဝေဌိတေ မံသေ န မံသံ ဇာနာတိ 'အဟံ ပိလောတိကာယ ပလိဝေဌိတ'န္တိ, နာပိ ပိလောတိကာ ဇာနာတိ 'မယာ မံသံ ပလိဝေဌိတ'န္တိ, ဧဝမေဝ န ဝက္ကဟဒယာနိ သကလသရီရေ မံသဉ္စ ဇာနာတိ 'အဟံ ကိလောမကေန ပဋိစ္ဆန္န'န္တိ, နာပိ ကိလောမကံ ဇာနာတိ 'မယာ ဝက္ကဟဒယာနိ သကလသရီရေ မံသဉ္စ ပဋိစ္ဆန္န'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ကိလောမကံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

ပိဟကံ ဟဒယသ္သ ဝာမပသ္သေ ဥဒရပဋလသ္သ မတ္ထကပသ္သံ နိသ္သာယ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ကောဋ္ဌကမတ္ထကပသ္သံ နိသ္သာယ ဌိတာယ ဂောမယပိဏ္ဍိယာ န ကောဋ္ဌကမတ္ထကပသ္သံ ဇာနာတိ 'ဂောမယပိဏ္ဍိ မံ နိသ္သာယ ဌိတာ'တိ, နာပိ ဂောမယပိဏ္ဍိ ဇာနာတိ 'အဟံ ကောဋ္ဌကမတ္ထကပသ္သံ နိသ္သာယ ဌိတာ'တိ, ဧဝမေဝ န ဥဒရပဋလသ္သ မတ္ထကပသ္သံ ဇာနာတိ 'ပိဟကံ မံ နိသ္သာယ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ပိဟကံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဥဒရပဋလသ္သ မတ္ထကပသ္သံ နိသ္သာယ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ပိဟကံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

ပပ္ဖာသံ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဒွိန္နံ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဟဒယဉ္စ ယကနဉ္စ ဥပရိ ဆာဒေတွာ ဩလမ္ဗန္တံ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဇိဏ္ဏကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရေ ဩလမ္ဗမာနေ သကုဏကုလာဝကေ န ဇိဏ္ဏကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ 'မယိ သကုဏကုလာဝကော ဩလမ္ဗမာနော ဌိတော'တိ, နာပိ သကုဏကုလာဝကော ဇာနာတိ 'အဟံ ဇိဏ္ဏကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရေ ဩလမ္ဗမာနော ဌိတော'တိ , ဧဝမေဝ န သရီရဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ 'မယိ ပပ္ဖာသံ ဩလမ္ဗမာနံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ပပ္ဖာသံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဧဝရူပေ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဩလမ္ဗမာနံ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ပပ္ဖာသံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

အန္တံ ဂလဝာဋကတော ကရီသမဂ္ဂပရိယန္တေ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ လောဟိတဒောဏိကာယ ဩဘုဇိတွာ ဌပိတေ ဆိန္နသီသဓမနိကဠေဝရေ န လောဟိတဒောဏိ ဇာနာတိ 'မယိ ဓမနိကဠေဝရံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ဓမနိကဠေဝရံ ဇာနာတိ 'အဟံ လောဟိတဒောဏိကာယံ ဌိတ'န္တိ, ဧဝမေဝ န သရီရဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ 'မယိ အန္တံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ အန္တံ ဇာနာတိ 'အဟံ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ အန္တံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

အန္တဂုဏံ အန္တန္တရေ ကေဝီသတိ အန္တဘောဂေ ဗန္ဓိတွာ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ပာဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကံ သိဗ္ဗေတွာ ဌိတေသု ရဇ္ဇုကေသု န ပာဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကံ ဇာနာတိ 'ရဇ္ဇုကာ မံ သိဗ္ဗေတွာ ဌိတာ'တိ, နာပိ ရဇ္ဇုကာ ဇာနန္တိ 'မယံ ပာဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကံ သိဗ္ဗေတွာ ဌိတာ'တိ, ဧဝမေဝ န အန္တံ ဇာနာတိ 'အန္တဂုဏံ မံ အာဗန္ဓိတွာ ဌိတ'န္တိ, နာပိ အန္တဂုဏံ ဇာနာတိ 'အဟံ အန္တံ ဗန္ဓိတွာ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ အန္တဂုဏံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

ဥဒရိယံ ဥဒရေ ဌိတံ အသိတပီတခာယိတသာယိတံ။ တတ္ထ ယထာ သုတနအောဏိယံ ဌိတေ သုတနဝမထုမ္ဟိ န သုတနအောဏိ ဇာနာတိ 'မယိ သုတနဝမထု ဌိတော'တိ, နာပိ သုတနဝမထု ဇာနာတိ 'အဟံ သုတနအောဏိယံ ဌိတော'တိ, ဧဝမေဝ န ဥဒရံ ဇာနာတိ 'မယိ ဥဒရိယံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ဥဒရိယံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဥဒရေ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ဥဒရိယံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ဟဋ္ဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

ကရီသံ ပက္ကာသယသင်္ခာတေ အဋ္ဌင်္ဂုလဝေဠုပဗ္ဗသဒိသေ အန္တပရိယောသာနေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဝေဠုပဗ္ဗေ ဩမဒ္ဒိတွာ ပက္ခိတ္တာယ သဏှပဏ္ဍုမတ္တိကာယ န ဝေဠုပဗ္ဗံ ဇာနာတိ 'မယိ ပဏ္ဍုမတ္တိကာ ဌိတာ'တိ, နာပိ ပဏ္ဍုမတ္တိကာ ဇာနာတိ 'အဟံ ဝေဠုပဗ္ဗေ ဌိတာ'တိ, ဧဝမေဝ န ပက္ကာသယော ဇာနာတိ 'မယိ ကရီသံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ကရီသံ ဇာနာတိ 'အဟံ ပက္ကာသယေ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ကရီသံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ဟဋ္ဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

မတ္ထလုင်္ဂံ သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ပုရာဏလာဗုကဋာဟေ ပက္ခိတ္တာယ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိယာ န လာဗုကဋာဟံ ဇာနာတိ 'မယိ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဌိတာ'တိ, နာပိ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဇာနာတိ 'အဟံ လာဗုကဋာဟေ ဌိတာ'တိ, ဧဝမေဝ န သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ 'မယိ မတ္ထလုင်္ဂံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ မတ္ထလုင်္ဂံ ဇာနာတိ 'အဟံ သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရေ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ မတ္ထလုင်္ဂံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ဟဋ္ဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိ။

ယံ ဝာ ပနညမ္ပိ တိ ဣမိနာ အာပောကောဋ္ဌာသာဒီသု တီသု အနုဂတံ ပထဝီဓာတုံ လက္ခဏဝသေန ယေဝါပနကံ ပထဝိံ ကတွာ ဒဿေတိ။

ဗာဟိရပထဝီဓာတုနိဒ္ဒေသေ **အယော**တိ ကာဠလောဟံ။ **လောဟ**န္တိ ဇာတိလောဟံ, ဝိဇာတိလောဟံ, ကိတ္တိမလောဟံ, ပိသာစလောဟန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ။ တတ္ထ အယော, သဇ္ဈု, သုဝဏ္ဏံ, တိပု, သီသံ, တမ္ဗလောဟံ, ဝေကန္တကန္တိ ဣမာနိ သတ္တ ဇာတိလောဟာနိ နာမ။ နာဂနာသိကလောဟံ ဝိဇာတိလောဟံ နာမ။ ကံသလောဟံ, ဝဋ္ဋလောဟံ, အာရကူဋန္တိ တီဏိ ကိတ္တိမလောဟာနိ နာမ။ မောရက္ခကံ, ပုထုကံ, မလိနကံ, စပလကံ, သေလကံ, အာဋကံ, ဘလ္လကံ, ဒူသိလောဟန္တိ အဋ္ဌ ပိသာစလောဟာနိ နာမ။ တေသု ပဉ္စ ဇာတိလောဟာနိ ဟဋ္ဌိယံ ဝိသုံ ဝုတ္တာနေဝ။ တမ္ဗလောဟံ, ဝေကန္တကလောဟန္တိ ဣမေဟိ ပန ဒွီဟိ ဇာတိလောဟေဟိ သဒ္ဓိံ သေသံ သဗ္ဗမ္ပိ ဣဓ လောဟန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တိပူတိ သေတတိပု။ **သီသ**န္တိ ကာဠတိပု။ **သဇ္ဈု** တိ ရဇတံ။ **မုတ္တာ** တိ သာမုဒ္ဒိကမုတ္တာ။ **မဏီ**တိ ဌပေတွာ ဟဋ္ဌိ အာဂတေ ဝေဠုရိယာဒယော သေသော ဇောတိရသာဒိဘေဒော သဗ္ဗောပိ မဏိ။ **ဝေဠုရိယော**တိ ဝံသဝဏ္ဏမဏိ။ **သင်္ခော** တိ သာမုဒ္ဒိကသင်္ခော။ **သိလာ**တိ ကာဠသိလာ, ပဏ္ဍုသိလာ, သေတသိလာတိအာဒိဘေဒာ သဗ္ဗာပိ သိလာ။ **ပဝါဠ**န္တိ ပဝါဠမေဝ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏော။ **ဇာတရူပ**န္တိ သုဝဏ္ဏံ။ **လောဟိတင်္ကော** တိ ရတ္တမဏိ။ **မသာရဂလ္လ** န္တိ ကဗရမဏိ။ တိဏာဒီသု ဗဟိသာရာ အန္တမသော နာဠိကေရာဒယောပိ **တိဏံ** နာမ။ အန္တောသာရံ အန္တမသော အရုခဏ္ဍမ္ပိ **ကဋ္ဌံ** နာမ။ **သက္ခရာ** တိ မုဂ္ဂမတ္တတော ယာဝ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ မရုမ္ဗာ သက္ခရာ နာမ။ မုဂ္ဂမတ္တတော ပန ဟေဋ္ဌာ **တလိကာ**တိ ဝုစ္စတိ။ **ကဌလ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ကပာလံ။ **ဘူမီ**တိ ပထဝီ။ **ပါသာဏော**တိ အန္တောမုဋ္ဌိယံ အသဏ္ဌဟနတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ အသမ္ပတ္တော ပါသာဏော နာမ။ ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော ပဋ္ဌာယ ပန ဥပရိ **ပဗ္ဗတော** နာမ။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ ဣမိနာ တာလဋ္ဌိ-နာဠိကေရ-ဖလာဒိဘေဒံ သေသပထဝိံ ဂဏှာတိ။ **ယာ စ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ**တိ ဣမိနာ ဒွေပိ ပထဝီဓာတုယော ကက္ခဠဋ္ဌေန လက္ခဏတော ဧကာ ပထဝီဓာတု ဧဝာတိ ဒဿေတိ။

၁၇၄. **အာပောဓာတု**နိဒ္ဒေသာဒီသု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာပော အာပောဂတ**န္တိအာဒီသု အာဗန္ဓနဝသေန အာပော။ တဒေဝ အာပောသဘာဝံ ဂတတ္တာ အာပောဂတံ နာမ။ သ္နေဟဝသေန **သ္နေဟော** ။ သောယေဝ သ္နေဟသဘာဝံ ဂတတ္တာ **သ္နေဟဂတံ** နာမ။ **ဗန္ဓနတ္တံ ရူပဿာ** တိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပဿ ဗန္ဓနဘာဝေါ။ **ပိတ္တံ သေမှ**န္တိအာဒီနိပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဓာတုဝသေနေဝ မနသိကာတဗ္ဗာနိ။

တတြာယံ နယော – **ပိတ္တေသု** ဟိ အဗဒ္ဓပိတ္တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယပဋိဗဒ္ဓံ သကလသရီရံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ, ဗဒ္ဓပိတ္တံ ပိတ္တကောသကေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ပူဝံ ဗျာပေတွာ ဌိတေ တေလေ န ပူဝံ ဇာနာတိ 'တေလံ မံ ဗျာပေတွာ ဌိတ'န္တိ, နာပိ တေလံ ဇာနာတိ 'အဟံ ပူဝံ ဗျာပေတွာ ဌိတ'န္တိ, ဧဝမေဝ န သရီရံ ဇာနာတိ 'အဗဒ္ဓပိတ္တံ မံ ဗျာပေတွာ ဌိတ'န္တိ, နာပိ အဗဒ္ဓပိတ္တံ ဇာနာတိ 'အဟံ သရီရံ ဗျာပေတွာ ဌိတ'န္တိ။ ယထာ စ ဝဿောဒကေန ပုဏ္ဏေ ကောသာတကီကောသကေ န ကောသာတကီကောသကော ဇာနာတိ 'မယိ ဝဿောဒကံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ဝဿောဒကံ ဇာနာတိ 'အဟံ ကောသာတကီကောသကေ ဌိတ'န္တိ, ဧဝမေဝ န ပိတ္တကောသကော ဇာနာတိ မယိ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဌိတန္တိ, နာပိ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဇာနာတိ 'အဟံ ပိတ္တကောသကေ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟေတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ပိတ္တံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

သေမှံ ဧကပတ္ထပူရပ္ပမာဏံ ဥဒရပဋလေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ ဥပရိ သဉ္ဇာတဖေဏပဋလာယ စန္ဒနိကာယ န စန္ဒနိကာ ဇာနာတိ 'မယိ ဖေဏပဋလံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ ဖေဏပဋလံ ဇာနာတိ 'အဟံ စန္ဒနိကာယ ဌိတ'န္တိ, ဧဝမေဝ န ဥဒရပဋလံ ဇာနာတိ 'မယိ သေမှံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ သေမှံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဥဒရပဋလေ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟေတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ သေမှံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

ပုဗ္ဗော အနိဗဒ္ဓောကာသော, ယတ္ထ ယတ္ထေဝ ခါဏုကဏ္ဋကပ္ပဟရဏအဂ္ဂိဇာလာဒီဟိ အဘိဟတေ သရီရပ္ပဒေသေ လောဟိတံ သဏ္ဌဟိတွာ ပစ္စတိ, ဂဏ္ဍပီဠကာဒယော ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ တိဋ္ဌတိ။ တတ္ထ ယထာ ဖရသုပ္ပဟာရာဒိဝသေန ပဂ္ဃရိတနိယာသေ ရုက္ခေ န ရုက္ခဿ ဖရသုပ္ပဟာရာဒိပ္ပဒေသာ ဇာနန္တိ 'အမှေသု နိယျာသော ဌိတော'တိ, နာပိ နိယျာသော ဇာနာတိ 'အဟံ ရုက္ခဿ ဖရသုပ္ပဟာရာဒိပ္ပဒေသေသု ဌိတော'တိ, ဧဝမေဝ န သရီရဿ ခါဏုကဏ္ဋကာဒီဟိ အဘိဟတပ္ပဒေသာ ဇာနန္တိ 'အမှေသု ပုဗ္ဗော ဌိတော'တိ, နာပိ ပုဗ္ဗော ဇာနာတိ 'အဟံ တေသု ပဒေသေသု ဌိတော'တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟေတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ပုဗ္ဗော နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

လောဟိတေသု သံသရဏလောဟိတံ အဗဒ္ဓပိတ္တံ ဝိယ သကလသရီရံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ။ သန္နိစိတလောဟိတံ ယကနဋ္ဌာနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ ပူရေတွာ ဧကပတ္တပူရဏပ္ပမာဏံ ဝက္ကဟဒယယကနပပ္ဖာသာနိ တေမေန္တံ ဌိတံ။ တတ္ထ သံသရဏလောဟိတေ အဗဒ္ဓပိတ္တသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ ဣတရံ ပန ယထာ ဇဇ္ဇရကပါလေ ဥဒကေ ဟေဋ္ဌာ လေဍ္ဍုခဏ္ဍာနိ တေမယမာနေ န လေဍ္ဍုခဏ္ဍာနိ ဇာနန္တိ 'မယံ ဥဒကေန တေမိယမာနာ ဌိတာ'တိ, နာပိ ဥဒကံ ဇာနာတိ 'အဟံ လေဍ္ဍုခဏ္ဍာနိ တေမေမီ'တိ, ဧဝမေဝ န ယကနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂဋ္ဌာနံ ဝက္ကာဒီနိ ဝါ ဇာနန္တိ 'မယိ လောဟိတံ ဌိတံ, အမှေ ဝါ တေမယမာနံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ လောဟိတံ ဇာနာတိ 'အဟံ ယကနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ ပူရေတွာ ဝက္ကာဒီနိ တေမယမာနံ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟေတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ လောဟိတံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

သေဒေါ အဂ္ဂိသန္တာပါဒိကာလေသု ကေသလောမကူပဝိဝရာနိ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ စေဝ ပဂ္ဃရတိ စ။ တတ္ထ ယထာ ဥဒကာ အဗ္ဗူဠှမတ္တေသု ဘိသမုဠာလကုမုဒနာဠကလာပေသု န ဘိသာဒိကလာပဝိဝရာနိ ဇာနန္တိ 'အမှေဟိ ဥဒကံ ပဂ္ဃရတီ'တိ, နာပိ ဘိသာဒိကလာပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရန္တံ ဥဒကံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဘိသာဒိကလာပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရာမီ'တိ, ဧဝမေဝ န ကေသလောမကူပဝိဝရာနိ ဇာနန္တိ 'အမှေဟိ သေဒေါ ပဂ္ဃရတီ'တိ, နာပိ သေဒေါ ဇာနာတိ 'အဟံ ကေသလောမကူပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရာမီ'တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟေတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ သေဒေါ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

မေဒေါ ထူလသ္သ သကလသရီရံ ဖရိတွာ ကိသသ္သ ဇင်္ဃမံသာဒီနိ နိသ္သာယ ဌိတော ပတ္ထိန္နသ္နေဟော။ တတ္ထ ယထာ ဟလိဒ္ဒိပိလောတိကပဋိစ္ဆန္နေ မံသပုဉ္ဇေ န မံသပုဉ္ဇော ဇာနာတိ ‘မံ နိသ္သာယ ဟလိဒ္ဒိပိလောတိကာ ဌိတာ’တိ, နာပိ ဟလိဒ္ဒိပိလောတိကာ ဇာနာတိ ‘အဟံ မံသပုဉ္ဇံ နိသ္သာယ ဌိတာ’တိ, ဧဝမေဝ န သကလသရီရေ ဇင်္ဃာဒီသု ဝါ မံသံ ဇာနာတိ ‘မံ နိသ္သာယ မေဒေါ ဌိတော’တိ, နာပိ မေဒေါ ဇာနာတိ ‘အဟံ သကလသရီရေ ဇင်္ဃာဒီသု ဝါ မံသံ နိသ္သာယ ဌိတော’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ မေဒေါ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ပတ္ထိန္နသ္နေဟော ပတ္ထိန္နယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

အဿု ယဒါ သဉ္ဇာယတိ တဒါ အက္ခိကူပကေ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ ဝါ ပဂ္ဃရတိ ဝါ။ တတ္ထ ယထာ ဥဒကပုဏ္ဏာသု တရုဏတာလဋ္ဌိကူပကေသု န တရုဏတာလဋ္ဌိကူပကာ ဇာနန္တိ ‘အမှေသု ဥဒကံ ဌိတ’န္တိ, နာပိ ဥဒကံ ဇာနာတိ ‘အဟံ တရုဏတာလဋ္ဌိကူပကေသု ဌိတ’န္တိ, ဧဝမေဝ န အက္ခိကူပကာ ဇာနန္တိ ‘အမှေသု အဿု ဌိတ’န္တိ, နာပိ အဿု ဇာနာတိ ‘အဟံ အက္ခိကူပကေသု ဌိတ’န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ အဿု နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

ဝသာ အဂ္ဂိသန္တာပါဒိကာလေ ဟတ္ထတလဟတ္ထပိဋ္ဌိပါဒတလပါဒပိဋ္ဌိနာသာပုဋနလာဋအံသကူဋေသု ဌိတဝိလီနသ္နေဟော။ တတ္ထ ယထာ ပက္ခိတ္တတေလေ အာစာမေ န အာစာမော ဇာနာတိ ‘မံ တေလံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတ’န္တိ, နာပိ တေလံ ဇာနာတိ ‘အဟံ အာစာမံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတ’န္တိ, ဧဝမေဝ န ဟတ္ထတလာဒိပ္ပဒေသော ဇာနာတိ ‘မံ ဝသာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတာ’တိ, နာပိ ဝသာ ဇာနာတိ ‘အဟံ ဟတ္ထတလာဒိပ္ပဒေသေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ဝသာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

ခေဠော တထာရူပေ ခေဠုပ္ပတ္တိပစ္စယေ သတိ ဥဘောဟိ ကပေါလပသ္သေဟိ ဩရောဟိတွာ ဇိဝှာယ တိဋ္ဌတိ။ တတ္ထ ယထာ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နဥဒကနိသ္သန္ဒေ နဒီတီရကူပကေ န ကူပတလံ ဇာနာတိ ‘မယိ ဥဒကံ သန္တိဋ္ဌတီ’တိ, နာပိ ဥဒကံ ဇာနာတိ ‘အဟံ ကူပတလေ သန္တိဋ္ဌာမီ’တိ , ဧဝမေဝ န ဇိဝှာတလံ ဇာနာတိ ‘မယိ ဥဘောဟိ ကပေါလပသ္သေဟိ ဩရောဟိတွာ ခေဠော ဌိတော’တိ, နာပိ ခေဠော ဇာနာတိ ‘အဟံ ဥဘောဟိ ကပေါလပသ္သေဟိ ဩရောဟိတွာ ဇိဝှာတလေ ဌိတော’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ခေဠော နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

သိင်္ဃာဏိကာ ယဒါ သဉ္ဇာယတိ တဒါ နာသာပုဋေ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ ဝါ ပဂ္ဃရတိ ဝါ။ တတ္ထ ယထာ ပူတိဒဓိဘရိတာယ သိပ္ပိကာယ န သိပ္ပိကာ ဇာနာတိ ‘မယိ ပူတိဒဓိ ဌိတ’န္တိ, နာပိ ပူတိဒဓိ ဇာနာတိ ‘အဟံ သိပ္ပိကာယ ဌိတ’န္တိ, ဧဝမေဝ န နာသာပုဋာ ဇာနန္တိ ‘အမှေသု သိင်္ဃာဏိကာ ဌိတာ’တိ, နာပိ သိင်္ဃာဏိကာ ဇာနာတိ ‘အဟံ နာသာပုဋေသု ဌိတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ သိင်္ဃာဏိကာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

လသိကာ အဋ္ဌိကသန္ဓီနံ အဗ္ဘဉ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ အသီတိသတသန္ဓီသု ဌိတာ။ တတ္ထ ယထာ တေလဗ္ဘဉ္ဇိတေ အက္ခေ န အက္ခော ဇာနာတိ ‘မံ တေလံ အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ ဌိတ’န္တိ, နာပိ တေလံ ဇာနာတိ ‘အဟံ အက္ခံ အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ ဌိတ’န္တိ, ဧဝမေဝ န အသီတိသတသန္ဓယော ဇာနန္တိ ‘လသိကာ အမှေ အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ ဌိတာ’တိ, နာပိ လသိကာ ဇာနာတိ ‘အဟံ အသီတိသတသန္ဓယော အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ ဌိတာ’တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ လသိကာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိသ္သတ္တော ယူသဘူတော အာဗန္ဓနာကာရော အာပေါဓာတူတိ။

မုတ္တံ ဝတ္ထိသ္မိံ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ။ တတ္ထ ယထာ စန္ဒနိကာယ ပက္ခိတ္တေ အဓောမုခေ ရဝဏဃဋေ န ရဝဏဃဋော ဇာနာတိ 'မယိ စန္ဒနိကာရသော ဌိတော'တိ, နာပိ စန္ဒနိကာရသော ဇာနာတိ 'အဟံ ရဝဏဃဋေ ဌိတော'တိ, ဧဝမေဝ န ဝတ္ထိ ဇာနာတိ 'မယိ မုတ္တံ ဌိတ'န္တိ, နာပိ မုတ္တံ ဇာနာတိ 'အဟံ ဝတ္ထိမှိ ဌိတ'န္တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ မုတ္တံ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပဟ္ဒိုယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ယူသဘူတော အာပန္ဓနာကာရော အာပောဓာတူတိ။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ အဝသေသေသု တီသု ကောဋ္ဌာသေသု အာပောဓာတုံ သင်္ဂဏှာတိ ဝုတ္တံ။

ဗာဟိရအာပောဓာတုနိဒ္ဒေသေ မူလံ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တော ရသော **မူလရသော** နာမ။ **ခန္ဓရသာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ခီရာဒီနိ ပာကဋာနေဝ။ ယထာ ပန ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒေ ဧဝမိဓ နိယမော နတ္ထိ။ ယံ ကိဉ္စိ ခီရံ ခီရမေဝ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘုမ္မာနိ** တိ အာတဋ္ဌာဒီသု ဌိတဥဒကာနိ။ **အန္တလိက္ခာနိ** တိ ပထဝိံ အပ္ပတ္တာနိ ဝဿောဒကာနိ။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ ဟိမောဒကကပ္ပဝိနာသကဥဒကပထဝိသန္ဓာရကဥဒကာဒီနိ ဣဓ ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာနိ။

၁၇၅. တေဇောဓာတုနိဒ္ဒေသေ တေဇနဝသေန **တေဇော**။ တေဇောဝ တေဇောဘာဝံ ဂတတ္တာ **တေဇောဂတံ။ ဥသ္မာ**တိ ဥဏှာကာရော။ ဥသ္မာဝ ဥသ္မာဘာဝံ ဂတတ္တာ **ဥသ္မာဂတံ။ ဥသုမ** န္တိ စဏ္ဍဥသုမံ။ တဒေဝ ဥသုမဘာဝံ ဂတတ္တာ **ဥသုမဂတံ။ ယေန စာ**တိ ယေန တေဇောဂတေန ကုပ္ပိတေန။ **သန္တပ္ပတိ** တိ အယံ ကာယော သန္တပ္ပတိ, ဧကာဟိကဇရာဒိဘာဝေန ဥသုမဇာတော ဟောတိ။ **ယေန စ ဇီရီယတီ**တိ ယေန အယံ ကာယော ဇီရီယတိ, ဣန္ဒြိယဝေကလ္လတံ ဗလပရိက္ခယံ ဝလိပလိတာဒိဘာဝဉ္စ ပာပုဏာတိ။ **ယေန စ ပရိဍယှတီ**တိ ယေန ကုပ္ပိတေန အယံ ကာယော ဍယှတိ, သော စ ပုဂ္ဂလော 'ဍယှာမိ ဍယှာမီ'တိ ကန္ဒန္တော သတဓောတသပ္ပိဂေါသီတစန္ဒနာဒိလေပနဉ္စေဝ တာလဝဏ္ဋဝါတဉ္စ ပစ္စာသီသတိ။ **ယေန စ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတီ** တိ ယေနေတံ အသိတံ ဝါ ဩဒနာဒိ, ပီတံ ဝါ ပါနကာဒိ, ခါယိတံ ဝါ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိ, သာယိတံ ဝါ အမ္ဗပက္ကမဓုဖာဏိတာဒိ သမ္မာ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတိ, ရသာဒိဘာဝေန ဝိဝေကံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ပုရိမာ တယော တေဇောဓာတူ စတုသမုဋ္ဌာနာ, ပစ္ဆိမော ကမ္မသမုဋ္ဌာနောဝ။ အယံ တာဝေတ္ထ ပဒသံဝဏ္ဏနာ။

ဣဒံ ပန မနသိကာရဝိဓာနံ – ဣဓ ဘိက္ခု 'ယေန သန္တပ္ပတိ, အယံ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပဟ္ဒိုယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ပရိပါစနာကာရော တေဇောဓာတူ'တိ မနသိ ကရောတိ; 'ယေန ဇီရီယတိ, ယေန ပရိဍယှတိ, ယေန အသိတပီတခါယိတသာယိတံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတိ, အယံ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပဟ္ဒိုယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ပရိပါစနာကာရော တေဇောဓာတူ'တိ မနသိ ကရောတိ။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါကတိကော ဧကော ဥတု အတ္ထိ, သော ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌော။

ဗာဟိရတေဇောဓာတုနိဒ္ဒေသေ ကဋ္ဌံ ပဋိစ္စ ပဇ္ဇလိတော ကဋ္ဌုပါဒါနော အဂ္ဂိ **ကဋ္ဌဂ္ဂိ** နာမ။ သကလိကဂ္ဂိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သင်္ကာရဂ္ဂီ** တိ ကစဝရံ သံကဍ္ဎိတွာ ဇာလာပိတော ကစဝရဂ္ဂိ။ **ဣန္ဒဂ္ဂီ** တိ အသနိအဂ္ဂိ။ **အဂ္ဂိသန္တာပော**တိ ဇာလာယ ဝါ ဝီတစ္စိကင်္ဂါရာနံ ဝါ သန္တာပော။ **သူရိယသန္တာပော** တိ အာတပော။ **ကဋ္ဌသန္နိစယသန္တာပော**တိ ကဋ္ဌရာသိဋ္ဌာနေ သန္တာပော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ ပေတဂ္ဂိ ကပ္ပဝိနာသဂ္ဂိ နိရယဂ္ဂိအာဒယော ဣဓ ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာ။

၁၇၆. ဝါယောဓာတုနိဒ္ဒေသေ ဝါယနဝသေန **ဝါယော**။ ဝါယောဝ ဝါယောဘာဝံ ဂတတ္တာ **ဝါယောဂတံ။ ထမ္ဘိတတ္တံ ရူပဿာ**တိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပဿ ထမ္ဘိတဘာဝေါ။ **ဥဒ္ဓင်္ဂမာ ဝါတာ** တိ ဥဂ္ဂါရဟိက္ကာဒိ ပဝတ္တကာ ဥဒ္ဓံ အာရောဟနဝါတာ ။ **အဓောဂမာ ဝါတာ**တိ ဥစ္စာရပဿာဝါဒိနီဟရဏကာ အဓော ဩရောဟနဝါတာ။ **ကုစ္ဆိသယာ ဝါတာ** တိ အန္တာနံ ဗဟိဝါတာ။ **ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာ**တိ အန္တာနံ အန္တောဝါတာ။ **အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာ** တိ ဓမနိဇာလာနုသာရေန သကလသရီရေ အင်္ဂမင်္ဂါနိ အနုသဋာ သမိဉ္ဇနပသာရဏာဒိနိဗ္ဗတ္တကာ ဝါတာ။ **သတ္ထကဝါတာ** တိ သန္ဓိဗန္ဓနာနိ ကတ္တရိယာ ဆိန္ဒန္တာ ဝိယ ပဝတ္တဝါတာ။ **ခုရကဝါတာ**တိ ခုရေန ဝိယ ဟဒယံ ဖာလနဝါတာ။ **ဥပ္ပလကဝါတာ**တိ ဟဒယမံသမေဝ ဥပ္ပာဋနကဝါတာ။ **အဿာသော** တိ အန္တောပဝိသနနာသိကာဝါတော။ **ပဿာသော** တိ ဗဟိ

နိက္ခမနနာသိကာဝတော။ ဧတ္ထ စ ပုရိမာ သဗ္ဗေ စတုသမုဋ္ဌာနာ, အဿာသပဿာသာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဝ။ အယမေ
တ္ထ ပဒဝဏ္ဏနာ။

ဣဒံ ပန မနသိကာရဝိဓာနံ – ဣဓ ဘိက္ခု ဥဒ္ဓင်္ဂမာဒိဘေဒေ ဝါတေ ဥဒ္ဓင်္ဂမာဒိဝသေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ 'ဥဒ္ဓင်္ဂမာ
ဝါတာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ဟဋ္ဌိမြယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ဝိတ္
ထမ္ဘနာကာရော ဝါယောဓာတူ'တိ မနသိ ကရောတိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ သေသေ ဝါယောကော
ဋ္ဌာသေ အနုဂတာ ဝါတာ ဣဓ ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာ။

ဗာဟိရဝါယောဓာတုနိဒ္ဒေသေ **ပုရတ္ထိမာ ဝါတာ**တိ ပုရတ္ထိမဒိသတော အာဂတာ ဝါတာ။ **ပစ္ဆိမုတ္တရဒက္ခိဏာ**
သုပိ ဧသေဝ နယော။ **သရဇာ ဝါတာ**တိ သဟ ရဇေန သရဇာ။ **အရဇာ ဝါတာ**တိ ရဇဝိရဟိတာ သုဒ္ဓာ အရဇာ နာမ။ **သီတာ**
တိ သီတဥတုသမုဋ္ဌာနာ သီတဝလာဟကန္တရေ သမုဋ္ဌိတာ။ **ဥဏှာ**တိ ဥဏှဥတုသမုဋ္ဌာနာ ဥဏှဝလာဟကန္တရေ
သမုဋ္ဌိတာ။ **ပရိတ္တာ**တိ မန္ဒာ တနုကဝါတာ။ **အဓိမတ္တာ**တိ ဗလဝဝါတာ။ **ကာဠာ**တိ ကာဠဝလာဟကန္တရေ သမုဋ္ဌိ
တာ, ယေဟိ အဗ္ဘာဟတော ဆဝိဝဏ္ဏော ကာဠကော ဟောတိ။ တေသံ ဧတံ အဓိဝစနန္တိပိ ဧကေ။ **ဝေရမ္ဘဝါတာ**တိ
ယောဇနတော ဥပရိ ဝါယနဝါတာ။ **ပက္ခဝါတာ**တိ အန္တမသော မက္ခိကာယပိ ပက္ခာယူဟနသမုဋ္ဌိတာ ဝါတာ။ **သုပဏ္ဏ**
ဝါတာတိ ဂရုဠဝါတာ။ ကာမဉ္စ ဣမေပိ ပက္ခဝါတာဝ ဥဿဒဝသေန ပန ဝိသုံ ဂဟိတာ။ **တာလဝဏ္ဋဝါတာ**တိ တာ
လပဏ္ဏေဟိ ဝါ အညေန ဝါ ကေနစိ မဏ္ဍလသဏ္ဌာနေန သမုဋ္ဌာပိတာ ဝါတာ။ **ဝိဓူပနဝါတာ**တိ ဗီဇနပတ္တကေန သ
မုဋ္ဌာပိတာ ဝါတာ။ ဣမာနိ စ တာလဝဏ္ဋဝိဓူပနာနိ အနုပ္ပန္နမ္ပိ ဝါတံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ဥပ္ပန္နမ္ပိ ပရိဝတ္တေန္တိ။ **ယံ ဝါ**
ပနာတိ ဣဓ ဟဋ္ဌိအာဂတေ ဌပေတွာ သေသဝါတာ ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာ။

၁၇၇. အာကာသဓာတုနိဒ္ဒေသေ အပ္ပဋိဃဋ္ဋနဋ္ဌေန န ကဿတီတိ **အာကာသော**။ အာကာသောဝ အာကာသဘာဝံ
ဂတတ္တာ **အာကာသဂတံ**။ အဃဋ္ဋနီယတာယ **အဃံ**။ အဃမေဝ အဃဘာဝံ ဂတတ္တာ **အဃဂတံ** ။ **ဝိဝရော**တိ အန္တရံ။
တဒေဝ ဝိဝရဘာဝံ ဂတတ္တာ **ဝိဝရဂတံ**။ **အသမ္ဖုဋ္ဌံ မံသလောဟိတေဟီ**တိ မံသလောဟိတေဟိ နိဿဋံ။ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒ
န္တိအာဒိ ပန တဿေဝ ပဘေဒဒဿနံ။ တတ္ထ **ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒ**န္တိ ကဏ္ဏသ္မိံ ဆိဒ္ဒံ ဝိဝရံ မံသလောဟိတေဟိ အ
သမ္ဖုဋ္ဌောကာသော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယေနာ**တိ ယေန ဝိဝရေန ဧတံ အသိတာဒိဘေဒံ အဇ္ဈောဟရဏီယံ အ
ဇ္ဈောဟရတိ, အန္တော ပဝေသေတိ။ **ယတ္ထာ**တိ ယသ္မိံ အန္တောဥဒရပဋလသင်္ခာတေ ဩကာသေ ဧတဒေဝ စတုဗ္ဗိဓံ
အဇ္ဈောဟရဏီယံ တိဋ္ဌတိ။ **ယေနာ**တိ ယေန ဝိဝရေန သဗ္ဗမ္ပေတံ ဝိပက္ကံ ကသဋဘာဝံ အာပန္နံ နိက္ခမတိ, တံ ဥဒရပဋ
လတော ယာဝ ကရီသမဂ္ဂါ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလမတ္တံ ဆိဒ္ဒံ မံသလောဟိတေဟိ အသမ္ဖုဋ္ဌံ နိဿဋံ အာကာသဓာတူ
တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယံ ဝါ ပနာ**တိ ဧတ္ထ စမ္မန္တရံ မံသန္တရံ နှာရုန္တရံ အဋ္ဌိန္တရံ လောမန္တရန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ယေဝါ
ပနကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌံ။

ဗာဟိရအာကာသဓာတုနိဒ္ဒေသေ **အသမ္ဖုဋ္ဌံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟီ**တိ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ နိဿဋံ ဘိတ္
တိဆိဒ္ဒကဝါဋဆိဒ္ဒာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ယသ္မိံ အာကာသေ ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဥပ္
ပဇ္ဇန္တိ တံ ကထိတံ။

၁၇၈. ဝိညာဏဓာတုနိဒ္ဒေသေ စက္ခုဝိညာဏသင်္ခာတာ ဓာတု **စက္ခုဝိညာဏဓာတု**။ သေသာသုပိ ဧသေဝ နယော။
ဣတိ ဣမာသု ဆသု ဓာတူသု ပရိဂ္ဂဟိတာသု အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော ပရိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ကထံ? ပဌဝီတေဇောဝါ
ယောဓာတုဂ္ဂဟဏေန တာဝ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု ဂဟိတာဝ ဟောတိ, အာပောဓာတုအာကာသဓာတုဂ္ဂဟဏေန ဓမ္မဓာတု,
ဝိညာဏဓာတုဂ္ဂဟဏေန တဿာ ပုရေစာရိကပစ္ဆာစာရိကတ္တာ မနောဓာတု ဂဟိတာဝ ဟောတိ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒ
ယော သုတ္တေ အာဂတာ ဧဝ။ သေသာ နဝ အာဟရိတွာ ဒဿေတဗ္ဗာ ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုဂ္ဂဟဏေန ဟိ တဿာ နိ
ဿယဘူတာ စက္ခုဓာတု, အာရမ္မဏဘူတာ ရူပဓာတု စ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သောတဝိညာဏဓာတုအာဒိဂ္ဂဟဏေန
သောတဓာတုအာဒယောတိ အဋ္ဌာရသာပိ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ တာသု ဒသဟိ ဓာတူဟိ ရူပပရိဂ္ဂဟော ကထိတော ဟော
တိ။ သတ္တဟိ အရူပပရိဂ္ဂဟော။ ဓမ္မဓာတုယာ သိယာ ရူပပရိဂ္ဂဟော, သိယာ အရူပပရိဂ္ဂဟော။ ဣတိ အဍ္ဎေကာဒသဟိ
ဓာတူဟိ ရူပပရိဂ္ဂဟော, အဍ္ဎဋ္ဌဓာတူဟိ အရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ရူပာရူပပရိဂ္ဂဟော ကထိတော ဟောတိ။ ရူပာရူပံ ပဉ္စက္
ခန္ဓာ။ တံ ဟောတိ ဒုက္ခသစ္စံ။ တံသမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ ။ ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ။ တံပဇာန

နော မဂ္ဂေ မဂ္ဂသစ္စန္တိ ဣဒံ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ အဋ္ဌာရသဓာတုဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟ
တ္တာ မတ္ထကံ ပာပေတွာ နိဂမနံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၇၉. ဣဒါနိ ဒုတိယဆက္ကံ ဒဿေန္တော **အပရာပိ ဆ ဓာတုယော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုခဓာတု ဒုက္ခဓာတူ**တိ
ကာယပ္ပသာဒဝတ္ထုကာနိ သုခဒုက္ခာနိ သပ္ပဋိပက္ခဝသေန ယုဂဠကတော ဒဿိတာနိ။ သုခဉှိ ဒုက္ခဿ ပဋိပက္ခော,
ဒုက္ခံ သုခဿ။ ယတ္တကံ သုခေန ဖရိတဋ္ဌာနံ တတ္တကံ ဒုက္ခံ ဖရတိ။ ယတ္တကံ ဒုက္ခေန ဖရိတဋ္ဌာနံ တတ္တကံ
သုခံ ဖရတိ။ **သောမနဿဓာတု ဒောမနဿဓာတူ** တိ ဣဒမ္ပိ တထေဝ ယုဂဠကံ ကတံ။ သောမနဿဉှိ ဒောမနဿ
ဿ ပဋိပက္ခော, ဒောမနဿံ သောမနဿဿ။ ယတ္တကံ သောမနဿေန ဖရိတဋ္ဌာနံ တတ္တကံ ဒောမနဿံ ဖ
ရတိ။ ယတ္တကံ ဒောမနဿေန ဖရိတဋ္ဌာနံ တတ္တကံ သောမနဿံ ဖရတိ။

ဥပေက္ခာဓာတု အဝိဇ္ဇာဓာတူတိ ဣဒံ ပန ဒွယံ သရိက္ခကဝသေန ယုဂဠကံ ကတံ။ ဥဘယမ္ပိ ဟေတံ အဝိဘူတတ္တာ
သရိက္ခကံ ဟောတိ။ တတ္ထ သုခဒုက္ခဓာတုဂ္ဂဟဏေန တံ သမ္ပယုတ္တာ ကာယဝိညာဏဓာတု, ဝတ္ထုဘူတာ ကာယဓာ
တု, အာရမ္မဏဘူတာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု စ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ သောမနဿဒောမနဿဓာတုဂ္ဂဟဏေန တံ သမ္ပယု
တ္တာ မနောဝိညာဏဓာတု ဂဟိတာ ဟောတိ။ အဝိဇ္ဇာဓာတုဂ္ဂဟဏေန ဓမ္မဓာတု ဂဟိတာ။ ဥပေက္ခာဓာတုဂ္ဂဟဏေန စက္ခု
သောတဃာနဇိဝှာဟာဝိညာဏဓာတုမနောဓာတုယော , တာသံယေဝ ဝတ္ထာရမ္မဏဘူတာ စက္ခုဓာတုရူပဓာတုအာဒယော စ
ဂဟိတာတိ ဧဝံ အဋ္ဌာရသပိ ဓာတုယော ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဣဒါနိ တာသု ဒသဟိ ဓာတူဟိ ရူပပရိဂ္ဂဟောတိအာဒိ သဗ္ဗံ
ပံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ မတ္ထကံ ပာပေတွာ နိဂမနံ က
ထိတံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ကတမာ သုခဓာတု ယံ ကာယိကံ သာတ**န္တိ အာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနေဝ။

၁၈၁. တတိယဆက္ကေ **ကာမော**တိ ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမော စ ကိလေသကာမော စ။ တတ္ထ ကိလေသကာမံ သ
န္ဓာယ ကာမပဋိသံယုတ္တာ ဓာတု **ကာမဓာတု,** ကာမဝိတက္ကဿေတံ နာမံ။ ဝတ္ထုကာမံ သန္ဓာယ ကာမောယေဝ ဓာတု
ကာမဓာတု, ကာမာဝစရဓမ္မာနမေတံ နာမံ။ ဗျာပာဒပဋိသံယုတ္တာ ဓာတု **ဗျာပာဒဓာတု,** ဗျာပာဒဝိတက္ကဿေတံ
နာမံ။ ဗျာပာဒောဝ ဓာတု ဗျာပာဒဓာတု, ဒသအာဃာတဝတ္ထုကဿ ပဋိဃဿေတံ နာမံ။ ဝိဟိံသာ ပဋိသံယုတ္တာ ဓာ
တု **ဝိဟိံသာဓာတု,** ဝိဟိံသာဝိတက္ကဿေတံ နာမံ။ ဝိဟိံသာယေဝ ဓာတု ဝိဟိံသာဓာတု, ပရသတ္တဝိဟေသနဿေတံ နာ
မံ။ အယံ ပန ဟေဋ္ဌာ အနာဂတတ္တာ ဧဝံ အတ္ထာဒိဝိဘာဂတော ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဝိဟိံသန္တိ တောယ သတ္တေ, ဝိဟိံသနံ
တ ဧတံ သတ္တာနန္တိ ဝိဟိံသာ။ သာ ဝိဟေဌနလက္ခဏာ, ကရုဏာပဋိပက္ခလက္ခဏာ တ; ပရသန္တာနေ ဥဗ္ဗေဂဇနနရသာ, သ
ကသန္တာနေ ကရုဏာဝိဒ္ဓံသနရသာ တ; ဒုက္ခာယတနပစ္စုပဋ္ဌာနာ; ပဋိဃပဒဋ္ဌာနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နေက္ခမ္မံ ဝုစ္စတိ
လောဘာ နိက္ခန္တတ္တာ အလောဘော, နီဝရဏေဟိ နိက္ခန္တတ္တာ ပဌမဇ္ဈာနံ, သဗ္ဗာကုသလေဟိ နိက္ခန္တတ္တာ
သဗ္ဗကုသလံ။ နေက္ခမ္မပဋိသံယုတ္တာ ဓာတု **နေက္ခမ္မဓာတု,** နေက္ခမ္မဝိတက္ကဿေတံ နာမံ။ နေက္ခမ္မမေဝ ဓာတု
နေက္ခမ္မဓာတု, သဗ္ဗဿာပိ ကုသလဿေတံ နာမံ။ အဗျာပာဒပဋိသံယုတ္တာ ဓာတု **အဗျာပာဒဓာတု,** အဗျာပာဒ
ဝိတက္ကဿေတံ နာမံ။ အဗျာပာဒောဝ ဓာတု အဗျာပာဒဓာတု, မေတ္တာယေတံ နာမံ။ အဝိဟိံသာပဋိသံယုတ္တာ ဓာတု
အဝိဟိံသာဓာတု, အဝိဟိံသာ ဝိတက္ကဿေတံ နာမံ။ အဝိဟိံသာဝ ဓာတု အဝိဟိံသာဓာတု, ကရုဏာယေတံ နာမံ။

၁၈၂. ဣဒါနိ တမေဝတ္ထံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမာ ကာမဓာတူ** တိ ပဒဘာဇနံ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ပဋိသံယုတ္တော**တိ သံပယောဂဝသေန ပဋိသံယုတ္တော။ **တက္ကော ဝိတက္ကော** တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **ဝိဟေဌေတီ**တိ ဗာဓေ
တိ, ဒုက္ခာပေတိ။ **ဟေဌနာ**တိ ပါဏိပ္ပဟာရာဒီဟိ ဗာဓနာ, ဒုက္ခုပ္ပာဒနာ။ ဗလဝဟေဌနာ **ဝိဟေဌနာ**။ ဟိံသန္တိ တောယာ
တိ **ဟိံသနာ**။ ဗလဝဟိံသနာ **ဝိဟိံသနာ။ ရောသနာ**တိ ဃဋ္ဋနာ။ **ဝိရောသနာ**တိ ဗလဝဃဋ္ဋနာ။ သဗ္ဗတ္ထ တ ‘ဝိ’ ဥပသဂ္ဂ
ေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ ဥပဟနန္တိ ဧတေနာတိ ဥပဃာတော, ပရေသံ ဥပဃာတော **ပရူပဃာတော**။

မေတ္တာယန္တိ ဧတာယာတိ **မေတ္တိ** ။ မေတ္တာယနာကာရော **မေတ္တာယနာ**။ မေတ္တာယ အယိတဿ မေတ္တာသမင်္ဂိနော
ဘာဝေါ **မေတ္တာယိတတ္တံ** ။ ဗျာပာဒေန ဝိမုတ္တဿ စေတသော ဝိမုတ္တိ **စေတောဝိမုတ္တိ**။ ဧတ္ထ စ ပုရိမေဟိ တီဟိ
ဥပစာရပ္ပတ္တာပိ အပ္ပနာပတ္တာပိ မေတ္တာ ကထိတာ, ပစ္ဆိမေန အပ္ပနာပတ္တာဝ။

ကရုဏာယန္တိ တောယာတိ **ကရုဏာ**။ ကရုဏာယနာကာရော **ကရုဏာယနာ**။ ကရုဏာယ အယိတဿ ကရုဏာသမင်္ဂိနော ဘာဝေါ **ကရုဏာယိတတ္တံ**။ ဝိဟိံသာယ ဝိမုတ္တဿ စေတသော ဝိမုတ္တိ **စေတောဝိမုတ္တိ**။ ဣဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥဘယတ္ထာပိ စ ပရိယောသာနပဒေ မေတ္တာကရုဏာတိ စေတောဝိမုတ္တိဝိသေသနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထ စ ကာမဝိတက္ကော သတ္တေသုပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သင်္ခါရေသုပိ။ ဥဘယတ္ထ ဥပ္ပန္နောပိ ကမ္မပထဘေဒေါဝ။ ဗျာပာဒော ပန သတ္တေသု ဥပ္ပန္နောယေဝ ကမ္မပထံ ဘိန္ဒတိ, န ဣတရော။ ဝိဟိံသာယပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ ဒုဝိဓာ ကထာ – သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ စေဝ အသမ္ဘိန္နာ စ။ ကာမဓာတုဂ္ဂဟဏေန ဟိ ဗျာပာဒဝိဟိံသာဓာတုယောပိ ဂဟိတာ။ ကာမဓာတုယာယေဝ ပန နီဟရိတ္ဝာ နီဟရိတ္ဝာ ဒွေပိ တော ဒဿိတာတိ။ အယံ တာဝေတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကကထာ ။ ဌပေတွာ ပန ဗျာပာဒဝိဟိံသာဓာတုယော သေသာ သဗ္ဗာပိ ကာမဓာတု တေတိ။ အယံ အသမ္ဘိန္နကထာ နာမ။ နေက္ခမ္မဓာတုဂ္ဂဟဏေနာပိ အဗျာပာဒအဝိဟိံသာဓာတုယော ဂဟိတာယေဝ။ နေက္ခမ္မဓာတုတော ပန နီဟရိတ္ဝာ နီဟရိတ္ဝာ တဒုဘယမ္ပိ ဒဿိတန္တိ အယမေတ္ထာပိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကကထာ။ ဌပေတွာ အဗျာပာဒအဝိဟိံသာဓာတုယော အဝသေသာ နေက္ခမ္မဓာတူတိ အယံ အသမ္ဘိန္နကထာ နာမ။

ဣမာဟိ စ ဆဟိ ဓာတူဟိ ပရိဂ္ဂဟိတာ ဟိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော ပရိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗာပိ ဟိ တာ ကာမဓာတုတောဝ နီဟရိတ္ဝာ နီဟရိတ္ဝာ လဘာပေတဗ္ဗာ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယောဝ ဟောန္တီတိ တိဏ္ဏံ ဆက္ကာနံ ဝသေန အဋ္ဌာရသ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ပန အဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဧကေကသ္မိံ ဆက္ကေ ဝုတ္တနယေန အဋ္ဌာရသ အဋ္ဌာရသ ကတ္ဝာ သဗ္ဗာနိပိ တာနိ အဋ္ဌာရသကာနိ ဧကေဇ္ဈံ အဘိသင်္ခိပိတ္ဝာ အဋ္ဌာရသေဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ သောဠသ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ, ဒွေ တေဘူမိကာတိ ဧဝမေတ္ထ သမ္မသနစာရောဝ ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ သရူပေနေဝ သဗ္ဗာပိ ဓာတုယော ဒဿေန္တော **အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော – စက္ခုဓာတု ရူပဓာတူ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဥဒ္ဒေသတရေ တာဝ –

> အတ္ထတော လက္ခဏာဒီတော၊ ကမတာဝတ္ဝသင်္ခတော။
> ပစ္စယာ အထ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ **'အတ္ထတော'** တိ စက္ခတီတိ **စက္ခု**။ ရူပယတီတိ **ရူပံ**။ စက္ခုဿ ဝိညာဏံ **စက္ခုဝိညာဏ**န္တိ ဧဝမာဒိနာ တာဝ နယေန စက္ခာဒီနံ ဝိသေသတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။ အဝိသေသေန ပန ဝိဒဟတိ, ဓီယတေ, ဝိဓာနံ, ဝိဓီယတေ ဧတာယ, ဧတ္ထ ဝာ ဓီယတီတိ **ဓာတု**။ လောကိယာ ဟိ ဓာတုယော ကာရဏဘာဝေန ဝဝတ္ထိတာ ဟုတ္ဝာ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဓာတုယော ဝိယ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိံ အနေကပ္ပကာရံ သံသာရဒုက္ခံ ဝိဒဟန္တိ ; ဘာရဟာရေဟိ စ ဘာရော ဝိယ သတ္တေဟိ ဓီယန္တေ ဓာရီယန္တေတိ အတ္ထော။ ဒုက္ခဝိဓာနမတ္တမေဝ စေတာ အဝသဝတ္တနတော။ တောဟိ စ ကရဏဘူတာဟိ သံသာရဒုက္ခံ သတ္တေဟိ အနုဝိဓီယတိ; တထာဝိဟိတဉ္စေတံ တောသွေဝ ဓီယတိ ဌပီယတီတိ အတ္ထော။ ဣတိ စက္ခာဒီသု ဧကေကော ဓမ္မော ယထာသမ္ဘဝံ ဝိဒဟတိ ဓီယတေတိအာဒိအတ္ထဝသေန ဓာတူတိ ဝုစ္စတိ။

အပိစ ယထာ တိတ္ထိယာနံ အတ္တာ နာမ သဘာဝတော နတ္ထိ, န ဧဝမေတာ။ ဧတာ ပန အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိ ဓာတုယော။ ယထာ စ လောကေ ဝိစိတ္တာ ဟရိတာလမနောသိလာဒယော သိလာဝယဝ ဓာတုယောတိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝမေတာပိ ဓာတုယော ဝိယ ဓာတုယော။ ဝိစိတ္တာ ဟေတာ ဉာဏဉေယျာဝယဝတတိ။ ယထာ တ သရီရသင်္ခါတဿ သမုဒာယဿ အဝယဝဘူတေသု ရသသောဏိတာဒီသု အညမညံ ဝိသဘာဂလက္ခဏပရိစ္ဆိန္နေသု ဓာတုသမညာ, ဧဝမေတေသုပိ ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခါတဿ အတ္တဘာဝဿ အဝယဝေသု ဓာတုသမညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညမညဝိသဘာဂလက္ခဏပရိစ္ဆိန္နာ ဟေတေ စက္ခာဒယောတိ။ အပိစ ဓာတူတိ နိဇ္ဇီဝမတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ တထာ ဟိ ဘဂဝါ – "ဆ ဓာတုရော အယံ,

ဘိက္ခု, ပုရိသော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၃၄၃-၃၄၄) ဇီဝသညာသမူဟနတ္ထံ ဓာတုဒေသနံ အကာသီတိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန စက္ခု စ တံ ဓာတု စာတိ စက္ခုဓာတု ။ပေ.။ မနောဝိညာဏဉ္စ တံ ဓာတု စာတိ မနောဝိညာဏဓာတူတိ ဧဝံ တာဝေတ္ထ အတ္ထတော ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'လက္ခဏာဒိတော'တိ စက္ခာဒီနံ လက္ခဏာဒိတော ပေတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။ တာနိ စ ပန တေသံ လက္ခဏာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

'ကမတော'တိ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေသု ဥပ္ပတ္တိက္ကမာဒီသု ဒေသနာက္ကမောဝ ယုဇ္ဇတိ။ သော စ ပနာယံ ဟေတုဖလာနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနဝသေန ဝုတ္တော။ စက္ခုဓာတု ရူပဓာတူတိ ဣဒဉှိ ဒွယံ ဟေတု။ စက္ခုဝိညာဏဓာတူတိ ဖလံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကမတော ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'တာဝတ္ဝတော'တိ တာဝဘာဝတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တေသု တေသု ဟိ သုတ္တာဘိဓမ္မပဒေသေသု အာဘာဓာတု, သုဘဓာတု, အာကာသာနဉ္စာယတနဓာတု, ဝိညာဏဉ္စာယတနဓာတု, အာကိဉ္စညာယတနဓာတု , နေဝသညာနာသညာယတနဓာတု, သညာဝေဒယိတနိရောဓဓာတု, ကာမဓာတု, ဗျာပာဒဓာတု, ဝိဟိံသာဓာတု, နေက္ခမ္မဓာတု, အဗျာပာဒဓာတု, အဝိဟိံသာဓာတု, သုခဓာတု, ဒုက္ခဓာတု, သောမနဿဓာတု, ဒောမနဿဓာတု, ဥပေက္ခာဓာတု , အဝိဇ္ဇာဓာတု, အာရမ္ဘဓာတု, နိက္ကမဓာတု, ပရက္ကမဓာတု, ဟီနဓာတု, မဇ္ဈိမဓာတု, ပဏီတဓာတု, ပထဝီဓာတု, အာပောဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု, အာကာသဓာတု, ဝိညာဏဓာတု, သင်္ခတဓာတု, အသင်္ခတဓာတု, အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကောတိ ဧဝမာဒယော အညာပိ ဓာတုယော ဒိဿန္တိ။

ဧဝံ သတိ သဗ္ဗာသံ ဝသေန ပရိစ္ဆေဒံ အကတွာ ကသ္မာ အဋ္ဌာရသာတိ အယမေဝ ပရိစ္ဆေဒော ကတောတိ စေ? သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗဓာတူနံ တဒန္တောဂဓတ္တာ။ ရူပဓာတုယေဝ ဟိ အာဘာဓာတု။ သုဘဓာတု ပန ရူပာဒိပ္ပဋိဗဒ္ဓါ။ ကသ္မာ? သုဘနိမိတ္တတ္တာ။ သုဘနိမိတ္တဉှိ သုဘဓာတု။ တဉ္စ ရူပာဒိဝိနိမုတ္တံ န ဝိဇ္ဇတိ, ကုသလဝိပါကာရမ္မဏာ ဝါ ရူပါဒယော ဧဝ သုဘဓာတူတိ ရူပာဒိမတ္တမေဝေသာ။ အာကာသာနဉ္စာယတနဓာတုအာဒီသု စိတ္တံ မနောဝိညာဏဓာတု။ သေသာ ဓမ္မာ ဓမ္မဓာတု။ သညာဝေဒယိတနိရောဓဓာတု ပန သဘာဝတော နတ္ထိ; ဓာတုဒွယနိရောဓမတ္တမေဝ ဟိ သာ။ ကာမဓာတု ဓမ္မဓာတုမတ္တံ ဝါ ဟောတိ, ယထာဟ ''တတ္ထ ကတမာ ကာမဓာတု? ကာမပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ။ပေ.။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော''တိ; အဋ္ဌာရသပိ ဓာတုယော ဝါ, ယထာဟ ''ဟေဋ္ဌတော အဝီစိနိရယံ ပရိယန္တံ ကတွာ ဥပရိတော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝေ အန္တောကရိတွာ ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဧတ္ထာဝစရာ ဧတ္ထ ပရိယာပန္နာ ခန္ဓဓာတုအာယတနာ, ရူပာ, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ – အယံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတူ''တိ။ နေက္ခမ္မဓာတု ဓမ္မဓာတု ဧဝ; ''သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ နေက္ခမ္မဓာတူ''တိ ဝ ဝစနတော မနောဝိညာဏဓာတုပိ ဟောတိယေဝ။ ဗျာပာဒဝိဟိံသာအဗျာပာဒအဝိဟိံသာသုခဒုက္ခသောမနဿဒောမနဿုပေက္ခာအဝိဇ္ဇာအာရမ္ဘနိက္ကမပရက္ကမဓာတုယော ဓမ္မဓာတုယေဝ။

ဟီနမဇ္ဈိမပဏီတဓာတုယော အဋ္ဌာရသဓာတုမတ္တမေဝ။ ဟီနာ ဟိ စက္ခာဒယော ဟီနဓာတု။ မဇ္ဈိမပဏီတာ စက္ခာဒယော မဇ္ဈိမာ စေဝ ပဏီတာ စ ဓာတူ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန အကုသလာ ဓမ္မဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုယော ဟီနဓာတု။ လောကိယာ ကုသလာဗျာကတာ ဥဘောပိ စက္ခုဓာတုအာဒယော စ မဇ္ဈိမဓာတု။ လောကုတ္တရာ ပန ဓမ္မဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုယော ပဏီတဓာတု။ ပထဝီတေဇောဝါယောဓာတုယော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတုယေဝ။ အာပောဓာတု အာကာသဓာတု စ ဓမ္မဓာတုယေဝ။ ဝိညာဏဓာတု စက္ခုဝိညာဏာဒိသတ္တဝိညာဏဓာတုသင်္ခေပေါယေဝ။ သတ္တရသ ဓာတုယော ဓမ္မဓာတုဧကဒေသော စ သင်္ခတဓာတု။ အသင်္ခတဓာတု ပန ဓမ္မဓာတုဧကဒေသောဝ။ အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကော ပန အဋ္ဌာရသဓာတုပ္ပဘေဒမတ္တမေဝါတိ။ ဣတိ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗဓာတူနံ တဒန္တောဂဓတ္တာ အဋ္ဌာရသေဝ ဝုတ္တာတိ။

အပိစ ဝိဇာနနသဘာဝေ ဝိညာဏေ ဇီဝသညီနံ ဇီဝသညာသမူဟနတ္ထမ္ပိ အဋ္ဌာရသေဝ ဝုတ္တာ ။ သန္တိ ဟိ သတ္တာ ဝိဇာနနသဘာဝေ ဝိညာဏေ ဇီဝသညိနော။ တေသံ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏမနောဝိညာဏဓာတုဘေဒေန တဿာ အနေကတ္တံ, စက္ခုရူပာဒိပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာယ အနိစ္စတဉ္စ ပကာသေတွာ ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ ဇီဝသညံ သမူဟနိတုကာမေန ဘဂဝတာ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော ပကာသိတာ။ ကိဉ္စ ဘိယျော? တထာ ဝေနေယျဇ္ဈာသယ

ဝသေန; ယေ စ ဣမာယ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရာယ ဒေသနာယ ဝေနေယျာ သတ္တာ, တဒဇ္ဈာသယဝသေန စ အဋ္ဌာရသေဝ ပကာသိတာ။

> သင်္ခေပဝိတ္ထာရနယေန တထာ တထာ ဟိ၊
> ဓမ္မံ ပကာသယတိ ဧသ ယထာ ယထာဿ။
> သဒ္ဓမ္မတေဇဝိဟတံ ဝိလယံ ခဏေန၊
> ဝေနေယျသတ္တဟဒယေသု တမော ပယာတီတိ။

ဧဝမေတ္ထ 'တာဝတွဝတော' ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'သင်္ခတော' တိ စက္ခုဓာတု တာဝ ဇာတိတော ကောဝေ ဓမ္မောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ စက္ခုပသာဒဝသေန။ တထာ သောတဃာနဇိဝှာကာယရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဓာတုယော သောတပသာဒါဝိဝသေန။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု ပန ပထဝီတေဇဝါယောဝသေန တယော ဓမ္မာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတု ကုသလာကုသလဝိပါကဝသေန ဒွေ ဓမ္မာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ တထာ သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏဓာတုယော။ မနောဓာတု ပန ပဉ္စဒွာရာဝဇ္ဇနကုသလာကုသလဝိပါကသမ္ပဋိစ္ဆနဝသေန တယော ဓမ္မာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဓမ္မဓာတု တိဏ္ဏံ အရူပက္ခန္ဓာနံ, သောဠသန္နံ သုခုမရူပါနံ, အသင်္ခတာယ စ ဓာတုယာ ဝသေန ဝီသတိဓမ္မာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ မနောဝိညာဏဓာတု သေသကုသလာကုသလာဗျာကတဝိညာဏဝသေန ဆသတ္တတိဓမ္မာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီတိ ဧဝမေတ္ထ 'သင်္ခတော' ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ပစ္စယာ'တိ စက္ခုဓာတုအာဒီနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒီသု ပစ္စယတော ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။ သော ပနေတေသံ ပစ္စယဘာဝေါ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

'ဒဋ္ဌဗ္ဗာ' တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗတောပေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗာ ဧဝ ဟိ သင်္ခတာ ဓာတုယော ပုဗ္ဗန္တာပရန္တဝိဝိတ္တတော, ဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝသုညတော, ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝိသေသတော ပနေတ္ထ ဘေရိတလံ ဝိယ စက္ခုဓာတု ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ဒဏ္ဍော ဝိယ ရူပဓာတု, သဒ္ဒေါ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဓာတု ။ တထာ အာဒါသတလံ ဝိယ စက္ခုဓာတု, မုခံ ဝိယ ရူပဓာတု, မုခနိမိတ္တံ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ အထ ဝါ ဥစ္ဆုတိလာနိ ဝိယ စက္ခုဓာတု, ယန္တစက္ကယဋ္ဌိ ဝိယ ရူပဓာတု, ဥစ္ဆုရသတေလာနိ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ တထာ အဓရာရဏီ ဝိယ စက္ခုဓာတု, ဥတ္တရာရဏီ ဝိယ ရူပဓာတု, အဂ္ဂိ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ ဧသ နယော သောတဓာတုအာဒီသုပိ။

မနောဓာတု ပန ယထာသမ္ဘဝတော စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒီနံ ပုရေစရာနုစရာ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဓမ္မဓာတုယာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော သလ္လမိဝ သူလမိဝ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ; သညာသင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဝေဒနာသလ္လသူလယောဂါ အာတုရာ ဝိယ; ပုထုဇ္ဇနာနံ ဝါ သညာ အာသာဒုက္ခဇနနတော ရိတ္တမုဋ္ဌိ ဝိယ, အယထာဘုစ္စနိမိတ္တဂ္ဂါဟကတော ဝနမိဂေါ ဝိယ; သင်္ခါရာ ပဋိသန္ဓိယံ ပက္ခိပနတော အင်္ဂါရကာသုယံ ခိပနကပုရိသော ဝိယ, ဇာတိဒုက္ခာနုဗန္ဓနတော ရာဇပုရိသာနုဗန္ဓစောရာ ဝိယ, သဗ္ဗာနတ္ထာဝဟဿ ခန္ဓသန္တာနဿ ဟေတုတော ဝိသရုက္ခဗီဇာနိ ဝိယ; ရူပံ နာနာဝိဓူပဒ္ဒဝနိမိတ္တတော ခုရစက္ကံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အသင်္ခတာ ပန ဓာတု အမတတော သန္တတော ခေမတော စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗာနတ္ထပဋိပက္ခဘူတတ္တာ။ မနောဝိညာဏဓာတု ဂဟိတာရမ္မဏံ မုဉ္စိတွာပိ အညံ ဂဟေတွာဝ ပဝတ္တနတော ဝနမက္ကဋော ဝိယ, ဒုဒ္ဒမနတော အဿခဠုင်္ကော ဝိယ, ယတ္ထကာမနိပါတိတော ဝေဟာသံ ခိတ္တဒဏ္ဍော ဝိယ, လောဘဒေါသာဒိနာနပ္ပကာရကိလေသယောဂတော ရင်္ဂနဋော ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

၁၈၄. နိဒ္ဒေသဝါရေ **စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စာ** တိ ဣဒဉ္စ ဒွယံ ပဋိစ္စ အညဉ္စ ကိရိယာမနောဓာတုဉ္စေဝ သမ္ပယုတ္တခန္ဓတ္တယဉ္စာတိ အတ္ထော။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ဟိ စက္ခု နိဿယပစ္စယော ဟောတိ, ရူပံ အာရမ္မဏပစ္စယော, ကိရိယမနောဓာတု ဝိဂတပစ္စယော, တယော အရူပက္ခန္ဓာ သဟဇာတပစ္စယော။ တသ္မာ ဧသာ စက္ခုဝိညာဏဓာတု ဣမေ စတ္တာရော ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။ **သောတဉ္စ ပဋိစ္စာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

နိရုဒ္ဓသမနန္တရာတိ နိရုဒ္ဓာယ သမနန္တရာ။ **တဇ္ဇာ မနောဓာတု**တိ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဇာတာ ကုသလာကုသလ ဝိပာကတော ဒုဝိဓာ မနောဓာတု သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စာ။ **သဗ္ဗဓမ္မေသု တ ပန ပဌမသမန္နာဟာရေ**တိ ဧတေသု စက္ခုဝိညာ ဏာဒီသု သဗ္ဗဓမ္မေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု ပဌမသမန္နာဟာရေ; စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒီနံ တ အာရမ္မဏသင္ခာတေသု သဗ္ဗ ဓမ္မေသု ပဌမသမန္နာဟာရောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတေန ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇနကိစ္စာ ကိရိယမနော ဓာတု ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

မနောဓာတုယာပိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓသမနန္တရာတိ ဧတ္ထ ပိ-ကာရော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ တသ္မာ မနောဓာတု ယာပိ မနောဝိညာဏဓာတုယာပီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေန ယာ စ ဝိပာကမနောဓာတုယာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ တ နိရုဒ္ဓာယ သမနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သန္တီရဏကိစ္စာ ဝိပာကမနောဝိညာဏဓာတု, ယာ စ တဿာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ တ နိရုဒ္ဓ ဓာယ သမနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စာ ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတု, ယာ စ တဿာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာတ နိရုဒ္ဓာယ သမနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇဝနကိစ္စာ မနောဝိညာဏဓာတု – တာ သဗ္ဗာပိ ကထိတာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **မနဥ္စ ပဋိစ္စ ဓာ**တိ ဘဝင်္ဂမနံ။ **ဓမ္မေ စာ**တိ စတုဘူမိကဓမ္မာရမ္မဏံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏ**န္တိ သဟာဝဇ္ဇနကံ ဇဝနံ နိဗ္ဗတ္တ တိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဟတ္ထေ ဂဟိတပဉှံ နာမ ဂဏှိံသု။ မဟာဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရော ကိရ နာမ ဒီဃဘာဏကာဘ ယတ္ထေရံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ အာဟ – ‘ပဋိစ္စာတိ နာမ အာဂတဋ္ဌာနေ အာဝဇ္ဇနံ ဝိသုံ န ကာတဗ္ဗံ, ဘဝင်္ဂနိဿိတ ကမေဝ ကာတဗ္ဗ’န္တိ။ တသ္မာ ဣဓ **မနော**တိ သဟာဝဇ္ဇနကံ ဘဝင်္ဂံ။ **မနောဝိညာဏ**န္တိ ဇဝနမနောဝိညာဏံ။ ဣမသ္မိံ ပန အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ သောဠသ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ, ဒွေ စတုဘူမိကာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိ တာတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. ပဉှာပုစ္ဆကေ အဋ္ဌာရသန္နံ ဓာတူနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန **ဆ ဓာတုယော ပရိတ္တာရမ္မဏာ**တိ ဣဒံ ပန ပဉ္စန္နံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ မနောဓာတုယာ စ ဧ ကန္တေန ပဉ္စသု ရူပာရမ္မဏာဒီသု ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ ဓာတုယော**တိ ဝုတ္တာနံ ပန ဓမ္မဓာတုမနောဝိညာဏ ဓာတူနံ မနာယတနဓမ္မာယတနေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမသ္မိမ္ပိ ပဉှာပုစ္ ဆကေ သောဠသ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ, ဒွေ စတုဘူမိကာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။ ဧဝမယံ ဓာ တုဝိဘင်္ဂေပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတ္ဝာဝ ဘာဇေတွာ ဒေသိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဓာတုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သစ္စဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ သစ္စဝိဘင်္ဂေ **စတ္တာရီ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **အရိယသစ္စာနီ**တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ။ **ဒုက္ခံ အရိယသစ္စ**န္တိအာဒိမှိ ပန ဥဒ္ဒေသတရေ –

ဝိဘာဂတော နိဗ္ဗစန-လက္ခဏာဒိပ္ပဘေဒတော။
အတ္ထတ္ထုဒ္ဓါရတော စေဝ၊ အနူနာဓိကတော တထာ။

ကမတော အရိယသစ္စေသု၊ ယံ ဉာဏံ တဿ ကိစ္စတော။
အန္တောဂဓာနံ ပဘေဒေါ၊ ဥပမာတော စတုက္ကတော။

သုညတေကဝိဓာဒီဟိ၊ သဘာဂဝိသဘာဂတော။
ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝိညုနာ သာသနက္ကမေ။

တတ္ထ **‘ဝိဘာဂတော’**တိ ဒုက္ခာဒီနဉှိ စတ္တာရော စတ္တာရော အတ္ထာ ဝိဘတ္တာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ, ယေ ဒုက္ခာဒီနိ အဘိသမေန္တေဟိ အဘိသမေတဗ္ဗာ။ ယထာဟ, “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော, သင်္ခတဋ္ဌော, သန္တာပဋ္ဌော, ဝိပရိဏာမဋ္ဌော – ဣမေ စတ္တာရော ဒုက္ခဿ ဒုက္ခဋ္ဌာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ။ သမုဒယဿ အာယူဟနဋ္ဌော, နိဒာနဋ္ဌော, သံယောဂဋ္ဌော, ပလိဗောဓဋ္ဌော။ပေ.။ နိရောဓဿ နိဿရဏဋ္ဌော, ဝိဝေကဋ္ဌော, အသင်္ခတဋ္ဌော, အမတဋ္ဌော။ပေ.။ မဂ္ဂဿ နိယျာနဋ္ဌော, ဟေတွဋ္ဌော, ဒဿနဋ္ဌော, အာဓိပတေယျဋ္ဌော – ဣမေ စတ္တာရော မဂ္ဂဿ မဂ္ဂဋ္ဌာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ”တိ (ပဋိ. မ. ၂.၈)။ တထာ “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော, သင်္ခတဋ္ဌော, သန္တာပဋ္ဌော, ဝိပရိနာမဋ္ဌော, အဘိသမယဋ္ဌော”တိ (ပဋိ. မ. ၂.၁၁) ဧဝမာဒိ။ ဣတိ ဧဝံ ဝိဘတ္တာနံ စတုန္နံ စတုန္နံ အတ္ထာနံ ဝသေန ဒုက္ခာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။ အယံ တာဝေတ္ထ ဝိဘာဂတော ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

‘နိဗ္ဗစနလက္ခဏာဒိပ္ပဘေဒတော’ တိ ဧတ္ထ ပန ‘နိဗ္ဗစနတော’ တာဝ ဣဓ **‘ဒု’**ဣတိ အယံ သဒ္ဒေါ ကုစ္ဆိတေ ဒိဿတိ; ကုစ္ဆိတဉှိ ပုတ္တံ ဒုပုတ္တောတိ ဝဒန္တိ။ **‘ခံ’**သဒ္ဒေါ ပန တုစ္ဆေ; တုစ္ဆဉှိ အာကာသံ **ခ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒဉ္စ ပဌမသစ္စံ ကုစ္ဆိတံ အနေကဥပဒ္ဒဝါဓိဋ္ဌာနတော, တုစ္ဆံ ဗာလဇနပရိကပ္ပိတဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝဝိရဟိတတော။ တသ္မာ ကုစ္ဆိတတ္တာ တုစ္ဆတ္တာ စ **ဒုက္ခ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **‘သံ’**ဣတိ စ အယံ သဒ္ဒေါ “သမာဂမော သမေတ”န္တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၁၉၉; ဒီ. နိ. ၂.၃၉၆) သံယောဂံ ဒီပေတိ; **‘ဥ’**ဣတိ အယံ သဒ္ဒေါ “ဥပ္ပန္နံ ဥဒိတ”န္တိအာဒီသု (ပါရာ. ၁၇၂; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၄၁) ဥပ္ပတ္တိံ။ **‘အယ’**သဒ္ဒေါ ပန ကာရဏံ ဒီပေတိ။ ဣဒဉ္စာပိ ဒုတိယသစ္စံ အဝသေသပစ္စယသမာယောဂေ သတိ ဒုက္ခဿုပ္ပတ္တိကာရဏံ။ ဣတိ ဒုက္ခဿ သံယောဂေ ဥပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ **ဒုက္ခသမုဒယ**န္တိ ဝုစ္စတိ။

တတိယသစ္စံ ပန ယသ္မာ ‘နိ’သဒ္ဒေါ အဘာဝံ **‘ရောဓ’**သဒ္ဒေါ စ စာရကံ ဒီပေတိ, တသ္မာ အဘာဝေါ ဧတ္ထ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ ဒုက္ခရောဓဿ သဗ္ဗဂတိသုညတ္တာ, သမဓိဂတေ ဝါ တသ္မိံ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ ဒုက္ခရောဓဿ အဘာဝေါ ဟောတိ တပ္ပဋိပက္ခတ္တာတိပိ **ဒုက္ခနိရောဓ**န္တိ ဝုစ္စတိ, ဒုက္ခဿ ဝါ အနုပ္ပာဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ ဒုက္ခနိရောဓန္တိ။ စတုတ္ထသစ္စံ ပန ယသ္မာ ဧတံ ဒုက္ခနိရောဓံ ဂစ္ဆတိ အာရမ္မဏဝသေန တဒဘိမုခီဘူတတ္တာ, ပဋိပဒါ စ ဟောတိ ဒုက္ခနိရောဓပ္ပတ္တိယာ, တသ္မာ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ဝုစ္စတိ။

ယသ္မာ ပနေတာနိ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ **အရိယသစ္စာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာဟ – “စတာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသစ္စာနိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၇)။ ကတမာနိ။ပေ.။ ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။ အရိယာ ဣမာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ **အရိယသစ္စာနီ**တိ ဝုစ္စန္တီ”တိ။ အပိစ အရိယဿ သစ္စာနီတိပိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ – “သဒေဝကေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ။ပေ.။ သဒေဝမနုဿာယ တထာဂတော အရိယော, တသ္မာ အရိယသစ္စာနီတိ ဝုစ္စန္

တီ''တိ။ အထ တ ဧဝေသံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ အရိယဘာဝသိဒ္ဓိတောပိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ – ''ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခ ဝေ, စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ယထာဘူတံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ 'အရိယော'တိ ဝုစ္စ တီ''တိ။ အပိစ ခေါ ပန အရိယာနိ သစ္စာနီတိပိ အရိယသစ္စာနိ; အရိယာနီတိ တထာနိ အဝိတထာနိ အဝိသံဝါဒကာနီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ – ''ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ, တသ္မာ အရိယ သစ္စာနီတိ ဝုစ္စန္တီ''တိ။ ဧဝမေတ္ထ နိဗ္ဗစနတော ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကထံ **'လက္ခဏာဒိပ္ပဘေဒတော'** ? ဧတ္ထ ဟိ ဗာဓနလက္ခဏံ ဒုက္ခသစ္စံ, သန္တာပနရသံ, ပဝတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ ပဘဝလ က္ခဏံ သမုဒယသစ္စံ, အနုပစ္ဆေဒကရဏရသံ, ပလိဗောဓပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ သန္တိလက္ခဏံ နိရောဓသစ္စံ, အစ္စုတိရသံ, အ နိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ ။ နိယျာနလက္ခဏံ မဂ္ဂသစ္စံ, ကိလေသပ္ပဟာနကရဏရသံ, ဝုဋ္ဌာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ အပိစ ပဝတ္တိပဝ တ္တကနိဝတ္တိနိဝတ္တကလက္ခဏာနိ ပဋိပာဋိယာ။ တထာ သင်္ခတတဏှာအသင်္ခတဒဿနလက္ခဏာနိ စာတိ ဧဝမေ တ္ထ 'လက္ခဏာဒိပ္ပဘေဒတော' ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'အတ္ထတ္ထုဒ္ဓါရတော စေဝ' တိ ဧတ္ထ ပန **အတ္ထတော** တာဝ ကော သစ္စဋ္ဌောတိ စေ? ယော ပညာစက္ခုနာ ဥ ပပရိက္ခမာနာနံ မာယာဝ ဝိပရီတကော, မရီစိဝ ဝိသံဝါဒကော, တိတ္ထိယာနံ အတ္တာဝ အနုပလဗ္ဘသဘာဝေါ စ န ဟောတိ; အထ ခေါ ဗာဓနပဘဝသန္တိနိယျာနပ္ပကာရေန တစ္ဆာဝိပရီတဘူတဘာဝေန အရိယဉာဏဿ ဂေါစရော ဟောတိ ယေဝ; ဧသ အဂ္ဂိလက္ခဏံ ဝိယ, လောကပကတိ ဝိယ စ တစ္ဆာဝိပရီတဘူတဘာဝေါ သစ္စဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယ ထာဟ – ''ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထမေတံ အဝိတထမေတံ အနညထမေတ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၀) ဝိတ္ထာ ရော။ အပိစ –

နာဗာဓကံ ယတော ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခာ အညံ န ဗာဓကံ။
ဗာဓကတ္တနိယာမေန၊ တတော သစ္စမိဒံ မတံ။

တံ ဝိနာ နာညတော ဒုက္ခံ၊ န ဟောတိ န စ တံ တတော။
ဒုက္ခဟေတုနိယာမေန၊ ဣတိ သစ္စံ ဝိသတ္တိကာ။

နာညာ နိဗ္ဗာနတော သန္တိ၊ သန္တံ န စ န တံ ယတော။
သန္တဘာဝနိယာမေန၊ တတော သစ္စမိဒံ မတံ။

မဂ္ဂါ အညံ န နိယျာနံ၊ အနိယျာနော န စာပိ သော။
တစ္ဆနိယျာနဘာဝတ္တာ၊ ဣတိ သော သစ္စသမ္မတော။

ဣတိ တစ္ဆာဝိပလ္လာသ-ဘူတဘာဝံ စတူသုပိ။
ဒုက္ခာဒီသွဝိသေသေန၊ သစ္စဋ္ဌံ အာဟု ပဏ္ဍိတာတိ။

ဧဝံ 'အတ္ထတော' ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကထံ **'အတ္ထုဒ္ဓါရတော'** ? ဣဓာယံ 'သစ္စ'သဒ္ဒေါ အနေကေသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ, သေယျထိဒံ – ''သစ္စံ ဘဏေ, န ကုဇ္ဈေယျာ''တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၂၂၄) ဝါစာသစ္စေ။ ''သစ္စေ ဌိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စာ''တိအာဒီသု (ဇာ. ၂.၂၁.၄၃၃) ဝိရတိသစ္စေ။ ''ကသ္မာ နု သစ္စာနိ ဝဒန္တိ နာနာ, ပဝါဒိယာသေ ကုသလာဝဒါနာ''တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၉၁) ဒိဋ္ဌိ သစ္စေ။ ''ဧကဉှိ သစ္စံ န ဒုတိယမတ္ထီ''တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၉၀) ပရမတ္ထသစ္စေ နိဗ္ဗာနေ စေဝ မဂ္ဂေ စ။ ''စတုန္န ံ အရိယသစ္စာနံ ကတိ ကုသလာ''တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၂၁၆) အရိယသစ္စေ။ သွာယမိဓာပိ အရိယသစ္စေ ဝတ္တတီတိ ဧဝ မေတ္ထ 'အတ္ထုဒ္ဓါရတော'ပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'အနူနာဓိကတော'တိ ကသ္မာ ပန စတ္တာရေဝ အရိယသစ္စာနိ ဝုတ္တာနိ, အနူနာနိ အနဓိကာနီတိ စေ? အညဿာသ မ္ဘဝတော, အညတရဿ စ အနပနေယျဘာဝတော; န ဟိ ဧတေဟိ အညံ အဓိကံ ဝါ ဧတေသံ ဝါ ဧကမ္ပိ အပနေတဗ္ဗ

ဗံ သမ္ဘောတိ။ ယထာဟ – ‘‘ကြေ, ဘိက္ခဝေ, အာဂန္တွေယျ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ‘နေတံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, အညံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ယံ သမဏေန ဂေါတမေန ဒေသိတံ။ အဟမေတံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ဌပေတွာ အညံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပညပေဿာမီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’’တိအာဒိ။ ယထာ စာဟ – ‘‘ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ ‘နေတံ ဒုက္ခံ ပဌမံ အရိယသစ္စံ, ယံ သမဏေန ဂေါတမေန ဒေသိတံ။ အဟမေတံ ဒုက္ခံ ပဌမံ အရိယသစ္စံ ပစ္စက္ခာယ အညံ ဒုက္ခံ ပဌမံ အရိယသစ္စံ ပညပေဿာမီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’’တိအာဒိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၆)။

အပိစ ပဝတ္တိမာစိက္ခန္တော ဘဂဝါ သဟေတုကံ အာစိက္ခိ, နိဝတ္တိဉ္စ သဥပာယံ။ ဣတိ ပဝတ္တိနိဝတ္တိတဒုဘယ ဟေတူနံ ဧတပ္ပရမတော စတ္တာရေဝ ဝုတ္တာနိ။ တထာ ပရိညေယျ ပဟာတဗ္ဗ သစ္ဆိကာတဗ္ဗ ဘာဝေတဗ္ဗာနံ, တဏှာဝတ္ထုတဏှာတဏှာနိရောဓတဏှာနိရောဓုပါယာနံ, အာလယာလယရာမတာအာလယသမုဂ္ဃာတအာလယသမုဂ္ဃာတူပါယာနဉ္စ ဝသေနာပိ စတ္တာရေဝ ဝုတ္တာနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ‘အနူနာဓိကတော’ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

‘ကမတော’တိ အယမ္ပိ ဒေသနာက္ကမောဝ။ ဧတ္ထ စ ဩဠာရိကတ္တာ သဗ္ဗသတ္တသာဓာရဏတ္တာ စ သုဝိညေယျန္တိ ဒုက္ခသစ္စံ ပဌမံ ဝုတ္တံ, တဿေဝ ဟေတုဒဿနတ္ထံ တဒနန္တရံ သမုဒယသစ္စံ, ဟေတုနိရောဓာ ဖလနိရောဓောတိ ဉာပနတ္ထံ တတော နိရောဓသစ္စံ, တဒဓိဂမုပါယဒဿနတ္ထံ အန္တေ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဘဝသုခဿာဒဂဓိတာနံ ဝါ သတ္တာနံ သံဝေဂဇနနတ္ထံ ပဌမံ ဒုက္ခမာဟ။ တံ နေဝ အကတံ အာဂစ္ဆတိ, န ဣဿရနိမ္မာနာဒိတော ဟောတိ, ဣတော ပန ဟောတီတိ ဉာပနတ္ထံ တဒနန္တရံ သမုဒယံ။ တတော သဟေတုကေန ဒုက္ခေန အဘိဘူတတ္တာ သံဝိဂ္ဂမာနသာနံ ဒုက္ခနိဿရဏဂဝေသီနံ နိဿရဏဒဿနေန အဿာသဇနနတ္ထံ နိရောဓံ။ တတော နိရောဓာဓိဂမတ္ထံ နိရောဓသမ္ပာပကံ မဂ္ဂန္တိ ဧဝမေတ္ထ ‘ကမတော’ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

‘အရိယသစ္စေသု ယံ ဉာဏံ တဿ ကိစ္စတော’ တိ သစ္စဉာဏကိစ္စတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဒုဝိဓဉှိ သစ္စဉာဏံ – အနုဗောဓဉာဏဉ္စ ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စ။ တတ္ထ အနုဗောဓဉာဏံ လောကိယံ အနုဿုတဒိဝသေန နိရောဓေ မဂ္ဂေ စ ပဝတ္တတိ။ ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ နိရောဓာရမ္မဏံ ကတွာ ကိစ္စတော စတ္တာရိပိ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ယထာဟ – ‘‘ယော, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ ပဿတိ ဒုက္ခသမုဒယမ္ပိ သော ပဿတိ, ဒုက္ခနိရောဓမ္ပိ ပဿတိ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒမ္ပိ ပဿတီ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၀၀) သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတံ လောကိယံ, တတ္ထ ဒုက္ခဉာဏံ ပရိယုဋ္ဌာနာဘိဘဝနဝသေန ပဝတ္တမာနံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ နိဝတ္တေတိ, သမုဒယဉာဏံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ, နိရောဓဉာဏံ သဿတဒိဋ္ဌိံ, မဂ္ဂဉာဏံ အကိရိယဒိဋ္ဌိံ; ဒုက္ခဉာဏံ ဝါ ဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝရဟိတေသု ခန္ဓေသု ဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝသညာသင်္ခါတံ ဖလေ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ, သမုဒယဉာဏံ ဣဿရပ္ပဓာနကာလသဘာဝါဒီဟိ လောကော ပဝတ္တတီတိ အကာရဏေ ကာရဏာဘိမာနပ္ပဝတ္တံ ဟေတုမှိ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ, နိရောဓဉာဏံ အရူပလောကလောကထူပိကာဒီသု အပဝဂ္ဂဂ္ဂါဟဘူတံ နိရောဓေ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ, မဂ္ဂဉာဏံ ကာမသုခလ္လိကအတ္တကိလမထာနုယောဂပ္ပဘေဒေ အဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဂ္ဂါဟဝသေန ပဝတ္တံ ဥပါယေ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ နိဝတ္တေတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

လောကေ လောကပ္ပဘဝေ၊ လောကတ္ထဂမေ သိဝေ စ တဒုပါယေ။
သမ္မုယှတိ တာဝ နရော၊ န ဝိဇာနာတိ ယာဝ သစ္စာနီတိ။

ဧဝမေတ္ထ ‘ဉာဏကိစ္စတော’ပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

‘အန္တောဂဓာနံ ပဘေဒါ’ တိ ဒုက္ခသစ္စသ္မိဉှိ, ဌပေတွာ တဏှဉ္စေဝ အနာသဝဓမ္မေ စ, သေသာ သဗ္ဗဓမ္မာ အန္တောဂဓာ; သမုဒယသစ္စေ ဆတ္တိံသ တဏှာဝိစရိတာနိ; နိရောဓသစ္စံ အသမ္မိဿံ; မဂ္ဂသစ္စေ သမ္မာဒိဋ္ဌိမုခေန ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒပညိန္ဒြိယပညာဗလဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာပဒေသေန တယော နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော, သမ္မာဝါစာပဒေသေန စတ္တာရိ ဝစီသုစရိတာနိ, သမ္မာကမ္မန္တာပဒေသေန တီဏိ ကာယသုစရိတာနိ, သမ္မာအာဇီဝမုခေန အပ္ပိစ္ဆတာ သန္တုဋ္ဌိတာ စ, သဗ္ဗေသံယေဝ ဝါ ဧတေသံ သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါနံ အရိယကန္တသီလတ္တာ သီလဿ စ သဒ္ဓာဟတ္ထေန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ တေသံ အတ္ထိတာယ စ အတ္ထိဘာဝတော သဒ္ဓိန္ဒြိယသဒ္ဓာဗလဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒါ, သမ္မာဝါယာမာပဒေသေန စတုဗ္ဗိဓသမ္မပ္ပဓာနဝီရိယိန္ဒြိယဝီရိယဗလဝီရိယသမ္ဗော

ဖျူဂ္ဂါနိ, သမ္မာသတိအပဒေသေန စတုဗ္ဗိဓသတိပဋ္ဌာနသတိန္ဒြိယသတိဗလသတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ, သမ္မာသမာဓိအပဒေသေန သဝိတက္ကသဝိစာရာဒယော တယော တယော သမာဓီ, စိတ္တသမာဓိသမာဓိန္ဒြိယသမာဓိဗလပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ အန္တောဂဓာနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ 'အန္တောဂဓာနံ ပဘေဒာ'ပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'ဥပမာတော'တိ ဘာရော ဝိယ ဟိ ဒုက္ခသစ္စံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဘာရာဒါနမိဝ သမုဒယသစ္စံ, ဘာရနိက္ခေပနမိဝ နိရောဓသစ္စံ, ဘာရနိက္ခေပနူပါယော ဝိယ မဂ္ဂသစ္စံ; ရောဂေါ ဝိယ စ ဒုက္ခသစ္စံ, ရောဂနိဒါနမိဝ သမုဒယသစ္စံ, ရောဂဝူပသမော ဝိယ နိရောဓသစ္စံ, ဘေသဇ္ဇမိဝ မဂ္ဂသစ္စံ; ဒုဗ္ဘိက္ခမိဝ တ ဒုက္ခသစ္စံ, ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိ ဝိယ သမုဒယသစ္စံ, သုဘိက္ခမိဝ နိရောဓသစ္စံ , သုဝုဋ္ဌိ ဝိယ မဂ္ဂသစ္စံ။ အပိစ ဝေရီဝေရမူလဝေရသမုဂ္ဃာတဝေရသမုဂ္ဃာတုပါယေဟိ, ဝိသရုက္ခရုက္ခမူလမူလုပစ္ဆေဒတဒုပစ္ဆေဒုပါယေဟိ, ဘယဘယမူလနိဗ္ဘယတဒဓိဂမုပါယေဟိ, ဩရိမတီရမဟောဃပါရိမတီရတံသမ္ပာပကဝါယာမေဟိ စ ယောဇေတွာပေတာနိ ဥပမာတော ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ 'ဥပမာတော' ဝိညာတဗ္ဗော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'စတုက္ကတော' တိ အတ္ထိ စေတ္ထ ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စံ, အတ္ထိ အရိယသစ္စံ န ဒုက္ခံ, အတ္ထိ ဒုက္ခဉ္စေဝ အရိယသစ္စဉ္စ, အတ္ထိ နေဝ ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စံ။ သေ နယော သမုဒယာဒီသု။ တတ္ထ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ သာမညဖလာနိ စ ''ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ''န္တိ (သံ. နိ. ၃.၁၅) ဝစနတော သင်္ခာရဒုက္ခတာယ ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စံ။ နိရောဓော အရိယသစ္စံ န ဒုက္ခံ။ ဣတရံ ပန အရိယသစ္စဒ္ဒွယံ သိယာ ဒုက္ခံ အနိစ္စတော, န ပန ယဿ ပရိညာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ တထတ္တေန။ သဗ္ဗာကာရေန ပန ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ ဒုက္ခဉ္စေဝ အရိယသစ္စဉ္စ အညတြ တဏှာယ။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ သာမညဖလာနိ စ ယဿ ပရိညတ္ထံ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ တထတ္တေန နေဝ ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စံ။ ဧဝံ သမုဒယာဒီသုပိ ယထာယောဂံ ယောဇေတွာ 'စတုက္ကတော'ပေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'သုညတေကဝိဓာဒီဟိ'တိ ဧတ္ထ သုညတော တာဝ ပရမတ္ထေန ဟိ သဗ္ဗာနေဝ သစ္စာနိ ဝေဒကကာရကနိဗ္ဗုတဂမကာဘာဝတော သုညာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

ဒုက္ခမေဝ ဟိ န ကောစိ ဒုက္ခိတော၊ ကာရကော န ကိရိယာဝ ဝိဇ္ဇတိ။
အတ္ထိ နိဗ္ဗုတိ န နိဗ္ဗုတော ပုမာ၊ မဂ္ဂမတ္ထိ ဂမကော န ဝိဇ္ဇတီတိ။

အထ ဝါ –

ဓုဝသုဘသုခတ္တသုညံ၊ ပုရိမဒွယမတ္တသုညမမတပဒံ။
ဓုဝသုခအတ္တဝိရဟိတော၊ မဂ္ဂေါ ဣတိ သုညတာ တေသု။

နိရောဓသုညာနိ ဝါ တီဏိ, နိရောဓော စ သေသတ္တယသုညော။ ဖလသုညော ဝါ ဧတ္ထ ဟေတု သမုဒယေ ဒုက္ခဿာဘာဝတော မဂ္ဂေ စ နိရောဓဿ, န ဖလေန သဂဗ္ဘော ပကတိဝါဒီနံ ပကတိ ဝိယ။ ဟေတုသုညဉ္စ ဖလံ ဒုက္ခသမုဒယာနံ နိရောဓမဂ္ဂါနဉ္စ အသမဝါယာ, န ဟေတုသမဝေတံ ဟေတုဖလံ ဟေတုဖလသမဝါယဝါဒီနံ ဒွိအဏုကာဒီနိ ဝိယ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

တယမိဓ နိရောဓသုညံ၊ တယေန တေနာပိ နိဗ္ဗုတိ သုညာ။
သုညော ဖလေန ဟေတု၊ ဖလမ္ပိ တံ ဟေတုနာ သုညန္တိ။

ဧဝံ တာဝ 'သုညတော' ဝိညာတဗ္ဗော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'ဧကဝိဓာဒီဟိ'တိ သဗ္ဗမေဝ စေတ္ထ ဒုက္ခံ ဧကဝိဓံ ပဝတ္တိဘာဝတော, ဒုဝိဓံ နာမရူပတော, တိဝိဓံ ကာမရူပါရူပူပပတ္တိဘဝဘေဒတော, စတုဗ္ဗိဓံ စတုအာဟာရဘေဒတော, ပဉ္စဝိဓံ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓဘေဒတော။ သမုဒယောပိ ဧကဝိဓော ပဝတ္တကဘာဝတော, ဒုဝိဓော ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာသမ္ပယုတ္တတော, တိဝိဓော ကာမဘဝဝိဘဝတဏှာဘေဒတော, စတုဗ္ဗိ

ဓော စတုမဂ္ဂပ္ပဟေယျတော, ပဉ္စဝိဓော ရူပာဘိနန္ဒနာဒိဘေဒတော, ဆဗ္ဗိဓော ဆတဏှာကာယဘေဒတော။ နိရောဓောပိ ဧကဝိဓော အသင်္ခတဓာတုဘာဝတော, ပရိယာယေန ပန ဒုဝိဓော သဥပါဒိသေသအနုပါဒိသေသတော, တိဝိဓော ဘဝတ္တယဝူပသမတော, စတုဗ္ဗိဓော စတုမဂ္ဂါဓိဂမနီယတော, ပဉ္စဝိဓော ပဉ္စာဘိနန္ဒနဝူပသမတော, ဆဗ္ဗိဓော ဆတဏှာကာယက္ခယဘေဒတော။ မဂ္ဂေပိ ဧကဝိဓော ဘာဝေတဗ္ဗတော, ဒုဝိဓော သမထဝိပဿနာဘေဒတော ဒဿနဘာဝနာဘေဒတော တ , တိဝိဓော ခန္ဓတ္တယဘေဒတော။ အယဉှိ သပ္ပဒေသတ္တာ နဂရံ ဝိယ ရဇ္ဇေန နိပ္ပဒေသေဟိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတော။ ယထာဟ –

> “န ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, အရိယေန အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန တယော ခန္ဓာ သင်္ဂဟိတာ။ တီဟိ စ ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, ခန္ဓေဟိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ သင်္ဂဟိတော။ ယာ စာဝုသော ဝိသာခ, သမ္မာဝါစာ, ယော စ သမ္မာကမ္မန္တော, ယော စ သမ္မာအာဇီဝေါ – ဣမေ ဓမ္မာ သီလက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ; ယော စ သမ္မာဝါယာမော, ယာ စ သမ္မာသတိ, ယော စ သမ္မာသမာဓိ – ဣမေ ဓမ္မာ သမာဓိက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ; ယာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ယော စ သမ္မာသင်္ကပ္ပော – ဣမေ ဓမ္မာ ပညာက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၂)။

ဧတ္ထ ဟိ သမ္မာဝါစာဒယော တယော သီလမေဝ။ တသ္မာ တေ သဇာတိတော သီလက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတာ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ပါဠိယံ သီလက္ခန္ဓေတိ ဘုမ္မေန နိဒ္ဒေသော ကတော, အတ္ထော ပန ကရဏဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သမ္မာဝါယာမာဒီသု ပန တီသု သမာဓိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂဘာဝေန အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ, ဝီရိယေ ပန ပဂ္ဂဟကိစ္စံ သာဓေန္တေ သတိယာ စ အပိလာပနကိစ္စံ သာဓေန္တိယာ လဒ္ဓူပကာရော ဟုတွာ သက္ကောတိ။

တတြာယံ ဥပမာ – ယထာ ဟိ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာတိ ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌေသု တီသု သဟာယေသု ဧကော သုပုပ္ဖိတံ စမ္ပကရုက္ခံ ဒိသွာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာပိ ဂဟေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ အထဿ ဒုတိယော ဩနမိတွာ ပိဋ္ဌိံ ဒဒေယျ။ သော တဿ ပိဋ္ဌိယံ ဌတွာပိ ကမ္ပမာနော ဂဟေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ အထဿ ဣတရော အံသကူဋံ ဥပနာမေယျ။ သော ဧကဿ ပိဋ္ဌိယံ ဌတွာ ဧကဿ အံသကူဋံ ဩလုဗ္ဘ ယထာရုစိ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ ပိဠန္ဓိတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠေယျ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧကတော ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌာ တယော သဟာယာ ဝိယ ဟိ ဧကတော ဇာတာ သမ္မာဝါယာမာဒယော တယော ဓမ္မာ, သုပုပ္ဖိတစမ္ပကရုက္ခော ဝိယ အာရမ္မဏံ, ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာပိ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော ဝိယ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂဘာဝေန အပ္ပေတုံ အသက္ကောန္တော သမာဓိ, ပိဋ္ဌိံ ဒတွာ ဩနတသဟာယော ဝိယ ဝါယာမော, အံသကူဋံ ဒတွာ ဌိတသဟာယော ဝိယ သတိ။ ယထာ တေသု ဧကဿ ပိဋ္ဌိယံ ဌတွာ ဧကဿ အံသကူဋံ ဩလုဗ္ဘ ဣတရော ယထာရုစိ ပုပ္ဖံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, ဧဝမေဝ ဝီရိယေ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ သာဓေန္တေ သတိယာ စ အပိလာပနကိစ္စံ သာဓေန္တိယာ လဒ္ဓူပကာရော သမာဓိ သက္ကောတိ အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂဘာဝေန အပ္ပေတုံ။ တသ္မာ သမာဓိ ယေဝေတ္ထ သဇာတိတော သမာဓိက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတော။ ဝါယာမသတိယော ပန ကိရိယတော သင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာသင်္ကပ္ပေသုပိ ပညာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ‘အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ’တိ အာရမ္မဏံ နိစ္ဆေတုံ န သက္ကောတိ, ဝိတက္ကေ ပန အာကောဋေတွာ အာကောဋေတွာ ဒေန္တေ သက္ကောတိ။ ကထံ? ယထာ ဟိ ဟေရညိကော ကဟာပဏံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ သဗ္ဗဘာဂေသု ဩလောကေတုကာမော သမာနောပိ န စက္ခုတလေနေဝ ပရိဝတ္တေတုံ သက္ကောတိ, အင်္ဂုလိပဗ္ဗေဟိ ပန ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေတုံ သက္ကောတိ; ဧဝမေဝ န ပညာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အနိစ္စာဒိဝသေန အာရမ္မဏံ နိစ္ဆေတုံ သက္ကောတိ, အဘိနိရောပနလက္ခဏေန ပန အာဟနနပရိယာဟနနရသေန ဝိတက္ကေန အာကောဋေန္တေန ဝိယ ပရိဝတ္တေန္တေန ဝိယ စ အာဒာယ အာဒာယ ဒိန္နမေဝ နိစ္ဆေတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာ ဣဓာပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိယေဝ သဇာတိတော ပညာက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတာ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပန ကိရိယတော သင်္ဂဟိတော ဟောတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ မဂ္ဂေါ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “တိဝိဓော ခန္ဓတ္တယဘေဒတော”တိ။ စတုဗ္ဗိဓော သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိဝသေန။

အပိစ သဗ္ဗာနေဝ သစ္စာနိ ဧကဝိဓာနိ အဝိတထတ္တာ အဘိညေယျတ္တာ တ, ဒုဝိဓာနိ လောကိယလောကုတ္တရတော သင်္ခတာသင်္ခတတော စ, တိဝိဓာနိ ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗတော အပ္ပဟာတဗ္ဗတော နေဝပဟာတဗ္ဗနာပ

ဟာတဗ္ဗတော စ, စတုဗ္ဗိဓာနိ ပရိညေယျာဒိဘေဒတောတိ။ ဧဝမေတ္ထ ‘ကောဝိဓာဒီဟိ’ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

‘သဘာဂဝိသဘာဂတော’တိ သဗ္ဗာနေဝ စ သစ္စာနိ အညမညံ သဘာဂါနိ အဝိတထတော အတ္တသုညတော ဒုက္ကရပဋိဝေဓတော စ။ ယထာဟ –

“တံ ကိံ မညသိ, အာနန္ဒ, ကတမံ နု ခော ဒုက္ကရတရံ ဝါ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရံ ဝါ – ယော ဒူရတောဝ သုခုမေန တာလစ္ဆိဂ္ဂဠေန အသနံ အတိပာတေယျ ပေါင်္ခာနုပေါင်္ခံ အဝိရာဓိတံ, ယော ဝါ သတ္တဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ, ဒုက္ကရတရဉ္စေဝ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရဉ္စ – ယော ဝါ သတ္တဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျာ”တိ။ “တတော ခော တေ, အာနန္ဒ, ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတရံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ ယေ ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။ပေ.။ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ယထာဘူတံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၁၅)။

ဝိသဘာဂါနိ သလက္ခဏဝဝတ္ထာနတော။ ပုရိမာနိ စ ဒွေ သဘာဂါနိ ဒုရဝဂါဟတ္တေန ဂမ္ဘီရတ္တာ လောကိယတ္တာ သာသဝတ္တာ စ, ဝိသဘာဂါနိ ဖလဟေတုဘေဒတော ပရိညေယျပဟာတဗ္ဗတော စ။ ပစ္ဆိမာနိပိ ဒွေ သဘာဂါနိ ဂမ္ဘီရတ္တေန ဒုရဝဂါဟတ္တာ လောကုတ္တရတ္တာ အနာသဝတ္တာ စ, ဝိသဘာဂါနိ ဝိသယဝိသယီဘေဒတော သစ္ဆိကာတဗ္ဗဘာဝေတဗ္ဗတော စ။ ပဌမတတိယာနိ စာပိ သဘာဂါနိ ဖလာပဒေသတော, ဝိသဘာဂါနိ သင်္ခတာသင်္ခတတော။ ဒုတိယစတုတ္ထာနိ စာပိ သဘာဂါနိ ဟေတုအပဒေသတော, ဝိသဘာဂါနိ ဧကန္တကုသလာကုသလတော။ ပဌမစတုတ္ထာနိ စာပိ သဘာဂါနိ သင်္ခတတော, ဝိသဘာဂါနိ လောကိယလောကုတ္တရတော။ ဒုတိယတတိယာနိ စာပိ သဘာဂါနိ နေဝသေက္ခာနာသေက္ခဘာဝတော, ဝိသဘာဂါနိ သာရမ္မဏာနာရမ္မဏတော။

ဣတိ ဧဝံ ပကာရေဟိ, နယေဟိ စ ဝိစက္ခဏော။
ဝိဇညာ အရိယသစ္စာနံ, သဘာဂဝိသဘာဂတန္တိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ဇာတိနိဒ္ဒေသော

၁၉၀. ဣဒါနိ သင်္ခေပတော ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဒုက္ခာဒီနိ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေတုံ အယံ **တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ**တိ နိဒ္ဒေသဝါရော အာရဒ္ဓေါ။ တတ္ထ ဇာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဇာတိယာ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော; ဇရာ, မရဏံ, သောကော , ပရိဒေဝေါ, ဒုက္ခံ, ဒောမနဿံ, ဥပါယာသော, အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ, ပိယဝိပ္ပယောဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော; အပ္ပိယသမ္ပယောဂဿ ပိယဝိပ္ပယောဂဿ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော; ဣစ္ဆာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဣစ္ဆာယ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော; ခန္ဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ခန္ဓာနံ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ ဒုက္ခဿ အရိယသစ္စဿ ကထနတ္ထာယ အယံ မာတိကာ – ဣဒဉှိ ဒုက္ခံ နာမ အနေကံ နာနပ္ပကာရံ, သေယျထိဒံ – ဒုက္ခဒုက္ခံ, ဝိပရိဏာမဒုက္ခံ, သင်္ခါရဒုက္ခံ, ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ, အပ္ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ, ပရိယာယဒုက္ခံ, နိပ္ပရိယာယဒုက္ခန္တိ။

တတ္ထ ကာယိကစေတသိကာ ဒုက္ခဝေဒနာ သဘာဝတော စ နာမတော စ ဒုက္ခတ္တာ **‘ဒုက္ခဒုက္ခံ’** နာမ။ သုခဝေဒနာ ဝိပရိဏာမေန ဒုက္ခုပ္ပတ္တိဟေတုတော **‘ဝိပရိဏာမဒုက္ခံ’** နာမ။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ စေဝ အဝသေသာ စ တေဘူမကာ သင်္ခါရာ ဥဒယဗ္ဗယပီဠိတတ္တာ **‘သင်္ခါရဒုက္ခံ’** နာမ။ တထာ ပီဠနံ ပန မဂ္ဂဖလာနမ္ပိ အတ္ထိ။ တသ္မာ ဧတေ ဓမ္မာ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နတ္တေန သင်္ခါရဒုက္ခံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကဏ္ဏသူလဒန္တသူလရာဂဇပရိဠာဟဒောသဇပရိဠာဟာဒိ ကာယိကစေတသိကော အာဗာဓော ပုစ္ဆိတွာ ဇာနိတဗ္ဗတော ဥပက္ကမဿ စ အပာကဋဘာဝတော **‘ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ’** နာမ, အပာကဋဒုက္ခန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဒွတ္တိံသကမ္မကာရဏာဒိသမုဋ္ဌာနော အာဗာဓော အပုစ္ဆိတွာဝ ဇာနိတဗ္ဗတော ဥ

ပက္ကမသ္သ စ ဟာကဋ္ဌဘာဝတော **‘အပ္ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ’** နာမ, ဟာကဋ္ဌဒုက္ခန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဌပေတွာ ဒုက္ခဒုက္ခံ သေသံ ဒုက္ခသစ္စဝိဘင်္ဂေ အာဂတံ ဇာတိအာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ တသ္သ တသ္သ ဒုက္ခသ္သ ဝတ္ထုဘာဝတော **‘ပရိယာယဒုက္ခံ’** နာမ။ ဒုက္ခဒုက္ခံ **‘နိပ္ပရိယာယဒုက္ခံ’** နာမ။

တတ္ထ ပရိယာယဒုက္ခံ နိပ္ပရိယာယဒုက္ခန္တိ ဣမသ္မိံ ပဒဒ္ဝယေ ဌတွာ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ကထေတဗ္ဗံ။ အရိယသစ္စဉ္စ နာမေတံ ဟဋ္ဌိမံ သင်္ခေပတောပိ အာဂစ္ဆတိ ဝိတ္ထာရတောပိ။ သင်္ခေပတော အာဂတဋ္ဌာနေ သင်္ခေပေနပိ ဝိတ္ထာရေနပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ ။ ဝိတ္ထာရတော အာဂတဋ္ဌာနေ ပန ဝိတ္ထာရေနေဝ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န သင်္ခေပေန။ တံ ဣဒံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိတ္ထာရေန အာဂတန္တိ ဝိတ္ထာရေနေဝ ကထေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ယံ တံ နိဒ္ဒေသဝါရေ ‘‘တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ? ဇာတိပိ ဒုက္ခာ’’တိအာဒိနိ ပဒါနိ ဂဟေတွာ ‘‘ဇာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဇာတိယာ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော’’တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဇာတိအာဒီနိ တာဝ ‘‘တတ္ထ ကတမာ ဇာတိ? ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမ္ဟိ တမ္ဟိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ သဉ္ဇာတီ’’တိ ဣမသ္သ ပန ပဒဘာဇနီယသ္သ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၁၉၁. တတ္ရာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ – **တေသံ တေသံ သတ္တာန** န္တိ အယံ သင်္ခေပတော အနေကေသံ သတ္တာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသော။ ယာ ဒေဝဒတ္တသ္သ ဇာတိ, ယာ သောမဒတ္တသ္သ ဇာတီတိ ဧဝဉှိ ဒိဝသမ္ပိ ကထိယမာနေ နေဝ သတ္တာ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆန္တိ, န သဗ္ဗံ အပရတ္ထဒီပနံ သိဇ္ဈတိ။ ဣမေဟိ ပန ဒွီဟိ ပဒေဟိ န ကောစိ သတ္တော အပရိယာဒိန္နော ဟောတိ, န ကိဉ္စိ အပရတ္ထဒီပနံ န သိဇ္ဈတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာန’’န္တိ။ **တမ္ဟိ တမ္ဟီ**တိ အယံ ဇာတိဂတိဝသေန အနေကေသံ သတ္တနိကာယာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသော။ **သတ္တနိကာယေ**တိ သတ္တာနံ နိကာယေ, သတ္တဃဋာယံ သတ္တသမူဟေတိ အတ္ထော။

ဇာတီတိ အယံ ဇာတိသဒ္ဒော အနေကတ္ထော။ တထာ ဟေသ ‘‘ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယော’’တိ (ဟရာ. ၁၂; မ. နိ. ၂.၂၅၇) ဧတ္ထ ဘဝေ အာဂတော။ ‘‘အတ္ထိ ဝိသာခေ , နိဂဏ္ဌာ နာမ သမဏဇာတိကာ’’တိ (အ. နိ. ၃.၇၁) ဧတ္ထ နိကာယေ။ ‘‘တိရိယာ နာမ တိဏဇာတိ နာဘိယာ ဥဂ္ဂန္တွာ နဘံ အာဟစ္စ ဌိတာ အဟောသီ’’တိ (အ. နိ. ၅.၁၉၆) ဧတ္ထ ပညတ္တိယံ။ ‘‘ဇာတိ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ’’တိ (ဓာတု. ၇၁) ဧတ္ထ သင်္ခတလက္ခဏေ။ ‘‘ယံ, ဘိက္ခဝေ, မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, ပဌမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတံ, တဒုပါဒါယ သာဝသ္သ ဇာတီ’’တိ (မဟာဝ. ၁၂၄) ဧတ္ထ ပဋိသန္ဓိယံ။ ‘‘သမ္ပတိဇာတော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော’’တိ (မ. နိ. ၃.၂၀၇) ဧတ္ထ ပသူတိယံ။ ‘‘အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနာ’’တိ (ဒီ. နိ. ၁.၃၃၁) ဧတ္ထ ကုလေ။ ‘‘ယတောဟံ, ဘဂိနိ, အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော’’တိ (မ. နိ. ၂.၃၅၁) ဧတ္ထ အရိယသီလေ။ ဣဓ ပနာယံ သဝိကာရေသု ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေသု ဝတ္တတိ။ တသ္မာ ဇာယမာနကဝသေန ဇာတီတိ ဣဒမေတ္ထ သဘာဝပစ္စတ္တံ။ သဉ္ဇာယနဝသေန **သဉ္ဇာတီ** တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ ဩက္ကမနဝသေန **ဩက္ကန္တိ**။ ဇာယနဋ္ဌေန တ **ဇာတိ,** သာ အပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ယုတ္တာ။ သဉ္ဇာယနဋ္ဌေန **သဉ္ဇာတိ,** သာ ပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ယုတ္တာ။ ဩက္ကမနဋ္ဌေန **ဩက္ကန္တိ,** သာ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇဝသေန ယုတ္တာ။ တေ ဟိ အဏ္ဍကောသဉ္စ ဝတ္ထိကောသဉ္စ ဩက္ကမန္တိ, ဩက္ကမန္တာပိ ပဝိသန္တာ ဝိယ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တိ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌေန **အဘိနိဗ္ဗတ္တိ** ။ သာ သံသေဒဇဩပပါတိကဝသေန ယုတ္တာ။ တေ ဟိ ပါကဋာ ဧဝ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အယံ တာဝ သမ္မုတိကထာ။

ဣဒါနိ ပရမတ္ထကထာ ဟောတိ။ ခန္ဓာ ဧဝ ဟိ ပရမတ္ထတော ပါတုဘဝန္တိ, န သတ္တာ။ တတ္ထ စ **ခန္ဓာန**န္တိ ဧကဝေါကာရဘဝေ ဧကဿ, စတုဝေါကာရဘဝေ စတုန္နံ, ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ပဉ္စန္နံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပါတုဘာဝေါ**တိ ဥပ္ပတ္တိ။ **အာယတနာန**န္တိ ဧတ္ထ တတြ တတြ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယတနဝသေန သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဋိလာဘော**တိ သန္တတိယံ ပါတုဘာဝေယေဝ; ပါတုဘဝန္တာနေဝ ဟိ တာနိ ပဋိလဒ္ဓါနိ နာမ ဟောန္တိ။ **အယံ ဝုစ္စတိ ဇာတီ**တိ အယံ ဇာတိ နာမ ကထိယတိ။ သာ ပနေသာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာ, နီယျာတနရသာ, အတီတဘဝတော ဣဓ ဥမ္မုဇ္ဇနပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဖလဝသေန ဒုက္ခဝိစိတ္တတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ ဝါ။

ဣဒါနိ **‘ဇာတိယာ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော’** တိ အယဉှိ ဇာတိ သယံ န ဒုက္ခာ, ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ ပန ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တာ။ ကတရဒုက္ခဿ ပနာယံ ဝတ္ထူတိ? ယံ တံ ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တာဒီသု (မ. နိ. ၃.၂၄၆ အာဒယော) ဘဂဝတာပိ ဥပမာဝသေန ပကာသိတံ အာပါယိကံ ဒုက္ခံ, ယဉ္စ သုဂတိယံ မနုဿလောကေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမူလ

ကာဒိဘေဒံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ သဗ္ဗဿာပိ သော ဝတ္ထု။ တတ္ရိဒံ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမူလကာဒိဘေဒံ ဒုက္ခံ – အယဉှိ သတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တမာနော န ဥပ္ပလပဒုမပုဏ္ဍရီကာဒီသု နိဗ္ဗတ္တတိ။ အထ ခော ဟေဋ္ဌာ အာမာသယဿ ဥပရိ ပက္ကာသယဿ ဥဒရပဋလပိဋ္ဌိကဏ္ဋကာနံ ဝေမဇ္ဈေ ပရမသမ္ဗာဓေ တိဗ္ဗန္ဓကာရေ နာနာကုဏပဂန္ဓပရိဘာဝိတေ အသုစိပရမဒုဂ္ဂန္ဓပဝနဝိစရိတေ အဓိမတ္တဇေဂုစ္ဆေ ကုစ္ဆိပ္ပဒေသေ ပူတိမစ္ဆပူတိကုမ္မာသစန္ဒနိကာဒီသု ကိမိ ဝိယ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သော တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တော ဒသ မာသေ မာတုကုစ္ဆိသမ္ဘဝေန ဥသ္မနာ ပုဋပာကံ ဝိယ ပစ္စမာနော ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ သေဒိယမာနော သမိဉ္ဇနပသာရဏာဒိရဟိတော အဓိမတ္တံ ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘောတီတိ။ ဣဒံ တာဝ **‘ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမူလကံ’** ဒုက္ခံ။

ယံ ပန သော မာတု သဟသာ ဥပက္ခလနဂမနနိသီဒနဥဋ္ဌာနပရိဝတ္တနာဒီသု သုရာဓုတ္တဟတ္ထဂတော ဧဠကော ဝိယ အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထဂတော သပ္ပပောတကော ဝိယ စ အာကဍ္ဎနပရိကဍ္ဎနဩဓုနနနိဒ္ဓုနနာဒိနာ ဥပက္ကမေန အဓိမတ္တံ ဒုက္ခမနုဘဝတိ, ယဉ္စ မာတု သီတုဒကပါနကာလေ သီတနရကူပပန္နော ဝိယ, ဥဏှယာဂုဘတ္တာဒိအဇ္ဈောဟရဏကာလေ အင်္ဂါရဝုဋ္ဌိသမ္ပရိကိဏ္ဏော ဝိယ, လောဏမ္ဗိလာဒိအဇ္ဈောဟရဏကာလေ ခါရာပဋိစ္ဆကာဒိကမ္မကာရဏပ္ပတ္တော ဝိယ တိဗ္ဗံ ဒုက္ခမနုဘောတိ – ဣဒံ **‘ဂဗ္ဘပရိဟရဏမူလကံ’** ဒုက္ခံ။

ယံ ပနဿ မူဠှဂဗ္ဘာယ မာတုယာ မိတ္တာမစ္စသုဟဇ္ဇာဒီဟိပိ အဒဿနာရဟေ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနေ ဆေဒနဖာလနာဒီဟိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ဣဒံ **‘ဂဗ္ဘဝိပတ္တိမူလကံ’** ဒုက္ခံ။ ယံ ဝိဇာယမာနာယ မာတုယာ ကမ္မဇေဟိ ဝာတေဟိ ပရိဝတ္တေတွာ နရကပပါတံ ဝိယ အတိဘယာနကံ ယောနိမဂ္ဂံ ပဋိပါတိယမာနဿ ပရမသမ္ဗာဓေန ယောနိမုခေန တာဠစ္ဆိဂ္ဂဠေန ဝိယ နိက္ကဍ္ဎိယမာနဿ မဟာနာဂဿ နရကသတ္တဿ ဝိယ စ သင်္ဃာတပဗ္ဗတေဟိ ဝိစုဏ္ဏိယမာနဿ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ဣဒံ **‘ဝိဇာယနမူလကံ’** ဒုက္ခံ။ ယံ ပန ဇာတဿ တရုဏဝဏသဒိသဿ သုကုမာရသရီရဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏနှာပနဓောဝနစောဠပရိမဇ္ဇနာဒိကာလေ သူစိမုခခုရဓာရဝိဇ္ဈနဖာလနသဒိသံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ဣဒံ မာတုကုစ္ဆိတော **‘ဗဟိ နိက္ခမနမူလကံ’** ဒုက္ခံ။ ယံ တတော ပရံ ပဝတ္တိယံ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဝဓေန္တဿ, အစေလကဝတာဒိဝသေန အာတာပနပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တဿ, ကောဓဝသေန အဘုဉ္ဇန္တဿ, ဥဗ္ဗန္ဓန္တဿ စ ဒုက္ခံ ဟောတိ – ဣဒံ **‘အတ္တူပက္ကမမူလကံ’** ဒုက္ခံ။

ယံ ပန ပရတော ဝဓဗန္ဓနာဒီနိ အနုဘဝန္တဿ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ဣဒံ **‘ပရူပက္ကမမူလကံ’** ဒုက္ခန္တိ။ ဣတိ ဣမဿ သဗ္ဗဿာပိ ဒုက္ခဿ အယံ ဇာတိ ဝတ္ထုမေဝ ဟောတီတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

ဇာယေထ နော စေ နရကေသု သတ္တော၊
တတ္ထဂ္ဂိဒါဟာဒိကမပ္ပသယှံ။
လဘေထ ဒုက္ခံ နု ကုဟိံ ပတိဋ္ဌံ၊
ဣစ္စာဟ ဒုက္ခာတိ မုနီဓ ဇာတိံ။

ဒုက္ခံ တိရစ္ဆေသု ကသာပတောဒ-
ဒဏ္ဍာဘိဃာတာဒိဘဝံ အနေကံ။
ယံ တံ ကထံ တတ္ထ ဘဝေယျ ဇာတိံ၊
ဝိနာ တဟိံ ဇာတိ တတောပိ ဒုက္ခာ။

ပေတေသု ဒုက္ခံ ပန ခုပ္ပိပါသာ-
ဝါတာတပါဒိပ္ပဘဝံ ဝိစိတ္တံ။
ယသ္မာ အဇာတဿ န တတ္ထ အတ္ထိ၊
တသ္မာပိ ဒုက္ခံ မုနိ ဇာတိမာဟ။

တိဗ္ဗန္ဓကာရေ စ အသယှသီတေ၊
လောကန္တရေ ယံ အသုရေသု ဒုက္ခံ။
န တံ ဘဝေ တတ္ထ န စဿ ဇာတိ၊

ယတော အယံ ဇာတိ တတောပိ ဒုက္ခာ။

ယဋ္ဌာပိ ဂူထနရကေ ဝိယ မာတုဂဗ္ဘေ၊
သတ္တော ဝသံ စိရမတော ဗဟိ နိက္ခမနဥ္စ။
ပပ္ပောတိ ဒုက္ခမတိဃောရမိဒမ္ပိ နတ္ထိ၊
ဇာတိံ ဝိနာ က္လတိပိ ဇာတိရယဥ္ဟိ ဒုက္ခာ။

ကိံ ဘာသိတေန ဗဟုနာ နနု ယံ ကုဟိဉ္စိ၊
အတ္ထီဓ ကိဉ္စိဒပိ ဒုက္ခမိဒံ ကအာစိ။
နေဝတ္ထိ ဇာတိဝိရဟေ ယဒတော မဟေသီ၊
ဒုက္ခာတိ သဗ္ဗပဌမံ က္လမမာဟ ဇာတိန္တိ။

ဇရာနိဒ္ဒေသော

၁၉၂. ဇရာနိဒ္ဒေသေ ဇရာတိ သဘာဝပစ္စတ္တံ။ **ဇီရဏတာ**တိ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ခဏ္ဍိစ္စ** န္တိအာဒယော တယော ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ။ ပစ္ဆိမာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာ။ အယဥ္ဟိ ဇရာတိ က္လမိနာ ပဒေန သဘာဝတော ဒီပိတာ, တေနဿာ က္လဒံ သဘာဝပစ္စတ္တံ။ ဇီရဏတာတိ က္လမိနာ အာကာရတော , တေနဿာယံ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ ခဏ္ဍိစ္စန္တိ က္လမိနာ ကာလာတိက္ကမေ ဒန္တနခာနံ ခဏ္ဍိတဘာဝကရဏကိစ္စတော။ **ပါလိစ္စ** န္တိ က္လမိနာ ကေသလောမာနံ ပလိတဘာဝကရဏကိစ္စတော။ **ဝလိတ္တစတာ** တိ က္လမိနာ မံသံ မိလာပေတွာ တစေ ဝလိတ္တဘာဝကရဏကိစ္စတော ဒီပိတာ။ တေနဿာ က္လမေ ခဏ္ဍိစ္စန္တိ အာဒယော တယော ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ။ တေဟိ က္လမေ သံ ဝိကာရာနံ ဒဿနဝသေန ဟာကဋ္ဌီဘူတာတိ ဟာကဋ္ဌဇရာ ဒဿိတာ။ ယထေဝ ဟိ ဥဒကဿ တ တတဿ တ အဂ္ဂိနော တ တိဏရုက္ခာဒီနံ သံသဂ္ဂပလိဘဂ္ဂတာယ တ ဈာမတာယ တ ဂတမဂ္ဂေ ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ, န စ သော ဂတမဂ္ဂေ ကေ တာနေဝ ဥဒကာဒီနိ, ဧဝမေဝ ဇရာယ ဒန္တာဒီသု ခဏ္ဍိစ္စာဒိဝသေန ဂတမဂ္ဂေ ဟာကဋ္ဌော, စက္ခုံ ဥမ္မီလေတွာပိ ဂ ယှတိ။ န စ ခဏ္ဍိစ္စာဒီနေဝ ဇရာ; န ဟိ ဇရာ စက္ခုဝိညေယျာ ဟောတိ။

အာယုနော သံဟာနိ က္လန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော တိ က္လမေဟိ ပန ပဒေဟိ ကာလာတိက္ကမေယေဝ အဘိဗျတ္တာယ အာယုက္ခယစက္ခာဒိက္လန္ဒြိယပရိပါကသင်္ခာတာယ ပကတိယာ ဒီပိတာ။ တေနဿိမေ ပစ္ဆိမာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာ တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဇရံ ပတ္တဿ အာယု ဟာယတိ တသ္မာ ဇရာ ''အာယုနော သံဟာနီ''တိ ဖလူပစာရေန ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ ဒဟရကာလေ သုပ္ပသန္နာနိ သုခုမမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ သုခေနေဝ ဂဏှနသမတ္ထာနိ စက္ခာဒီနိ က္လ န္ဒြိယာနိ ဇရံ ပတ္တဿ ပရိပက္ကာနိ အာလုဠိတာနိ အဝိသဒါနိ ဩဠာရိကမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ ဂဟေတုံ အသမတ္ထာ နိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ''က္လန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော''တိ ဖလူပစာရေနေဝ ဝုတ္တာ။

သာ ပနေသာ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ ဇရာ ဟာကဋ္ဌာ ပဋိစ္ဆန္နာတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒန္တာဒီသု ခဏ္ဍာဒိဘာဝ ဒဿနတော ရူပဓမ္မေသု ဇရာ **'ဟာကဋ္ဌဇရာ'** နာမ။ အရူပဓမ္မေသု ပန ဇရာ တာဒိသဿ ဝိကာရဿ အဒဿနတော **'ပဋိစ္ဆန္နဇရာ'** နာမ။ တတ္ထ ယွတယံ ခဏ္ဍာဒိဘာဝေ ဒိဿတိ, သော တာဒိသာနံ ဒန္တာဒီနံ သုဝိညေယျတ္တာ ဝဏ္ဏောယေဝ။ တံ စက္ခုနာ ဒိသွာ မနောဒွာရေန စိန္တေတွာ ''က္လမေ ဒန္တာ ဇရာယ ပဟဋ္ဌာ''တိ ဇရံ ဇာနာတိ, ဥဒကဋ္ဌာ ဌာနေ ဗဒ္ဓာနိ ဂေါသိင်္ဂါဒီနိ ဩလောကေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကဿ အတ္ထိဘာဝံ ဇာနနံ ဝိယ။ ပုန အဝီစိ သဝီစီတိ ဧဝမ္ပိ အယံ ဇရာ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ မဏိကနကရဇတပဝါဠစန္ဒသူရိယာဒီနံ မန္ဒဒသကာဒီသု ပါဏီနံ ဝိယ စ ပုပ္ဖဖလပလ္လ လတာဒီသု အပါဏီနံ ဝိယ စ အန္တရန္တရာ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ ဇရာ **'အဝီစိဇရာ'** နာမ, နိရန္တရဇရာ တိ အတ္ထော။ တတော အညေသု ပန ယထာဝုတ္တေသု အန္တရန္တရာ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ သုဝိညေယျတ္တာ ဇရာ **'သဝီ စိဇရာ'** နာမ။

တတ္ထ သဝီစိဇရာ ဥပါဒိန္နာနုပါဒိန္နကဝသေန ဧဝံ ဒီပေတဗ္ဗာ – ဒဟရကုမာရကာနဥ္ဟိ ပဌမမေဝ ခီရဒန္တာ နာမ ဥဋ္ဌဟန္တိ, န တေ ထိရာ။ တေသု ပန ပတိတေသု ပုန ဒန္တာ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ တေ ပဌမမေဝ သေတာ ဟောန္တိ, ဇရာတတေ န ပန ပဟဋ္ဌကာလေ ကာဠကာ ဟောန္တိ။ ကေသာ ပန ပဌမမေဝ တမ္ဗာပိ ဟောန္တိ ကာဠကာပိ သေတာပိ။ ဆဝိ ပန

သလောဟိတိကာ ဟောတိ။ ဝမှန္တာနံ ဝမှန္တာနံ ဩဒါတတာနံ ဩဒါတတာဘာတော, ကာဠကာနံ ကာဠကဘာဘာတော ပညာယတိ, ဇရာတတေန ပန ပဟာဋ္ဌကာလေ ဝဋ္ဋိ ဂဏ္ဍှာတိ။ သဗ္ဗမ္ပိ သဿံ ဝပိတကာလေ သေတံ ဟောတိ, ပစ္ဆာ နီလံ, ဇရာတ တေန ပန ပဟာဋ္ဌကာလေ ပဏ္ဍုကံ ဟောတိ။ အမ္ဗင္ကုရေနာပိ ဒီပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **အယံ ဝုစ္စတိ ဇရာ** တိ အယံ ဇရာ နာမ ကထိယတိ။ သာ ပနေသာ ခန္ဓပရိပာကလက္ခဏာ, မရဏူပနယနရသာ, ယောဗ္ဗနဝိနာသပစ္စုပဋ္ဌာနာ။

'ဇရာယ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော' တိ ဧတ္ထ ပန အယမ္ပိ သယံ န ဒုက္ခာ, ဒုက္ခဿ ပန ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တာ။ ကတရဿ ဒုက္ခဿ? ကာယဒုက္ခဿ စေဝ ဒောမနဿဒုက္ခဿ စ။ ဇိဏ္ဏဿ ဟိ အတ္တဘာဝေ ဇ ရသကဋံ ဝိယ ဒုဗ္ဗလော ဟောတိ, ဌာတုံ တ ဂန္တုံ တ နိသီဒိတုံ တ တယမန္တဿ ဗလဝံ ကာယဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ပုတ္တ တအရေ ယထာပုရေ အသလ္လက္ခေန္တေ ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဣမေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ ခာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပိစ –

> အင်္ဂါနံ သိထိလဘာဝါ၊ ဣန္ဒြိယာနံ ဝိကာရတော။
> ယောဗ္ဗနဿ ဝိနာသေန၊ ဗလဿ ဥပဃာတတော။
>
> ဝိပ္ပဝါသာ သတာဒီနံ၊ ပုတ္တဒါရေဟိ အတ္တနော။
> အပသာဒနီယတော စေဝ၊ ဘိယျော ဗာလတ္တပတ္တိယာ။
>
> ပပ္ပောတိ ဒုက္ခံ ယံ မစ္စော၊ ကာယိကံ မာနသံ တထာ။
> သဗ္ဗမေတံ ဇရာဟေတု၊ ယသ္မာ တသ္မာ ဇရာ ဒုခါတိ။

မရဏနိဒ္ဒေသော

၁၉၃. မရဏနိဒ္ဒေသေ စဝနကဝသေန **စုတိ;** ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓာယ စုတိယာ သာမညဝစနမေတံ။ **စဝနတာ**တိ ဘာဝဝ စနေန လက္ခဏနိဒဿနံ။ **ဘေဒေါ**တိ စုတိခန္ဓာနံ ဘင်္ဂုပ္ပတ္တိပရိဒီပနံ ။ **အန္တရဓာန** န္တိ ဃဋဿ ဝိယ ဘိန္နဿ ဘိ န္နာနံ စုတိခန္ဓာနံ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန ဌာနာဘာဝပရိဒီပနံ။ **မစ္စု မရဏ**န္တိ မစ္စုသင်္ခာတံ မရဏံ။ ကာလော နာမ အန္ တကော, တဿ ကိရိယာ **ကာလကိရိယာ**။ ဧတ္တာဝတာ သမ္မုတိယာ မရဏံ ဒီပိတံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ပရမတ္ထေန ဒီပေတုံ **ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ**တိအာဒိမာဟ။ ပရမတ္ထေန ဟိ ခန္ဓာယေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, န သတ္တော နာမ ကောစိ မရတိ။ ခန္ဓေသု ပန ဘိဇ္ဇမာနေသု သတ္တော မရတိ ဘိန္နေသု မတောတိ ဝေဟာရော ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ စ တုပဉ္စဝေါကာရဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ, ဧကဝေါကာရဝသေန ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ; စတုဝေါကာရဝသေန တ ခန္ဓာ နံ ဘေဒေါ, သေသဒ္ဝယဝသေန ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? ဘဝဒ္ဝယေပိ ရူပကာယသင်္ခါတဿ သ ကဠေဝရဿ သမ္ဘဝတော။ ယသ္မာ တ စာတုမဟာရာဇိကာဒီသု ခန္ဓာ ဘိဇ္ဇန္တေဝ, န ကိဉ္စိ နိက္ခိပတိ, တသ္မာ တေသံ ဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ။ မနုဿာဒီသု ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ။ ဧတ္ထ စ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပကရဏတော မရဏံ ''ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ''တိ ဝုတ္တံ။

ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒေါ တိ ဣမိနာ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓဿေဝ မရဏံ နာမ ဟောတိ, အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓဿ မရ ဏံ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ 'သဿံ မတံ, ရုက္ခော မတော'တိ ဣဒံ ပန ဝေဟာရမတ္တမေဝ။ အတ္ထတော ပန ဧဝရူပာ နိ ဝစနာနိ သဿာဒီနံ ခယဝယဘာဝမေဝ ဒီပေန္တိ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ မရဏ** န္တိ ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ မရဏံ နာမ ကထိယတိ။

အပိစေတ္ထ ခဏိကမရဏံ, သမ္မုတိမရဏံ, သမုစ္ဆေဒမရဏန္တိ အယမ္ပိ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **'ခဏိက မရဏံ'** နာမ ပဝတ္တေ ရူပာရူပဓမ္မာနံ ဘေဒေါ။ 'တိဿော မတော, ဖုဿော မတော'တိ ဣဒံ **'သမ္မုတိမရဏံ'** နာမ။ ခီ ဏာသဝဿ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ ကာလကိရိယာ **'သမုစ္ဆေဒမရဏံ'** နာမ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ သမ္မုတိမရဏံ အဓိပ္ပေတံ။ ဇာ တိက္ခယမရဏံ, ဥပက္ကမမရဏံ, သရသမရဏံ, အာယုက္ခယမရဏံ, ပုညက္ခယမရဏန္တိပိ တဿေဝ နာမံ။ တယိဒံ စု တိလက္ခဏံ, ဝိယောဂရသံ, ဝိပ္ပဝါသပစ္စုပဋ္ဌာနံ။

‘မရဏဿ ဒုက္ခတ္တာ ဝေဒိတဗ္ဗော’ တိ ဧတ္ထ ပန ကိဉ္စာပိ သယံ န ဒုက္ခံ, ဒုက္ခဿ ပန ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခန္တိ ဝုတ္တံ။ မရဏန္တိကာပိ ဟိ သာရီရိကာ ဝေဒနာ, ပဋိတတော ဂဟိတာ အာဒိတ္တတိဏုက္ကာ ဝိယ, သရီရံ နိဒဟန္တိ။ နရကနိမိတ္တာဒီနံ ဥပဋ္ဌာနကာလေ ဗလဝအောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကိတိ ကိမေဿံ ဒွိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပိ စ –

ဟာပဿ ဟာပကမ္မာဒိ၊ နိမိတ္တမနုပဿတော။
ဘဒ္ဒဿာပသဟန္တဿ၊ ဝိယောဂံ ပိယဝတ္ထုကံ။

မီယမာနဿ ယံ ဒုက္ခံ၊ မာနသံ အဝိသေသတော။
သဗ္ဗေသဉ္စာပိ ယံ သန္ဓိ-ဗန္ဓနစ္ဆေဒနာဒိကံ။

ဝိတုဇ္ဇမာနမမ္မာနံ၊ ဟောတိ ဒုက္ခံ သရီရဇံ။
အသယှမပ္ပဋိကာရံ၊ ဒုက္ခဿေတဿိဒံ ယတော။
မရဏံ ဝတ္ထု တေနေတံ၊ ဒုက္ခမိစ္စေဝ ဘာသိတန္တိ။

အပိစ ကိမာနိ ဇာတိဇရာမရဏာနိ နာမ ကိမေဿံ သတ္တာနံ ဝဓကပစ္စာမိတ္တာ ဝိယ ဩတာရံ ဂဝေသန္တာနိ ဝိစရန္တိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသဿ တီသု ပစ္စာမိတ္တေသု ဩတာရာပေက္ခေသု ဝိစရန္တေသု ဧကော ဝဒေယျ – “အဟံ အသုက အရညဿ နာမ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဧတံ အာဒာယ တတ္ထ ဂမိဿာမိ, ဧတ္ထ မယှံ ဒုက္ကရံ နတ္ထီ”တိ။ ဒုတိယော ဝဒေယျ “အဟံ တဝ ဧတံ ဂဟေတွာ ဂတကာလေ ပောထေတွာ ဒုဗ္ဗလံ ကရိဿာမိ, ဧတ္ထ မယှံ ဒုက္ကရံ နတ္ထီ”တိ။ တတိယော ဝဒေယျ – “တယာ ဧတသ္မိံ ပောထေတွာ ဒုဗ္ဗလေ ကတေ တိဏှေန အသိနာ သီသစ္ဆေဒနံ နာမ မယှံ ဘာရော ဟောတူ”တိ။ တေ ဧဝံ ဝတွာ တထာ ကရေယျုံ။

တတ္ထ ပဌမပစ္စာမိတ္တဿ အရညဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တံ အာဒာယ တတ္ထ ဂတကာလော ဝိယ သုဟဇ္ဇဉာတိမဏ္ဍလတော နိက္ခမိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိဗ္ဗတ္တာပနံ နာမ ဇာတိယာ ကိစ္စံ။ ဒုတိယဿ ပောထေတွာ ဒုဗ္ဗလကရဏံ ဝိယ နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေသု နိပတိတွာ ပရာဓီနမဉ္စပရာယဏဘာဝကရဏံ ဇရာယ ကိစ္စံ။ တတိယဿ တိဏှေန အသိနာ သီသစ္ဆေဒနံ ဝိယ ဇီဝိတက္ခယပာပနံ မရဏဿ ကိစ္စန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစေတ္ထ ဇာတိဒုက္ခံ သာဒီနဝမဟာကန္တာရပ္ပဝေသော ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဇရာဒုက္ခံ တတ္ထ အန္နပါနရဟိတဿ ဒုဗ္ဗလျံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မရဏဒုက္ခံ ဒုဗ္ဗလဿ ဣရိယာပထပဝတ္တနေ ဝိဟတပရက္ကမဿ ဝါဠာဒီဟိ အနယဗျသနာပါဒနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။

သောကနိဒ္ဒေသော

၁၉၄. **သောက**နိဒ္ဒေသေ ဗျသတီတိ ဗျသနံ; ဟိတသုခံ ခိပတိ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ အတ္ထော။ ဉာတီနံ ဗျသနံ ဉာတိဗျသနံ; စောရရောဂဘယာဒီဟိ ဉာတိက္ခယော ဉာတိဝိနာသောတိ အတ္ထော။ တေန **ဉာတိဗျသနေန ဖုဋ္ဌဿာ** တိ အဇ္ဈောတ္ထဋဿ အဘိဘူတဿ သမန္နာဂတဿာတိ အတ္ထော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော – ဘောဂါနံ ဗျသနံ **ဘောဂဗျသနံ;** ရာဇစောရာဒိဝသေန ဘောဂက္ခယော ဘောဂဝိနာသောတိ အတ္ထော။ ရောဂေါယေဝ ဗျသနံ **ရောဂဗျသနံ;** ရောဂေါ ဟိ အာရောဂျံ ဗျသတိ ဝိနာသေတီတိ ဗျသနံ။ သီလဿ ဗျသနံ **သီလဗျသနံ;** ဒုဿီလျဿေတံ နာမံ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဝိနာသယမာနာ ဥပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိယေဝ ဗျသနံ **ဒိဋ္ဌိဗျသနံ**။ ဧတ္ထ စ ပုရိမာနိ ဒွေ အနိပ္ဖန္နာနိ, ပစ္ဆိမာနိ တီဏိ နိပ္ဖန္နာနိ တိလက္ခဏဗ္ဘာဟတာနိ။ ပုရိမာနိ စ တီဏိ နေဝ ကုသလာနိ န အကုသလာနိ။ သီလဒိဋ္ဌိဗျသနဒွယံ အကုသလံ။

အညတရညတရေနာတိ ဂဟိတေသု တ ယေန ကေနစိ အဂ္ဂဟိတေသု တ မိတ္တာမစ္စဗျသနာဒီသု ယေန ကေနစိ။ **သမန္နာဂတဿာ** တိ သမနုဗန္ဓဿ အပရိမုစ္စမာနဿ။ **အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေနာ** တိ ယေန ကေနစိ သောကဒုက္ခဿ ဥပ္ပတ္တိဟေတုနာ။ **သောကော**တိ သောစနကဝသေန သောကော; ကိဉ္စာပိ တေဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသော

ကဿ သဘာဝပစ္စတ္တံ။ **သောစနာ**တိ သောစနာကရော။ **သောစိတတ္တ**န္တိ သောစိတဘာဝေါ။ **အန္တောသောကော**တိ အဗ္ဘန္တရေ သောကော။ ဒုတိယပဒံ ဥပသဂ္ဂဝသေန ဝမိုတံ။ သော ဟိ အဗ္ဘန္တရေ သုက္ခာပေန္တော ဝိယ ပရိသုက္ခာပေန္တော ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ''အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော''တိ ဝုစ္စတိ။

စေတသော ပရိဇ္ဈာယနာ တိ စိတ္တဿ ဈာယနာကာရော။ သောကော ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အဂ္ဂိ ဝိယ စိတ္တံ ဈာပေတိ ပရိဒဟတိ, ''စိတ္တံ မေ ဈာမံ, န မေ ကိဉ္စိ ပဋိဘာတီ''တိ ဝဒာပေတိ။ ဒုက္ခိတော မနော ဒုမ္မနော, တဿ ဘာဝေါ **ဒေါမနဿံ** ။ အနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန သောကောဝ သလ္လန္တိ **သောကသလ္လံ။ အယံ ဝုစ္စတိ သောကော** တိ အယံ သောကော နာမ ကထိယတိ။ သော ပနာယံ ကိဉ္စာပိ အတ္ထတော ဒေါမနဿဝေဒနာဝ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေပိ အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏော, စေတသော ပရိနိဇ္ဈာယနရသော, အနုသောစနပစ္စုပဋ္ဌာနော။

'သောကဿ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော' တိ ဧတ္ထ ပန အယံ သဘာဝဒုက္ခတ္တာ စေဝ ဒုက္ခဿ စ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခောတိ ဝုတ္တော။ ကတရဒုက္ခဿာတိ? ကာယိကဒုက္ခဿ စေဝ ဇဝနက္ခဏေ စ ဒေါမနဿဒုက္ခဿ။ သောကဝေဂေန ဟိ ဟဒယေ မဟာဂဏ္ဍော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပရိပစ္စိတွာ ဘိဇ္ဇတိ, မုခတော ဝါ ကာဠလောဟိတံ နိက္ခမတိ, ဗလဝံ ကာယဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ''ဧတ္တကာ မေ ဉာတယော ခယံ ဂတာ, ဧတ္တကာ မေ ဘောဂါ''တိ စိန္တေန္တဿ စ ဗလဝံ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ပေသ ဒုက္ခောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ –

သတ္တာနံ ဟဒယံ သောကော၊ သလ္လံ ဝိယ ဝိတုဇ္ဇတိ။
အဂ္ဂိတတ္တောဝ နာရာစော၊ ဘုသဉ္စ ဍဟတေ ပုန။

သမာဝဟတိ စ ဗျာဓိ-ဇရာမရဏဘေဒနံ။
ဒုက္ခမ္ပိ ဝိဝိဓံ ယသ္မာ၊ တသ္မာ ဒုက္ခောတိ ဝုစ္စတီတိ။

ပရိဒေဝနိဒ္ဒေသော

၁၉၅. ပရိဒေဝနိဒ္ဒေသေ 'မယှံ ဓီတာ, မယှံ ပုတ္တော'တိ ဧဝံ အာဒိဿ အာဒိဿ ဒေဝန္တိ ရောဒန္တိ ဧတေနာတိ **အာဒေဝေါ**။ တံ တံ ဝဏ္ဏံ ပရိကိတ္တေတွာ ပရိကိတ္တေတွာ ဒေဝန္တိ ဧတေနာတိ **ပရိဒေဝေါ**။ တတော ပရာနိ ဒွေ ဒွေ ပဒါနိ ပုရိမဒွယဿေဝ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **ဝါစာ**တိ ဝစနံ။ **ပလာပေါ**တိ တုစ္ဆံ နိရတ္ထကဝစနံ။ ဥပမုဘာဏိတအညဘာဏိတာဒိဝသေန ဝိရူပေါ ပလာပေါ **ဝိပ္ပလာပေါ။ လာလပ္ပော** တိ ပုနပ္ပုနံ လပနံ။ လာလပ္ပနာကာရော **လာလပ္ပနာ** ။ လာလပ္ပိတဿ ဘာဝေါ **လာလပ္ပိတတ္တံ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပရိဒေဝေါ** တိ အယံ ပရိဒေဝေါ နာမ ကထိယတိ။ သော လာလပ္ပနလက္ခဏော, ဂုဏဒေါသပရိကိတ္တနရသော, သမ္ဘမပစ္စုပဋ္ဌာနော။

'ပရိဒေဝဿ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော' တိ ဧတ္ထ ပန အယမ္ပိ သယံ န ဒုက္ခော, ကာယဒုက္ခဒေါမနဿဒုက္ခာနံ ပန ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခောတိ ဝုတ္တော။ ပရိဒေဝန္တော ဟိ အတ္တနော ခန္ဓံ မုဋ္ဌီဟိ ပောထေတိ, ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဥရံ ပဟရတိ ပိံသတိ, သီသေန ဘိတ္တိယာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈတိ။ တေနဿ ဗလဝံ ကာယဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'ဧတ္တကာ မေ ဉာတယော ခယံ ဝယံ အဗ္ဘတ္ထံ ဂတာ'တိအာဒီနိ စိန္တေတိ။ တေနဿ ဗလဝံ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဣမေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ –

ယံ သောကသလ္လဝိဟတော ပရိဒေဝမာနော၊
ကဏ္ဌောဋ္ဌတာလုတလသောသဇမပ္ပသယှံ။
ဘိယျောမိမတ္တမဓိဂစ္ဆတိယေဝ ဒုက္ခံ၊
ဒုက္ခောတိ တေန ဘဂဝါ ပရိဒေဝမာဟာတိ။

ဒုက္ခဒေါမနဿနိဒ္ဒေသော

၁၉၆-၇. ဒုက္ခဒောမနဿ နိဒ္ဒေသော ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဝဏ္ဏိတတ္တာ ပာကဋ္ဌာ ဝေ။ လက္ခဏာဒီနိ ပန တေသံ တတ္ထ ဝုတ္တာနေဝ။

'ဒုက္ခဿ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒောမနဿဿ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော'တိ ဧတ္ထ ပန ဥဘယမ္ပေတံ သယဥ္စ ဒုက္ခတ္တာ ကာယိကစေတသိကဒုက္ခာနဥ္စ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခန္တိ ဝုတ္တံ။ ဟတ္ထပာဒါနဥ္ဟိ ကဏ္ဏနာသိကာနဥ္စ ဆေဒနဒုက္ခေန ဒုက္ခိတဿ , အနာထသာလာယံ ဥစ္ဆိဋ္ဌကပါလံ ပုရတော ကတွာ နိပန္နဿ, ဝဏမုခေဟိ ပုဠဝကေသု နိက္ခမန္တေသု ဗလဝံ ကာယဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; နာနာရင်္ဂရတ္တဝတ္ထမနုညာလင်္ကာရံ နက္ခတ္တံ ကီဠန္တံ မဟာဇနံ ဒိသွာ ဗလဝဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ တာဝ ဒုက္ခဿ ဒွိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ –

ပီဠေတိ ကာယိကမိဒံ၊ ဒုက္ခံ ဒုက္ခဥ္စ မာနသံ ဘိယ္ယော။
ဇနယတိ ယသ္မာ တသ္မာ၊ ဒုက္ခန္တိ ဝိသေသတော ဝုတ္တန္တိ။

စေတောဒုက္ခသမပ္ပိတာ ပန ကေသေ ပကိရိယ ဥရာနိ ပတိပိသေန္တိ, အာဝဋ္ဋန္တိ, ဝိဝဋ္ဋန္တိ, ဆိန္နပပါတံ ပပတန္တိ, သတ္ထံ အာဟရန္တိ, ဝိသံ ခါဒန္တိ, ရဇ္ဇုယာ ဥဗ္ဗန္ဓန္တိ, အဂ္ဂိံ ပဝိသန္တိ ။ တံ တံ ဝိပရီတံ ဝတ္ထုံ တထာ တထာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ပရိဍယှမာနစိတ္တာ စိန္တေန္တိ။ ဧဝံ ဒောမနဿဿ ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ –

ပီဠေတိ ယတော စိတ္တံ၊ ကာယဿ စ ပီဠနံ သမာဝဟတိ။
ဒုက္ခန္တိ ဒောမနဿမ္ပိ၊ ဒောမနဿံ တတော အဟု။

ဥပါယာသနိဒ္ဒေသော

၁၉၈. ဥပါယာသနိဒ္ဒေသေ အာယာသနဋ္ဌေန **အာယာသော;** သံသီဒနဝိသီဒနာကာရပ္ပဝတ္တဿ စိတ္တကိလမထဿေတံ နာမံ။ ဗလဝံ အာယာသော **ဥပါယာသော**။ အာယာသိတဘာဝေါ **အာယာသိတတ္တံ** ။ ဥပါယာသိတဘာဝေါ **ဥပါယာသိတတ္တံ**။ **အယံ ဝုစ္စတိ ဥပါယာသော** တိ အယံ ဥပါယာသော နာမ ကထိယတိ။ သော ပနေသ ဗျာသတ္တိလက္ခဏော, နိတ္ထုနနရသော, ဝိသာဒပစ္စုပဋ္ဌာနော။

'ဥပါယာသဿ ဒုက္ခဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော' တိ ဧတ္ထ ပန အယမ္ပိ သယံ န ဒုက္ခော, ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခောတိ ဝုတ္တော။ ကုပိတေန ဟိ ရညာ ဣဿရိယံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဟတပုတ္တဘာတိကာနံ အာဏတ္တဝဓာနံ ဘယေန အဋဝိံ ပဝိသိတွာ နိလီနာနံ မဟာဝိသာဒပ္ပတ္တာနံ ဒုက္ခဋ္ဌာနေန ဒုက္ခသေယ္ယာယ ဒုက္ခနိသဇ္ဇာယ ဗလဝံ ကာယဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'ဧတ္တကာ နော ဉာတကာ, ဧတ္တကာ ဘောဂါ နဋ္ဌာ'တိ စိန္တေန္တာနံ ဗလဝဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဣမေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ အပိစ –

စိတ္တဿ ပရိဒဟနာ၊ ကာယဿ ဝိသာဒနာ စ အဓိမတ္တံ။
ယံ ဒုက္ခမုပါယာသော၊ ဇနေတိ ဒုက္ခော တတော ဝုတ္တော။

ဧတ္ထ စ မန္ဒဂ္ဂိနာ အန္တောဘာဇနေယေဝ တေလာဒီနံ ပါကော ဝိယ သောကော။ တိက္ခဂ္ဂိနာ ပစ္စမာနဿ ဘာဇနတော ဗဟိနိက္ခမနံ ဝိယ ပရိဒေဝေါ။ ဗဟိနိက္ခန္တာဝသေသဿ နိက္ခမိတုမ္ပိ အပ္ပဟောန္တဿ အန္တောဘာဇနေယေဝ ယာဝ ပရိက္ခယာ ပါကော ဝိယ ဥပါယာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အပ္ပိယသမ္ပယောဂနိဒ္ဒေသော

၁၉၉. အပ္ပိယသမ္ပယောဂ နိဒ္ဒေသေ **ယဿာ** တိ ယေ အဿ။ **အနိဋ္ဌာ** တိ အပရိယေသိတာ။ ပရိယေသိတာ ဟောန္တု အပရိယေသိတာ ဝါ, နာမမေဝေတံ အမနာပါရမ္မဏာနံ။ မနသ္မိံ န ကမန္တိ, န ပဝိသန္တီတိ **အကန္တာ** ။ မနသ္မိံ

န အပ္ပိယန္တိ, န တ မနံ ဝဖေန္တီတိ **အမနာပာ**။ **ရူပာ**တိအာဒိ တေသံ သဘာဝနိဒဿနံ။ အနတ္ထံ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ **အနတ္ထကာမာ** ။ အဟိတံ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ **အဟိတကာမာ**။ အဖာသုကံ ဒုက္ခဝိဟာရံ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ **အဖာသုကကာမာ**။ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ နိဗ္ဘယံ ဝိဝဋ္ဋံ န ဣစ္ဆန္တိ, သဘယံ ဝဋ္ဋမေဝ နေသံ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ **အယောဂက္ခေမကာမာ** ။

အပိစ သဒ္ဓါဒီနံ ဝုဒ္ဓိသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ အကာမနတော တေသံယေဝ ဟာနိသင်္ခါတဿ အနတ္ထဿ စ ကာမနတော **အနတ္ထကာမာ** ။ သဒ္ဓါဒီနံယေဝ ဥပာယဘူတဿ ဟိတဿ အကာမနတော သဒ္ဓါဟာနိအာဒီနံ ဥပာယဘူတဿ အဟိတဿ စ ကာမနတော **အဟိတကာမာ**။ ဖာသုကဝိဟာရဿ အကာမနတော အဖာသုကဝိဟာရဿ စ ကာမနတော **အဖာသုကကာမာ**။ ယဿ ကဿစိ နိဗ္ဘယဿ အကာမနတော ဘယဿ စ ကာမနတော **အယောဂက္ခေမကာမာ**တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သင်္ဂတီ တိ ဂန္တွာ သံယောဂေါ။ **သမာဂမော**တိ အာဂတေဟိ သံယောဂေါ။ **သမောဓာန**န္တိ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သဟဘာဝေါ။ **မိဿီဘာဝေါ** တိ သဗ္ဗကိစ္စာနံ သဟကရဏံ။ အယံ သတ္တဝသေန ယောဇနာ။ သင်္ခါရဝသေန ပန ယံ လဗ္ဘတိ တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ နာမ ကထိယတိ။ သော အနိဋ္ဌသမောဓာနလက္ခဏော, စိတ္တဝိဃာတကရဏရသော, အနတ္ထဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။

သော အတ္ထတော ဧကော ဓမ္မော နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ အပ္ပိယသမ္ပယုတ္တာနံ ဒုဝိဓဿာပိ ဒုက္ခဿ ဝတ္ထုဘာဝတော ဒုက္ခောတိ ဝုတ္တော။ အနိဋ္ဌာနိ ဟိ ဝတ္ထူနိ သမောဓာနဂတာနိ ဝိဇ္ဈနဆေဒနဖာလနာဒီဟိ ကာယိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ဥဗ္ဗေဂဇနနတော မာနသမ္ပိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

ဒိသွာဝ အပ္ပိယေ ဒုက္ခံ, ပဌမံ ဟောတိ စေတသိ။
တဒုပက္ကမသမ္ဘူတ-မထ ကာယေ ယတော ဣဓ။

တတော ဒုက္ခဒ္ဝယဿာပိ, ဝတ္ထုတော သော မဟေသိနာ။
ဒုက္ခော ဝုတ္တောတိ ဝိညေယျော, အပ္ပိယေဟိ သမာဂမောတိ။

ပိယဝိပ္ပယောဂနိဒ္ဒေသော

၂၀၀. **ပိယဝိပ္ပယောဂ** နိဒ္ဒေသော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မာတာ တ**တိအာဒိ ပနေတ္ထ အတ္ထကာမေ သရူပေန ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မမာယတီတိ **မာတာ**။ ပိယာယတီတိ **ပိတာ**။ ဘဇတီတိ **ဘာတာ**။ တထာ **ဘဂိနီ**။ မေတ္တာယန္တီတိ မိတ္တာ, မိနန္တီတိ တ **မိတ္တာ;** သဗ္ဗဂုယှေသု အန္တော ပက္ခိပန္တီတိ အတ္ထော။ ကိစ္စကရဏီယေသု သဟဘာဝဋ္ဌေန အမာ ဟောန္တီတိ **အမစ္စာ** ။ အယံ အမှာကံ အဇ္ဈတ္တိကောတိ ဧဝံ ဇာနန္တိ ဉာယန္တီတိ တ **ဉာတီ**။ လောဟိတေန သမ္ဗန္ဓာတိ **သာလောဟိတာ**။ ဧဝမေတာနိ ပဒါနိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ပိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ နာမ ကထိယတိ။ သော ဣဋ္ဌဝတ္ထုဝိယောဂလက္ခဏော, သောကုပ္ပာဒနရသော, ဗျသနပစ္စုပဋ္ဌာနော။

သော အတ္ထတော ဧကော ဓမ္မော နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ ပိယဝိပ္ပယုတ္တာနံ ဒုဝိဓဿာပိ ဒုက္ခဿ ဝတ္ထုဘာဝတော ဒုက္ခောတိ ဝုတ္တော။ ဣဋ္ဌာနိ ဟိ ဝတ္ထူနိ ဝိယုဇ္ဇမာနာနိ သရီရဿ သောသနမိလာပနာဒိဘာဝေန ကာယိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, 'ယမ္ပိ နော အဟောသိ, တမ္ပိ နော နတ္ထီ'တိ အနုသောစာပနတော မာနသမ္ပိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

ဉာတိဓနာဒိဝိယောဂါ, သောကသရသမပ္ပိတာ ဝိတုဇ္ဇန္တိ။
ဗာလာ ယတော တတော ယံ, ဒုက္ခောတိ မတော ပိယဝိယောဂေါတိ။

ဣစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၂၀၁. ဣစ္ဆာ နိဒ္ဒေသေ **ဇာတိဓမ္မာန** န္တိ ဇာတိသဘာဝါနံ ဇာတိပကတိကာနံ။ **ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အဟော ဝတာ**တိ ပတ္ထနာ။ **န ခော ပနေတံ ဣစ္ဆာယ ပတ္တဗ္ဗ** န္တိ ယံ ဧတံ ''အဟော ဝတ မယံ န ဇာတိဓမ္မာ အဿာမ, န စ ဝတ နော ဇာတိ အာဂစ္ဆေယျာ''တိ ဧဝံ ပဟီနသမုဒယေသု သာဓူသု ဝိဇ္ဇမာနံ အဇာတိဓမ္မတ္တံ, ပရိနိဗ္ဗုတေသု စ ဝိဇ္ဇမာနံ ဇာတိယာ အနာဂမနံ ဣစ္ဆိတံ, တံ ဣစ္ဆန္တဿာပိ မဂ္ဂဘာဝနာယ ဝိနာ အပတ္တဗ္ဗတော အနိစ္ဆန္တဿ စ ဘာဝနာယ ပတ္တဗ္ဗတော န ဣစ္ဆာယ ပတ္တဗ္ဗံ နာမ ဟောတိ။ **ဣဒမ္ပိ** တိ ဧတမ္ပိ; ဥပရိ သေသာနိ ဥပါဒါယ ပိကာရော။ **ယမ္ပိစ္ဆံ** န္တိ ယေနပိ ဓမ္မေန အလဗ္ဘနေယျံ ဝတ္ထုံ ဣစ္ဆန္တော န လဘတိ, တံ အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထုဣစ္ဆနံ ဒုက္ခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇရာဓမ္မာန** န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတ္ထ အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထုသု ဣစ္ဆာဝ ''ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခ''န္တိ ဝုတ္တာ။ သာ အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထုဣစ္ဆနလက္ခဏာ, တပ္ပရိယေသနရသာ, တေသံ အပ္ပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနာ။

ဒုဝိန္နံ ပန ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝတော ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တာ။ ကေစ္စော ဟိ ရာဇာ ဘဝိဿတီတိ သမ္ဘာဝိတော ဟောတိ။ သော ဆိန္နဘိန္နဂဏေန ပရိဝါရိတော ပဗ္ဗတဝိသမံ ဝာ ဝနဂဟနံ ဝာ ပဝိသတိ။ အထ ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဗလကာယံ ပေသေတိ။ သော ရာဇပုရိသေဟိ နိဟတပရိဝါရော သယမ္ပိ လဒ္ဓပ္ပဟာရော ပလာယမာနော ရုက္ခန္တရံ ဝါ ပါသာဏန္တရံ ဝါ ပဝိသတိ။ တသ္မိံ သမယေ မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟတိ, တိဗ္ဗန္ဓကာရာ ကာဠဝဒ္ဒလိကာ ဟောတိ။ အထ နံ သမန္တတော ကာဠကိပိလ္လိကာဒယော ပါဏာ ပရိဝါရေတွာ ဂဏှန္တိ။ တေနဿ ဗလဝကာယဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'မံ ဧကံ နိဿာယ ဧတ္တကာ ဉာတီ စ ဘောဂာ စ ဝိနဋ္ဌာ'တိ စိန္တေန္တဿ ဗလဝဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ အယံ ဣစ္ဆာ ဣမေသံ ဒုဝိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒုက္ခာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပိစ –

တံ တံ ပတ္ထယမာနာနံ၊ တဿ တဿ အလာဘတော။
ယံ ဝိဃာတမယံ ဒုက္ခံ၊ သတ္တာနံ ဣဓ ဇာယတိ။

အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထူနံ၊ ပတ္ထနာ တဿ ကာရဏံ။
ယသ္မာ တသ္မာ ဇိနော ဒုက္ခံ၊ ဣစ္ဆိတာလာဘမဗ္ရဝီတိ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသော

၂၀၂. ဥပါဒါနက္ခန္ဓ နိဒ္ဒေသေ **သံခိတ္တေနာ** တိ ဒေသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ခဉှိ ဧတ္တကာနိ ဒုက္ခသတာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဒုက္ခသဟဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဒုက္ခသတသဟဿာနီတိ ဝါ သံခိပိတုံ န သက္ကာ, ဒေသနာ ပန သက္ကာ, တသ္မာ ''ဒုက္ခံ နာမ အညံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ''တိ ဒေသနံ သင်္ခိပေန္တော ဧဝမာဟ။ **သေယျထိဒ** န္တိ နိပါတော; တဿ တေ ကတမေတိ စေတိ အတ္ထော။ **ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော** တိအာဒီနံ အတ္ထော ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ ဝဏ္ဏိတောယေဝ။

'ခန္ဓာနံ ဒုက္ခဘာဝော ဝေဒိတဗ္ဗော' တိ ဧတ္ထ ပန –

ဇာတိပ္ပဘုတိကံ ဒုက္ခံ၊ ယံ ဝုတ္တံ ဣဓ တာဒိနာ။
အဝုတ္တံ ယဉ္စ တံ သဗ္ဗံ၊ ဝိနာ ဧတေ န ဝိဇ္ဇတိ။

ယသ္မာ တသ္မာ ဥပါဒါန-က္ခန္ဓာ သင်္ခေပတော ဣမေ။
ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တာ ဒုက္ခန္တ-ဒေသကေန မဟေသိနာ။

တထာ ဟိ ဣန္ဓနမိဝ ပါဝကော, လက္ခမိဝ ပဟရဏာနိ, ဂေရူပမိဝ ဍံသမကသာဒယော, ခေတ္တမိဝ လာဝကာ, ဂါမံ ဝိယ ဂါမဃာတကာ, ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကမေဝ ဇာတိအာဒယော နာနပ္ပကာရေဟိ ဗာဓယမာနာ, တိဏလတာဒီနိ ဝိယ ဘူမိယံ, ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီနိ ဝိယ ရုက္ခေသု, ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသုယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနဉ္စ အာဒိဒုက္ခံ ဇာတိ, မဇ္ဈေဒုက္ခံ ဇရာ, ပရိယောသာနဒုက္ခံ မရဏံ။ မာရဏန္တိကဒုက္ခာဘိဃာတေန ပရိဍယှမာနဒုက္ခံ သောကော, တဒသဟနတော လာလပ္ပနဒုက္ခံ ပရိဒေဝေါ။ တတော ဓာတုက္ခောဘသင်္ခါတအနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗသမာယောဂတော ကာ

ယသ္မိ အာဗာဓေနဒုက္ခံ ဒုက္ခံ။ တေန ဗာဓိယမာနာနံ ပုထုဇ္ဇနာနံ တတ္ထ ပဋိဃုပ္ပတ္တိတော စေတောဗာဓေနဒုက္ခံ ဒောမနဿံ။ သောကာဒိဝုမိုယာ ဇနိတဝိသာအနံ အနုတ္တုနနဒုက္ခံ ဥပာယာသော။ မနောရထဝိဃာတပ္ပတ္တာနံ ဣစ္ဆာဝိဃာတဒုက္ခံ ဣစ္ဆိတာလာဘောတိ ဇဝံ နာနပ္ပကာရတော ဥပပရိက္ခိယမာနာ ဥပာအနက္ခန္ဓာဝ ဒုက္ခာတိ ယဒေတံ ဧကမေကံ ဒဿေတွာ ဝုစ္စမာနံ အနေကေဟိ ကပ္ပေဟိ န သက္ကာ အသေသတော ဝတ္တုံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခံ ဧကဇလဗိန္ဒုမှဟိ သကလသမုဒ္ဒဇလရသံ ဝိယ ယေသု ကေသုစိ ပဉ္စသု ဥပာအနက္ခန္ဓေသု သင်္ခိပိတွာ ဒဿေတုံ ''သံခိတ္တေန ပဉ္စုပာအနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ''တိ ဘဂဝါ အဝေါစာတိ။

ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. **သမုဒယသစ္စ** နိဒ္ဒေသေ **ယာယံ တဏှာ**တိ ယာ အယံ တဏှာ။ **ပေါနောဗ္ဘဝိကာ** တိ ပုနဗ္ဘဝကရဏံ ပုနောဗ္ဘဝေါ, ပုနောဗ္ဘဝေါ သီလမဿာတိ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ။ အပိစ ပုနဗ္ဘဝံ ဒေတိ, ပုနဗ္ဘဝါယ သံဝတ္တတိ, ပုနပ္ပုနံ ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ။ သာ ပနေသာ ပုနဗ္ဘဝဿ အာယိကာပိ အတ္ထိ အဒါယိကာပိ, ပုနဗ္ဘဝါယ သံဝတ္တနိကာပိ အတ္ထိ အသံဝတ္တနိကာပိ, ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပဓိဝေပက္ကမတ္တာပိ။ သာ ပုနဗ္ဘဝံ ဒဒမာနာပိ အဒဒမာနာပိ, ပုနဗ္ဘဝါယ သံဝတ္တမာနာပိ အသံဝတ္တမာနာပိ, ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပဓိဝေပက္ကမတ္တာပိ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ ဧဝါတိ နာမံ လဘတိ။ အဘိနန္ဒနသင်္ခါတေန နန္ဒိရာဂေန သဟဂတာတိ **နန္ဒိရာဂသဟဂတာ,** နန္ဒိရာဂေန သဒ္ဓိံ အတ္ထတော ဧကတ္တမေဝ ဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ** တိ ယတြ ယတြ အတ္တဘာဝေါ တတြ တတြာဘိနန္ဒိနီ, ရူပါဒီသု ဝါ အာရမ္မဏေသု တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ; ရူပါဘိနန္ဒိနီ သဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗဓမ္မာဘိနန္ဒိနီတိ အတ္ထော။ **သေယျထိဒံ** န္တိ နိပါတော; တဿ သာ ကတမာတိ စေတိ အတ္ထော။ **ကာမတဏှာ**တိ ကာမေ တဏှာ ကာမတဏှာ; ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဘဝေ တဏှာ **ဘဝတဏှာ;** ဘဝပတ္ထနာဝသေန ဥပ္ပန္နဿ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတဿ ရူပါရူပဘဝရာဂဿ စ ဈာနနိကန္တိယာ စေတံ အဓိဝစနံ။ ဝိဘဝေ တဏှာ **ဝိဘဝတဏှာ;** ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတဿ ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။

ဣအာနိ တဿာ တဏှာယ ဝတ္ထုံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **သာ ခေါ ပနေသာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဇာယတိ။ **နိဝိသတီ**တိ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန ပတိဋ္ဌဟတိ။ **ယံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပ**န္တိ ယံ လောကသ္မိံ ပိယသဘာဝဉ္စေဝ မဓုရသဘာဝဉ္စ။ **စက္ခုံ လောကေ** တိအာဒီသု လောကသ္မိဉ္ဟိ စက္ခာဒီသု မမတ္တေန အဘိနိဝိဋ္ဌာ သတ္တာ သမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌိတာ အတ္တနော စက္ခုံ အာအသာဒီသု နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာနုသာရေန ဝိပ္ပသန္နပဉ္စပသာဒံ သုဝဏ္ဏဝိမာနေ ဥဂ္ဃာဋိတမဏိသီဟပဉ္ဇရံ ဝိယ မညန္တိ, သောတံ ရဇတပနာဠိကံ ဝိယ ပာမင်္ဂသုတ္တကံ ဝိယ စ မညန္တိ, တုင်္ဂနာသာတိ လဒ္ဓဝေါဟာရံ ဃာနံ ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတဟရိတာလဝဋ္ဋိံ ဝိယ မညန္တိ, ဇိဝှံ ရတ္တကမ္ဗလပဋလံ ဝိယ မုဒုသိနိဒ္ဓမဓုရရသဒံ မညန္တိ, ကာယံ သာလလဋ္ဌိံ ဝိယ သုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ စ မညန္တိ, မနံ အညေသံ မနေန အသဒိသံ ဥဠာရံ မညန္တိ, ရူပံ သုဝဏ္ဏကဏိကာရပုပ္ဖာဒိဝဏ္ဏံ ဝိယ , သဒ္ဒံ မတ္တကရဝီကကောကိလမန္ဒဓမိတမဏိဝံသနိဃောသံ ဝိယ, အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓာနိ စတုသမုဋ္ဌာနိကဂန္ဓာရမ္မဏာဒီနိ 'ကဿ အညဿ ဧဝရူပါနိ အတ္ထိ'တိ မညန္တိ။ တေသံ ဇဝံ မညမာနာနံ တာနိ စက္ခာဒီနိ ပိယရူပါနိ စေဝ ဟောန္တိ သာတရူပါနိ စ။ အထ နေသံ တတ္ထ အနုပ္ပန္နာ စေဝ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နာ စ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန နိဝိသတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ – ''စက္ခုံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ။ ဧတ္ထေသာ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ** တိ ယဒါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဒါ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧဝ နယော သဗ္ဗတ္ထာပီတိ။

သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. **နိရောဓသစ္စ** နိဒ္ဒေသေ **ယော တဿာယေဝ တဏှာယာ** တိ ဧတ္ထ 'ယော တဿေဝ ဒုက္ခဿာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ယသ္မာ သမုဒယနိရောဓေနေဝ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ နော အညထာ, ယထာဟ –

‘‘ယထာပိ မူလေ အနုပဒ္ဒဝေ ဒဠှေ၊
ဆိန္နောပိ ရုက္ခော ပုနရေဝ ရူဟတိ။
ဧဝမ္ပိ တဏှာနုသယေ အနူဟတေ၊
နိဗ္ဗတ္တတိ ဒုက္ခမိဒံ ပုနပ္ပုန’’န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၃၈)။

တသ္မာ တံ ဒုက္ခနိရောဓံ ဒဿေန္တော သမုဒယနိရောဓေန ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ။ သီဟသမာနဝုတ္တိနော ဟိ တထာဂတာ။ တေ ဒုက္ခံ နိရောဓေန္တာ ဒုက္ခနိရောဓဉ္စ ဒဿေန္တာ ဟေတုမှိ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, န ဖလေ။ သုတာနုဝုတ္တိနော ပန အညတိတ္ထိယာ။ တေ ဒုက္ခံ နိရောဓေန္တာ ဒုက္ခနိရောဓဉ္စ ဒဿေန္တာ အတ္တကိလမထာနုယောဂေန စေဝ တဿေဝ စ ဒေသနာယ ဖလေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, န ဟေတုမှီတိ။ သီဟသမာနဝုတ္တိတာယ သတ္ထာ ဟေတုမှိ ပဋိပဇ္ဇန္တော **ယော တဿာယေဝ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **တဿာယေဝ** တိ ယာ သာ ဥပ္ပတ္တိ နိဝေသဝသေန ဟေဋ္ဌာ ပကာသိတာ တဿာယေဝ။ **အသေသဝိရာဂနိရောဓော**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ နိဗ္ဗာနဝေဝစနာနေဝ ။ နိဗ္ဗာနဉ္ဟိ အာဂမ္မ တဏှာ အသေသာ ဝိရဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ။ တသ္မာ တံ ‘‘တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓော’’တိ ဝုစ္စတိ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ အာဂမ္မ တဏှာ စဇိယတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇိယတိ, မုစ္စတိ, န အလ္လီယတိ။ တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ ‘‘စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိ အနာလယော’’တိ ဝုစ္စတိ။ ဧကမေဝ ဟိ နိဗ္ဗာနံ။ နာမာနိ ပနဿ သဗ္ဗသင်္ခတာနံ နာမပဋိပက္ခဝသေန အနေကာနိ နိဗ္ဗာနဝေဝစနာနေဝ ဟောန္တိ, သေယျထိဒံ – အသေသဝိရာဂနိရောဓော, စာဂေါ, ပဋိနိဿဂ္ဂေါ, မုတ္တိ, အနာလယော, ရာဂက္ခယော, ဒေါသက္ခယော, မောဟက္ခယော, တဏှာက္ခယော, အနုပ္ပာဒော, အပ္ပဝတ္တံ, အနိမိတ္တံ, အပ္ပဏိဟိတံ, အနာယူဟနံ, အပ္ပဋိသန္ဓိ, အနုပပတ္တိ, အဂတိ, အဇာတံ, အဇရံ, အဗျာဓိ, အမတံ, အသောကံ, အပရိဒေဝံ, အနုပာယာသံ, အသံကိလိဋ္ဌန္တိ အာဒီနိ။

ဣဒါနိ မဂ္ဂေန ဆိန္နာယ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ အပ္ပဝတ္တိပတ္တာယပိ စ တဏှာယ ယေသု ဝတ္ထူသု တဿာ ဥပ္ပတ္တိ ဒဿိတာ, တတ္ထေဝ အဘာဝံ ဒဿေတုံ **သာ ခေါ ပနေသာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ ပုရိသော ခေတ္တေ ဇာတံ တိတ္တအလာဗုဝလ္လိံ ဒိသွာ တ အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ မူလံ ပရိယေသိတွာ တ ဆိန္ဒေယျ, သာ အနုပုဗ္ဗေန မိလာယိတွာ တ အပ္ပဝတ္တိံ ဂစ္ဆေယျ။ တတော တသ္မိံ ခေတ္တေ တိတ္တအလာဗု နိရုဒ္ဓါ ပဟီနာတိ ဝုစ္စေယျ။ ဧဝမေဝ ခေတ္တေ တိတ္တအလာဗု ဝိယ စက္ခာဒီသု တဏှာ။ သာ အရိယမဂ္ဂေန မူလစ္ဆိန္နာ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ အပ္ပဝတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဂတာ ပန တေသု ဝတ္ထူသု ခေတ္တေ တိတ္တအလာဗု ဝိယ န ပညာယတိ။ ယထာ စ အဋဝိတော စောရေ အာနေတွာ တ နဂရဿ ဒက္ခိဏဒွါရေ ဃာတေယျုံ, တတော အဋဝိယံ စောရာ မတာတိ တ မာရိတာတိ တ ဝုစ္စေယျုံ; ဧဝမေဝ အဋဝိယံ စောရာ ဝိယ ယာ စက္ခာဒီသု တဏှာ, သာ ဒက္ခိဏဒွါရေ စောရာ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ နိရုဒ္ဓတ္တာ နိဗ္ဗာနေ နိရုဒ္ဓါ။ ဧဝံ နိရုဒ္ဓါ ပန တေသု ဝတ္ထူသု အဋဝိယံ စောရာ ဝိယ န ပညာယတိ။ တေနဿာ တတ္ထေဝ နိရောဓံ ဒဿေန္တော ‘‘စက္ခုံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ဧတ္ထေသာ တဏှာ ပဟီယမာနာ ပဟီယတိ, ဧတ္ထ နိရုဇ္ဈမာနာ နိရုဇ္ဈတီ’’တိအာဒိမာဟ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. **မဂ္ဂသစ္စ** နိဒ္ဒေသေ **အယမေဝ**တိ အညမဂ္ဂပဋိက္ခေပနတ္ထံ နိယမနံ။ **အရိယော**တိ တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈေဟိ ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာ အရိယဘာဝကရတ္တာ အရိယဖလပဋိလာဘကရတ္တာ စ အရိယော။ အဋ္ဌင်္ဂါနိ အဿာတိ **အဋ္ဌင်္ဂိကော**။ သွာယံ စတုရင်္ဂိကာ ဝိယ သေနာ, ပဉ္စင်္ဂိကံ ဝိယ တူရိယံ အင်္ဂမတ္တမေဝ ဟောတိ, အင်္ဂဝိနိမုတ္တော နတ္ထိ။ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယတိ, နိဗ္ဗာနံ ဝါ မဂ္ဂတိ, ကိလေသေ ဝါ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ **မဂ္ဂေါ** ။ **သေယျထိဒ**န္တိ သော ကတမောတိ စေတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အင်္ဂမတ္တမေဝ မဂ္ဂေါ ဟောတိ, အင်္ဂဝိနိမုတ္တော နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော **သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာသမာဓီ**တိ အာဟ။ တတ္ထ သမ္မာ ဒဿနလက္ခဏာ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** ။ သမ္မာ အဘိနိရောပနလက္ခဏော **သမ္မာသင်္ကပ္ပော** ။ သမ္မာ ပရိ

ဂဂဟလက္ခဏာ **သမ္မာတစာ** ။ သမ္မာ သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော **သမ္မာကမ္မန္တော** ။ သမ္မာ ဝောဒါနလက္ခဏော **သမ္မာအာဇီဝော**။ သမ္မာ ပဂ္ဂဟလက္ခဏော **သမ္မာဝါယာမော** ။ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ **သမ္မာသတိ**။ သမ္မာ သမာဓာနလက္ခဏော **သမ္မာသမာဓိ**။

တေသု စ ဧကေကဿ တီဏိ တီဏိ ကိစ္စာနိ ဟောန္တိ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ တာဝ အညေဟိပိ အတ္တနော ပစ္စနီကကိလေသေဟိ သဒ္ဓိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ပဿတိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟဝိဓမနဝသေန အသမ္မောဟတော။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ တထေဝ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒီနိ စ ပဇဟန္တိ, နိရောဓဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ။ ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သဟဇာတဓမ္မေ အဘိနိရောပေတိ, သမ္မာတစာ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာ သမုဋ္ဌာပေတိ, သမ္မာအာဇီဝော သမ္မာ ဝောဒါပေတိ, သမ္မာဝါယာမော သမ္မာ ပဂ္ဂဏှာတိ, သမ္မာသတိ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာတိ, သမ္မာသမာဓိ သမ္မာ ပဒဟတိ။

အပိစေသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောတိ, မဂ္ဂကာလေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ, ကိစ္စတော ပန ဒုက္ခေ ဉာဏန္တိအာဒီနိ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, မဂ္ဂကာလေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ တေသု သမ္မာသင်္ကပ္ပော ကိစ္စတော နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပောတိအာဒီနိ တီဏိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာတစာဒယော တယော ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ စေတနာယောပိ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဝိရတိယောဝ။ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတီတိ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ ကိစ္စတော သမ္မပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဝသေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသမာဓိ ပန ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ သမ္မာသမာဓိ ယေဝ။

ဣတိ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု ဘဂဝတာ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ပဋိပန္နဿ ယောဂိနော ဗဟူပကာရတ္တာ ပဌမံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒေသိတာ။ အယဉ္ဟိ ''ပညာပဇ္ဇောတော ပညာသတ္ထ''န္တိ (ဓ. သ. ၁၆, ၂၀, ၂၉, ၃၄) စ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ဧတာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိပဿနာဉာဏသင်္ခာတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ကိလေသစောရေ ဃာတေန္တော ခေမေန ယောဂါဝစရော နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏာတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ပဋိပန္နဿ ယောဂိနော ဗဟူပကာရတ္တာ ပဌမံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒေသိတာ''တိ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပန တဿာ ဗဟူပကာရော, တသ္မာ တဒနန္တရံ ဝုတ္တော။ ယထာ ဟိ ဟေရညိကော ဟတ္ထေန ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ စက္ခုနာ ကဟာပဏံ ဩလောကေန္တော 'အယံ ကူဋော, အယံ ဆေကော'တိ ဇာနာတိ, ဧဝံ ယောဂါဝစရောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိတက္ကေန ဝိတက္ကေတွာ ဝိပဿနာပညာယ ဩလောကယမာနော 'ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ, ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာဒယော'တိ ဇာနာတိ။ ယထာ ဝါ ပန ပုရိသေန ကောဋိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဒိန္နံ မဟာရုက္ခံ တစ္ဆကော ဝါသိယာ တစ္ဆေတွာ ကမ္မေ ဥပနေတိ, ဧဝံ ဝိတက္ကေန ဝိတက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိန္နဓမ္မေ ယောဂါဝစရော ပညာယ 'ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ, ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာ'တိအာဒိနာ နယေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မေ ဥပနေတိ။ တေန ဝုတ္တံ 'သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပန တဿာ ဗဟူပကာရော, တသ္မာ တဒနန္တရံ ဝုတ္တော''တိ။

သွာယံ ယထာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ, ဧဝံ သမ္မာတစာယပိ ဥပကာရကော။ ယထာဟ – ''ပုဗ္ဗေ ခော, ဂဟပတိ, ဝိတက္ကေတွာ ဝိစာရေတွာ ပစ္ဆာ တစံ ဘိန္ဒတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၃)။ တသ္မာ တဒနန္တရံ သမ္မာတစာ ဝုတ္တာ။

ယသ္မာ ပန 'ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရိဿာမာ'တိ ပဌမံ တစာယ သံဝိဒဟိတွာ လောကေ ကမ္မန္တေ ပယောဇေန္တိ, တသ္မာ တစာ ကာယကမ္မဿ ဥပကာရိကာတိ သမ္မာတစာယ အနန္တရံ သမ္မာကမ္မန္တော ဝုတ္တော။

စတုဗ္ဗိဓံ ပန ဝစီဒုစ္စရိတံ, တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ဥဘယံ သုစရိတံ ပူရေန္တဿေဝ ယသ္မာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပူရတိ, န ဣတရဿ, တသ္မာ တဒုဘယာနန္တရံ သမ္မာအာဇီဝော ဝုတ္တော။

ဧဝံ သုဒ္ဓာဇီဝေန 'ပရိသုဒ္ဓော မေ အာဇီဝေါ'တိ တောသမတ္တံ ပရိတောသံ အကတွာ သုတ္တပ္ပမတ္တေန ဝိဟရိတုံ န ယုတ္တံ, အထ ခော သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ဣဒံ ဝီရိယမာရဘိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ တဒနန္တရံ သမ္မာဝါယာမော ဝု

တ္တော။

တတော အာရဒ္ဓဝီရိယေနာပိ ကာယာဒီသု စတူသု ဝတ္ထူသု သတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿနတ္ထံ တဒ
နန္တရံ သမ္မာသတိ ဒေသိတာ။

ယသ္မာ ပန ဧဝံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ သတိ သမာဓိဿ ဥပကာရာနုပကာရာနံ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေသိတွာ ပဟော
တိ ဧကတ္တာရမ္မဏေ စိတ္တံ သမာဓာတုံ, တသ္မာ သမ္မာသတိအနန္တရံ သမ္မာသမာဓိ ဒေသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသေ “ဒုက္ခေ ဉာဏ”န္တိအာဒိနာ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ။ တတ္ထ ပုရိမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ ဝ
ဋ္ဋံ, ပစ္ဆိမာနိ ဝိဝဋ္ဋံ။ တေသု ဘိက္ခုနော ဝဋ္ဋေ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသော ဟောတိ, ဝိဝဋ္ဋေ နတ္ထိ အဘိနိဝေသော။ ပုရိမာနိ
ဟိ ဒွေ သစ္စာနိ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခံ, တဏှာ သမုဒယော”တိ ဧဝံ သင်္ခေပေန စ “ကတမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ? ရူပက္ခန္ဓော”တိအာဒိနာ နယေန ဝိတ္ထာရေန စ အာစရိယသ္သ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တစာယ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေန္တော
ယောဂါဝစရော ကမ္မံ ကရောတိ; ဣတရေသု ပန ဒွီသု သစ္စေသု “နိရောဓသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ, မဂ္ဂသစ္စံ ဣဋ္ဌံ
ကန္တံ မနာပ”န္တိ ဧဝံ သဝနေနေဝ ကမ္မံ ကရောတိ။ သော ဧဝံ ကမ္မံ ကရောန္တော စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဧကေန ပဋိဝေဓေန
ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ဧကာဘိသမယေန အဘိသမေတိ; ဒုက္ခံ ပရိညာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ, သမုဒယံ ပဟာနပဋိဝေဓေန, နိရောဓံ
သစ္ဆိကိရိယပဋိဝေဓေန, မဂ္ဂံ ဘာဝနာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ; ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန။ပေ.။ မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေ
န အဘိသမေတိ။

ဧဝမဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒွီသု သစ္စေသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဝနဓာရဏသမ္မသနပဋိဝေဓော ဟောတိ, ဒွီသု သဝနပဋိဝေ
ဓောယေဝ; အပရဘာဂေ တီသု ကိစ္စတော ပဋိဝေဓော ဟောတိ, နိရောဓေ အာရမ္မဏပဋိဝေဓော။ တတ္ထ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဝေဓ
ဉာဏံ လောကုတ္တရံ, သဝနဓာရဏသမ္မသနဉာဏံ လောကိယံ ကာမာဝစရံ, ပစ္စဝေက္ခဏာ ပန ပတ္တသစ္စဿ ဟော
တိ။ အယဉ္စ အာဒိကမ္မိကော။ တသ္မာ သာ ဣဓ န ဝုတ္တာ။ ဣမဿ စ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ ပရိဂ္ဂဟတော ‘ဒုက္ခံ ပရိဇာ
နာမိ , သမုဒယံ ပဇဟာမိ, နိရောဓံ သစ္ဆိကရောမိ, မဂ္ဂံ ဘာဝေမီ’တိ အာဘောဂသမန္နာဟာရမနသိကာရပစ္စဝေက္ခဏာ
နတ္ထိ, ပရိဂ္ဂဟတော ပဋ္ဌာယ ဟောတိ; အပရဘာဂေ ပန ဒုက္ခံ ပရိညာတမေဝ ဟောတိ။ပေ.။ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတောဝ ဟော
တိ။

တတ္ထ ဒွေ သစ္စာနိ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရာနိ, ဒွေ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသာနိ။ ဒုက္ခသစ္စဉှိ ဥပ္ပတ္တိတော ပာက
ဋံ; ခါဏုကဏ္ဋကပ္ပဟာရာဒီသု ‘အဟော ဒုက္ခ’န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတမ္ပိ အာပဇ္ဇတိ။ သမုဒယမ္ပိ ခါဒိတုကာမတာဘုဉ္ဇိတု
ကာမတာဒိဝသေန ဥပ္ပတ္တိတော ပာကဋံ။ လက္ခဏပဋိဝေဓတော ပန ဥဘယမ္ပိ ဂမ္ဘီရံ။ ဣတိ တာနိ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္
ဘီရာနိ။ ဣတရေသံ ပန ဒွိန္နံ ဒဿနတ္ထာယ ပယောဂေါ ဘဝဂ္ဂဂဟဏတ္ထံ ဟတ္ထပ္ပသာရဏံ ဝိယ, အဝီစိဖုသနတ္
ထံ ပာဒပ္ပသာရဏံ ဝိယ, သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပာဒနံ ဝိယ စ ဟောတိ။ ဣတိ တာနိ ဂမ္ဘီရတ္
တာ ဒုဒ္ဒသာနိ။ ဧဝံ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရေသု ဂမ္ဘီရတ္တာ စ ဒုဒ္ဒသေသု စတူသု သစ္စေသု ဥဂ္ဂဟာဒိဝသေန ပုဗ္ဗဘာဂ
ဉာဏုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဣဒံ “ဒုက္ခေ ဉာဏ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဝေဓက္ခဏေ ပန ဧကမေဝ ဉာဏံ ဟောတိ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပ နိဒ္ဒေသေ ကာမတော နိဿဋောတိ **နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော**။ ဗျာပါဒတော နိဿဋောတိ **အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော**။ ဝိဟိံသာယ နိဿဋောတိ **အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော**။ တတ္ထ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော ကာမဝိတက္
ကဿ ပဒဃာတံ ပဒစ္ဆေဒံ ကရောန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အဗျာပါဒဝိတက္ကော ဗျာပါဒဝိတက္ကဿ, အဝိဟိံသာဝိ
တက္ကော ဝိဟိံသာဝိတက္ကဿ။ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော စ ကာမဝိတက္ကဿ ပစ္စနီကော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အဗျာ
ပါဒအဝိဟိံသာဝိတက္ကာ ဗျာပါဒဝိဟိံသာဝိတက္ကာနံ။

တတ္ထ ယောဂါဝစရော ကာမဝိတက္ကဿ ပဒဃာတနတ္ထံ ကာမဝိတက္ကံ ဝါ သမ္မသတိ အညံ ဝါ ပန ကိဉ္စိ
သင်္ခါရံ။ အထဿ ဝိပဿနာက္ခဏေ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော တဒင်္ဂဝသေန ကာမဝိတက္ကဿ
ပဒဃာတံ ပဒစ္ဆေဒံ ကရောန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ မဂ္ဂံ ပာပေတိ။ အထဿ မဂ္ဂက္ခဏေ
မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော သမုစ္ဆေဒဝသေန ကာမဝိတက္ကဿ ပဒဃာတံ ပဒစ္ဆေဒံ ကရောန္တော ဥပ္ပဇ္ဇ
တိ; ဗျာပါဒဝိတက္ကဿာပိ ပဒဃာတနတ္ထံ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ ဝါ အညံ ဝါ သင်္ခါရံ သမ္မသတိ; ဝိဟိံသာဝိတက္

ကသ္မာ ပဒဃာတနတ္ထိ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ တ အညံ တ သဒ္ဒါရံ သမ္မသတိ။ အထသ္မာ ဝိပဿနာက္ခဏေတိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ကာမဝိတက္ကာဒီနံ ပန တိဏ္ဏံ ဟဒ္ဒိယံ ဝိဘတ္တေသု အင္ဂတိံသာရမ္မဏေသု ကေကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ အပစ္စနီကံ နာမ နတ္ထိ။ ကေန္တတော ပန ကာမဝိတက္ကဿ တာဝ အသုဘေသု ပဌမဇ္ဈာနမေဝ ပစ္စနီကံ, ဗျာပာဒဝိတက္ကဿ မေတ္တာယ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနာနိ, ဝိဟိံသာဝိတက္ကဿ ကရုဏာယ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနာနိ။ တသ္မာ အသုဘေ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဈာနံ သမာပန္နဿ သမာပတ္တိက္ခဏေ ဈာနသမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ကာမဝိတက္ကဿ ပစ္စနီကော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဈာနံ ဟဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေန္တဿ ဝိပဿနာက္ခဏေ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော တဒင်္ဂဝသေန ကာမဝိတက္ကဿ ပစ္စနီကော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ မဂ္ဂံ ဟပေန္တဿ မဂ္ဂက္ခဏေ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော သမုစ္ဆေဒဝသေန ကာမဝိတက္ကဿ ပစ္စနီကော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နော နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပောတိ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

မေတ္တာယ ပန ပရိကမ္မံ ကတွာ, ကရုဏာယ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဈာနံ သမာပဇ္ဇတီတိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နော အဗျာပာဒသင်္ကပ္ပောတိ ဝုစ္စတိ, အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပောတိ စ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝမေတေ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒယော ဝိပဿနာဈာနဝသေန ဥပ္ပတ္တီနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ; မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နဿ အကုသလသင်္ကပ္ပဿ ပဒစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနော ဧကောဝ ကုသလသင်္ကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ သမ္မာသင်္ကပ္ပော နာမ။

သမ္မာဝါစာ နိဒ္ဒေသေပိ ယသ္မာ အညေနေဝ စိတ္တေန မုသာဝါဒာ ဝိရမတိ, အညေနညေန ပိသုဏဝါစာဒီဟိ, တသ္မာ ဝေတေသ္မော်ပေတာ ဝေရမဏိယော ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ; မဂ္ဂက္ခဏေ ပန မိစ္ဆာဝါစာသင်္ခါတာယ စတုဗ္ဗိဓာယ အကုသလဒုဿီလျစေတနာယ ပဒစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ သမ္မာဝါစာသင်္ခါတာ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ သမ္မာဝါစာ နာမ။

သမ္မာကမ္မန္တ နိဒ္ဒေသေပိ ယသ္မာ အညေနေဝ စိတ္တေန ပါဏာတိပါတာ ဝိရမတိ, အညေန အဒိန္နာဒါနာ, အညေန ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ, တသ္မာ တိဿောပေတာ ဝေရမဏိယော ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ; မဂ္ဂက္ခဏေ ပန မိစ္ဆာကမ္မန္တသင်္ခါတာယ တိဝိဓာယ အကုသလဒုဿီလျစေတနာယ ပဒစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ သမ္မာကမ္မန္တသင်္ခါတာ အကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ သမ္မာကမ္မန္တော နာမ။

သမ္မာအာဇီဝနိဒ္ဒေသေ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **အရိယသာဝကော**တိ အရိယဿ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။ **မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဟာယာ**တိ ဟာပကံ အာဇီဝံ ပဇဟိတွာ။ **သမ္မာအာဇီဝေနာ**တိ ဗုဒ္ဓပသတ္ထေန ကုသလအာဇီဝေန။ **ဇီဝိကံ ကပ္ပေတီ**တိ ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိံ ပဝတ္တေတိ။ ဣဓာပိ ယသ္မာ အညေနေဝ စိတ္တေန ကာယဒွာရဝီတိက္ကမာ ဝိရမတိ; အညေန ဝစီဒွာရဝီတိက္ကမာ, တသ္မာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ; မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဒွီသု ဒွာရေသု သတ္တန္နံ ကမ္မပထာနံ ဝသေန ဥပ္ပန္နာယ မိစ္ဆာအာဇီဝဒုဿီလျစေတနာယ ပဒစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ သမ္မာအာဇီဝသင်္ခါတာ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ သမ္မာအာဇီဝေါ နာမ။

သမ္မာဝါယာမ နိဒ္ဒေသော သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေ အနုပဒဝဏ္ဏနာဝသေန အာဝိဘဝိဿတိ။ အယံ ပန ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာစိတ္တေသု လဗ္ဘတိ။ အညေနေဝ ဟိ စိတ္တေန အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒာယ ဝါယာမံ ကရောတိ, အညေန ဥပ္ပန္နာနံ ပဟာနာယ; အညေနေဝ စ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒာယ, အညေန ဥပ္ပန္နာနံ ဌိတိယာ; မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဧကစိတ္တေယေဝ လဗ္ဘတိ။ ဧကမေဝ ဟိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ စတုကိစ္စသာဓနဋ္ဌေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဗ္ဘတိ။

သမ္မာသတိနိဒ္ဒေသောပိ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ အနုပဒဝဏ္ဏနာဝသေန အာဝိဘဝိဿတိ။ အယမ္ပိ စ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာစိတ္တေသု လဗ္ဘတိ။ အညေနေဝ ဟိ စိတ္တေန ကာယံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, အညေနညေန ဝေဒနာဒီနိ; မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဧကစိတ္တေယေဝ လဗ္ဘတိ။ ဧကာယေဝ ဟိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သတိ စတုကိစ္စသာဓနဋ္ဌေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။

သမ္မာသမာဓိနိဒ္ဒေသေ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေပိ။ ပုဗ္ဗဘာဂေ သမာပတ္တိဝသေန နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ နာနာမဂ္ဂဝသေန။ ဧကဿ ဟိ ပဌမမဂ္ဂေ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, ဒုတိယမဂ္ဂာဒယောပိ ပဌမဇ္ဈာနိကာ, ဒုတိယာဒီသု အညတရဇ္ဈာနိကာ တ။ ဧကဿ ပဌမမဂ္ဂေ ဒုတိယာဒီနံ အညတရဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, ဒုတိယာဒယောပိ ဒုတိယာဒီနံ အညတရဇ္ဈာနိကာ တ ပဌမဇ္ဈာနိကာ တ။ ဧဝံ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂ ဈာနဝသေန သဒိသာ တ အသဒိသာ တ ဧကစ္စသဒိသာ တ ဟောန္တိ။

အယံ ပနဿ ဝိသေသော ပာဒကဇ္ဈာနနိယာမေန ဟောတိ။ ပာဒကဇ္ဈာနနိယာမေန တာဝ ပဌမဇ္ဈာနလာဘိနော ပဌမဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ; မဂ္ဂင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ ပရိပုဏ္ဏာနေဝ ဟောန္တိ။ ဒုတိယဇ္ဈာနတော ဥဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော မဂ္ဂေ ဒုတိယဇ္ဈာနိကော ဟောတိ; မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ သတ္တ ဟောန္တိ။ တတိယဇ္ဈာနတော ဥဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော မဂ္ဂေ တတိယဇ္ဈာနိကော ဟောတိ; မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ သတ္တ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ ဆ ဟောန္တိ။ ဧသ နယော စတုတ္ထဇ္ဈာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ။

အာရုပ္ပေ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဉ္စ ခော လောကုတ္တရံ နော လောကိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ကထန္တိ? ဧတ္ထာပိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု ယတော ဥဋ္ဌာယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိလဘိတွာ အာရုပ္ပသမာပတ္တိံ ဘာဝေတွာ ယော အာရုပ္ပေ ဥပ္ပန္နော, တံဈာနိကာဝ တဿ တတ္ထ တယော မဂ္ဂ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ။ ဧဝံ ပာဒကဇ္ဈာနမေဝ နိယာမေတိ။ ကေစိ ပန ထေရာ "ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ နိယာမေန္တီ"တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ "ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယာမေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ "ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ နိယာမေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ ဝါဒဝိနိစ္ဆယော ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ လောကုတ္တရပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၃၅၀) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အယံ ဝုစ္စတိ သမ္မာသမာဓီ**တိ ယာ ဣမေသု စတူသု ဈာနေသု ဧကဂ္ဂတာ, အယံ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယော, အပရဘာဂေ လောကုတ္တရော သမ္မာသမာဓိ နာမ ဝုစ္စတီတိ။ ဧဝံ လောကိယလောကုတ္တရဝသေန ဘဂဝတာ မဂ္ဂသစ္စံ ဒေသေသိ။

တတ္ထ လောကိယမဂ္ဂေ သဗ္ဗာနေဝ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ယထာနုရူပံ ဆသု အာရမ္မဏေသု အညတရာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ပန စတုသစ္စပဋိဝေဓာယ ပဝတ္တဿ အရိယဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ အဝိဇ္ဇာနုသယသမုဃာတကံ ပညာစက္ခု သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ တထာ သမ္ပန္နဒိဋ္ဌိဿ တံသမ္ပယုတ္တံ တိဝိဓမိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသမုဃာတကံ စေတသော နိဗ္ဗာနပဒာဘိနိရောပနံ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ တထာ ပဿန္တဿ ဝိတက္ကေန္တဿ စ တံသမ္ပယုတ္တာဝ စတုဗ္ဗိဓဝစီဒုစ္စရိတသမုဃာတိကာယ မိစ္ဆာဝါစာယ ဝိရတိ သမ္မာဝါစာ။ တထာ ဝိရမန္တဿ တံသမ္ပယုတ္တာဝ မိစ္ဆာကမ္မန္တသမုစ္ဆေဒိကာ တိဝိဓကာယဒုစ္စရိတဝိရတိ သမ္မာကမ္မန္တော။ တေသံယေဝ သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာနံ ဝေါဒါနဘူတာ တံသမ္ပယုတ္တာဝ ကုဟနာဒိသမုစ္ဆေဒိကာ မိစ္ဆာအာဇီဝဝိရတိ သမ္မာအာဇီဝေါ။ ဣမိဿာ သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝသံခါတာယ သီလဘူမိယံ ပတိဋ္ဌမာနဿ တဒနုရူပေါ တံသမ္ပယုတ္တောဝ ကောသဇ္ဇသမုစ္ဆေဒကော အနုပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ အကုသလကုသလာနံ အနုပ္ပာဒပဟာနုပ္ပာဒဋ္ဌိတိသာဓကော စ ဝီရိယာရမ္ဘော သမ္မာဝါယာမော။ ဧဝံ ဝါယမန္တဿ တံသမ္ပယုတ္တောဝ မိစ္ဆာသတိဝိနိဒ္ဓုနနကော ကာယာဒီသု ကာယာနုပဿနာဒိသာဓကော စ စေတသော အသမ္မောသော သမ္မာသတိ။ ဣတိ အနုတ္တရာယ သတိယာ သုဝိဟိတစိတ္တာရက္ခဿ တံသမ္ပယုတ္တာဝ မိစ္ဆာသမာဓိသမုဃာတိကာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ သမ္မာသမာဓီတိ။ ဧသ လောကုတ္တရော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ ယော သဟ လောကိယေန မဂ္ဂေန ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ သင်္ခံ ဂတော။

သော ခော ပနေသ မဂ္ဂေ သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပာနံ ဝိဇ္ဇာယ, သေသဓမ္မာနံ စရဏေန သင်္ဂဟိတတ္တာ **ဝိဇ္ဇာ စေဝ စရဏဉ္စ**။ တထာ တေသံ ဒွိန္နံ ဝိပဿနာယာနေန, ဣတရေသံ သမထယာနေန သင်္ဂဟိတတ္တာ **သမထော စေဝ ဝိပဿနာ စ**။ တေသံ တ ဒွိန္နံ ပညာက္ခန္ဓေန, တဒနန္တရာနံ တိဏ္ဏံ သီလက္ခန္ဓေန, အဝသေသာနံ သမာဓိက္ခန္ဓေန အဓိပညာအဓိသီလအဓိစိတ္တသိက္ခာဟိ စ သင်္ဂဟိတတ္တာ **ခန္ဓတ္တယဉ္စေဝ သိက္ခာတ္တယဉ္စ** ဟောတိ; ယေန သမန္နာဂတော အရိယသာဝကော ဒဿနသမတ္ထေဟိ စက္ခူဟိ ဂမနသမတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ သမန္နာဂတော အဒ္ဓိကော ဝိယ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဝိပဿနာယာနေန ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂံ, သမထယာနေန အတ္တကိလမထာနုယောဂန္တိ အန္တဒွယံ ပရိဝဇ္ဇေတွာ မဇ္ဈိမပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ပညာက္ခန္ဓေန မောဟက္ခန္ဓံ, သီလက္ခန္ဓေန ဒေါသက္ခန္ဓံ, သမာဓိက္ခန္ဓေန စ လောဘက္ခန္ဓံ ပဒါလေန္တော အဓိပညာသိက္ခာယ ပညာသမ္ပဒံ, အဓိသီလသိက္ခာယ သီလသမ္

ပဒံ, အဓိစိတ္တသိက္ခာယ သမာဓိသမ္ပဒန္တိ တိဿော သမ္ပတ္တိယော ပတ္ဝာ အမတံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတိ, အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနကလျာဏံ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မရတနဝိစိတ္တံ သမ္မတ္တနိယာမသင်္ခာတံ အရိယဘူမိဥ္စ ဩက္က ကန္တော ဟောတီတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၂၀၆-၂၁၄. ဣဒါနိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယံ ဟောတိ။ တတ္ထ ''အရိယသစ္စာနီ''တိ အဝတ္ဝာ နိပ္ပဒေသတော ပစ္စယသင်္ခာ တံ သမုဒယံ ဒဿေတုံ ''စတ္တာရိ သစ္စာနီ''တိ ဝုတ္တံ ။ အရိယသစ္စာနီတိ ဟိ ဝုတ္တေ အဝသေသာ စ ကိလေသာ, အဝ သေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာ, တီဏိ စ ကုသလမူလာနိ သာသဝါနိ, အဝသေသာ စ သာသဝါ ကုသလာ ဓမ္မာ န သင်္ဂယှေဟ န္တိ။ န စ ကေဝလံ တဏှာဝ ဒုက္ခံ သမုဒါနေတိ, ဣမေပိ အဝသေသာ စ ကိလေသာဒယော ပစ္စယာ သမုဒါနေန္တိယေဝ။ ဣတိ ဣမေပိ ပစ္စယာ ဒုက္ခံ သမုဒါနေန္တိယေဝါတိ နိပ္ပဒေသတော ပစ္စယသင်္ခာတံ သမုဒယံ ဒဿေတုံ ''အရိယသစ္စာ နီ''တိ အဝတ္ဝာ ''စတ္တာရိ သစ္စာနီ''တိ ဝုတ္တံ။

နိဒ္ဒေသဝါရေ စ နေသံ ပဥ္စမံ ဒုက္ခံ အနိဒ္ဒိသိတ္ဝာ တဿေဝ ဒုက္ခဿ သုခနိဒ္ဒေသတ္ထံ ဒုက္ခသမုဒယော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တသ္မိဉ္ဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ ''အဝသေသာ စ ကိလေသာ''တိအာဒိနာ နယေန ဒုက္ခသစ္စံ သုခနိဒ္ဒေသံ ဟောတိ။ နိရောဓသစ္စမ္ပိ တဏှာယ ပဟာနံ ''တဏှာယ စ အဝသေသာနဉ္စ ကိလေသာနံ ပဟာန''န္တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တဿ သမု ဒယဿ ပဟာနဝသေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ မဂ္ဂသစ္စံ ပနေတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနိကသောတာပတ္တိမဂ္ဂဝသေန ဓမ္မ သင်္ဂဏိယံ ဝိဘတ္တဿ ဒေသနာနယဿ မုခမတ္တမေဝ ဒဿေန္တေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တတ္ထ နယဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တံ ဉပရိ ပကာသယိဿာမ။

ယသ္မာ ပန န ကေဝလံ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါဝ ပဋိပဒါ ''ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသုဒ္ဓော ဟောတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၄၃၃) ဝစနတော ပန ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန ပဉ္စင်္ဂိကောပိ မဂ္ဂေါ ပဋိပဒါ ဧဝါ တိ ဒေသိတော, တသ္မာ တံ နယံ ဒဿေတုံ ပဉ္စင်္ဂိကဝါရောပိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ယသ္မာ စ န ကေဝလံ အဋ္ဌင်္ဂိကပဉ္စင်္ဂိက မဂ္ဂါဝ ပဋိပဒါ, သမ္ပယုတ္တကာ ပန အတိရေကပညာသဓမ္မာပိ ပဋိပဒါ ဧဝ, တသ္မာ တံ နယံ ဒဿေတုံ တတိယော သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝါရောပိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တတ္ထ ''အဝသေသာ ဓမ္မာ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ သမ္ပယုတ္တာ''တိ ဣဒံ ပရိဟာယတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ သဒိသမေဝ။

တတ္ထ အဋ္ဌင်္ဂိကဝါရဿ ''တဏှာယ အဝသေသာနဉ္စ ကိလေသာနံ ပဟာန''န္တိအာဒီသု ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာ သေသု ပဌမကောဋ္ဌာသေ တာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဈာနာဘိနိဝေသေ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ, သုဒ္ဓိကသုညတာ, သုညတပဋိ ပဒါ, သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတံ, အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဝါရေသု ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ စတုက္ကပဉ္စကနယာနံ ဝသေ န **ဒသ နယာ** ဟောန္တိ။ ဧဝံ သေသေသုပီတိ ဝီသတိယာ အဘိနိဝေသေသု **ဒွေ သတနယသတာနိ**။ တာနိ စတူဟိ အဓိပတီဟိ စ တုဂ္ဂုဏိတာနိ အဋ္ဌ ။ ဣတိ သုဒ္ဓိကာနိ ဒွေ သာဓိပတီ အဋ္ဌာတိ သဗ္ဗမ္ပိ **နယသဟဿံ** ဟောတိ။ ယထာ စ သောတာ ပတ္တိမဂ္ဂေ, ဧဝံ သေသမဂ္ဂေသုပီတိ **စတ္တာရိ နယသဟဿာနိ** ဟောန္တိ။ ယထာ စ ပဌမကောဋ္ဌာသေ စတ္တာရိ, ဧဝံ သေသေသုပီတိ အဋ္ဌင်္ဂိကဝါရေ ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု **ဝီသတိ နယသဟဿာနိ** ဟောန္တိ။ တထာ ပဉ္စင်္ဂိကဝါ ရေ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝါရေ စာတိ သဗ္ဗာနိပိ **သဋ္ဌိ နယသဟဿာနိ** သတ္ထာရာ ဝိဘတ္တာနိ။ ပါဠိ ပန သင်္ခေပေန အာဂတာ။ ဧဝမိဒံ တိဝိဓမဟာဝါရံ ပဉ္စဒသကောဋ္ဌာသံ သဋ္ဌိနယသဟဿပဋိမဏ္ဍိတံ အဘိဓမ္မဘာဇနီယံ နာမ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. ပဉှာပုစ္ဆကေ စတုန္နမ္ပိ သစ္စာနံ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ကုသလာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သမုဒယသစ္စံ ကာမာဝစရဓမ္မေ အဿာဒေန္တဿ ပရိတ္တာရမ္မဏံ ဟောတိ, မဟဂ္ဂတဓမ္မေ အဿာဒေန္တဿ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ, ပညတ္တိံ အဿာဒေန္တဿ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ ဒုက္ခသစ္စံ ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ရူပာရူပာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပတ္တိကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ, နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ, ပဏ္ဏတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ မဂ္ဂသစ္စံ သဟဇာတဟေတုဝသေန သဗ္ဗအပိ မဂ္ဂဟေတုကံ ဝီရိယံ ဝါ ဝီမံသံ ဝါ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ မဂ္ဂါဓိပတိ, ဆန္ဒစိတ္တေသု အညတရာဓိပတိကာလေ နဝတ္တဗ္ဗံ နာမ ဟောတိ။ ဒုက္ခသစ္စံ အရိယာနံ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏံ, တေသံယေဝ မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါဓိပတိ, သေသဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။

ဒွေ သစ္စာနီတိ ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာနိ။ တာနိ ဟိ အတီတာဒိဘေဒေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပတ္တိကာလေ အတီတာဒိအာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ။ သမုဒယသစ္စံ အဇ္ဈတ္တာဒိဘေဒေ ဓမ္မေ အဿာဒေန္တဿ အဇ္ဈတ္တာဒိအာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဒုက္ခသစ္စံ အာကိဉ္စညာယတနကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏမ္ပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ပဉှာပုစ္ဆကေ ဒွေ သစ္စာနိ လောကိယာနိ ဟောန္တိ, ဒွေ လောကုတ္တရာနိ။ ယထာ စ ဣမသ္မိံ, ဧဝံ ပုရိမေသုပိ ဒွီသု။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ တီသုပိ သုတ္တန္တဘာဇနီယာဒီသု လောကိယလောကုတ္တရာနေဝ သစ္စာနိ ကထိတာနိ။ ဧဝမယံ သစ္စဝိဘင်္ဂေါပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

သစ္စဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေါ

၁. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၂၁၉. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေ **ဗာဝီသတီ**တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ဣန္ဒြိယာနီ** တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ။ ဣဒါနိ တာနိ သရူပတော ဒဿေန္တော **စက္ခုန္ဒြိယ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ စက္ခုဒွါရေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **စက္ခုန္ဒြိယံ** ။ သောတဃာနဇိဝှာကာယဒွါရေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ကာယိန္ဒြိယံ** ။ ဝိဇာနနလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **မနိန္ဒြိယံ** ။ ဣတ္ထိဘာဝေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ဣတ္ထိန္ဒြိယံ** ။ ပုရိသဘာဝေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ပုရိသိန္ဒြိယံ**။ အနုပာလနလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ဇီဝိတိန္ဒြိယံ** ။ သုခလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **သုခိန္ဒြိယံ** ။ ဒုက္ခသောမနဿ ဒေါမနဿ ဥပေက္ခာလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ** ။ အဓိမောက္ခလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ** ။ ပဂ္ဂဟလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ဝီရိယိန္ဒြိယံ** ။ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **သတိန္ဒြိယံ** ။ အဝိက္ခေပလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **သမာဓိန္ဒြိယံ** ။ ဒဿနလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ပညိန္ဒြိယံ** ။ အနညာတညဿာမီတိ ပဝတ္တေ ဇာနနလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ**။ ဉာတာနံယေဝ ဓမ္မာနံ ပုန အာဇာနနေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **အညိန္ဒြိယံ** ။ အညာတာဝိဘာဝေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **အညာတာဝိန္ဒြိယံ** ။

ဣဓ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ နာမ န ဂဟိတံ။ ကသ္မာ? သုတ္တန္တေ ဣမာယ ပဋိပာဋိယာ ဗာဝီသတိယာ ဣန္ဒြိယာနံ အနာဂတတ္တာ။ သုတ္တန္တသ္မိဉှိ ကတ္ထစိ ဒွေဝ ဣန္ဒြိယာနိ ကထိတာနိ, ကတ္ထစိ တီဏိ, ကတ္ထစိ ပဉ္စ။ ဧဝံ ပန နိရန္တရံ ဒွါဝီသတိ အာဂတာနိ နာမ နတ္ထိ။ အယံ တာဝေတ္ထ အဋ္ဌကထာနယော။ အယံ ပန အပရော နယော – ဧတေသု ဟိ

အတ္ထတော လက္ခဏာဒီဟိ၊ ကမတော စ ဝိဇာနိယာ။
ဘေဒာဘေဒာ တထာ ကိစ္စာ၊ ဘူမိတော စ ဝိနိစ္ဆယံ။

တတ္ထ စက္ခာဒီနံ တာဝ ''စက္ခတီတိ စက္ခု''တိအာဒိနာ နယေန **အတ္ထော** ပကာသိတော။ ပစ္ဆိမေသု ပန တီသု ပဌမံ 'ပုဗ္ဗဘာဂေ အနညာတံ အမတံ ပဒံ စတုသစ္စဓမ္မံ ဝါ ဇာနိဿာမီ'တိ ဧဝံ ပဋိပန္နဿ ဥပ္ပန္နတော ဣန္ဒြိယဋ္ဌသမ္ဘဝတော စ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယံ အာဇာနနတော စ ဣန္ဒြိယဋ္ဌသမ္ဘဝတော စ အညိန္ဒြိယံ။ တတိယံ အညာတာဝိနော စတူသု သစ္စေသု နိဋ္ဌိတဉာဏကိစ္စဿ ခီဏာသဝဿေဝ ဥပ္ပန္နတော ဣန္ဒြိယဋ္ဌသမ္ဘဝတော စ အညာတာဝိန္ဒြိယံ။

ကော ပနေသ ဣန္ဒြိယဋ္ဌော နာမာတိ? ဣန္ဒလိင်္ဂဋ္ဌော ဣန္ဒြိယဋ္ဌော, ဣန္ဒဒေသိတဋ္ဌော ဣန္ဒြိယဋ္ဌော, ဣန္ဒဒိဋ္ဌဋ္ဌော ဣန္ဒြိယဋ္ဌော, ဣန္ဒသိဋ္ဌဋ္ဌော ဣန္ဒြိယဋ္ဌော, ဣန္ဒဇုဋ္ဌဋ္ဌော ဣန္ဒြိယဋ္ဌော။ သော သဗ္ဗောပိ ဣဓ ယထာယောဂံ ယုဇ္ဇတိ။ ဘဂဝါ ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပရမိဿရိယဘာဝတော ဣန္ဒော။ ကုသလာကုသလဉ္စ ကမ္မံ ကမ္မေသု ကဿစိ ဣဿရိယာဘာဝတော။ တေနေဝေတ္ထ ကမ္မသဉ္ဇနိတာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ကုသလာကုသလကမ္မံ ဥလ္လိင်္ဂေန္တိ။ တေန စ သိဋ္ဌာနီတိ ဣန္ဒလိင်္ဂဋ္ဌေန ဣန္ဒသိဋ္ဌဋ္ဌေန စ ဣန္ဒြိယာနိ။ သဗ္ဗာနေဝ ပနေတာနိ ဘဂဝတာ ယထာဘူတတော ပကာသိတာနိ စ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါနိ စာတိ ဣန္ဒဒေသိတဋ္ဌေန ဣန္ဒဒိဋ္ဌဋ္ဌေန စ ဣန္ဒြိယာနိ။ တေနေဝ ဘဂဝတာ မုနိန္ဒေန ကာနိစိ ဂေါစရာသေဝနာယ, ကာနိစိ ဘာဝနာသေဝနာယ သေဝိတာနီတိ ဣန္ဒဇုဋ္ဌဋ္ဌေနပိ ဣန္ဒြိယာနိ။ အပိစ အာဓိပစ္စသင်္ခါတေန ဣဿရိယဋ္ဌေနာပိ ဧတာနိ ဣန္ဒြိယာနိ။ စက္ခုဝိညာဏာဒိပ္ပဝတ္တိယဉှိ စက္ခာဒီနံ သိဒ္ဓမာဓိပစ္စံ; တသ္မိံ တိက္ခေ တိက္ခတ္တာ မန္ဒေ စ မန္ဒတ္တာတိ။ အယံ တာဝေတ္ထ **'အတ္ထတော'** ဝိနိစ္ဆယော။

'လက္ခဏာဒီဟီ'တိ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနေဟိပိ စက္ခာဒီနံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝိဇာနိယာတိ အတ္ထော။ တာနိ နေသံ လက္ခဏာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနေဝ။ ပညိန္ဒြိယာဒီနိ ဟိ စတ္တာရိ အတ္ထတော အမောဟောယေဝ။ သေသာနိ တတ္ထ သရူပေနေဝ အာဂတာနိ။

‘ကမတော’တိ အယမ္ပိ ဒေသနာက္ကမောဝ။ တတ္ထ အဇ္ဈတ္တခမ္မံ ပရိညာယ အရိယဘူမိပဋိလာဘော ဟောတီတိ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နာနိ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ ပဌမံ ဒေသိတာနိ။ သော ပနတ္တဘာဝေ ယံ ခမ္မံ ဥပာဒာယ ဣတ္ထီတိ ဝါ ပုရိ သောတိ ဝါ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, အယံ သောတိ နိဒဿနတ္ထံ တတော ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြိယဥ္စ ။ သော ဒုဝိဓောပိ ဇီဝိ တိန္ဒြိယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တီတိ ဉာပနတ္ထံ တတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ယာဝ တဿ ပဝတ္တိ တာဝ ဧတေသံ ဝေဒယိတာနံ အနိဝတ္ တိ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ သဗ္ဗံ တံ သုခဒုက္ခန္တိ ဉာပနတ္ထံ တတော သုခိန္ဒြိယာဒီနိ။ တံနိရောဓတ္ထံ ပန ဧတေ ခမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာတိ ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ တတော သဒ္ဓာဒီနိ။ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ ဧသ ခမ္မော ပဌမံ အတ္တနိ ဟတုဘာဝ တီတိ ပဋိပတ္တိယာ အမောဃဘာဝဒဿနတ္ထံ တတော အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ။ တဿေဝ ဖလတ္တာ တ တော အနန္တရံ ဘာဝေတဗ္ဗတ္တာ စ တတော အညိန္ဒြိယံ။ ဣတော ပရံ ဘာဝနာယ ဣမဿ အဓိဂမော, အဓိဂတေ စ ပနိ မဿိံ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏီယန္တိ ဉာပနတ္ထံ အန္တေ ပရမဿာသဘူတံ အညာတာဝိန္ဒြိယံ ဒေသိတန္တိ အယ မေတ္ထ ကမော။

‘ဘေဒာဘေဒာ’တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿေဝ စေတ္ထ ဘေဒော။ တဉှိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ သေသာနံ အဘေဒောတိ ဧဝမေတ္ထ ဘေဒာဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယံ ဝိဇာနိယာ။

‘ကိစ္စာ’ တိ ကိံ ဣန္ဒြိယာနံ ကိစ္စန္တိ စေ? စက္ခုန္ဒြိယဿ တာဝ ‘‘စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ ပယုတ္တကာနဉ္စ ခမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ ဝစနတော ယံ တံ ဣန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေန သာဓေတဗ္ဗံ အတ္တနော တိက္ခမန္ဒာဒိဘာဝေန စက္ခုဝိညာဏာဒိခမ္မာနံ တိက္ခမန္ဒာဒိသင်္ခာတံ အတ္တာကာရာနုဝတ္တာပနံ ဣဒံ ‘ကိစ္ စံ’။ ဧဝံ သောတဃာနဇိဝှာကာယာနံ။ မနိန္ဒြိယဿ ပန သဟဇာတခမ္မာနံ အတ္တနော ဝသဝတ္တာပနံ, ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ သ သဟဇာတခမ္မာနုပာလနံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနံ ဣတ္ထိပုရိသနိမိတ္တကုတ္တာကပ္ပာကာရာနုဝိဓာနံ, သုခ ဒုက္ခသောမနဿဒောမနဿိန္ဒြိယာနံ သဟဇာတခမ္မေ အဘိဘဝိတွာ ယထာသကံ ဩဠာရိကာကာရာနုပာပနံ, ဥပေက္ ခိန္ဒြိယဿ သန္တပဏီတမဇ္ဈတ္တာကာရာနုပာပနံ, သဒ္ဓါဒီနံ ပဋိပက္ခာဘိဘဝနံ သမ္ပယုတ္တခမ္မာနဉ္စ ပသန္နာ ကာရာဒိဘာဝသမ္ပာပနံ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယဿ သံယောဇနတ္တယပ္ပဟာနဉ္စေဝ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ တပ္ပဟာနာဘိမုခဘာဝကရဏံ, အညိန္ဒြိယဿ ကာမရာဂဗျာပာဒာဒိတနုကရဏပဟာနဉ္စေဝ သဟဇာတာနဉ္စ အတ္တ နော ဝသာနုဝတ္တာပနံ, အညာတာဝိန္ဒြိယဿ သဗ္ဗကိစ္စေသု ဥဿုက္ကပ္ပဟာနဉ္စေဝ အမတာဘိမုခဘာဝပစ္စယတာ စ သမ္ပယုတ္တာနန္တိ ဧဝမေတ္ထ ကိစ္စတော ဝိနိစ္ဆယံ ဝိဇာနိယာ။

‘ဘူမိတော’တိ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဣတ္ထိပုရိသသုခဒုက္ခဒောမနဿိန္ဒြိယာနိ စေတ္ထ ကာမာဝစရာ နေဝ ။ မနိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယဥပေက္ခိန္ဒြိယာနိ, သဒ္ဓါဝီရိယသတိသမာဓိပညိန္ဒြိယာနိ စ စတုဘူမိပရိယာပန္နာနိ။ သောမနဿိန္ဒြိယံ ကာမာဝစရ-ရူပာဝစရ-လောကုတ္တရဝသေန ဘူမိတ္တယပရိယာပန္နံ။ အဝသာနေ တီဏိ လောကုတ္တရာနေဝါတိ ဧဝံ ဘူမိတော ဝိနိစ္ဆယံ ဝိဇာနိယာ။ ဧဝဉှိ ဝိဇာနန္တော –

> သံဝေဂဗဟုလော ဘိက္ခု၊ ဌိတော ဣန္ဒြိယသံဝရေ။
> ဣန္ဒြိယာနိ ပရိညာယ၊ ဒုက္ခဿန္တံ နိဂစ္ဆတီတိ။

၂၂၀. နိဒ္ဒေသဝါရေ ‘‘ယံ စက္ခု စတုန္နံ မဟာဘူတာန’’န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ ခမ္မသင်္ဂဏီယံ ပဒဘာဇနေ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၉၅ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝီရိယိန္ဒြိယသမာဓိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသာဒီသု စ သမ္မာဝါယာမော မိစ္ဆာဝါ ယာမော သမ္မာသမာဓိ မိစ္ဆာသမာဓီတိအာဒီနိ န ဝုတ္တာနိ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗသင်္ဂာဟကတ္တာ။ သဗ္ဗသင်္ဂာဟကာနိ ဟိ ဣဓ ဣန္ ဒြိယာနိ ကထိတာနိ။ ဧဝံ သန္တေပေတ္ထ ဒသ ဣန္ဒြိယာနိ လောကိယာနိ ကာမာဝစရာနေဝ, တီဏိ လောကုတ္တရာနိ, နဝ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနီတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. ပဉှာပုစ္ဆကေ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဣန္ဒြိယာနံ ကုသလာဒိဝိဘာဂေ ပာဠိနယာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၂၃. အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန **သတ္တိန္ဒြိယာ အနာရမ္မဏာ** တိ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပန အရူပမိဿကတ္တာ န ဧကံသေန အနာရမ္မဏံ။ **ဒွိန္ဒြိယာ** တိ ဒွေဝ ဣန္ဒြိယာ; သုခ ဒုက္ခဒွယံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တဉှိ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္မဏံ။ **ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ သိယာ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, သိယာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏန္တိ** ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏံ ဟောတိ , ရူပာဝစရာရူပာဝစရေ ပန အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ, ပဏ္ဏတ္တိံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ **နဝိန္ဒြိယာ သိယာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ**တိ မနိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယသောမနဿိန္ဒြိယဥပေက္ခိန္ဒြိယာနိ စေဝ သဒ္ဓာဒိပဉ္စကဉ္စ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉှိ ရူပမိဿကတ္တာ အနာရမ္မဏေသု ရူပဓမ္မေသု သင်္ဂဟိတမ္ပိ အရူပကောဋ္ဌာသေန သိယာပက္ခေ သင်္ဂဟိတံ။

စတ္တာရိ ဣန္ဒြိယာနိ တိ သုခဒုက္ခဒေါမနဿအညာတာဝိန္ဒြိယာနိ။ တာနိ ဟိ မဂ္ဂါရမ္မဏတ္တိကေ န ဘဇန္တိ။ **မဂ္ဂဟေတုက** န္တိ သဟဇာတဟေတုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝီရိယဝီမံသာဇေဋ္ဌကကာလေ သိယာ မဂ္ဂါဓိပတိ, ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌကကာလေ သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာ။

ဒသိန္ဒြိယာ သိယာ ဥပ္ပန္နာ, သိယာ ဥပ္ပါဒိနော တိ သတ္တ ရူပိန္ဒြိယာနိ တီဏိ စ ဝိပါကိန္ဒြိယာနိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဒသိန္ဒြိယာနိ ဒေါမနဿေန သဒ္ဓိံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနေဝ။ တတ္ထ ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ ပဏ္ဏတ္တိံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ, သေသာနိ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏကာလေပိ။ **တီဏိန္ဒြိယာနိ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာနီ** တိ တီဏိ လောကုတ္တရိန္ဒြိယာနိ။ **စတ္တာရီ** တိ သုခဒုက္ခသောမနဿဒေါမနဿာနိ။ တာနိ ဟိ အဇ္ဈတ္တဓမ္မေပိ ဗဟိဒ္ဓာဓမ္မေပိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တန္တိ။ **အဋ္ဌိန္ဒြိယာ** တိ မနိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယဥပေက္ခိန္ဒြိယာနိ စေဝ သဒ္ဓာဒိပဉ္စကဉ္စ။ တတ္ထ အာကိဉ္စညာယတနကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတိ ဣမသ္မိမ္ပိ ပဉှာပုစ္ဆကေ ဒသိန္ဒြိယာနိ ကာမာဝစရာနိ, တီဏိ လောကုတ္တရာနိ, နဝ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနေဝ ကထိတာနီတိ။ အယမ္ပိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေန သဒ္ဓိံ ဧကပရိစ္ဆေဒောဝ ဟောတိ။ အယံ ပန ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေါ ဒွေဝ ပရိဝဋ္ဋေ နီဟရိတွာ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယံ ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၂၅. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂေ ယာ ''အယံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိအာဒိနာ နယေန တန္တိ နိက္ခိတ္တာ, တဿာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တေန ဝိဘဇ္ဇဝါဒိမဏ္ဍလံ ဩတရိတွာ အာစရိယေ အနဗ္ဘာစိက္ခန္တေန သကသမယံ အဝေါက္ကမန္တေန ပရသမယံ အနာယူဟန္တေန သုတ္တံ အပ္ပဋိဗာဟန္တေန ဝိနယံ အနုလောမေန္တေန မဟာပဒေသေ ဩလောကေန္တေန ဓမ္မံ ဒီပေန္တေန အတ္ထံ သင်္ဂဟန္တေန တမေဝတ္ထံ ပုန အာဝတ္တေတွာ အပရေဟိပိ ပရိယာယေဟိ နိဒ္ဒိသန္တေန စ ယသ္မာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ကာတဗ္ဗာ ဟောတိ, ပကတိယာပိ စ ဒုက္ကရာဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ, ယထာဟု ပေါရာဏာ –

''သစ္စံ သတ္တော ပဋိသန္ဓိ၊ ပစ္စယာကာရမေဝ စ။
ဒုဒ္ဒသာ စတုရော ဓမ္မာ၊ ဒေသေတုဉ္စ သုဒုက္ကရာ''တိ။

တသ္မာ ''အညတြ အာဂမာဓိဂမပ္ပတ္တေဟိ န သုကရာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ''တိ ပရိတုလယိတွာ –

ဝတ္တုကာမော အဟံ အဇ္ဇ၊ ပစ္စယာကာရဝဏ္ဏနံ။
ပတိဋ္ဌံ နာဓိဂစ္ဆာမိ၊ အဇ္ဈောဂါဠှောဝ သာဂရံ။

သာသနံ ပနိဒံ နာနာ-ဒေသနာနယမဏ္ဍိတံ။
ပုဗ္ဗာစရိယမဂ္ဂေါ စ၊ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နော ပဝတ္တတိ။

ယသ္မာ တသ္မာ တဒုဘယံ၊ သန္နိဿာယတ္ထဝဏ္ဏနံ။
အာရဘိဿာမိ ဧတဿ၊ တံ သုဏာထ သမာဟိတာ။

ဝုတ္တဉှေတံ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ –

''ယော ကောစိမံ အဋ္ဌိံ ကတွာ သုဏေယျ၊
လဘေထ ပုဗ္ဗာပရိယံ ဝိသေသံ။
လဒ္ဓာန ပုဗ္ဗာပရိယံ ဝိသေသံ၊
အဒဿနံ မစ္စုရာဇဿ ဂစ္ဆေ''တိ။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ တိအာဒီသု ဟိ အာဒိတောယေဝ တာဝ –

ဒေသနာဘေဒတော အတ္ထ-လက္ခဏေကဝိဓာဒိတော။
အင်္ဂါနဉ္စ ဝဝတ္ထာနာ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ **'ဒေသနာဘေဒတော'**တိ ဘဂဝတော ဟိ ဝလ္လိဟာရကာနံ စတုန္နံ ပုရိသာနံ ဝလ္လိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ အာဒိတော ဝါ မဇ္ဈတော ဝါ ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနံ, တထာ ပရိယောသာနတော ဝါ မဇ္ဈတော ဝါ ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဒိံ စတုဗ္ဗိဓာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒေသနာ။ ယထာ ဟိ ဝလ္လိဟာရကေသု စတူသု ပုရိသေသု ဧကော ဝလ္လိယာ မူလမေဝ ပဌမံ ပဿတိ, သော တံ မူလေ ဆေတွာ သဗ္ဗံ အာကဍ္ဎိတွာ အာဒာယ ကမ္မေ ဥပနေတိ, ဧဝံ ဘဂဝါ ''ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ပေ။ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ''န္တိ အာဒိတော (မ. နိ. ၁.၄၀၂) ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဒေသေတိ။

ယထာ ပန တေသု ပုရိသေသု ဧကော ဝလ္လိယာ မဇ္ဈံ ပဌမံ ပဿတိ, သော မဇ္ဈေ ဆိန္ဒိတွာ ဥပရိဘာဂံယေဝ အာကမိုတွာ အာဒါယ ကမ္မေ ဥပနေတိ, ဧဝံ ဘဂဝတ "တဿ တံ ဝေဒနံ အဘိနန္ဒတော အဘိဝဒတော အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နန္ဒီ; ယာ ဝေဒနာသု နန္ဒီ, တဒုပာဒါနံ, တဿုပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ"တိ (မ. နိ. ၁.၄၀၉; သံ. နိ. ၃.၅) မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာပိ ဒေသေတိ။

ယထာ စ တေသု ပုရိသေသု ဧကော ဝလ္လိယာ အဂ္ဂံ ပဌမံ ပဿတိ, သော အဂ္ဂေ ဂဟေတွာ အဂ္ဂါနုသာရေန ယာဝ မူလာ သဗ္ဗံ အာဒါယ ကမ္မေ ဥပနေတိ, ဧဝံ ဘဂဝတ "ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ, ဇာတိပစ္စယာ နု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဇရာမရဏံ နော ဝါ ကထံ ဝါ ဧတ္ထ ဟောတီ"တိ? "ဇာတိပစ္စယာ, ဘန္တေ, ဇရာမရဏံ; ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတိ – ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ"န္တိ။ "ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ။ပေ။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ, အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ နု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ နော ဝါ ကထံ ဝါ ဧတ္ထ ဟောတီ"တိ? "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ, ဘန္တေ, သင်္ခါရာ; ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတိ – အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိ ပရိယောသာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဒိတောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဒေသေတိ။

ယထာ ပန တေသု ပုရိသေသု ဧကော ဝလ္လိယာ မဇ္ဈမေဝ ပဌမံ ပဿတိ, သော မဇ္ဈေ ဆိန္ဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဩတရန္တော ယာဝ မူလာ အာဒါယ ကမ္မေ ဥပနေတိ , ဧဝံ ဘဂဝတ "ဣမေ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရော အာဟာရာ ကိံ နိဒါနာ, ကိံ သမုဒယာ, ကိံ ဇာတိကာ, ကိံ ပဘဝါ? ဣမေ စတ္တာရော အာဟာရာ တဏှာနိဒါနာ, တဏှာသမုဒယာ, တဏှာဇာတိကာ, တဏှာပဘဝါ။ တဏှာ စာယံ, ဘိက္ခဝေ, ကိံ နိဒါနာ? ဝေဒနာ, ဖဿော, သဠာယတနံ, နာမရူပံ, ဝိညာဏံ။ သင်္ခါရာ ကိံ နိဒါနာ။ပေ။ သင်္ခါရာ အဝိဇ္ဇာနိဒါနာ, အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ, အဝိဇ္ဇာဇာတိကာ, အဝိဇ္ဇာပဘဝါ"တိ (သံ. နိ. ၂.၁၁) မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဒိတော ဒေသေတိ။

ကသ္မာ ပနေဝံ ဒေသေတီတိ? ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ သမန္တဘဒ္ဒကတ္တာ, သယဉ္စ ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တတ္တာ။ သမန္တဘဒ္ဒကော ဟိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော တတော တတော ဉာယပ္ပဋိဝေဓာယ သံဝတ္တတိယေဝ။ ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော စ ဘဂဝါ စတုဝေသာရဇ္ဇပ္ပဋိသမ္ဘိဒါယောဂေန စတုဗ္ဗိဓဂမ္ဘီရဘာဝပ္ပတ္တိယာ စ။ သော ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တတ္တာ နာနာနယေဟေဝ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဝိသေသတော ပနဿ ယာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမဒေသနာ, သာ ပဝတ္တိကာရဏဝိဘာဂသမ္မူဠှံ ဝေနေယျဇနံ သမနုပဿတော ယထာသကေဟိ ကာရဏေဟိ ပဝတ္တိသန္ဒဿနတ္ထံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမသန္ဒဿနတ္ထဉ္စ ပဝတ္တိတာတိ ဉာတဗ္ဗာ။

ယာ ပရိယောသာနတော ပဋ္ဌာယ ပဋိလောမဒေသနာ, သာ "ကိစ္ဆံ ဝတာယံ လောကော အာပန္နော ဇာယတိ စ ဇီယတိ စ မီယတိ စာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၅၇) အာဒိနာ နယေန ကိစ္ဆာပန္နံ လောကမနုဝိလောကယတော ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိဝေဓာနုသာရေန တဿ တဿ ဇရာမရဏာဒိကဿ ဒုက္ခဿ အတ္တနာဓိဂတကာရဏသန္ဒဿနတ္ထံ။ ယာ ပန မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဒိ, သာ အာဟာရနိဒါနဝဝတ္ထာပနာနုသာရေန ယာဝ အတီတံ အဒ္ဓါနံ အတိဟရိတွာ ပုန အတီတဒ္ဓတော ပဘုတိ ဟေတုဖလပဋိပာဋိသန္ဒဿနတ္ထံ။ ယာ ပန မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာ ပဝတ္တာ, သာ ပစ္စုပ္ပန္နေ အဒ္ဓါနေ အနာဂတဒ္ဓဟေတုသမုဋ္ဌာနတော ပဘုတိ အနာဂတဒ္ဓသန္ဒဿနတ္ထံ။ တာသု ယာ သာ ပဝတ္တိကာရဏသမ္မူဠှဿ ဝေနေယျဇနဿ ယထာသကေဟိ ကာရဏေဟိ ပဝတ္တိသန္ဒဿနတ္ထံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမသန္ဒဿနတ္ထဉ္စ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမဒေသနာ ဝုတ္တာ, သာ ဣဓ နိက္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ အဝိဇ္ဇာ အာဒိတော ဝုတ္တာ? ကိံ ပကတိဝါဒီနံ ပကတိ ဝိယ အဝိဇ္ဇာပိ အကာရဏံ မူလကာရဏံ လောကဿာတိ? န အကာရဏံ။ "အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော"တိ ဟိ အဝိဇ္ဇာယ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ အတ္ထိ ပန ပရိယာယော ယေန မူလကာရဏံ သိယာ။ ကော ပန သောတိ? ဝဋ္ဋကထာယ သီသဘာဝေါ။ ဘဂဝါ ဟိ ဝဋ္ဋကထံ ကထေန္တော ဒွေ ဓမ္မေ သီသံ ကတွာ ကထေသိ – အဝိဇ္ဇံ ဝါ ဘဝတဏှံ ဝါ။ ယထာဟ – "ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ 'ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ, အထ စ ပန ပညာယတိ 'ဣဒပ္ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ"'တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၁); ဘဝတဏှံ ဝါ, ယထာဟ – "ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ ဘဝတဏှာယ 'ဣတော ပုဗ္ဗေ ဘဝတဏှာ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ, အထ စ ပန ပညာယတိ 'ဣဒပ္ပစ္စယာ ဘဝတဏှာ"'တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၂)။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ ဝဋ္ဋကထံ ကထေန္တေန ကမေ ဒေ၀ဝ ဓမ္မေ သီသံ ကတ္ဝာ ကထေသီတိ? သုဂတိဒုဂ္ဂတိကမိ နော ကမ္မဿ ဝိသေသသဟေတုဘူတတ္တာ။ ဒုဂ္ဂတိကမိနော ဟိ ကမ္မဿ ဝိသေသဟေတု အဝိဇ္ဇာ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာဘိဘူတော ပုထုဇ္ဇနော, အဂ္ဂိသန္တာပလဂုဋ္ဌာဘိဃာတပရိဿမာဘိဘူတာ ဝဇ္ဈဂါဝီ တာယ ပရိဿမာတုရတာယ နိရဿာဒမ္ပိ အတ္တနော အနတ္ထာဝဟမ္ပိ စ ဥဏှောဒကပါနံ ဝိယ, ကိလေသသန္တာပတော နိရဿာဒမ္ပိ ဒုဂ္ဂတိဝိနိပါ တတော စ အတ္တနော အနတ္ထာဝဟမ္ပိ ပါဏာတိပါတာဒိမနေကပ္ပကာရံ ဒုဂ္ဂတိကမိကမ္မံ အာရဘတိ။ သုဂတိကမိနော ပန ကမ္မဿ ဝိသေသသဟေတု ဘဝတဏှာ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဘဝတဏှာဘိဘူတော ပုထုဇ္ဇနော, ယထာ ဝုတ္တပ္ပ ပကာရာ ဂါဝီ သီတုဒကတဏှာယ သအဿာဒံ အတ္တနော ပရိဿမဝိနောဒနဉ္စ သီတုဒကပါနံ ဝိယ, ကိလေသသန္တာပဝိ ရဟတော သအဿာဒံ သုဂတိသမ္ပာပနေန အတ္တနော ဒုဂ္ဂတိဒုက္ခပရိဿမဝိနောဒနဉ္စ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏာဒိမ နေကပ္ပကာရံ သုဂတိကမိကမ္မံ အာရဘတိ။

ဧတေသု ပန ဝဋ္ဋကထာယ သီသဘူတေသု ဓမ္မေသု ကတ္ထစိ ဘဂဝတ ဧကဓမ္မမူလိကံ ဒေသနံ ဒေသေတိ, သေယျ ထိဒံ – ''ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇူပနိသာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရူပနိသံ ဝိညာဏ''န္တိအာဒိ (သံ. နိ. ၂.၂၃)။ တထာ ''ဥပါ ဒါနီယေသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု အဿာဒါနုပဿိနော ဝိဟရတော တဏှာ ပဝဍ္ဍတိ, တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါန''န္ တိအာဒိ (သံ. နိ. ၂.၅၂)။ ကတ္ထစိ ဥဘယမူလိကမ္ပိ, သေယျထိဒံ – ''အဝိဇ္ဇာနီဝရဏဿ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿ တဏှာ ယ သမ္ပယုတ္တဿ ဧဝမယံ ကာယော သမုဒါဂတော။ ဣတိ အယဉ္စေဝ ကာယော ဗဟိဒ္ဓါ စ နာမရူပံ ဣတ္ထေတံ ဒွယံ, ဒွယံ ပဋိစ္စ ဖဿော, သဠေဝါယတနာနိ ယေဟိ ဖုဋ္ဌော ဗာလော သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေတီ''တိအာဒိ (သံ. နိ. ၂.၁၉)။ တာသု တာသု ဒေသနာသု ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိ အယမိဓ အဝိဇ္ဇာဝသေန ဧကဓမ္မမူလိကာ ဒေသနာတိ ဝေဒိ တဗ္ဗာ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ ဒေသနာဘေဒတော ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'အတ္ထတော' တိ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပဒါနံ အတ္ထတော, သေယျထိဒံ – ပူရေတုံ အယုတ္တဋ္ဌေန ကာယဒုစ္စရိတာဒိ အဝိ န္ဒိယံ နာမ; အလဒ္ဓဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တံ အဝိန္ဒိယံ ဝိန္ဒတီတိ အဝိဇ္ဇာ။ တဗ္ဗိပရီတတော ကာယသုစရိတာဒိ ဝိန္ဒိယံ နာမ။ တံ ဝိန္ဒိယံ န ဝိန္ဒတီတိ အဝိဇ္ဇာ။ ခန္ဓာနံ ရာသဋ္ဌံ, အာယတနာနံ အာယတနဋ္ဌံ, ဓာတူနံ သုညဋ္ဌံ, သစ္စာနံ တထဋ္ဌံ, ဣ န္ဒြိယာနံ အာဓိပတေယျဋ္ဌံ အဝိဒိတံ ကရောတီတိ အဝိဇ္ဇာ။ ဒုက္ခာဒီနံ ပီဠနာဒိဝသေန ဝုတ္တံ စတုဗ္ဗိဓံ စတုဗ္ဗိဓံ အတ္ ထံ အဝိဒိတံ ကရောတီတိပိ အဝိဇ္ဇာ။ အန္တဝိရဟိတေ သံသာရေ သဗ္ဗယောနိဂတိဘဝဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု သ တ္တေ ဇဝါပေတီတိ အဝိဇ္ဇာ။ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနေသု ဣတ္ထိပုရိသာဒီသု ဇဝတိ, ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ခန္ဓာဒီသု န ဇဝ တီတိ အဝိဇ္ဇာ။ အပိစ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဝတ္ထာရမ္မဏာနံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဆာဒနတောပိ အဝိဇ္ဇာ။

ယံ ပဋိစ္စ ဖလမေတိ သော ပစ္စယော။ **ပဋိစ္စာ** တိ န ဝိနာ တေန; တံ အပစ္စက္ခိတွာတိ အတ္ထော။ **ဧတီ**တိ ဥပ္ပဇ္ဇ တိ စေဝ ပဝတ္တတိ စာတိ အတ္ထော။ အပိ စ ဥပကာရကဋ္ဌော ပစ္စယဋ္ဌော။ အဝိဇ္ဇာ စ သာ ပစ္စယော စာတိ အဝိဇ္ဇာပစ္စ ယော။ တသ္မာ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ**။

သင်္ခတမဘိသင်္ခရောန္တီတိ သင်္ခါရာ။ အပိစ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရသဒ္ဒေန အာဂတသင်္ခါရာ စာတိ ဒုဝိဓာ သင်္ခါရာ။ တတ္ထ ပုညာပုညာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရာ တယော, ကာယဝစီစိတ္တသင်္ခါရာ တယောတိ ဣမေ ဆ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ ။ တေ သဗ္ဗေပိ လောကိယကုသလာကုသလစေတနာမတ္တမေဝ ဟောန္တိ။

သင်္ခတသင်္ခါရော, အဘိသင်္ခတသင်္ခါရော, အဘိသင်္ခရဏကသင်္ခါရော, ပယောဂါဘိသင်္ခါရောတိ ဣမေ ပန စ တ္တာရော သင်္ခါရသဒ္ဒေန အာဂတသင်္ခါရာ။ တတ္ထ ''အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၁, ၂၇၂; သံ. နိ. ၁.၁၈၆; ၂.၁၄၃) ဝုတ္တာ သဗ္ဗေပိ သပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ **'သင်္ခတသင်္ခါရာ'** နာမ။ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ တေဘူမကာ ရူပါရူပဓမ္မာ **'အဘိသင်္ခတသင်္ခါရာ'** တိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တာ။ တေပိ ''အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္ တိ။ ဝိသုံ ပန နေသံ အာဂတဋ္ဌာနံ န ပညာယတိ။ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာ ပန **'အဘိသင်္ခရဏကသင်္ခါ ရော'**တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ''အဝိဇ္ဇာဂတောယံ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလော ပုညဉ္စေ အဘိသင်္ခရောတီ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၂.၅၁) အာဂတဋ္ဌာနံ ပညာယတိ။ ကာယိကစေတသိကံ ပန ဝီရိယံ **'ပယောဂါဘိသင်္ခါရော'** တိ ဝုစ္စတိ။ သော ''ယာဝ

တိကာ အဘိသင်္ခါရဿ ဂတိ, တာဝတိကံ ဂန္တွာ အက္ခာဟတံ မညေ အဋ္ဌာသီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၁၅) အာဂတော။

န ကေဝလဉ္စ ဓေတုယေဝ, အညေပိ ''သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇန္တဿ ခေါ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဘိက္ခုနော ပဌမံ နိရုဇ္ဈတိ ဝစီသင်္ခါရော, တတော ကာယသင်္ခါရော, တတော စိတ္တသင်္ခါရော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၄၆၄) နယေန သင်္ခါရသဒ္ဒေန အာဂတာ အနေကသင်္ခါရာ။ တေသု နတ္ထိ သော သင်္ခါရော, ယော သင်္ခတသင်္ခါရေ သင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆေယ့။ ဣတော ပရံ **သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ** န္တိအာဒီသု ယံ ဝုတ္တံ တံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဝုတ္တေ ပန ဝိဇာနာတီတိ **ဝိညာဏံ**။ နမတီတိ **နာမံ**။ ရုပ္ပတီတိ **ရူပံ**။ အာယေ တနောတိ, အာယတဉ္စ နယတီတိ **အာယတနံ**။ ဖုသတီတိ **ဖဿော**။ ဝေဒယတီတိ **ဝေဒနာ**။ ပရိတဿတီတိ **တဏှာ**။ ဥပာဒိယတီတိ **ဥပာဒာနံ**။ ဘဝတိ ဘာဝယတိ စာတိ **ဘဝေါ**။ ဇနနံ **ဇာတိ**။ ဇီရဏံ **ဇရာ**။ မရန္တိ ဧတေနာတိ **မရဏံ**။ သောစနံ **သောကော**။ ပရိဒေဝနံ **ပရိဒေဝေါ**။ ဒုက္ခယတီတိ **ဒုက္ခံ;** ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဝသေန ဒွေဓာ ခဏတီတိ **ဒုက္ခံ**။ ဒုမ္မနဿ ဘာဝေါ **ဒောမနဿံ**။ ဘုသော အာယာသော **ဥပါယာသော**။

သမ္ဘဝန္တီ တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ သောကာဒီဟေဝ, အထ ခေါ သဗ္ဗပဒေဟိ 'သမ္ဘဝန္တီ'တိ သဒ္ဒဿ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဣတရထာ ဟိ ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိ ဝုတ္တေ ကိံ ကရောန္တီတိ န ပညာယေယျုံ။ ''သမ္ဘဝန္တီ''တိ ပန ယောဇနာယ သတိ ''အဝိဇ္ဇာ စ သာ ပစ္စယော စာတိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော; တသ္မာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သမ္ဘဝန္တီ''တိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဧဝန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌနယနိဒဿနံ။ တေန အဝိဇ္ဇာဒီဟေဝ ကာရဏေဟိ, န ဣဿရနိမ္မာနာဒီဟီတိ ဒဿေတိ။ **ဧတဿာ** တိ ယထာဝုတ္တဿ။ **ကေဝလဿာ** တိ အသမ္မိဿဿ သကလဿ ဝါ။ **ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာ** တိ ဒုက္ခသမူဟဿ, န သတ္တဿ, န သုခသုဘာဒီနံ။ **သမုဒယော**တိ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဟောတီ**တိ သမ္ဘဝတိ။ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထတော ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'လက္ခဏာဒိတော'တိ အဝိဇ္ဇာဒီနံ လက္ခဏာဒိတော, သေယျထိဒံ – အညာဏလက္ခဏာ အဝိဇ္ဇာ, သမ္မောဟနရသာ, ဆာဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ, အာသဝပဒဋ္ဌာနာ။ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏာ သင်္ခါရာ, အာယူဟနရသာ, စေတနာပစ္စုပဋ္ဌာနာ, အဝိဇ္ဇာပဒဋ္ဌာနာ။ ဝိဇာနနလက္ခဏံ ဝိညာဏံ, ပုဗ္ဗင်္ဂမရသံ, ပဋိသန္ဓိပစ္စုပဋ္ဌာနံ, သင်္ခါရပဒဋ္ဌာနံ, ဝတ္ထာရမ္မဏပဒဋ္ဌာနံ ဝါ။ နမနလက္ခဏံ နာမံ, သမ္ပယောဂရသံ, အဝိနိဗ္ဘောဂပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ဝိညာဏပဒဋ္ဌာနံ။ ရုပ္ပနလက္ခဏံ ရူပံ, ဝိကိရဏရသံ, အဗျာကတပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ဝိညာဏပဒဋ္ဌာနံ။ အာယတနလက္ခဏံ သဠာယတနံ, ဒဿနာဒိရသံ, ဝတ္ထုဒွါရဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ , နာမရူပပဒဋ္ဌာနံ။ ဖုသနလက္ခဏော ဖဿော, သင်္ဃဋ္ဋနရသော, သင်္ဂတိပစ္စုပဋ္ဌာနော, သဠာယတနပဒဋ္ဌာနော။ အနုဘဝနလက္ခဏာ ဝေဒနာ, ဝိသယရသသမ္ဘောဂရသာ, သုခဒုက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဖဿပဒဋ္ဌာနာ။ ဟေတုလက္ခဏာ တဏှာ, အဘိနန္ဒနရသာ, အတိတ္တိဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဝေဒနာပဒဋ္ဌာနာ။ ဂဟဏလက္ခဏံ ဥပာဒာနံ, အမုဉ္စနရသံ, တဏှာဒဠှတ္တဒိဋ္ဌိပစ္စုပဋ္ဌာနံ, တဏှာပဒဋ္ဌာနံ။ ကမ္မကမ္မဖလလက္ခဏော ဘဝေါ, ဘာဝနဘဝနရသော, ကုသလာကုသလာဗျာကတပစ္စုပဋ္ဌာနော, ဥပာဒာနပဒဋ္ဌာနော။ ဇာတိအာဒီနံ လက္ခဏာဒီနိ သစ္စဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝမေတ္ထ လက္ခဏာဒိတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ဧကဝိဓာဒိတော'တိ ဧတ္ထ အဝိဇ္ဇာ အညာဏာဒဿနမောဟာဒိဘာဝတော ဧကဝိဓာ, အပ္ပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိတော ဒုဝိဓာ တထာ သင်္ခါရာသင်္ခါရတော, ဝေဒနာတ္တယသမ္ပယောဂတော တိဝိဓာ, စတုသစ္စအပ္ပဋိဝေဓတော စတုဗ္ဗိဓာ, ဂတိပဉ္စကာဒီနဝစ္ဆာဒနတော ပဉ္စဝိဓာ, ဒွါရာရမ္မဏတော ပန သဗ္ဗေသုပိ အရူပဓမ္မေသု ဆဗ္ဗိဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သင်္ခါရာ သာသဝဝိပါကဓမ္မဓမ္မာဒိဘာဝတော ဧကဝိဓာ, ကုသလာကုသလတော ဒုဝိဓာ တထာ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတဟီနမဇ္ဈိမမိစ္ဆတ္တနိယတာနိယတတော, တိဝိဓာ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒိဘာဝတော, စတုဗ္ဗိဓာ စတုယောနိသံဝတ္တနတော, ပဉ္စဝိဓာ ပဉ္စဂတိဂါမိတော။

ဝိညာဏံ လောကိယဝိပါကာဒိဘာဝတော ဧကဝိဓံ, သဟေတုကာဟေတုကာဒိတော ဒုဝိဓံ, ဘဝတ္တယပရိယာပန္နတော ဝေဒနာတ္တယသမ္ပယောဂတော အဟေတုကဒုဟေတုကတိဟေတုကတော စ တိဝိဓံ, ယောနိဂတိဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ ပဉ္စဝိဓဉ္စ။

နာမရူပံ ဝိညာဏသန္နိဿယတော ကမ္မပစ္စယတော စ ဧကဝိဓံ, သာရမ္မဏာနာရမ္မဏတော ဒုဝိဓံ, အတီတာဒိတော တိဝိဓံ, ယောနိဂတိဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ ပဉ္စဝိဓဉ္စ။

သဠာယတနံ သဉ္ဇာတိသမောသရဏဋ္ဌာနတော ဧကဝိဓံ, ဘူတပ္ပသာဒဝိညာဏာဒိတော ဒုဝိဓံ, သမ္ပတ္တာသမ္ပတ္တနောဘယဂေါစရတော တိဝိဓံ, ယောနိဂတိပရိယာပန္နတော စတုဗ္ဗိဓံ ပဉ္စဝိဓန္တိ ဣမိနာ နယေန ဖဿာဒီနမ္ပိ ဧကဝိဓာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ ဧဝမေတ္ထ ဧကဝိဓာဒိတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

‘အင္ဂါနဉ္စ ဝဝတ္ထာနာ’ တိ သောကာဒယော စေတ္ထ ဘဝစက္ကဿ အဝိဇ္ဇာဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ ဇရာမရဏဗ္ဘာဟတဿ ဟိ ဗာလဿ တေ သမ္ဘဝန္တိ။ ယထာဟ – ‘‘အဿုတဝါ, ဘိက္ခဝေ, ပုထုဇ္ဇနော သာရီရိကာယ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော သောစတိ ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ သမ္မောဟမာပဇ္ဇတီ’’တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၂)။ ယာဝ စ တေသံ ပဝတ္တိ တာဝ အဝိဇ္ဇာယာတိ ပုနပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ သမ္ဗန္ဓမေဝ ဟောတိ ဘဝစက္ကံ။ တသ္မာ တေသမ္ပိ ဇရာမရဏေနေဝ ဧကသင်္ခေပံ ကတွာ ဒွာဒသေဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒင်္ဂါနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝမေတ္ထ အင်္ဂါနံ ဝဝတ္ထာနတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။ အယံ တာဝေတ္ထ ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ ဥဒ္ဒေသတရဝသေန သင်္ခေပကထာ။

ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဝိဇ္ဇာပဒနိဒ္ဒေသော

၂၂၆. ဣဒါနိ နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာဝသေန ဝိတ္ထာရကထာ ဟောတိ။ ‘‘အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ’’တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာပစ္စယေသု သင်္ခါရေသု ဒဿေတဗ္ဗေသု ယသ္မာ ပုတ္တော ကထေတဗ္ဗေ ပဌမံ ပိတာ ကထီယတိ။ ဧဝဉှိ သတိ ‘မိတ္တဿ ပုတ္တော, ဒတ္တဿ ပုတ္တော’တိ ပုတ္တော သုကထိတော ဟောတိ။ တသ္မာ ဒေသနာကုသလော သတ္ထာ သင်္ခါရာနံ ဇနကတ္တေန ပိတုသဒိသံ အဝိဇ္ဇံ တာဝ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမာ အဝိဇ္ဇာ? ဒုက္ခေ အညာဏ** န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ယသ္မာ အယံ အဝိဇ္ဇာ ဒုက္ခသစ္စဿ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ ဇာနိတုံ ပဿိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န ဒေတိ, ဆာဒေတွာ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဂဏ္ဌိတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ‘‘ဒုက္ခေ အညာဏ’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ ယသ္မာ ဒုက္ခသမုဒယဿ ဒုက္ခနိရောဓဿ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ ဇာနိတုံ ပဿိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န ဒေတိ, ဆာဒေတွာ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဂဏ္ဌိတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ အညာဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု သုတ္တန္တိကပရိယာယေန အညာဏံ အဝိဇ္ဇာတိ ကထိတံ။

နိက္ခေပကဏ္ဍေ (ဓ. သ. ၁၀၆၇) ပန အဘိဓမ္မပရိယာယေန ‘‘ပုဗ္ဗန္တေ အညာဏ’’န္တိ အပရေသုပိ စတူသု ဌာနေသု အညာဏံ ဂဟိတံ။ တတ္ထ **ပုဗ္ဗန္တေ** တိ အတီတော အဒ္ဓါ, အတီတာနိ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ။ **အပရန္တေ** တိ အနာဂတော အဒ္ဓါ, အနာဂတာနိ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ။ **ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ** တိ တဒုဘယံ။ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** တိ သင်္ခါရာဒီနံ ကာရဏာနိ အဝိဇ္ဇာဒီနိ အင်္ဂါနိ။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မာ** တိ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တာ သင်္ခါရာဒယော ဓမ္မာ။ တတ္ရာယံ အဝိဇ္ဇာ ယသ္မာ အတီတာနံ ခန္ဓာဒီနံ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ ဇာနိတုံ ပဿိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န ဒေတိ, ဆာဒေတွာ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဂဏ္ဌိတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ‘‘ပုဗ္ဗန္တေ အညာဏ’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ ယသ္မာ အနာဂတာနံ ခန္ဓာဒီနံ, အတီတာနာဂတာနံ ခန္ဓာဒီနံ ဣဒပ္ပစ္စယတာယ စေဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မာနဉ္စ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ ဇာနိတုံ ပဿိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န ဒေတိ, ဆာဒေတွာ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဂဏ္ဌိတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု အညာဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဌာနေသု အဘိဓမ္မပရိယာယေန အညာဏံ အဝိဇ္ဇာတိ ကထိတံ။

ဇေ ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? ကိစ္စတော စေဝ ဇာတိတော စ အဝိဇ္ဇာ ကထိတာ နာမ ဟောတိ။ ကထံ ? အယဉှိ အဝိဇ္ဇာ ဣမာနိ အဋ္ဌ ဌာနာနိ ဇာနိတုံ ပဿိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န ဒေတီတိ ကိစ္စတော ကထိတာ; ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဇာတိတောပိ ကထိတာ။ ဇေ ကထေတွာ ပန ''ယံ ဧဝရူပံ အညာဏံ အဒဿန''န္တိအာဒီနိ ပဋ္ဌဝီသတိ ပဒာနိ အဝိဇ္ဇာယ လက္ခဏံ ဒဿေတုံ ဂဟိတာနိ။

တတ္ထ ယသ္မာ အယံ အဝိဇ္ဇာ ဣမေဟိ အဋ္ဌဟိ ပဒေဟိ ကထိတာပိ ပုန ပဋ္ဌဝီသတိယာ ပဒေဟိ လက္ခဏေ အကထိတေ သုကထိတာ နာမ န ဟောတိ, လက္ခဏေ ပန ကထိတေယေဝ သုကထိတာ နာမ ဟောတိ။ ယထာ ပုရိသော နဋ္ဌံ ကောဏံ ပရိယေသမာနော မနုဿေ ပုစ္ဆေယျ – ''အပိ, အယျာ, သေတံ ကောဏံ ပဿထ, ရတ္တံ ကောဏံ ပဿထာ''တိ? တေ ဇေ ဝဒေယျုံ – ''ဣမသ္မိံ ရဋ္ဌေ သေတရတ္တာနံ ကောဏာနံ အန္တော နတ္ထိ, ကိံ တေ ကောဏဿ လက္ခဏ''န္တိ? အထ တေန 'သဋ္ဌာဋ္ဌိ' တ 'နင်္ဂလံ' တတိ ဝုတ္တေ ကောဏော သုကထိတော နာမ ဘဝေယျ; ဧဝမေဝ ယသ္မာ အယံ အဝိဇ္ဇာ အဋ္ဌဟိ ပဒေဟိ ကထိတာပိ ပုန ပဋ္ဌဝီသတိယာ ပဒေဟိ လက္ခဏေ အကထိတေ သုကထိတာ နာမ န ဟောတိ, လက္ခဏေ ပန ကထိတေယေဝ သုကထိတာ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ယာနဿာ လက္ခဏဒဿနတ္ထံ ပဋ္ဌဝီသတိ ပဒာနိ ကထိတာနိ, တေသမ္ပိ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သေယျထိဒံ – ဉာဏံ နာမ ပညာ။ သာ အတ္တတ္ထံ ကာရဏာကာရဏံ စတုသစ္စဓမ္မံ ဝိဒိတံ ဟာကဋံ ကရောတိ။ အယံ ပန အဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ ဝိဒိတံ ဟာကဋံ ကာတုံ န ဒေတီတိ ဉာဏပစ္စနီကတော **အညာဏံ**။ ဒဿနန္တိပိ ပညာ။ သာပိ တံ အာကာရံ ပဿတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ ပဿိတုံ န ဒေတီတိ **အဒဿနံ**။ အဘိသမယောတိပိ ပညာ။ သာ တံ အာကာရံ အဘိသမေတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ အဘိသမေတုံ န ဒေတီတိ **အနဘိသမယော**။ အနုဗောဓော သမ္ဗောဓော ပဋိဝေဓောတိပိ ပညာ။ သာ တံ အာကာရံ အနုဗုဇ္ဈတိ သမ္ဗုဇ္ဈတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ အနုဗုဇ္ဈိတုံ သံဗုဇ္ဈိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န ဒေတီတိ **အနနုဗောဓော အသမ္ဗောဓော အပ္ပဋိဝေဓော**။ သင်္ဂါဟနာတိပိ ပညာ။ သာ တံ အာကာရံ ဂဟေတွာ ဃံသိတွာ ဂဏှာတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ ဂဟေတွာ ဃံသိတွာ ဂဏှိတုံ န ဒေတီတိ **အသင်္ဂါဟနာ**။ ပရိယောဂါဟနာတိပိ ပညာ။ သာ တံ အာကာရံ ဩဂါဟိတွာ အနုပဝိသိတွာ ဂဏှာတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ ဩဂါဟိတွာ အနုပဝိသိတွာ ဂဏှိတုံ န ဒေတီတိ **အပရိယောဂါဟနာ**။ သမပေက္ခနာတိပိ ပညာ။ သာ တံ အာကာရံ သမံ သမ္မာ စ ပေက္ခတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ သမံ သမ္မာ စ ပေက္ခိတုံ န ဒေတီတိ **အသမပေက္ခနာ**။ ပစ္စဝေက္ခဏာတိပိ ပညာ။ သာ တံ အာကာရံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခိတုံ န ဒေတီတိ **အပစ္စဝေက္ခဏာ**။ နာဿာ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ပစ္စက္ခံ အတ္ထိ, သယဉ္စ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ကတံ ကမ္မန္တိ **အပစ္စက္ခကမ္မံ**။ ဒုမ္မေဇ္ဈဘာဝတာယ **ဒုမ္မေဇ္ဈံ**။ ဗာလဘာဝတာယ **ဗာလျံ**။

သမ္ပဇညန္တိပိ ပညာ။ သာ အတ္တတ္ထံ ကာရဏာကာရဏံ စတုသစ္စဓမ္မံ သမ္မာ ပဇာနာတိ။ အဝိဇ္ဇာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တံ အာကာရံ ပဇာနိတုံ န ဒေတီတိ **အသမ္ပဇညံ**။ မောဟနဝသေန **မောဟော**။ ပမောဟနဝသေန **ပမောဟော**။ သမ္မောဟနဝသေန **သမ္မောဟော**။ အဝိန္ဒိယံ ဝိန္ဒတီတိအာဒိဝသေန **အဝိဇ္ဇာ**။ ဝဋ္ဋသ္မိံ ဩဟနတိ ဩသီဒာပေတီတိ **အဝိဇ္ဇောဃော**။ ဝဋ္ဋသ္မိံ ယောဇေတီတိ **အဝိဇ္ဇာယောဂေါ**။ အပ္ပဟီနဝသေန ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော စ **အဝိဇ္ဇာနုသယော**။ မဂ္ဂေ ပရိယုဋ္ဌိတစောရာ အဒ္ဓိကေ ဝိယ ကုသလစိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ ဂဏှာတိ ဝိလုမ္ပတီတိ **အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ**။ ယထာ နဂရဒွာရေ ပလိဃသင်္ခါတာယ လင်္ဂိယာ ပတိတာယ အန္တောနဂရေ မနုဿာနံ ဗဟိနဂရဂမနမ္ပိ ဗဟိနဂရေ မနုဿာနံ အန္တောနဂရပဝေသနမ္ပိ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝ ယဿ သက္ကာယနဂရေ အယံ ပတိတာ တဿ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကံ ဉာဏဂမနံ ပစ္ဆိဇ္ဇတီတိ **အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ** နာမ ဟောတိ။ အကုသလဉ္စ တံ မူလဉ္စ, အကုသလာနံ ဝါ မူလန္တိ **အကုသလမူလံ**။ တံ ပန န အညံ, ဣဓာဓိပ္ပေတော မောဟောတိ မောဟော အကုသလမူလံ။ **အယံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ** တိ အယံ ဇေလက္ခဏာ အဝိဇ္ဇာ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ ဇေ ပဋ္ဌဝီသတိပဒဝသေန အဝိဇ္ဇာယ လက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဇေလက္ခဏာ ပနာယံ အဝိဇ္ဇာ ဒုက္ခာဒီသု အညာဏန္တိ ဝုတ္တာပိ ဒုက္ခသစ္စဿ ဧကဒေသော ဟောတိ, သဟဇာတာ ဟောတိ, တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ဆာဒေတိ; သမုဒယသစ္စဿ န ဧကဒေသော ဟောတိ, သဟဇာတာ ဟောတိ, တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ဆာဒေတိ; နိရောဓသစ္စဿ နေဝ ဧကဒေသော ဟောတိ, န သဟဇာတာ, န တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ကေဝလံ ဆာဒေတိ; မဂ္ဂသစ္စဿာပိ န ဧကဒေသော, န သဟဇာတာ, န တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ကေဝလံ ဆာဒေတိ။ ဒု

က္ခာရမ္မဏာတာ အဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဥ္စ ဆာဒေတိ။ သမုဒယာရမ္မဏာတာ အဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဥ္စ ဆာဒေတိ။ နိရော ဓာရမ္မဏာတာ အဝိဇ္ဇာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တဥ္စ ဆာဒေတိ။ မဂ္ဂါရမ္မဏာတာ အဝိဇ္ဇာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တဥ္စ ဆာဒေတိ။

ဒွေဝ သစ္စာ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရာ။ ဒွေဝ သစ္စာ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသာ။ အပိစ ခော ပန ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ ဂမ္ ဘီရဥ္စေဝ ဒုဒ္ဒသဥ္စ။ တတ္ထ ဒုက္ခံ နာမ ပာကဋံ, လက္ခဏသ္သ ပန ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရံ နာမ ဇာတံ။ သမုဒယေပိ ဧ သေဝ နယော။ ယထာ ပန မဟာသမုဒ္ဒံ မန္ထေတွာ ဩဇာယ နီဟရဏံ နာမ ဘာရော, သိနေရုပာဒတော တလိကာယ ဥဒ္ဓ ရဏံ နာမ ဘာရော, ပဗ္ဗတံ ပီဠေတွာ ရသသ္သ နီဟရဏံ နာမ ဘာရော; ဧဝမေဝ ဒွေဝ သစ္စာနိ ဂမ္ဘီရတာယ ဧဝ ဒုဒ္ဒသာ နိ, နိရောဓသစ္စံ ပန အတိဂမ္ဘီရဥ္စ အတိဒုဒ္ဒသဥ္စာတိ။ ဧဝံ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရာနံ ဂမ္ဘီရတ္တာ စ ဒုဒ္ဒသာနံ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ပဋိစ္ဆာဒကံ မောဟန္ဓကာရံ အယံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာတိ။

အဝိဇ္ဇာပဒနိဒ္ဒေသော။

သင်္ခါရပဒနိဒ္ဒေသော

သင်္ခါရပဒေ ဟေဌာ ဝုတ္တသင်္ခါရေသု သင်္ခါရသဒ္ဒေန အာဂတသင်္ခါရေ အနာမသိတွာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင် ခါရေယေဝ ဒသ္သေန္တော **တတ္ထ ကတမေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ? ပုညာဘိသင်္ခါရော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပုနာ တိ အတ္တနော ကာရကံ, ပူရေတိ စသ္သ အဇ္ဈာသယံ, ပုဇ္ဇဥ္စ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ပုညော။ အဘိသင်္ခရောတီတိ ဝိပာကံ ကဋတ္တာရူပဥ္စာတိ အဘိသင်္ခါရော။ ပုညော ဝ အဘိသင်္ခါရော **ပုညာဘိသင်္ခါရော** ။ ပုညပဋိပက္ခတော အပုညော။ အပု ညော ဝ အဘိသင်္ခါရော **အပုညာဘိသင်္ခါရော** ။ န ဣဥ္ဇတီတိ အာနေဥ္ဇံ။ အာနေဥ္ဇမေဝ အဘိသင်္ခါရော, အာနေဥ္ဇဥ္စ ဘဝံ အဘိသင်္ခရောတီတိ **အာနေဥ္ဇာဘိသင်္ခါရော** ။ ကာယေန ပဝတ္တိတော, ကာယတော ဝါ ပဝတ္တော, ကာယသ္သ ဝါ သင်္ခါရောတိ **ကာယသင်္ခါရော** ။ ဝစီသင်္ခါရစိတ္တသင်္ခါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ ပဌမတ္တိကော ပရိဝီမံသနသုတ္တဝသေန ဂဟိတော။ တတ္ထ ဟိ ''ပုညဥ္စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, ပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ။ အပုညဥ္စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, အပုညုပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ။ အာနေဥ္ဇဥ္စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, အာနေဥ္ဇူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ''န္တိ (သံ. နိ. ၂.၅၁) ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတ္တိကော တဒနန္တရသ္သ ဝိဘင် ဂသုတ္တသ္သ ဝသေန ဂဟိတော, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တပရိယာယေန (မ. နိ. ၁.၁ဝ၂) ဂဟိတောတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တ တ္ထ ဟိ ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ ကတမေ တယော? ကာယသင်္ခါရော, ဝစီသင်္ခါရော, စိတ္တသင်္ခါ ရော''တိ (သံ. နိ. ၂.၂) ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပနေတေသံ သုတ္တာနံ ဝသေန တေ ဂဟိတာတိ? အယံ အဘိဓမ္မော နာမ န အဓု နာကတော, နာပိ ဗာဟိရကဣသီဟိ ဝါ သာဝကေဟိ ဝါ ဒေဝတာဟိ ဝါ ဘာသိတော။ သဗ္ဗညုဇိနဘာသိတော ပန အယံ။ အဘိဓမ္မေပိ ဟိ သုတ္တေပိ ဧကသဒိသာဝ တန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ဉာပနတ္ထံ ဒီပနတ္ထံ။

ဣဒါနိ တေ သင်္ခါရေ ပဘေဒတော ဒသ္သေတုံ **တတ္ထ ကတမော ပုညာဘိသင်္ခါရော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကု သလာ စေတနာ**တိ အနိယမတော စတုဘူမိကစေတနာပိ ဝုတ္တာ။ **ကာမာဝစရာ ရူပါဝစရာ**တိ နိယမိတတ္တာ ပန အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလစေတနာ, ပဉ္စ ရူပါဝစရကုသလစေတနာတိ တေရသ စေတနာ ပုညာဘိသင်္ခါရော နာမ။ **ဒာနမယာ**တိ အာဒီဟိ တာသံယေဝ စေတနာနံ ပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန ပဝတ္တိ ဒသ္သိတာ။ တတ္ထ အဋ္ဌ ကာမာဝစရာဝ ဒာနသီလမယာ ဟောန္တိ။ ဘာဝနာမယာ ပန တေရသပိ။ ယထာ ဟိ ပဂုဏံ ဓမ္မံ သဇ္ဈာယမာနော ဧကံ ဒွေ အနုသန္ဓိဂတေပိ န ဇာနာတိ, ပ စ္ဆာ အာဝဇ္ဇန္တော ဇာနာတိ; ဧဝမေဝ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောန္တသ္သ ပဂုဏဇ္ဈာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တသ္သ ပဂုဏကမ္ မဋ္ဌာနဥ္စ မနသိကရောန္တသ္သ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာပိ ဘာဝနာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဘာဝနာမယာ ပန တေရသ ပီ''တိ။

တတ္ထ ဒာနမယာဒီသု ''ဒာနံ အာရဗ္ဘ ဒာနမဓိကိစ္စ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေတနာ သဥ္စေတနာ စေတယိတတ္တံ – အယံ ဝုစ္စတိ ဒာနမယော ပုညာဘိသင်္ခါရောတိ။ သီလံ အာရဗ္ဘ။ပေ.။ ဘာဝနံ အာရဗ္ဘ ဘာဝနမဓိကိစ္စ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေတနာ သဥ္စေတနာ စေတယိတတ္တံ – အယံ ဝုစ္စတိ ဘာဝနာမယော ပုညာဘိသင်္ခါရော''တိ (ဝိဘ. ၇၆၉) အယံ သင် ခေပဒေသနာ။

စိဝရာဒီသု ပန စတူသု ပစ္စယေသု ရူပာဒီသု တ ဆသု အာရမ္မဏေသု အန္နာဒီသု တ ဒသသု အနဝဇ္ဇူသု တံ တံ ဒေ န္တဿ တေသံ ဥပ္ပာဒနတော ပဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပရိစ္စာဂကာလေ ပစ္ဆာ သောမနဿစိတ္တေန အနုဿရဏေ စာ တိ တီသု ကာလေသု ပဝတ္တာ စေတနာ **အနမယာ** နာမ။ သီလံ ပရိပူရဏတ္ထာယ ပန 'ပဗ္ဗဇိဿာမိ'တိ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္ တဿ ပဗ္ဗဇန္တဿ မနောရထံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ 'ပဗ္ဗဇိတော ဝတမှိ, သာဓု သုဋ္ဌု'တိ အာဝဇ္ဇန္တဿ ပာ တိမောက္ခံ သံဝရန္တဿ စီဝရာဒယော ပစ္စယေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အာပာထဂတေသု ရူပာဒီသု စက္ခုဒွါရာဒီနိ သံဝ ရန္တဿ အာဇီဝံ သောဓေန္တဿ စ ပဝတ္တာ စေတနာ **သီလမယာ** နာမ။ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ဝုတ္တေန ဝိပဿနာမဂ္ဂေ န စက္ခုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဘာဝေန္တဿ ရူပေ။ပေ။ ဓမ္မေ, စက္ခုဝိညာဏံ။ပေ။ မနောဝိညာဏံ, စက္ခုသ မ္ဖဿံ။ပေ။ မနောသမ္ဖဿံ, စက္ခုသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ။ပေ။ မနောသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ, ရူပသညံ ။ပေ။ ဓမ္မသညံ ဇရာမ ရဏံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဘာဝေန္တဿ ပဝတ္တာ စေတနာ **ဘာဝနာမယာ** နာမာတိ အယံ ဝိတ္ထာရကထာ။

အပုညာဘိသင်္ခါရနိဒ္ဒေသေ **အကုသလာ စေတနာ**တိ ဒွါဒသအကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စေတနာ။ **ကာမာဝ စရာ**တိ ကိဉ္စာပိ တတ္ထ ဌပေတွာ ဒွေ ဒေါမနဿသဟဂတစေတနာ သေသာ ရူပာရူပဘဝေပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ ပန ပဋိသန္ဓိံ န အာကဍ္ဎန္တိ, ကာမာဝစရေယေဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပာကံ အဝစာရေန္တီတိ ကာမာဝစရာတွေဝ ဝုတ္တာ။

အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရနိဒ္ဒေသေ **ကုသလာ စေတနာ အရူပါဝစရာ**တိ စတဿော အရူပါဝစရကုသလစေတနာ။ တော ဟိ စတဿော အနိဉ္ဇနဋ္ဌေန အနိဉ္ဇနဿ စ အဘိသင်္ခရဏဋ္ဌေန **အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော** တိ ဝုစ္စန္တိ။ ရူပါ ဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဟိ တိဿော ကုသလဝိပါကကိရိယာစေတနာ ဒွါဒသ အရူပါဝစရစေတနာတိ ပဉ္စဒသ ဓမ္မာ အနိစ္စလဋ္ဌေန အဖန္ဒနဋ္ဌေန အာနေဉ္ဇာ နာမ။ တတ္ထ ရူပါဝစရာ ကုသလာ စေတနာ အနိဉ္ဇာ သမာနာပိ အတ္တနာ သရိက္ခ ခကမ္ပိ အသရိက္ခကမ္ပိ သက္ကာဥနမ္ပိ အနိဉ္ဇနမ္ပိ ရူပါရူပံ ဇနေတီတိ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော နာမ န ဟောတိ။ ဝိပါက ကိရိယစေတနာ ပန အဝိပါကတ္တာ ဝိပါကံ န အဘိသင်္ခရောန္တိ, တထာ အရူပါဝစရာ ဝိပါကကိရိယစေတနာပီတိ ဧကာဒ သာပိ တော စေတနာ အာနေဉ္ဇာဝ န အဘိသင်္ခါရာ။ စတုဗ္ဗိဓာ ပန အရူပါဝစရကုသလစေတနာ ယထာ ဟတ္ထိအဿာ ဒီနံ သဒိသာဝ ဆာယာ ဟောန္တိ, ဧဝံ အတ္တနာ သဒိသံ နိစ္စလံ အရူပမေဝ ဇနေတီတိ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရောတိ ဝုစ္စတီတိ။

ဧဝံ ပုညာဘိသင်္ခါရဝသေန တေရသ, အပုညာဘိသင်္ခါရဝသေန ဒွါဒသ, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဝသေန စတဿ သောတိ သဗ္ဗာပေတာ ပရိပိဏ္ဍိတာ ဧကူနတိံသ စေတနာ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဘဂဝတ အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု အပရိ မာဏာနံ သတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကကုသလာကုသလစေတနာ မဟာတုလာယ ဓာရယမာနော ဝိယ, နာဠိယံ ပက္ခိပိတွာ မိနမာ နော ဝိယ စ သဗ္ဗညုတဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဧကူနတိံသမေဝ ဒဿိတာ။

ဣဒါနိ အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု အပရိမာဏာ သတ္တာ ကုသလာကုသလကမ္မံ အာယူဟမာနာ ယေဟိ ဒွါ ရေဟိ အာယူဟန္တိ, တာနိ တီဏိ ကမ္မဒွါရာနိ ဒဿေန္တော **တတ္ထ ကတမော ကာယသင်္ခါရော? ကာယသဉ္စေ စေတနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာယသဉ္စေတနာ** တိ ကာယဝိညတ္တိံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ကာယဒွါရတော ပဝတ္တာ အ ဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလစေတနာ ဒွါဒသ အကုသလစေတနာတိ သမဝီသတိ စေတနာ; ကာယဒွါရေ အာဒါနဂ္ဂဟဏာဒေ ပနံ ပာပယမာနာ ဥပ္ပန္နာ ဝီသတိ ကုသလာကုသလစေတနာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဝစီသဉ္စေတနာ တိ ဝစီဝိညတ္တိံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ဝစီဒွါရတော ပဝတ္တာ တာယေဝ ဝီသတိ စေတနာ; ဝစီဒွါရေ ဟနုသဉ္စောပနံ တက္ကုဘေဒံ ပာပယမာနာ ဥပ္ပန္နာ ဝီသတိ စေတနာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဘိညာစေတနာ ပနေတ္ထ ပ ရတော ဝိညာဏဿ ပစ္စယော န ဟောတီတိ န ဂဟိတာ။ ယထာ စ အဘိညာစေတနာ, ဧဝံ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာပိ န ဟောတိ။ တ သ္မာ သာပိ ဝိညာဏဿ ပစ္စယဘာဝေ အပနေတဗ္ဗာ။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ပန သဗ္ဗာပေတာ ဟောန္တိ။

မနောသဉ္စေတနာ တိ ဥဘောပိ ဝိညတ္တိယော အသမုဋ္ဌာပေတွာ မနောဒွါရေ ဥပ္ပန္နာ သဗ္ဗာပိ ဧကူနတိံသ စေတနာ။ ဣတိ ဘဂဝတ အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု အပရိမာဏာ သတ္တာ ကုသလာကုသလကမ္မံ အာယူဟမာနာ ဣမေ ဟိ တီဟိ ဒွါရေဟိ အာယူဟန္တီတိ အာယူဟနကမ္မဒွါရံ ဒဿိတံ။

ဣမေသံ ပန ဒွိန္နမ္ပိ တိကာနံ အညမညံ သမ္ပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ? ပုညာဘိသင်္ခါရော ဟိ ကာယဒုစ္စရိ တာ ဝိရမန္တဿ သိယာ ကာယသင်္ခါရော, ဝစီဒုစ္စရိတာ ဝိရမန္တဿ သိယာ ဝစီသင်္ခါရော။ ဧဝံ အဋ္ဌ ကုသလ

စေတနာ ကာမာဝစရာ ပုညာဘိသင်္ခါရော စ ဟောတိ ကာယသင်္ခါရော စ ဝစီသင်္ခါရော စ။ မနောဒ္ဒွါရေ ဥပ္ပန္နာ ပန စေတနာ ပုညာဘိသင်္ခါရော စ ဟောတိ စိတ္တသင်္ခါရော စ။ အပုညာဘိသင်္ခါရောပိ ကာယဒုစ္စရိတဝသေန ပဝတ္တိယံ သိယာ ကာယသင်္ခါရော, ဝစီဒုစ္စရိတဝသေန ပဝတ္တိယံ သိယာ ဝစီသင်္ခါရော, ဒွေ ဒွါရာနိ မုဉ္စိတွာ မနောဒွါရေ ပဝတ္တိယံ သိယာ စိတ္တသင်္ခါရောတိ။ ဧဝံ အပုညာဘိသင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရောပိ ဟောတိ ဝစီသင်္ခါရောပိ စိတ္တသင်္ခါရောပိ။

ကာယသင်္ခါရော ပန သိယာ ပုညာဘိသင်္ခါရော, သိယာ အပုညာဘိသင်္ခါရော, န အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော။ တထာ ဝစီသင်္ခါရော။ စိတ္တသင်္ခါရော ပန သိယာ ပုညာဘိသင်္ခါရော , သိယာ အပုညာဘိသင်္ခါရော, သိယာ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရောတိ။ ဣမေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ နာမ။

ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ – ဣမေ သင်္ခါရာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဟောန္တီတိ? အဝိဇ္ဇာဘာဝေ ဘာဝတော။ ယဿ ဟိ ဒုက္ခာဒီသု အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတံ အညာဏံ အပ္ပဟီနံ ဟောတိ, သော ဒုက္ခေ တာဝ ပုဗ္ဗန္တာဒီသု စ အညာဏေန သံသာရဒုက္ခံ သုခသညာယ ဂဟေတွာ တဿ ဟေတုဘူတေ တိဝိဓေပိ သင်္ခါရေ အာရဘတိ , သမုဒယေ အညာဏေန ဒုက္ခဟေတုဘူတေပိ တဏှာပရိက္ခာရေ သင်္ခါရေ သုခဟေတုတော မညမာနော အာရဘတိ, နိရောဓေ ပန မဂ္ဂေ စ အညာဏေန ဒုက္ခဿ အနိရောဓဘူတေပိ ဂတိဝိသေသေ ဒုက္ခနိရောဓသညီ ဟုတွာ နိရောဓဿ စ အမဂ္ဂဘူတေသုပိ ယညာမရတပါဒီသု နိရောဓမဂ္ဂသညီ ဟုတွာ ဒုက္ခနိရောဓံ ပတ္ထယမာနော ယညာမရတပါဒိမုခေန တိဝိဓေပိ သင်္ခါရေ အာရဘတိ။

အပိစ သော တာယ စတူသု သစ္စေသု အပ္ပဟီနာဝိဇ္ဇတာယ ဝိသေသတော ဇာတိဇရာရောဂမရဏာဒိအနေကာဒီနဝတောကိဏ္ဏံ ပုညဖလသင်္ခါတံ ဒုက္ခံ ဒုက္ခတော အဇာနန္တော တဿ အဓိဂမာယ ကာယဝစီစိတ္တသင်္ခါရဘေဒံ ပုညာဘိသင်္ခါရံ အာရဘတိ ဒေဝစ္ဆရကာမကော ဝိယ မရုပပါတံ; သုခသမ္မတဿာပိ စ တဿ ပုညဖလဿ အန္တေ မဟာပရိဠာဟဇနကံ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတံ အပ္ပဿာဒတဉ္စ အပဿန္တောပိ တပ္ပစ္စယံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ ပုညာဘိသင်္ခါရံ အာရဘတိ သလဘော ဝိယ ဒီပသိခာဘိနိပါတံ, မဓုဗိန္ဒုဂိဒ္ဓော ဝိယ စ မဓုလိတ္တသတ္ထဓာရာလေဟနံ။

ကာမူပသေဝနာဒီသု စ သဝိပါကေသု အာဒီနဝံ အပဿန္တော သုခသညာယ စေဝ ကိလေသာဘိဘူတတာယ စ ဒွါရတ္တယပ္ပဝတ္တမ္ပိ အပုညာဘိသင်္ခါရံ အာရဘတိ ဗာလော ဝိယ ဂူထကီဠနံ, မရိတုကာမော ဝိယ စ ဝိသခါဒနံ။ အာရုပ္ပဝိပါကေသု စာပိ သင်္ခါရဝိပရိဏာမဒုက္ခတံ အနဝဗုဇ္ဈမာနော သဿတာဒိဝိပလ္လာသေန စိတ္တသင်္ခါရဘူတံ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရံ အာရဘတိ ဒိသာမူဠှော ဝိယ ပိသာစနဂရာဘိမုခမဂ္ဂဂမနံ။

ဧဝံ ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာဘာဝတောဝ သင်္ခါရဘာဝေါ, န အဘာဝတော; တသ္မာ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ – ဣမေ သင်္ခါရာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဟောန္တီတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''အဝိဒွါ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာဂတော ပုညာဘိသင်္ခါရမ္ပိ အဘိသင်္ခရောတိ, အပုညာဘိသင်္ခါရမ္ပိ အဘိသင်္ခရောတိ, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရမ္ပိ အဘိသင်္ခရောတိ။ ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အဝိဇ္ဇာ ပဟီနာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ, သော အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒါ နေဝ ပုညာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတီ''တိ။

ဧတ္ထာဟ – ဂဏှာမ တာဝ ဧတံ 'အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော'တိ။ ဣဒံ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ – 'ကတမေသံ သင်္ခါရာနံ ကထံ ပစ္စယော ဟောတီ'တိ? တတြိဒံ ဝုစ္စတိ –

> ပစ္စယော ဟောတိ ပုညာနံ, ဒုဝိဓာနေကဓာ ပန။
> ပရေသံ ပစ္ဆိမာနံ သာ, ဧကဓာ ပစ္စယော မတာ။

တတ္ထ **'ပုညာနံ ဒုဝိဓာ'**တိ အာရမ္မဏပစ္စယေန စ ဥပနိဿယပစ္စယေန စာတိ ဒွေဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ သာ ဟိ အဝိဇ္ဇံ ခယတော ဝယတော သမ္မသနကာလေ ကာမာဝစရာနံ ပုညာဘိသင်္ခါရာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ, အဘိညာစိတ္တေန သမောဟစိတ္တဇာနနကာလေ ရူပါဝစရာနံ, အဝိဇ္ဇာသမတိက္ကမနတ္ထာယ ပန ဒာနာဒီနိ စေဝ ကာမာဝစရပုညကိရိယဝတ္ထူနိ ပူရေန္တဿ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ စ ဥပ္ပာဒေန္တဿ ဒွိန္နမ္ပိ တေသံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ; တထာ အဝိဇ္ဇာသမ္မူဠှတ္တာ ကာမဘဝရူပဘဝသမ္ပတ္တိယော ပတ္ထေတွာ တာနေဝ ပုညာနိ ကရောန္တဿ။

‘အနေကဓာ ပန ပရေသ’န္တိ အပုညာဘိသင်္ခါရာနံ အနေကဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကထံ? သော ဟိ အဝိဇ္ဇံ အာရဗ္ဘ ရာဂါဒီနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ အာရမ္မဏပစ္စယေန, ဂရုံ ကတွာ အဿာဒနကာလေ အာရမ္မဏာဓိပတိအာရမ္မဏူပနိဿယေဟိ, အဝိဇ္ဇာသမ္မူဠှော ဟုတွာ အနာဒီနဝဒဿာဝိနော ပာဏာတိပာတာဒီနိ ကရောန္တဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန, ဒုတိယဇဝနာဒီနံ အနန္တရသမနန္တရာနန္တရူပနိဿယာသေဝနနတ္ထိဝိဂတပစ္စယေဟိ, ယံ ကိဉ္စိ အကုသလံ ကရောန္တဿ ဟေတုသဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟီတိ အနေကဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။

‘ပဌမာနံ သာ ဧကဓာ ပစ္စယော မတာ’ တိ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေနေဝ ဧကဓာ ပစ္စယော မတာ။ သော ပနဿာ ဥပနိဿယဘာဝေါ ပုညာဘိသင်္ခါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ဧတ္ထာဟ – ‘ကိံ ပနာယမေကာဝ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော ဥဒါဟု အညေပိ ပစ္စယာ ဟောန္တီ’တိ? ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ တာဝ ဧကာဝ ဧကကာရဏဝါဒေါ အာပဇ္ဇတိ။ အထ ‘အညေပိ သန္တိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ’တိ ဧကကာရဏနိဒ္ဒေသော နုပပဇ္ဇတီတိ? န နုပပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ –

> ဧကံ န ဧကတော က္လစိ, နာနေကမနေကတောပိ နော ဧကံ။
> ဖလမတ္ထိ အတ္ထိ ပန ဧက-ဟေတုဖလဒီပနေ အတ္ထော။

ဧကတော ဟိ ကာရဏတော န က္လစိ ကိဉ္စိ ဧကံ ဖလမတ္ထိ, န အနေကံ။ နာပိ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ဧကံ။ အနေကေဟိ ပန ကာရဏေဟိ အနေကမေဝ ဟောတိ။ တထာ ဟိ အနေကေဟိ ဥတုပထဝီဗီဇသလိလသင်္ခါတေဟိ ကာရဏေဟိ အနေကမေဝ ရူပဂန္ဓရသာဒိအင်္ကုရသင်္ခါတံ ဖလမုပ္ပဇ္ဇမာနံ ဒိဿတိ။ ယံ ပနေတံ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ”န္တိ ဧကေကဟေတုဖလဒီပနံ ကတံ, တတ္ထ အတ္ထော အတ္ထိ, ပယောဇနံ ဝိဇ္ဇတိ။

ဘဂဝါ ဟိ ကတ္ထစိ ပဓာနတ္တာ, ကတ္ထစိ ပာကဋတ္တာ, ကတ္ထစိ အသာဓာရဏတ္တာ, ဒေသနာဝိလာသဿ စ ဝေနေယျာနဉ္စ အနုရူပတော ဧကမေဝ ဟေတုံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဒီပေတိ; “ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၇) ဟိ ဧကမေဝ ဟေတုံ ဖလဉ္စာဟ။ ဖဿော ဟိ ဝေဒနာယ ပဓာနဟေတု ယထာဖဿံ ဝေဒနာဝဝတ္ထာနတော။ ဝေဒနာ စ ဖဿဿ ပဓာနဖလံ ယထာဝေဒနံ ဖဿဝဝတ္ထာနတော။

“သေမှဟာသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ”တိ (မဟာနိ. ၅) ပာကဋတ္တာ ဧကံ ဟေတုမာဟ။ ပာကဋော ဟေတ္ထ သေမှော, န ကမ္မာဒယော။ “ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေတေ အယောနိသောမနသိကာရမူလကာ”တိ အသာဓာရဏတ္တာ ဧကံ ဟေတုမာဟ; အသာဓာရဏော ဟိ အယောနိသောမနသိကာရော အကုသလာနံ, သာဓာရဏာနိ ဝတ္ထာရမ္မဏာဒီနီတိ။

တသ္မာ အယမိဓ အဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု ဝတ္ထာရမ္မဏသဟဇာတဓမ္မာဒီသု သင်္ခါရကာရဏေသု “အဿာဒာနုပဿိနော တဏှာ ပဝဍ္ဎတီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၅၂) စ “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ အာသဝသမုဒယော”တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၄) စ ဝစနတော အညေသမ္ပိ တဏှာဒီနံ သင်္ခါရဟေတူနံ ဟေတူတိ ပဓာနတ္တာ, “အဝိဒွါ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာဂတော ပုညာဘိသင်္ခါရမ္ပိ အဘိသင်္ခရောတီ”တိ ပာကဋတ္တာ အသာဓာရဏတ္တာ စ သင်္ခါရာနံ ဟေတုဘာဝေန ဒီပိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတေနေဝ စ ဧကေကဟေတုဖလဒီပနပရိဟာရဝစနေန သဗ္ဗတ္ထ ဧကေကဟေတုဖလဒီပနေ ပယောဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဧတ္ထာဟ – ဧဝံ သန္တေပိ ဧကန္တာနိဋ္ဌဖလာယ သာဝဇ္ဇာယ အဝိဇ္ဇာယ ကထံ ပုညာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရပစ္စယတ္တံ ယုဇ္ဇတိ? န ဟိ နိမ္ဗဗီဇတော ဥစ္ဆု ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ကထံ န ယုဇ္ဇိဿတိ? လောကသ္မိဉှိ –

> ဝိရုဒ္ဓေါ စာဝိရုဒ္ဓေါ စ, သဒိသာသဒိသော တထာ။
> ဓမ္မာနံ ပစ္စယော သိဒ္ဓေါ, ဝိပါကာ ဧဝ တေ စ န။

ဓမ္မာနဉ္စ ဟိ ဌာနသဘာဝကိစ္စာဒိဝိရုဒ္ဓော စ အဝိရုဒ္ဓော စ ပစ္စယော လောကေ သိဒ္ဓေါ။ ပုရိမစိတ္တဉ္စ ဟိ အပရစိတ္တဿ ဌာနဝိရုဒ္ဓေါ ပစ္စယော, ပုရိမသိပ္ပာဒိသိက္ခာ စ ပစ္ဆာပဝတ္တမာနာနံ သိပ္ပာဒိကိရိယာနံ။ ကမ္မံ ရူပဿ သဘာဝဝိရုဒ္ဓေါ ပစ္စယော, ခီရာဒီနိ စ ဒဓိအာဒီနံ။ အာလောကော စက္ခုဝိညာဏဿ ကိစ္စဝိရုဒ္ဓေါ, ဂုဠာဒယော စ အာသဝါဒီနံ။ စက္ခုရူပါဒယော ပန စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဌာနာဝိရုဒ္ဓါ ပစ္စယာ ။ ပုရိမဇဝနာဒယော ပစ္ဆိမဇဝနာဒီနံ သဘာဝါဝိရုဒ္ဓါ ကိစ္စာဝိရုဒ္ဓါ စ။

ယထာ စ ဝိရုဒ္ဓါဝိရုဒ္ဓါ ပစ္စယာ သိဒ္ဓါ, ဧဝံ သဒိသာသဒိသာပိ။ သဒိသမေဝ ဟိ ဥတုအာဟာရသင်္ခါတံ ရူပံ ရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ, သာလိဗီဇာဒီနိ စ သာလိဖလာဒီနံ။ အသဒိသမ္ပိ ရူပံ အရူပဿ, အရူပဉ္စ ရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ; ဂေါလောမာဝိလောမဝိသာဏဒဓိတိလပိဋ္ဌာဒီနိ စ ဒဗ္ဗဘူတိဏကာဒီနံ။ ယေသဉ္စ ဓမ္မာနံ ယေ ဝိရုဒ္ဓါဝိရုဒ္ဓါ သဒိသာသဒိသာ ပစ္စယာ, န တေ ဓမ္မာ တေသံ ဓမ္မာနံ ဝိပါကာယေဝ။ ဣတိ အယံ အဝိဇ္ဇာ ဝိပါကဝသေန ဧကန္တာနိဋ္ဌဖလသဘာဝဝသေန စ သာဝဇ္ဇာပိ သမာနာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဧတေသံ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒီနံ ယထာနုရူပံ ဌာနကိစ္စသဘာဝဝိရုဒ္ဓါဝိရုဒ္ဓပစ္စယဝသေန သဒိသာသဒိသပစ္စယဝသေန စ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သော စဿာ ပစ္စယဘာဝေါ "ယဿ ဟိ ဒုက္ခာဒီသု အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတံ အညာဏံ အပ္ပဟီနံ ဟောတိ, သော ဒုက္ခေ တာဝ ပုဗ္ဗန္တာဒီသု စ အညာဏေန သံသာရဒုက္ခံ သုခသညာယ ဂဟေတွာ တဿ ဟေတုဘူတေ တိဝိဓေပိ သင်္ခါရေ အာရဘတီ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော ဧဝ။

အပိစ အယံ အညောပိ ပရိယာယော –

စုတူပပါတေ သံသာရေ၊ သင်္ခါရာနဉ္စ လက္ခဏေ။
ယော ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န-ဓမ္မေသု စ ဝိမုယှတိ။

အဘိသင်္ခရောတိ သော ဧတေ၊ သင်္ခါရေ တိဝိဓေ ယတော။
အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော တေသံ၊ တိဝိဓာနမ္ပိ ယံ တတောတိ။

ကထံ ပန ယော ဧတေသု ဝိမုယှတိ, သော တိဝိဓေပေတေ သင်္ခါရေ ကရောတီတိ စေ? စုတိယာ တာဝ ဝိမူဠှော သဗ္ဗတ္ထ "ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ မရဏ"န္တိ စုတိံ အဂဏှန္တော 'သတ္တော မရတိ, သတ္တဿ ဒေသန္တရသင်္ကမန'န္တိ အာဒီနိ ဝိကပ္ပေတိ။ ဥပပါတေ ဝိမူဠှော သဗ္ဗတ္ထ "ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ ဇာတီ"တိ ဥပပါတံ အဂဏှန္တော 'သတ္တော ဥပပဇ္ဇတိ, သတ္တဿ နဝသရီရပါတုဘာဝေါ'တိအာဒီနိ ဝိကပ္ပေတိ။ သံသာရေ ဝိမူဠှော ယော ဧသ –

"ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊ သံသာရောတိ ပဝုစ္စတီ"တိ။

ဧဝံ ဝဏ္ဏိတော သံသာရော။ တံ ဧဝံ အဂဏှန္တော 'အယံ သတ္တော အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ ဂစ္ဆတိ, ပရသ္မာ လောကာ ဣမံ လောကံ အာဂစ္ဆတီ'တိအာဒီနိ ဝိကပ္ပေတိ။ သင်္ခါရာနံ လက္ခဏေ ဝိမူဠှော သင်္ခါရာနံ သဘာဝလက္ခဏံ သာမညလက္ခဏဉ္စ အဂဏှန္တော သင်္ခါရေ အတ္တတော အတ္တနိယတော ဓုဝတော သုဘတော သုခတော စ ဝိကပ္ပေတိ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မေသု ဝိမူဠှော အဝိဇ္ဇာဒီဟိ သင်္ခါရာဒီနံ ပဝတ္တိံ အဂဏှန္တော "အတ္တာ ဇာနာတိ ဝါ န ဇာနာတိ ဝါ, သော ဧဝ ကရောတိ စ ကာရေတိ စ သော ပဋိသန္ဓိယံ ဥပပဇ္ဇတိ, တဿ အဏုဣဿရာဒယော ကလလာဒိဘာဝေန သရီရံ သဏ္ဌပေန္တာ ဣန္ဒြိယာနိ သမ္ပာဒေန္တိ, သော ဣန္ဒြိယသမ္ပန္နော ဖုသတိ ဝေဒိယတိ တဏှိယတိ ဥပါဒိယတိ ဃဋိယတိ, သော ပုန ဘဝန္တရေ ဘဝတီ"တိ ဝါ "သဗ္ဗေ သတ္တာ နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၈) ဝါ ဝိကပ္ပေတိ။ သော ဧဝံ အဝိဇ္ဇာယ အန္ဓီကတော ဧဝံ ဝိကပ္ပေန္တော ယထာ နာမ အန္ဓော ပထဝိယံ ဝိစရန္တော မဂ္ဂမ္ပိ အမဂ္ဂမ္ပိ ထလမ္ပိ နိန္နမ္ပိ သမမ္ပိ ဝိသမမ္ပိ ပဋိပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပုညမ္ပိ အပုညမ္ပိ အာနေဉ္ဇမ္ပိ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတီတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

ယထာပိ နာမ ဇစ္စန္ဓော၊ နရော အပရိနာယကော။

ကေအ ယာတိ မဂ္ဂေန၊ ကုမ္မဂ္ဂေနာပိ ကေအ။

သံသာရေ သံသရံ ဗာလော၊ တထာ အပရိနာယကော။
ကရောတိ ကေအ ပုညံ၊ အပုညမပိ ကေအ။

ယအ ဥတ္တ စ သော ဓမ္မံ၊ သစ္စာနိ အဘိသမေဿတိ။
တအ အဝိဇ္ဇူပသမာ၊ ဥပသန္တော စရိဿတီတိ။

အယံ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ** တိ ပဒသ္မိံ ဝိတ္ထာရကထာ။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရပဒနိဒ္ဒေသော။

ဝိညာဏပဒနိဒ္ဒေသော

၂၂၇. သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏပဒနိဒ္ဒေသေ **စက္ခုဝိညာဏ**န္တိအာဒီသု စက္ခုဝိညာဏံ ကုသလဝိပာကံ အကုသလဝိပာကန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တထာ သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏာနိ။ မနောဝိညာဏံ ပန ကုသလာကုသလဝိပာကာ ဒွေ မနောဓာတုယော, တိဿော အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယော, အဋ္ဌ သဟေတုကာနိ ကာမာဝစရဝိပာကစိတ္တာနိ, ပဉ္စ ရူပာဝစရာနိ, စတ္တာရိ အရူပာဝစရာနီတိ ဗာဝီသတိဝိဓံ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ သဗ္ဗာနိပိ ဗာတ္တိံသ လောကိယဝိပာကဝိညာဏာနိ သင်္ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ။ လောကုတ္တရာနိ ပန ဝဋ္ဋကထာယံ န ယုဇ္ဇန္တီတိ န ဂဟိတာနိ။

တတ္ထ သိယာ – ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ 'ဣဒံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝိညာဏံ သင်္ခါရပစ္စယာ ဟောတီ'တိ? ဥပစိတကမ္မာဘာဝေ ဝိပာကာဘာဝတော။ ဝိပာကဉ္ဟေတံ, ဝိပာကဉ္စ န ဥပစိတကမ္မာဘာဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗဝိပာကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ; န စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ – 'သင်္ခါရပစ္စယာ ဣဒံ ဝိညာဏံ ဟောတီ'တိ။

ကတရသင်္ခါရပစ္စယာ ကတရဝိညာဏန္တိ စေ? **ကာမာဝစရပုညာဘိသင်္ခါရပစ္စယာ** တာဝ ကုသလဝိပာကာနိ ပဉ္စ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ, မနောဝိညာဏေ ကော မနောဓာတု, ဒွေ မနောဝိညာဏဓာတုယော, အဋ္ဌ ကာမာဝစရမဟာဝိပာကာနီတိ သောဠသ။ ယထာဟ –

''ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပာကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တထာ သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, ဝိပာကာ မနောဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ, မနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတာ, မနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ, မနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ, သောမနဿသဟဂတာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ သသင်္ခါရေန, သောမနဿသဟဂတာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ, သောမနဿသဟဂတာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ သသင်္ခါရေန, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ သသင်္ခါရေန, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ သသင်္ခါရေနာ''တိ (ဓ. သ. ၄၃၁, ၄၉၈)။

ရူပာဝစရပုညာဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ပန ပဉ္စ ရူပာဝစရဝိပာကာနိ။ ယထာဟ –

''တဿေဝ ရူပာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပာကံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ။ပေ။ ပဉ္စမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ (ဓ. သ. ၄၉၉)။

ဧဝံ ပုညာဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ဧကဝီသတိဝိဓံ ဝိညာဏံ ဟောတိ။

အပုညာဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ပန အကုသလဝိပါကာနိ ပဉ္စ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ, ဧကာ မနောဓာတု, ဧကာ မနောဝိညာဏဓာတူတိ ဧဝံ သတ္တဝိဓံ ဝိညာဏံ ဟောတိ။ ယထာဟ –

“အကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တထာ သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏံ , ဝိပါကာ မနောဓာတု, ဝိပါကာ မနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတီ”တိ (ဓ. သ. ၅၅၆)။

အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ပန စတ္တာရိ အရူပဝိပါကာနီတိ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓံ ဝိညာဏံ ဟောတီတိ။ ယထာဟ –

“တဿေဝ အရူပါဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ။ပေ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ။ပေ။ အာကိဉ္စညာယတနသညာသဟဂတံ။ပေ။ နေဝသညာနာသညာယတနသညာသဟဂတံ သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ”တိ (ဓ. သ. ၅၀၁)။

ဧဝံ ယံ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ ဟောတိ, တံ ဥတ္တ ကြာနိသ္သ ဧဝံ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ – သဗ္ဗမေဝ ဟိ ကြဒံ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓိဝသေန ဒွိဓာ ပဝတ္တတိ။ တတ္ထ ဒွေ ပဉ္စဝိညာဏာနိ, ဒွေ မနောဓာတုယော, သောမနဿသဟဂတာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတူတိ ကြမာနိ တေရသ ပဉ္စဝောကာရဘဝေ ပဝတ္တိယံယေဝ ပဝတ္တန္တိ။ သေသာနိ ဧကူနဝီသတိ တီသု ဘဝေသု ယထာနုရူပံ ပဝတ္တိယမ္ပိ ပဋိသန္ဓိယမ္ပိ ပဝတ္တန္တိ။

ကထံ? ကုသလဝိပါကာနိ တာဝ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ပဉ္စ ကုသလဝိပါကေန တ အကုသလဝိပါကေန တ နိဗ္ဗတ္တဿ ယထာက္ကမံ ပရိပါကမုပဂတိန္ဒြိယဿ စက္ခာဒီနံ အာပာထဂတံ ကြဋ္ဌံ တ ကြဋ္ဌမဇ္ဈတ္တံ တ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ စက္ခာဒိပသာဒံ နိဿာယ ဒဿနသဝနဃာယနသာယနဖုသနကိစ္စံ သာဓယမာနာနိ ပဝတ္တန္တိ။ တထာ အကုသလဝိပါကာနိ ပဉ္စ။ ကေဝလဉှိ တေသံ အနိဋ္ဌံ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တံ တ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ ဟောတိ, အယမေဝ ဝိသေသော။ ဒသာပိ စေတာနိ နိယတဒွတရာရမ္မဏဝတ္ထုဋ္ဌာနာနိ နိယတကိစ္စာနေဝ စ ဘဝန္တိ။

တတော ကုသလဝိပါကာနံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အနန္တရံ ကုသလဝိပါကမနောဓာတု တေသညေဝ အာရမ္မဏမာရဗ္ဘ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ သာဓယမာနာ ပဝတ္တတိ။ တထာ အကုသလဝိပါကာနံ အနန္တရံ အကုသလဝိပါကာ ။ ကြဒဉ္စ ပန ဒွဝယံ အနိယတဒွတရာရမ္မဏံ နိယတဝတ္ထုဋ္ဌာနံ နိယတကိစ္စဉ္စ ဟောတိ။

သောမနဿသဟဂတာ ပန အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ကုသလဝိပါကမနောဓာတုယာ အနန္တရံ တဿာ ဧဝ အာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ သန္တီရဏကိစ္စံ သာဓယမာနာ စ ဆသု ဒွတရေသု ဗလဝတရမ္မဏေ ကာမာဝစရသတ္တာနံ ယေဘုယျေန လောဘသမ္ပယုတ္တဇဝနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂဝီထိံ ပစ္ဆိန္ဒိတွတ ဇဝနေန ဂဟိတာရမ္မဏေ တဒာရမ္မဏဝသေန စ သကိံ တ ဒွိက္ခတ္တုံ တ ပဝတ္တတိ။ စိတ္တပ္ပဝတ္တိဂဏနာယံ ပန သဗ္ဗဒွတရေသု တဒာရမ္မဏေ ဒွေ ဧဝ စိတ္တတရာ အာဂတာ။ ကြဒံ ပန စိတ္တံ တဒာရမ္မဏန္တိ စ ပိဋ္ဌိဘဝင်္ဂန္တိ စာတိ ဒွေ နာမာနိ လဘတိ, အနိယတဒွတရာရမ္မဏံ နိယတဝတ္ထုကံ အနိယတဋ္ဌာနကိစ္စဉ္စ ဟောတီတိ။ ဧဝံ တာဝ တေရသ ပဉ္စဝောကာရဘဝေ ပဝတ္တိယံယေဝ ပဝတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သေသေသု ဧကူနဝီသတိယာ စိတ္တေသု န ကိဉ္စိ အတ္တနော အနုရူပာယ ပဋိသန္ဓိယာ န ပဝတ္တတိ။

ပဝတ္တိယံ ပန ကုသလာကုသလဝိပါကာ တာဝ ဒွေ အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယော ပဉ္စဒွတရေ ကုသလာကုသလဝိပါကမနောဓာတူနံ အနန္တရံ သန္တီရဏကိစ္စံ , ဆသု ဒွတရေသု ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ တဒာရမ္မဏကိစ္စံ, အတ္တနာ ဒိန္နပဋိသန္ဓိတော ဥဒ္ဓံ အသတိ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒကေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဘဝင်္ဂကိစ္စံ, အန္တေ စုတိကိစ္စဉ္စာတိ စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ သာဓယမာနာ နိယတဝတ္ထုကာ အနိယတဒွတရာရမ္မဏဋ္ဌာနကိစ္စာ ဟုတွတ ပဝတ္တန္တိ။

အဋ္ဌ ကာမာဝစရသဟေတုကစိတ္တာနိ ပဝတ္တိယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဆသု ဒွတရေသု တဒာရမ္မဏကိစ္စံ, အတ္တနာ ဒိန္နပဋိသန္ဓိတော ဥဒ္ဓံ အသတိ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒကေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဘဝင်္ဂကိစ္စံ, အန္တေ စုတိကိစ္စဉ္စာတိ တီဏိ ကိစ္စာနိ

သာဓယမာနာနိ နိယတဝတ္ထုကာနိ အနိယတဒွတာရာရမ္မဏာဌာနကိစ္စာနိ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ။

ပဥ္စ ရူပာဝစရာနိ စတ္တာရိ စ အရူပာဝစရာနိ အတ္တနာ ဒိန္နပဋိသန္ဓိတော ဥဒ္ဓံ အသတိ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒကေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဘဝင်္ဂကိစ္စံ, အန္တေ စုတိကိစ္စဉ္စာတိ ကိစ္စဒွယံ သာဓယမာနာနိ ပဝတ္တန္တိ။ တေသု ရူပာဝစရာနိ နိယတဝတ္ထာရမ္မဏာနိ အနိယတဋ္ဌာနကိစ္စာနိ, ဣတရာနိ အဝတ္ထုကာနိ နိယတာရမ္မဏာနိ အနိယတဋ္ဌာနကိစ္စာနိ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တီတိ။ ဇဝံ တာဝ ဇာတ္တိံသဝိဓမ္ပိ ဝိညာဏံ ပဝတ္တိယံ သင်္ခါရပစ္စယာ ပဝတ္တတိ။ တတ္ရဿ တေ တေ သင်္ခါရာ ကမ္မပစ္စယေန စ ဥပနိဿယပစ္စယေန စ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

တတ္ထ ယာနေတာနိ ကောဒသ တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ ဝုတ္တာနိ, တေသု ကေမ္ပိ ရူပာရူပာဘဝေ တဒာရမ္မဏံ ဟုတွာ န ပဝတ္တတိ။ ကသ္မာ? ဗီဇာဘာဝါ။ တတ္ထ ဟိ ကာမာဝစရဝိပာကသင်္ခါတံ ပဋိသန္ဓိဗီဇံ နတ္ထိ, ယံ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တိယံ တဿ ဇနကံ ဘဝေယျ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနမ္ပိ ရူပာဘဝေ အဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န; ဣန္ဒြိယပ္ပဝတ္တိအာနုဘာဝတော ဒွာရဝီထိဘေဒေ စိတ္တနိယမတော စ။

ယထာ စေတံ တဒာရမ္မဏံ ကေန္စေန ရူပာရူပာဘဝေ နပ္ပဝတ္တတိ တထာ သဗ္ဗေပိ အကာမာဝစရေ ဓမ္မေ နာနုဗန္ဓတိ။ ကသ္မာ? အဇနကတ္တာ စေဝ ဇနကဿ စ အသဒိသတ္တာ။ တဉှိ ယထာ နာမ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဂန္တုကာမော တရုဏအရကော အတ္တနော ဇနကံ ပိတရံ တ အညံ တ ပိတုသဒိသံ ဟိတကာမံ ဉာတိံ အင်္ဂုလိယံ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓတိ, န အညံ ရာဇပုရိသာဒိံ, တထာ တေမ္ပိ ဘဝင်္ဂါရမ္မဏတော ဗဟိ နိက္ခမိတုကာမံ သဘာဂတာယ အတ္တနော ဇနကံ ပိတရံ တ ပိတုသဒိသံ တ ကာမာဝစရဇဝနမေဝ အနုဗန္ဓတိ, န အညံ မဟဂ္ဂတံ အနုတ္တရံ တာ။

ယထာ စေတံ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရေ ဓမ္မေ နာနုဗန္ဓတိ, တထာ ယဒာ တေ ကာမာဝစရဓမ္မာပိ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ တဒာ တေပိ နာနုဗန္ဓတိ။ ကသ္မာ? အပရိစိတဒေသတ္တာ အစ္စန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ စ။ တဉှိ ယထာ ပိတရံ တ ပိတုသဒိသံ တ ဉာတိံ အနုဗန္ဓန္တောပိ တရုဏအရကော ဃရဒွာရအန္တရဝီထိစတုက္ကာဒိမှိ ပရိစိတေယေဝ ဒေသေ အနုဗန္ဓတိ, န အရညံ တ ယုဒ္ဓဘူမိံ တ ဂန္တုံ; ဇဝံ ကာမာဝစရဓမ္မေ အနုဗန္ဓန္တမ္ပိ အမဟဂ္ဂတာဒိမှိ ပရိစိတေယေဝ ဒေသေ ပဝတ္တမာနေ ဓမ္မေ အနုဗန္ဓတိ, န မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တမာနေတိ။

ယသ္မာ စဿ ''သဗ္ဗော ကာမာဝစရဝိပာကော ကိရိယမနောဓာတု ကိရိယအဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿသဟဂတာ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ''တိ ဇဝံ အစ္စန္တပရိတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, တသ္မာပေတံ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရာရမ္မဏေ ကာမာဝစရဓမ္မေပိ နာနုဗန္ဓတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကိံ တ ဣမာယ ယုတ္တိကထာယ? အဋ္ဌကထာယဉှိ ကေန္စေနေဝ ဝုတ္တံ – ကောဒသ တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ နာမ ကေတ္တံ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒာရမ္မဏံ န ဂဏှာတိ။ ပဏ္ဏတ္တိံ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ တိလက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာယ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ဗလဝဝိပဿနာယ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ ရူပာရူပဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ မိစ္ဆတ္တနိယတဓမ္မေသု တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ သမ္မတ္တနိယတဓမ္မေသု တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ လောကုတ္တရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ အဘိညာဉာဏံ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ။ ပဋိသမ္ဘိဒာဉာဏံ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ, ကာမာဝစရေ ဒုဗ္ဗလာရမ္မဏေ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတိ, ဆသု ဒွာရေသု ဗလဝါရမ္မဏေ အာပာထဂတေယေဝ လဗ္ဘတိ, လဗ္ဘမာနဉ္စ ကာမာဝစရေယေဝ လဗ္ဘတိ။ ရူပာရူပဘဝေ တဒာရမ္မဏံ နာမ နတ္ထီတိ။

ယံ ပန ဝုတ္တံ ''သေသေသု ကျေနုဝီသတိယာ စိတ္တေသု န ကိဉ္စိ အတ္တနော အနုရူပာယ ပဋိသန္ဓိယာ န ပဝတ္တတီ''တိ, တံ အတိသံခိတ္တတ္တာ ဒုဗ္ဗိဇာနံ။ တေနဿ ဝိတ္ထာရနယဒဿနတ္ထံ ဝုစ္စတိ – ''ကတိ ပဋိသန္ဓိယော? ကတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ? ကေန ကတ္ထ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ? ကိံ ပဋိသန္ဓိယာ အာရမ္မဏ''န္တိ?

အသညပဋိသန္ဓိယာ သဒ္ဓိံ ဝီသတိ ပဋိသန္ဓိယော။ ဝုတ္တပ္ပကာရာနေဝ ကေူနဝီသတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ။ တတ္ထ အကုသလဝိပာကာယ အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယာ အပာယေသု ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, ကုသလဝိပာကာယ မနုဿလောကေ ဇစ္စန္ဓဇာတိဗဓိရဇာတိဥမ္မတ္တကဠေမူဂနပုံသကာဒီနံ။ အဋ္ဌဟိ သဟေတုကမဟာဝိပာကေဟိ ကာမာဝစရဒေဝေသု စေဝ မနုဿေသု စ ပုညဝန္တာနံ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, ပဉ္စဟိ ရူပာဝစရဝိပာကေဟိ ရူပီဗ္ရဟ္မလောကေ, စတူဟိ အရူပာဝစရဝိပာကေဟိ အရူပလောကေတိ။ ယေန စ ယတ္ထ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, သာ ဧဝ တဿာ အနုရူပပဋိသန္ဓိ နာမ။

သင်္ခေပတော ပဋိသန္ဓိယာ တီဏိ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ – ကမ္မံ, ကမ္မနိမိတ္တံ, ဂတိနိမိတ္တန္တိ။ တတ္ထ **ကမ္မံ** နာမ အာယူဟိတာ ကုသလာကုသလစေတနာ။ **ကမ္မနိမိတ္တံ** နာမ ယံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကမ္မံ အာယူဟတိ။ တတ္ထ အတီတေ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿမတ္ထကသ္မိမ္ပိ ကမ္မေ ကတေ တသ္မိံ ခဏေ ကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ အာဂန္တွာ ဥပဋ္ဌာတိ။

တတ္ရိဒံ ကမ္မနိမိတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနေ ဝတ္ထု – ဂေါပကသီဝလီ ကိရ နာမ တာလပိဋ္ဌိကဝိဟာရေ စေတိယံ ကာရေသိ။ တဿ မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ စေတိယံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော တဒေဝ နိမိတ္တံ ဂဏှိတွာ ကာလံကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အညာ သမ္မုဉ္ဇပဟာကာလကိရိယာ နာမ ဟောတိ။ ပရမ္မုခံ ဂစ္ဆန္တဿ ဟိ ပစ္ဆတော တိခိဏေန အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ။ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယန္တဿာပိ တိခိဏေန အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ။ ဥဒကေ ဩသီဒာပေတွာ မာရေန္တိ။ ဧဝရူပေပိ ကာလေ အညတရံ ကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ ဥပဋ္ဌာတိ။ အညံ လဟုကမရဏံ နာမ အတ္ထိ။ နိခါဒနဒဏ္ဍကမတ္ထကသ္မိဉ္ဟိ နိလီနမက္ခိကံ မုဂ္ဂရေန ပဟာရိတွာ ပိသန္တိ။ ဧဝရူပေပိ ကာလေ ကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဧဝံ ပိသိယမာနာယ ပန မက္ခိကာယ ပဌမံ ကာယဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ နာဝဋ္ဋေတိ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနမေဝ အာဝဋ္ဋေတိ။ အထ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဒုတိယတရေ ကာယဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတိ။ တတော ကာယဝိညာဏံ, သမ္ပဋိစ္ဆနံ, သန္တီရဏံ, ဝေါဋ္ဌပနန္တိ ဝီထိစိတ္တာနိ ပဝတ္တန္တိ။ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ တတိယတရေ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတိ။ အထ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ တေသ္မိံ ဌာနေ ကာလကိရိယံ ကရောတိ။ ဣဒံ ကိမတ္ထံ အာဘတံ? အရူပဓမ္မာနံ ဝိသယော နာမ ဧဝံ လဟုကောတိ ဒီပနတ္ထံ။

ဂတိနိမိတ္တံ နာမ နိဗ္ဗတ္တနကဩကာသေ ဧကော ဝဏ္ဏော ဥပဋ္ဌာတိ။ တတ္ထ နိရယေ ဥပဋ္ဌဟန္တေ လောဟကုမ္ဘိသဒိသော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ မနုဿလောကေ ဥပဋ္ဌဟန္တေ မာတုကုစ္ဆိကမ္ဗလယာနသဒိသာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဒေဝလောကေ ဥပဋ္ဌဟန္တေ ကပ္ပရုက္ခဝိမာနသယနာဒီနိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဧဝံ ကမ္မံ, ကမ္မနိမိတ္တံ, ဂတိနိမိတ္တန္တိ သင်္ခေပတော ပဋိသန္ဓိယာ တီဏိ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ။

အပရော နယော – ပဋိသန္ဓိယာ တီဏိ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ? အတီတံ, ပစ္စုပ္ပန္နံ, နဝတ္တဗ္ဗဉ္စ။ အသညီပဋိသန္ဓိ အနာရမ္မဏာတိ။ တတ္ထ ဝိညာဏဉ္စာယတနနေဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓီနံ အတီတမေဝ အာရမ္မဏံ။ ဒသန္နံ ကာမာဝစရာနံ အတီတံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ။ သေသာနံ နဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ တီသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တမာနာ ပန ပဋိသန္ဓိ ယသ္မာ အတီတာရမ္မဏဿ ဝါ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏဿ ဝါ စုတိစိတ္တဿ အနန္တရမေဝ ဟောတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ ပန စုတိစိတ္တံ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဒွီသု အာရမ္မဏေသု အညတရာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရံ တီသု အာရမ္မဏေသု အညတရာရမ္မဏာယ ပဋိသန္ဓိယာ သုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေန ပဝတ္တနာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သေယျထိဒံ – ကာမာဝစရသုဂတိယံ တာဝ ဌိတဿ ပာပကမ္မိနော ပုဂ္ဂလဿ "တာနိဿ တမ္ဟိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ"တိအာဒိဝစနတော (မ. နိ. ၃.၂၄၈) မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ ယထူပစိတံ ပာပကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာယ တဒာရမ္မဏပရိယောသာနာယ သုဒ္ဓာယ ဝါ ဇဝနဝီထိယာ အနန္တရံ ဘဝင်္ဂဝိသယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စုတိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ နိရုဒ္ဓေ တဒေဝ အာပါထဂတံ ကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ အာရဗ္ဘ အနုပစ္ဆိန္နကိလေသဗလဝိနာမိတံ ဒုဂ္ဂတိပရိယာပန္နံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ အတီတာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရာ အတီတာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ။

အပရဿ မရဏသမယေ ဝုတ္တပ္ပကာရကမ္မဝသေန နရကာဒီသု အဂ္ဂိဇာလဝဏ္ဏာဒိကံ ဒုဂ္ဂတိနိမိတ္တံ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တဿ ဒွိက္ခတ္တုံ ဘဝင်္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေ တံ အာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ ဧကံ အာဝဇ္

ဇနံ, မရဏဿ အာသန္နဘာဝေန မန္ဒီဘူတဝေဂတ္တာ ပဉ္စ ဇဝနာနိ, ဒွေ တဒါရမ္မဏာနီတိ တီဏိ ဝီထိစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတော ဘဝင်္ဂဝိသယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဧကံ စုတိစိတ္တံ။ ဧတ္တာဝတာ ဧကာဒသ စိတ္တက္ခဏာ အတီတာ ဟောန္တိ။ အထာဝသေသေပဉ္စစိတ္တက္ခဏာယုကေ တသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ အတီတာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ။

အပရဿ မရဏသမယေ ပဉ္စန္နံ ဒွါရာနံ အညတရသ္မိံ ဒွါရေ ရာဂါဒိဟေတုဘူတံ ဟီနာရမ္မဏံ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တဿ ယထာက္ကမေန ဥပ္ပန္နဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝသာနေ မရဏဿ အာသန္နဘာဝေန မန္ဒီဘူတဝေဂတ္တာ ပဉ္စ ဇဝနာနိ ဒွေ တဒါရမ္မဏာနိ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတော ဘဝင်္ဂဝိသယမာရမ္မဏံ ကတွာ ဧကံ စုတိစိတ္တံ။ ဧတ္တာဝတာ ဒွေ ဘဝင်္ဂါနိ, အာဝဇ္ဇနံ, ဒဿနံ, သမ္ပဋိစ္ဆနံ, သန္တီရဏံ, ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ, ပဉ္စ ဇဝနာနိ, ဒွေ တဒါရမ္မဏာနိ, ဧကံ စုတိစိတ္တန္တိ ပဉ္စဒသ စိတ္တက္ခဏာ အတီတာ ဟောန္တိ။ အထာဝသေသေဧကစိတ္တက္ခဏာယုကေ တသ္မိံ ယေဝ အာရမ္မဏေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယမ္ပိ အတီတာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ။ ဧသ တာဝ အတီတာရမ္မဏာယ သုဂတိစုတိယာ အနန္တရာ အတီတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာယ ဒုဂ္ဂတိပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တနာကာရော။

ဒုဂ္ဂတိယံ ဌိတဿ ပန ဥပစိတာနဝဇ္ဇကမ္မဿ ဝုတ္တနယေနေဝ တံ အနဝဇ္ဇကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတီတိ ကဏှပက္ခေ သုက္ကပက္ခံ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ အတီတာရမ္မဏာယ ဒုဂ္ဂတိစုတိယာ အနန္တရာ အတီတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာယ သုဂတိပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တနာကာရော။

သုဂတိယံ ဌိတဿ ပန ဥပစိတာနဝဇ္ဇကမ္မဿ "တာနိဿ တမှိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ"တိအာဒိဝစနတော မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ ယထူပစိတံ အနဝဇ္ဇကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တဉ္စ ခေါ ဥပစိတကာမာဝစရာနဝဇ္ဇကမ္မဿေဝ။ ဥပစိတမဟဂ္ဂတကမ္မဿ ပန ကမ္မနိမိတ္တမေဝ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာယ တဒါရမ္မဏပရိယောသာနာယ သုဒ္ဓာယ ဝါ ဇဝနဝီထိယာ အနန္တရံ ဘဝင်္ဂဝိသယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စုတိစိတ္တမုပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ နိရုဒ္ဓေ တဒေဝ အာပါထဂတံ ကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ အာရဗ္ဘ အနုပစ္ဆိန္နကိလေသဗလဝိနာမိတံ သုဂတိပရိယာပန္နံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တမုပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ အတီတာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရာ အတီတာရမ္မဏာ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ ဝါ ပဋိသန္ဓိ။

အပရဿ မရဏသမယေ ကာမာဝစရာနဝဇ္ဇကမ္မဝသေန မနုဿလောကေ မာတုကုစ္ဆိဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ ဝါ ဒေဝလောကေ ဥယျာနကပ္ပရုက္ခာဒိဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ ဝါ သုဂတိနိမိတ္တံ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တဿ ဒုဂ္ဂတိနိမိတ္တေ ဒဿိတာနုက္ကမေနေဝ စုတိစိတ္တာနန္တရံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ အတီတာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ။

အပရဿ မရဏသမယေ ဉာတကာ 'အယံ, တာတ, တဝတ္ထာယ ဗုဒ္ဓပူဇာ ကရီယတိ, စိတ္တံ ပသာဒေဟီ'တိ ဝတွာ ပုပ္ဖဒာမဓဇပဋာကာဒိဝသေန ရူပါရမ္မဏံ ဝါ ဓမ္မဿဝနတူရိယပူဇာဒိဝသေန သဒ္ဒါရမ္မဏံ ဝါ ဓူမဝါသဂန္ဓာဒိဝသေန ဂန္ဓာရမ္မဏံ ဝါ 'ဣဒံ, တာတ, သာယဿု, တဝတ္ထာယ ဒါတဗ္ဗံ ဒေယျဓမ္မ'န္တိ ဝတွာ မဓုဖာဏိတာဒိဝသေန ရသာရမ္မဏံ ဝါ 'ဣဒံ, တာတ, ဖုသဿု, တဝတ္ထာယ ဒါတဗ္ဗံ ဒေယျဓမ္မ'န္တိ ဝတွာ စီနပဋသောမာရပဋာဒိဝသေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ဝါ ပဉ္စဒွါရေ ဥပသံဟရန္တိ။ တဿ တသ္မိံ အာပါထဂတေ ရူပါဒိအာရမ္မဏေ ယထာက္ကမေန ဥပ္ပန္နဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝသာနေ မရဏဿ အာသန္နဘာဝေန မန္ဒီဘူတဝေဂတ္တာ ပဉ္စ ဇဝနာနိ ဒွေ တဒါရမ္မဏာနိ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတော ဘဝင်္ဂဝိသယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဧကံ စုတိစိတ္တံ, တဒဝသာနေ တသ္မိံယေဝ ဧကစိတ္တက္ခဏဋ္ဌိတိကေ အာရမ္မဏေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယမ္ပိ အတီတာရမ္မဏာယ စုတိယာ အနန္တရာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ။

အပရဿ ပန ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓမဟဂ္ဂတဿ သုဂတိယံ ဌိတဿ မရဏသမယေ ကာမာဝစရကုသလကမ္မ-ကမ္မနိမိတ္တ-ဂတိနိမိတ္တာနံ အညတရံ ပထဝီကသိဏာဒိကံ ဝါ နိမိတ္တံ မဟဂ္ဂတစိတ္တံ ဝါ မနောဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ စက္ခုသောတာနံ ဝါ အညတရသ္မိံ ကုသလုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတံ ပဏီတမာရမ္မဏံ အာပါထမာဂစ္ဆတိ။ တဿ ယထာက္ကမေန ဥပ္ပန္နဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝသာနေ မရဏဿ အာသန္နဘာဝေန မန္ဒီဘူတဝေဂတ္တာ ပဉ္စ ဇဝနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ မဟဂ္ဂတဂတိကာနံ ပန တဒါရမ္မဏံ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဇဝနာနန္တရံယေဝ ဘဝင်္ဂဝိသယံ အာရမ္မဏံ

ကတ္တာ ဇော် စုတိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။ တဿာဝသာနေ ကာမာဝစရမဟဂ္ဂတသုဂတီနံ အညတရသုဂတိပရိယာပန္နံ ယထူပဋ္ဌိတေသု အာရမ္မဏေသု အညတရာရမ္မဏံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာယ သုဂတိစုတိယာ အနန္တရာ အတီတပစ္စုပ္ပန္နနဝတ္တဗ္ဗာနံ အညတရာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ။

ဧတေနာနုသာရေန အာရုပ္ပစုတိယာပိ အနန္တရာ ပဋိသန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ အတီတနဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာယ သုဂတိစုတိယာ အနန္တရာ အတီတနဝတ္တဗ္ဗပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာယ ပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တနာကာရော။

ဒုဂ္ဂတိယံ ဌိတဿ ပန ပာပကမ္မိနော ဝုတ္တနယေနေဝ တံ ကမ္မံ ကမ္မနိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တံ ဝါ မနောဒွါရေ, ပဉ္စဒွါရေ ပန အကုသလဟေတုဘူတံ အာရမ္မဏံ အာပာထမာဂစ္ဆတိ။ အထဿ ယထာက္ကမေန စုတိစိတ္တာဝသာနေ ဒုဂ္ဂတိပရိယာပန္နံ တေသု အာရမ္မဏေသု အညတရာရမ္မဏံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ အတီတာရမ္မဏာယ ဒုဂ္ဂတိစုတိယာ အနန္တရာ အတီတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာယ ပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တနာကာရောတိ။ တ္တာဝတာ ဧကူနဝီသတိဝိဓဿာပိ ဝိညာဏဿ ပဋိသန္ဓိဝသေန ပဝတ္တိ ဒီပိတာ ဟောတိ။

တယိဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ဧဝံ –

ပဝတ္တမာနံ သန္ဓိမှိ, ဒွိဓာ ကမ္မေန ဝတ္တတိ။
မိဿာဒီဟိ စ ဘေဒေဟိ, ဘေဒဿ ဒုဝိဓာဒိကော။

ဣဒဉှိ ဧကူနဝီသတိဝိဓမ္ပိ ဝိပါကဝိညာဏံ ပဋိသန္ဓိမှိ ပဝတ္တမာနံ ဒွိဓာ ကမ္မေန ဝတ္တတိ။ ယထာသကဉှိ တေဿ ဇနကံ ကမ္မံ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန စေဝ ဥပနိဿယပစ္စယေန စ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ "ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ဝိပါကဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၃)။ ဧဝံ ဝတ္တမာနဿ ပနဿ မိဿာဒီဟိ ဘေဒေဟိ ဒုဝိဓာဒိကောပိ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, သေယျထိဒံ – ဣဒဉှိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဧကဓာ ဝတ္တမာနမ္ပိ ရူပေန သဟ မိဿာမိဿဘေဒတော ဒုဝိဓံ, ကာမရူပာရူပဘဝဘေဒတော တိဝိဓံ, အဏ္ဍဇဇလာဗုဇသံသေဒဇဩပပါတိကယောနိဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ, ဂတိဝသေန ပဉ္စဝိဓံ, ဝိညာဏဋ္ဌိတိဝသေန သတ္တဝိဓံ, သတ္တာဝါသဝသေန အဋ္ဌဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ –

မိဿံ ဒွိဓာ ဘာဝဘေဒါ, သဘာဝံ တတ္ထ စ ဒွိဓာ။
ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဒသကာ, ဩမတော အာဒိနာ သဟ။

'မိဿံ ဒွိဓာ ဘာဝဘေဒါ'တိ ယဒေတ္ထ ဟေတ္ထ အညတြ အရူပဘဝါ ရူပမိဿံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ရူပဘဝေ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယသင်္ခါတေန ဘာဝေန ဝိနာ ဥပ္ပတ္တိတော ကာမဘဝေ အညတြ ဇာတိပဏ္ဍကပဋိသန္ဓိယာ ဘာဝေန သဟ ဥပ္ပတ္တိတော သဘာဝံ အဘာဝန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။

'သဘာဝံ တတ္ထ စ ဒွိဓာ' တိ တတ္ထာပိ စ ယံ သဘာဝံ တံ ဣတ္ထိပုရိသဘာဝါနံ အညတရေန သဟ ဥပ္ပတ္တိတော ဒုဝိဓမေဝ ဟောတိ။

'ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဒသကာ, ဩမတော အာဒိနာ သဟာ'တိ ယဒေတ္ထ ဟေတ္ထ မိဿံ အမိဿန္တိ ဒုဝယေ အာဒိဘူတံ ရူပမိဿံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ, တေန သဟ ဝတ္ထုကာယဒသကဝသေန ဒွေ ဝါ ဝတ္ထုကာယဘာဝဒသကဝသေန တယော ဝါ ဒသကာ ဩမတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နတ္ထိ ဣတော ပရံ ရူပပရိဟာနီတိ။ တံ ပနေတံ ဧဝံ ဩမကပရိမာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇနာမိကာသု ဒွီသု ယောနီသု ဇာတိဥဏ္ဏာယ ဧကေန အံသုနာ ဥဒ္ဓတတေလသပ္ပိမဏ္ဍပ္ပမာဏံ ကလလန္တိ လဒ္ဓသင်္ခံ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ယောနီနံ ဂတိဝသေန သမ္ဘဝဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေသု ဟိ –

နိရယေ ဘုမ္မဝဇ္ဇေသု, ဒေဝေသု စ န ယောနိယော။
တိဿော ပုရိမိကာ ဟောန္တိ, စတဿောပိ ဂတိတ္တယေ။

တတ္ထ **ဒေဝေသု စာ**တိ စသဒ္ဒေန ယထာ နိရယေ စ ဘုမ္မဝဇ္ဇေသု စ ဒေဝေသု, ဧဝံ နိဇ္ဈာမတဏှိကပေတေသု စ ပုရိမိကာ တိဿော ယောနိယော န သန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဩပပါတိကာ ဧဝ ဟိ တေ ဟောန္တိ။ သေသေ ပန တိရစ္ဆာန ပေတ္တိဝိသယမနုဿသင်္ခါတေ ဂတိတ္တယေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဘုမ္မဒေဝေသု စ စတဿော ယောနိယော ဟောန္တိ။
တတ္ထ –

တိံသ နဝ စေဝ ရူပီသု၊ သတ္တတိ ဥက္ကံသတောဝ ရူပါနိ။
သံသေဒဇောပပါတီသု၊ အထ ဝါ အဝကံသတော တိံသ။

ရူပီဗြဟ္မေသု တာဝ ဩပပါတိကယောနိကေသု စက္ခုသောတဝတ္ထုဒသကာနံ ဇီဝိတနဝကဿ စာတိ စတုန္နံ ကလာပါနံ ဝသေန တိံသ စ နဝ စ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန သဟ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ရူပီဗြဟ္မေ ပန ဌပေတွာ အညေသု သံသေဒဇ ဩပပါတိကေသု ဥက္ကံသတော စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဘာဝဝတ္ထုဒသကာနံ ဝသေန သတ္တတိ။ တာနိ စ နိစ္စံ ဒေဝေသု။ တတ္ထ ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ စတဿော စာပိ ဓာတုယော စက္ခုပသာဒော ဇီဝိတိန္ဒြိယန္တိ အယံ ဒသ ရူပပရိမာဏော ရူပပုဉ္ဇော စက္ခုဒသကော နာမ။ ဧဝံ သေသာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဝကံသတော ပန ဇစ္စန္ဓဗဓိရအဃာနကနပုံသကဿ ဇိဝှာကာယဝတ္ထုဒသကာနံ ဝသေန တိံသ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဥက္ကံသာဝကံသာနံ ပန အန္တရေ အနုရူပတော ဝိကပ္ပော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ ဝိဒိတွာ ပုန –

ခန္ဓာရမ္မဏဂတိဟေတု-ဝေဒနာပီတိဝိတက္ကဝိစာရေဟိ။
ဘေဒါဘေဒဝိသေသော၊ စုတိသန္ဓီနံ ပရိညေယျော။

ယာ ဟေသာ မိဿာမိဿတော ဒုဝိဓာ ပဋိသန္ဓိ, ယာ စဿာ အတီတာနန္တရာ စုတိ, တာသံ ဣမေဟိ ခန္ဓာဒီဟိ ဘေဒါဘေဒဝိသေသော ဉာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ကထံ? ကဒါစိ စတုက္ခန္ဓာယ အာရုပ္ပစုတိယာ အနန္တရာ စတုက္ခန္ဓာဝ အာရမ္မဏတောပိ အဘိန္နာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, ကဒါစိ အမဟဂ္ဂတဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာယ မဟဂ္ဂတအဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ။ အယံ တာဝ အရူပဘူမီသုယေဝ နယော။ ကဒါစိ ပန စတုက္ခန္ဓာယ အာရုပ္ပစုတိယာ အနန္တရာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ကာမာဝစရာ ပဋိသန္ဓိ။ ကဒါစိ ပဉ္စက္ခန္ဓာယ ကာမာဝစရစုတိယာ ရူပါဝစရစုတိယာ ဝါ အနန္တရာ စတုက္ခန္ဓာ အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိ။ ဧဝံ အတီတာရမ္မဏစုတိယာ အတီတနဝတ္တဗ္ဗပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိ, ဧကစ္စသုဂတိစုတိယာ ဧကစ္စဒုဂ္ဂတိပဋိသန္ဓိ, အဟေတုကစုတိယာ သဟေတုကပဋိသန္ဓိ, ဒုဟေတုကစုတိယာ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိ, ဥပေက္ခာသဟဂတစုတိယာ သောမနဿသဟဂတပဋိသန္ဓိ, အပ္ပီတိကစုတိယာ သပ္ပီတိကပဋိသန္ဓိ, အဝိတက္ကစုတိယာ သဝိတက္ကပဋိသန္ဓိ, အဝိစာရစုတိယာ သဝိစာရပဋိသန္ဓိ, အဝိတက္ကအဝိစာရစုတိယာ သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓီတိ တဿ တဿ ဝိပရီတတော စ ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

လဒ္ဓပ္ပစ္စယမိတိဓမ္မ-မတ္တမေတံ ဘဝန္တရမုပေတိ။
နာဿ တတော သင်္ကန္တိ၊ န တတော ဟေတုံ ဝိနာ ဟောတိ။

ဣတိ ဟေတံ လဒ္ဓပစ္စယံ ရူပါရူပဓမ္မမတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဘဝန္တရံ ဥပေတီတိ ဝုစ္စတိ, န သတ္တော, န ဇီဝေါ။ တဿ နာပိ အတီတဘဝတော ဣဓ သင်္ကန္တိ အတ္ထိ, နာပိ တတော ဟေတုံ ဝိနာ ဣဓ ပါတုဘာဝေါ။ တယိဒံ ပါကဋေန မနုဿစုတိပဋိသန္ဓိက္ကမေန ပကာသယိဿာမ –

အတီတဘဝသ္မိဉှိ သရသေန ဥပက္ကမေန ဝါ သမာသန္နမရဏဿ အသယှာနံ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂသန္ဓိဗန္ဓနစ္ဆေဒကာနံ မာရဏန္တိကဝေဒနာသတ္တာနံ သန္နိပါတံ အသဟန္တဿ အာတပေ ပက္ခိတ္တဟရိတတာလပဏ္ဏမိဝ ကမေန ဥပသုဿမာနေ သရီရေ နိရုဒ္ဓေသု စက္ခာဒီသု ဣန္ဒြိယေသု ဟဒယဝတ္ထုမတ္တေ ပတိဋ္ဌိတေသု ကာယိန္ဒြိယမနိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယေသု တင်္ခဏာဝသေသံ ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿိတံ ဝိညာဏံ ဂရုသမာသေဝိတာသန္နပုဗ္ဗကတာနံ အညတရံ လဒ္ဓာဝသေသပစ္စယသင်္ခါရသင်္ခါတံ ကမ္မံ ဝါ တဒုပဋ္ဌာပိတံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တသင်္ခါတံ ဝိသယ

မာရဗ္ဗ ပဝတ္တတိ။ တဒေဝံ ပဝတ္တမာနံ တဏှာဟာအဝိဇ္ဇာနံ အပ္ပဟီနတ္တာ အဝိဇ္ဇာပဋိစ္ဆာဒိတာဒီနဝေ တသ္မိံ ဝိသယေ တဏှာဟာ နာမေတိ , သဟဇာတသင်္ခါရာ ခိပန္တိ။ တံ သန္တတိဝသေန တဏှာဟာယ နာမိယမာနံ သင်္ခါရေဟိ ခိပ္ပမာနံ ဩရိမတီရရုက္ခဝိနိဗဒ္ဓရဇ္ဇုမာလမ္ဗိတွာ မာတိကာတိက္ကမကော ဝိယ ပုရိမဉ္စ နိဿယံ ဇဟတိ, အပရဉ္စ ကမ္မသမုဋ္ဌာပိတံ နိဿယံ အဿာဒယမာနံ တ အနဿာဒယမာနံ တ အာရမ္မဏာဒီဟိယေဝ ပစ္စယေဟိ ပဝတ္တတိ။

ဧတ္ထ စ ပုရိမံ စဝနတော စုတိ, ပစ္ဆိမံ ဘဝန္တရာဒိပဋိသန္ဓာနတော ပဋိသန္ဓီတိ ဝုစ္စတိ။ တဒေတံ နာပိ ပုရိမဘဝတ ဣဓ အာဂတံ, နာပိ တတော ကမ္မသင်္ခါရနတိဝိသယာဒိဟေတုံ ဝိနာ ပာတုဘူတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သိယုံ နိဒဿနာနေတ္ထ၊ ပဋိဃောသာဒိကာ အထ။
သန္တာနဗန္ဓတော နတ္ထိ၊ ဧကတာ နာပိ နာနတာ။

ဧတ္ထ စေတဿ ဝိညာဏဿ ပုရိမဘဝတော ဣဓ အနာဂမနေ အတီတဘဝပရိယာပန္နဟေတူဟိ စ ဉပ္ပာဒေ ပဋိဃောသပဒီပမုဒ္ဒာပဋိဗိမ္ဗပ္ပကာရာ ဓမ္မာ နိဒဿနာနိ သိယုံ။ ယထာ ဟိ ပဋိဃောသပဒီပမုဒ္ဒစ္ဆာယာ သဒ္ဒာဒိဟေတုကာ အညတ္ထ အဂန္တွာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ ဣဒံ စိတ္တံ။ ဧတ္ထ စ **'သန္တာနဗန္ဓတော နတ္ထိ ဧကတာ နာပိ နာနတာ'** ။ ယဒိ ဟိ သန္တာနဗန္ဓေ သတိ ဧကန္တမေကတာ ဘဝေယျ, န ခီရတော ဒဓိ သမ္ဘူတံ သိယာ။ အထာပိ ဧကန္တနာနတာ ဘဝေယျ, န ခီရဿာဓီနော ဒဓိ သိယာ။ သေ နယော သဗ္ဗဟေတုဟေတုသမုပ္ပန္နေသု။ ဧဝဉ္စ သတိ သဗ္ဗလောကဝေဟာရလောပေ သိယာ။ သော စ အနိဋ္ဌော။ တသ္မာ ဧတ္ထ န ဧကန္တမေကတာ တ နာနတာ တ ဥပဂန္တဗ္ဗာတိ။

ဧတ္ထာဟ – နနု ဧဝံ အသင်္ကန္တိပာတုဘာဝေ သတိ ယေ ဣမသ္မိံ မနုဿတ္တဘာဝေ ခန္ဓာ, တေသံ နိရုဒ္ဓတ္တာ ဖလပစ္စယဿ စ ကမ္မဿ တတ္ထ အဂမနတော အညဿ အညတော စ တံ ဖလံ သိယာ? ဥပဘုဉ္ဇကေ စ အသတိ ကဿ တံ ဖလံ သိယာ? တသ္မာ န သုန္ဒရမိဒံ ဝိဓာနန္တိ။ တတြိဒံ ဝုစ္စတိ –

သန္တာနေ ယံ ဖလံ ဧတံ၊ နာညဿ န စ အညတော။
ဗီဇာနံ အဘိသင်္ခါရော၊ ဧတဿတ္ထဿ သာဓကော။

ဧကသန္တာနသ္မိဉ္ဟိ ဖလမုပ္ပဇ္ဇမာနံ တတ္ထ ဧကန္တံ ဧကတ္တနာနတ္တာနံ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ အညဿာတိ တ အညတောတိ တ န ဟောတိ။ ဧတဿ စ ပနတ္ထဿ ဗီဇာနံ အဘိသင်္ခါရော သာဓကော။ အမ္ဗဗီဇာဒီနဉ္ဟိ အဘိသင်္ခါရေသု ကတေသု တဿ ဗီဇဿ သန္တာနေ လဒ္ဓပစ္စယော ကာလန္တရေ ဖလဝိသေသော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော န အညဗီဇာနံ နာပိ အညာဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န စ တာနိ ဗီဇာနိ တေ အဘိသင်္ခါရာ တ ဖလဋ္ဌာနံ ပာပုဏန္တိ။ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပောသဓာဒီဟိ စာပိ ဗာလသရီရေ ဥပယုတ္တေဟိ ကာလန္တရေ ဝုဍ္ဎသရီရာဒီသု ဖလဒေဟိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယမ္ပိ ဝုတ္တံ 'ဥပဘုဉ္ဇကေ စ အသတိ ကဿ တံ ဖလံ သိယာ'တိ? တတ္ထ –

ဖလဿုပ္ပတ္တိယာ ဧဝ၊ သိဒ္ဓါ ဘုဉ္ဇကသမ္မုတိ။
ဖလုပ္ပာဒေန ရုက္ခဿ၊ ယထာ ဖလတိ သမ္မုတိ။

ယထာ ဟိ ရုက္ခသင်္ခါတာနံ ဓမ္မာနံ ဧကဒေသဘူတဿ ရုက္ခဖလဿ ဥပ္ပတ္တိယာ ဧဝ ရုက္ခော ဖလတီတိ တ ဖလိတောတိ တ ဝုစ္စတိ, တထာ ဒေဝမနုဿသင်္ခါတာနံ ခန္ဓာနံ ဧကဒေသဘူတဿ ဥပဘောဂသင်္ခါတဿ သုခဒုက္ခဖလဿ ဥပ္ပာဒေနေဝ ဒေဝေ တ မနုဿော တ ဥပဘုဉ္ဇတီတိ တ သုခိတောတိ တ ဒုက္ခိတောတိ တ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ န ဧတ္ထ အညေန ဥပဘုဉ္ဇကေန နာမ ကောစိ အတ္ထော အတ္ထီတိ။

ယောပိ ဝဒေယျ – 'ဧဝံ သန္တေပိ ဧတေ သင်္ခါရာ ဝိဇ္ဇမာနာ တ ဖလဿ ပစ္စယာ သိယုံ, အဝိဇ္ဇမာနာ တ။ ယဒိ စ ဝိဇ္ဇမာနာ ပဝတ္တိက္ခဏေယေဝ နေသံ ဝိပါကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ အထ အဝိဇ္ဇမာနာ, ပဝတ္တိတော ပုဗ္ဗေ စ ပစ္ဆာ စ နိစ္စံ ဖလာဝဟာ သိယု'န္တိ။ သော ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော –

ကတတ္တာ ပစ္စယာ ဓေတော၊ န စ နိစ္စံ ဖလာဝဟာ။
ဟဋ္ဌိဘောကဒိကံ တတ္ထ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ နိဒဿနံ။

ကတတ္တာ ဧဝ ဟိ သင်္ခါရာ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, န ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ တ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ တ။ ယထာဟ "ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပာကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ"တိအာဒိ (ဓ. သ. ၄၃၁)။ ယထာရဟဿ အတ္တနော ဖလဿ စ ပစ္စယာ ဟုတ္ဝာ န ပုန ဖလာဝဟာ ဟောန္တိ ဝိပက္ကဝိပာကတ္တာ။ ဧတဿ စတ္ထဿ ဝိဘာဝနေ ဣဒံ ဟဋ္ဌိဘောကဒိကံ နိဒဿနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယထာ ဟိ လောကေ ယော ကဿစိ အတ္ထဿ နိပ္ဖာဒနတ္ထံ ဟဋ္ဌိဘောကေ ဟောတိ, ဘဏ္ဍံ တ ကိဏာတိ, ဣဏံ တ ဂဏှာတိ။ တဿ တံ ကိရိယာကရဏမတ္တမေဝ တဒတ္ထနိပ္ဖာဒနာဒိမှိ ပစ္စယော ဟောတိ, န ကိရိယာယ ဝိဇ္ဇမာနတာ တ အဝိဇ္ဇမာနတာ တ။ န စ တဒတ္ထနိပ္ဖာဒနာဒိတော ပရမ္ပိ ဓာရကောဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? နိပ္ဖာဒနာဒီနံ ကတတ္တာ။ ဧဝံ ကတတ္တာဝ သင်္ခါရာပိ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, န စ ယထာရဟံ ဖလဒါနတော ပရမ္ပိ ဖလာဝဟာ ဟောန္တီတိ။ ဧတ္တာဝတာ မိဿာမိဿဝသေန ဒွိဓာပိ ပဝတ္တမာနဿ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ သ သင်္ခါရပစ္စယာ ပဝတ္တိ ဒီပိတာ ဟောတိ။

ဣဒါနိ သဗ္ဗေသ္ဝေတေသု ဗတ္တိံသဝိညာဏေသု သမ္မောဟဝိဃာတတ္ထံ –

ပဋိသန္ဓိပ္ပဝတ္တီနံ ၊ ဝသေနေတေ ဘဝါဒိသု။
ဝိဇာနိတဗ္ဗာ သင်္ခါရာ၊ ယထာ ယေသဉ္စ ပစ္စယာ။

တတ္ထ တယော ဘဝ, စတဿော ယောနိယော, ပဉ္စ ဂတိယော, သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော, နဝ သတ္တာဝါသာတိ ဧတေ ဘဝါဒယော နာမ။ ဧတေသု ဘဝါဒီသု ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ ဧတေ ယေသံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ ပစ္စယာ ယထာ စ ပစ္စယာ ဟောန္တိ တထာ ဝိဇာနိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

တတ္ထ – ပုညာဘိသင်္ခါရေ တာဝ ကာမာဝစရအဋ္ဌစေတနာဘေဒေ ပုညာဘိသင်္ခါရော အဝိသေသေန ကာမဘဝေ သုဂတိယံ နဝန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ ပဋိသန္ဓိယံ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန စေဝ ဥပနိဿယပစ္စယေန စာတိ ဒွိဓာ ပစ္စယော။ ရူပါဝစရပဉ္စကုသလစေတနာဘေဒေ ပုညာဘိသင်္ခါရော ရူပဘဝေ ပဋိသန္ဓိယံ ဧဝ ပဉ္စန္နံ။ ဝုတ္တပ္ပဘေဒကာမာဝစရော ပန ကာမဘဝေ သုဂတိယံ ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုဝဇ္ဇာနံ သတ္တန္နံ ပရိတ္တဝိပာကဝိညာဏာနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒွိဓာ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ သွေဝ ရူပဘဝေ ပဉ္စန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ ကာမဘဝေ ပန ဒုဂ္ဂတိယံ အဋ္ဌန္နမ္ပိ ပရိတ္တဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။

တတ္ထ နိရယေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ နရကစာရိကာဒီသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏသမာယောဂေ သော ပစ္စယော ဟောတိ။ တိရစ္ဆာနေသု ပန နာဂသုပဏ္ဏပေတမဟိဒ္ဓိကေသု စ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ လဗ္ဘတိယေဝ။ သွေဝ ကာမဘဝေ သုဂတိယံ သောဠသန္နမ္ပိ ကုသလဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ စ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ။ အဝိသေသေန ပုညာဘိသင်္ခါရော ရူပဘဝေ ဒသန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ စ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ။

ဒွါဒသာကုသလစေတနာဘေဒေ အပုညာဘိသင်္ခါရော ကာမဘဝေ ဒုဂ္ဂတိယံ ဧကဿ ဝိညာဏဿ တထေဝ ပစ္စယော ပဋိသန္ဓိယံ, နော ပဝတ္တေ; ဆန္နံ ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ; သတ္တန္နမ္ပိ အကုသလဝိပာကဝိညာဏာနံ ပဝတ္တေ စ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ ။ ကာမဘဝေ ပန သုဂတိယံ တေသံယေဝ သတ္တန္နံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ; ရူပဘဝေ စတုန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ သော စ ခော ကာမာဝစရေ အနိဋ္ဌရူပဒဿနသဝနဝသေန ။ ဗြဟ္မလောကေ ပန အနိဋ္ဌာ ရူပါဒယော နာမ နတ္ထိ, တထာ ကာမာဝစရဒေဝလောကေပိ။

အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော အရူပဘဝေ စတုန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ စ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ။

ကာမာဝစရကုသလာကုသလတော ပန သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကနယေန ဝီသတိစေတနာဘေအေပိ ကာယသင်္ခါရော ကာမဘဝေ ဒသန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ ပဋိသန္ဓိယံ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန စေဝ ဥပနိဿယပစ္စယေန စာတိ ဒွိဓာ ပစ္စယော။ သွေဝ ကာမဘဝေ တေရသန္နံ, ရူပဘဝေ နဝန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ သွေဝ ကာမဘဝေ တေဝီသတိယာ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ စ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ။ ဝစီသင်္ခါရေပိ ဧသေဝ နယော။

အဋ္ဌဝီသတိကျေနတိံသစေတနာဘေအေပိ ပန စိတ္တသင်္ခါရော တီသု ဘဝေသု ဧကူနဝီသတိယာ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဋိသန္ဓိယံ, နော ပဝတ္တေ။ သွေဝ ဒွီသု ဘဝေသု ဟေဋ္ဌာဝုတ္တာနံ တေရသန္နဉ္စ နဝန္နဉ္စာတိ ဒွာဝီသတိယာ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ တီသု ပန ဘဝေသု ဒွတ္တိံသာယပိ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဝတ္တေ စေဝ ပဋိသန္ဓိယဉ္စ။ ဧဝံ တာဝ ဘဝေသု ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီနံ ဝသေန တေ သင်္ခါရာ ယေသံ ပစ္စယာ, ယထာ စ ပစ္စယာ ဟောန္တိ တထာ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ။ ဧတေနေဝ နယေန ယောနိအာဒီသုပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ရိဒံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ မုခမတ္တပ္ပကာသနံ – ဣမေသု ဟိ သင်္ခါရေသု ယသ္မာ ပုညာဘိသင်္ခါရော တာဝ ဒွီသု ဘဝေသု ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ သဗ္ဗံ အတ္တနော ဝိပာကံ ဇနေတိ, တထာ အဏ္ဍဇာဒီသု စတူသု ယောနီသု, ဒေဝမနုဿသင်္ခါတာသု ဒွီသု ဂတီသု, နာနတ္တကာယနာနတ္တသညီနာနတ္တကာယဧကတ္တသညီဧကတ္တကာယနာနတ္တသညီဧကတ္တကာယဧကတ္တသညီသင်္ခါတာသု မနုဿာနဉ္စေဝ ပဌမဒုတိယတတိယဇ္ဈာနဘူမီနဉ္စ ဝသေန စတူသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု။ အသညသတ္တာတသေ ပနေသ ရူပမတ္တမေဝာဘိသင်္ခရောတီတိ စတူသုယေဝ သတ္တာတသေသု စ ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ သဗ္ဗံ အတ္တနော ဝိပာကံ ဇနေတိ။ တသ္မာ ဧသ ဧတေသု ဒွီသု ဘဝေသု, စတူသု ယောနီသု, ဒွီသု ဂတီသု, စတူသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု, စတူသု သတ္တာတသေသု စ ဧကဝီသတိယာ ဝိပာကဝိညာဏာနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပစ္စယော ဟောတိ ယထာသမ္ဘဝံ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ။

အပုညာဘိသင်္ခါရော ပန ယသ္မာ ဧကသ္မိညေဝ ကာမဘဝေ, စတူသု ယောနီသု, အဝသေသာသု တီသု ဂတီသု, နာနတ္တကာယဧကတ္တသညီသင်္ခါတာယ ဧကိဿာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ, တာဒိသေယေဝ စ ဧကသ္မိံ သတ္တာတသေ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ, တသ္မာ ဧသ ဧကသ္မိံ ဘဝေ စတူသု ယောနီသု, တီသု ဂတီသု, ဧကိဿာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ, ဧကဟိ စ သတ္တာတသေ သတ္တန္နံ ဝိပာကဝိညာဏာနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပစ္စယော ဟောတိ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ။

အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော ပန ယသ္မာ ဧကသ္မိံ အရူပဘဝေ, ဧကိဿာ ဩပပါတိကယောနိယာ, ဧကိဿာ ဒေဝဂတိယာ, အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီသု တီသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု, အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီသု စ စတူသု သတ္တာတသေသု ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ, တသ္မာ ဧသ ဧကသ္မိံယေဝ ဘဝေ, ဧကိဿာ ယောနိယာ, ဧကိဿာ ဒေဝဂတိယာ, တီသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု စတူသု သတ္တာတသေသု, စတုန္နံ ဝိညာဏာနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပစ္စယော ဟောတိ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ။

ကာယသင်္ခါရောပိ ယသ္မာ ဧကသ္မိံ ကာမဘဝေ, စတူသု ယောနီသု, ပဉ္စသု ဂတီသု, ဒွီသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု, ဒွီသု စ သတ္တာတသေသု ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ သဗ္ဗံ အတ္တနော ဝိပာကံ ဇနေတိ, တသ္မာ ဧသ ဧကသ္မိံ ဘဝေ, စတူသု ယောနီသု, ပဉ္စသု ဂတီသု, ဒွီသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု, ဒွီသု စ သတ္တာတသေသု တေဝီသတိယာ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ။ ဝစီသင်္ခါရေပိ ဧသေဝ နယော။

စိတ္တသင်္ခါရော ပန ယသ္မာ ဧကံ သတ္တာတသံ ဌပေတွာ န ကတ္ထစိ န ဝိပစ္စတိ, တသ္မာ ဧသ တီသု ဘဝေသု, စတူသု ယောနီသု, ပဉ္စသု ဂတီသု, သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု, အဋ္ဌသု သတ္တာတသေသု ယထာယောဂံ ဒွတ္တိံသာယ ဝိပာကဝိညာဏာနံ တထေဝ ပစ္စယော ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ။ အဝိညာဏကေ ပန သတ္တာတသေ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ နတ္ထိ။

အပိစ ပုညာဘိသင်္ခါရော အသညသတ္တေသု ကဋတ္တာရူပာနံ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောတိ။ ဧဝံ –

ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီနံ ၊ ဝသေနေတေ ဘဝါဒိသု။

ဝိဇာနိတဗ္ဗာ သင်္ခါရာ၊ ယထာ ယေသဉ္စ ပစ္စယာတိ။

သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏပဒနိဒ္ဒေသော။

နာမရူပပဒနိဒ္ဒေသော

၂၂၈. ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပနိဒ္ဒေသေ –

ဒေသနာဘေဒတော သဗ္ဗ-ဘဝါဒီသု ပဝတ္တိတော။
သင်္ဂဟာ ပစ္စယနယာ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ဒေသနာဘေဒတော'တိ ''တတ္ထ ကတမံ ရူပံ? စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒါယ ရူပ''န္တိ (သံ. နိ. ၂.၂; မ. နိ. ၁.၁၀၀) ဧဝံ တာဝ သုတ္တန္တေ စ က္လေ ရူပပဒဿ အဘေဒတော ဧကေသဒိသာ ဒေသနာ ကတာ; နာမပဒဿ ပန ဘေဒတော။

သုတ္တန္တသ္မိဉ္ဟိ ''တတ္ထ ကတမံ နာမံ? ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဖဿော မနသိကာရော''တိ ဝုတ္တံ။ က္လေ ''ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော''တိ။ တတ္ထ ဟိ ယမ္ပိ စက္ခုဝိညာဏပစ္စယာ နာမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နဉ္စ စိတ္တဿ ဌိတိ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ အာယူတိ ဧဝံ အညဓမ္မသန္နိဿယေန အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတော ဟာကဋ္ဌံ, တံ ဒသ္သေန္တော စေတနာဖဿမနသိကာရဝသေန သင်္ခါရက္ခန္ဓံ တိဓာ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေသေသိ။ က္လေ ပန တတ္ထ ဝုတ္တဉ္စ အဝုတ္တဉ္စ သဗ္ဗံ နာမံ သင်္ဂဏှန္တော ''တယော ခန္ဓာ – ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော''တိ အာဟ။

ကိံ ပန က္လေ တယော ခန္ဓာဝ နာမံ, ဝိညာဏံ နာမံ နာမ န ဟောတီတိ? နော န ဟောတိ။ တသ္မိံ ပန ဝိညာဏေ ဂယှမာနေ နာမဝိညာဏဿ စ ပစ္စယဝိညာဏဿ စာတိ ဒွိန္နံ ဝိညာဏာနံ သဟဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ဝိညာဏံ ပစ္စယဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တံ နာမံ ဒဿေတုံ တယောဝ ခန္ဓာ ဝုတ္တာတိ။ ဧဝံ တာဝ 'ဒေသနာဘေဒတော' ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'သဗ္ဗဘဝါဒီသု ပဝတ္တိတော'တိ ဧတ္ထ ပန နာမံ ဧကံ သတ္တာတသံ ဌပေတွာ သဗ္ဗဘဝယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိ သေသသတ္တာတသေသု ပဝတ္တတိ။ ရူပံ ဒွီသု ဘဝေသု, စတူသု ယောနီသု, ပဉ္စသု ဂတီသု, ပုရိမာသု စတူသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု, ပဉ္စသု စ သတ္တာတသေသု ပဝတ္တတိ။ ဧဝံ ပဝတ္တမာနေ စေတသ္မိံ နာမရူပေ ယသ္မာ အဘာဝကဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ အဏ္ဍဇာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုကာယဝသေန ရူပတော ဒွေ သန္တတိသီသာနိ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာ ပာတုဘဝန္တိ, တသ္မာ တေသံ ဝိတ္ထာရေန ရူပရူပတော ဝီသတိ ဓမ္မာ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာတိ ဧတေ တေဝီသတိ ဓမ္မာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပန ဧကသန္တတိသီသတော နဝ ရူပဓမ္မေ အပနေတွာ စုဒ္ဒသ, သဘာဝကာနံ ဘာဝဒသကံ ပက္ခိပိတွာ တေတ္တိံသ။ တေသမ္ပိ အဂဟိတဂ္ဂဟဏေန သန္တတိသီသဒွယတော အဋ္ဌာရသ ရူပဓမ္မေ အပနေတွာ ပန္နရသ။

ယသ္မာ စ ဩပပာတိကသတ္တေသု ဗြဟ္မကာယိကာဒီနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စက္ခုသောတဝတ္ထုဒသကာနံ ဇီဝိတိန္ဒြိယနဝကဿ စ ဝသေန ရူပရူပတော စတ္တာရိ သန္တတိသီသာနိ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာ ပာတုဘဝန္တိ, တသ္မာ တေသံ ဝိတ္ထာရေန ရူပရူပတော ဧကူနစတ္တာလီသ ဓမ္မာ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာတိ ဧတေ ဒွေစတ္တာလီသ ဓမ္မာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပန သန္တတိသီသတ္တယတော သတ္တဝီသတိ ဓမ္မေ အပနေတွာ ပန္နရသ။

ကာမဘဝေ ပန ယသ္မာ သေသဩပပာတိကာနံ ဝါ သံသေဒဇာနံ ဝါ သဘာဝကပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ရူပရူပတော သတ္တ သန္တတိသီသာနိ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာ ပာတုဘဝန္တိ, တသ္မာ တေသံ ဝိတ္ထာရေန ရူပရူပတော သတ္တတိ ဓမ္မာ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာတိ ဧတေ တေသတ္တတိ ဓမ္မာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အ

ဂဂှိတဂဂဟဏေန ပန သန္တတိသီသဆက္ကတော စတုပညာသ ဓမ္မေ အပနေတ္ဝာ ကေူနဝီသတိ။ သေ ဥက္ကံသ တော။ အဝကံသေန ပန တံတံရူပသန္တတိသီသဝိကလာနံ တဿ တဿ ဝသေန ဟာပေတ္ဝာ ဟာပေတ္ဝာ သင်္ခေပ တော စ ဝိတ္ထာရတော စ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပသင်္ခာတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အရူပီနံ ပန တယောဝ အရူပိနော ခန္ဓာ။ အ သညီနံ ရူပတော ဇီဝိတိန္ဒြိယနဝကမေဝတတိ။ သေ တာဝ ပဋိသန္ဓိယံ နယော။

ပဝတ္တေ ပန သဗ္ဗတ္ထ ရူပပ္ပဝတ္တိဒေသေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန သဟ ပဝတ္တဥတု တော ဥတုသမုဋ္ဌာနံ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ ဟာတုဘဝတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ပန ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ တဉှိ ယထာ ပဟာတေ ပတိတပု ရိသော ပရဿ ပစ္စယော ဟောတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ ဝတ္ထုဒုဗ္ဗလတာယ ဒုဗ္ဗလတ္တာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတုံ န သက္ကောတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တတော ပန ဥဒ္ဓံ ပဌမဘဝင်္ဂတော ပဘုတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကံ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ။ သဒ္ဒဟာတုဘာဝကာ လေ ပဋိသန္ဓိက္ခဏတော ဥဒ္ဓံ ပဝတ္တဥတုတော စေဝ စိတ္တတော စ သဒ္ဒနဝကံ။ ယေ ပန ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော ဂဗ္ဘသေယ္ယကသတ္တာ တေသံ –

> ''ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတိ မာတာ၊ အန္နံ ပာနဉ္စ ဘောဇနံ။
> တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ၊ မာတုကုစ္ဆိဂတော နရော''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃၅)။

ဝစနတော မာတရာ အဇ္ဈောဟရိတာဟာရေန အနုဂတေ သရီရေ, ဩပပာတိကာနံ သဗ္ဗပဌမံ အတ္တနော မုခဂတံ ခေဠံ အဇ္ဈောဟရဏကာလေ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ သုဒ္ဓဋ္ဌကန္တိ ဣဒံ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ သုဒ္ဓဋ္ဌကဿ ဥတုစိတ္ တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ဥက္ကံသတော ဒွိန္နံ နဝကာနံ ဝသေန ဆဗ္ဗီသတိဝိဓံ, ပုဗ္ဗေ ဧကေကစိတ္တက္ခဏေ တိက္ခတ္တုံ ဥ ပ္ပဇ္ဇမာနံ ဝုတ္တံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ သတ္တတိဝိဓန္တိ ဆန္နဝုတိဝိဓံ ရူပံ တယော စ အရူပိနော ခန္ဓာတိ သမာသတော နဝနဝုတိ ဓမ္မာ။ ယသ္မာ ဝါသဒ္ဒော အနိယတော ကအာစိဒေဝ ဟာတုဘာဝတော, တသ္မာ ဒုဝိဓမ္ပိ တံ အပနေတ္ဝာ ဣမေ သတ္တနဝု တိ ဓမ္မာ ယထာသမ္ဘဝံ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေသဉှိ သုတ္တာနမ္ပိ ပမတ္တာန မ္ပိ စရန္တာနမ္ပိ ခာဒန္တာနမ္ပိ ပိဝန္တာနမ္ပိ ဒိဝါ စ ရတ္တိဉ္စ ဧတေ ဝိညာဏပစ္စယာ ပဝတ္တန္တိ။ တဉ္စ တေသံ ဝိညာဏပစ္စယဘာဝံ ပရတော ဝဏ္ဏယိဿာမ။

ယံ ပနေတမေတ္ထ ကမ္မဇရူပံ တံ ဘဝယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝာသေသု သဗ္ဗပဌမံ ပတိဋ္ဌဟန္တမ္ပိ တိသ မုဋ္ဌာနိကရူပေန အနုပတ္ထဒ္ဓံ န သက္ကောတိ သဏ္ဌာတုံ, နာပိ တိသမုဋ္ဌာနိကံ တေန အနုပတ္ထဒ္ဓံ။ အထ ခေါ တတဗ္ဗ ဘာဟတာပိ စတုဒ္ဒိသဝဝတ္ထာပိတာ နဠကလာပိယော ဝိယ, ဦမိဝေဂဗ္ဘာဟတာပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ကတ္ထစိ လဒ္ဓပတိဋ္ဌ ဌာ ဘိန္နဝါဟနိကာ ဝိယ စ အညမညူပတ္ထမ္ဘကာနေဝေတာနိ အပတမာနာနိ သဏ္ဌဟိတ္ဝာ ဧကမ္ပိ ဝဿံ ဒွေပိ ဝဿာ နိ။ပေ.။ ဝဿသတမ္ပိ ယာဝ တေသံ သတ္တာနံ အာယုက္ခယော ဝါ ပုညက္ခယော ဝါ တာဝ ပဝတ္တန္တီတိ။ ဧဝံ 'သဗ္ဗ ဘာတဒီသု ပဝတ္တိတော'ပေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'သင်္ဂဟာ' တိ ဧတ္ထ စ ယံ အာရုပ္ပေ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓီသု ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ စ ပဝတ္တိယာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမမေ ဝ, ယဉ္စ အသညီသု သဗ္ဗတ္ထ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ စ ပဝတ္တိယာ ဝိညာဏပစ္စယာ ရူပမေဝ, ယဉ္စ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ သ ဗ္ဗတ္ထ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, တံ သဗ္ဗံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ နာမရူပဉ္စ နာမရူပန္တိ ဧဝံ ဧကဒေသသရူပေကသေသနယေန သ င်္ဂဟေတ္ဝာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အသညီသု ဝိညာဏာဘာဝာ အယုတ္တန္တိ စေ နာယုတ္တံ။ ဣဒဉှိ –

> နာမရူပဿ ယံ ဟေတု၊ ဝိညာဏံ တံ ဒွိဓာ မတံ။
> ဝိပါကမဝိပါကဉ္စ၊ ယုတ္တမေဝ ယတော ဣဒံ။

ယဉှိ နာမရူပဿ ဟေတု ဝိညာဏံ တံ ဝိပါကာဝိပါကဘေဒတော ဒွိဓာ မတံ။ ဣဒဉ္စ အသညသတ္တေသု ကမ္မ သမုဋ္ဌာနတ္တာ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ပဝတ္တအဘိသင်္ခါရဝိညာဏပစ္စယာ ရူပံ, တထာ ပဉ္စဝေါကာရေ ပဝတ္တိယံ ကု သလာဒိစိတ္တက္ခဏေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနန္တိ ယုတ္တမေဝ ဣဒံ။ ဧဝံ 'သင်္ဂဟတော'ပေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ပစ္စယနယာ'တိ ဧတ္ထ ဟိ –

နာမဿ ဟကဝိညာဏံ၊ နဝဓာ ဟောတိ ပစ္စယော။
ဝတ္ထုရူပဿ နဝဓာ၊ သေသရူပဿ အဋ္ဌဓာ။

အဘိသင်္ခာရဝိညာဏံ၊ ဟောတိ ရူပဿ ဧကဓာ။
တဒညံ ပန ဝိညာဏံ၊ တဿ တဿ ယထာရဟံ။

ယဥ္စေဟာတံ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တိယံ တ ဝိပာကသင်္ခာတံ နာမံ, တဿ ရူပမိဿဿ တ ရူပအမိဿဿ တ ပဋိသန္ဓိကံ တ အညံ တ ဝိပာကဝိညာဏံ သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တဝိပာကအာဟာရိန္ဒြိယအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ နဝဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဝတ္ထုရူပဿ ပဋိသန္ဓိယံ သဟဇာတအညမညနိဿယဝိပာကအာဟာရိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ နဝဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဌပေတွာ ပန ဝတ္ထုရူပံ သေသရူပဿ ဣမေသု နဝသု အညမညပစ္စယံ အပနေတွာ သေသေဟိ အဋ္ဌဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယော ဟောတိ။ အဘိသင်္ခာရဝိညာဏံ ပန အသညသတ္တရူပဿ တ ပဉ္စဝေါကာရေ တ ကမ္မဇဿ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန ဥပနိဿယဝသေန ဧကဓာဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ အဝသေသံ ပဌမဘဝင်္ဂတော ပဘုတိ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိညာဏံ တဿ တဿ နာမရူပဿ ယထာရဟံ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရတော ပန တဿ ပစ္စယနယေ ဒဿိယမာနေ သဗ္ဗာပိ ပဋ္ဌာနကထာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ ဟောတီတိ န တံ အာရဘာမ။

တတ္ထ သိယာ – ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ ''ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ ဝိညာဏပစ္စယာ ဟောတီ''တိ? သုတ္တတော ယုတ္တိတော စ။ သုတ္တေ ဟိ ''စိတ္တာနုပရိဝတ္တိနော ဓမ္မာ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၆၂) နယေန ဗဟုဓာ ဝေဒနာဒီနံ ဝိညာဏပစ္စယတာ သိဒ္ဓါ။ ယုတ္တိတော ပန –

စိတ္တဇေန ဟိ ရူပေန၊ ဣဓ ဒိဋ္ဌေန သိဇ္ဈတိ။
အဒိဋ္ဌဿာပိ ရူပဿ၊ ဝိညာဏံ ပစ္စယော ဣတိ။

စိတ္တေ ဟိ ပသန္နေ အပ္ပသန္နေ တ တဒနုရူပါနိ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ဒိဋ္ဌာနိ။ ဒိဋ္ဌေန စ အဒိဋ္ဌဿ အနုမာနံ ဟောတီတိ ဣမိနာ ဣဓ ဒိဋ္ဌေန စိတ္တဇရူပေန အဒိဋ္ဌဿာပိ ပဋိသန္ဓိရူပဿ ဝိညာဏံ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿာပိ ဟိ တဿ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿေဝ ဝိညာဏပစ္စယတာ ပဋ္ဌာနေ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၅၃, ၄၁၉) အာဂတာတိ။ ဧဝံ ပစ္စယနယတော ပေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ဧတ္ထ စ ''ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ''န္တိ ဘာသမာနေန ဘဂဝတာ ယသ္မာ ဥပပရိက္ခမာနာနံ ပဏ္ဍိတာနံ ပရမတ္ထတော နာမရူပမတ္တမေဝ ပဝတ္တမာနံ ဒိဿတိ, န သတ္တော, န ပေါသော; တသ္မာ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန တ ဗြာဟ္မဏေန တ ဒေဝေန တ မာရေန တ ဗြဟ္မုနာ တ ကေနစိ တ လောကသ္မိံ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ ဟောတီတိ။

ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပပဒနိဒ္ဒေသော။

သဠာယတနပဒနိဒ္ဒေသော

၂၂၉. နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနနိဒ္ဒေသေ –

နာမံ ခန္ဓတ္တယံ ရူပံ၊ ဘူတဝတ္ထာဒိကံ မတံ။
ကတေကသေသံ တံ တဿ၊ တာဒိသဿေဝ ပစ္စယော။

ယဥ္စေဟာတံ သဠာယတနဿ ပစ္စယဘူတံ နာမရူပံ, တတ္ထ နာမန္တိ ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယံ, ရူပံ ပန သကသန္တတိပရိယာပန္နံ နိယမတော စတ္တာရိ ဘူတာနိ ဆ ဝတ္ထူနိ ဇီဝိတိန္ဒြိယန္တိ ဧဝံ ဘူတဝတ္ထာဒိကံ မတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပန ''နာမဥ္စ ရူပဥ္စ နာမရူပဥ္စ နာမရူပ''န္တိ ဧဝံ ကတေကသေသံ ''ဆဋ္ဌာယတနဥ္စ သဠာယတနဥ္စ သဠာယတန''န္တိ ဧဝံ ကတေကသေသဿေဝ သဠာယတနဿ ပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အာရုပ္ပေ နာမမေဝ ပစ္စ

ယော။ တဒ္ဓ ဆဋ္ဌာယတနဿေဝ, န အညဿ။ ''နာမပစ္စယာ ဆဋ္ဌာယတန''န္တိ ဟိ အဗျာကတတရေ ဝက္ခတိ။ ဣဓ သင်္ဂဟိတမေဝ ဟိ တတ္ထ ဝိဘတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ သိယာ – ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ ''နာမရူပံ သဠာယတနဿ ပစ္စယော''တိ? နာမရူပဘာဝေ ဘာဝတော။ တဿ တဿ ဟိ နာမဿ ရူပဿ စ ဘာဝေ တံ တံ အာယတနံ ဟောတိ, န အညထာ။ သာ ပနဿ တဗ္ဘာဝဘာဝီ ဘာဝတာ ပစ္စယနယသ္မိံယေဝ အာဝိဘဝိဿတိ။ တသ္မာ –

ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ တ၊ ဟောတိ ယံ ယဿ ပစ္စယော။
ယထာ စ ပစ္စယော ဟောတိ၊ တထာ နေယျံ ဝိဘာဝိနာ။

တတြာယံ အတ္ထဒီပနာ –

နာမမေဝ ဟိ အာရုပ္ပေ၊ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိသု။
ပစ္စယော သတ္တဓာ ဆဋ္ဌာ၊ ဟောတိ တံ အဝကံသတော။

ကထံ? **'ပဋိသန္ဓိယံ'** တာဝ အဝကံသတော သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တဝိပာကအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ သတ္တဓာ နာမံ ဆဋ္ဌာယတနဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကိဉ္စိ ပနေတ္ထ ဟေတုပစ္စယေန, ကိဉ္စိ အာဟာရပစ္စယေနာတိ ဧဝံ အညထာပိ ပစ္စယော ဟောတိ။ တဿ ဝသေန ဥက္ကံသာဝကံသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'ပဝတ္တေ' ပိ ဝိပာကံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတရံ ပန အဝကံသတော ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ပစ္စယေသု ဝိပာကပစ္စယဝဇ္ဇေဟိ ဆဟိ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကိဉ္စိ ပနေတ္ထ ဟေတုပစ္စယေန, ကိဉ္စိ အာဟာရပစ္စယေနာတိ ဧဝံ အညထာပိ ပစ္စယော ဟောတိ။ တဿ ဝသေန ဥက္ကံသာဝကံသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အညသ္မိမ္ပိ ဘဝေ နာမံ၊ တထေဝ ပဋိသန္ဓိယံ။
ဆဋ္ဌဿ ဣတရေသံ တံ၊ ဆဟာကာရေဟိ ပစ္စယော။

အာရုပ္ပတော ဟိ အညသ္မိမ္ပိ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ တံ ဝိပာကနာမံ ဟဒယဝတ္ထုနော သဟာယံ ဟုတွာ ဆဋ္ဌဿ မနာယတနဿ ယထာ အာရုပ္ပေ ဝုတ္တံ တထေဝ အဝကံသတော သတ္တဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတရေသံ ပနေတံ ပဉ္စန္နံ စက္ခာယတနာဒီနံ စတုမဟာဘူတသဟာယံ ဟုတွာ သဟဇာတ နိဿယဝိပာကဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန ဆဟာကာရေဟိ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကိဉ္စိ ပနေတ္ထ ဟေတုပစ္စယေန, ကိဉ္စိ အာဟာရပစ္စယေနာတိ ဧဝံ အညထာပိ ပစ္စယော ဟောတိ။ တဿ ဝသေန ဥက္ကံသာဝကံသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဝတ္တေပိ တထာ ဟောတိ၊ ပာကံ ပာကဿ ပစ္စယော။
အပါကံ အဝိပါကဿ၊ ဆဓာ ဆဋ္ဌဿ ပစ္စယော။

ပဝတ္တေပိ ဟိ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ယထာ ပဋိသန္ဓိယံ, တထေဝ ဝိပာကနာမံ ဝိပာကဿ ဆဋ္ဌာယတနဿ အဝကံသတော သတ္တဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ အဝိပါကံ ပန အဝိပါကဿ ဆဋ္ဌဿ အဝကံသတောဝ တတော ဝိပါကပစ္စယံ အပနေတွာ ဆဓာဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ပနေတ္ထ ဥက္ကံသာဝကံသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထေဝ သေသပဉ္စန္နံ၊ ဝိပါကံ ပစ္စယော ဘဝေ။
စတုဓာ အဝိပါကမ္ပိ၊ ဧဝမေဝ ပကာသိတံ။

တတ္ထေဝ ဟိ ပဝတ္တေ သေသာနံ စက္ခာယတနာဒီနံ ပဉ္စန္နံ စက္ခုပ္ပသာဒါဒိဝတ္ထုကမ္ပိ ဣတရမ္ပိ ဝိပါကနာမံ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ စတုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ယထာ စ ဝိပါကံ, အဝိပါကမ္ပိ ဧဝမေဝ ပကာသိတံ။ တသ္မာ ကုသလာဒိဘေဒမ္ပိ တေသံ စတုဓာ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ တာဝ နာမမေဝ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ တ ယဿ ယဿ အာယတနဿ ပစ္စယော ဟောတိ, ယထာ စ ဟောတိ, တထာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ရူပံ ပနေတ္ထ အာရုပ္ပ-ဘဝေ ဘဝတိ ပစ္စယော။
န ကောယတနဿာပိ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓဘဝေ ပန။

ရူပတော သန္ဓိယံ ဝတ္ထု၊ ဆဓာ ဆဋ္ဌဿ ပစ္စယော။
ဘူတာနိ စတုဓာ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စန္နံ အဝိသေသတော။

ရူပတော ဟိ ပဋိသန္ဓိယံ ဝတ္ထုရူပံ ဆဋ္ဌဿ မနာယတနဿ သဟဇာတအညမညနိဿယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ ဆဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ စတ္တာရိ ပန ဘူတာနိ အဝိသေသတော ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ ယံ ယံ အာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ တဿ ဝသေန ပဉ္စန္နမ္ပိ စက္ခာယတနာဒီနံ သဟဇာတနိဿယအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ စတုဓာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

တိဓာ ဇီဝိတမေတေသံ၊ အာဟာရော စ ပဝတ္တိယံ။
တာနေဝ ဆဓာ ဆဋ္ဌဿ၊ ဝတ္ထု တဿေဝ ပဉ္စဓာ။

ဧတေသံ ပန စက္ခာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ အတ္ထိအဝိဂတဣန္ဒြိယဝသေန ရူပဇီဝိတံ တိဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။

‘အာဟာရော စာ’တိ အာဟာရော စ အတ္ထိအဝိဂတအာဟာရဝသေန တိဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ သော စ ခော ယေ သတ္တာ အာဟာရူပဇီဝိနော, တေသံ အာဟာရာနုဂတေ ကာယေ ပဝတ္တိယံယေဝ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ တာနိ ပန ပဉ္စ စက္ခာယတနာဒီနိ ဆဋ္ဌဿ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏသင်္ခာတဿ မနာယတနဿ နိဿယပုရေဇာတဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန ဆဟာကာရေဟိ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ ဌပေတွာ ပန ပဉ္စ ဝိညာဏာနိ တဿေဝ အဝသေသမနာယတနဿ ဝတ္ထုရူပံ နိဿယပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန ပဉ္စဓာ ပစ္စယော ဟောတိ ပဝတ္တေ, နော ပဋိသန္ဓိယံ။ ဧဝံ ရူပမေဝ ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ တ ယဿ ယဿ အာယတနဿ ပစ္စယော ဟောတိ ယထာ စ ဟောတိ တထာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နာမရူပံ ပနုဘယံ၊ ဟောတိ ယံ ယဿ ပစ္စယော။
ယထာ စ တမ္ပိ သဗ္ဗတ္ထ၊ ဝိညာတဗ္ဗံ ဝိဘာဝိနာ။

သေယျထိဒံ – ပဋိသန္ဓိယံ တာဝ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ခန္ဓတ္တယဝတ္ထုရူပသင်္ခာတံ နာမရူပံ ဆဋ္ဌာယတနဿ သဟဇာတအညမညနိဿယဝိပာကသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယာဒီဟိ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဣဒမေတ္ထ မုခမတ္တံ။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ပန သက္ကာ သဗ္ဗံ ယောဇေတုန္တိ န ဧတ္ထ ဝိတ္ထာရော ဒဿိတောတိ။

နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနပဒနိဒ္ဒေသော။

ဖဿပဒနိဒ္ဒေသော

၂၃၀. သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿနိဒ္ဒေသေ –

ဆဠေဝ ဖဿာ သင်္ခေပါ၊ စက္ခုသမ္ဖဿအာဒယော။
ဝိညာဏမိဝ ဗတ္တိံသ၊ ဝိတ္ထာရေန ဘဝန္တိ တေ။

‘သင်္ခေပတော’ ဟိ ဟဋ္ဌိယံ စက္ခုသမ္ဖဿောတိ အာဒယော ဆဠေဝ ဖဿာ အာဂတာ။ ဝိတ္ထာရေန ပန စက္ခုသမ္ဖဿာဒယော ပဉ္စ ကုသလဝိပာကာ ပဉ္စ အကုသလဝိပာကာတိ ဒသ, သေသာ ဗာဝီသတိ လောကိယဝိပာကဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ စ ဗာဝီသတီတိ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝုတ္တဝိညာဏမိဝ ဗာတ္တိံသ ဟောန္တိ။ ယံ ပနေတဿ ဗာတ္တိံသဝိဓဿာပိ ဖဿဿ ပစ္စယော သဠာယတနံ။ တတ္ထ –

ဆဋ္ဌေန သဟ အဇ္ဈတ္တံ၊ စက္ခာဒိံ ဗာဟိရေဟိပိ။
သဠာယတနမိစ္စတ္ထိ၊ ဆဟိ သဋ္ဌိ ဝိစက္ခဏာ။

တတ္ထ ယေ တာဝ ''ဥပာဒိန္နကပဝတ္တိကထာ အယ''န္တိ ကေသဉ္စိ တိပရိယာပန္နမေဝ ပစ္စယံ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ ဒီပေန္တိ, တေ ဆဋ္ဌာယတနပစ္စယာ ဖဿောတိ ဟဋ္ဌိအနုသာရတော အာရုပ္ပေ ဆဋ္ဌာယတနဉ္စ အညတ္တ သဗ္ဗသင်္ဂဟ တော သဠာယတနဉ္စ ဖဿဿ ပစ္စယောတိ ကေဒေသသရူပေကသေသံ ကတွာ ဆဋ္ဌေန သဟ အဇ္ဈတ္တံ စက္ခာဒိံ သဠာယတနန္တိ ဣစ္ဆန္တိ။ တဉှိ ဆဋ္ဌာယတနဉ္စ သဠာယတနဉ္စ သဠာယတနန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ယေ ပန ပစ္စယုပ္ပန္နမေဝ ကေသဉ္စိတိပရိယာပန္နံ ဒီပေန္တိ, ပစ္စယံ ပန ဘိန္နသန္တာနမ္ပိ, တေ ယံ ယံ အာယတနံ ဖဿဿ ပစ္စယော ဟောတိ တံ သဗ္ဗံ ဒီပေန္တာ ဗာဟိရမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တဒေဝ ဆဋ္ဌေန သဟ အဇ္ဈတ္တံ ဗာဟိရေဟိပိ ရူပာယ တနာဒီဟိ သဋ္ဌိံ သဠာယတနန္တိ ဣစ္ဆန္တိ။ တမ္ပိ ဟိ ဆဋ္ဌာယတနဉ္စ သဠာယတနဉ္စ သဠာယတနန္တိ ဧတေသံ ကေ သေသေ ကတေ သဠာယတနန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

တတြာဟ – န သဗ္ဗာယတနေဟိ ဧကော ဖဿော သမ္ဘောတိ, နာပိ ဧကမှာ အာယတနာ သဗ္ဗေ ဖဿာ, အယဉ္စ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿောတိ ဧကောဝ ဝုတ္တော, သော ကသ္မာတိ? တတြိဒံ ဝိဿဇ္ဇနံ – သစ္စမေတံ။ သဗ္ဗေဟိ ဧကော ဧကမှာ ဝါ သဗ္ဗေ န သမ္ဘောန္တိ, သမ္ဘောတိ ပန အနေကေဟိ ဧကော; ယထာ စက္ခုသမ္ဖဿော စက္ခာယတနာ ရူပာယတနာ စက္ခုဝိညာဏသင်္ခါတာ မနာယတနာ အဝသေသာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာယတနာ စာတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယထာနုရူပံ យောဇေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဧဝ ဟိ –

ဧကော ပနေကာယတန-ပ္ပဘဝေါ ဣတိ ဒီပိတော။
ဖဿောယံ ဧကဝစန-နိဒ္ဒေသေနိဓ တာဒိနာ။

'ဧကဝစနနိဒ္ဒေသေနာ' တိ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿောတိ ဣမိနာ ဟိ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသေန အနေကေဟိ အာယတ နေဟိ ဧကော ဖဿော ဟောတီတိ တာဒိနာ ဒီပိတောတိ အတ္ထော။ အာယတနေသု ပန –

ဆဓာ ပဉ္စ တတော ဧကံ၊ နဝဓာ ဗာဟိရာနိ ဆ။
ယထာသမ္ဘဝမေတဿ၊ ပစ္စယတ္တေ ဝိဘာဝယေ။

တတြာယံ ဝိဘာဝနာ – စက္ခာယတနာဒီနိ တာဝ ပဉ္စ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိဘေဒတော ပဉ္စဝိဓဿ ဖဿဿ နိဿ ယပုရေဇာတဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန ဆဓာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တတော ပရံ ဧကံ ဝိပါကမနာယတနံ အနေကဘေဒဿ ဝိပါကမနောသမ္ဖဿဿ သဟဇာတအညမညနိဿယဝိပါကအာဟာရဣန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတဝသေန နဝဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဗာဟိရေသု ပန ရူပာယတနံ စက္ခုသမ္ဖဿဿ အာရမ္မဏပုရေဇာ တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန စတုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ တထာ သဒ္ဒာယတနာဒီနိ သောတသမ္ဖဿာဒီနံ။ မနောသမ္ဖဿ ဿ ပန တာနိ ဓမ္မာယတနဉ္စ တထာ စ အာရမ္မဏပစ္စယမတ္တေနေဝ စာတိ ဧဝံ ဗာဟိရာနိ ဆ ယထာသမ္ဘဝမေတ ဿ ပစ္စယတ္တေ ဝိဘာဝယေတိ။

သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿပဒနိဒ္ဒေသော။

ဝေဒနာပဒနိဒ္ဒေသော

၂၃၁. ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာနိဒ္ဒေသေ –

ဒွါရတော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ၊ စက္ခုသမ္ဖဿဇာဒိကာ။
ဆဠေဝ တာ ပဘေဒေန၊ ဧကူနနဝုတီ မတာ။

စက္ခုသမ္ဖဿဇာဝေဒနာတိအာဒိနာ ဟိ နယေန ဟဋ္ဌိယံ ဣမာ စက္ခုသမ္ဖဿဇာဒိကာ ဒွါရတော ဆဋ္ဌေဝ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ။ တာ ပန ပဘေဒေန ဧကူနနဝုတိယာ စိတ္တေဟိ သမ္ပယုတ္တတ္တာ ဧကူနနဝုတီတိ မတာ။

ဝေဒနာသု ပနေတာသု၊ ဣဓ ဗာတ္တိံသ ဝေဒနာ။
ဝိပာကစိတ္တယုတ္တာဝ၊ အဓိပ္ပေတာတိ ဘာသိတာ။

အဋ္ဌဓာ တတ္ထ ပဉ္စန္နံ၊ ပဉ္စဒွါရမှိ ပစ္စယော။
သေသာနံ ဧကဓာ ဖဿော၊ မနောဒွါရေပိ သော တထာ။

တတ္ထ ဟိ ပဉ္စဒွါရေ စက္ခုပသာဒါဒိဝတ္ထုကာနံ ပဉ္စန္နံ ဝေဒနာနံ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိကော ဖဿော သဟဇာတ အညမညနိဿယဝိပါကအာဟာရသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန အဋ္ဌဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ သေသာနံ ပန ဧ ကေကဿိံ ဒွါရေ သမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏတဒါရမ္မဏဝသေန ပဝတ္တာနံ ကာမာဝစရဝိပါကဝေဒနာနံ စက္ခုသမ္ဖဿာ ဒိကော ဖဿော ဥပနိဿယဝသေန ဧကဓာဝ ပစ္စယော ဟောတိ။

‘မနောဒွါရေပိ သော တထာ’တိ မနောဒွါရေပိ ဟိ တဒါရမ္မဏဝသေန ပဝတ္တာနံ ကာမာဝစရဝိပါကဝေဒနာနံ သော သဟဇာတမနောသမ္ဖဿသင်္ခါတော ဖဿော တထေဝ အဋ္ဌဓာ ပစ္စယော ဟောတိ, ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဝသေ န စ ပဝတ္တာနံ တေဘူမကဝိပါကဝေဒနာနမ္ပိ။ ယာ ပနေတာ မနောဒွါရေ တဒါရမ္မဏဝသေန ပဝတ္တာ ကာမာဝစရဝေ ဒနာ, တာသံ မနောဒွါရေ အာဝဇ္ဇနသမ္ပယုတ္တော မနောသမ္ဖဿော ဥပနိဿယဝသေန ဧကဓာ ပစ္စယော ဟောတီ တိ။

ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာပဒနိဒ္ဒေသော။

တဏှာပဒနိဒ္ဒေသော

၂၄၂. ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာနိဒ္ဒေသေ –

ရူပတဏှာဒိဘေဒေန၊ ဆ တဏှာ ဣဓ ဒီပိတာ။
ဧကေကာ တိဝိဓာ တတ္ထ၊ ပဝတ္တာကာရတော မတာ။

ဣမသ္မိံဟိ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာနိဒ္ဒေသေ ‘သေဋ္ဌိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏပုတ္တော’တိ ပိတိတော နာမဝသေန ပုတ္တော ဝိယ ဣမာ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာတိ အာရမ္မဏတော နာမဝသေန ဆ တဏှာ ဒီပိတာ ပကာသိတာ ကထိတာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ရူပေ တဏှာ ရူပတဏှာတိ ဣမိနာ နယေန ပဒတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တာသု စ ပန တဏှာသု ဧကေကာ တဏှာ ပဝတ္တိအာကာရတော ကာမတဏှာ, ဘဝတဏှာ, ဝိဘဝတဏှာ တိ ဧဝံ တိဝိဓာ မတာ။ ရူပတဏှာ ဧဝ ဟိ ယဒါ စက္ခုဿ အာပါထဂတံ ရူပာရမ္မဏံ ကာမဿာဒဝသေန အဿာဒ ယမာနာ ပဝတ္တတိ, တဒါ ကာမတဏှာ နာမ ဟောတိ။ ယဒါ တဒေဝါရမ္မဏံ ဓုဝံ သဿတန္တိ ပဝတ္တာယ သဿ တဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ပဝတ္တတိ, တဒါ ဘဝတဏှာ နာမ ဟောတိ။ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေါ ဘဝတဏှာတိ ဝုစ္စတိ။ ယဒါ ပန တဒေဝါရမ္မဏံ “ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတီ”တိ ပဝတ္တာယ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ပဝတ္တတိ, တဒါ ဝိ ဘဝတဏှာ နာမ ဟောတိ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေါ ဝိဘဝတဏှာတိ ဝုစ္စတိ။ ဧသေဝ နယော သဒ္ဒတဏှာဒီ သုပီတိ ဧတာ အဋ္ဌာရသ တဏှာ ဟောန္တိ။

တာ အဇ္ဈတ္တရူပါဒီသု အဋ္ဌာရသ, ဗဟိဒ္ဓါ အဋ္ဌာရသာတိ ဆတ္တိံသ။ ဣတိ အတီတာ ဆတ္တိံသ, အနာဂတာ ဆတ္ တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နာ ဆတ္တိံသာတိ အဋ္ဌသတံ တဏှာ ဟောန္တိ။ တာ ပန သံခိပ္ပမာနာ ရူပါဒိအာရမ္မဏဝသေန ဆ, ကာမတဏှာဒိဝသေန တ တိဿောဝ တဏှာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ ပနိမေ သတ္တာ ပုတ္တံ အဿာ ဒေတွာ ပုတ္တေ မမတ္တေန ဓာတိယာ ဝိယ ရူပါဒိအာရမ္မဏဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဝေဒနံ အဿာဒေတွာ ဝေဒနာယ မ

မတ္တေန ရူပာဒိအာရမ္မဏာယကာနံ စိတ္တကာရဂန္ဓဗ္ဗဂန္ဓိကသူဒတန္တဝာယရသာယနဝိဓာယကဝေဇ္ဇာဒီနံ မဟာသက္ကာရံ ကရောန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗာပေသာ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယသ္မာ စေတ္ထ　　အဓိပ္ပေတာ၊ ဝိပာကသုခဝေဒနာ။
ဧကာဝ ဧကဓာ စေသာ၊ တသ္မာ တဏှာယ ပစ္စယော။

‘ဧကဓာ’တိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ယသ္မာ တ –

ဒုက္ခီ သုခံ ပတ္ထယတိ၊ သုခီ ဘိယျောပိ ဣစ္ဆတိ။
ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ၊ သုခမိစ္စေဝ ဘာသိတာ။

တဏှာယ ပစ္စယာ တသ္မာ၊ ဟောန္တိ တိဿောပိ ဝေဒနာ။
ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊ ဣတိ ဝုတ္တာ မဟေသိနာ။

ဝေဒနာ ပစ္စယာ စာပိ၊ ယသ္မာ နာနုသယံ ဝိနာ။
ဟောတိ တသ္မာ န သာ ဟောတိ၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတောတိ။

ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာပဒနိဒ္ဒေသော။

ဥပာဒါနပဒနိဒ္ဒေသော

၂၄၇. တဏှာပစ္စယာ ဥပာဒါနနိဒ္ဒေသေ –

ဥပာဒါနာနိ စတ္တာရိ၊ တာနိ အတ္ထဝိဘာဂတော။
ဓမ္မသင်္ခေပဝိတ္ထာရာ၊ ကမတော စ ဝိဘာဝယေ။

ဟင်္ဒိယဥဟိ ဥပာဒါနန္တိ ကာမုပာဒါနံ။ပေ။ အတ္တဝါဒုပာဒါနန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဥပာဒါနာနိ အာဂတာနိ။ တေသံ အယံ **အတ္ထဝိဘာဂေ** – ဝတ္ထုသင်္ခါတံ ကာမံ ဥပါဒိယတီတိ **ကာမုပါဒါနံ**။ ကာမော စ သော ဥပါဒါနဉ္စာတိပိ **ကာမုပါဒါနံ**။ **ဥပါဒါနန္တိ** ဒဠှဂ္ဂဟဏံ။ ဒဠှတ္ထော ဟေတ္ထ ဥပသဒ္ဒေါ ဥပါယာသ-ဥပကဋ္ဌာဒီသု ဝိယ။ တထာ ဒိဋ္ဌိ စ သာ ဥပါဒါနဉ္စာတိ **ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ**။ ဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယတီတိ တ **ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ**။ သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာတိအာဒီသု ဟိ ပုရိမဒိဋ္ဌိံ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ ဥပါဒိယတိ။ တထာ သီလဗ္ဗတံ ဥပါဒိယတီတိ **သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ**။ သီလဗ္ဗတဉ္စ တံ ဥပါဒါနဉ္စာတိပိ **သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ**။ ဂေါသီလဂေါဝတာဒီနိ ဟိ ဧဝံ သုဒ္ဓီတိ အဘိနိဝေသတော သယမေဝ ဥပါဒါနာနီတိ။ တထာ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ, ဥပါဒိယန္တိ ဧတေနာတိ ဥပါဒါနံ။ ကိံ ဝဒန္တိ ဥပါဒိယန္တိ ဝါ? အတ္တာနံ။ အတ္တနော ဝါဒုပါဒါနံ **အတ္တဝါဒုပါဒါနံ**။ အတ္တဝါဒမတ္တမေဝ ဝါ အတ္တာတိ ဥပါဒိယန္တိ ဧတေနာတိ **အတ္တဝါဒုပါဒါနံ**။ အယံ တာဝ ဧတေသံ အတ္ထဝိဘာဂေါ။

‘ဓမ္မသင်္ခေပဝိတ္ထာရေ’ ပန ကာမုပါဒါနံ တာဝ “တတ္ထ ကတမံ ကာမုပါဒါနံ? ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေါ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ ကာမသ္နေဟော ကာမပရိဠာဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမဇ္ဈောသာနံ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမုပါဒါန”န္တိ အာဂတတ္တာ သင်္ခေပတော တဏှာဒဠှတ္တံ ဝုတ္တံ။ တဏှာဒဠှတ္တံ နာမ ပုရိမတဏှာဥပနိဿယပစ္စယေန ဒဠှသမ္ဘူတာ ဥတ္တရတဏှာ ဧဝ။ ကေစိ ပနာဟု – အပ္ပတ္တဝိသယပတ္ထနာ တဏှာ, အန္ဓကာရေ စောရဿ ဟတ္ထပ္ပသာရဏံ ဝိယ။ သမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂဟဏံ ဥပါဒါနံ, တဿေဝ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ ဝိယ။ အပ္ပိစ္ဆတာသန္တုဋ္ဌိတာပဋိပက္ခာ စ တေ ဓမ္မာ။ တထာ ပရိယေသနာရက္ခဒုက္ခမူလာတိ။ သေသုပါဒါနတ္တယံ ပန သင်္ခေပတော ဒိဋ္ဌိမတ္တမေဝ။

ဝိတ္ထာရတော ပန ပုဗ္ဗေ ရူပာဒီသု ဝုတ္တာယ အဋ္ဌသတပ္ပဘေဒာယပိ တဏှာယ ဒဠှဘာဝေါ ကာမုပါဒါနံ။ ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။ ယထာဟ – “တတ္ထ ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ? နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ပဝေ

ဒေန္တီတိ ယာ ဝေရူဟ ဒိဋ္ဌိ။ပေ။ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော – ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌုပါဒါန”န္တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၁; ဝိဘ. ၉၃၈) သီလဗ္ဗတေဟိ သုဒ္ဓိပရာမသနံ ပန သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ။ ယထာဟ – “တတ္ထ ကတမံ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ? ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိ, ဝတေန သုဒ္ဓိ, သီလဗ္ဗတေန သုဒ္ဓီတိ ယာ ဝေရူဟ ဒိဋ္ဌိ။ပေ။ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော – ဣဒံ ဝုစ္စတိ သီလဗ္ဗတုပါဒါန”န္တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၂; ဝိဘ. ၉၃၈)။ ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ။ ယထာဟ – “တတ္ထ ကတမံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ? ဣဓ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော။ပေ။ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ။ပေ။ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော – ဣဒံ ဝုစ္စတိ အတ္တဝါဒုပါဒါန”န္တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၃; ဝိဘ. ၉၃၈)။ အယမေတ္ထ ဓမ္မသင်္ခေပေါ။

‘ကမတော’တိ ဧတ္ထ ပန တိဝိဓော ကမော – ဥပ္ပတ္တိက္ကမော, ပဟာနက္ကမော, ဒေသနာက္ကမော စ။ တတ္ထ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ဣမဿ ပဌမံ ဥပ္ပတ္တီတိ အဘာဝတော ကိလေသာနံ နိပ္ပရိယာယေန ဥပ္ပတ္တိက္ကမော န ဝုစ္စတိ။ ပရိယာယေန ပန ယေဘုယျေန ဧကသ္မိံ ဘဝေ အတ္တဂ္ဂါဟပုဗ္ဗင်္ဂမော သဿတုစ္ဆေဒါဘိနိဝေသော။ တတော “သဿတော အယံ အတ္တာ”တိ ဂဏှတော အတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထံ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ, ဥစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ဂဏှတော ပရလောကနိရပေက္ခဿ ကာမုပါဒါနန္တိ ဧဝံ ပဌမံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ, တတော ဒိဋ္ဌိသီလဗ္ဗတကာမုပါဒါနာနီတိ အယမေတေသံ ဧကသ္မိံ ဘဝေ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော။

ဒိဋ္ဌုပါဒါနာဒီနိ စေတ္ထ ပဌမံ ပဟီယန္တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝဇ္ဈတ္တာ။ ကာမုပါဒါနံ ပစ္ဆာ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈတ္တာတိ။ အယမေတေသံ ပဟာနက္ကမော။

မဟာဝိသယတ္တာ ပန ပါကဋတ္တာ စ ဧတေသု ကာမုပါဒါနံ ပဌမံ ဒေသိတံ။ မဟာဝိသယဉှိ တံ အဋ္ဌစိတ္တသမ္ပယောဂါ။ အပ္ပဝိသယာနိ ဣတရာနိ စတုစိတ္တသမ္ပယောဂါ။ ယေဘုယျေန စ အာလယရာမတာယ ပဇာယ ပါကဋံ ကာမုပါဒါနံ, န ဣတရာနိ။ ကာမုပါဒါနဝါ စ ဝတ္ထုကာမာနံ သမဓိဂမတ္ထံ ကောတူဟလမင်္ဂလာဒိဗဟုလော ဟောတိ, န သဿတဒိဋ္ဌီတိ တဒနန္တရံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။ တံ ပဘိဇ္ဇမာနံ သီလဗ္ဗတအတ္တဝါဒုပါဒါနဝသေန ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တသ္မိံ ဒွယေ ဂေါကိရိယံ တ ကုက္ကုရကိရိယံ တ ဒိသွာပိ ဝေဒိတဗ္ဗတော ဩဠာရိကန္တိ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ ပဌမံ ဒေသိတံ, သုခုမတ္တာ အန္တေ အတ္တဝါဒုပါဒါနန္တိ အယမေတေသံ ဒေသနာက္ကမော။

> တဏှာ စ ပုရိမဿေတ္ထ၊ ဧကဓာ ဟောတိ ပစ္စယော။
> သတ္တဓာ အဋ္ဌဓာ တပိ၊ ဟောတိ သေသတ္တယဿ သာ။

ဧတ္ထ စ ဧဝံ ဒေသိတေ ဥပါဒါနစတုက္ကေ ပုရိမဿ ကာမုပါဒါနဿ ကာမတဏှာ ဥပနိဿယဝသေန ဧကဓာ ပစ္စယော ဟောတိ တဏှာဘိနန္ဒိတေသု ဝိသယေသု ဥပ္ပတ္တိတော။ သေသတ္တယဿ ပန သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဟေတုဝသေန သတ္တဓာ တ ဥပနိဿယေန သဟ အဋ္ဌဓာ တပိ ပစ္စယော ဟောတိ။ ယဒါ စ သာ ဥပနိဿယဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ တဒါ အသဟဇာတာဝ ဟောတီတိ။

တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနပဒနိဒ္ဒေသော။

ဘဝပဒနိဒ္ဒေသော

၂၃၄. ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝနိဒ္ဒေသေ –

> အတ္ထတော ဓမ္မတော စေဝ၊ သာတ္ထတော ဘေဒသင်္ဂဟာ။
> ယံ ယဿ ပစ္စယော စေဝ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ ဘဝတီတိ **ဘဝေါ**။ **ဒုဝိဓေနာ**တိ ဒွီဟိ အာကာရေဟိ ပဝတ္တိတောတိ အတ္ထော။ အထဝါ ဒုဝိဓေနာတိ ပစ္စတေ ကရဏဝစနံ, ဒုဝိဓောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အတ္ထီ** တိ သံဝိဇ္ဇတိ။ ကမ္မမေဝ ဘဝေါ **ကမ္မဘဝေါ**။ ဥပပတ္တိယေဝ ဘဝေါ **ဥပပတ္တိဘဝေါ** ။ ဧတ္ထ စ ဥပပတ္တိ ဘဝတီတိ ဘဝေါ။ ကမ္မံ ပန ယထာ သုခကာရဏတ္တာ “သုခော ဗုဒ္ဓါနမုပ္ပါ

အေ''တိ (ဓ. ပ. ၁၉၄) ဝုတ္တော, ဇဝံ ဘဝကာရဏတ္တာ ဖလဝောဟာရေန ဘဝေတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တတ္ထ ကတမော ကမ္မဘဝေ**တိ တေသု ဒွီသု ဘဝေသု ယော ကမ္မဘဝေတိ ဝုတ္တော, သော ကတမောတိ အတ္ထော။ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒယော ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။ **သဗ္ဗန္တိ** အနဝသေသံ။ ဘဝံ ဂစ္ဆတိ ဂမေတိ စာတိ **ဘဝဂါမိ**။ ဣမိနာ လောကုတ္တရံ ပဋိက္ခိပတိ။ အယဉှိ ဝဋ္ဋကထာ, တဉ္စ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတန္တိ။ ကရီယတီတိ ကမ္မံ။

ကာမဘဝါဒီသု ကာမသင်္ခါတော ဘဝေ **ကာမဘဝေါ**။ သေ နယော ရူပာရူပဘဝေသု။ သညာဝတံ ဘဝေ, သညာ ဝာ ဧတ္ထ ဘဝေ အတ္ထီတိ **သညာဘဝေါ**။ ဝိပရိယာယေန **အသညာဘဝေါ**။ ဩဠာရိကသညာယ အဘာဝာ သုခုမာယ စ ဘာဝာ နေဝ သညာ နာသညာ အသ္မိံ ဘဝေတိ **နေဝသညာနာသညာဘဝေါ**။ ဧကေန ရူပက္ခန္ဓေန ဝေါကိဏ္ဏော ဘဝေ **ဧကဝေါကာရဘဝေါ**။ ဧကော ဝာ ဝေါကာရော အဿ ဘဝဿာတိ ဧကဝေါကာရဘဝေါ။ ဧသေဝ နယော စတုဝေါကာရပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု။ **အယံ ဝုစ္စတိ ဥပပတ္တိဘဝေ** တိ သေ နဝဝိဓောပိ ဥပပတ္တိဘဝေ နာမ ဝုစ္စတီတိ။ ဇဝံ တာဝေတ္ထ 'အတ္ထတော' ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ဓမ္မတော' ပန ဧတ္ထ ဟိ ပုညာဘိသင်္ခါရော ဓမ္မတော တေရသ စေတနာ, အပုညာဘိသင်္ခါရော ဒွါဒသ, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော စတဿော။ ''သဗ္ဗမ္ပိ ဘဝဂါမိကမ္မ''န္တိ ဧတေန သဗ္ဗေပေတေ ဓမ္မာ စေတနာ သမ္ပယုတ္တာ ဝာ ကမ္မသင်္ခါတာ အာစယဂါမိနော ဓမ္မာ သင်္ဂဟိတာ။ ကာမဘဝေ ပဉ္စ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓာ, တထာ ရူပဘဝေ, အရူပဘဝေ စတ္တာရော, သညာဘဝေ စတုပဉ္စ, အသညာဘဝေ ဧကော ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓော, နေဝသညာနာသညာဘဝေ စတ္တာရော။ ဧကဝေါကာရဘဝါဒယော ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓာ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓေဟီတိ ဧဝမေတ္ထ 'ဓမ္မတော'ပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'သာတ္ထတော' တိ ယထာ စ ဘဝနိဒ္ဒေသေ တထေဝ ကာမဉ္စ သင်္ခါရနိဒ္ဒေသေပိ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒယောဝ ဝုတ္တာ, ဧဝံ သန္တေပိ ပုရိမာ အတီတကမ္မဝသေန ဣဓ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယတ္တာ ဝုတ္တာ။ ဣမေ ပစ္စုပ္ပန္နကမ္မဝသေန အာယတိံ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယတ္တာတိ ပုနဝစနံ သာတ္ထကမေဝ။ ပုဗ္ဗေ ဝါ ''တတ္ထ ကတမော ပုညာဘိသင်္ခါရော? ကုသလစေတနာ ကာမာဝစရာ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန စေတနာဝ သင်္ခါရာတိ ဝုတ္တာ။ ဣဓ ပန ''သဗ္ဗမ္ပိ ဘဝဂါမိကမ္မ''န္တိ ဝစနတော စေတနာသမ္ပယုတ္တာပိ။ ပုဗ္ဗေ စ ဝိညာဏပစ္စယမေဝ ကမ္မံ သင်္ခါရာတိ ဝုတ္တံ, ဣဒါနိ အသညာဘဝနိဗ္ဗတ္တကမ္ပိ။ ကိံ ဝါ ဗဟုနာ? ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိ ဧတ္ထ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒယောဝ ကုသလာကုသလဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ ''ဥပာဒာနပစ္စယာ ဘဝေ''တိ ဣဓ ပန ဥပပတ္တိဘဝဿာပိ သင်္ဂဟိတတ္တာ ကုသလာကုသလာဗျာကတာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ သဗ္ဗထာပိ သာတ္ထကမေဝိဒံ ပုနဝစနန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ 'သာတ္ထတော'ပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ဘေဒသင်္ဂဟာ' တိ ဥပာဒာနပစ္စယာ ဘဝဿ ဘေဒတော စေဝ သင်္ဂဟတော စ။ ယဉှိ ကာမုပာဒာနပစ္စယာ ကာမဘဝနိဗ္ဗတ္တကံ ကမ္မံ ကရီယတိ, သော ကမ္မဘဝေါ။ တဒဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သေ နယော ရူပာရူပဘဝေသု။ ဇဝံ ကာမုပာဒာနပစ္စယာ ဒွေ ကာမဘဝါ, တဒန္တောဂဓာဝ သညာဘဝပဉ္စဝေါကာရဘဝါ; ဒွေ ရူပဘဝါ, တဒန္တောဂဓာဝ သညာဘဝအသညာဘဝဧကဝေါကာရဘဝပဉ္စဝေါကာရဘဝါ; ဒွေ အရူပဘဝါ, တဒန္တောဂဓာဝ သညာဘဝနေဝသညာနာသညာဘဝစတုဝေါကာရဘဝါတိ သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ ဆ ဘဝါ။ ယထာ စ ကာမုပာဒာနပစ္စယာ သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ ဆ ဘဝါ တထာ သေသုပာဒာနပစ္စယာပီတိ ဇဝံ ဥပာဒာနပစ္စယာ ဘေဒတော သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ စတုဝီသတိ ဘဝါ။

သင်္ဂဟတော ပန ကမ္မဘဝံ ဥပပတ္တိဘဝဉ္စ ဧကတော ကတွာ ကာမုပာဒာနပစ္စယာ သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ ဧကော ကာမဘဝေ, တထာ ရူပာရူပဘဝါတိ တယော ဘဝါ။ တထာ သေသုပာဒာနပစ္စယာပီတိ ဇဝံ ဥပာဒာနပစ္စယာ သင်္ဂဟတော သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ ဒွါဒသ ဘဝါ။ အပိစ အဝိသေသေန ဥပာဒာနပစ္စယာ ကာမဘဝူပဂံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ။ တဒဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သေ နယော ရူပာရူပဘဝေသု။ ဇဝံ ဥပာဒာနပစ္စယာ သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ ဒွေ ကာမဘဝါ, ဒွေ ရူပဘဝါ, ဒွေ အရူပဘဝါတိ အပရေနပိ ပရိယာယေန သင်္ဂဟတော ဆ ဘဝါ။ ကမ္မဘဝဥပပတ္တိဘဝဘေဒံ တ အနုပဂမ္မ သဒ္ဓိံ အန္တောဂဓေဟိ ကာမဘဝါဒိဝသေန တယော ဘဝါ ဟောန္တိ။ ကာမဘဝါဒိဘေဒဉ္စာပိ အနုပဂမ္မ ကမ္မဘဝ

ဥပပတ္တိဘဝဝသေန ဒွေဝ ဘဝာ ဟောန္တိ။ ကမ္မုပပတ္တိဘေဒတ္ထ အနုပဂမ္မ ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေတိ ဘဝဝသေန ဧ ကော ဘဝေ ဟောတီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ဥပါဒါနပစ္စယသ္သ ဘဝသ္သ ဘေဒသင်္ဂဟာပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ယံ ယသ္သ ပစ္စယော စေဝ' တိ ယဉ္စေတ္ထ ဥပါဒါနံ ယသ္သ ပစ္စယော ဟောတိ, တတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယောတိ အတ္ထော။ ကိံ ပနေတ္ထ ကသ္သ ပစ္စယော ဟောတိ? ယံ ကိဉ္စိ ယသ္သ ကသ္သစိ ပစ္စယော ဟောတိယေဝ။ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဟိ ပုထုဇ္ဇနော။ သော 'ဣဒံ ယုတ္တံ, ဣဒံ အယုတ္တ'န္တိ အဝိစာရေတွာ ယသ္သ ကသ္သစိ ဥပါဒါနသ္သ ဝသေန ယံ ကိဉ္စိ ဘဝံ ပတ္ထေတွာ ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောတိယေဝ။ တသ္မာ ယဒေကစ္စေ "သီလဗ္ဗတုပါဒါနေန ရူပါရူပဘဝါ န ဟောန္တီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗေန ပန သဗ္ဗော ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, သေယျထိဒံ – ဣဓေကစ္စော အနုသ္သဝဝသေန ဝါ ဒိဋ္ဌာနုသာရေန ဝါ "ကာမာ နာမေတေ မနုဿလောကေ စေဝ ခတ္တိယမဟာသာလကုလာဒီသု ဆကာမာဝစရဒေဝလောကေ စ သမိဒ္ဓါ"တိ စိန္တေတွာ တေသံ အဓိဂမတ္ထံ အသဒ္ဓမ္မသဝနာဒီဟိ ဝဉ္စိတော 'ဣမိနာ ကမ္မေန ကာမာ သမ္ပဇ္ဇန္တီ'တိ မညမာနော ကာမုပါဒါနဝသေန ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိပိ ကရောတိ။ သော ဒုစ္စရိတပါရိပူရိယာ အပါယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; သန္ဒိဋ္ဌိကေ ဝါ ပန ကာမေ ပတ္ထယမာနော ပဋိလဒ္ဓေ ဝါ ဂောပယမာနော ကာမုပါဒါနဝသေန ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိပိ ကရောတိ။ သော ဒုစ္စရိတပါရိပူရိယာ အပါယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတြာဿ ဥပပတ္တိဟေတုဘူတံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ သညာဘဝပဉ္စဝေါကာရဘဝါ ပန တဒန္တောဂဓာ ဧဝ။

အပရော ပန သဒ္ဓမ္မသဝနာဒီဟိ ဥပဗြူဟိတဉာဏော "ဣမိနာ ကမ္မေန ကာမာ သမ္ပဇ္ဇန္တီ"တိ မညမာနော ကာမုပါဒါနဝသေန ကာယသုစရိတာဒီနိ ကရောတိ။ သော သုစရိတပါရိပူရိယာ ဒေဝေသု ဝါ မနုဿေသု ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတြာဿ ဥပပတ္တိဟေတုဘူတံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သညာဘဝပဉ္စဝေါကာရဘဝါ ပန တဒန္တောဂဓာ ဧဝ။ ဣတိ ကာမုပါဒါနံ သပ္ပဘေဒဿ သာန္တောဂဓဿ ကာမဘဝဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

အပရော "ရူပါရူပဘဝေသု တတော သမိဒ္ဓတရာ ကာမာ"တိ သုတွာ ဝါ ပရိကပ္ပေတွာ ဝါ ကာမုပါဒါနဝသေနေဝ ရူပါရူပသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ သမာပတ္တိဗလေန ရူပါရူပဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတြာဿ ဥပပတ္တိဟေတုဘူတံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သညာအသညာ နေဝသညာ နာသညာဧကဝေါကာရစတုဝေါကာရပဉ္စဝေါကာရဘဝါ ပန တဒန္တောဂဓာ ဧဝ။ ဣတိ ကာမုပါဒါနံ သပ္ပဘေဒါနံ သာန္တောဂဓာနံ ရူပါရူပဘဝါနမ္ပိ ပစ္စယော ဟောတိ ။

အပရော "အယံ အတ္တာ နာမ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိဘဝေ ဝါ ရူပါရူပဘဝါနံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဥစ္ဆိန္နော သုဥစ္ဆိန္နော ဟောတီ"တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒါယ တဒုပဂံ ကမ္မံ ကရောတိ။ တဿ တံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သညာဘဝါဒယော ပန တဒန္တောဂဓာ ဧဝ။ ဣတိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ သပ္ပဘေဒါနံ သာန္တောဂဓာနံ တိဏ္ဏမ္ပိ ကာမရူပါရူပဘဝါနံ ပစ္စယော ဟောတိ။

အပရော "အယံ အတ္တာ နာမ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိဘဝေ ဝါ ရူပါရူပဘဝါနံ ဝါ အညတရသ္မိံ သုခီ ဟောတိ, ဝိဂတပရိဠာဟော ဟောတီ"တိ အတ္တဝါဒုပါဒါနေန တဒုပဂံ ကမ္မံ ကရောတိ။ တဿ တံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, တဒဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သညာဘဝါဒယော ပန တဒန္တောဂဓာ ဧဝ ။ ဣတိ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ သပ္ပဘေဒါနံ သာန္တောဂဓာနံ တိဏ္ဏံ ဘဝါနံ ပစ္စယော ဟောတိ။

အပရော "ဣဒံ သီလဗ္ဗတံ နာမ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိဘဝေ ဝါ ရူပါရူပဘဝါနံ ဝါ အညတရသ္မိံ ပရိပူရေန္တဿ သုခံ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ"တိ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဝသေန တဒုပဂံ ကမ္မံ ကရောတိ။ တဿ တံ ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, တဒဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သညာဘဝါဒယော ပန တဒန္တောဂဓာ ဧဝ။ ဣတိ သီလဗ္ဗတုပါဒါနမ္ပိ သပ္ပဘေဒါနံ သာန္တောဂဓာနံ တိဏ္ဏံ ဘဝါနံ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ ယံ ယဿ ပစ္စယော ဟောတိ တတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ကိံ ပနေတ္ထ ကဿ ဘဝဿ ကထံ ပစ္စယော ဟောတီတိ စေ?

ရူပာရူပဘဝတနံ၊ ဥပနိဿယပစ္စယော ဥပာဒါနံ။
သဟဇာတာဒီဟိပိ တံ၊ ကာမဘဝဿာတိ ဝိညေယ္ယံ။

ရူပာရူပဘဝတနှဥပ္ပတ္တိဟိ ကာမဘဝပရိယာပန္နဿ စ ကာမဘဝေ ကုသလကမ္မဿေဝ ဥပပတ္တိဘဝဿ စေတံ စတု ဗ္ဗိဓမ္ပိ ဥပာဒါနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ဧကဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကာမဘဝေ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တအကုသလကမ္မဘ ဝဿ သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဟေတုပစ္စယပ္ပဘေဒေဟိ သဟဇာတာဒီဟိ ပစ္စ ယော ဟောတိ။ ဝိပ္ပယုတ္တဿ ပန ဥပနိဿယပစ္စယေနေဝာတိ။

ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝပဒနိဒ္ဒေသော။

ဇာတိဇရာမရဏာဒိပဒနိဒ္ဒေသော

၂၃၅. ဘဝပစ္စယာ ဇာတိနိဒ္ဒေသာဒီသု ဇာတိအာဒီနံ ဝိနိစ္ဆယော သစ္စဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘ ဝေါတိ** ပနေတ္ထ ကမ္မဘဝေါဝ အဓိပ္ပေတော။ သော ဟိ ဇာတိယာ ပစ္စယော, န ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သော ပန ကမ္မပစ္စယဥ ပနိဿယပစ္စယဝသေန ဒွိဓာဝ ပစ္စယော ဟောတီတိ။

တတ္ထ သိယာ – ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ ''ဘဝေါ ဇာတိယာ ပစ္စယော''တိ စေ? ဗာဟိရပစ္စယသမတ္တေပိ ဟီနပ ဏီတတာဒိဝိသေသဒဿနတော။ ဗာဟိရာနဉ္ဟိ ဇနကဇနေတ္တိသုက္ကသောဏိတာဟာရာဒီနံ ပစ္စယာနံ သမတ္တေပိ သ တ္တာနံ ယမကာနမ္ပိ သတံ ဟီနပဏီတတာဒိဝိသေသော ဒိဿတိ။ သော စ န အဟေတုကော , သဗ္ဗဒာ စ သဗ္ဗေသဉ္စ အဘာဝတော; န ကမ္မဘဝတော အညဟေတုကော, တဒဘိနိဗ္ဗတ္တကသတ္တာနံ အဇ္ဈတ္တသန္တာနေ အညဿ ကာရဏဿ အဘာဝတောတိ ကမ္မဘဝဟေတုကောဝ။ ကမ္မဉ္ဟိ သတ္တာနံ ဟီနပဏီတာဒိဝိသေသဟေတု။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''က မ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ ဟီနပ္ပဏီတတာယာ''တိ (မ. နိ. ၃.၂၈၉)။ တသ္မာ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ – ''ဘဝေါ ဇာတိယာ ပစ္စ စယော''တိ။

ယသ္မာ စ အသတိ ဇာတိယာ ဇရာမရဏံ နာမ န ဟောတိ, သောကာဒယော စ ဓမ္မာ န ဟောန္တိ, ဇာတိယာ ပန သတိ ဇရာမရဏဉ္စေဝ ဇရာမရဏသင်္ခါတဒုက္ခဓမ္မဖုဋ္ဌဿ စ ဗာလဿ ဇရာမရဏာဘိသမ္ဗန္ဓာ ဝါ တေန တေန ဒုက္ခဓမ္မေ န ဖုဋ္ဌဿ အနဘိသမ္ဗန္ဓာ ဝါ သောကာဒယော စ ဓမ္မာ ဟောန္တိ, တသ္မာ အယံ ဇာတိဇရာမရဏဿ စေဝ သောကာ ဒီနဉ္စ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ပန ဥပနိဿယကောဋိယာ ဧကဓာဝ ပစ္စယော ဟောတီတိ။

ဘဝပစ္စယာ ဇာတိအာဒိပဒနိဒ္ဒေသော။

၂၄၂. **ဝေမေတဿာ** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဥဒ္ဒေသဝါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သင်္ဂတိ** အာဒီနိ သမုဒယ ဝဝစနာနေဝ။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ သောကာဒယော အဝသာနေ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ယာ သာ အဝိဇ္ဇာ ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိ ဧ ဝမေတဿ ဘဝစက္ကဿ အာဒိမှိ ဝုတ္တာ, သာ –

သောကာဒီဟိ အဝိဇ္ဇာ၊ သိဒ္ဓါ ဘဝစက္ကမဝိဒိတာဒိမိဒံ။
ကာရကဝေဒကရဟိတံ၊ ဒွာဒသဝိဓသုညတာသုညံ။

သတတံ သမိတံ ပဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ ပနေတ္ထ သောကာဒီဟိ အဝိဇ္ဇာ သိဒ္ဓါ? ကထမိဒံ ဘဝစက္ကံ အဝိ ဒိတာဒိ? ကထံ ကာရကဝေဒကရဟိတံ? ကထံ ဒွာဒသဝိဓသုညတာသုညန္တိ စေ? ဧတ္ထ ဟိ သောကဒုက္ခဒောမနဿုပာ ယာသာ အဝိဇ္ဇာယ အဝိယောဂိနော, ပရိဒေဝေါ စ နာမ မူဠှဿာတိ တေသု တာဝ သိဒ္ဓေသု သိဒ္ဓါဝ ဟောတိ အဝိဇ္ဇာ။ အပိစ ''အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အာသဝသမုဒယာ စေတေ သောကာဒယော ဟောန္တိ။ ကထံ? ဝတ္ထုကာမဝိယောဂေ တာဝ သောကော ကာမာသဝသမုဒယော ဟောတိ? ယထာဟ –

‘‘တဿ   စေ ကာမယာနဿ၊ ဆန္ဒဇာတဿ ဇန္တုနော။
တေ ကာမာ ပရိဟာယန္တိ၊ သလ္လဝိဒ္ဓောဝ ရုပ္ပတီ’’တိ။ (သု. နိ. ၇၇၃)။

ယထာ စာဟ – ‘‘ကာမတော ဇာယတီ သောကော’’တိ (ဓ. ပ. ၂၁၅)။ သဗ္ဗေပိ စေတေ ဒိဋ္ဌာသဝသမုဒယာ ဟောန္တိ, ယထာဟ – ‘‘တဿ အဟံ ရူပံ, မမ ရူပန္တိ ပရိယုဋ္ဌဋ္ဌာယိနော တံ ရူပံ ဝိပရိဏမတိ အညထာ ဟောတိ။ တဿ ရူပဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသာ’’တိ (သံ. နိ. ၃.၁)။ ယထာ စ ဒိဋ္ဌာသဝသမုဒယာ ဇဝံ ဘဝါသဝသမုဒယာပိ, ယထာဟ – ‘‘ယေပိ တေ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာ ဥစ္စေသု ဝိမာနေသု စိရဋ္ဌိတိကာ တေပိ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ယေဘုယျေန ဘယံ သံဝေဂံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇ’’န္တိ (သံ. နိ. ၃.၇၈; အ. နိ. ၄.၃၃) ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ မရဏဘယေန သန္တဇ္ဇိတာနံ ဒေဝါနံ ဝိယာတိ။ ယထာ စ ဘဝါသဝသမုဒယာ ဇဝံ အဝိဇ္ဇာသဝသမုဒယာပိ , ယထာဟ – ‘‘သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ တိဝိဓံ ဒုက္ခဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတီ’’တိ (မ. နိ. ၃.၂၄၆)။

ဣတိ ယသ္မာ အာသဝသမုဒယာ ဇတေ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဇတေ သိဇ္ဈမာနာ အဝိဇ္ဇာယ ဟေတုဘူတေ အာသဝေ သာဓေန္တိ။ အာသဝေသု စ သိဒ္ဓေသု ပစ္စယဘာဝေ ဘာဝတော အဝိဇ္ဇာပိ သိဒ္ဓါဝ ဟောတီတိ။ ဇဝံ တာဝေတ္ထ **‘သောကာဒီဟိ အဝိဇ္ဇာ သိဒ္ဓါ’** ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယသ္မာ ပန ဇဝံ ပစ္စယဘာဝေ ဘာဝတော အဝိဇ္ဇာယ သိဒ္ဓါယ ပုန ‘‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ’’န္တိ ဇဝံ ဟေတုဖလပရမ္ပရာယ ပရိယောသာနံ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တံ ဒွါဒသင်္ဂံ **‘ဘဝစက္ကံ အဝိဒိတာဒီ’** တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

ဇဝံ သတိ ‘‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ’’တိ ဣဒံ အာဒိမတ္တကထနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? နယိဒံ အာဒိမတ္တကထနံ, ပဓာနဓမ္မကထနံ ပနေတံ။ တိဏ္ဏညှိ ဝဋ္ဋာနံ အဝိဇ္ဇာ ပဓာနာ။ အဝိဇ္ဇာဂ္ဂဟဏေန ဟိ အဝသေသံ ကိလေသဝဋ္ဋဉ္စ ကမ္မာဒီနိ စ ဗာလံ ပလိဝေဌေန္တိ, သပ္ပသိရဂ္ဂဟဏေန သေသံ သပ္ပသရီရံ ဝိယ ဗာဟံ။ အဝိဇ္ဇာသမုစ္ဆေဒေ ပန ကတေ တေဟိ ဝိမောက္ခော ဟောတိ, သပ္ပသိရစ္ဆေဒေ ကတေ ပလိဝေဌိတဗာဟာဝိမောက္ခော ဝိယ။ ယထာဟ – ‘‘အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော’’တိအာဒိ (သံ. နိ. ၂.၁; မဟာဝ. ၁)။ ဣတိ ယံ ဂဏှတော ဗန္ဓော မုဉ္စတော စ မောက္ခော ဟောတိ, တဿ ပဓာနဓမ္မဿ ကထနမိဒံ, န အာဒိမတ္တကထနန္တိ ဇဝမိဒံ ဘဝစက္ကံ အဝိဒိတာဒီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တယိဒံ ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ ကာရဏေဟိ သင်္ခါရာဒီနံ ပဝတ္တိ, တသ္မာ တတော အညေန ‘‘ဗြဟ္မာ မဟာဗြဟ္မာ သေဋ္ဌော သဇိတာ’’တိ ဇဝံ ပရိကပ္ပိတေန ဗြဟ္မာဒိနာ ဝါ သံသာရဿ ကာရကေန ‘‘သော ခေါ ပန မေ အယံ အတ္တာ ဝဒေ ဝေဒေယျော’’တိ ဇဝံ ပရိကပ္ပိတေန အတ္တနာ ဝါ သုခဒုက္ခာနံ ဝေဒကေန ရဟိတံ။ ဣတိ **‘ကာရကဝေဒကရဟိတ’**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ အဝိဇ္ဇာ ဥဒယဗ္ဗယဓမ္မကတ္တာ ဓုဝဘာဝေန, သံကိလိဋ္ဌတ္တာ သံကိလေသိကတ္တာ စ သုဘဘာဝေန, ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠိတတ္တာ သုခဘာဝေန, ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတ္တာ ဝသဝတ္တနဘူတေန အတ္တဘာဝေန စ သုညာ, တထာ သင်္ခါရာဒီနိပိ အင်္ဂါနိ; ယသ္မာ ဝါ အဝိဇ္ဇာ န အတ္တာ, န အတ္တနော , န အတ္တနိ, န အတ္တဝတီ, တထာ သင်္ခါရာဒီနိပိ အင်္ဂါနိ; တသ္မာ **‘ဒွါဒသဝိဓသုညတာသုညမိဒံ’** ဘဝစက္ကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဇဝဉ္စ ဝိဒိတွာ ပုန –

တဿ အဝိဇ္ဇာတဏှာ၊ မူလမတီတာဒယော တယော ကာလာ။
ဒွေ အဋ္ဌ ဒွေ ဇဝ စ၊ သရူပတော တေသု အင်္ဂါနိ။

တဿ   ခေါ ပနေတဿ ဘဝစက္ကဿ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ စာတိ ဒွေ ဓမ္မာ မူလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တဒေတံ ပုဗ္ဗန္တာဟရဏတော အဝိဇ္ဇာမူလံ ဝေဒနာဝသာနံ, အပရန္တသန္တာနတော တဏှာမူလံ ဇရာမရဏာဝသာနန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ပုရိမံ ဒိဋ္ဌိစရိတဝသေန ဝုတ္တံ, ပစ္ဆိမံ တဏှာစရိတဝသေန။ ဒိဋ္ဌိစရိတာနညှိ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာစရိတာနံ တဏှာ သံသာရနာယိကာ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတာယ ဝါ ပဌမံ, ဖလုပ္ပတ္တိယာ ဟေတူနံ အနုပစ္ဆေဒပကာသနတော; သ

သွာတဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတာယ ဒုတိယံ, ဥပ္ပန္နာနံ ဇရာမရဏပကာသနတော; ဂမ္ဘီရသေယ္ယကဝသေန တ ပုရိမံ, အနုပုဗ္ဗ ပဝတ္တိဒီပနတော; ဩပဟတိကဝသေန ပစ္ဆိမံ သဟုပ္ပတ္တိဒီပနတော။

အတီတပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတာ စသ္သ တယော ကာလာ။ တေသု ဟဋ္ဌိယံ သရူပတော အာဂတဝသေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ စာတိ ဒွေ အင်္ဂါနိ အတီတကာလာနိ , ဝိညာဏာဒီနိ ဘဝတဝသာနာနိ အဋ္ဌ ပစ္စုပ္ပန္နကာလာနိ, ဇာတိ စေဝ ဇရာမရဏဥ္စ ဒွေ အနာဂတကာလာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ပုန –

ဟေတုဖလဟေတုပုဗ္ဗက-တိသန္ဓိစတုဘေဒသင်္ဂဟဥ္စေတံ။
ဝီသတိအာကာရာရံ တိဝဋ္ဋမနဝဋ္ဌိတံ ဘမတိ။

က္လတိပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ သင်္ခါရာနဥ္စ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏသ္သ စ အန္တရာ ဧကော ဟေတုဖလသန္ဓိ နာမ။ ဝေဒနာ ယ စ တဏှာယ စ အန္တရာ ဧကော ဖလဟေတုသန္ဓိ နာမ။ ဘဝသ္သ စ ဇာတိယာ စ အန္တရာ ဧကော ဟေတုဖလသန္ဓီ တိ။ ဧဝမိဒံ ဟေတုဖလဟေတုပုဗ္ဗကတိသန္ဓီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သန္ဓီနံ အာဒိပရိယောသာနဝဝတ္ထိတာ ပနသ္သ စတ္တာရော သင်္ဂဟာ ဟောန္တိ, သေယ္ယထိဒံ – အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ ဧကော သင်္ဂဟော, ဝိညာဏနာမရူပသဠာယတနဖသ္သဝေဒနာ ဒု တိယော, တဏှုပါဒါနဘဝ တတိယော, ဇာတိဇရာမရဏံ စတုတ္ထောတိ။ ဧဝမိဒံ စတုဘေဒသင်္ဂဟန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတီတေ ဟေတဝေ ပဥ္စ, က္လာနိ ဖလပဥ္စကံ။
က္လာနိ ဟေတဝေ ပဥ္စ, အာယတိံ ဖလပဥ္စကန္တိ။

ဧတေဟိ ပန ဝီသတိယာ အာကာရေဟိ အရေဟိ ဝီသတိအာကာရာရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **'အတီတေ ဟေတဝေ ပဥ္စာ'**တိ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ စာတိ က္လမေ တာဝ ဒွေ ဝုတ္တာ ဧဝ။ ယသ္မာ ပန အဝိဒ္ဒတ ပရိတသ္သတိ, ပရိတသိတော ဥပါဒိယတိ, တသ္သ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေ, တသ္မာ တဏှုပါဒါနဘဝပိ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ တေနာဟ "ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ, အာယူဟနာ သင်္ခါရာ, နိကန္တိ တဏှာ, ဥပဂမနံ ဥပါဒါနံ, စေတနာ ဘဝေ, က္လမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိံ က္လဓ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၇)။

တတ္ထ **ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိ**န္တိ ပုရိမေ ကမ္မဘဝေ, အတီတဇာတိယံ ကမ္မဘဝေ ကရိယမာနေတိ အတ္ထော။ **မောဟော အဝိဇ္ဇာ**တိ ယော တဒါ ဒုက္ခာဒီသု မောဟော, ယေန မူဠှော ကမ္မံ ကရောတိ, သာ အဝိဇ္ဇာ။ **အာယူဟနာ သင်္ခါရာ**တိ တံ ကမ္မံ ကရောတော ပုရိမစေတနာယော, ယထာ 'ဒါနံ ဒဿာမီ'တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ မာသမ္ပိ သံဝစ္ဆရမ္ပိ ဒါ နူပကရဏာနိ သဇ္ဇေန္တသ္သ ဥပ္ပန္နာ ပုရိမစေတနာယော။ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ ပန ဟတ္ထေ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပယတော စေတနာ ဘဝေတိ ဝုစ္စတိ။ ဧကာဝဇ္ဇနေသု ဝ ဆသု ဇဝနေသု စေတနာ အာယူဟနသင်္ခါရာ နာမ။ သတ္တမာ စေတနာ ဘ ဝေ။ ယာ ကာစိ ဝ ပန စေတနာ ဘဝေ, တံသမ္ပယုတ္တာ အာယူဟနသင်္ခါရာ နာမ။ **နိကန္တိ တဏှာ**တိ ယာ ကမ္မံ ကရောန္တသ္သ တသ္သ ဖလေ ဥပ္ပတ္တိဘဝေ နိကာမနာ ပတ္ထနာ သာ တဏှာ နာမ။ **ဥပဂမနံ ဥပါဒါန**န္တိ ယံ ကမ္မံ ဘဝသ္သ ပစ္စယဘူတံ; 'က္လဒံ ကတွာ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ကာမေ သေဝိဿာမိ ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမီ'တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တံ ဥပဂမနံ ဂဟဏံ ပရာမသနံ – က္လဒံ ဥပါဒါနံ နာမ။ **စေတနာ ဘဝေ**တိ အာယူဟနာဝသာနေ ဝုတ္တစေတနာ ဘဝေ တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'က္လာနိ ဖလပဥ္စက'န္တိ ဝိညာဏာဒိ ဝေဒနာဝသာနံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတမေဝ။ ယထာဟ "က္လဓ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏံ, ဩက္က န္တိ နာမရူပံ, ပသာဒော အာယတနံ, ဖုဋ္ဌော ဖဿော, ဝေဒယိတံ ဝေဒနာ က္လမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ က္လူပပတ္တိဘဝသ္မိံ ပုရေက တသ္သ ကမ္မသ္သ ပစ္စယာ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၇)။ တတ္ထ **ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏ**န္တိ ယံ ဘဝန္တရပဋိသန္ဓာနဝသေန ဥပ္ပန္န တ္တာ ပဋိသန္ဓီတိ ဝုစ္စတိ, တံ ဝိညာဏံ။ **ဩက္ကန္တိ နာမရူပ**န္တိ ယာ ဂဗ္ဘေ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ဩက္ကန္တိ, အာဂန္တွာ တ ပဝိသနံ ဝိယ – က္လဒံ နာမရူပံ။ **ပသာဒော အာယတန**န္တိ က္လဒံ စက္ခွာဒိပဉ္စာယတနဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဖုဋ္ဌော ဖဿော**တိ ယော အာရမ္မဏံ ဖုဋ္ဌော ဖုသန္တော ဥပ္ပန္နော – အယံ ဖဿော။ **ဝေဒယိတံ ဝေဒနာ**တိ ယံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန တ သဠာယတနပစ္စယေန တ ဖဿေန သဟုပ္ပန္နံ ဝိပါကဝေဒယိတံ, သာ ဝေဒနာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

'ဣအနိ ဟေတတေ ပဥ္စ' တိ တဏှာဒယော ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာဝ တဏှုပာဒါနဘဝါ။ ဘဝေ ပန ဂဟိတေ တဿ ပုဗ္ဗဘာဂါ တံသမ္ပယုတ္တာ ဝါ သင်္ခါရာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ, တဏှုပာဒါနဂ္ဂဟဏေန စ တံသမ္ပယုတ္တာ, ယာယ ဝါ မူဠ္ဟော ကမ္မံ ကရောတိ သာ အဝိဇ္ဇာ ဂဟိတာဝ ဟောတီတိ ဧဝံ ပဥ္စ။ တေနာဟ ''ဣမေ ပရိပက္ကတ္တာ အာယတနာနံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ, အာယူဟနာ သင်္ခါရာ, နိကန္တိ တဏှာ, ဥပဂမနံ ဥပါဒါနံ, စေတနာ ဘဝေါ။ ဣမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ ဣဓ ကမ္မဘဝသ္မိံ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာ''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၇)။ တတ္ထ **ဣဓ ပရိပက္ကတ္တာ အာယတနာန** န္တိ ပရိပက္ကာယတနဿ ကမ္မကရဏကာလေ သမ္မောဟော ဒဿိတော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

'အာယတိံ ဖလပဥ္စက'န္တိ ဝိညာဏာဒီနိ ပဥ္စ။ တာနိ ဇာတိဂ္ဂဟဏေန ဝုတ္တာနိ။ ဇရာမရဏံ ပန တေသံယေဝ ဇရာမရဏံ။ တေနာဟ ''အာယတိံ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏံ, ဩက္ကန္တိ နာမရူပံ, ပသာဒေါ အာယတနံ, ဖုဋ္ဌော ဖဿော, ဝေဒယိတံ ဝေဒနာ။ ဣမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ အာယတိံ ဥပပတ္တိဘဝသ္မိံ ဣဓ ကတဿ ကမ္မဿ ပစ္စယာ''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၇)။ ဧဝမိဒံ ဝီသတိအာကာရာရံ ဟောတိ။

တတ္ထ ပုရိမဘဝသ္မိံ ပဉ္စ ကမ္မသမ္ဘာရာ, ဧတရဟိ ပဉ္စ ဝိပာကသမ္ဘာရာ, ဧတရဟိ ပဉ္စ ကမ္မသမ္ဘာရာ, အနာဂတေ ပဉ္စ ဝိပာကဓမ္မာတိ ဒသ ဓမ္မာ ကမ္မံ, ဒသ ဝိပါကောတိ။ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကမ္မံ နာမ, ဒွီသု ဌာနေသု ဝိပါကော ဝိပါကော နာမာတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ဘဝစက္ကံ ပစ္စယာကာရဝဋ္ဋံ ကမ္မဉ္စေဝ ကမ္မဝိပါကော စ။ တထာ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကမ္မသင်္ခေပေါ, ဒွီသု ဌာနေသု ဝိပါကော ဝိပါကသင်္ခေပေါတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကမ္မသင်္ခေပေါ စေဝ ဝိပါကသင်္ခေပေါ စ။ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကမ္မဝဋ္ဋံ, ဒွီသု ဌာနေသု ဝိပါကော ဝိပါကဝဋ္ဋန္တိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကမ္မဝဋ္ဋဉ္စေဝ ဝိပါကဝဋ္ဋဉ္စ။ တထာ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ, ဒွီသု ဌာနေသု ဝိပါကော ဝိပါကဘဝေါတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကမ္မဘဝေါ စေဝ ဝိပါကဘဝေါ စ။ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကမ္မပဝတ္တံ , ဒွီသု ဌာနေသု ဝိပါကော ဝိပါကပဝတ္တန္တိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကမ္မပဝတ္တဉ္စေဝ ဝိပါကပဝတ္တဉ္စ။ တထာ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကမ္မသန္တတိ, ဒွီသု ဝိပါကော ဝိပါကသန္တတီတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကမ္မသန္တတိ စေဝ ဝိပါကသန္တတိ စ။ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကိရိယာ နာမ, ဒွီသု ဝိပါကော ကိရိယာဖလံ နာမာတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကိရိယာ စေဝ ကိရိယာဖလဉ္စာတိ။

ဧဝံ သမုပ္ပန္နမိဒံ သဟေတုကံ,
ဒုက္ခံ အနိစ္စံ စလမိတ္တရဒ္ဓုဝံ။
ဓမ္မေဟိ ဓမ္မာ ပဘဝန္တိ ဟေတုသော,
န ဟေတ္ထ အတ္တာဝ ပရောဝ ဝိဇ္ဇတိ။

ဓမ္မာ ဓမ္မေ သဉ္စနေန္တိ၊ ဟေတုသမ္ဘာရပစ္စယာ။
ဟေတူနဉ္စ နိရောဓာယ၊ ဓမ္မော ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတော။
ဟေတူသု ဥပရုဒ္ဓေသု၊ ဆိန္နံ ဝဋ္ဋံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဧဝံ ဒုက္ခန္တကိရိယာယ၊ ဗြဟ္မစရိယိဓ ဝိဇ္ဇတိ။
သတ္တေ စ နူပလဗ္ဘန္တေ၊ နေဝုစ္ဆေဒေါ န သဿတံ။

တိဝဋ္ဋမနဝဋ္ဌိတံ ဘမတီ တိ ဧတ္ထ ပန သင်္ခါရဘဝါ ကမ္မဝဋ္ဋံ, အဝိဇ္ဇာတဏှုပါဒါနာနိ ကိလေသဝဋ္ဋံ, ဝိညာဏနာမရူပသဠာယတနဖဿဝေဒနာ ဝိပါကဝဋ္ဋန္တိ ဣမေဟိ တီဟိ ဝဋ္ဋေဟိ တိဝဋ္ဋမိဒံ ဘဝစက္ကံ ယာဝ ကိလေသဝဋ္ဋံ န ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ တာဝ အနုပစ္ဆိန္နပစ္စယတ္တာ အနဝဋ္ဌိတံ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝဋ္ဋနတော ဘမတိယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တယိဒမေဝံ ဘမမာနံ –

သစ္စပ္ပဘဝတော ကိစ္စာ၊ ဝါရဏာ ဥပမာဟိ စ။
ဂမ္ဘီရနယဘေဒါ စ၊ ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

တတ္ထ ယသ္မာ ကုသလာကုသလကမ္မံ အဝိသေသေန သမုဒယသစ္စန္တိ သစ္စဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာ ဒုတိယသစ္စပ္ပဘဝံ ဒုတိယသစ္စံ, သင်္ခါရေဟိ ဝိညာဏံ ဒုတိယသစ္စပ္ပဘဝံ ပဌမသစ္စံ, ဝိညာဏာဒီဟိ နာမရူပါဒီနိ ဝိပါကဝေဒနာပရိယောသာနာနိ ပဌမသစ္စပ္ပဘဝံ ပဌမသစ္စံ, ဝေဒနာယ တဏှာ ပဌမသစ္စပ္ပဘဝံ ဒုတိယသစ္စံ, တဏှာယ ဥပါဒါနံ ဒုတိယသစ္စပ္ပဘဝံ ဒုတိယသစ္စံ, ဥပါဒါနတော ဘဝေါ ဒုတိယသစ္စပ္ပဘဝံ ပဌမဒုတိယသစ္စဒွယံ, ဘဝတော ဇာတိ ဒုတိယသစ္စပ္ပဘဝံ ပဌမသစ္စံ, ဇာတိယာ ဇရာမရဏံ ပဌမသစ္စပ္ပဘဝံ ပဌမသစ္စန္တိ။ ဧဝံ တာဝိဒံ **'သစ္စပ္ပဘဝတော'** ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ အဝိဇ္ဇာ ဝတ္ထူသု စ သတ္တေ သမ္မောဟေတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ သင်္ခါရာနံ ပါတုဘာဝါယ, တထာ သင်္ခါရာ သင်္ခတဉ္စ အဘိသင်္ခရောန္တိ ပစ္စယာ စ ဟောန္တိ ဝိညာဏဿ, ဝိညာဏမ္ပိ ဝတ္ထုဉ္စ ပဋိဇာနာတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ နာမရူပဿ, နာမရူပမ္ပိ အညမညဉ္စ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ သဠာယတနဿ, သဠာယတနမ္ပိ သဝိသယေ စ ဝတ္တတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဖဿဿ, ဖဿောပိ အာရမ္မဏဉ္စ ဖုသတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဝေဒနာယ, ဝေဒနာပိ အာရမ္မဏရသဉ္စ အနုဘဝတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ တဏှာယ, တဏှာပိ ရဇ္ဇနီယေ စ ဓမ္မေ ရဇ္ဇတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဥပါဒါနဿ, ဥပါဒါနမ္ပိ ဥပါဒါနီယေ စ ဓမ္မေ ဥပါဒိယတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဘဝဿ, ဘဝေါပိ နာနာဂတီသု စ ဝိက္ခိပတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဇာတိယာ, ဇာတိပိ ခန္ဓေ စ ဇနေတိ တေသံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဘာဝေန ပဝတ္တတာ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဇရာမရဏဿ, ဇရာမရဏမ္ပိ ခန္ဓာနံ ပါကဘေဒဘာဝဉ္စ အဓိတိဋ္ဌတိ ပစ္စယော စ ဟောတိ ဘဝန္တရပါတုဘာဝါယ သောကာဒီနံ အဓိဋ္ဌာနတ္တာ, တသ္မာ သဗ္ဗပဒေသု ဒွိဓာ ပဝတ္တ**'ကိစ္စတော'**ပိ ဣဒံ ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

ယသ္မာ စေတ္ထ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိ ဣဒံ ကာရကဒဿနနိဝါရဏံ, "သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ"န္တိ အတ္တသင်္ကန္တိဒဿနနိဝါရဏံ, "ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ"န္တိ အတ္တာတိပရိကပ္ပိတဝတ္ထုဘေဒဒဿနတော ဃနသညာနိဝါရဏံ, "နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန"န္တိအာဒီသု "အတ္တာ ပဿတိ။ပေ။ ဝိဇာနာတိ ဖုသတိ ဝေဒယတိ တဏှိယတိ ဥပါဒိယတိ ဘဝတိ ဇာယတိ ဇီယတိ မီယတီ"တိ ဧဝမာဒိဒဿနနိဝါရဏံ, တသ္မာ မိစ္ဆာဒဿန**နိဝါရဏတော** ပေတံ ဘဝစက္ကံ 'နိဝါရဏတော' ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏဝသေန ဓမ္မာနံ အဒဿနတော အန္ဓော ဝိယ အဝိဇ္ဇာ , အန္ဓဿ ဥပက္ခလနံ ဝိယ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, ဥပက္ခလိတဿ ပတနံ ဝိယ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ပတိတဿ ဂဏ္ဍပါတုဘာဝေါ ဝိယ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, ဂဏ္ဍဘေဒပီဠကာ ဝိယ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ, ဂဏ္ဍပီဠကာဃဋ္ဋနံ ဝိယ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဃဋ္ဋနဒုက္ခံ ဝိယ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဒုက္ခဿ ပဋိကာရာဘိလာသော ဝိယ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ, ပဋိကာရာဘိလာသေန အသပ္ပာယဂ္ဂဟဏံ ဝိယ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ, ဥပါဒိန္နအသပ္ပာယာလေပနံ ဝိယ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, အသပ္ပာယာလေပနေန ဂဏ္ဍဝိကာရပါတုဘာဝေါ ဝိယ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဂဏ္ဍဝိကာရတော ဂဏ္ဍဘေဒေါ ဝိယ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ။

ယသ္မာ စ ပနေတ္ထ အဝိဇ္ဇာ အပ္ပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိဘာဝေန သတ္တေ အဘိဘဝတိ ပဋလံ ဝိယ အက္ခီနိ, တဒဘိဘူတော စ ဗာလော ပေါနောဗ္ဘဝိကေဟိ သင်္ခါရေဟိ အတ္တာနံ ဝေဌေတိ ကောသကာရကိမိ ဝိယ ကောသပ္ပဒေသေဟိ, သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟိတံ ဝိညာဏံ ဂတီသု ပတိဋ္ဌံ လဘတိ ပရိဏာယကပရိဂ္ဂဟိတော ဝိယ ရာဇကုမာရော ရဇ္ဇေ, ဥပပတ္တိနိမိတ္တံ ပရိကပ္ပနတော ဝိညာဏံ ပဋိသန္ဓိယံ အနေကပ္ပကာရံ နာမရူပံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ မာယာကာရော ဝိယ မာယံ, နာမရူပေ ပတိဋ္ဌိတံ သဠာယတနံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ပါပုဏာတိ သုဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတော ဝနပ္ပဂုမ္ဗော ဝိယ, အာယတနဃဋ္ဋနတော ဖဿော ဇာယတိ အရဏီသဟိတာဘိမဒ္ဒနတော အဂ္ဂိ ဝိယ, ဖဿေန ဖုဋ္ဌဿ ဝေဒနာ ပါတုဘဝတိ အဂ္ဂိနာ ဖုဋ္ဌဿ ဒါဟော ဝိယ, ဝေဒယမာနဿ တဏှာ ဝဍ္ဎတိ လောဏူဒကံ ပိဝတော ပိပါသာ ဝိယ, တသိတော ဘဝေသု အဘိလာသံ ကရောတိ ပိပါသိတော ဝိယ ပါနီယေ, တဒဿုပါဒါနံ ဥပါဒါနေန ဘဝံ ဥပါဒိယတိ အာမိသလောဘေန မစ္ဆော ဗဠိသံ ဝိယ, ဘဝေ သတိ ဇာတိ ဟောတိ ဗီဇေ သတိ အင်္ကုရော ဝိယ, ဇာတဿ အဝဿံ ဇရာမရဏံ ဥပ္ပန္နဿ ရုက္ခဿ ပတနံ ဝိယ, တသ္မာ ဧဝံ **'ဥပမာဟိ'** ပေတံ ဘဝစက္ကံ ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

ယသ္မာ စ ဘဂဝတာ အတ္ထတောပိ ဓမ္မတောပိ ဒေသနာတောပိ ပဋိဝေဓတောပိ ဂမ္ဘီရဘာဝံ သန္ဓာယ “ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၅; သံ. နိ. ၂.၆၀) ဝုတ္တံ, တသ္မာ **‘ဂမ္ဘီရဘေဒတော’**ပေတံ ဘဝစက္ကံ ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

တတ္ထ ယသ္မာ န ဇာတိတော ဇရာမရဏံ န ဟောတိ, န စ ဇာတိံ ဝိနာ အညတော ဟောတိ, ဣတ္ထဉ္စ ဇာတိတော သမုဒာဂစ္ဆတီတိ ဧဝံ ဇာတိပစ္စယသမုဒာဂတဋ္ဌဿ ဒုရဝဗောဓနီယတော ဇရာမရဏဿ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော, တထာ ဇာတိယာ ဘဝပစ္စယ။ပေ.။ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော, တသ္မာ ဣဒံ ဘဝစက္ကံ အတ္ထဂမ္ဘီရန္တိ။ အယံ တာဝေတ္ထ **‘အတ္ထဂမ္ဘီရတာ’** ဟေတုဖလဉှိ အတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ, ယထာဟ “ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ (ဝိဘ. ၇၂၀)။

ယသ္မာ ပန ယေနာကာရေန ယဒဝတ္ထာ စ အဝိဇ္ဇာ တေသံ တေသံ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော ဟောတိ, တဿ ဒုရဝဗောဓနီယတော အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော, တထာ သင်္ခါရာနံ။ပေ.။ ဇာတိယာ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော, တသ္မာ ဣဒံ ဘဝစက္ကံ ဓမ္မဂမ္ဘီရန္တိ အယမေတ္ထ **‘ဓမ္မဂမ္ဘီရတာ’** ဟေတုနော ဟိ ဓမ္မောတိ နာမံ, ယထာဟ “ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ။

ယသ္မာ စဿ တေန တေန ကာရဏေန တထာ တထာ ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ ဒေသနာပိ ဂမ္ဘီရာ, န တတ္ထ သဗ္ဗညုတဉာဏတော အညံ ဉာဏံ ပတိဋ္ဌံ လဘတိ, တထာ ဟေတံ ကတ္ထစိ သုတ္တေ အနုလောမတော, ကတ္ထစိ ပဋိလောမတော; ကတ္ထစိ အနုလောမပဋိလောမတော, ကတ္ထစိ ဝေမဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမတော တ ပဋိလောမတော တ, ကတ္ထစိ တိသန္ဓိစတုသင်္ခေပံ, ကတ္ထစိ ဒွိသန္ဓိတိသင်္ခေပံ, ကတ္ထစိ ဧကသန္ဓိဒွိသင်္ခေပံ ဒေသိတံ, တသ္မာ ဣဒံ ဘဝစက္ကံ ဒေသနာဂမ္ဘီရန္တိ အယံ **ဒေသနာဂမ္ဘီရတာ** ။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ ယော အဝိဇ္ဇာဒီနံ သဘာဝေါ, ယေန ပဋိဝိဒ္ဓေန အဝိဇ္ဇာဒယော ဓမ္မာ သလက္ခဏတော ပဋိဝိဒ္ဓါ ဟောန္တိ, သော ဒုပ္ပရိယောဂါဟတ္တာ ဂမ္ဘီရော, တသ္မာ ဣဒံ ဘဝစက္ကံ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ။ တထာ ဟေတ္ထ အဝိဇ္ဇာယ အညာဏာဒဿနသစ္စာသမ္ပဋိဝေဓဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော, သင်္ခါရာနံ အဘိသင်္ခရဏာယူဟနသရာဂဝိရာဂဋ္ဌော, ဝိညာဏဿ သုညတအဗျာပာရအသင်္ကန္တိပဋိသန္ဓိပါတုဘာဝဋ္ဌော , နာမရူပဿ ဧကုပ္ပာဒဝိနိဗ္ဘောဂါဝိနိဗ္ဘောဂနမနရုပ္ပနဋ္ဌော, သဠာယတနဿ အဓိပတိလောကဒွါရခေတ္တဝိသယဝိသယီဘာဝဋ္ဌော, ဖဿဿ ဖုသနသင်္ဃဋ္ဋနသင်္ဂတိသန္နိပါတဋ္ဌော, ဝေဒနာယ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနသုခဒုက္ခမဇ္ဈတ္တဘာဝနိဇ္ဇီဝဝေဒယိတဋ္ဌော, တဏှာယ အဘိနန္ဒိတဇ္ဈောသာနသရိတာလတာနဒီတဏှာသမုဒ္ဒဒုပ္ပူရဏဋ္ဌော, ဥပါဒါနဿ အာဒါနဂ္ဂဟဏာဘိနိဝေသပရာမာသဒုရတိက္ကမနဋ္ဌော, ဘဝဿ အာယူဟနာဘိသင်္ခရဏယောနိဂတိဋ္ဌိတိနိဝါသေသု ခိပနဋ္ဌော, ဇာတိယာ ဇာတိသဉ္ဇာတိဩက္ကန္တိနိဗ္ဗတ္တိပါတုဘာဝဋ္ဌော, ဇရာမရဏဿ ခယဝယဘေဒဝိပရိဏာမဋ္ဌော ဂမ္ဘီရောတိ အယမေတ္ထ **ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာ** ။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဧကတ္တနယော, နာနတ္တနယော, အဗျာပါရနယော, ဧဝံဓမ္မတာနယောတိ စတ္တာရော အတ္ထနယာ ဟောန္တိ , တသ္မာ **‘နယဘေဒတော’**ပေတံ ဘဝစက္ကံ ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။ တတ္ထ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ”န္တိ ဧဝံ ဗီဇဿ အင်္ကုရာဒိဘာဝေန ရုက္ခဘာဝပ္ပတ္တိ ဝိယ သန္တာနာနုပစ္ဆေဒေါ **‘ဧကတ္တနယော’** နာမ; ယံ သမ္မာ ပဿန္တော ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓေန ပဝတ္တမာနဿ သန္တာနဿ အနုပစ္ဆေဒါဝဗောဓတော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, မိစ္ဆာ ပဿန္တော ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓေန ပဝတ္တမာနဿ သန္တာနာနုပစ္ဆေဒဿ ဧကတ္တဂ္ဂဟဏတော သဿတဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယတိ။

အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပန ယထာသကလက္ခဏဝဝတ္ထာနံ **‘နာနတ္တနယော’** နာမ; ယံ သမ္မာ ပဿန္တော နဝနဝါနံ ဥပ္ပာဒဒဿနတော သဿတဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, မိစ္ဆာ ပဿန္တော ဧကသန္တာနပတိတဿ ဘိန္နသန္တာနဿေဝ နာနတ္တဂ္ဂဟဏတော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယတိ။

အဝိဇ္ဇာယ ‘သင်္ခါရာ မယာ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗာ’, သင်္ခါရာနံ တ ‘ဝိညာဏံ အမှေဟီ’တိ ဧဝမာဒိဗျာပါရာဘာဝေါ **‘အဗျာပါရနယော’** နာမ; ယံ သမ္မာ ပဿန္တော ကာရကဿ အဘာဝါဝဗောဓတော အတ္တဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, မိစ္ဆာ ပဿ

န္တော ယော အသတိပိ ဗျာပာရေ အဝိဇ္ဇာဒီနံ သဘာဝနိယမသိဒ္ဓေါ ဟေတုဘာဝေ တသ္သ အဂ္ဂဟဏတော အကိရိယဒိဋ္ဌိံ ဥပဟဒိယတိ။

အဝိဇ္ဇာဒီဟိ ပန ကာရဏေဟိ သင်္ခါရာဒီနံယေဝ သမ္ဘဝေ ခီရာဒီဟိ ဒဓိအာဒီနံ ဝိယ, န အညေသန္တိ အယံ **'ဧဝံ ဓမ္မတာနယော'** နာမ; ယံ သမ္မာ ပဿန္တော ပစ္စယာနုရူပတော ဖလာဝဗောဓတော အဟေတုကဒိဋ္ဌိံ အကိရိယဒိဋ္ဌိဉ္စ ပဇဟတိ, မိစ္ဆာ ပဿန္တော ပစ္စယာနုရူပံ ဖလပ္ပဝတ္တိံ အဂ္ဂဟေတွာ ယတော ကုတောစိ ယဿ ကဿစိ အသမ္ဘဝဂ္ဂဟဏတော အဟေတုကဒိဋ္ဌိဉ္စေဝ နိယတဝါဒဉ္စ ဥပဟဒိယတီတိ ဧဝမိဒံ ဘဝစက္ကံ –

သစ္စပ္ပဘဝတော ကိစ္စာ, ဝါရဏာ ဥပမာဟိ စ။
ဂမ္ဘီရနယဘေဒါ စ, ဝိညာတဗ္ဗံ ယထာရဟံ။

ဣဒဉ္စ ဟိ ဂမ္ဘီရတော အကာမံ နာနာနယဂ္ဂဟဏတော ဒုရဘိယာနံ ဉာဏာသိနာ သမာဓိပဝရသိလာယံ သုနိသိတေန –

ဘဝစက္ကမပဒါလေတွာ ။
အသနိဝိစက္ကမိဝ နိစ္စနိမ္မထနံ။
သံသာရဘယမတီတော၊
န ကောစိ သုပိနန္တရေပျတ္ထိ။

ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ – ''ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စ။ ဧတဿ, အာနန္ဒ, ဓမ္မဿ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ ဧဝမယံ ပဇာ တန္တာကုလကဇာတာ ကုလဂဏ္ဌိကဇာတာ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇဘူတာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ သံသာရံ နာတိဝတ္တတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၅; သံ. နိ. ၂.၆၀)။ တသ္မာ အတ္တနော ဝါ ပရေသံ ဝါ ဟိတာယ သုခါယ ပဋိပန္နော အဝသေသကိစ္စာနိ ပဟာယ –

ဂမ္ဘီရေ ပစ္စယာကာရ-ပ္ပဘေဒေ ဣဓ ပဏ္ဍိတော။
ယထာ ဂာဓံ လဘေထေဝ-မနုယုဉ္ဇေ သဒါ သတောတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. ဧဝံ မဟာပထဝိံ ပတ္ထရန္တော ဝိယ အာကာသံ ဝိတ္ထာရယန္တော ဝိယ စ သဗ္ဗဓမ္မေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏော သတ္ထာ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ နိဂ္ဂဏ္ဍိံ နိဇ္ဇဋံ ပစ္စယာကာရံ နာနာစိတ္တဝသေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ န ကေဝလံ အယံ ပစ္စယာကာရော နာနာစိတ္တေသုယေဝ ဟောတိ, ဧကစိတ္တေပိ ဟောတိယေဝ, တသ္မာ အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝသေန ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ ပစ္စယာကာရံ နာနပ္ပကာရတော ဒဿေတုံ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရော** တိအာဒိနာ နယေန မာတိကံ တာဝ ဌပေသိ။ ဧဝံ ဌပိတာယ ပန မာတိကာယ –

အဝိဇ္ဇာဒီဟိ မူလေဟိ၊ နဝ မူလပဒါ နဝ။
နယာ တတ္ထ စတုက္ကာနိ၊ တရဘေဒဉ္စ ဒီပယေ။

တတ္ရာယံ ဒီပနာ – ဧတ္ထ ဟိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရဝိညာဏနာမဆဋ္ဌာယတနဖဿဝေဒနာတဏှာဥပာဒါနပ္ပဘေဒေဟိ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ နဝဟိ မူလပဒေဟိ အဝိဇ္ဇာဒိကော, သင်္ခါရာဒိကော, ဝိညာဏာဒိကော, နာမာဒိကော, ဆဋ္ဌာယတနာဒိကော, ဖဿာဒိကော, ဝေဒနာဒိကော, တဏှာဒိကော, ဥပာဒါနာဒိကောတိ ဣမေ နဝ မူလပဒါ နဝ နယာ ဟောန္တိ။

တေသု ယော တာဝ အယံ အဝိဇ္ဇာဒိကော နယော, တတ္ထ ပစ္စယစတုက္ကံ, ဟေတုစတုက္ကံ, သမ္ပယုတ္တစတုက္ကံ, အညမညစတုက္ကန္တိ စတ္တာရိ စတုက္ကာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ စေတ္ထ ဧဝံ သေသေသုပီတိ ဧကေကသ္မိံ နယေ စတုန္နံ စတုန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန ဆတ္တိံသ စတုက္ကာနိ။ တတ္ထ ဧကေကေန စတုက္ကေန စတုန္နံ စတုန္နံ တရာနံ သ

ဂ္ဂဟိတတ္တာ စတုန္နမ္ပိ စတုက္ကာနံ ဝသေန ဧကေကသ္မိံ နယေ သောဠသ သောဠသ တရာတိ စတုစတ္တာလီသာဓိကံ တရသတံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁. ပစ္စယစတုက္ကံ

တတ္ထ ယဒေတံ သဗ္ဗပဌမေ အဝိဇ္ဇာမူလကေ နယေ ပစ္စယစတုက္ကံ, တသ္မိံ ပဌမော နာမရူပဋ္ဌာနေ နာမဿ, သဠာယတနဋ္ဌာနေ ဆဋ္ဌာယတနဿ စ ဝုတ္တတ္တာ အပရိပုဏ္ဏအင်္ဂဒ္ဝယယုတ္တော ဒ္ဝတဒသင်္ဂိကတရော နာမ။ ဒုတိယော နာမရူပဋ္ဌာနေ နာမဿေဝ, သဠာယတနဋ္ဌာနေ စ န ကဿစိ ဝုတ္တတ္တာ အပရိပုဏ္ဏကေင်္ဂယုတ္တော ဧကာဒသင်္ဂိကတရော နာမ။ တတိယော သဠာယတနဋ္ဌာနေ ဆဋ္ဌာယတနဿ ဝုတ္တတ္တာ ပရိပုဏ္ဏကေင်္ဂယုတ္တော ဒ္ဝတဒသင်္ဂိကတရော နာမ။ စတုတ္ထော ပန ပရိပုဏ္ဏဒ္ဝတဒသင်္ဂိကောယေဝ။

တတ္ထ သိယာ – အယမ္ပိ ဆဋ္ဌာယတနပစ္စယာ ဖဿောတိ ဝုတ္တတ္တာ အပရိပုဏ္ဏေကင်္ဂယုတ္တောယေဝ တိ? န, တဿ အနင်္ဂတ္တာ။ ဖဿောယေဝ ဟေတ္ထ အင်္ဂံ, န ဆဋ္ဌာယတနံ။ တသ္မာ တဿ အနင်္ဂတ္တာ နာယံ အပရိပုဏ္ဏေကင်္ဂယုတ္တောတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝုတ္တံ – ''ပဌမော သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကဋ္ဌေန , ဒုတိယော ပစ္စယဝိသေသဋ္ဌေန, တတိယော ဂဗ္ဘသေယ္ယကသတ္တာနံ ဝသေန, စတုတ္ထော ဩပပာတိကသတ္တာနံ ဝသေန ဂဟိတော။ တထာ ပဌမော သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကဋ္ဌေန, ဒုတိယော ပစ္စယဝိသေသဋ္ဌေန, တတိယော အပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန, စတုတ္ထော ပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ဂဟိတော။ တထာ ပဌမော သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကဋ္ဌေန, ဒုတိယော မဟာနိဒါနသုတ္တန္တဝသေန (ဒီ. နိ. ၂.၉၅ အာဒယော), တတိယော ရူပဘဝဝသေန, စတုတ္ထော ကာမဘဝဝသေန ဂဟိတော''တိ။

တတ္ထ ပဌမော ဣမေသု ဒုတိယာဒီသု တီသု တရေသု န ကတ္ထစိ န ပဝိသတီတိ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကောတိ ဝုတ္တော။ သေသာနံ ဝိသေသော ပရတော အာဝိဘဝိဿတိ။ တဿာဝိဘာဝတ္ထံ –

> ယံ ယတ္ထ အညထာ ဝုတ္တံ၊ အဝုတ္တဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ။
> ယံ ယထာ ပစ္စယော ယဿ၊ တံ သဗ္ဗမုပလက္ခယေ။

တတ္ရာယံ နယော – အဝိသေသေန တာဝ စတူသုပိ ဧတေသု သုတ္တန္တဘာဇနိယေ ဝိယ သင်္ခါရာတိ အဝတ္ဝာ သင်္ခါရောတိ ဝုတ္တံ, တံ ကသ္မာတိ? ဧကစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ။ တတ္ရ ဟိ နာနာစိတ္တက္ခဏိကော ပစ္စယာကာရော ဝိဘတ္တော။ ဣဓ ဧကစိတ္တက္ခဏိကော အာရဒ္ဓေါ။ ဧကစိတ္တက္ခဏေ စ ဗဟူ စေတနာ န သန္တီတိ သင်္ခါရာတိ အဝတ္ဝာ သင်္ခါရောတိ ဝုတ္တံ။

ပဌမတရေ ပနေတ္ထ ဧကစိတ္တက္ခဏပရိယာပန္နဓမ္မသင်္ဂဟဏတော သဗ္ဗဋ္ဌာနသာဓာရဏတော စ ရူပံ ဆဍ္ဍေတွာ ''ဝိညာဏပစ္စယာ နာမ''န္တွေဝ ဝုတ္တံ။ တဉ္ဟိ ဧကစိတ္တက္ခဏပရိယာပန္နံ သဗ္ဗဋ္ဌာနသာဓာရဏဉ္စ, န ကတ္ထစိ ဝိညာဏပ္ပဝတ္တိဋ္ဌာနေ န ပဝတ္တတိ။ ယသ္မာ စ ဧကစိတ္တက္ခဏပရိယာပန္နော ဧကောဝေတ္ထ ဖဿော, တသ္မာ တဿာ နုရူပံ ပစ္စယဘူတံ အာယတနံ ဂဏှန္တော သဠာယတနဋ္ဌာနေ ''နာမပစ္စယာ ဆဋ္ဌာယတန''န္တိ ဧကံ မနာယတနံယေဝ အာဟ။ တဉ္ဟိ ဧကဿ အကုသလဖဿဿ အနုရူပံ ပစ္စယဘူတံ။ ကာမဉ္စေတံ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏန္တိ ဧတ္ထာပိ ဝုတ္တံ, ဟေတုဖလဝိသေသဒဿနတ္ထံ ပန အင်္ဂပုဏ္ဏတ္ထဉ္စ ပုန ဣဓ ဂဟိတံ။ တတ္ရ ဟိ ဧတဿ ဝိသေသေန သင်္ခါရော ဟေတု, အဝိသေသေန နာမံ ဖလံ။ ဣဓ ပနဿ အဝိသေသေန နာမံ ဟေတု, ဝိသေသေန ဖဿော ဖလန္တိ။ သောကာဒယော ပန ယသ္မာ သဗ္ဗေ ဧကစိတ္တက္ခဏေ န သမ္ဘဝန္တိ, သဗ္ဗသ္မိဉ္စ စိတ္တပ္ပဝတ္တိဋ္ဌာနေ စေဝ စိတ္တေ စ န ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ န ဂဟိတာ။ ဇာတိဇရာမရဏာနိ ပန အစိတ္တက္ခဏမတ္တာနိပိ သမာနာနိ စိတ္တက္ခဏေ အန္တောဂဓတ္တာ အင်္ဂပရိပူရဏတ္ထံ ဂဟိတာနိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ **'ယံ အညထာ ဝုတ္တံ။ ယဉ္စ အဝုတ္တံ'** တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယံ ပနေတ္ထ ဣတော ပရေသု တရေသု ဝုတ္တံ, တဿတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ပန တရေ ယော ယော ဝိသေသော အာဂတော, တံ တံ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပကာသယိဿာမ။

‘ယံ ယထာ ပစ္စယော ယဿ’ တိ ဧတ္ထ ပန သင်္ခါရဿ အဝိဇ္ဇာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မသာဓာရဏေဟိ သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ ဆဟိ ဟေတုပစ္စယေန စာတိ သတ္တဓာ ပစ္စယော။ တတ္ထ ယသ္မာ ပရတော ဟေတုစတုက္ကာဒီနိ တီဏိ စတုက္ကာနိ အဝိဂတသမ္ပယုတ္တအညမညပစ္စယဝသေန ဝုတ္တာနိ, တသ္မာ ဣဓ တာနိ အပနေတွာ အဝသေသာနံ ဝသေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရဿ စတုဓာ ပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သင်္ခါရော ဝိညာဏဿ သာဓာရဏေဟိ ဆဟိ, ကမ္မာဟာရပစ္စယေဟိ စာတိ အဋ္ဌဓာ ပစ္စယော။ ဣဓ ပန တေယေဝ တယော အပနေတွာ ပဉ္စဓာ။ ဝိညာဏံ နာမဿ သာဓာရဏေဟိ ဆဟိ, ဣန္ဒြိယာဟာရာဓိပတီဟိ စာတိ နဝဓာ။ ဣဓ ပန တယော အပနေတွာ ဆဓာ။ နာမံ ဆဋ္ဌာယတနဿ သာဓာရဏေဟိ ဆဟိ။ ကိဉ္စိ ပနေတ္ထ အဓိပတိပစ္စယေန, ကိဉ္စိ အာဟာရပစ္စယာဒီဟီတိ အနေကဓာ။ ဣဓ ပန တေယေဝ တယော အပနေတွာ တိဓာ စတုဓာ ပဉ္စဓာ ဝါ။ ဆဋ္ဌာယတနံ ဖဿဿ ယထာ ဝိညာဏံ နာမဿ။ ဧဝံ ဖဿော ဝေဒနာယ သာဓာရဏေဟိ ဆဟိ အာဟာရပစ္စယေန စာတိ သတ္တဓာ။ ဣဓ ပန တေယေဝ တယော အပနေတွာ စတုဓာ။ ဝေဒနာ တဏှာယ သာဓာရဏေဟိ ဆဟိ ဈာနိန္ဒြိယပစ္စယေဟိ စာတိ အဋ္ဌဓာ။ ဣဓ ပန တေယေဝ တယော အပနေတွာ ပဉ္စဓာ။ တဏှာ ဥပါဒါနဿ, ယထာ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရဿ။ ဧဝံ ဥပါဒါနံ ဘဝဿ သာဓာရဏေဟိ ဆဟိ မဂ္ဂပစ္စယေန စာတိ သတ္တဓာ။ ဣဓ ပန တေယေဝ တယော အပနေတွာ စတုဓာ။ ဘဝေါ ဇာတိယာ, ယသ္မာ ဇာတီတိ ဣဓ သင်္ခတလက္ခဏံ အဓိပ္ပေတံ, တသ္မာ ပရိယာယေန ဥပနိဿယပစ္စယေနေဝ ပစ္စယော။ တထာ ဇာတိ ဇရာမရဏဿာတိ။

ယေ ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ – “ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ သဗ္ဗေသမ္ပိ သင်္ခါရာဒီနံ အဝိဇ္ဇာဒယော သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ သဟဇာတပစ္စယဝသေနေဝ ဟိ ပဌမတရော အာရဒ္ဓေါ”တိ, တေ ဘဝဇာတီနံ တထာ အဘာဝံ သေသပစ္စယာနဉ္စ သမ္ဘဝံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ န ဟိ ဘဝေါ ဇာတိယာ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ, န ဇာတိ ဇရာမရဏဿ။ ယေ စေတေသံ သင်္ခါရာဒီနံ အဝသေသာ ပစ္စယာ ဝုတ္တာ, တေပိ သမ္ဘဝန္တိယေဝ။ တသ္မာ န သက္ကာ ဆဍ္ဍေတုန္တိ။ ဧဝံ တာဝ ပဌမတရေ ယံ ယတ္ထ အညထာ ဝုတ္တံ, အဝုတ္တဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ, ယဉ္စ ယထာ ယဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒုတိယတရာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

အယံ ပန ဝိသေသော – ဒုတိယတရေ “နာမပစ္စယာ ဖဿော”တိ ဝတွာ သဠာယတနဋ္ဌာနေ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ, တံ ကိမတ္ထန္တိ? ပစ္စယဝိသေသဒဿနတ္ထဉ္စေဝ မဟာနိဒါနဒေသနာသင်္ဂဟတ္ထဉ္စ။ ဖဿဿ ဟိ န ကေဝလဉ္စ ဆဋ္ဌာယတနမေဝ ပစ္စယော, ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ပန တယော ခန္ဓာပိ ပစ္စယာယေဝ။ မဟာနိဒါနသုတ္တန္တေ စဿ “အတ္ထိ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဖဿောတိ ဣတိ ပုဋ္ဌေန သတာ, အာနန္ဒ, အတ္ထီတိဿ ဝစနီယံ။ ကိံ ပစ္စယာ ဖဿောတိ? ဣတိ စေ ဝဒေယျ, နာမပစ္စယာ ဖဿောတိ ဣစ္စဿ ဝစနီယ”န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၆)။ ဧဝံ သဠာယတနံ ဆဍ္ဍေတွာ ဧကာဒသင်္ဂိကော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဝုတ္တော။ တသ္မာ ဣမဿ ပစ္စယဝိသေသဿ ဒဿနတ္ထံ ဣမိဿာ စ မဟာနိဒါနသုတ္တန္တဒေသနာယ ပရိဂ္ဂဟတ္ထံ ဒုတိယတရေ “နာမပစ္စယာ ဖဿော”တိ ဝတွာ သဠာယတနဋ္ဌာနေ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တန္တိ။ ဧသ တာဝ ဒုတိယတရေ ဝိသေသော။

တတိယတရေ ပန “ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ”န္တိ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ အာဂတမေဝ စတုတ္ထမင်္ဂံ ဝုတ္တံ, တံ ဧကစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ ပစ္စယာကာရဿ ဣဓ အယုတ္တန္တိ စေ? တံ နာယုတ္တံ။ ကသ္မာ? သကက္ခဏေ ပစ္စယဘာဝတော။ သစေပိ ဟိ တတ္ထ ရူပံ စိတ္တက္ခဏတော ဥဒ္ဓံ တိဋ္ဌတိ, တထာပိဿ တံ ဝိညာဏံ သကက္ခဏေ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကထံ? ပုရေဇာတဿ တာဝ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ အညဿ ဝါ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန။ ဝုတ္တဉ္စေတံ “ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၁)။ သဟဇာတဿ ပန စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။ ယထာဟ “စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၈)။

ယဒိ ဧဝံ, ပုရိမတရေသု ကသ္မာ ဧဝံ န ဝုတ္တန္တိ? ရူပပ္ပဝတ္တိဒေသံ သန္ဓာယ ဒေသိတတ္တာ။ အယဉ္ဟိ ပစ္စယာကာရော ရူပပ္ပဝတ္တိဒေသေ ကာမဘဝေ ဂဗ္ဘသေယျကာနဉ္စေဝ အပရိပုဏ္ဏာယတနဩပပါတိကာနဉ္စ ရူပါဝစရဒေဝတာနဉ္စ ဝသေန ဒေသိတော။ တေနေဝေတ္ထ “နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန”န္တိ အဝတွာ ဆဋ္ဌာယတနန္တိ ဝုတ္တံ။ တ

တ္ထ နာမံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ ရူပံ ပန ဟဒယရူပံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပနေတဿ ဆဋ္ဌာယတနဿ နိဿယပစ္စ ယေန စေဝ ပုရေဇာတပစ္စယေန စာတိ ဒွိဓာ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဧသ တတိယတရေ ဝိသေသော။

စတုတ္ထတရော ပန ယောနိံဝသေန သြပပာတိကာနံ, အာယတနဝသေန ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ, ဘဝဝသေန ကာမာဝစ ရသတ္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တော။ တေနေဝေတ္ထ "နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန"န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ နာမံ ဆဋ္ဌာယတန ဿ သဟဇာတာဒီဟိ, စက္ခွာယတနာဒီနံ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန။ ရူပေ ဟဒယရူပံ ဆဋ္ဌာယတနဿ နိဿယပစ္စယပု ရေဇာတပစ္စယေဟိ, စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ စက္ခွာယတနာဒီနံ သဟဇာတနိဿယအတ္ထိအဝိဂတေဟိ။ ယသ္မာ ပနေ သ ဧကေစိတ္တက္ခဏေ ပစ္စယာကာရော, တသ္မာ ဧတ္ထ သဠာယတနပစ္စယာတိ အဝတွာ "ဆဋ္ဌာယတနပစ္စယာ ဖသ္ သော"တိ ဝုတ္တောတိ အယံ စတုတ္ထတရေ ဝိသေသော။

ဧဝမေတေသံ နာနာကရဏံ ဉတွာ ပုန သဗ္ဗေသ္ဝေ တေသု ဝိသေသေန ပဌမကာ ဒွေ တရာ အရူပဘဝေ ပစ္စယာ ကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အရူပဘဝသ္မိဥှိ ရူပေန အသမ္မိဿာနိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒင်္ဂါနိ ပဝတ္တန္ တိ။ တတိယော ရူပဘဝေ ပစ္စယာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ ရူပဘဝသ္မိဥှိ သတိပိ ရူပသမ္မိဿတ္တေ သဠာယတ နံ န ပဝတ္တတိ။ စတုတ္ထော ကာမဘဝေ ပစ္စယာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ ကာမဘဝသ္မိဥှိ သကလံ သဠာယတနံ ပဝတ္တတိ။ တတိယော တ ရူပဘဝေ စေဝ ကာမဘဝေ စ အပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ အက္ကုသလပ္ပဝတ္တိက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝု တ္တော။ စတုတ္ထော တ ကာမဘဝေ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ။ ပဌမော တ သဗ္ဗတ္တကမိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ သော ဟိ န ကတ္ထစိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိဒေသေ န ပဝတ္တတိ။ ဒုတိယော ပစ္စယဝိသေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ ဧကောဒသင်္ဂိကတ္တဥှိ ဟေတ္ထ ဖဿဿ စ နာမပစ္စယတ္တံ ပစ္စယဝိသေသော။ တတိယော ပုရိမယောနိဒွယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ ပုရိမာသု ဟိ ဒွီသု ယောနီသု သော သမ္ဘဝတိ, တတ္ထ သအ သဠာယတနဿ အသမ္ဘဝတော။ စတုတ္ထော ပစ္ဆိမယောနိဒွယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ ပစ္ဆိမာသု ဟိ သော ဒွီသု ယောနီသု သမ္ဘဝတိ, တတ္ထ သအ သဠာယတနဿ သမ္ဘဝတော တိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယံ ဝုတ္တံ စတူသုပိ တရေသု –

ယံ ယတ္ထ အညထာ ဝုတ္တံ၊ အဝုတ္တဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ။
ယံ ယထာ ပစ္စယော ယဿ၊ တံ သဗ္ဗမုပလက္ခယေတိ။

ကထာယ အတ္ထဒီပနာ ကတာ ဟောတိ။

ဧတေနေတနုသာရေန၊ သဗ္ဗမေတံ နယံ ဣတော။
ဝိသေသော ယော စ တံ ဉတွာ၊ စတုက္ကေသု ပရေသုပိ။

၂. ဟေတုစတုက္ကံ

၂၄၄. တတ္ထ ယော တာဝ ဣဓ ဝုတ္တော နယော, သော သဗ္ဗတ္ထ ဟာကမ္ဗောယေဝ။ ဝိသေသော ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ ဗော – ဟေတုစတုက္ကေ တာဝ အဝိဇ္ဇာ ဟေတု အဿာတိ **အဝိဇ္ဇာဟေတုကော**။ အဝိဇ္ဇာ အဿ သဟဝတ္တနတော ယာ ဝဘင်္ဂါ ပဝတ္တိကာ ဂမိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ"တိ စ ဧတ္တာဝတာ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန သာဓာရ ဏတော သင်္ခါရဿ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယောတိ ဒဿေတွာ, ပုန "အဝိဇ္ဇာဟေတုကော"တိ ဧတေနေဝ ဝိသေသတော အဝိဂ တပစ္စယတာ ဒဿိတာ။ **သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ သင်္ခါရဟေတုက**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ကသ္မာ ပန ဘတဒီသု ဟေတုကဂ္ဂဟဏံ န ကတန္တိ? အဝိဂတပစ္စယနိယမာဘာဝတော အဘာဝတော စ အဝိဂတပစ္ စယဿ။ "တတ္ထ ကတမော ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေ? ဌပေတွာ ဥပာဒါနံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရ က္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော – အယံ ဝုစ္စတိ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေ"တိ ဝစနတော ဥပါဒါနပစ္စယာ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဣဓ ဘဝေတိ နာမံ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ စ "ဇာတိ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ"တိအာဒိဝစနတော (ဓာတု. ၇၁) ဇာတိဇရာ မရဏာနိ အန္တောဂဓာနိ။

တတ္ထ ယာဝ ဥပဟအနံ တာဝ ဇာတိဇရာမရဏာနံ အနုပလဗ္ဘနတော ဥပဟအနံ ဘဝဿ န နိယမတော အဝိဂတပစ္စယော ဟောတိ။ ''ယာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ဇာတိ''တိ အာဒိဝစနတော သင်္ခတလက္ခဏေသု ဇာတိယာ ဇရာမရဏာသင်္ခာတဿ ဘဝဿ ဇာတိက္ခဏမတ္တေယေဝ အဘာဝတော အဝိဂတပစ္စယဘာဝတေ န သမ္ဘဝတိ။ တထာ ဇာတိယာ ဇရာမရဏက္ခဏေ အဘာဝတော ။ ဥပနိဿယပစ္စယေနေဝ ပန ဘဝေ ဇာတိယာ။ ဇာတိ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယောတိ သဗ္ဗထာပိ အဝိဂတပစ္စယနိယမာဘာဝတော အဘာဝတော စ အဝိဂတပစ္စယဿ ဘဝတိဒီသု ဟေတုကဂ္ဂဟဏံ န ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကေစိ ပနာဟု – ''ဘဝေ ဒုဝိဓေနာ''တိ ဝစနတော ဥပပတ္တိမိဿကော ဘဝေ, န စ ဥပပတ္တိဘဝဿ ဥပဟအနံ အဝိဂတပစ္စယော ဟောတီတိ ''ဥပဟအနပစ္စယာ ဘဝေ ဥပဟအနဟေတုကော''တိ အဝတွာ ''ဥပဟအနပစ္စယာ ဘဝေ''တိ ဝုတ္တော။ ဣဓ ပစ္ဆိန္နတ္တာ ပရတောပိ န ဝုတ္တန္တိ။ တံ ဣဓ ဥပပတ္တိမိဿကဿ ဘဝဿ အနဓိပ္ပေတတ္တာ အယုတ္တံ။ အရူပက္ခန္ဓာ ဟိ ဣဓ ဘဝေတိ အာဂတာ။

ဘဝပစ္စယာ ဇာတီတိ ဧတ္ထ စ ဌပေတွာ ဇာတိဇရာမရဏာနိ အဝသေသော ဘဝေ ဇာတိယာ ပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? ဇာတိအာဒီနံ ဇာတိယာ အပ္ပစ္စယတ္တာ။ ယဒိ ဧဝံ, ဌပေတွာ ဇာတိဇရာမရဏာနိ ဘဝေ ဇာတိယာ ပစ္စယောတိ ဝတ္တဗ္ဗောတိ? အာမ ဝတ္တဗ္ဗော, ဝတ္တဗ္ဗပဒေသာဘာဝတော ပန န ဝုတ္တော။ ဒသမင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဟိ ဥပဟအနပစ္စယသမ္ဘူတော ဘဝေ ဝတ္တဗ္ဗော။ ကောဒသမင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဇာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယော ပန ဘဝေ ဇာတိယာ ပစ္စယော, တဿ ဝတ္တဗ္ဗပဒေသော နတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗပဒေသာဘာဝတော န ဝုတ္တော။ အဝုတ္တောပိ ပန ယုတ္တိတော ဂဟေတဗ္ဗောတိ။ **ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ**န္တိအာဒီသု စ ဝိညာဏာဒီနံ အဝိဂတပစ္စယဘာဝသမ္ဘဝတော ဝိညာဏဟေတုကာဒိဝစနံ ကတန္တိ ဧဝံ ဟေတုစတုက္ကေ ဝိသေသော။

၃. သမ္ပယုတ္တစတုက္ကံ

၂၄၅. သမ္ပယုတ္တစတုက္ကေပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာတိ ဧတ္ထာဝတာ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန သင်္ခါရဿ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယတံ ဒဿေတွာ ပုန ''အဝိဇ္ဇာသမ္ပယုတ္တော''တိ သမ္ပယုတ္တပစ္စယတာ ဒဿိတာ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မာ ပန အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ရူပဓမ္မေဟိ သမ္ပယောဂေ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိအာဒီသု တတိယစတုတ္ထတရပဒေသု ''ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တံ နာမ''န္တိအာဒိနာ နယေန ယံ လဗ္ဘတိ, တဒေဝ ဂဟိတန္တိ ဧဝံ သမ္ပယုတ္တစတုက္ကေ ဝိသေသော။

၄. အညမညစတုက္ကံ

၂၄၆. အညမညစတုက္ကေပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာတိ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန သင်္ခါရဿ အဝိဇ္ဇာပစ္စယတံ ဒဿေတွာ ''သင်္ခါရပစ္စယာပိ အဝိဇ္ဇာ''တိ အညမညပစ္စယတာ ဒဿိတာ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မာ ပန ဘဝေ နိပ္ပဒေသော, ဥပဟအနံ သပ္ပဒေသံ, သပ္ပဒေသဓမ္မော စ နိပ္ပဒေသဓမ္မဿ ပစ္စယော ဟောတိ, န နိပ္ပဒေသဓမ္မော သပ္ပဒေသဓမ္မဿ, တသ္မာ ဧတ္ထ ''ဘဝပစ္စယာပိ ဥပဟအန''န္တိ န ဝုတ္တံ; ဟေဋ္ဌာ တ ဒေသနာယ ပစ္ဆိန္နတ္တာ ဧဝံ န ဝုတ္တံ ။ ယသ္မာ စ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ အတ္ထိ, သဠာယတနပစ္စယာ ကေစိတ္တက္ခဏေ နာမရူပံ နတ္ထိ, ယဿ သ သဠာယတနံ အညမညပစ္စယော ဘဝေယျ, တသ္မာ စတုတ္ထတရေ ''ဆဋ္ဌာယတနပစ္စယာပိ နာမရူပ''န္တိ ယံ လဗ္ဘတိ တဒေဝ ဂဟိတန္တိ ဧဝံ အညမညစတုက္ကေ ဝိသေသော။

အဝိဇ္ဇာမူလကနယမာတိကာ။

သင်္ခါရာဒိမူလကနယမာတိကာ

၂၄၇. ဣဒါနိ **သင်္ခါရပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ** တိ သင်္ခါရမူလကနယော အာရဒ္ဓော။ တတ္ထာပိ ယထာ အဝိဇ္ဇာမူလကေ ဧဝံ စတ္တာရိ စတုက္ကာနိ သောဠသ စ တရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဌမစတုက္ကေ ပန ပဌမတရမေဝ ဒဿေတွာ ဒေသနာ သံခိတ္တာ။ ယထာ စေတ္ထ ဧဝံ ဝိညာဏမူလကာဒီသုပိ။ တတ္ထ သဗ္ဗေသွေဝ တေသု သင်္ခါရမူလကာဒီသု အဋ္ဌသု နယေသု

‘‘သင်္ခာရပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ’’တိအာဒိနာ နယေန သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခာရာဒိပစ္စယတံ ဒဿေတွာ ပုန ‘‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခာရာ’’တိအာဒိနာ နယေန ဧကစိတ္တက္ခဏေပိ ပစ္စယာကာရစက္ကံ ပဝတ္တိံ ဒဿိတာ။

ကသ္မာ ပန ဘဝမူလကာ ဇာတိဇရာမရဏမူလကာ တ နယာ န ဝုတ္တာ? ကိံ ဘဝပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ န ဟောတီတိ? နော န ဟောတိ။ ‘‘သင်္ခာရပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ’’တိ ဧဝမာဒီသု ပန ဝုစ္စမာနေသု န ကောစိ ဘဝပရိယာပန္နော ဓမ္မော အဝိဇ္ဇာယ ပစ္စယော န ဝုတ္တော။ တသ္မာ အပုဗ္ဗဿ အညဿ အဝိဇ္ဇာပစ္စယဿ ဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတော ဘဝမူလကော န ယော န ဝုတ္တော။ ဘဝဂ္ဂဟဏေန စ အဝိဇ္ဇာပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ‘‘ဘဝပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ’’တိ ဝုစ္စမာနေ ‘‘အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ’’တိပိ ဝုတ္တံ သိယာ။ န စ ဧကစိတ္တက္ခဏေ အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာယ ပစ္စယော နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဋိန္န နတ္တာဝ ဇာတိဇရာမရဏမူလကာပိ နယာ န ဂဟိတာ။ အပိစ ဘဝေ ဇာတိဇရာမရဏာနိပိ အန္တောဂဓာနိ။ န စေတာနိ ဧကစိ တ္တက္ခဏေ အဝိဇ္ဇာယ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ ဘဝမူလကာ ဇာတိဇရာမရဏမူလကာ တ နယာ န ဝုတ္တာတိ။

မာတိကာဝဏ္ဏနာ။

အကုသလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၄၈-၂၄၉. ဣဒါနိ ယထာ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ကုသလတ္တိကံ အာဒိံ ကတွာ နိက္ခိတ္တမာတိကာယ ပဋိပါဋိယာ ပဌမံ ကုသလံ ဘာဇိတံ, တထာ ဣဓ မာတိကာယ အနိက္ခိတ္တတ္တာ ပဌမံ ကုသလံ အနာမသိတွာ ‘‘အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရော’’တိ အကုသလဓမ္မဝသေန မာတိကာယ နိက္ခိတ္တတ္တာ နိက္ခေပပဋိပါဋိယာဝ အဝိဇ္ဇာဒီနိ ပဋိစ္စသမုပ္ ပာဒင်္ဂါနိ ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ **ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒက ဏ္ဍေ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၃၆၅) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပန ဧကစိတ္တက္ခဏေ တဏှုပါဒါယ စ ကာမုပါဒါန ဿ စ သမ္ဘဝေ နတ္ထိ, တသ္မာ ယံ ဧတ္ထ တဏှုပါဒါပစ္စယာ ဥပါဒါနံ လဗ္ဘတိ, တဒေဝ ဒဿေတုံ **ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတ** န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။

ဘဝနိဒ္ဒေသေ စ ယသ္မာ ဥပါဒါနံ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ‘‘ဌပေတွာ ဥပါဒါနံ ဝေဒနာက္ခန္ ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော’’တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉှိ ဝုစ္စမာနေ ဥပါဒါနဿ ဥပါဒါနပစ္စ ယတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ။ န စ တဒေဝ တဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဇာတိအာဒိနိဒ္ဒေသေသု ယသ္မာ ဧတေ အရူပဓမ္မာနံ ဇာတိအာဒယော, တသ္မာ ‘‘ခဏ္ဍိစ္စံ, ပါလိစ္စံ, ဝလိတ္တစတာ, စုတိ, စဝနတာ’’တိ န ဝုတ္တံ။

၂၅၀. ဧဝံ ပဌမတန္တိံ နိဋ္ဌပေတွာ ပုန ဒုတိယတန္တိ ယသ္မိံ သမယေ ပဌမတန္တိယ ပစ္စယာကာရော ဒဿိတော, တသ္ မိံယေဝ သမယေ အပရေနပိ နယေန ပစ္စယာကာရံ ဒဿေတုံ ဝိသုံ သမယဝဝတ္ထာနတန္တိ အဝတွာ **တသ္မိံ သမယေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရော**တိအာဒိနာဝ နယေန ဒေသနာ ကတာ။ တတ္ထ **ဌပေတွာ ဖဿ** န္တိ ဣဒံ ယသ္မာ ဖဿောပိ နာမပရိယာပန္နော, တသ္မာ ဖဿဿ နာမတော နီဟရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၂၅၂. တတိယတန္တိ ယဿ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿ ဝိညာဏံ ပစ္စယော, တသ္မိံ ပဝတ္တမာနေ ယသ္မာ တေနုပ ထဒ္ဓါနံ စက္ခာယတနာဒီနံ ဥပစိတတ္တံ ပညာယတိ, တသ္မာ **စက္ခာယတနဿ ဥပစယော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ စ ကမ္မဇရူပဿပိ တသ္မိံ သမယေ ဝတ္တမာနဿ ဝိညာဏံ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ, တသ္မာပိ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ကမ္မဇံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ ဒွေဝ သန္တတိယော ဂဟိတာ, ဣတရာပိ ပန ဒွေ သန္တတိ ယော ဂဟေတဗ္ဗာ။ တာသမ္ပိ ဟိ ဝိညာဏံ ပစ္စယော ဟောတိယေဝ။

၂၅၄. စတုတ္ထတန္တိ ပန ယသ္မာ ဧကစိတ္တက္ခဏေပိ မဟာဘူတရူပပစ္စယာ စက္ခာယတနာဒီနိ, ဟဒယရူပပစ္စယာ ဆဋ္ဌာယတနံ, နာမပစ္စယာ စ ပစ္ဆာဇာတသဟဇာတာဒိဝသေန ယထာနုရူပံ သဗ္ဗာနိပိ ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ **တတ္ထ က တမံ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ? စက္ခာယတန**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၂၅၆. ဒုတိယစတုက္ကေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။

၂၆၄. တတိယစတုက္ကေ ယသ္သ သမ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ န ဟောတိ, ယဿ စ ဟောတိ, တံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒဿေတုံ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တံ နာမ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၂၇၂. စတုတ္ထစတုက္ကေ ဖဿပစ္စယာ နာမနိဒ္ဒေသေ ကိဉ္စာပိ ''ဌပေတွာ ဖဿံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ပေ.။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော – ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဖဿပစ္စယာ နာမ''န္တိ န ဝုတ္တံ, တထာပိ အနန္တရာတီတပဒနိဒ္ဒေသေ ''ဌပေတွာ ဖဿံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ပေ.။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော''တိ ဝုတ္တတ္တာ အဝုတ္တမ္ပိ တံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ ယဒေဝ ဟိ နာမံ ဖဿဿ ပစ္စယော, ဖဿောပိ တဿေဝ ပစ္စယောတိ။

ယထာ စာယံ စတုစတုက္ကော သောဠသတရုပ္ပဘေဒော အဝိဇ္ဇာမူလကော ပဌမနယော ဧတသ္မိံ ပဌမာကုသလစိတ္တေ ပကာသိတော, ဧဝံ သင်္ခါရမူလကာဒယော အဋ္ဌ နယာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟဒ္ဒိ ပန သံခိတ္တာ။ ဧဝမေဝ တသ္မိံ ပဌမာကုသလစိတ္တေယေဝ နဝ နယာ, ဆတ္တိံသ စတုက္ကာနိ, စတုစတ္တာလီသာဓိကဉ္စ တရယသတံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၈၀. ဣဒါနိ ဣမိနာဝ နယေန သေသာကုသလစိတ္တေသုပိ ပစ္စယာကာရံ ဒဿေတုံ **ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု တဏှုပာဒါနပစ္စယာ ဥပာဒါနံ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥပာဒါနဋ္ဌာနေ ဥပာဒါနံ ဝိယ ဒဠှတ္တနိပါတိနာ အဓိမောက္ခေန ပဒံ ပူရိတံ။ ဒေါမနဿသဟဂတေသု စ ယသ္မာ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာပိ နတ္ထိ, တသ္မာ တဏှာဋ္ဌာနေ တဏှာ ဝိယ ဗလဝကိလေသေန ပဋိဃေန ပဒံ ပူရိတံ။ ဥပာဒါနဋ္ဌာနေ အဓိမောက္ခေနေဝ။ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တေ ပန ယသ္မာ သန္နိဋ္ဌာနာဘာဝတော အဓိမောက္ခောပိ နတ္ထိ, တသ္မာ တဏှာဋ္ဌာနေ ဗလဝကိလေသဘူတာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဒံ ပူရိတံ။ ဥပာဒါနဋ္ဌာနံ ပရိဟီနမေဝ။ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တေ ပန ယသ္မာ အဓိမောက္ခော အတ္ထိ, တသ္မာ တဏှာဋ္ဌာနေ ဗလဝကိလေသေန ဥဒ္ဓစ္စေန ပဒံ ပူရိတံ။ ဥပာဒါနဋ္ဌာနေ အဓိမောက္ခေနေဝ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ စ ဝိသေသမတ္တံ ဒဿေတွာ ဟဒ္ဒိ သံခိတ္တာ။ ယော စာယံ ဝိသေသော ဒဿိတော, တတ္ထ ကေဝလံ အဓိမောက္ခနိဒ္ဒေသောဝ အပုဗ္ဗော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ အာဂတမေဝ။

အဓိမောက္ခနိဒ္ဒေသေ ပန အဓိမုစ္စနဝသေန **အဓိမောက္ခော**။ အဓိမုစ္စတိ ဝာ တေန အာရမ္မဏေ စိတ္တံ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆတာယ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတီတိ **အဓိမောက္ခော**။ အဓိမုစ္စနာကာရော **အဓိမုစ္စနာ**။ တဿ စိတ္တဿ, တသ္မိံ ဝါ အာရမ္မဏေ အဓိမုတ္တတ္တာတိ **တဒဓိမုတ္တတာ**။ သဗ္ဗစိတ္တေသု စ ပဌမစိတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ နယစတုက္ကတရုပ္ပဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလဉ္ဟိ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တေ ဥပာဒါနမူလကဿ နယဿ အဘာဝါ အဋ္ဌ နယာ, ဒ္ဝတ္တိံသ စတုက္ကာနိ, အဋ္ဌဝီသာဓိကဉ္စ တရယသတံ ဟောတီတိ။

အကုသလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ကုသလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၉၂. ဣဒါနိ ဣမိနာဝ နယေန ကုသလစိတ္တာဒီသုပိ ပစ္စယာကာရံ ဒဿေတုံ **ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ယထာ ပန အကုသလေ ပဌမံ မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္ဆာ နိဒ္ဒေသော ကတော, န တထာ ဣဓ။ ကသ္မာ? အပ္ပနာတရေ နာနတ္တသမ္ဘဝတော။ လောကိယကုသလာဒီသု ဟိ တေသံ ဓမ္မာနံ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နတ္တာ ''ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာ''တိ အပ္ပနာ ဟောတိ, လောကုတ္တရကုသလာဒီသု ''ဧဝမေတေသံ ဓမ္မာန''န္တိ။ တသ္မာ ဧတ္ထ သာဓာရဏတော မာတိကံ ဌပေတုံ န သက္ကာတိ ဟဒ္ဒိယေဝ တေသံ တေသံ ကုသလာဒီနံ မာတိကံ ဥဒ္ဒိသိတွာ တာဝ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ။

တတ္ထ ယသ္မာ ဧကစိတ္တက္ခဏေ ကုသလသင်္ခါရေန သဒ္ဓိံ အဝိဇ္ဇာ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ အဝတွာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိယ အကုသလာနံ, ကုသလာနံ မူလတော ကုသလမူလံ, တဏှုပါဒါနာနဉ္စ အဘာဝတော တဏှာဋ္ဌာနေ တဏှာ ဝိယ အာရမ္မဏေ အဇ္ဈောသာနဋ္ဌေန ပသာဒေါ, ဥပာဒါနဋ္ဌာနေ ဥပာဒါနံ ဝိယ ဒဠှတ္တနိပါတီ နာမ အဓိမောက္ခော ဝုတ္တော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ကုသလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

အဗျာကတနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. အဗျာကတံ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ အာဂတပဋိပာဋိယာဝ ဝိဘတ္တံ။ သဗ္ဗတရေသု စ အဝိဇ္ဇာမူလကာ နယာ ပရိဟီနာ။ ကသ္မာ? အဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော။ ကုသလစိတ္တေသု ဟိ အဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗံ ကုသလမူလံ အတ္ထိ, စက္ခုဝိညာဏာဒီသု နတ္ထိ။ သဟေတုကေသု ပန ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေပိ ဣဓ ပစ္စိန္နတ္တာ တတ္ထ န ဂဟိတံ။ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ သောတပတိတာဝ ဟုတွာ ဒေသနာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ စက္ခုဝိညာဏာဒီသု တဏှာဟာဋ္ဌာနံ ဥပာဒါနဋ္ဌာနဥ္စ ပရိဟီနံ။ ကသ္မာ? တဏှာဟာဋ္ဌာနာရဟဿ ဗလဝဓမ္မဿ အဘာဝတ အဓိမောက္ခရဟိတတ္တာ စ။ သေသာဟေတုကေသု တဏှာဟာဋ္ဌာနမေဝ ပရိဟီနံ။ သဟေတုကေသု ပသာဒသဗ္ဘာဝတော တဏှာဟာဋ္ဌာနေ ပသာဒေန ပဒံ ပူရိတံ။ ဧဝမေတ္ထ ကုသလာကုသလဝိပာကေသု စက္ခုဝိညာဏာဒီသု သင္ခာရဝိညာဏနာမဆဋ္ဌာယတနဖဿဝေဒနာမူလကာ ဆ ဆ, သေသာဟေတုကေသု အဓိမောက္ခမူလကေန သဒ္ဓိံ သတ္တ သတ္တ, သဟေတုကေသု ပသာဒမူလကေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ အဋ္ဌ နယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ စက္ခုဝိညာဏာဒီသုပိ စတုန္နမ္ပိ စတုက္ကာနံ အာဒိတရောဝ ဝုတ္တော။ ဒုတိယတရော ပစ္စယဝိသေသဋ္ဌေန လဗ္ဘမာနောပိ န ဝုတ္တော။ တတိယစတုတ္ထတရာ အသမ္ဘဝတောယေဝ။ ရူပမိဿကာ ဟိ တေ, န စ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ ယထာ စ ပဌမစတုက္ကေ ဒွေဝ တရာ လဗ္ဘန္တိ, ဧဝံ သေသစတုက္ကေသုပိ။ တသ္မာ ပဌမစတုက္ကေ ဒုတိယတရော, သေသစတုက္ကေသု စ ဒွေ ဒွေ တရာ အဝုတ္တာပိ ဝုတ္တာဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသာဟေတုကာဗျာကတေ သဗ္ဗစတုက္ကေသု သဗ္ဗေပိ တရာ လဗ္ဘန္တိ။ ဣဓ ပစ္စိန္နတ္တာ ပန ပရတော န ဂဟိတာ။ သောတပတိတာဝ ဟုတွာ ဒေသနာ ကတာတိ။ သေသသဟေတုကဝိပာကေသုပိ ဧသေဝ နယော အညတြ အရူပာဝစရဝိပာကာ။ အရူပာဝစရဝိပာကသ္မိဉ္ဟိ တရဒွယမေဝ လဗ္ဘတီတိ။

အဗျာကတနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

အဝိဇ္ဇာမူလကကုသလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၃၄. ဣဒါနိ အပရေနပိ ပရိယာယေန ဧကစိတ္တက္ခဏေ ပစ္စယာကာရံ ဒဿေတုံ ပုန **ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ**တိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ**တိ ဥပနိဿယပစ္စယတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ နိဒ္ဒေသတရေ "တတ္ထ ကတမာ အဝိဇ္ဇာ"တိ အဝိဘဇိတွာ "တတ္ထ ကတမော အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင္ခါရော"တိ ဝိဘတ္တံ။ ကုသလစေတနာသင္ခါရော ဟိ သင္ခါရောယေဝ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တေန သဟဇာတော ဟောတိ, န အဝိဇ္ဇာ။

တတ္ထ လောကိယကုသလဿ ဟေဋ္ဌာ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ ဝုတ္တနယေနေဝ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန အပ္ပဟီနာဝိဇ္ဇော အဝိဇ္ဇာယ ပဟာနတ္ထံ လောကုတ္တရံ ဘာဝေတိ, တသ္မာ တဿာပိ သမတိက္ကမဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ အဝိဇ္ဇာဝတောယေဝ ဟိ ကုသလာယူဟနံ ဟောတိ, န ဣတရဿ။ တတ္ထ တေဘူမကကုသလေ သမ္မောဟဝသေနပိ သမတိက္ကမဘာဝနာဝသေနပိ အာယူဟနံ လဗ္ဘတိ; လောကုတ္တရေ သမုစ္ဆေဒဘာဝနာဝသေနာတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အယံ ပန ဝိသေသော – ယထာ ဟေဋ္ဌာ ဧကေကကုသလေ စတုန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန နဝ သောဠသကာ လဒ္ဓါ, တထာ ဣဓ န လဗ္ဘန္တိ။ ကသ္မာ? အဝိဇ္ဇာယ အဝိဂတသမ္ပယုတ္တအညမညပစ္စယာဘာဝတော။ ဥပနိဿယဝသေန ပနေတ္ထ ပဌမစတုက္ကမေဝ လဗ္ဘတိ။ တမ္ပိ ပဌမတရမေဝ ဒဿေတွာ သံခိတ္တံ။ နီဟရိတွာ ပန ဒဿေတဗ္ဗန္တိ။

အဝိဇ္ဇာမူလကကုသလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ကုသလမူလကဝိပာကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၄၃. ဣဒါနိ အဗျာကတေသုပိ အပရေနေဝ နယေန ပစ္စယာကာရံ ဒဿေတုံ **ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ** တိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ကုသလမူလပစ္စယာ**တိ ဣဒမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကုသလဝိပါကဿ ဟိ ကုသလမူလံ , အကုသလဝိပါကဿ စ အကုသလမူလံ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ; နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တသ္မာ သေ ဥပနိဿယပစ္စယေန စေဝ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန စ ပစ္စယော ဟောတိ။ တေနေဝ နိဒ္ဒေသဝါရေ "တတ္ထ ကတမံ ကုသလမူလ"န္တိ အဝိဘဇိတွာ "တတ္ထ ကတမော ကုသလမူလပစ္စယာ သင်္ခါရော"တိ ဝိဘတ္တံ။ အကုသလဝိပါကေပိ ဧသေဝ နယော။

အဝိဇ္ဇာမူလကကုသလနိဒ္ဒေသေ ဝိယ စ ဣမသ္မိမ္ပိ ဝိပါကနိဒ္ဒေသေ ပဥ္စမံ ပစ္စယစတုက္ကမေဝ လဗ္ဘတိ။ တမ္ပိ ပဥ္စမတာယ ဒဿေတွာ သံခိတ္တံ။ တသ္မာ ဧကေကသ္မိံ ဝိပါကစိတ္တေ ဧကမေကဿေဝ စတုက္ကဿ ဝသေန ကုသလမူလမူလကေ အကုသလမူလမူလကေ စ နယေ တရုပ္ပဘေဒေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကိရိယာဓမ္မာနံ ပန ယသ္မာ နေဝ အဝိဇ္ဇာ န ကုသလာကုသလမူလာနိ ဥပနိဿယပစ္စယတံ လဘန္တိ, တသ္မာ ကိရိယဝသေန ပစ္စယာကာရော န ဝုတ္တော တိ။

ဧဝမေသ –

အကုသလကုသလာဗျာကတ-ဓမ္မေသု အနေကဘေဒတော ဝတွာ။
ကုသလာကုသလာနံ ပန, ဝိပါကေ စ ဥပနိဿယဝသေန။

ပုန ဧကဓာဝ ဝုတ္တော, တဒိပ္ပဝရေန ပစ္စယာကာရော။
ဓမ္မပ္ပစ္စယဘေဒေ, ဉာဏဿ ပဘေဒဇနနတ္ထံ။

ပရိယတ္တိသဝနစိန္တန-ပဋိပတ္တိက္ကမဝိဝဇ္ဇိတာနဥ္စ။
ယသ္မာ ဉာဏပဘေဒော, န ကဒါစိပိ ဟောတိ တေသံ။

ပရိယတ္တိသဝနစိန္တန-ပဋိပတ္တိက္ကမတော သဒါ ဓီရော။
တတ္ထ ကယိရာ န ဟညံ, ကရဏီယတရံ တတော အတ္ထီတိ။

အယံ ပန ပစ္စယာကာရော သုတ္တန္တအဘိဓမ္မဘာဇနီယဝသေန ဒွေပရိဝဋ္ဋမေဝ နီဟရိတွာ ဘာဇေတွာ ဒဿိတော ဟောတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယံ ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၅၅. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ **စတ္တာရောတိ** ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေန န တတော ဟေဋ္ဌာ န ဥဒ္ဓန္တိ သတိပဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ။ **သတိပဋ္ဌာနာတိ** တယော သတိပဋ္ဌာနာ – သတိဂေါစရောပိ, တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာပိ, သတိပိ။ ''စတုန္နံ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဿ သမုဒယော? အာဟာရသမုဒယာ ကာယဿ သမုဒယော''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၄၀၈) ဟိ သတိဂေါစရော သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ ''ကာယော ဥပဋ္ဌာနံ, နော သတိ။ သတိ ဥပဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိ စာ''တိအာဒီသု (ပဋိ. မ. ၃.၃၅)။ တဿတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတိ အသ္မိန္တိ ပဋ္ဌာနံ။ ကာ ပတိဋ္ဌာတိ? သတိ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ **သတိပဋ္ဌာနံ,** ပဓာနံ ဌာနန္တိ ဝါ ပဋ္ဌာနံ; သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ ဟတ္ထိဋ္ဌာနအဿဋ္ဌာနာဒီနိ ဝိယ။

''တယော သတိပဋ္ဌာနာ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏံ အနုသာသိတုမရဟတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၀၄, ၃၁၁) ဧတ္ထ တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာ သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တာ။ တဿတ္ထော – ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတော ပဋ္ဌာနံ, ပဝတ္တယိတဗ္ဗတောတိ အတ္ထော။ ကေန ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတော တိ? သတိယာ; သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ။ ''စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၁၄၇) ပန သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တဿတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတီတိ ပဋ္ဌာနံ, ဥပဋ္ဌာတိ ဩက္ကန္ဒိတွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော; သတိယေဝ ပဋ္ဌာနဋ္ဌေန သတိပဋ္ဌာနံ; အထဝါ သရဏဋ္ဌေန သတိ, ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ။ ဣတိ သတိ စ သာ ပဋ္ဌာနဉ္စာတိပိ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဣဒမိဓ အဓိပ္ပေတံ။ ယဒိ ဧဝံ, ကသ္မာ သတိပဋ္ဌာနာတိ ဗဟုဝစနံ ကတန္တိ? သတိယာ ဗဟုတ္တာ; အာရမ္မဏဘေဒေန ဟိ ဗဟုကာ တာ သတိ ယောတိ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ စတ္တာရောဝ သတိပဋ္ဌာနာ ဝုတ္တာ, အနူနာ အနဓိကာတိ? ဝေနေယျဟိတတ္တာ။ တဏှာစရိတဒိဋ္ဌိစရိတသမထယာနိကဝိပဿနာယာနိကေသု ဟိ မန္ဒတိက္ခဝသေန ဒွိဓာ ပဝတ္တေသု မန္ဒဿ တဏှာစရိတဿ ဩဠာရိကံ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ သုခုမံ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။ ဒိဋ္ဌိစရိတဿပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတံ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။ သမထယာနိကဿ စ မန္ဒဿ အကိစ္ဆေန အဓိဂန္တဗ္ဗနိမိတ္တံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ ဩဠာရိကာရမ္မဏေ အသဏ္ဌဟနတော ဒုတိယံ။ ဝိပဿနာယာနိကဿာပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ တတိယံ, တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ စတုတ္ထံ။ ဣတိ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ, အနူနာ အနဓိကာတိ။

သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပ္ပဟာနတ္ထံ ဝါ။ ကာယော ဟိ အသုဘော။ တတ္ထ သုဘဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ။ တေသံ တတ္ထ အသုဘဘာဝဒဿနေန တဿ ဝိပလ္လာသဿ ပဟာနတ္ထံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ သုခံ, နိစ္စံ, အတ္တာတိ ဂဟိတေသုပိ စ ဝေဒနာဒီသု ဝေဒနာ ဒုက္ခာ, စိတ္တံ အနိစ္စံ, ဓမ္မာ အနတ္တာ။ ဧတေသု စ သုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ။ တေသံ တတ္ထ ဒုက္ခာဒိဘာဝဒဿနေန တေသံ ဝိပလ္လာသာနံ ပဟာနတ္ထံ သေသာနိ တီဏိ ဝုတ္တာနီတိ။ ဧဝံ သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပ္ပဟာနတ္ထံ ဝါ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ကေဝလဉ္စ ဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထမေဝ, အထ ခေါ စတုရောဃယောဂါသဝဂန္ထဥပါဒါနအဂတိပ္ပဟာနတ္ထမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓာဟာရပရိညတ္ထဉ္စ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ တာဝ ပကရဏနယော။

အဋ္ဌကထာယံ ပန ''သရဏဝသေန စေဝ ဧကတ္တသမောသရဏဝသေန စ ဧကမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ အာရမ္မဏဝသေန စတ္တာရောတိ ဧတဒေဝ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ စတုဒွါရေ နဂရေ ပါစီနတော အာဂစ္ဆန္တာ ပါစီနဒွါရေန ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပါစီနဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဒက္ခိဏတော, ပစ္ဆိမတော, ဥတ္တရတော အာဂစ္ဆန္တာ ဥတ္တရဒွါရေန ဥဋ္ဌ

ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥတ္တရဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နဂရံ ဝိယ ဟိ နိဗ္ဗာနမဟာန ဂရံ, ဒွါရံ ဝိယ အဋ္ဌင်္ဂိကော လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ။ ပာစီနဒိသာဒယော ဝိယ ကာယာဒယော။

ယထာ ပာစီနတော အာဂစ္ဆန္တာ ပာစီနဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပာစီနဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ကာယာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ကာယာနုပဿနာဘာဝနာနု ဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဩသရန္တိ။ ယထာ ဒက္ခိဏတော အာဂစ္ဆန္တာ ဒက္ခိဏဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ဝေဒနာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဩသရန္တိ။ ယထာ ပစ္ဆိမတော အာဂစ္ဆန္တာ ပစ္ဆိမဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိမဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ စိတ္တာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ စိတ္တာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဩသရန္တိ။ ယထာ ဥတ္တရတော အာဂစ္ဆန္တာ ဥတ္တရဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥတ္တရဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ဓမ္မာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ဓမ္မာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဩသရန္တီတိ။ ဧဝံ သရဏဝသေန စေဝ ဧကတ္တသမောသရဏဝသေန စ ဧကမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ အာရမ္မဏဝသေန စတ္တာရောတိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဓ ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတာ ဒေဝလောကေ နိသီဒိတွာ အယံ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေါ ကထိတော, ဧက ဘိက္ခုပိ တတ္ထ ဘဂဝတော သန္တိကေ နိသိန္နကော နာမ နတ္ထိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ယသ္မာ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဘိက္ခု ဘာဝေန္တိ, ဘိက္ခုဂေါစရာ ဟိ ဧတေ, တသ္မာ ဣဓ ဘိက္ခဝေတိ အာလပတိ။ ကိံ ပနေတေ သတိပဋ္ဌာနေ ဘိက္ခူ ယေဝ ဘာဝေန္တိ, န ဘိက္ခုနီအာဒယောတိ? ဘိက္ခုနီအာဒယောပိ ဘာဝေန္တိ။ ဘိက္ခူ ပန အဂ္ဂပရိသာ။ ဣတိ အဂ္ဂပရိသ တ္တာ ဣဓ ဘိက္ခဝေတိ အာလပတိ။ ပဋိပတ္တိယာ ဝါ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတော ဧဝမာဟ။ ယော ဟိ ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတိ, သော ဘိက္ခု နာမ ဟောတိ။ ပဋိပန္နကော ဟိ ဒေဝေါ ဝါ ဟောတု မနုဿော ဝါ, ဘိက္ခူတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိယေဝ။ ယထာဟ –

“အလင်္ကတော စေပိ သမဉ္စရေယျ၊
သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။
သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
သော ဗြာဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခူ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၄၂)။

ကာယာနုပဿနာဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဈတ္တန္တိ နိယကဇ္ဈတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ တသ္မာ **အဇ္ဈတ္တံ ကာယေ** တိ အတ္တနော ကာယေတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ကာယေ**တိ ရူပကာယေ။ ရူပကာယော ဟိ ဣဓ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ကေသာဒီနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမူဟဋ္ဌေန, ဟတ္ထိကာယအ ဿကာယရထကာယာဒယော ဝိယ, ကာယောတိ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ စ သမူဟဋ္ဌေန ဧဝံ ကုစ္ဆိတာနံ အာယဋ္ဌေန။ ကုစ္ဆိ တာနဉ္ဟိ ပရမဇေဂုစ္ဆာနံ သော အာယောတိပိ **ကာယော။ အာယော**တိ ဥပ္ပတ္တိဒေသော။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – အာယန္တိ တတောတိ အာယော။ ကေ အာယန္တိ? ကုစ္ဆိတာ ကေသာဒယော။ ဣတိ ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနံ အာယောတိ ကာ ယော။

ကာယာနုပဿီ တိ ကာယံ အနုပဿနသီလော, ကာယံ ဝါ အနုပဿမာနော **ကာယေ**တိ စ ဝတွာပိ ပုန **ကာယာနုပ ဿီ**တိ ဒုတိယံ ကာယဂ္ဂဟဏံ အသမ္မိဿတော ဝဝတ္ထာနဃနဝိနိဗ္ဘောကာဒိဒဿနတ္ထံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေန န ကာယေ ဝေဒနာနုပဿီ စိတ္တဓမ္မာနုပဿီ ဝါ; အထ ခေါ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ယေဝါတိ ကာယသင်္ခါ တေ ဝတ္ထုသ္မိံ ကာယာနုပဿနာကာရဿေဝ ဒဿနေန အသမ္မိဿတော ဝဝတ္ထာနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တထာ န ကာယေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဝိနိမုတ္တကေဓမ္မာနုပဿီ, နာပိ ကေသလောမာဒိဝိနိမုတ္တဣတ္ထိပုရိသာနုပဿီ။ ယောပိ စေတ္ထ ကေသလောမာဒိကော ဘူတုပာဒာယသမူဟသင်္ခါတော ကာယော, တတ္ထာပိ န ဘူတုပာဒာယဝိနိမုတ္တကေဓမ္မာနုပဿီ;

အထ ဓော ရထသမ္ဘာရာနုပဿကော ဝိယ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမူဟာနုပဿီ, နဂရာဝယဝတနုပဿကော ဝိယ ကေသလောမာဒိသမူဟာနုပဿီ, ကဒလိက္ခန္ဓပတ္တဝဋ္ဋိဝိနိဘုဇ္ဇကော ဝိယ ရိတ္တမုဋ္ဌိဝိနိဝေဌကော ဝိယ စ ဘူတုပါဒါယသမူဟာနုပဿီယေဝါတိ နာနပ္ပကာရတော သမူဟဝသေန ကာယသင်္ခါတဿ ဝတ္ထုနော ဒဿနေန ဃနဝိနိဗ္ဘောဂံ ဒဿေတော ဟောတိ။ န ဟေတ္ထ ယထာဝုတ္တသမူဟဝိနိမုတ္တော ကာယော ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အညော ဝါ ကောစိ ဓမ္မော ဒိဿတိ။ ယထာဝုတ္တဓမ္မသမူဟမတ္တေယေဝ ပန တထာ တထာ သတ္တာ မိစ္ဆာဘိနိဝေသံ ကရောန္တိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

"ယံ ပဿတိ န တံ ဒိဋ္ဌံ၊ ယံ ဒိဋ္ဌံ တံ န ပဿတိ။
အပဿံ ဗဇ္ဈတေ မူဠော၊ ဗဇ္ဈမာနော န မုစ္စတီ"တိ။

ဃနဝိနိဗ္ဘောဂါဒိဒဿနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ။ အာဒိသဒ္ဒေန စေတ္ထ အယမ္ပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – အယဉ္ဟိ ဧတသ္မိံ ကာယေ ကာယာနုပဿီယေဝ, န အညဓမ္မာနုပဿီ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယထာ အနုဒကဘူတာယပိ မရီစိယာ ဥဒကာနုပဿိနော ဟောန္တိ, န ဧဝံ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘဘူတေယေဝ ဣမသ္မိံ ကာယေ နိစ္စသုခအတ္တသုဘဘာဝါနုပဿီ; အထ ခေါ ကာယာနုပဿီ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘာကာရသမူဟာနုပဿီယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ယွာယံ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ "ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ။ပေ.။ သော သတောဝ အဿသတီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၄; မ. နိ. ၁.၁၀၇) နယေန အဿာသပဿာသာဒိစုဏ္ဏကဇာတအဋ္ဌိကပရိယောသာနော ကာယော ဝုတ္တော, ယော စ "ဣဓေကစ္စော ပထဝီကာယံ အနိစ္စတော အနုပဿတိ, တထာ အာပေါကာယံ, တေဇောကာယံ, ဝါယောကာယံ, ကေသကာယံ, လောမကာယံ, ဆဝိကာယံ, စမ္မကာယံ, မံသကာယံ, ရုဓိရကာယံ, နှာရုကာယံ, အဋ္ဌိကာယံ, အဋ္ဌိမိဉ္ဇကာယ"န္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ကာယော ဝုတ္တော, တဿ သဗ္ဗဿ ဣမသ္မိံယေဝ ကာယေ အနုပဿနတော ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အထ ဝါ ကာယေ အဟန္တိ ဝါ မမန္တိ ဝါ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗဿ ကဿစိ အနနုပဿနတော, တဿ တဿေဝ ပန ကေသလောမာဒိကဿ နာနာဓမ္မသမူဟဿ အနုပဿနတော ကာယေ ကေသာဒိဓမ္မသမူဟသင်္ခါတေ ကာယာနုပဿီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အပိစ "ဣမသ္မိံ ကာယေ အနိစ္စတော အနုပဿတိ, နော နိစ္စတော"တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅) အနုက္ကမေန ပဋိသမ္ဘိဒါယံ အာဂတနယဿ သဗ္ဗဿေဝ အနိစ္စလက္ခဏာဒိနော အာကာရသမူဟသင်္ခါတဿ ကာယဿ အနုပဿနတောပိ ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တထာ ဟိ အယံ ကာယေ ကာယာနုပဿနာပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဘိက္ခု ဣမံ ကာယံ အနိစ္စာနုပဿနာဒီနံ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန အနိစ္စတော အနုပဿတိ နော နိစ္စတော, ဒုက္ခတော အနုပဿတိ နော သုခတော, အနတ္တတော အနုပဿတိ နော အတ္တတော, နိဗ္ဗိန္ဒတိ နော နန္ဒတိ, ဝိရဇ္ဇတိ နော ရဇ္ဇတိ, နိရောဓေတိ နော သမုဒေတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇတိ နော အာဒိယတိ။ သော တံ အနိစ္စတော အနုပဿန္တော နိစ္စသညံ ပဇဟတိ, ဒုက္ခတော အနုပဿန္တော သုခသညံ ပဇဟတိ, အနတ္တတော အနုပဿန္တော အတ္တသညံ ပဇဟတိ , နိဗ္ဗိန္ဒန္တော နန္ဒိံ ပဇဟတိ, ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ ပဇဟတိ, နိရောဓေန္တော သမုဒယံ ပဇဟတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော အာဒါနံ ပဇဟတီတိ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅) ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟရတီတိ ဣတရီတရိယာပထဝိဟာရေသု အညတရဝိဟာရသမာယောဂပရိဒီပနမေတံ, ဧကံ ဣရိယာပထဗာဓနံ အပရေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပတမာနံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။

ဗဟိဒ္ဓာ ကာယေတိ ပရဿ ကာယေ။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ကာယေ** တိ ကာလေန အတ္တနော ကာယေ, ကာလေန ပရဿ ကာယေ။ ပဌမနယေန ဟိ အတ္တနော ကာယေ ကာယပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော, ဒုတိယနယေန ပရဿ ကာယေ, တတိယနယေန ကာလေန အတ္တနော ကာလေန ပရဿ ကာယေ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ပန ဃဋိတာရမ္မဏံ နာမ နတ္ထိ။ ပဂုဏကမ္မဋ္ဌာနဿ ပန အပရာပရံ သဉ္စရဏကာလော ဧတ္ထ ကထိတော။ **အာတာပီ**တိ ကာယပရိဂ္ဂဟကဝီရိယသမာယောဂပရိဒီပနမေတံ။ သော ဟိ ယသ္မာ တသ္မိံ သမယေ ယံ တံ ဝီရိယံ တီသု ဘဝေသု ကိလေသာနံ အာတာပနတော အာတာပောတိ ဝုစ္စတိ, တေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, တသ္မာ **အာတာပီ**တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္ပဇာနော တိ ကာယပရိဂ္ဂါဟကေန သမ္ပဇညသင်္ခါတေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော။ **သတိမာ**တိ ကာယပရိဂ္ဂါဟိကာယ သတိယာ သမန္နာဂတော။ အယံ ပန ယသ္မာ သတိယာ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပညာယ အနုပဿတိ, န ဟိ သတိဝိရဟိတဿ အနုပဿနာ နာမ အတ္ထိ, တေနေတံ ဟ – ''သတိဉ္စ ခွါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄), တသ္မာ ဧတ္ထ ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ''တိ ဧတ္တာဝတာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနကမ္မဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ယသ္မာ အနာတာပိနော အန္တောသင်္ခေပေါ အန္တရာယကရော ဟောတိ, အသမ္ပဇာနော ဥပာယပရိဂ္ဂဟေ အနုပါယပရိဝဇ္ဇနေ စ သမ္မုယှတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဥပါယာပရိစ္စာဂေ အနုပါယာပရိဂ္ဂဟေ စ အသမတ္ထော ဟောတိ, တေနဿ တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ; တသ္မာ ယေသံ ဓမ္မာနံ အာနုဘာဝေန တံ သမ္ပဇ္ဇတိ တေသံ ဒဿနတ္ထံ ''အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ''တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတိ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ သမ္ပယောဂင်္ဂဉ္စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဟာနင်္ဂံ ဒဿေတုံ **ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿ**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိနေယျာ** တိ တဒင်္ဂဝိနယေန ဝါ ဝိက္ခမ္ဘနဝိနယေန ဝါ ဝိနယိတွာ။ **လောကေ**တိ ဧတ္ထ ယွာယံ အဇ္ဈတ္တာဒိဘေဒေါ ကာယော ပရိဂ္ဂဟိတော သွေဝ ဣဓ လောကော နာမ။ တသ္မိံ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ဝိနယိတွာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ အဘိဇ္ဈာဂဟဏေန ကာမစ္ဆန္ဒော, ဒောမနဿဂ္ဂဟဏေန ဗျာပါဒော သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ နီဝရဏပရိယာပန္နဗလဝဓမ္မဒွယဒဿနေန နီဝရဏပ္ပဟာနံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိသေသေန စေတ္ထ အဘိဇ္ဈာဝိနယေန ကာယသမ္ပတ္တိမူလကဿ အနုရောဓဿ, ဒောမနဿဝိနယေန ကာယဝိပတ္တိမူလကဿ ဝိရောဓဿ, အဘိဇ္ဈာဝိနယေန စ ကာယေ အဘိရတိယာ, ဒောမနဿဝိနယေန ကာယဘာဝနာယ အနဘိရတိယာ, အဘိဇ္ဈာဝိနယေန ကာယေ အဘူတာနံ သုဘသုခဘာဝာဒီနံ ပက္ခေပဿ, ဒောမနဿဝိနယေန ကာယေ ဘူတာနံ အသုဘာသုခဘာဝာဒီနံ အပနယနဿ စ ပဟာနံ ဝုတ္တံ။ တေန ယောဂါဝစရဿ ယောဂါနုဘာဝော ယောဂသမတ္ထတာ စ ဒီပိတာ ဟောတိ။ ယောဂါနုဘာဝေါ ဟိ ဧသ ယဒိဒံ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော, အရတိရတိသဟော, အဘူတပက္ခေပဘူတာပနယနဝိရဟိတော စ ဟောတိ။ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော စေသ အရတိရတိသဟော အဘူတံ အပက္ခိပန္တော ဘူတဉ္စ အနပနေန္တော ယောဂသမတ္ထော ဟောတီတိ။

အပရော နယော – ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ''တိ ဧတ္ထ အနုပဿနာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ ဝိဟရတီတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဝိဟာရေန ကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ကာယပရိဟရဏံ။ အာတာပီတိအာဒီသု အာတာပေန သမ္မပ္ပဓာနံ, သတိသမ္ပဇညေန သဗ္ဗတ္ထိကကမ္မဋ္ဌာနံ, ကမ္မဋ္ဌာနပရိဟရဏူပါယော ဝါ; သတိယာ ဝါ ကာယာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓသမထော, သမ္ပဇညေန ဝိပဿနာ, အဘိဇ္ဈာဒောမနဿဝိနယေန ဘာဝနာဖလံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ တာဝ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဝေဒနာနုပဿနာဒိဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသာဒီသုပိ **အဇ္ဈတ္တာ** ဒီနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧတေသုပိ ဟိ အတ္တနော ဝေဒနာဒီသု, ပရဿ ဝေဒနာဒီသု, ကာလေန အတ္တနော ကာလေန ပရဿ ဝေဒနာဒီသူတိ တိဝိဓော ပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ** တိအာဒီသု စ ဝေဒနာဒီနံ ပုနဝစနေ ပယောဇနံ ကာယာနုပဿနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ, စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ, ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီတိ ဧတ္ထ ပန **ဝေဒနာ**တိ တိဿော ဝေဒနာ။ တာ စ လောကိယာ ဧဝ; စိတ္တမ္ပိ လောကိယံ, တထာ ဓမ္မာ။ တေသံ ဝိဘာဂေါ နိဒ္ဒေသဝါရေ ပါကဋော ဘဝိဿတိ။ ကေဝလံ ပနိဓ ယထာ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာ တထာ အနုပဿန္တော ''ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧသ နယော စိတ္တဓမ္မေသု။ ကထဉ္စ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာတိ? သုခါ တာဝ ဝေဒနာ ဒုက္ခတော, ဒုက္ခာ သလ္လတော, အဒုက္ခမသုခါ အနိစ္စတော။ ယထာဟ –

> ''ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။
> အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ အဒ္ဒက္ခိ နံ အနိစ္စတော။
> သ ဝေ သမ္မဒ္ဒသော ဘိက္ခု၊ ဥပသန္တော စရိဿတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၄.၂၅၃)။

သဗ္ဗာ ဧဝ စေတာ ဒုက္ခာတိပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ‘‘ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ တံ ဒုက္ခသ္မိန္တိ ဝဒါမီ’’တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၉)။ သုခဒုက္ခတောပိ စ အနုပဿိတဗ္ဗာ, ယထာဟ – ‘‘သုခာ ခေါ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဝေဒနာ ဌိတိသုခါ, ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ’’တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၅) သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အပိစ အနိစ္စာဒိသတ္တာနုပဿနာဝသေနပိ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅) အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ နိဒ္ဒေသတရေယေဝ ပာကဋံ ဘဝိဿတိ။

စိတ္တဓမ္မေသုပိ စိတ္တံ တာဝ အာရမ္မဏာဓိပတိသဟဇာတဘူမိကမ္မဝိပါကကိရိယာဒိနာနတ္တဘေဒာနံ အနိစ္စာဒိနုပဿနာနံ နိဒ္ဒေသတရေ အာဂတသရာဂါဒိဘေဒာနဉ္စ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏာနံ သုညတာဓမ္မဿ အနိစ္စာဒိသတ္တာနုပဿနာနံ နိဒ္ဒေသတရေ အာဂတသန္တာသန္တာဒိဘေဒာနဉ္စ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ယဿ ကာယသင်္ခါတေ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ ပဟီနံ, တဿ ဝေဒနာဒိလောကေသုပိ တံ ပဟီနမေဝ။ နာနာပုဂ္ဂလဝသေန ပန နာနာစိတ္တက္ခဏိကသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာဝသေန စ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တံ။ ယတော ဝါ ဧကတ္ထ ပဟီနံ, သေသေသုပိ ပဟီနံ ဟောတိ။ တေနေဝဿ တတ္ထ ပဟာနဒဿနတ္ထမ္ပိ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာယာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၅၆. ဣဒါနိ သေယျထာပိ နာမ ဆေကော ဝိလီဝကာရကော ထူလကိလဉ္ဇသဏှကိလဉ္ဇစင်္ကောဋကပေဠာပုဋာဒီနိ ဥပကရဏာနိ ကတ္တုကာမော ဧကံ မဟာဝေဠုံ လဘိတွာ စတုဓာ ဆိန္ဒိတွာ တတော ဧကေကံ ဝေဠုခဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဖာလေတွာ တံ တံ ဥပကရဏံ ကရေယျ, ယထာ ဝါ ပန ဆေကော သုဝဏ္ဏကာရော နာနာဝိဟိတံ ပိဠန္ဓနဝိကတိံ ကတ္တုကာမော သုပရိသုဒ္ဓံ သုဝဏ္ဏဃဋိကံ လဘိတွာ စတုဓာ ဘိန္ဒိတွာ တတော ဧကေကံ ကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတွာ တံ တံ ပိဠန္ဓနံ ကရေယျ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ သတိပဋ္ဌာနဒေသနာယ သတ္တာနံ အနေကပ္ပကာရံ ဝိသေသာဓိဂမံ ကတ္တုကာမော ဧကမေဝ သမ္မာသတိံ ‘‘စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ – ဣဓ ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တံ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ’’တိအာဒိနာ နယေန အာရမ္မဏဝသေန စတုဓာ ဘိန္ဒိတွာ တတော ဧကေကံ သတိပဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဘဇန္တော **ကထဉ္စ ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တံ ကာယေ**တိအာဒိနာ နယေန နိဒ္ဒေသဝါရံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓော။

တတ္ထ **ကထဉ္စာ** တိအာဒိ ဝိတ္ထာရေတုံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ကေန စ အာကာရေန ကေန ပကာရေန ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တံ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီတိ? သေသပုစ္ဆာဝါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣဓ ဘိက္ခူ** တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခု။ အယဉှေတ္ထ ဣဓ-သဒ္ဒော အဇ္ဈတ္တာဒိဝသေန သဗ္ဗပ္ပကာရကာယာနုပဿနာနိဗ္ဗတ္တကဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္နိဿယဘူတသာသနပရိဒီပနော အညသာသနဿ တထာဘာဝပဋိသေဓနော စ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ‘‘ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော…ပေ.။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဘိ အညေဟီ’’တိ (မ. နိ. ၁.၁၃၉; အ. နိ. ၄.၂၄၁)။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခူ’’တိ။

အဇ္ဈတ္တံ ကာယ န္တိ အတ္တနော ကာယံ။ **ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ** တိ ပါဒတလတော ဥပရိ။ **အဓော ကေသမတ္ထကာ** တိ ကေသဂ္ဂတော ဟေဋ္ဌာ။ **တစပရိယန္တ** န္တိ တိရိယံ တစပရိစ္ဆိန္နံ။ **ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတီ** တိ နာနပ္ပကာရကေသာဒိအသုစိဘရိတော အယံ ကာယောတိ ပဿတိ။ ကထံ? **အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ…ပေ.။ မုတ္တ** န္တိ။ တတ္ထ **အတ္ထီ** တိ သံဝိဇ္ဇန္တိ။ **ဣမသ္မိ** န္တိ ယွာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တိရိယံ တစပရိယန္တော ပူရော နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနောတိ ဝုစ္စတိ တသ္မိံ။ **ကာယေ**တိ သရီရေ။ သရီရဉှိ အသုစိသဉ္စယတော ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနဉ္စေဝ စက္ခုရောဂါဒီနဉ္စ ရောဂသတာနံ အာယဘူတတော ကာယောတိ ဝုစ္စတိ။

ကေသာ လောမာတိ ဧတေ ကေသာဒယော ဒွတ္တိံသာကာရာ။ တတ္ထ အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ, အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ လောမာတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိဉှိ ပါဒတလတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိ, ကေသမတ္ထကာ ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, တစတော ပဋ္ဌာယ တိရိယန္တတောတိ ဧတ္တကေ ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ သဗ္ဗာကာရေန ပိ ဝိစိနန္တော န ကောစိ ကိဉ္စိ မုတ္တံ ဝါ မဏိံ ဝါ ဝေဠုရိယံ ဝါ အဂရုံ ဝါ ကုင်္ကုမံ ဝါ ကပ္ပူရံ ဝါ ဝါသစုဏ္ဏာဒိံ ဝါ အဏုမတ္တမ္ပိ သုစိဘာဝံ ပဿတိ, အထ ခေါ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆံ အဿိရိကဒဿနံ နာနပ္ပကာရံ ကေသလောမာဒိဘေဒံ

ဒံ အသုစိံယေဝ ပဿတိ။ တေန ဝုတ္တံ – **အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ။ပေ။ မုတ္တ** န္တိ။ အယမေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓတော ဝဏ္ဏနာ။

ဣမံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတုကာမေန အာရဟတ္တံ ဟာပုဏိတုကာမေန ကုလပုတ္တေန အာဒိတောဝ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သောဓေတွာ သုပရိသုဒ္ဓသီလေ ပတိဋ္ဌိတေန, ယွာယံ ဒသသု ပလိဗောဓေသု ပလိဗောဓော အတ္ထိ တံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ, ပဋိကူလမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ ပဉ္စမဗ္ဘာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ, စရာနံ ဟာဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ, အရဟတ္တံ အနာကမိဖလာဒီသု တ အညတရံ ပတ္တဿ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန သာဋ္ဌကထာယ ဟာဋ္ဌိယာ ကတပရိစယဿ တန္တိအာစရိယဿာပိ ကလျာဏမိတ္တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓံ တထာရူပံ ကလျာဏမိတ္တံ ဧကေဝိဟာရေ အလဘန္တေန တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလဝိသောဓနနယ္ဆေဝ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၉) ပလိဗောဓော (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) စ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒော စ အာစရိယဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမနဝိဓာနဉ္စ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရတော ကထိတံ။ တသ္မာ တံ တတ္ထ ကထိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာစရိယေန ပန ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တေန တိဝိဓေန ကထေတဗ္ဗံ။ ဧကော ဘိက္ခု ပကတိယာ ဥဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနော ဟောတိ။ တဿ ဧကံ ဒွေဝ နိသဇ္ဇတရေ သဇ္ဈာယံ ကာရေတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ ဧကော သန္တိကေ ဝသိတွာ ဥဂ္ဂဏ္ဟိတုကာမော ဟောတိ။ တဿ အာဂတာဂတဝေလာယ ကထေတဗ္ဗံ။ ဧကော ဥဂ္ဂဏ္ဟိတွာ အညတ္ထ ဂန္တုကာမော ဟောတိ။ တဿ နာတိပပဉ္စံ နာတိသင်္ခေပံ ကတွာ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂဏ္ဌိကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗံ။ ကထေန္တေန ကိံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ? သတ္တဓာ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ ဒသဓာ စ မနသိကာရကောသလ္လံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဝစသာ မနသာ ဝဏ္ဏတော သဏ္ဌာနတော ဒိသတော ဩကာသတော ပရိစ္ဆေဒတောတိ ဧဝံ သတ္တဓာ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိဉှိ ပဋိကူလမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနေ ယောပိ တိပိဋကော ဟောတိ, တေနပိ မနသိကာရကာလေ ပဌမံ ဝါစာယ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ဧကစ္စဿ ဟိ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပာကဋံ ဟောတိ, မလယဝာသီမဟာဒေဝတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနာနံ ဒွိန္နံ ထေရာနံ ဝိယ။ ထေရော ကိရ တေဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစိတော ‘စတ္တာရော မာသေ ဣမံ ဧဝံ သဇ္ဈာယံ ကရောထာ’တိ ဒွတ္တိံသာကာရပါဠိံ အဒာသိ။ တေ, ကိဉ္စာပိ တေသံ ဒွေဝ တယော နိကာယာ ပဂုဏာ, ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာယ ပန စတ္တာရော မာသေ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တာဝ သောတာပန္နာ အဟေသုံ။

တသ္မာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တေန အာစရိယေန အန္တေဝါသိကော ဝတ္တဗ္ဗော – ‘ပဌမံ တာဝ ဝါစာယ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ’တိ။ ကရောန္တေန စ တစပဉ္စကာဒီနိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အနုလောမပဋိလောမဝသေန သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ‘‘ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော’’တိ ဟိ ဝတွာ ပုန ပဋိလောမတော ‘‘တစော ဒန္တာ နခါ လောမာ ကေသာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တဒနန္တရံ ဝက္ကပဉ္စကေ ‘‘မံသံ နှာရု အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္က’’န္တိ ဝတွာ ပုန ပဋိလောမတော ‘‘ဝက္ကံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အဋ္ဌိ နှာရု မံသံ တစော ဒန္တာ နခါ လောမာ ကေသာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတော ပပ္ဖာသပဉ္စကေ ‘‘ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပ္ဖာသ’’န္တိ ဝတွာ ပုန ပဋိလောမတော ‘‘ပပ္ဖာသံ ပိဟကံ ကိလောမကံ ယကနံ ဟဒယံ ဝက္ကံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အဋ္ဌိ နှာရု မံသံ တစော ဒန္တာ နခါ လောမာ ကေသာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တတော ဣမံ တန္တိံ အနာရုဠှာပိ ပဋိသမ္ဘိဒာမဂ္ဂေ (ပဋိ. မ. ၁.၄) အာဂတံ မတ္ထလုင်္ဂံ ကရီသာဝသာနေ တန္တိံ အာရောပေတွာ ဣမသ္မိံ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စကေ ‘‘အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ မတ္ထလုင်္ဂ’’န္တိ ဝတွာ ပုန ပဋိလောမတော ‘‘မတ္ထလုင်္ဂံ ကရီသံ ဥဒရိယံ အန္တဂုဏံ အန္တံ ပပ္ဖာသံ ပိဟကံ ကိလောမကံ ယကနံ ဟဒယံ ဝက္ကံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အဋ္ဌိ နှာရု မံသံ တစော ဒန္တာ နခါ လောမာ ကေသာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တတော မေဒဆက္ကေ ‘‘ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒော မေဒော’’တိ ဝတွာ ပုန ပဋိလောမတော ‘‘မေဒော သေဒော လောဟိတံ ပုဗ္ဗော သေမှံ ပိတ္တံ မတ္ထလုင်္ဂံ ကရီသံ ဥဒရိယံ အန္တဂုဏံ အန္တံ ပပ္ဖာသံ ပိဟကံ ကိလောမကံ ယကနံ ဟဒယံ ဝက္ကံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အဋ္ဌိ နှာရု မံသံ တစော ဒန္တာ နခါ လောမာ ကေသာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တတော မုတ္တဆက္ကေ ‘‘အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တ’’န္တိ ဝတွာ ပုန ပဋိလောမတော ‘‘မုတ္တံ လသိကာ သိင်္ဃာဏိကာ ခေဠော ဝသာ အဿု မေဒော သေဒော လောဟိတံ ပုဗ္ဗော သေမှံ ပိတ္တံ မတ္ထလုင်္ဂံ

ကရိသံ ဥဒရိယံ အန္တဂုဏံ အန္တံ ပဗ္ဗာသံ ပိဟကံ ကိလောမကံ ယကနံ ဟဒယံ ဝက္ကံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အဋ္ဌိ နှဟာရု မံသံ တစော ဒန္တာ နခါ လောမာ ကေသာ''တိ ဧဝံ ကာလသတမ္ပိ ကာလသဟဿမ္ပိ ကာလသတသဟဿမ္ပိ တစာဒယ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ဝစသာ သဇ္ဈာယေန ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနတန္တိ ပဂုဏာ ဟောတိ; န ဣတော စိတော စ စိတ္တံ ဝိဓာဝတိ; ကောဋ္ဌာသာ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိ, ဟတ္ထသင်္ခလိကာ ဝိယ ခါယန္တိ, ဝတိပါဒပန္တိ ဝိယ စ ခါယန္တိ။ ယထာ စ ပန ဝစသာ, တထေဝ မနသာပိ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ဝစသာ သဇ္ဈာယော ဟိ မနသာ သဇ္ဈာယဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ မနသာ သဇ္ဈာယော လက္ခဏပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ လက္ခဏပဋိဝေဓော မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

'ဝဏ္ဏတော'တိ ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏော ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော။ **'သဏ္ဌာနတော'** တိ တေသံယေဝ သဏ္ဌာနံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ ။ **'ဒိသတော'**တိ ဣမသ္မိံ သရီရေ နာဘိတော ဥဒ္ဓံ ဥပရိမာ ဒိသာ, အဓော ဟေဋ္ဌိမာ ဒိသာ။ တသ္မာ ''အယံ ကောဋ္ဌာသော ဣမိဿာ နာမ ဒိသာယာ''တိ ဒိသာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာ။ **'ဩကာသတော'**တိ ''အယံ ကောဋ္ဌာသော ဣမသ္မိံ နာမ ဩကာသေ ပတိဋ္ဌိတော''တိ ဧဝံ တဿ တဿ ဩကာသော ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော။ **'ပရိစ္ဆေဒတော'**တိ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒောတိ ဒွေ ပရိစ္ဆေဒာ။ တတ္ထ ''အယံ ကောဋ္ဌာသော ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ တိရိယဉ္စ ဣမိနာ နာမ ပရိစ္ဆိန္နော''တိ ဧဝံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ကေသာ န လောမာ, လောမာပိ န ကေသာ''တိ ဧဝံ အမိဿီကတဝသေန ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ သတ္တဓာ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ အာစိက္ခန္တေန ပန ''ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အသုကသ္မိံ သုတ္တေ ပဋိက္ကူလဝသေန ကထိတံ, အသုကသ္မိံ ဓာတုဝသေနာ''တိ ဉတွာ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣဒဉှိ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၇; မ. နိ. ၁.၁၀၅ အာဒယော) ပဋိက္ကူလဝသေနေဝ ကထိတံ, မဟာဟတ္ထိပဒောပမ (မ. နိ. ၁.၃၀၀ အာဒယော) -မဟာရာဟုလောဝါဒ (မ. နိ. ၂.၁၁၃ အာဒယော) -ဓာတုဝိဘင်္ဂေသု (မ. နိ. ၃.၃၄၂ အာဒယော) ဓာတုဝသေန ကထိတံ။ ကာယဂတာသတိသုတ္တေ (မ. နိ. ၃.၁၅၃ အာဒယော) ပန ယဿ ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌာတိ, တံ သန္ဓာယ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ တတ္ထ ဓာတုဝသေန ကထိတံ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ပဋိက္ကူလဝသေန ကထိတံ သမထကမ္မဋ္ဌာနံ။ တဒေတံ ဣဓ သမထကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိသေသတော သဗ္ဗသာဓာရဏဝသေန ကထိတန္တိ ဝဒန္တိယေတတိ။

ဧဝံ သတ္တဓာ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ အာစိက္ခိတွာ ''အနုပုဗ္ဗတော, နာတိသီဃတော, နာတိသဏိကတော, ဝိက္ခေပပဋိဗာဟနတော, ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမနတော, အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော, အပ္ပနာတော, တယော စ သုတ္တန္တာ''တိ ဧဝံ ဒသဓာ မနသိကာရကောသလ္လံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **'အနုပုဗ္ဗတော'**တိ ဣဒဉှိ သဇ္ဈာယကရဏတော ပဋ္ဌာယ အနုပဋိပာဋိယာ မနသိကာတဗ္ဗံ, န ဧကန္တရိကာယ။ ဧကန္တရိကာယ ဟိ မနသိကရောန္တော ယထာ နာမ အကုသလော ပုရိသော ဒွတ္တိံသပဒံ နိဿေဏိံ ဧကန္တရိကာယ အာရောဟန္တော ကိလန္တကာယော ပတတိ, န အာရောဟနံ သမ္ပာဒေတိ; ဧဝမေဝ ဘာဝနာသမ္ပတ္တိဝသေန အဓိဂန္တဗ္ဗဿ အဿာဒဿ အနဓိဂမာ ကိလန္တစိတ္တော ပတတိ, န ဘာဝနံ သမ္ပာဒေတိ။

အနုပုဗ္ဗတော မနသိကရောန္တေနာပိ စ **'နာတိသီဃတော'** မနသိကာတဗ္ဗံ။ အတိသီဃတော မနသိကရောတော ဟိ ယထာ နာမ တိယောဇနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဩက္ကမနဝိဿဇ္ဇနံ အသလ္လက္ခေတွာ သီဃဝေန ဇဝေန သတ္တက္ခတ္တုမ္ပိ ဂမနာဂမနံ ကရောတော ပုရိသဿ ကိဉ္စာပိ အဒ္ဓါနံ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆတိ, အထ ခေါ ပုစ္ဆိတွာဝ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ကေဝလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိယောသာနံ ပာပုဏာတိ, အဝိဘူတံ ပန ဟောတိ, န ဝိသေသံ အာဝဟတိ။ တသ္မာ နာတိသီဃတော မနသိကာတဗ္ဗံ။

ယထာ စ နာတိသီဃတော ဧဝံ **'နာတိသဏိကတော'**ပိ။ အတိသဏိကတော မနသိကရောတော ဟိ ယထာ နာမ တဒဟေဝ တိယောဇနံ မဂ္ဂံ ဂန္တုကာမဿ ပုရိသဿ အန္တရာမဂ္ဂေ ရုက္ခပဗ္ဗတဂဟနာဒီသု ဝိလမ္ဗမာနဿ မဂ္ဂေ ပရိက္ခယံ န ဂစ္ဆတိ, ဒွီဟတီဟေန ပရိယောသာပေတဗ္ဗော ဟောတိ; ဧဝမေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိယောသာနံ န ဂစ္ဆတိ, ဝိသေသာဓိဂမဿ ပစ္စယော န ဟောတိ။

'ဝိက္ခေပပဋိဗာဟနတော' တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာရမ္မဏေ စေတသော ဝိက္ခေပော ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော။ အပ္ပဋိဗာဟတော ဟိ ယထာ နာမ ဧကပဒိကံ ပပါတမဂ္ဂံ ပဋိပန္နဿ ပုရိသဿ အက္ကမနပဒံ အသ

လ္လက္ခေတ္တ ကၠတော စိတော စ ဝိလောကယတော ပဒတရော ဝိရဇ္ဈတိ, တတော သတဟောရိသေ ပဟာတေ ပတိတဗ္ဗံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပေ သတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဟာယတိ, ပရိခံသတိ။ တသ္မာ ဝိက္ခေပပဋိဗာဟနတော မနသိကာတဗ္ဗံ။

'ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမနတော' တိ ယာ အယံ ''ကေသာ လောမာ''တိ အာဒိကာ ပဏ္ဏတ္တိ တံ အတိက္ကမိတ္တ ပဋိက္ကူလန္တိ စိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ဥဒကဒုလ္လဘကာလေ မနုဿာ အရညေ ဥဒပာနံ ဒိသွာ တတ္ထ တာလပဏ္ဏာဒိကံ ကိဉ္စိဒေဝ သညာဏံ ဗန္ဓိတ္တ တေန သညာဏေန အာဂန္တွာ နှာယန္တိ စေဝ ပိဝန္တိ စ, ယဒါ ပန တေသံ အဘိဏှ ဟာသဉ္စာရေန အာဂတာဂတပဒံ ပါကဋံ ဟောတိ, တဒါ သညာဏေန ကိစ္စံ န ဟောတိ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ဂန္တွာ နှာယန္တိ စေဝ ပိဝန္တိ စ; ဧဝမေဝ ပုဗ္ဗဘာဂေ 'ကေသာ လောမာ'တိ ပဏ္ဏတ္တိဝသေန မနသိကရောတော ပဋိက္ကူလဘာဝေ ပါကဋော ဟောတိ။ အထ 'ကေသာ လောမာ'တိ ပဏ္ဏတ္တိံ သမတိက္ကမိတ္တ ပဋိက္ကူလဘာဝေယေဝ စိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ။

'အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော' တိ ယော ယော ကောဋ္ဌာသော န ဥပဋ္ဌာတိ, တံ တံ မုဉ္စန္တေန အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော မနသိကာတဗ္ဗံ။ အာဒိကမ္မိကဿ ဟိ 'ကေသာ'တိ မနသိကရောတော မနသိကာရော ဂန္တွာ 'မုတ္တ'န္တိ ဣမံ ပရိယောသာနကောဋ္ဌာသမေဝ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ။ 'မုတ္တ'န္တိ စ မနသိကရောတော မနသိကာရော ဂန္တွာ 'ကေသာ'တိ ဣမံ အာဒိကောဋ္ဌာသမေဝ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ။ အထဿ မနသိကရောတော ကေစိ ကောဋ္ဌာသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ကေစိ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ယေ ယေ ဥပဋ္ဌဟန္တိ တေသု တေသု တာဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, ယာဝ ဒွီသု ဥပဋ္ဌိတေသု တေသမ္ပိ ဧကော သုဋ္ဌုတရံ ဥပဋ္ဌဟတိ။ ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတံ ပန တမေဝ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရောန္တေန အပ္ပနာ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗာ။

တတြာယံ ဥပမာ – ယထာ ဟိ ဒွတ္တိံသတာလကေ တာလဝနေ ဝသန္တံ မက္ကဋံ ဂဟေတုကာမော လုဒ္ဒော အာဒိမှိ ဌိတတာလဿ ပဏ္ဏံ သရေန ဝိဇ္ဈိတ္တ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရေယျ; အထ သော မက္ကဋော ပဋိပါဋိယာ တသ္မိံ တသ္မိံ တာလေ ပတိတ္တ ပရိယန္တတာလမေဝ ဂစ္ဆေယျ; တတ္ထာပိ ဂန္တွာ လုဒ္ဒေန တထေဝ ကတေ ပုန တေနေဝ နယေန အာဒိတာလံ အာဂစ္ဆေယျ; သော ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ပဋိပါဋိယာ ဂစ္ဆန္တော ဥက္ကုဋ္ဌုက္ကုဋ္ဌိဋ္ဌာနေယေဝ ဥဋ္ဌဟိတ္တ ပုန အနုက္ကမေန ဧကသ္မိံ တာလေ နိပတိတ္တ တဿ ဝေမဇ္ဈေ မကုဠတာလပဏ္ဏသူစိံ ဒဠှံ ဂဟေတ္တ ဝိဇ္ဈိယမာနောပိ န ဥဋ္ဌဟေယျ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တတြိဒံ သြပမ္မသံသန္ဒနံ – ယထာ ဟိ တာလဝနေ ဒွတ္တိံသတာလာ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဒွတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသာ; မက္ကဋော ဝိယ စိတ္တံ; လုဒ္ဒော ဝိယ ယောဂါဝစရော; မက္ကဋဿ ဒွတ္တိံသတာလကေ တာလဝနေ နိဝါသော ဝိယ ယောဂိနော စိတ္တဿ ဒွတ္တိံသကောဋ္ဌာသကေ ကာယေ အာရမ္မဏဝသေန အနုသံစရဏံ; လုဒ္ဒေန အာဒိမှိ ဌိတတာလဿ ပဏ္ဏံ သရေန ဝိဇ္ဈိတ္တ ဥက္ကုဋ္ဌိယာ ကတာယ မက္ကဋဿ တသ္မိံ တသ္မိံ တာလေ ပတိတ္တ ပရိယန္တတာလဂမနံ ဝိယ ယောဂိနော 'ကေသာ'တိ မနသိကာရေ အာရဒ္ဓေ ပဋိပါဋိယာ ဂန္တွာ ပရိယောသာနကောဋ္ဌာသေဝေ စိတ္တဿ သဏ္ဌာနံ; ပုန ပစ္စာဂမနေပိ ဧသေဝ နယော; ပုနပ္ပုနံ ပဋိပါဋိယာ ဂစ္ဆမာနဿ မက္ကဋဿ ဥက္ကုဋ္ဌုက္ကုဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဥဋ္ဌာနံ ဝိယ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရောတော ကေသုစိ ကေသုစိ ဥပဋ္ဌိတေသု အနုပဋ္ဌဟန္တေ ဝိဿဇ္ဇေတ္တ ဥပဋ္ဌိတေသု ပရိကမ္မကရဏံ; အနုက္ကမေန ဧကသ္မိံ တာလေ နိပတိတ္တ တဿ ဝေမဇ္ဈေ မကုဠတာလပဏ္ဏသူစိံ ဒဠှံ ဂဟေတ္တ ဝိဇ္ဈိယမာနဿာပိ အနုဋ္ဌာနံ ဝိယ အဝသာနေ ဒွီသု ဥပဋ္ဌိတေသု ယော သုဋ္ဌုတရံ ဥပဋ္ဌာတိ တမေဝ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရိတ္တ အပ္ပနာယ ဥပ္ပာဒနံ။

အပရာပိ ဥပမာ – ယထာ နာမ ပိဏ္ဍပါတိကော ဘိက္ခု ဒွတ္တိံသကုလံ ကမံ ဥပနိဿာယ ဝသန္တော ပဌမဂေဟေဝ ဒွေ ဘိက္ခာ လဘိတ္တ ပရတော ဧကံ ဝိဿဇ္ဇေယျ; ပုနဒိဝသေ တိဿော လဘိတ္တ ပရတော ဒွေ ဝိဿဇ္ဇေယျ; တတိယဒိဝသေ အာဒိမှိယေဝ ပတ္တပူရံ လဘိတ္တ အာသနသာလံ ဂန္တွာ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒွတ္တိံသကုလဂါမော ဝိယ ဟိ ဒွတ္တိံသာကာရော; ပိဏ္ဍပါတိကော ဝိယ ယောဂါဝစရော; တဿ တံ ဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝသော ဝိယ ယောဂိနော ဒွတ္တိံသာကာရေ ပရိကမ္မကရဏံ; ပဌမဂေဟေ ဒွေ ဘိက္ခာ လဘိတ္တ ပရတော ဧကိဿာ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝိယ ဒုတိယဒိဝသေ တိဿော လဘိတ္တ ပရတော ဒွိန္နံ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝိယ စ မနသိကရောတော မနသိကရောတော အနုပဋ္ဌဟန္တေ အနုပဋ္ဌဟန္တေ ဝိဿဇ္ဇေတ္တ ဥပဋ္ဌိတေသု ဥပဋ္ဌိတေသု ယာဝ ကောဋ္ဌာသဒွေ

ယေ ပရိကမ္မကရဏံ; တတိယဒိဝသေ အာဒိမ္ဟိယေဝ ပတ္တပူရံ လဘိတ္ဝာ အာသနသာလာယံ နိသီဒိတ္ဝာ ပရိဘောဂေ ဝိယ ဒ္ဝိသု ယောဂေသု ကတ္တဗ္ဗဂ္ဂရံ ဥပဋ္ဌဟတိ တမေဝ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရိတ္ဝာ အပ္ပနာယ ဥပ္ပာဒနံ။

‘အပ္ပနာတော’တိ အပ္ပနာကောဋ္ဌာသတော။ ကေသာဒီသု ဧကေကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ အပ္ပနာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

‘တယော စ သုတ္တန္တာ’ တိ အဓိစိတ္တံ, သီတိဘာဝေါ, ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လန္တိ ဣမေ တယော သုတ္တန္တာ ဝီရိယသမာဓိယောဇနတ္ထံ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ –

‘‘အဓိစိတ္တမနုယုတ္တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တီဏိ နိမိတ္တာနိ ကာလေန ကာလံ မနသိကာတဗ္ဗာနိ။ ကာလေန ကာလံ သမာဓိနိမိတ္တံ မနသိကာတဗ္ဗံ, ကာလေန ကာလံ ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံ မနသိကာတဗ္ဗံ, ကာလေန ကာလံ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ မနသိကာတဗ္ဗံ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, အဓိစိတ္တမနုယုတ္တော ဘိက္ခု ဧကန္တံ သမာဓိနိမိတ္တံယေဝ မနသိကရေယျ, ဌာနံ တံ စိတ္တံ ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တေယျ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, အဓိစိတ္တမနုယုတ္တော ဘိက္ခု ဧကန္တံ ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံယေဝ မနသိကရေယျ, ဌာနံ တံ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စာယ သံဝတ္တေယျ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, အဓိစိတ္တမနုယုတ္တော ဘိက္ခု ဧကန္တံ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံယေဝ မနသိကရေယျ, ဌာနံ တံ စိတ္တံ န သမ္မာသမာဓိယေယျ အာသဝါနံ ခယာယ။ ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဓိစိတ္တမနုယုတ္တော ဘိက္ခု ကာလေန ကာလံ သမာဓိနိမိတ္တံ, ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံ, ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ မနသိကရောတိ, တံ ဟောတိ စိတ္တံ မုဒု စ ကမ္မနိယဉ္စ ပဘဿရဉ္စ, န စ ပဘင်္ဂု, သမ္မာ သမာဓိယတိ အာသဝါနံ ခယာယ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သုဝဏ္ဏကာရော ဝါ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝါ ဥက္ကံ ဗန္ဓတိ, ဥက္ကံ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဥက္ကာမုခံ အာလိမ္ပေတိ, ဥက္ကာမုခံ အာလိမ္ပေတွာ သဏ္ဍာသေန ဇာတရူပံ ဂဟေတ္ဝာ ဥက္ကာမုခေ ပက္ခိပေယျ, ဥက္ကာမုခေ ပက္ခိပိတ္ဝာ ကာလေန ကာလံ အဘိဓမတိ, ကာလေန ကာလံ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသေတိ, ကာလေန ကာလံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သုဝဏ္ဏကာရော ဝါ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝါ တံ ဇာတရူပံ ဧကန္တံ အဘိဓမေယျ, ဌာနံ တံ ဇာတရူပံ ဍဟေယျ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သုဝဏ္ဏကာရော ဝါ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝါ တံ ဇာတရူပံ ဧကန္တံ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသေယျ, ဌာနံ တံ ဇာတရူပံ နိဗ္ဗာယေယျ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သုဝဏ္ဏကာရော ဝါ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝါ တံ ဇာတရူပံ ဧကန္တံ အဇ္ဈုပေက္ခေယျ, ဌာနံ တံ ဇာတရူပံ န သမ္မာ ပရိပါကံ ဂစ္ဆေယျ။

‘‘ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သုဝဏ္ဏကာရော ဝါ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝါ တံ ဇာတရူပံ ကာလေန ကာလံ အဘိဓမတိ, ကာလေန ကာလံ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသေတိ, ကာလေန ကာလံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, တံ ဟောတိ ဇာတရူပံ မုဒု စ ကမ္မနိယဉ္စ ပဘဿရဉ္စ, န စ ပဘင်္ဂု, သမ္မာ ဥပေတိ ကမ္မာယ; ယဿာ ယဿာ စ ပိဠန္ဓနဝိကတိယာ အာကင်္ခတိ – ယဒိ ပဋ္ဋိကာယ ယဒိ ကုဏ္ဍလာယ ယဒိ ဂီဝေယျကာယ ယဒိ သုဝဏ္ဏမာလာယ, တဉ္စဿ အတ္ထံ အနုဘောတိ။

‘‘ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဓိစိတ္တမနုယုတ္တေန။ပေ။ သမ္မာ သမာဓိယတိ အာသဝါနံ ခယာယ; ယဿ ယဿ စ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယဿ ဓမ္မဿ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာ သစ္ဆိကိရိယာယ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပာပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ’’တိ (အ. နိ. ၃.၁၀၃) ဣဒံ သုတ္တံ အဓိစိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

‘‘ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှာတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသိတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ပဏီတာဓိမုတ္တိကော စ ဟောတိ နိဗ္ဗာနာဘိရတော စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခု

ဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္ဆိကာတု''န္တိ (အ. နိ. ၆.၈၅) ဣဒံ သုတ္တံ သီတိဘာဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လံ ပန ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, အကာလော တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄) သံယုတ္တမဟာဝဂ္ဂေ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တေ အာဂတမေဝ။

ဣတိ ဣဒံ သတ္တဝိဓံ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ သုဂ္ဂဟိတံ ကတွာ ဣမဉ္စ ဒသဝိဓံ မနသိကာရကောသလ္လံ သုဋ္ဌု ဝဝတ္ထပေတွာ တေန ယောဂိနာ ဥဘယကောသလ္လဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပနဿ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ ဧကဝိဟာရေယေဝ ဖာသု ဟောတိ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အကထာပေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဉ္ဇန္တေန ဝိသေသံ လဘိတွာ ဥပရူပရိ ကထာပေတဗ္ဗံ။ အညတ္ထ ဝသိတုကာမေန ယထာဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ဝိတ္ထာရတော ကထာပေတွာ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေတွာ သဗ္ဗံ ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနံ ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ အနနုရူပံ သေနာသနံ ပဟာယ မဟာဝါသတာဒိ အဋ္ဌာရသဒောသဝဇ္ဇိတေ အနုရူပေ ဝိဟာရေ ဝိဟရန္တေန ခုဒ္ဒကပလိဗောဓုပစ္ဆေဒံ ကတွာ ယော တာဝ ရာဂစရိတော ဟောတိ, တေန ယသ္မာ ရာဂေ ပဟာတဗ္ဗော, တသ္မာ ပဋိကူလမနသိကာရေ ပရိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

ကရောန္တေန ပန ကေသေသု တာဝ နိမိတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကထံ? ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ကေသေ လုဉ္စိတွာ ဟတ္ထတလေ ဌပေတွာ ဝဏ္ဏော တာဝ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော။ ဆိန္နဋ္ဌာနေပိ ကေသေ ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတိ; ဥဒကပတ္တေ ဝါ ယာဂုပတ္တေ ဝါ ဩလောကေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ကာဠကကာလေ ဒိသွာ ကာဠကာတိ မနသိကာတဗ္ဗာ; သေတကာလေ သေတာတိ။ မိဿကကာလေ ပန ဥဿဒဝသေန မနသိကာတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ယထာ စ ကေသေသု, ဧဝံ သကလေပိ တစပဉ္စကေ ဒိသွာဝ နိမိတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝဝတ္ထပေတွာ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓအာသယောကာသဝသေန ပဉ္စဓာ ပဋိကူလတော ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာ။

တတြာယံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု အနုပုဗ္ဗကထာ — **ကေသာ** တာဝ ပကတိဝဏ္ဏေန ကာဠကာ အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ, သဏ္ဌာနတော ဒီဃဝဋ္ဋလိကာ တုလာဒဏ္ဍသဏ္ဌာနာ, ဒိသတော ဥပရိမဒိသာယ ဇာတာ, ဩကာသတော ဥဘောသု ပဿေသု ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ, ပုရတော နလာဋန္တေန, ပစ္ဆတော ဂလဝါဋကေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ သီသကဋာဟဝေဌနံ အလ္လစမ္မံ ကေသာနံ ဩကာသော။ ပရိစ္ဆေဒတော ကေသာ သီသဝေဌနစမ္မေ ဝီဟဂ္ဂမတ္တံ ပဝိသိတွာ ပတိဋ္ဌိတေန ဟေဋ္ဌာ အတ္တနော မူလတလေန, ဥပရိ အာကာသေန, တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဒွေ ကေသာ ဧကတော နတ္ထီတိ အယံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။

‘ကေသာ န လောမာ, လောမာ န ကေသာ’တိ ဧဝံ အဝသေသေဟိ ဧကတိံသကောဋ္ဌာသေဟိ အမိဿီကတာ ကေသာ နာမ ပါဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသောတိ အယံ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဣဒံ ကေသာနံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထာပနံ။

ဣဒံ ပန တေသံ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန ပဉ္စဓာ ပဋိကူလတော ဝဝတ္ထာပနံ — ကေသာ စ နာမေတေ ဝဏ္ဏတောပိ ပဋိကူလာ, သဏ္ဌာနတောပိ ဂန္ဓတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ ပဋိကူလာ။ မနုညေပိ ဟိ ယာဂုပတ္တေ ဝါ ဘတ္တပတ္တေ ဝါ ကေသဝဏ္ဏံ ကိဉ္စိ ဒိသွာ ‘ကေသမိဿကမိဒံ, ဟရထ န’န္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ကေသာ **ဝဏ္ဏတော** ပဋိကူလာ။ ရတ္တိံ ဘုဉ္ဇန္တာပိ ကေသသဏ္ဌာနံ အက္ကဝါကံ ဝါ မကစိဝါကံ ဝါ ဆုပိတွာပိ တထေဝ ဇိဂုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ **သဏ္ဌာနတော** ပဋိကူလာ။

တေလမက္ခနပုပ္ဖဓူမာဒိသင်္ခါရဝိရဟိတာနဉ္စ ကေသာနံ ဂန္ဓော ပရမဇေဂုစ္ဆော ဟောတိ, တတော ဇေဂုစ္ဆတရော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တာနံ။ ကေသာ ဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာပိ သိယုံ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလာယေဝ။ ယထာ ဟိ ဒဟရဿ ကုမာရဿ ဝစ္စံ ဝဏ္ဏတော ဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏံ, သဏ္ဌာနတောပိ ဟလိဒ္ဒိပိဏ္ဍသဏ္ဌာနံ; သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍိတဉ္စ ဥဒ္ဓုမာတကကာဠသုနခသရီရံ ဝဏ္ဏတော တာလပက္ကဝဏ္ဏံ, သဏ္ဌာနတော ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌမုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနံ, ဒာဌာပိဿ သုမနမကုဠသဒိသာတိ ဥဘယမ္ပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော သိယာ အပ္ပဋိကူလံ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလမေဝ; ဧဝံ ကေသာပိ သိယုံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလာ ဧဝါတိ။

ယထာ ပန အသုစိဋ္ဌာနေ ကမနိသ္သန္ဒေန ဇာတာနိ သူပေယျပဏ္ဏာနိ နာဂရိကမနုဿာနံ ဇေဂုစ္ဆာနိ ဟောန္တိ အပရိဘောဂါနိ, ဧဝံ ကေသာပိ ပုဗ္ဗလောဟိတမုတ္တကရီသပိတ္တသေမှာဒိနိသ္သန္ဒေန ဇာတတ္တာ အတိဇေဂုစ္ဆာတိ ဣဒံ နေသံ **'အာသယတော'** ဟဋ္ဌိကူလ်ံ။ ဣမေ စ ကေသာ နာမ ဂူထရာသိမှိ ဥဋ္ဌိတကဏ္ဏိကံ ဝိယ ကေတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ဇာတာ။ တေ သုသာနသင်္ကာရဋ္ဌာနာဒီသု ဇာတသာကံ ဝိယ, ပရိခါဒီသု ဇာတကမလကုဝလယာဒိပုပ္ဖံ ဝိယ စ အသုစိဋ္ဌာနေ ဇာတတ္တာ ပရမဇေဂုစ္ဆာတိ ဣဒံ တေသံ **'ဩကာသတော'** ဟဋ္ဌိကူလ်ံ။

ယထာ စ ကေသာနံ, ဧဝံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသာနံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန ပဉ္စဓာ ပဋိက္ကူလတာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာ။ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန ပန သဗ္ဗေပိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာ။

တတ္ထ **လောမာ** တာဝ ပကတိဝဏ္ဏတော န ကေသာ ဝိယ အသမ္ဘိန္နကာဠကာ, ကာဠပိင်္ဂလာ ပန ဟောန္တိ; သဏ္ဌာနတော ဩနတဂ္ဂတာလမူလသဏ္ဌာနာ; ဒိသတော ဒ္ဝီသု ဒိသာသု ဇာတာ; ဩကာသတော ဌပေတွာ ကေသာနံ ပတိဋ္ဌိတောကာသဉ္စ ဟတ္ထပာဒတလာနိ စ ယေဘုယျေန အဝသေသသရီရဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ; ပရိစ္ဆေဒတော သရီရဝေဌနစမ္မေ လိက္ခာမတ္တံ ပဝိသိတွာ ပတိဋ္ဌိတေန ဟေဋ္ဌာ အတ္တနော မူလတလေန, ဥပရိ အာကာသေန, တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဒွေ လောမာ ဧကတော နတ္ထိ။ အယံ တေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောယေဝ။

နခာတိ ဝီသတိယာ နခပတ္တာနံ နာမံ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဝဏ္ဏတော သေတာ; သဏ္ဌာနတော မစ္ဆသကလိကသဏ္ဌာနာ; ဒိသတော ပာဒနခါ ဟေဋ္ဌိမဒိသာယ ဇာတာ, ဟတ္ထနခါ ဥပရိမဒိသာယာတိ ဒ္ဝီသု ဒိသာသု ဇာတာ; ဩကာသတော အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂပိဋ္ဌေသု ပတိဋ္ဌိတာ; ပရိစ္ဆေဒတော ဒ္ဝီသု ဒိသာသု အင်္ဂုလိကောဋိမံသေဟိ, အန္တော အင်္ဂုလိပိဋ္ဌိမံသေန, ဗဟိ စေဝ အဂ္ဂေ စ အာကာသေန, တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဒွေ နခါ ဧကတော နတ္ထိ။ အယံ နေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောယေဝ။

ဒန္တာ တိ ပရိပုဏ္ဏဒန္တဿ ဒ္ဝတ္တိံသ ဒန္တဋ္ဌိကာနိ။ တေပိ ဝဏ္ဏတော သေတာ; သဏ္ဌာနတော အနေကသဏ္ဌာနာ။ တေသဉှိ ဟေဋ္ဌိမာယ တာဝ ဒန္တပါဠိယာ မဇ္ဈေ စတ္တာရော ဒန္တာ မတ္တိကာပိဏ္ဍေ ပဋိပါဋိယာ ဌပိတအလာဗုဗီဇသဏ္ဌာနာ။ တေသံ ဥဘောသု ပဿေသု ဧကေကော ဧကမူလကော ဧကကောဋိကော မလ္လိကမကုဠသဏ္ဌာနော။ တတော ဧကေကော ဒ္ဝိမူလကော ဒ္ဝိကောဋိကော ယာနကဥပတ္ထမ္ဘနိကသဏ္ဌာနော။ တတော ဒွေ ဒွေ တိမူလာ တိကောဋိကာ။ တတော ဒွေ ဒွေ စတုမူလာ စတုကောဋိကာတိ။ ဥပရိမပါဠိယာပိ ဧသေဝ နယော ။ ဒိသတော ဥပရိမဒိသာယ ဇာတာ။ ဩကာသတော ဒ္ဝီသု ဟနုကဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတာ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ ဟနုကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတေန အတ္တနော မူလတလေန, ဥပရိ အာကာသေန, တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဒွေ ဒန္တာ ဧကတော နတ္ထိ။ အယံ နေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောယေဝ။

တစောတိ သကလသရီရံ ဝေဌေတွာ ဌိတစမ္မံ။ တဿ ဥပရိ ကာဠသာမပီတာဒိဝဏ္ဏာ ဆဝိ နာမ, ယာ သကလသရီရတောပိ သင်္ကမိယမာနာ ဗဒရဋ္ဌိမတ္တာ ဟောတိ။ တစော ပန ဝဏ္ဏတော သေတောယေဝ။ သော စဿ သေတ ဘာတော အဂ္ဂိဇာလာဘိဃာတပဟရဏပဟာရာဒီဟိ ဝိဒ္ဓံသိတာယ ဆဝိယာ ပာကဋော ဟောတိ။ သဏ္ဌာနတော သရီရသဏ္ဌာနောဝ ဟောတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။

ဝိတ္ထာရတော ပန ပါဒင်္ဂုလိတ္တစော ကောသကာရကကောသသဏ္ဌာနော။ ပိဋ္ဌိပါဒတ္တစော ပုဋဗန္ဓဥပါဟနသဏ္ဌာနော။ ဇင်္ဃတ္တစော ဘတ္တပုဋကတာလပဏ္ဏသဏ္ဌာနော။ ဦရုတ္တစော တဏ္ဍုလဘရိတဒီဃတ္ထဝိကသဏ္ဌာနော။ အာနိသဒတ္တစော ဥဒကပူရိတပဋပရိဿာဝနသဏ္ဌာနော။ ပိဋ္ဌိတ္တစော ဖလကောနဒ္ဓစမ္မသဏ္ဌာနော။ ကုစ္ဆိတ္တစော ဝီဏာဒောဏိကောနဒ္ဓစမ္မသဏ္ဌာနော။ ဥရတ္တစော ယေဘုယျေန စတုရဿသဏ္ဌာနော။ ဥဘယဗာဟုတ္တစော တူဏီရောနဒ္ဓစမ္မသဏ္ဌာနော။ ပိဋ္ဌိဟတ္ထတ္တစော ခုရကောသကသဏ္ဌာနော, ဖဏကတ္ထဝိကသဏ္ဌာနော တ။ ဟတ္ထင်္ဂုလိတ္တစော ကုဉ္စိကာကောသကသဏ္ဌာနော။ ဂီဝတ္တစော ဂလကဉ္စုကသဏ္ဌာနော။ မုခတ္တစော ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒော ကီဋကုလာဝကသဏ္ဌာနော။ သီသတ္တစော ပတ္တတ္ထဝိကသဏ္ဌာနောတိ။

တစပရိဂ္ဂဏှာဟကေန စ ယောကဝစရေန ဥတ္တရောင္ဓတော ပဌာယ ဥပရိ မုခံ ဉာဏံ ပေသေတွာ ပဌမံ တာဝ မုခံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတစမ္မံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ တတော နလာဋဋ္ဌိစမ္မံ။ တတော ထဝိကာယ ပက္ခိတ္တပတ္တသ္သ စ ထဝိကာယ စ အန္တရေန ဟတ္ထမိဝ သီသဋ္ဌိကသ္သ စ သီသစမ္မသ္သ စ အန္တရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ အဋ္ဌိကေန သဒ္ဓိံ စမ္မသ္သ ဧကာဗဒ္ဓဘာဝံ ဝိယောဇေန္တေန သီသစမ္မံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ တတော ခန္ဓစမ္မံ။ တတော အနုလော မေန ပဋိလောမေန စ ဒက္ခိဏဟတ္ထစမ္မံ။ အထ တေနေဝ နယေန တမဟတ္ထစမ္မံ။ တတော ပိဋ္ဌိစမ္မံ။ တံ တံ ဝဝတ္ထ ပေတွာ အနုလောမေန စ ပဋိလောမေန စ ဒက္ခိဏဟာဒစမ္မံ။ အထ တေနေဝ နယေန တမဟာဒစမ္မံ။ တတော အနုက္ကမေ နေဝ ဝတ္ထိဥဒရဟာဒယဂိဝစမ္မာနိ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာနိ။ အထ ဂီတစမ္မာနန္တရံ ဟေဋ္ဌိမဟနုစမ္မံ ဝဝတ္ထပေတွာ အခ ရောင္ဓပရိယောသာနံ ဟပေတွာ နိဋ္ဌပေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဩဠာရိကောဠာရိကံ ပရိဂ္ဂဏှာဟန္တသ္သ သုခုမမ္ပိ ဟာကဋ္ဌံ ဟော တိ။

ဒိသတော ဒွိသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော သကလသရီရံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတော။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌိတတလေန, ဥပရိ အာကာသေန ပရိစ္ဆိန္နော။ အယမသ္သ သဘာဂပရိစ္ဆေအော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေအော ပန ကေ သသဒိသောယေဝ။

မံသန္တိ နဝ မံသပေသိသတာနိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ ကိံသုကပုပ္ဖသဒိသံ; သဏ္ဌာနတော ဇင္ဃပိဏ္ဍိက မံသံ တာလပဏ္ဏပုဋ္ဌဘတ္တသဏ္ဌာနံ, ဦရုမံသံ နိသဒပေါတကသဏ္ဌာနံ, အာနိသဒမံသံ ဥဒ္ဓနကောဋိသဏ္ဌာနံ, ပိဋ္ဌိမံ သံ တာလဂုဠပဋ္ဋလသဏ္ဌာနံ, ဖာသုကဒွယမံသံ ကောဋ္ဌလိကာယ ကုစ္ဆိယံ တနုမတ္တိကာလေပနသဏ္ဌာနံ, ထနမံသံ ဝဋ္ဋေတွာ အဝက္ခိတ္တမတ္တိကာပိဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, ဗာဟုဒွယမံသံ ဒိဂုဏံ ကတွာ ဌပိတနိစ္စမ္မမဟာမူသိကသဏ္ဌာနံ။ ဧဝံ ဩဠာရိကောဠာရိကံ မံသံ ပရိဂ္ဂဏှာဟန္တသ္သ သုခုမမ္ပိ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ။ ဒိသတော ဒွိသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသ တော သာဓိကာနိ တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ အနုလိမ္ပေတွာ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌိသင်္ဃာတေ ပတိဋ္ဌိတတလေ န, ဥပရိ တစေန, တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမသ္သ သဘာဂပရိစ္ဆေအော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေအော ပန ကေသ သဒိသောဝ။

'နှာရူ'တိ နဝ နှာရုသတာနိ။ ဝဏ္ဏတော သဗ္ဗေပိ နှာရူ သေတာ; သဏ္ဌာနတော နာနာသဏ္ဌာနာ။ ဧတေသု ဟိ ဂီတာယ ဥပရိဘာဂတော ပဌာယ ပဉ္စ မဟာနှာရူ သရီရံ ဝိနဒ္ဓမာနာ ဟဒယသ္သ ပုရိမပသ္သေန ဩတိဏ္ဏာ, ပဉ္စ ပစ္ဆိမပ သ္သေန, ပဉ္စ ဒက္ခိဏပသ္သေန, ပဉ္စ တမပသ္သေန, ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ဝိနဒ္ဓမာနာပိ ဟတ္ထသ္သ ပုရိမပသ္သေန ပဉ္စ, ပစ္ဆိမပ သ္သေန ပဉ္စ, တထာ တမဟတ္ထံ ဝိနဒ္ဓမာနာပိ။ ဒက္ခိဏဟာဒံ ဝိနဒ္ဓမာနာပိ ဟာဒသ္သ ပုရိမပသ္သေန ပဉ္စ, ပစ္ဆိမပသ္သေန ပဉ္စ, တထာ တမဟာဒံ ဝိနဒ္ဓမာနာပီတိ။ ဧဝံ သရီရဓာရကာ နာမ သဋ္ဌိ မဟာနှာရူ ကာယံ ဝိနဒ္ဓမာနာ ဩတိဏ္ဏာ, ယေ ကဏ္ဍရာတိပိ ဝုစ္စန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ကန္ဒလမကုဠသဏ္ဌာနာ။

အညေ ပန တံ တံ ပဒေသံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတာ တတော သုခုမတရာ သုတ္တရဇ္ဇုကသဏ္ဌာနာ။ အညေ တ တော သုခုမတရာ ပူတိလတာသဏ္ဌာနာ။ အညေ တတော သုခုမတရာ မဟာဝီဏာတန္တိသဏ္ဌာနာ။ အညေ ထူလသုတ္တ ကသဏ္ဌာနာ။ ဟတ္ထဟာဒပိဋ္ဌိယံ နှာရူ သကုဏဟာဒသဏ္ဌာနာ။ သီသနှာရူ အရကာနံ သီသဇာလကသဏ္ဌာနာ။ ပိဋ္ဌိ နှာရူ အာတပေ ပသာရိတအလ္လဇာလသဏ္ဌာနာ။ အဝသေသာ တံတံအင်္ဂပစ္စင်္ဂာနုဂတာ နှာရူ သရီရေ ပဋိမုက္က ဇာလကဉ္စုကသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော ဒွိသု ဒိသာသု ဇာတာ။ ဩကာသတော သကလသရီရေ အဋ္ဌီနိ အာဗန္ဓိတွာ ဌိတာ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ တိဏ္ဏံ အဋ္ဌိသတာနံ ဥပရိ ပတိဋ္ဌိတတလေဟိ, ဥပရိ မံသစမ္မာနိ အာဟစ္စ ဌိတပဒေသေဟိ, တိ ရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ အယံ နေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေအော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေအော ပန ကေသသဒိသောယေဝ။

အဋ္ဌီ တိ ဌပေတွာ ဒွတ္တိံသ ဒန္တဋ္ဌီနိ အဝသေသာနိ စတုသဋ္ဌိ ဟတ္ထဋ္ဌီနိ, စတုသဋ္ဌိ ဟာဒဋ္ဌီနိ, စတုသဋ္ဌိ မံသနိသ္သိတာနိ မုဒုအဋ္ဌီနိ, ဒွေ ပဏှိကဋ္ဌီနိ, ဧကေကသ္မိံ ဟာဒေ ဒွေ ဂေပ္ဖကဋ္ဌီနိ, ဒွေ ဇင္ဃဋ္ဌီနိ, ဒွေ ဇဏ္ဏု ကဋ္ဌီနိ, ဒွေ ဦရုဋ္ဌီနိ, ဒွေ ကဋိဋ္ဌီနိ, အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကဋ္ဌီနိ, စတုဝီသတိ ဖာသုကဋ္ဌီနိ, စုဒ္ဒသ ဥရဋ္ဌီနိ, ဧကံ ဟ ဒယဋ္ဌိ, ဒွေ အက္ခကဋ္ဌီနိ, ဒွေ ကောဋ္ဌဋ္ဌီနိ, ဒွေ ဗာဟဋ္ဌီနိ, ဒွေ ဒွေ အဂ္ဂဗာဟဋ္ဌီနိ, သတ္တ ဂီဝဋ္ဌီနိ, ဒွေ ဟနုက ဋ္ဌီနိ, ဧကံ နာသိကဋ္ဌိ, ဒွေ အက္ခိဋ္ဌီနိ, ဒွေ ကဏ္ဏဋ္ဌီနိ, ဧကံ နလာဋဋ္ဌိ, ဧကံ မုဒ္ဓဋ္ဌိ, နဝ သီသကပာလဋ္ဌီနီတိ ဧဝံ တိမတ္တာနိ အဋ္ဌိသတာနိ။

တာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဝဏ္ဏတော သေတာနိ, သဏ္ဌာနတော နာနာသဏ္ဌာနာနိ။ တတ္ထ ဟိ အဂ္ဂပာဒင်္ဂုလိဋ္ဌီနိ ကတကဗီဇသဏ္ဌာနာနိ။ တဒနန္တရာနိ မဇ္ဈပဗ္ဗဋ္ဌီနိ ပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ။ မူလပဗ္ဗဋ္ဌီနိ ပဏဝသဏ္ဌာနာနိ။ ပိဋ္ဌိပာဒဋ္ဌီနိ ကောဋ္ဌိတကန္ဒလကန္ဒရာသိသဏ္ဌာနာနိ။ ပဏှိကဋ္ဌိ ဧကဋ္ဌိတာလဖလဗီဇသဏ္ဌာနံ။ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌီနိ ဗန္ဓကီဠာဂေဠကသဏ္ဌာနာနိ။ ဇင်္ဃဋ္ဌီနံ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိသု ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အနပနီတတစသိန္ဒိကဠီရသဏ္ဌာနံ။ ခုဒ္ဒကဇင်္ဃဋ္ဌိကံ ဓနုကဒဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, မဟန္တံ မိလာတသပ္ပပိဋ္ဌိသဏ္ဌာနံ။ ဇဏ္ဏုကဋ္ဌိ ဧကတော ပရိက္ခီဏဖေဏကသဏ္ဌာနံ။

တတ္ထ ဇင်္ဃဋ္ဌိကဿ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အတိခိဏဂ္ဂဂေါသိင်္ဂသဏ္ဌာနံ။ ဦရုဋ္ဌိ ဒုတ္တစ္ဆိတတသိဖရသုဒဏ္ဍကသဏ္ဌာနံ။ တဿ ကဋိဋ္ဌိမှိ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ ကီဠာဂေဠကသဏ္ဌာနံ။ တေန ကဋိဋ္ဌိနော ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အဂ္ဂစ္ဆိန္နမဟာပုန္နာဂဖလသဏ္ဌာနံ။ ကဋိဋ္ဌီနိ ဒွေပိ ဧကာဗဒ္ဓာနိ ဟုတွာ ကုမ္ဘကာရကဉ္စနသဏ္ဌာနာနိ, ပာဋိယေက္ကံ ကမ္မာရကူဋယောတ္တကသဏ္ဌာနာနိ။ ကောဋိယံ ဌိတအာနိသဒဋ္ဌိ အဓောမုခံ ကတွာ ဂဟိတသပ္ပဖဏသဏ္ဌာနံ သတ္တသုဌာနေသု ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ။ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌီနိ အဗ္ဘန္တရတော ဥပရူပရိ ဌပိတသီသကပဋ္ဋဝေဌကသဏ္ဌာနာနိ, ဗာဟိရတော ဝဋ္ဋနာဝဠိသဏ္ဌာနာနိ။ တေသံ အန္တရန္တရာ ကကစဒန္တသဒိသာ ဒွေ တယော ကဏ္ဋကာ ဟောန္တိ။ စတုဝီသတိယာ ဖာသုကဋ္ဌီသု အပရိပုဏ္ဏာနိ အပရိပုဏ္ဏာသိတသဏ္ဌာနာနိ, ပရိပုဏ္ဏာနိ ပရိပုဏ္ဏာသိတသဏ္ဌာနာနိ။ သဗ္ဗာနိပိ ဩဒါတကုက္ကုဋဿ ပသာရိတပက္ခသဏ္ဌာနာနိ။

စုဒ္ဒသ ဥရဋ္ဌီနိ ဇိဏ္ဏသန္ဒမာနိကပဉ္ဇရသဏ္ဌာနာနိ။ ဟဒယဋ္ဌိ ဒဗ္ဗိဖဏသဏ္ဌာနံ။ အက္ခကဋ္ဌီနိ ခုဒ္ဒကလောဟသတ္ထဒဏ္ဍသဏ္ဌာနာနိ။ ကောဋ္ဌဋ္ဌီနိ ဧကတော ပရိက္ခီဏသီဟဠကုဒ္ဒာလသဏ္ဌာနာနိ။ ဗာဟုဋ္ဌီနိ အာဒါသဒဏ္ဍကသဏ္ဌာနာနိ။ အဂ္ဂဗာဟုဋ္ဌီနိ ယမကတာလကန္ဒသဏ္ဌာနာနိ။ မဏိဗန္ဓဋ္ဌီနိ ဧကတော အလ္လီယာပေတွာ ဌပိတသီသကပဋ္ဋဝေဌကသဏ္ဌာနာနိ။ ပိဋ္ဌိဟတ္ထဋ္ဌီနိ ကောဋ္ဋိတကန္ဒလကန္ဒရာသိသဏ္ဌာနာနိ။ ဟတ္ထင်္ဂုလီသု မူလပဗ္ဗဋ္ဌီနိ ပဏဝသဏ္ဌာနာနိ; မဇ္ဈပဗ္ဗဋ္ဌီနိ အပရိပုဏ္ဏပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ; အဂ္ဂပဗ္ဗဋ္ဌီနိ ကတကဗီဇသဏ္ဌာနာနိ။ သတ္တ ဂီဝဋ္ဌီနိ ဒဏ္ဍေန ဝိဇ္ဈိတွာ ပဋိပာဋိယာ ဌပိတဝံသကဠီရစက္ကလိကသဏ္ဌာနာနိ။ ဟေဋ္ဌိမဟနုကဋ္ဌိ ကမ္မာရာနံ အယောကူဋယောတ္တကသဏ္ဌာနံ, ဥပရိမံ အဝလေခနသတ္ထကသဏ္ဌာနံ။

အက္ခိကူပနာသာကူပဋ္ဌီနိ အပနီတမိဉ္ဇတရုဏတာလဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ။ နလာဋဋ္ဌိ အဓောမုခဌပိတသင်္ခထာလကကပာလသဏ္ဌာနံ။ ကဏ္ဏစူဠိကဋ္ဌီနိ နှာပိတခုရကောသကသဏ္ဌာနာနိ။ နလာဋကဏ္ဏစူဠိကာနံ ဥပရိ ပဋ္ဋဗန္ဓနောကာသေ အဋ္ဌိ သင်္ကုဋိတဃဋပုဏ္ဏပဋလခဏ္ဍသဏ္ဌာနံ။ မုဒ္ဓဋ္ဌိ မုခစ္ဆိန္နဝင်္ကနာဠိကေရသဏ္ဌာနံ။ သီသဋ္ဌီနိ သိဗ္ဗေတွာ ဌပိတဇဇ္ဇရလာဗုကဋာဟသဏ္ဌာနာနိ။

ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာနိ။ ဩကာသတော အဝိသေသေန သကလသရီရေ ဌိတာနိ။ ဝိသေသေန ပနေတ္ထ သီသဋ္ဌီနိ ဂီဝဋ္ဌီသု ပတိဋ္ဌိတာနိ, ဂီဝဋ္ဌီနိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌီသု, ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌီနိ ကဋိဋ္ဌီသု, ကဋိဋ္ဌီနိ ဦရုဋ္ဌီသု, ဦရုဋ္ဌီနိ ဇဏ္ဏုကဋ္ဌီသု, ဇဏ္ဏုကဋ္ဌီနိ ဇင်္ဃဋ္ဌီသု, ဇင်္ဃဋ္ဌီနိ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌီသု, ဂေါပ္ဖကဋ္ဌီနိ ပိဋ္ဌိပာဒဋ္ဌီသု ပတိဋ္ဌိတာနိ။
ပရိစ္ဆေဒတော အန္တော အဋ္ဌိမိဉ္ဇေန, ဥပရိ မံသေန, အဂ္ဂေ မူလေ စ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာနိ။ အယံ နေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

အဋ္ဌိမိဉ္ဇ န္တိ တေသံ တေသံ အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရဂတံ မိဉ္ဇံ။ တံ ဝဏ္ဏတော သေတံ။ သဏ္ဌာနတော မဟန္တမဟန္တာနံ အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရဂတံ ဝေဠုနာဠိယံ ပက္ခိတ္တသေဒိတမဟာဝေတ္တဂ္ဂသဏ္ဌာနံ, ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာနံ အဗ္ဘန္တရဂတံ ဝေဠုယဋ္ဌိပဗ္ဗေသု ပက္ခိတ္တသေဒိတတနုဝေတ္တဂ္ဂသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရတလေဟိ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ဝက္က န္တိ ဧကဗန္ဓနာ ဒွေ မံသပိဏ္ဍကာ။ တံ ဝဏ္ဏတော မန္ဒရတ္တံ ပါဠိဘဒ္ဒကဋ္ဌိဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော အရကာနံ ယမကကီဠာဂေဠကသဏ္ဌာနံ, ဧကဝဏ္ဋပဋိဗဒ္ဓအမ္ဗဖလဒွယသဏ္ဌာနံ ဝါ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဂလဝါဋကာ နိက္ခန္တေန ဧကမူလေန ထောကံ ဂန္တွာ ဒွိဓာ ဘိန္နေန ထူလနှာရုနာ ဝိနိဗဒ္ဓံ ဟုတွာ

တ ဟဒယမံသံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဝက္ကံ ဝက္ကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

ဟဒယန္တိ ဟဒယမံသံ။ တံ ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ ပဒုမပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော ဗာဟိရပတ္တာနိ အပနေတွာ အဓောမုခဋ္ဌပိတပဒုမမကုဠသဏ္ဌာနံ။ ဗဟိ မဋ္ဌံ; အန္တော ကောသာတကီဖလဿ အဗ္ဘန္တရသဒိသံ။ ပညဝန္တာနံ ထောကံ ဝိကသိတံ, မန္ဒပညာနံ မကုဠိတမေဝ။ အန္တော စဿ ပုန္နာဂဋ္ဌိပတိဋ္ဌာနမတ္တော အာဝါဋကော ဟောတိ, ယတ္ထ အဍ္ဎပသတမတ္တံ လောဟိတံ သဏ္ဌာတိ; ယံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ။ တံ ပနေတံ ရာဂစရိတဿ ရတ္တံ ဟောတိ, ဒောသစရိတဿ ကာဠကံ, မောဟစရိတဿ မံသဓောဝနုဒကသဒိသံ, ဝိတက္ကစရိတဿ ကုလတ္ထယူသဝဏ္ဏံ, သဒ္ဓါစရိတဿ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ, ပညာစရိတဿ အစ္ဆံ ဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ နိဒ္ဓောတဇာတိမဏိ ဝိယ ဇုတိမန္တံ ခါယတိ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော သရီရဗ္ဘန္တရေ ဒွိန္နံ ထနာနံ မဇ္ဈေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟဒယံ ဟဒယဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

ယကနန္တိ ယမကမံသပဋလံ။ တံ ဝဏ္ဏတော ရတ္တပဏ္ဍုကဓာတုကံ, နာတိရတ္တကုမုဒဿ ပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော မူလေ ဧကံ, အဂ္ဂေ ယမကံ ကောဝိဠာရပတ္တသဏ္ဌာနံ ။ တဉ္စ ဒန္ဓာနံ ဧကမေဝ ဟောတိ မဟန္တံ, ပညဝန္တာနံ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ခုဒ္ဒကာနိ။ ဒိသတော ဥပရိမဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဒွိန္နံ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပဿံ နိဿာယ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော ယကနံ ယကနဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

ကိလောမကန္တိ ပဋိစ္ဆန္နာပဋိစ္ဆန္နဘေဒတော ဒုဝိဓံ ပရိယောနဟနမံသံ။ တံ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝဏ္ဏတော သေတံ, ဒုကူလပိလောတိကဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော အတ္တနော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဣတရံ ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော ပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ ဟဒယဉ္စ ဝက္ကဉ္စ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတံ။ အပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ သကလသရီရေ စမ္မဿ ဟေဋ္ဌတော မံသံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ မံသေန, ဥပရိ စမ္မေန, တိရိယံ ကိလောမကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

ပိဟကန္တိ ဥဒရဇိဝှာမံသံ။ တံ ဝဏ္ဏတော နီလံ နိဂ္ဂုဏ္ဍိပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော သတ္တင်္ဂုလပ္ပမာဏံ အဗန္ဓနံ ကာဠဝစ္ဆကဇိဝှာသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဟဒယဿ ဝါမပဿေ ဥဒရပဋလဿ မတ္ထကပဿံ နိဿာယ ဌိတံ, ယသ္မိံ ပဟရဏပ္ပဟာရေန ဗဟိ နိက္ခန္တေ သတ္တာနံ ဇီဝိတက္ခယော ဟောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပိဟကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

ပပ္ဖာသ န္တိ ဒွတ္တိံသမံသခဏ္ဍပ္ပဘေဒံ ပပ္ဖာသမံသံ။ တံ ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ နာတိပက္ကဥဒုမ္ဗရဖလဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော ဝိသမစ္ဆိန္နဗဟလပူဝခဏ္ဍသဏ္ဌာနံ။ အဗ္ဘန္တရေ အသိတပီတာနံ အဘာဝေ ဥဂ္ဂတေန ကမ္မဇတေဇုသ္မနာ အဗ္ဘာဟတတ္တာ သင်္ခါဒိတပလာလပိဏ္ဍမိဝ နိရသံ နိရောဇံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော သရီရဗ္ဘန္တရေ ဒွိန္နံ ထနာနမန္တရေ ဟဒယဉ္စ ယကနဉ္စ ဆာဒေတွာ ဩလမ္ဗန္တံ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပပ္ဖာသဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

အန္တ န္တိ ပုရိသဿ ဒွတ္တိံသ ဟတ္ထာ, ဣတ္ထိယာ အဋ္ဌဝီသတိဟတ္ထာ ဧကဝီသတိယာ ဌာနေသု ဩဘဂ္ဂါ အန္တဝဋ္ဋိ။ တဒေတံ ဝဏ္ဏတော သေတံ သက္ခရသုဓာဝဏ္ဏံ ။ သဏ္ဌာနတော လောဟိတဒေါဏိယံ အာဘုဇိတွာ ဌပိတသီသစ္ဆိန္နသပ္ပသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော ဥပရိ ဂလဝါဋကေ ဟေဋ္ဌာ စ ကရီသမဂ္ဂေ ဝိနိဗန္ဓတ္တာ ဂလဝါဋကကရီသမဂ္ဂပရိယန္တေ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော အန္တဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကေသသဒိသောဝ။

အန္တဂုဏန္တိ အန္တဘောဂဋ္ဌာနေသု ဗန္ဓနံ။ တံ ဝဏ္ဏတော သေတံ ဒကသီတလိကမူလဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော ဒကသီတလိကမူလသဏ္ဌာနမေဝ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော ကုဒါလဖရသုကမ္မာဒီနိ ကရောန္တာနံ ယန္တာကဍ္ဎနကာလေ ယန္တသုတ္တမိဝ, ယန္တဖလကာနိ အန္တဘောဂေ ဧကတော အဂဠန္တေ အာဗန္ဓိတွာ ပါဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကဿ အန္တရာ တံ သိဗ္ဗေတွာ ဌိတရဇ္ဇုကာ ဝိယ ဧကဝီသတိယာ ဌာနေသု အန္တဘောဂါနံ အန္တရာ ဌိတံ။ ပရိစ္ဆေဒတော အန္တဂုဏဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ဥဒရိယန္တိ ဥဒရေ ဘဝံ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ။ တံ ဝဏ္ဏတော အဇ္ဈောဟဋာဟာရဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော ပရိဿာဝနေ သိထိလဗန္ဓတဏ္ဍုလသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဥဒရေ ဌိတံ။ ဥဒရံ နာမ ဥဘတော နိပ္ပီဠိယမာနဿ အလ္လသာဋကဿ မဇ္ဈေ သဉ္ဇာတဖောဋကသဒိသံ အန္တပဋလံ; ဗဟိ မဋ္ဌံ, အန္တော မံသကသမ္ဗုကပလိဝေဌနကိလိဋ္ဌပါဝါရကပုပ္ဖကသဒိသံ, ကုထိတပနသတစဿ အဗ္ဘန္တရသဒိသန္တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ; ယတ္ထ တက္ကောဋကာ, ဂဏ္ဍုပ္ပာဒကာ, တာလဟီရကာ, သူစိမုခကာ, ပဋတန္တသုတ္တကာ ဣစ္စေဝမာဒိ ဒွတ္တိံသကုလပ္ပဘေဒါ ကိမယော အာကုလဗျာကုလာ သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနော ဟုတွာ နိဝသန္တိ; ယေ ပါနဘောဇနာဒိမှိ အသတိ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဝိရဝန္တာ ဟဒယမံသံ အဘိဟနန္တိ, ပါနဘောဇနာဒိအဇ္ဈောဟရဏဝေလာယ စ ဥဒ္ဓံမုခါ ဟုတွာ ပဌမဇ္ဈောဟဋေ ဒွေ တယော အာလောပေ တုရိတတုရိတာ ဝိလုမ္ပန္တိ; ယံ တေသံ ကိမီနံ သူတိဃရံ, ဝစ္စကုဋိ, ဂိလာနသာလာ, သုသာနဉ္စ ဟောတိ။

ယတ္ထ သေယျထာပိ နာမ စဏ္ဍာလဂါမဒွါရေ စန္ဒနိကာယ နိဒါဃသမယေ ထူလဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥဒကေန ဝုယှမာနံ မုတ္တကရီသစမ္မအဋ္ဌိနှာရုခဏ္ဍခေဠသိင်္ဃာဏိကလောဟိတပ္ပဘုတိ နာနာကုဏပဇာတံ နိပတိတွာ ကဒ္ဒမောဒကာလုဠိတံ ဒွီဟတီဟစ္စယေန သဉ္ဇာတကိမိကုလံ သူရိယာတပဝေဂသန္တာပကုထိတံ ဥပရိ ဖေဏပုဗ္ဗုဠကေ မုဉ္စန္တံ အဘိနီလဝဏ္ဏံ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆံ နေဝ ဥပဂန္တုံ န ဒဋ္ဌုံ အရဟရူပတံ အာပဇ္ဇိတွာ တိဋ္ဌတိ, ပဂေဝ ဃာယိတုံ ဝါ သာယိတုံ ဝါ; ဧဝမေဝ နာနပ္ပကာရပါနဘောဇနာဒိဒန္တမုသလသဉ္စုဏ္ဏိတံ ဇိဝှာဟတ္ထပရိဝတ္တိတခေဠလာလာပလိဗုဒ္ဓံ တင်္ခဏဝိဂတဝဏ္ဏဂန္ဓရသာဒိသမ္ပဒံ တန္တဝါယခလိသုဝါနဝမထုသဒိသံ နိပတိတွာ ပိတ္တသေမှဝါတပလိဝေဌိတံ ဟုတွာ ဥဒရဂ္ဂိသန္တာပဝေဂကုထိတံ ကိမိကုလာကုလံ ဥပရူပရိ ဖေဏပုဗ္ဗုဠကာနိ မုဉ္စန္တံ ပရမကသမ္ဗုဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ တိဋ္ဌတိ; ယံ သုတွာပိ ပါနဘောဇနာဒီသု အမနုညတာ သဏ္ဌာတိ, ပဂေဝ ပညာစက္ခုနာ အဝလောကေတွာ, ယတ္ထ စ ပတိတံ ပါနဘောဇနာဒိ ပဉ္စဓာ ဝိဘာဂံ ဂစ္ဆတိ – ဧကံ ဘာဂံ ပါဏကာ ခါဒန္တိ, ဧကံ ဘာဂံ ဥဒရဂ္ဂိ ဈာပေတိ, ဧကော ဘာဂေါ မုတ္တံ ဟောတိ, ဧကော ကရီသံ, ဧကော ရသဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ သောဏိတမံသာဒီနိ ဥပဗြူဟယတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဥဒရပဋလေန စေဝ ဥဒရိယဘာဂေန စ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ကရီသန္တိ ဝစ္စံ။ တံ ဝဏ္ဏတော ယေဘုယျေန အဇ္ဈောဟဋာဟာရဝဏ္ဏမေဝ ဟောတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဟေဋ္ဌိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ပက္ကာသယေ ဌိတံ။ ပက္ကာသယော နာမ ဟေဋ္ဌာ နာဘိပိဋ္ဌိကဏ္ဋကမူလာနမန္တရေ အန္တာဝသာနေ ဥဗ္ဗေဓေန အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တော ဝေဠုနာဠိကသဒိသော, ယတ္ထ သေယျထာပိ နာမ ဥပရူပရိ ဘူမိဘာဂေ ပတိတံ ဝဿောဒကံ ဩဂဠိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိဘာဂံ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ; ဧဝမေဝ ယံ ကိဉ္စိ အာမာသယေ ပတိတံ ပါနဘောဇနာဒိကံ ဥဒရဂ္ဂိနာ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပက္ကံ ပက္ကံ နိသဒါယ ပိသိတမိဝ သဏှဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ အန္တဗိလေန ဩဂဠိတွာ ဩဂဠိတွာ မဒ္ဒိတွာ ဝေဠုပဗ္ဗေ ပက္ခိပမာနပဏ္ဍုမတ္တိကာ ဝိယ သန္နိစိတံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပက္ကာသယပဋလေန စေဝ ကရီသဘာဂေန စ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

မတ္ထလုင်္ဂန္တိ သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရေ ဌိတမိဉ္ဇရာသိ။ တံ ဝဏ္ဏတော သေတံ အဟိစ္ဆတ္တကပိဏ္ဍိကဝဏ္ဏံ, ဒဓိဘာဝံ အသမ္ပတ္တဒုဋ္ဌခီရဝဏ္ဏန္တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရေ စတ္တာရော သိဗ္ဗိနိမဂ္ဂေ နိဿာယ သမောဓာနေတွာ ဌပိတာ စတ္တာရော ပိဋ္ဌပိဏ္ဍာ ဝိယ သမောဟိတံ တိဋ္ဌတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော သီသကဋာဟဿ အဗ္ဘန္တရတလေဟိ စေဝ မတ္ထလုင်္ဂဘာဂေန စ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ပိတ္တ န္တိ ဒွေ ပိတ္တာနိ – ဗဒ္ဓပိတ္တဉ္စ အဗဒ္ဓပိတ္တဉ္စ။ တတ္ထ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဝဏ္ဏတော ဗဟလမဓုကတေလဝဏ္ဏံ, အဗဒ္ဓပိတ္တံ မိလာတအာကုလိတပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ တံ သဏ္ဌာနတော ဥဘယမ္ပိ ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ, ဣတရံ ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော အဗဒ္ဓပိတ္တံ ဌပေတွာ ကေသလောမဒန္တနခာနံ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနဉ္စေဝ ထဒ္ဓသုက္ခစမ္မဉ္စ ဥဒကမိဝ တေလဗိန္ဒု အဝသေသသရီရံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ, ယမှိ ကုပိတေ အက္ခီနိ ပီတကာနိ ဟောန္တိ ဘမန္တိ, ဂတ္တံ ကမ္ပတိ ကဏ္ဍုယတိ။ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဟဒယပပ္ဖာသာနမန္တရေ ယကနမံသံ နိဿာယ ပတိဋ္ဌိတေ မဟာကောသာတကီကောသကသဒိသေ ပိတ္တကောသကေ ဌိတံ, ယမှိ ကုပိတေ သတ္တာ ဥမ္မတ္တကာ ဟောန္တိ, ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဆဍ္ဍေတွာ အကတ္တဗ္ဗံ ကရောန္တိ, အဘာသိတဗ္ဗံ ဘာသန္တိ, အစိန္တေတဗ္ဗံ စိန္တေန္တိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပိတ္တဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

သေမှန္တိ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဧကပတ္တပူရပ္ပမာဏံ သေမှံ။ တံ ဝဏ္ဏတော သေတံ နာဂဗလပဏ္ဏရသဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဥဒရပဋလေ ဌိတံ, ယံ ပါနဘောဇနာဒီနိ အဇ္ဈောဟရဏကာလေ သေယျထာပိ နာမ ဥဒကေ သေဝါလပဏကံ ကဋ္ဌေ ဝါ ကပါလေ ဝါ ပတန္တေ ဆိဇ္ဇိတွာ ဒွိဓာ ဟုတွာ ပုန အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ ပါနဘောဇနာဒိမှိ နိပတန္တေ ဆိဇ္ဇိတွာ ဒွိဓာ ဟုတွာ ပုန အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တိဋ္ဌတိ; ယမှိ စ မန္ဒီဘူတေ ပက္ကဂဏ္ဍော ဝိယ ပူတိကုက္ကုဋဏ္ဍမိဝ စ ဥဒရံ ပရမဇေဂုစ္ဆံ ကုဏပဂန္ဓံ ဟောတိ; တတော ဥဂ္ဂတေန စ ဂန္ဓေန ဥဒ္ဒေကောပိ မုခမ္ပိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ပူတိကုဏပသဒိသံ ဟောတိ; သော စ ပုရိသော 'အပေဟိ, ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝါယသီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ; ယဉ္စ ဝဍ္ဎိတွာ ဗဟလတ္တမာပန္နံ ပိဓာနဖလကမိဝ ဝစ္စကုဋိယာ ဥဒရပဋလဿ အဗ္ဘန္တရေယေဝ ကုဏပဂန္ဓံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ တိဋ္ဌတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော သေမှဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ပုဗ္ဗော တိ ပူတိလောဟိတဝသေန ပဝတ္တပုဗ္ဗော။ သော ဝဏ္ဏတော ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏော, မတကသရီရေ ပန ပူတိဗဟလာစာမဝဏ္ဏော ဟောတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနော။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော ပန ပုဗ္ဗဿ ဩကာသော နာမ နိဗဒ္ဓေါ နတ္ထိ ယတ္ထ သော သန္နိစိတော တိဋ္ဌေယျ; ယတြ ယတြ ပန ခါဏုကဏ္ဋကပ္ပဟရဏဂ္ဂိဇာလာဒီဟိ အဘိဟတေ သရီရပ္ပဒေသေ လောဟိတံ သဏ္ဌဟိတွာ ပစ္စတိ, ဂဏ္ဍပီဠကာဒယော ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတြ တတြေဝ တိဋ္ဌတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပုဗ္ဗဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နော ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

လောဟိတန္တိ ဒွေ လောဟိတာနိ – သန္နိစိတလောဟိတဉ္စ သံသရဏလောဟိတဉ္စ။ တတ္ထ သန္နိစိတလောဟိတံ ဝဏ္ဏတော နိပက္ကဗဟလလာခါရသဝဏ္ဏံ, သံသရဏလောဟိတံ အစ္ဆလာခါရသဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော ဥဘယမ္ပိ ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော သန္နိစိတလောဟိတံ ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ, ဣတရံ ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော သံသရဏလောဟိတံ, ဌပေတွာ ကေသလောမဒန္တနခာနံ မံသဝိနိမ္မုတ္တဋ္ဌာနဉ္စေဝ ထဒ္ဓသုက္ခစမ္မဉ္စ, ဓမနိဇာလာနုသာရေန သဗ္ဗံ ဥပါဒိန္နကသရီရံ ဖရိတွာ ဌိတံ; သန္နိစိတလောဟိတံ ယကနဋ္ဌာနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ ပူရေတွာ ဧကပတ္တပူရမတ္တံ ဟဒယဝက္ကပပ္ဖာသာနံ ဥပရိ ထောကံ ထောကံ ပဃရန္တံ ဝက္ကဟဒယယကနပပ္ဖာသေ တေမယမာနံ ဌိတံ။ တသ္မိဉှိ ဝက္ကဟဒယာဒီနိ အတေမေန္တေ သတ္တာ ပိပါသိတာ ဟောန္တိ။ ပရိစ္ဆေဒတော လောဟိတဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

သေဒေါတိ လောမကူပါဒီဟိ ပဃရဏကအာပေါဓာတု။ သော ဝဏ္ဏတော ဝိပ္ပသန္နတိလတေလဝဏ္ဏော။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနော။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော သေဒဿောကာသော နာမ နိဗဒ္ဓေါ နတ္ထိ, ယတ္ထ သော လောဟိတံ ဝိယ သဒါ တိဋ္ဌေယျ; ယဒါ ပန အဂ္ဂိသန္တာပသူရိယသန္တာပဥတုဝိကာရာဒီဟိ သရီရံ သန္တပ္ပတိ တဒါ ဥဒကတော အဗ္ဗုဠှမတ္တဝိသမစ္ဆိန္နဘိသမူလကုမုဒနာဠကလာပေါ ဝိယ သဗ္ဗကေသလောမကူပဝိဝရေဟိ ပဃရတိ။ တသ္မာ တဿ သဏ္ဌာနမ္ပိ ကေသလောမကူပဝိဝရာနံယေဝ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေဒပရိဂ္ဂဏှကေန စ ယောဂိနာ ကေသလောမကူပဝိဝရေ ပူရေတွာ ဌိတဝသေနေဝ သေဒေါ မနသိကာတဗ္ဗော။ ပရိစ္ဆေဒတော သေဒဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နော။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

မေဒောတိ ထိနသိနေဟော။ သော ဝဏ္ဏတော ဖာလိတဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏော။ သဏ္ဌာနတော ထူလသရီရဿ တာဝ စမ္မမံ
သန္တရေ ဌပိတဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏဒုကူလပိလောတိကသဏ္ဌာနော ဟောတိ, ကိသသရီရဿ ဇင်္ဃမံသံ ဦရုမံသံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋက
နိဿိတံ ပိဋ္ဌိမံသံ ဥဒရဝဋ္ဋိမံသန္တိ ဧတာနိ နိဿာယ ဒိဂုဏံ တိဂုဏံ ကတွာ ဌပိတဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏဒုကူလပိလောတိကာသ
ဏ္ဌာနော။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော ထူလဿ သကလသရီရံ ဖရိတွာ, ကိသဿ ဇင်္ဃမံသာ
ဒီနိ နိဿာယ ဌိတော, ယံ သိနေဟသင်္ခံ ဂတမ္ပိ ပရမဇေဂုစ္ဆတ္တာ နေဝ မုဒ္ဓနိ တေလတ္ထာယ, န နာသာတေလာဒီနံ အ
တ္ထာယ ဂဏှန္တိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ မံသေန, ဥပရိ စမ္မေန, တိရိယံ မေဒဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နော။ အယမဿ
သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

အဿု တိ အက္ခီဟိ ပဂ္ဃရဏကအာပောဓာတု။ တံ ဝဏ္ဏတော ဝိပ္ပသန္နတိလတေလဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော
ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော အက္ခိကူပကေသု ဌိတံ။ န စေတံ ပိတ္တ
ကောသကေ ပိတ္တမိဝ အက္ခိကူပကေသု သဒါ သန္နိစိတံ တိဋ္ဌတိ; ယဒါ ပန သတ္တာ သောမနဿဇာတာ မဟာဟသိ
တံ ဟသန္တိ, ဒောမနဿဇာတာ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ တထာရူပံ ဝိသဘာဂါဟာရံ အာဟရန္တိ, ယဒါ စ နေသံ အက္ခီနိ
ဓူမရဇပံသုကာဒီဟိ အဘိဟညန္တိ, တဒါ တေဟိ သောမနဿဒောမနဿဝိသဘာဂါဟာရဥတူဟိ သမုဋ္ဌဟိတွာ အ
က္ခိကူပကေ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ ဝါ ပဂ္ဃရတိ ဝါ။ အဿုပရိဂ္ဂဏှကေန ပန ယောဂိနာ အက္ခိကူပကေ ပူရေတွာ ဌိ
တဝသေနေဝ ပရိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗံ။ ပရိစ္ဆေဒတော အဿုဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂ
ပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ဝသာတိ ဝိလီနသ္နေဟော။ သာ ဝဏ္ဏတော နာဠိကေရတေလဝဏ္ဏာ, အာစာမေ အာသိတ္တတေလဝဏ္ဏာတိပိ ဝတ္
တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သဏ္ဌာနတော နှာနကာလေ ပသန္နဥဒကဿ ဥပရိ ပရိဗ္ဘမန္တသိနေဟဗိန္ဒုဝိသဋသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော
ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာ။ ဩကာသတော ယေဘုယျေန ဟတ္ထတလဟတ္ထပိဋ္ဌိပါဒတလပါဒပိဋ္ဌိနာသာပုဋနလာဋအံသ
ကူဋေသု ဌိတာ။ န စေသာ ဧတေသု ဩကာသေသု သဒါ ဝိလီနာဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ; ယဒါ ပန အဂ္ဂိသန္တာပသူရိယသန္တာပ
ဥတုဝိသဘာဂဓာတုဝိသဘာဂေဟိ တေ ပဒေသာ ဥသ္မာ ဇာတာ ဟောန္တိ, တဒါ တတ္ထ နှာနကာလေ ပသန္နဥဒကူပရိ
သိနေဟဗိန္ဒုဝိသဋော ဝိယ ဣတော စိတော စ သံသရတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဝသာဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နာ ။ အယမဿာ သဘာဂ
ပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

ခေဠောတိ အန္တောမုခေ ဖေဏမိဿာ အာပောဓာတု။ သော ဝဏ္ဏတော သေတော ဖေဏဝဏ္ဏော။ သဏ္ဌာနတော
ဩကာသသဏ္ဌာနော, ဖေဏသဏ္ဌာနောတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတော။ ဩကာသတော
ဥဘောဟိ ကပောလပဿေဟိ ဩရုယှ ဇိဝှာယ ဌိတော။ န စေသ ဧတ္ထ သဒါ သန္နိစိတော ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ ယဒါ
ပန သတ္တာ တထာရူပံ အာဟာရံ ပဿန္တိ ဝါ သရန္တိ ဝါ, ဥဏှတိတ္တကဋုကလောဏမ္ဗိလာနံ ဝါ ကိဉ္စိ မုခေ ဌပေ
န္တိ, ယဒါ ဝါ နေသံ ဟဒယံ အာကိလာယတိ, ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဝါ ဇိဂုစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ခေဠော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဥဘော
ဟိ ကပောလပဿေဟိ ဩရုယှ ဇိဝှာယ သဏ္ဌာတိ။ အဂ္ဂဇိဝှာယ စေသ တနုကော ဟောတိ, မူလဇိဝှာယ ဗဟ
လော; မုခေ ပက္ခိတ္တဉ္စ ပုထုကံ ဝါ တဏ္ဍုလံ ဝါ အညံ ဝါ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ, နဒီပုဠိနေ ခတကူပကသလိလံ ဝိယ, ပရိက္ခ
ယံ အဂစ္ဆန္တောဝ တေမေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ခေဠဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နော။ အယမဿ သဘာဂပရိ
စ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

သိင်္ဃာဏိကာ တိ မတ္ထလုင်္ဂတော ပဂ္ဃရဏကအသုစိ။ သာ ဝဏ္ဏတော တရုဏတာလဋ္ဌိမိဉ္ဇဝဏ္ဏာ။ သဏ္ဌာန
တော ဩကာသသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတာ။ ဩကာသတော နာသာပုဋေ ပူရေတွာ ဌိတာ။ န စေသာ
ဧတ္ထ သဒါ သန္နိစိတာ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ; အထ ခော ယထာ နာမ ပုရိသော ပဒုမိနိပတ္တေန ဒဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဟေဋ္ဌာ က
ဏ္ဋကေန ဝိဇ္ဈေယျ, အထ တေန ဆိဒ္ဒေန ဒဓိမတ္ထု ဂဠိတွာ ဗဟိ ပတေယျ, ဧဝမေဝ ယဒါ သတ္တာ ရောဒန္တိ ဝါ
ဝိသဘာဂါဟာရဥတုဝသေန ဝါ သဉ္ဇာတဓာတုက္ခောဘာ ဟောန္တိ, တဒါ အန္တောသီသတော ပူတိသေမှဘာဝံ အာပ
န္နံ မတ္ထလုင်္ဂံ ဂဠိတွာ တာလုမတ္ထကဝိဝရေန ဩတရိတွာ နာသာပုဋေ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ ဝါ ပဂ္ဃရတိ ဝါ။ သိင်္
ဃာဏိကာ ပရိဂ္ဂဏှကေန ပန ယောဂိနာ နာသာပုဋေ ပူရေတွာ ဌိတဝသေနေဝ ပရိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗာ။ ပရိစ္ဆေဒတော သိင်္
ဃာဏိကာဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ အယမဿာ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

လသိကာတိ သရီရသန္ဓီနံ အဗ္ဘန္တရေ ပိစ္ဆိလကုဏပံ။ သာ ဝဏ္ဏတော ကဏိကာရနိယျာသဝဏ္ဏာ။ သဏ္ဌာန
တော ဩကာသသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာ။ ဩကာသတော အဋ္ဌိသန္ဓီနံ အဗ္ဘဉ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာ
နာ အသီတိသတသန္ဓီနံ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတာ။ ယဿ စေသာ မန္ဒာ ဟောတိ, တဿ ဥဋ္ဌဟန္တဿ နိသီဒန္တဿ
အဘိက္ကမန္တဿ ပဋိက္ကမန္တဿ သမိဉ္ဇေန္တဿ ပသာရေန္တဿ အဋ္ဌိကာနိ ကဋကဋာယန္တိ, အစ္ဆရာ
သဒ္ဒံ ကရောန္တော ဝိယ ဝိစရတိ, ဧကယောဇနဒွိယောဇနမတ္တမ္ပိ အဒ္ဓါနံ ဂတဿ ဝါယောဓာတု ကုပ္ပတိ, ဂတ္တာ
နိ ဒုက္ခန္တိ။ ယဿ ပန ဗဟုကာ ဟောတိ တဿ ဥဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု န အဋ္ဌီနိ ကဋကဋာယန္တိ, ဒီဃမ္ပိ အဒ္ဓါနံ ဂ
တဿ န ဝါယောဓာတု ကုပ္ပတိ, န ဂတ္တာနိ ဒုက္ခန္တိ။ ပရိစ္ဆေဒတော လသိကာဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ အယမဿာ
သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသောဝ။

မုတ္တန္တိ ဝဏ္ဏတော မာသခါရောဒကဝဏ္ဏံ။ သဏ္ဌာနတော အဓောမုခဌပိတဥဒကကုမ္ဘဗ္ဘန္တရဂတဥဒကသဏ္ဌာနံ။
ဒိသတော ဟေဋ္ဌိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဝတ္ထိဿ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ။ ဝတ္ထိ နာမ ဝတ္ထိပုဋော ဝုစ္စ
တိ, ယတ္ထ သေယျထာပိ နာမ စန္ဒနိကာယ ပက္ခိတ္တေ အမုခေ ရဝဏဃဋေ စန္ဒနိကရသော ပဝိသတိ, န စဿ ပဝိ
သနမဂ္ဂေါ ပညာယတိ; ဧဝမေဝ သရီရတော မုတ္တံ ပဝိသတိ, န စဿ ပဝိသနမဂ္ဂေါ ပညာယတိ, နိက္ခမနမဂ္ဂေါ ပန
ပါကဋော ဟောတိ; ယမှိ စ မုတ္တဿ ဘရိတေ ‘ပဿာဝံ ကရောမာ’တိ သတ္တာနံ အာယူဟနံ ဟောတိ။ ပရိစ္ဆေဒ
တော ဝတ္ထိအဗ္ဘန္တရေန စေဝ မုတ္တဘာဂေန စ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အယမဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော
ပန ကေသသဒိသောဝ။

ဧဝဉှိ ကေသာဒိကေ ကောဋ္ဌာသေ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝဝတ္ထပေတွာ အနုပုဗ္ဗတော
နာတိသီဃတောတိအာဒိနာ နယေန ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန ပဉ္စဓာ ‘ပဋိက္ကူလာ ပဋိ
က္ကူလာ’တိ မနသိကရောတော ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမဝသေန, သေယျထာပိ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဒွတ္တိံသဝ
ဏ္ဏာနံ ကုသုမာနံ ဧကသုတ္တကဂန္ထိတံ မာလံ ဩလောကေန္တဿ သဗ္ဗပုပ္ဖာနိ အပုဗ္ဗာပရိယမိဝ ပါကဋာနိ ဟောန္တိ,
ဧဝမေဝ “အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ”တိ ဣမံ ကာယံ ဩလောကေန္တဿ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အပုဗ္ဗာပရိယမိ
ဝ ပါကဋာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ မနသိကာရကောသလ္လကထာယံ “အာဒိကမ္မိကဿ ဟိ ‘ကေသာ’တိ မနသိကရော
တော မနသိကာရော ဂန္တွာ ‘မုတ္တ’န္တိ ဣမံ ပရိယောသာနကောဋ္ဌာသမေဝ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ”တိ။

သစေ ပန ဗဟိဒ္ဓါပိ မနသိကာရံ ဥပသံဟရတိ, အထဿ ဧဝံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု ပါကဋီဘူတေသု အာဟိဏ္ဍန္
တာ မနုဿတိရစ္ဆာနာဒယော သတ္တာကာရံ ဝိဇဟိတွာ ကောဋ္ဌာသရာသိဝသေနေဝ ဥပဋ္ဌဟန္တိ; တေဟိ စ အဇ္ဈော
ဟရိယမာနံ ပါနဘောဇနာဒိ ကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ပက္ခိပိယမာနမိဝ ဥပဋ္ဌာတိ။ အထဿ အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနာဒိဝသေန ‘ပဋိကူ
လာ ပဋိကူလာ’တိ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရောတော အနုက္ကမေန အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

တတ္ထ ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန ဥပဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ, သဗ္ဗာကာရတော ပဋိ
ကူလဝသေန ဥပဋ္ဌာနံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ တံ ပုနပ္ပုနံ အာသေဝေန္တဿ မနသိကရောန္တဿ တက္ကာဟတံ ဝိတက္
ကာဟတံ ကရောန္တဿ စတ္တာရော ခန္ဓာ ပဋိကူလာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, ပဌမဇ္ဈာနဝသေန အပ္ပနာ ပဝတ္တတိ။ ပုဗ္ဗဘာ
ဂေ ပရိကမ္မဥပစာရစိတ္တာနိ သဝိတက္ကသဝိစာရာနိ သပ္ပီတိကာနိ သောမနဿသဟဂတာနိ ပဋိကူလနိမိတ္တာရမ္မဏာနိ;
အပ္ပနာပိ သဝိတက္ကသဝိစာရာ သပ္ပီတိကာ သောမနဿသဟဂတာဝ။ ဘူမန္တရေန ပန မဟဂ္ဂတာ ရူပါဝစရာ ဟောန္တိ။
ပဋိက္ကူလေပိ စ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ အာနိသံသဒဿာဝိတာယ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကေတ္တာရမ္မဏဗလေနေဝ
တ တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနိ ပနေတ္ထ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ကသ္မာ? ဩဠာရိကတ္တာ။ ဣဒဉှိ အာရမ္မဏံ ဩဠာရိ
ကံ။ ဝိတက္ကဗလေနေဝေတ္ထ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဇာယတိ, န ဝိတက္ကသမတိက္ကမေနာတိ။ အယံ တာဝ သမထဝသေန ကမ္
မဋ္ဌာနကထာ။

အဝိသေသတော ပန သာဓာရဏဝသေန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣဒဉှိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတုကာမေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂ
ဟေတွာ သဇ္ဈာယကာလေ ဧဝ ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏနိမိတ္တသဏ္ဌာနနိမိတ္တဒိသာနိမိတ္တဩကာသနိမိတ္တပရိစ္ဆေဒနိမိတ္
တာနိ တစာယ ဟေထေတွာ ဟေထေတွာ ဧကေကကောဋ္ဌာသေ ‘အယံ ဧတံသရိက္ခကော’တိ တိဝိဓေန သဇ္ဈာယော
ကာတဗ္ဗော။ ကထံ? တစပဉ္စကေ တာဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အနုလောမတော ပဉ္စာဟံ, ပဋိလောမတော ပဉ္စာဟံ,

အနုလောမပဋိလောမတော ပဉ္စာဟန္တိ အဍ္ဍမာသံ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ တတော အာစရိယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝက္ကပဉ္စကံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တထေဝ အဍ္ဍမာသံ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ တတော တေ ဒသပိ ကောဋ္ဌာသေ ဧကတော ကတွာ အဍ္ဍမာသံ။ ပုန ပပ္ဖာသပဉ္စကာဒီသုပိ ဧကေကံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အဍ္ဍမာသံ။ တတော တေ ပဉ္စဒသပိ ကောဋ္ဌာသေ အဍ္ဍမာသံ။ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စကံ အဍ္ဍမာသံ။ တတော တေဝီသတိ ကောဋ္ဌာသေ အဍ္ဍမာသံ။ မေဒဆက္ကံ အဍ္ဍမာသံ။ တတော တေ ဆဗ္ဗီသတိပိ ကောဋ္ဌာသေ ဧကတော ကတွာ အဍ္ဍမာသံ။ မုတ္တဆက္ကံ အဍ္ဍမာသံ။ တတော သဗ္ဗေပိ ဒွတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသေ ဧကတော ကတွာ အဍ္ဍမာသန္တိ ဧဝံ ဆ မာသေ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

တတ္ထ – ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿ သပ္ပညဿ ဘိက္ခုနော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿေဝ ကောဋ္ဌာသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဧကစ္စဿ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေန 'န ဥပဋ္ဌဟန္တီ'တိ ဝီရိယံ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ။ ယတ္တကာ ကောဋ္ဌာသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ တတ္တကေ ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ဧဝံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တေန ပန နေဝ ပညဝတော န မန္ဒပညဿ ဝသေန ကထေတဗ္ဗံ, မဇ္ဈိမပညဿ ဝသေန ကထေတဗ္ဗံ။ မဇ္ဈိမပညဿ ဟိ ဝသေန အာစရိယာ ဆဟိ မာသေဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တန္တိံ ဌပယိံသု။ ယဿ ပန တာဝတာပိ ကောဋ္ဌာသာ ပါကဋာ န ဟောန္တိ, တေန တတော ပရမ္ပိ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော ဧဝ; နော စ ခော အပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ, ဆ ဆ မာသေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာဝ ကာတဗ္ဗော။

သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေန ဝဏ္ဏော န ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗော, န လက္ခဏံ မနသိကာတဗ္ဗံ, ကောဋ္ဌာသဝသေနေဝ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ အာစရိယေနာပိ 'ဝဏ္ဏဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ နိယမေတွာ န ကထေတဗ္ဗံ။ နိယမေတွာ ကထိတေ ကော ဒေါသောတိ? သမ္ပတ္တိယမ္ပိ ဝိပတ္တိသညာအာပဇ္ဇနံ။ သစေ ဟိ အာစရိယေန 'ဝဏ္ဏဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝုတ္တေ ဣမဿ ဘိက္ခုနော တထာ ကရောန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝဏ္ဏတော န ဥပဋ္ဌာတိ, ပဋိကူလဝသေန ဝါ ဓာတုဝသေန ဝါ ဥပဋ္ဌာတိ, အထဝါ 'န ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိလက္ခဏ'န္တိ သညီ ဟောတိ, အာစရိယေန ကထိတမေဝ ကပ္ပေတွာ ဂဏှာတိ။ 'ပဋိကူလဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝုတ္တေပိ သစေ တဿ တထာ ကရောန္တဿ ပဋိကူလတော န ဥပဋ္ဌာတိ, ဝဏ္ဏဝသေန ဝါ ဓာတုဝသေန ဝါ ဥပဋ္ဌာတိ, အထဝါ 'နယိဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိလက္ခဏ'န္တိ သညီ ဟောတိ, အာစရိယေန ကထိတမေဝ ကပ္ပေတွာ ဂဏှာတိ။ 'ဓာတုဝသေန ဝါံ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝုတ္တေပိ သစေ တဿ တထာ ကရောန္တဿ ဓာတုတော န ဥပဋ္ဌာတိ, ဝဏ္ဏဝသေန ဝါ ပဋိကူလဝသေန ဝါ ဥပဋ္ဌာတိ, အထဝါ 'နယိဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိလက္ခဏ'န္တိ သညီ ဟောတိ, အာစရိယေန ကထိတမေဝ ကပ္ပေတွာ ဂဏှာတိ။ အယံ အာစရိယေန နိယမေတွာ ကထိတေ ဒေါသော။

ကိန္တိ ပန ဝတ္တဗ္ဗော ဟောတီတိ? 'ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ကထံ? 'ကေသကောဋ္ဌာသော လောမကောဋ္ဌာသောတိ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ပနဿ ဧဝံ ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿ ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌာတိ, အထာနေန ဩတအာစရိယဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ – 'အဟံ ဒွတ္တိံသာကာရံ ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောမိ; မယှံ ပန ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌာတီ'တိ။ အာစရိယေန 'ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိယ အကမ္မဋ္ဌာနံ, ဝိလက္ခဏံ ဝေ'န္တိ န ဝိသံဝါဒေတဗ္ဗံ။ 'သာဓု, သပ္ပုရိသ, ပုဗ္ဗေ တယာ ဝဏ္ဏကသိဏေ ပရိကမ္မံ ကတပုဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ။ ဧတဒေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ တုယှံ သပ္ပာယံ။ ဝဏ္ဏဝသေနေဝ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ တေနပိ ဝဏ္ဏဝသေနေဝ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

သော ဧဝံ ကရောန္တော အဇ္ဈတ္တံ နီလကံ ပီတကံ လောဟိတကံ ဩဒါတကန္တိ စတ္တာရိ ဝဏ္ဏကသိဏာနိ လဘတိ။ ကထံ? တဿ ဟိ ကေသလောမပိတ္တေသု စေဝ အက္ခီနဉ္စ ကာဠကဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏံ 'နီလံ နီလ'န္တိ မနသိကရောန္တဿ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ; ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ မေဒသ္မိံ ပန အက္ခီနဉ္စ ပီတကဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏံ 'ပီတကံ ပီတက'န္တိ မနသိကရောန္တဿ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ; ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ မံသလောဟိတေသု ပန အက္ခီနဉ္စ ရတ္တဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏံ 'လောဟိတကံ လောဟိတက'န္တိ မနသိကရောန္တဿ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ; ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ နခဒန္တစမ္မအဋ္ဌီသု ပန အက္ခီနဉ္စ ပဏ္ဍရဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏံ 'ဩဒါတံ ဩဒါတ'န္တိ မနသိကရောန္တဿ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ဣဒံ ဝဏ္ဏဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိဂမနံ။

အပရဿ ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿ ပဋိကူလတော ဥပဋ္ဌာတိ။ အထာနေန ဩတအာစရိယဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ အာစရိယေန 'ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိယ အကမ္မဋ္ဌာနံ, ဝိလက္ခဏံ တေ'န္တိ န ဝိသံဝါဒေတဗ္ဗံ။ 'သာဓု, သပ္ပုရိသ, ပုဗ္ဗေ တယာ ပဋိကူလမနသိကာရေ ယောဂေါ ကတော ဘဝိဿတိ။ တေဒေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ တုယှံ သပ္ပာယံ။ ပဋိကူလဝသေနေဝ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ တေနပိ ပဋိကူလဝသေန သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ တဿ ကေသာ နာမ 'အဇညာ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလာ'တိ ဧဝံ ပဋိကူလဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿ ပဋိကူလာရမ္မဏော ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သော ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ဣဒံ ပဋိကူလဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိဂမနံ။

အပရဿ ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿ ဓာတုတော ဥပဋ္ဌာတိ။ ဓာတုတော ဥပဋ္ဌဟန္တံ ကိဒိသံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတီတိ? ကေသာ တာဝ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတကုဏ္ဌတိဏကာနိ ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ လောမာ ပုရာဏဂါမဋ္ဌာနေ ဇာတဒဗ္ဗတိဏကာနိ ဝိယ။ နခါ ဒဏ္ဍကေသု ဌပိတမဓုကဖလဋ္ဌိကောသကာ ဝိယ။ ဒန္တာ မတ္တိကာပိဏ္ဍေ ပဝေသေတွာ ဌပိတအလာဗုဗီဇာနိ ဝိယ။ တစော ဝီဏာပဗ္ဗကေ ပရိယောနဒ္ဓအလ္လဂေါစမ္မံ ဝိယ, မံသံ ဘိတ္တိယံ အနုလိတ္တမတ္တိကာ ဝိယ။ နှာရု ဒဗ္ဗသမ္ဘာရဗဒ္ဓဝလ္လိ ဝိယ။ အဋ္ဌိ ဥဿာပေတွာ ဌပိတဘိတ္တိဒဗ္ဗသမ္ဘာရော ဝိယ။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ မဟာဝေဠုမှိ ပက္ခိတ္တသေဒိတဝေတ္တဂ္ဂံ ဝိယ။ ဝက္ကံ, ဟဒယံ, ယကနံ, ကိလောမကံ, ပိဟကံ, ပပ္ဖာသန္တိ ဣမေ ဆ ကောဋ္ဌာသာ သူနကာရဃရံ ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဒွတ္တိံသဟတ္ထံ အန္တံ လောဟိတဒေါဏိယံ သံဝေလ္လိတွာ ဌပိတဃရသပ္ပော ဝိယ။ အန္တဂုဏံ ပါဒပုဉ္ဆနကေ သိဗ္ဗိတရဇ္ဇုကာ ဝိယ။ ဥဒရိယံ ပရိသ္သာဝနေ သိထိလဗန္ဓတဏ္ဍုလံ ဝိယ။ ကရီသံ ဝေဏုပဗ္ဗေ ပက္ခိတ္တပဏ္ဍုမတ္တိကာ ဝိယ။ မတ္ထလုင်္ဂံ ဩမဒ္ဒိတွာ ဌပိတာ စတ္တာရော တဏ္ဍုလပိဋ္ဌပိဏ္ဍာ ဝိယ။ ဒွတ္တိံသဝိဓာ အာပောဓာတု ပဋိပါဋိယာ ဌပိတေသု ဒွတ္တိံသသု ဥဒကသရာဝကေသု ပူရိတဥဒကံ ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။

အထာနေန ဩတအာစရိယဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ အာစရိယေန 'ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိယ အကမ္မဋ္ဌာနံ, ဝိလက္ခဏံ တေ'န္တိ န ဝိသံဝါဒေတဗ္ဗံ။ 'သာဓု, သပ္ပုရိသ, ပုဗ္ဗေ တယာ ဓာတုမနသိကာရေ ယောဂေါ ကတော ဘဝိဿတိ။ တေဒေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ တုယှံ သပ္ပာယံ။ ဓာတုဝသေနေဝ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ တေနပိ ဓာတုဝသေန သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

တတ္ရိဒံ မနသိကာရမုခေနေဝ သဇ္ဈာယဝိဓာနံ – ဣဓ ဘိက္ခု 'ကေသာ သီသံ ပရိယောနဒ္ဓိတွာ ဌိတစမ္မေ ဇာတာ။ တေ န ဇာနန္တိ 'မယံ သီသံ ပရိယောနဒ္ဓိတွာ ဌိတစမ္မေ ဇာတာ'တိ; သီသံ ပရိယောနဒ္ဓိတွာ ဌိတစမ္မမ္ပိ န ဇာနာတိ 'ကေသာ မယိ ဇာတာ'တိ; အစေတနာ ဧတေ အဗျာကတာ သုညာ ထဒ္ဓါ ပတ္ထိန္နာ ပထဝီဓာတု သော'တိ မနသိကရောတိ။ 'လောမာ သရီရံ ပရိယောနဟနစမ္မေ ဇာတာ။ တေ န ဇာနန္တိ 'မယံ သရီရံ ပရိယောနဟနစမ္မေ ဇာတာ'တိ။ သရီရံ ပရိယောနဟနစမ္မမ္ပိ န ဇာနာတိ 'လောမာ မယိ ဇာတာ'တိ ဧတေပိ အစေတနာ။ နခါ အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂေသု ဇာတာ။ တေ န ဇာနန္တိ 'မယံ အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂေသု ဇာတာ'တိ။ အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂါနိပိ န ဇာနန္တိ 'နခါ အမှေသု ဇာတာ'တိ။ ဧတေပိ အစေတနာ။ ဒန္တာ ဟနုကဋ္ဌိကေ ဇာတာ။ တေ န ဇာနန္တိ 'မယံ ဟနုကဋ္ဌိကေ ဇာတာ'တိ။ ဟနုကဋ္ဌိကမ္ပိ န ဇာနာတိ 'ဒန္တာ မယိ ဇာတာ'တိ။ ဧတေပိ အစေတနာ။ တစော န ဇာနာတိ 'သရီရံ မယာ ပရိယောနဒ္ဓ'န္တိ။ သရီရမ္ပိ န ဇာနာတိ 'အဟံ တစေန ပရိယောနဒ္ဓ'န္တိ။ အယမ္ပိ အစေတနော။ မံသံ န ဇာနာတိ 'မယာ သရီရံ အနုလိတ္တ'န္တိ။ သရီရမ္ပိ န ဇာနာတိ 'အဟံ မံသေန အနုလိတ္တ'န္တိ။ ဣဒမ္ပိ အစေတနံ။ နှာရု န ဇာနာတိ 'အဟံ အဋ္ဌိပုဉ္ဇံ အာဗန္ဓိတွာ ဌိတ'န္တိ။ အဋ္ဌိပုဉ္ဇောပိ န ဇာနာတိ 'နှာရုဇာလေနာဟံ အာဗဒ္ဓေါ'တိ။ ဣဒမ္ပိ အစေတနံ။

သီသဋ္ဌိ န ဇာနာတိ 'အဟံ ဂီဝဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ။ ဂီဝဋ္ဌိကမ္ပိ န ဇာနာတိ 'မယိ သီသဋ္ဌိကံ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ။ ဂီဝဋ္ဌိ န ဇာနာတိ 'အဟံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ ဌိတ'န္တိ။ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကဋ္ဌိကောပိ ကဋိဋ္ဌိကံ ဦရုဋ္ဌိကံ ဇင်္ဃဋ္ဌိကံ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကံ န ဇာနာတိ 'အဟံ ပဏှိကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတ'န္တိ။ ပဏှိကဋ္ဌိကမ္ပိ န ဇာနာတိ 'အဟံ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ။ပေ.။ ဂီဝဋ္ဌိကံ န ဇာနာတိ 'အဟံ သီသဋ္ဌိကံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ။

ပဋိပါဋိယာ အဋ္ဌီနိ ဌိတာနိ ကောဋိယာ၊
အနေကသန္ဓိယမိတော န ကေဟိစိ။

ဗဒ္ဓော နဟာရူပံ ဇရာယ စောဒိတော၊
အစေတနော ကဋ္ဌကလိင်္ဂရူပမော။

‘ဣဒမ္ပိ အစေတနံ။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ; ဝက္ကံ။ပေ.။ မတ္ထလုင်္ဂံ အစေတနံ အဗျာကတံ သုညံ ထဒ္ဓံ ပတ္ထိန္နံ ပထဝီဓာတူ’တိ မနသိကရောတိ။ ‘ပိတ္တံ သေမှံ။ပေ.။ မုတ္တံ အစေတနံ အဗျာကတံ သုညံ ယူသဂတံ အာပောဓာတူ’တိ မနသိကရောတိ။

ဣမေ ဒွေဝ မဟာဘူတေ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥဒရေ ဥသ္မာ တေဇောဓာတု ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ, နာသာယ ဥဿာသ တယောဓာတု ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ။ ဣမေ စတ္တာရော မဟာဘူတေ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥပါဒါရူပံ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ။ မဟာဘူတံ နာမ ဥပါဒါရူပေန ပရိစ္ဆိန္နံ, ဥပါဒါရူပံ မဟာဘူတေန။ ယထာ အာတပေ နာမ ဆာယာယ ပရိစ္ဆိန္နော, ဆာယာ အာတပေန; ဧဝမေဝ မဟာဘူတံ ဥပါဒါရူပေန ပရိစ္ဆိန္နံ , ဥပါဒါရူပံ မဟာဘူတေန။ အထဿ ဧဝံ ‘‘စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ တေဝီသတိ ဥပါဒါရူပါနိ ရူပက္ခန္ဓော’’တိ ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ အာယတနဒ္ဓာတုဝသေန အရူပီနော ခန္ဓာ ဟာကဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ဣတိ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟော ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဟောန္တိ, ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒွါဒသာယတနာနိ ဟောန္တိ, ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော ဟောန္တီတိ ခန္ဓာယတနဓာတုဝသေန ယမကတာလကန္ဒံ ဖာလေန္တော ဝိယ ဒွေ ဝေ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတိ။

သော ‘‘ဣဒံ နာမရူပံ န အဟေတု န အပ္ပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တံ, သဟေတု သပ္ပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တံ။ ကော ပနဿ ဟေတု? ကော ပန ပစ္စယော’’တိ ဥပပရိက္ခန္တော ‘‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ တဏှာပစ္စယာ ကမ္မပစ္စယာ အာဟာရပစ္စယာ စာ’’တိ တဿ ပစ္စယံ ဝဝတ္ထပေတွာ ‘‘အတီတေပိ ပစ္စယာ စေဝ ပစ္စယသမုပ္ပန္နဓမ္မာ စ အနာဂတေပိ ဧတရဟိပိ ပစ္စယာ စေဝ ပစ္စယသမုပ္ပန္နဓမ္မာ စ, တတော ဥဒ္ဓံ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထိ, သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇော ဧဝ’’တိ – ဧဝံ တီသု အဒ္ဓါသု ကင်္ခံ ဝိတရတိ။ အယံ ပန ဝိပဿနာသင်္ခါရသလ္လက္ခဏာ **ဉာတပရိညာ** နာမ။

ဧဝံ သင်္ခါရေ သလ္လက္ခေတွာ ဌိတဿ ပန ဘိက္ခုနော ဒသဗလဿ သာသနေ မူလံ ဩတိဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ, ပတိဋ္ဌာ လဒ္ဓါ နာမ, စူဠသောတာပန္နော နာမ ဟောတိ နိယတဂတိကော။ တထာရူပံ ပန ဥတုသပ္ပာယံ, ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ, ဘောဇနသပ္ပာယံ, ဓမ္မသဝဏသပ္ပာယံ လဘိတွာ ဧကာသနေ ဧကပလ္လင်္ကေဝရဂတော တိဏ္ဏံ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ ဝိပဿနာပဋိပဋိယာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ဂဏှာတီတိ ဣဒံ ဓာတုဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိဂမနံ။

ယဿ ပန နေဝ ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌာတိ န ပဋိကူလတော န သုညတော တေန ‘န မေ ဥပဋ္ဌာတီ’တိ န ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ကောဋ္ဌာသမနသိကာရေနေဝ ပန ယောဂေါ ကာတဗ္ဗော။ ပောရာဏကတ္ထေရာ ကိရ ‘ကောဋ္ဌာသမနသိကာရောဝ ပမာဏ’န္တိ အာဟံသု။ ဣစ္စဿ ပုနပ္ပုနံ ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿ ကောဋ္ဌာသာ ပဂုဏာ ဟောန္တိ။ ကဒါ ပန ပဂုဏာ နာမ ဟောန္တီတိ? ယဒါ ‘ကေသာ’တိ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ မနသိကာရော ဂန္တွာ ‘မတ္ထလုင်္ဂ’န္တိ အန္တိမကောဋ္ဌာသေ ပတိဋ္ဌာတိ, ‘မတ္ထလုင်္ဂ’န္တိ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ မနသိကာရော အာဂန္တွာ ‘ကေသာ’တိ အာဒိကောဋ္ဌာသေ ပတိဋ္ဌာတိ။

အထဿ ယထာ နာမ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဒွတ္တိံသဝဏ္ဏာနံ ပုပ္ဖာနံ ကေသုတ္တဂန္ထိတံ မာလံ ဩလောကေန္တဿ ပဋိပဋိယာ တ ပန နိခါတေ ဒွတ္တိံသဝတိဟဒေ ပဋိက္ကမိတွာ ဩလောကေန္တဿ ပဋိပဋိယာဝ ဒွတ္တိံသဝဏ္ဏာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝတိဟအ တ ဟာကဋ္ဌာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ ဒွတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိစရန္တာ တိရစ္ဆာနဂတာပိ မနုဿာပိ သတ္တာတိ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ကောဋ္ဌာသာတိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ခါဒနီယဘောဇနီယံ ကောဋ္ဌာသန္တရေ ပက္ခိပ္ပမာနံ ဝိယ ဟောတိ။

ကောဋ္ဌာသာနံ ပဂုဏကာလတော ပဋ္ဌာယ တီသု မုခေသု ဧကေန မုခေန ဝိမုစ္စိဿတိ။ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝဏ္ဏတော တ ပဋိကူလတော တ သုညတော တ ဥပဋ္ဌာတိ ။ ယထာ နာမ ပူဝေ ပစိတုကာမာ ဣတ္ထီ မဒ္ဒိတွာ ဌပိတပိဋ္ဌတော ယံ ယံ ဣစ္ဆတိ တံ တံ ပစတိ, ယထာ တ ပန သမေ ဘူမိပ္ပဒေသေ ဌပိတံ ဥဒကပူရံ ကုမ္ဘံ ယတော ယတော အာဝိဉ္ဆန္တိ တတော တတောဝ ဥဒကံ နိက္ခမတိ; ဧဝမေဝ ကောဋ္ဌာသာနံ ပဂုဏကာလတော ပဋ္ဌာယ တီသု မုခေသု ဧကေန မုခေန ဝိမုစ္စိဿ

သတိ။ အာကင်္ခမာနဿ ဝဏ္ဏတော, အာကင်္ခမာနဿ ပဋိကူလတော, အာကင်္ခမာနဿ သုညတော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌဟိဿတီတိယေဝ။ အယံ တေတ္တကော ဥဂ္ဂဟသန္ဓိ နာမ။ ဣမသ္မိံ ဥဂ္ဂဟသန္ဓိသ္မိံ ဌတ္ွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဘိက္ခူ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။

ယဿ ပန ဥဂ္ဂဟသန္ဓိသ္မိံ ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဥပဋ္ဌာတိ, တေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ, သစေ ယတ္ထ အာစရိယော ဝသတိ, သော အာတသော သပ္ပာယော ဟောတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ; နော စေ, သပ္ပာယဋ္ဌာနေ ဝသိတဗ္ဗံ။ ဝသန္တေန အဋ္ဌာရသ ဝိဟာရဒောသေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂) ဝဇ္ဇေတွာ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေ သေနာသနေ ဝသိတဗ္ဗံ, သယမ္ပိ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ တတော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တေန ရတ္တိဋ္ဌာနံ တ ဒိဝဋ္ဌာနံ တ ပဝိသိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကာတဗ္ဗံ။

ကထံ? အာဒိတော တာဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အနုပုဗ္ဗတော မနသိကာတဗ္ဗံ, န ဧကန္တရိကာ။ အနုပုဗ္ဗတော မနသိကရောန္တော ဟိ ဒ္ဝတ္တိံသပဒံ နိဿေဏိံ ပဒပဋိပာဋိယာ အက္ကမန္တော ဟသာဒံ အာရုယှ ဟသာအနိသံသံ အနုဘဝနကပုရိသော ဝိယ ‘ကေသာ လောမာ’တိ ပဋိပာဋိယာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော ကမ္မဋ္ဌာနတော စ န ပရိဟာယတိ, ဟသာအနိသံသသဒိသေ စ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ အနုဘဝတိ။ အနုပုဗ္ဗတော မနသိကရောန္တေနာပိ စ နာတိသီဃတော နာတိသဏိကတော မနသိကာတဗ္ဗံ။ အတိသီဃတော မနသိကရောန္တဿ ဟိ ကိဉ္စာပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပဂုဏံ ဟောတိ, အဝိဘူတံ ပန ဟောတိ။ တတ္ထ ဩပမ္မံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

အတိသဏိကတော မနသိကရောန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိယောသာနံ န ဂစ္ဆတိ, အန္တရာဝ ဩသက္ကိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော တိယောဇနံ မဂ္ဂံ သာယံ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ ပဋိပန္နော နိက္ခန္တဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ သီတလစ္ဆာယံ ဒိသွာ ဝိဿမတိ, ရမဏီယံ တလိကတလံ ဒိသွာ ပိဋ္ဌိံ ပသာရေတိ, ဝနပေက္ခရဏိံ ဒိသွာ ဟာနီယံ ပိဝတိ နှာယတိ, ပဗ္ဗတံ ဒိသွာ အာရုယှ ပဗ္ဗတရာမဏေယျကံ ပဿတိ, တံ အန္တရာယေဝ သီဟော တ ဗျဂ္ဃော တ ဒီပိ တ ဟနတိ, စောရာ တ ပန ဝိလုပ္ပန္တိ စေဝ ဟနန္တိ စ; ဧဝမေဝ အတိသဏိကံ မနသိကရောန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိယောသာနံ န ဂစ္ဆတိ, အန္တရာဝ ဩသက္ကိတဗ္ဗံ ဟောတိ။

တသ္မာ နာတိသီဃံ နာတိသဏိကံ ဧကေဒိဝသံ တိံသတရေ မနသိကာတဗ္ဗံ; ဟတောဝ ဒသ တရေ, မဇ္ဈန္ဟိကေ ဒသ တရေ, သာယနှေ ဒသ တရေ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော, နော ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ ဟိ ဟတောဝ ဥဋ္ဌာယ မုခံ နောဓောဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ခာဒနီယံ ဘောဇနီယံ နော ခာဒိတုံ နော ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ; တေံ ပန ဝဋ္ဋေယျ; ဣဒမေဝ ဧကန္တေန နော ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ; ကရောန္တော မဟန္တံ အတ္ထံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ။ ယထာ ဟိ ဧကဿ ပုရိသဿ တိဏံ ခေတ္တာနိ; ဧကံ ခေတ္တံ အဋ္ဌကုမ္ဘံ ဒေတိ, ဧကံ သောဠသ, ဧကံ ဒ္ဝတ္တိံသ; တေန တီဏိပိ ခေတ္တာနိ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ အသက္ကောန္တေန ဒ္ဝေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဧကံ ဒ္ဝတ္တိံသကုမ္ဘဒာယကမေဝ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗံ; တတ္ထေဝ ကသနဝပနနိဒ္ဒါနာဒီနိ ကာတဗ္ဗာနိ; တဒေဝဿ ဣတရေသု ဒ္ဝီသု ဥဋ္ဌာနကအာယံ ဒဿတိ; ဧဝမေဝ သေသံ မုခဓောဝနာဒိကမ္မံ ဆဍ္ဍေတွာပိ ဧတ္ထေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, နော ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကရောန္တော မဟန္တံ အတ္ထံ ဂဏှိတွာ တိဋ္ဌတီတိ ဧတ္တာဝတာ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ နာမ ကထိတာ။

ဧဝံ ပဋိပန္နေနာပိ ဝိက္ခေပေ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော။ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္ဟိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ စိတ္တေ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပံ ဂစ္ဆန္တေ ကမ္မဋ္ဌာနတော ပရိဟာယတိ, ဝဋ္ဋဘယံ သမတိက္ကမိတုံ န သက္ကောတိ။ ယထာ ဟိ ဧကော ပုရိသော သဟဿုဒ္ဓာရံ သာဓေတွာ ဝမ္မိံ လဘိတွာ အဒ္ဓာနံ ပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ ကုမ္ဘီလမကရကဟရက္ခသသမုဋ္ဌိတာယ ဂမ္ဘီရဂိရိကန္ဒရာယ ဥပရိ အတ္ထတံ ဧကပဒိကံ ဒဏ္ဍကသေတုံ အာရုယှ ဂစ္ဆန္တော အက္ကမနပဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ပရိပတိတွာ ကုမ္ဘီလာဒိဘတ္တံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ အယမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သစိတ္တေ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပံ ဂစ္ဆန္တေ ကမ္မဋ္ဌာနတော ပရိဟာယတိ, ဝဋ္ဋဘယံ သမတိက္ကမိတုံ န သက္ကောတိ။

တတ္ရိဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ပုရိသဿ သဟဿုဒ္ဓာရံ သာဓေတွာ ဝမ္မိံ လဒ္ဓကာလော ဝိယ ဟိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အာစရိယသန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဟိတကာလော; အန္တရာ ဂမ္ဘီရဂိရိကန္ဒရာ ဝိယ သံသာရော; တ

ဿ ကုမ္ဘီလာဒီဟိ ဒဋ္ဌကာလော ဝိယ ဝဋ္ဋမူလကာနိ မဟာဒုက္ခာနိ; ဧကပဒိကဒဏ္ဍကသေတု ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သဇ္ဈာယဝီထိ; တဿ ပုရိသဿ ဧကပဒိကံ ဒဏ္ဍကသေတုံ အာရုယှ အက္ကမနပဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တဿ ပရိပတိတွာ ကုမ္ဘီလာဒီနံ ဘတ္တဘာဝံ အာပန္နကာလော ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနတော ပရိဟာယိတွာ ဝဋ္ဋဘယံ သမတိက္ကမိတုံ အသမတ္ထဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တသ္မာ ကေသာ မနသိကာတဗ္ဗာ။ ကေသေ မနသိကရိတွာ စိတ္တုပ္ပါဒဿ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟိတွာ သုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ 'လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော'တိ မနသိကာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ မနသိကရောန္တော ကမ္မဋ္ဌာနတော န ပရိဟာယတိ, ဝဋ္ဋဘယံ သမတိက္ကမတိ။ ဩပမ္မံ ပနေတ္ထ တဒေဝ ပရိဝတ္တေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဟဿုဒ္ဓါရံ သာဓေတွာ ဝုဍ္ဎိံ လဘိတွာ ဆေကဿ ပုရိသဿ ဒဏ္ဍကသေတုံ အာရုယှ နိဝါသနပါရုပနံ သံဝိဓာယ ဓာတုပတ္ထဒ္ဓကာယံ ကတွာ သောတ္ထိနာ ပရတီရဂမနံ ဝိယ ဆေကဿ ဘိက္ခုနော ကေသေ မနသိကရိတွာ စိတ္တုပ္ပါဒဿ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟိတွာ သုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ 'လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော'တိ မနသိကရောန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနတော အပရိဟာယိတွာ ဝဋ္ဋဘယံ သမတိက္ကမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဏ္ဏတ္တိံ သမတိက္ကမန္တော မနသိကာတဗ္ဗံ။ 'ကေသာ လောမာ'တိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ 'ပဋိကူလံ ပဋိကူလ'န္တိ သတိ ဌပေတဗ္ဗာ။ ပဌမံယေဝ ပန ပဋိကူလတော န ဥပဋ္ဌာတိ ။ ယာဝ န ဥပဋ္ဌာတိ တာဝ ပဏ္ဏတ္တိ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ။ ယဒာ ဥပဋ္ဌာတိ တဒာ ပဏ္ဏတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ 'ပဋိကူလ'န္တိ မနသိကာတဗ္ဗံ။ ကရောန္တေန စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ပဋိကူလတော မနသိကာတဗ္ဗာ။ တစပဉ္စကသ္မိဉှိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေနေဝ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ပဋိကူလံ လဗ္ဘတိ။ သေသေသုပိ ယံ ယံ လဗ္ဘတိ, တဿ တဿ ဝသေန မနသိကာရော ပဝတ္တေတဗ္ဗော။

တတ္ထ ကေသာဒယော ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသာ သုဘနိမိတ္တံ ရာဂဋ္ဌာနိယံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏန္တိ သင်္ခံ ဂတာ။ ယေ ကေစိ ရဇ္ဇနကသတ္တာ နာမ, သဗ္ဗေ တေ ဣမေသု ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု ရဇ္ဇန္တိ။ အယံ ပန ဘိက္ခု မဟာဇနဿ ရဇ္ဇနဋ္ဌာနေ 'ပဋိကူလ'န္တိ အပ္ပနံ ပါပေတိ။ တတ္ထ အပ္ပနာပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ပရတော အကိလမန္တောဝ အပ္ပနံ ပါပုဏာတိ။

တတြိဒံ ဩပမ္မံ – ယထာ ဟိ ဆေကော ဓနုဂ္ဂဟော ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ကမ္မဝရံ လဘိတွာ သန္နဒ္ဓပဉ္စာဝုဓော တတ္ထ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဒွတ္တိံသ စောရေ ဒိသွာ တေသု ပဉ္စ စောရဇေဋ္ဌကေ ဃာတေယျ; တေသံ ဃာတိတကာလတော ပဋ္ဌာယ တေသု ဒွေဝ ဧကမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇမာနာ နာမ န ဟောန္တိ; ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဓနုဂ္ဂဟဿ ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ကမ္မဝရံ လဒ္ဓကာလော ဝိယ ဟိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အာစရိယသန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဌိတကာလော; ဒွတ္တိံသ စောရာ ဝိယ ဒွတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသာ; ပဉ္စ စောရဇေဋ္ဌကာ ဝိယ ကေသာဒယော ပဉ္စ; စောရဇေဋ္ဌကာနံ ဃာတိတကာလော ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သဗ္ဗသတ္တာနံ ရဇ္ဇနဋ္ဌာနေ တစပဉ္စကေ 'ပဋိကူလ'န္တိ အပ္ပနာယ ပါပိတကာလော; သေသစောရာနံ ပါဏိပ္ပဟာရေနေဝ ပလာယိတကာလော ဝိယ သေသကောဋ္ဌာသေသု အကိလမန္တဿေဝ အပ္ပနာပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ပဏ္ဏတ္တိံ သမတိက္ကမန္တေန စ အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော မနသိကာရော ပဝတ္တေတဗ္ဗော – ကေသေ မနသိကရောန္တေန မနသိကရောန္တေနေဝ ကေသေသု သာပေက္ခေန ဟုတွာ လောမေသု သတိ ပေသေတဗ္ဗာ။ ယာဝ လောမာ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ တာဝ 'ကေသာ ကေသာ'တိ မနသိကာတဗ္ဗာ။ ယဒာ ပန လောမာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ တဒာ ကေသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ လောမေသု သတိ ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ နခါဒီသုပိ မနသိကာရော ပဝတ္တေတဗ္ဗော။

တတြိဒံ ဩပမ္မံ – ယထာ ဟိ ဇလူကာ ဂစ္ဆမာနာ ယာဝ ပုရတော ပတိဋ္ဌံ န လဘတိ တာဝ ပစ္ဆတော နင်္ဂုဋ္ဌေန ဂဟိတဋ္ဌာနံ န မုဉ္စတိ; ယဒာ ပန ပုရတော ပတိဋ္ဌံ လဘတိ တဒာ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဥက္ခိပိတွာ မုခေန ဂဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေတိ; ဧဝမေဝ ကေသေ မနသိကရောန္တေန မနသိကရောန္တေနေဝ ကေသေသု သာပေက္ခေန ဟုတွာ လောမေသု သတိ ပေသေ

တဗ္ဗာ။ ယာဝ လောမာ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ တာဝ ‘ကေသာ ကေသာ’တိ မနသိကာတဗ္ဗာ။ ယဒါ လောမာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ တဒါ ကေသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ လောမေသု သတိ ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ နခါဒီသုပိ မနသိကာရော ပဝတ္တေတဗ္ဗော။

ဧဝံ ပဝတ္တေန္တေန အပ္ပနာ ဟောတီတိ ဝုတ္တမနသိကာရကောသလ္လံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ ကထံ? ဣဒဉှိ အပ္ပနာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တဿ အပ္ပနံ ဟာပုဏာတိ; ပဌမံ ယေဝ တာဝ န ဥပဋ္ဌာတိ; အနမတဂ္ဂသ္မိဉှိ သံသာရဝဋ္ဋေ စ နာနာရမ္မဏေသု ဝမိုတံ စိတ္တံ ‘ကေသာ’တိ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ သဗ္ဗောယသောတာနုသာရေန ဂန္တွာ မတ္ထလုင်္ဂေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ‘မတ္ထလုင်္ဂ’န္တိ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ သဗ္ဗောယသောတာနုသာရေန အာဂန္တွာ ကေသေသု ပတိဋ္ဌာတိ။ မနသိကရောန္တဿ မနသိကရောန္တဿ ပန သော သော ကောဋ္ဌာသော ဥပဋ္ဌာတိ။ သတိ သမာဓိနာပိ တိဋ္ဌမာနာ ပဝတ္တတိ။ တေန ယော ယော ကောဋ္ဌာသော အဓိကတရံ ဥပဋ္ဌာတိ တတ္ထ တတ္ထ ဒုတိယုဏ္ဏေန ယောဂံ ကတွာ အပ္ပနာ ဟာပေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ အပ္ပနာယ ဟာပိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသကောဋ္ဌာသေသု အကိလမန္တော အပ္ပနံ ဟာပေတိ။ တတ္ထ တာလဝနမက္ကဋောဝ ဩပမ္မံ။

အပိစေတ္ထ ဧဝမ္ပိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဒွတ္တိံသတာလကသ္မိဉှိ တာလဝနေ မက္ကဋော ပဋိဝသတိ။ တံ ဂဟေတုကာမော လုဒ္ဒော ကောဋိယံ ဌိတတာလမူလေ ဌတွာ ဥက္ကုဋ္ဌိမကာသိ။ မာနဇာတိကော မက္ကဋော တံ တံ တာလံ လင်္ဃိတွာ ပရိယန္တတာလေ အဋ္ဌာသိ။ လုဒ္ဒော တတ္ထပိ ဂန္တွာ ဥက္ကုဋ္ဌိမကာသိ။ မက္ကဋော ပုန တထေဝ ပုရိမတာလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သော အပရာပရံ အနုဗန္ဓိယမာနော ကိလမန္တော တဿ တဿေဝ တာလဿ မူလေ ဌတွာ ဥက္ကုဋ္ဌုက္ကုဋ္ဌိကာလေ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆန္တော အတိကိလမန္တော ဧကဿ တာလဿ မကုဋ္ဌပဏ္ဏသူစိံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ ခန္ဓကောဋိယာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဂဏှန္တောပိ န ပလာယတိ။

တတ္ထ ဒွတ္တိံသ တာလာ ဝိယ ဒွတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသာ; မက္ကဋော ဝိယ စိတ္တံ; လုဒ္ဒော ဝိယ ယောဂါဝစရော; လုဒ္ဒေန တာလမူလေ ဌတွာ ဥက္ကုဋ္ဌိကာလေ မာနဇာတိကဿ မက္ကဋဿ ပလာယိတွာ ပရိယန္တကောဋိယံ ဌိတကာလော ဝိယ အနမတဂ္ဂေ သံသာရဝဋ္ဋေ စ နာနာရမ္မဏေသု ဝမိုတစိတ္တဿ ‘ကေသာ’တိ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ သဗ္ဗောယသောတာနုသာရေန ဂန္တွာ မတ္ထလုင်္ဂေ ပတိဋ္ဌာနံ; ပရိယန္တကောဋိယံ ဌတွာ ဥက္ကုဋ္ဌေ ဩရိမကောဋိံ အာဂမနကာလော ဝိယ ‘မတ္ထလုင်္ဂ’န္တိ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ သဗ္ဗောယသောတာနုသာရေန ဂန္တွာ ကေသေသု ပတိဋ္ဌာနံ; အပရာပရံ အနုဗန္ဓိယမာနဿ ကိလမန္တဿ ဥက္ကုဋ္ဌုက္ကုဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဥဋ္ဌာနကာလော ဝိယ မနသိကရောန္တဿ မနသိကရောန္တဿ တသ္မိံ တသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ ဥပဋ္ဌဟန္တေ သတိယာ ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာယ ဂမနံ; ခန္ဓကောဋိယာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဂဏှန္တဿာပိ အပလာယနကာလော ဝိယ ယော ကောဋ္ဌာသော အဓိကတရံ ဥပဋ္ဌာတိ, တသ္မိံ ဒုတိယုဏ္ဏံ မနသိကာရံ ကတွာ အပ္ပနာယ ဟာပနံ။

တတ္ထ အပ္ပနာယ ဟာပိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသကောဋ္ဌာသေသု အကိလမန္တောဝ အပ္ပနံ ဟာပေဿတိ။ တဿာ ‘ပဋိကူလံ ပဋိကူလ’န္တိ ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ သမန္နာဟရိတဗ္ဗံ, တက္ကာဟတံ ဝိတက္ကာဟတံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကရောန္တဿ စတ္တာရော ခန္ဓာ ပဋိကူလာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, အပ္ပနံ ဟာပုဏာတိ။ ပုဗ္ဗဘာဂစိတ္တာနိ ပရိကမ္မူပစာရသင်္ခါတာနိ သဝိတက္ကသဝိစာရာနီတိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ဧကံ ပန ကောဋ္ဌာသံ မနသိကရောန္တဿ ဧကမေဝ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ပဋိယေက္ကံ မနသိကရောန္တဿ ဒွတ္တိံသ ပဌမဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဟတ္ထေ ဂဟိတပဉှာဝတ္ထု ဟာကတိကမေဝ။

သော တံ နိမိတ္တန္တိ သော ဘိက္ခု တံ ကမ္မဋ္ဌာနနိမိတ္တံ။ **အာသေဝတီ**တိ သေဝတိ ဘဇတိ။ **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ။ **ဗဟုလီကရောတီ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကရောတိ။ **သွာဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတီ**တိ သုဝဝတ္ထိတံ ကရောတိ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ကာယေ စိတ္တံ ဥပသံဟရတီ**တိ ဧဝံ ကတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ပရဿ ကာယေ အတ္တနော စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ ဌပေတိ ပေသေတိ။

အတ္ထိဿ ကာယေတိ အတ္ထိ အဿ ကာယော။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါကာယေ စိတ္တံ ဥပသံဟရတီ**တိ ကာလေန အတ္တနော ကာလေန ပရဿ ကာယေ စိတ္တံ ဥပနာမေတိ။ **အတ္ထိ ကာယေ**တိ ဣဒံ ယသ္မာ န ကေဝလံ အတ္တနော ကာယော နာပိ ပရဿေဝ ကာယော အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန အတ္တနော ဇီဝမာနကသရီရေ ‘ပဋိကူလ’န္တိ ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ အပ္ပနာပိ ဥပစာရမ္ပိ ဇာယတိ။ ပရဿ ဇီဝမာနကသရီရေ ‘ပဋိကူလ’န္တိ မနသိကရောန္တဿ

သ နေဝ အပ္ပနာ ဇာယတိ, န ဥပစာရံ။ နနု စ ဒသသု အသုဘေသု ဥဘယမ္ပေတံ ဇာယတီတိ? အာမ, ဇာယတိ။ တာနိ ဟိ အနုဟာဒိန္နကပကၡေ ဌိတာနိ။ တသ္မာ တတ္ထ အပ္ပနာပိ ဥပစာရမ္ပိ ဇာယတိ။ ဣဒံ ပန ဥပာဒိန္နကပကၡေ ဌိတံ။ တေနေဝေတ္ထ ဥဘယမ္ပေတံ န ဇာယတိ။ အသုဘာနုပဿနာသင်္ခါတာ ပန ဝိပဿနာဘာဝနာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗေ ကိံ ကထိတန္တိ? သမထဝိပဿနာ ကထိတာ။

ဣအာနေတ္ထ ဇေဝံ သဗ္ဗံ မနသိကာရသာဓာရဏံ ပကိဏ္ဏကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟု –

နိမိတ္တတော လက္ခဏတော၊ ဓာတုတော အထ သုညတော။
ခန္ဓာဒိတော စ ဝိညေယ်ျော၊ ကေသာဒီနံ ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ **'နိမိတ္တတော'** တိ ဒွတ္တိံသာကာရေ သဋ္ဌိသတံ နိမိတ္တာနိ, ယေသံ ဝသေန ယောကဝစရော ဒွတ္တိံသာကာရံ ကောဋ္ဌာသတော ပရိဂ္ဂဏှာတိ, သေယျထိဒံ – ကေသဿ ဝဏ္ဏနိမိတ္တံ, သဏ္ဌာနနိမိတ္တံ, ဒိသာနိမိတ္တံ, ဩကာသနိမိတ္တံ, ပရိစ္ဆေဒနိမိတ္တန္တိ ပဉ္စ နိမိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ လောမာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

'လက္ခဏတော' တိ ဒွတ္တိံသာကာရေ အဋ္ဌဝီသတိသတံ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ, ယေသံ ဝသေန ယောကဝစရော ဒွတ္တိံသာကာရံ လက္ခဏတော မနသိကရောတိ, သေယျထိဒံ – ကေသေ ထဒ္ဓတ္တလက္ခဏံ, အာဗန္ဓတ္တလက္ခဏံ, ဥဏှတ္တလက္ခဏံ, ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏန္တိ စတ္တာရိ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ။ လောမာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

'ဓာတုတော'တိ ဒွတ္တိံသာကာရေ "စတုဓာတုရော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော"တိ ဝုတ္တာသု ဓာတူသု အဋ္ဌဝီသတိသတံ ဓာတုယော ဟောန္တိ, ယာသံ ဝသေန ယောကဝစရော ဒွတ္တိံသာကာရံ ဓာတုတော ပရိဂ္ဂဏှာတိ, သေယျထိဒံ – ကေသေ ကက္ခဠတ္တာ ပထဝီဓာတု, အာဗန္ဓနတာ အာပောဓာတု, ဥဏှတာ တေဇောဓာတု, ဝိတ္ထမ္ဘနတာ ဝါယောဓာတူတိ စတဿော ဓာတုယော ဟောန္တိ။ လောမာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

'သုညတော'တိ ဒွတ္တိံသာကာရေ ဆန္နဝုတိ သုညတာ ဟောန္တိ, ယာသံ ဝသေန ယောကဝစရော ဒွတ္တိံသာကာရံ သုညတော ဝိပဿတိ, သေယျထိဒံ – ကေသာ သုညာ အတ္တေန တ အတ္တနိယေန တ နိစ္စေန တ ဓုဝေန တ သဿတေန တ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန တတိ။ ကေသေ တာဝ အတ္တသုညတာ, အတ္တနိယသုညတာ, နိစ္စဘာဝသုညတာတိ တိဿော သုညတာ ဟောန္တိ။ လောမာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

'ခန္ဓာဒိတော'တိ ဒွတ္တိံသာကာရေ ကေသာဒီသု ခန္ဓာဒိဝသေန ပရိဂ္ဂယှမာနေသု ကေသာ ကတိ ခန္ဓာ ဟောန္တိ, ကတိ အာယတနာနိ, ကတိ ဓာတုယော, ကတိ သစ္စာနိ, ကတိ သတိပဋ္ဌာနာနီတိအာဒိနာ နယေန ပေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

၃၅၇. ဇေဝံ အဇ္ဈတ္တာဒိဘေဒတော တိဝိဓေန ကာယာနုပဿနံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတ္ဝာ ဣအာနိ "ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော"တိအာဒီနိ ပအာနိ ဘာဇေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **အနုပဿီ** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ယာယ အနုပဿနာယ ကာယာနုပဿီ နာမ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမာ အနုပဿနာ? ယာ ပညာ ပဇာနနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အာတာပီ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ **ပညာ ပဇာနနာ**တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၆) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဥပေတော**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ အပိစ အာသေဝနဝသေန **ဥပေတော,** ဘာဝနာဝသေန သုဋ္ဌု ဥပေတောတိ **သမုပေတော ။ ဥပာဂတော သမုပာဂတော, ဥပပန္နော သမ္ပန္နော** တိ ဣမေသုပိ ဒွီသု ဒုကေသု အယမေဝ နယော။ ဗဟုလီကာရဝသေန ပန **သမန္နာဂတော** တိ ဇဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣမိနာ အာတာပေန ဥပေတော**တိ အာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝိဟရတီတိ ပဒေ 'တတ္ထ ကတမော ဝိဟာရော'တိ ပုစ္ဆံ အကတ္ဝာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ ဒေသေန္တော **ဣရိယတီ**တိအာဒိမာဟ။ တသ္သတ္ထော – စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ အညတရသမင်္ဂီဘာဝတော **ဣရိယတိ**။ တေဟိ ဣရိ

ယာပထစတုက္ကေဟိ ကာယသကဋ္ဌဝတ္တနေန **ဝတ္တတိ** ။ ဧကံ ဣရိယာပထဒုက္ခံ အပရေန ဣရိယာပထေန ဗာဓိတွာ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝေန သရီရက္ခနတော **ဟာလေတိ**။ ကေသ္မိံ ဣရိယာပထေ အသဏ္ဌာဟိတွာ သဗ္ဗိရိယာပထဝတနတော **ယပေတိ**။ တေန တေန ဣရိယာပထေန တထာ တထာ ကာယသ္သ ယာပနတော **ယာပေတိ**။ စိရကာလဝတ္တာပနတော **စရတိ**။ ဣရိယာပထေန ဣရိယာပထံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဇီဝိတဟရဏတော **ဝိဟရတိ**။

၃၆၂. **သေ့ဝဝ ကာယော လောကောတိ** ယသ္မိံ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ, သေ့ဝဝ ကာယော လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကော။ ယသ္မာ ပနဿ ကာယေ ပဟီယမာနံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ဝေဒနာဒီသုပိ ပဟီယတိ ဧဝ, တသ္မာ **ပဥ္စပိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ လောကော** တိ ဝုတ္တံ။

သန္တာတိအာဒီသုပိ နိရောဓဝသေန သန္တတာယ **သန္တာ**။ ဘာဝနာယ သမိတတ္တာ **သမိတာ**။ ဝတ္ထုပရိညာယ အပ္ပဝတ္တိဝူပသမဝသေန **ဝူပသန္တာ**။ နိရောဓသင်္ခာတံ အတ္ထံ ဂတာတိ **အတ္ထင်္ဂတာ** ။ ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိယာ ပဋိဗာဟိတတ္တာ အတိဝိယ အတ္ထံ ဂတာတိ **အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာ။ အပ္ပိတာ** တိ ဝိနာသိတာ, အပ္ပဝတ္တိယံ ဌပိတာတိပိ အတ္ထော။ **ဗျပ္ပိတာ**တိ သုဝိနာသိတာ, အတိဝိယ အပ္ပဝတ္တိယံ ဌပိတာတိပိ အတ္ထော။ ယထာ ပုန န အန္ဝဝသ္သဝန္တိ ဧဝံ သောသိတတ္တာ **သောသိတာ**။ သုဋ္ဌု သောသိတာတိ **ဝိသောသိတာ** , သုက္ခာပိတာတိ အတ္ထော။ ဝိဂတန္တာ ကတာတိ **ဗျန္တီကတာ**။ ဧတ္တ စ အနုပဿနာယ ကမ္မဋ္ဌာနဝိဟာရေန ကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ကာယပရိဟရဏံ, အာတာပေန သမ္မပ္ပဓာနံ, သတိသမ္ပဇညေန ကမ္မဋ္ဌာနပရိဟရဏူပာယော; သတိယာ ဝါ ကာယာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓော သမထော, သမ္ပဇညေန ဝိပဿနာ, အဘိဇ္ဈာဒောမနဿဝိနယေန ဘာဝနာဖလံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကာယာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေဒနာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၆၃. ဝေဒနာနုပဿနာနိဒ္ဒေသေပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသဒိသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော**တိအာဒီသု ပန **သုခံ ဝေဒန**န္တိ ကာယိကံ ဝါ စေတသိကံ ဝါ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော 'အဟံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကာမံ ဥတ္တာနသေယ္ယကာပိ ဒါရကာ ထညပိဝနာဒိကာလေ သုခံ ဝေဒယမာနာ 'သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမာ'တိ ပဇာနန္တိ, န ပနေတံ ဧဝရူပံ ဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပဉှိ ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ နပ္ပဇဟတိ, သတ္တသညံ န ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ဝါ န ဟောတိ။ ဣမဿ ပန ဘိက္ခုနော ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ ပဇဟတိ, သတ္တသညံ ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ စ ဟောတိ။ 'ဣဒဉှိ ကော ဝေဒယတိ, ကဿ ဝေဒနာ, ကိံ ကာရဏာ ဝေဒနာ'တိ ဧဝံ သမ္ပဇာနဝေဒိယနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ကော ဝေဒယတီ**တိ? န ကောစိ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဝေဒယတိ။ **ကဿ ဝေဒနာ** တိ? န ကဿစိ သတ္တဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဝေဒနာ။ **ကိံ ကာရဏာ ဝေဒနာ**တိ? ဝတ္ထုအာရမ္မဏာ စ ပနေသာ ဝေဒနာ။ တသ္မာ ဧသ ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'တံ တံ သုခာဒီနံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတိ; တံ ပန ဝေဒနာပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ 'အဟံ ဝေဒယာမီ'တိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတီ'တိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီတိ သလ္လက္ခေန္တော 'ဧသ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, စိတ္တလပဗ္ဗတေ အညတရော ထေရော ဝိယ။

ထေရော ကိရ အဖာသုကကာလေ ဗလဝဝေဒနာယ နိတ္ထုနန္တော အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ။ တမေကော ဒဟရော အာဟ – ''ကတရံ တေ, ဘန္တေ, ဌာနံ ရုဇတီ''တိ? ''အာဝုသော, ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ရုဇနဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ; ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီ''တိ။ ''ဧဝံ ဇာနနကာလတော ပဋ္ဌာယ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ နော, ဘန္တေ''တိ။ ''အဓိဝါသေမိ, အာဝုသော''တိ။ ''အဓိဝါသနာ, ဘန္တေ, သေယျော''တိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ တတော ယာဝ ဟဒယာ ဖာလေသိ။ မဉ္စကေ အန္တာနိ ရာသီကတာနိ အဟေသုံ။ ထေရော ဒဟရဿ ဒဿေသိ – ''ဝဋ္ဋတာဝုသော, ဧတ္တကာ အဓိဝါသနာ''တိ? ဒဟရော တုဏှီ အဟောသိ။ ထေရော ဝီရိယသမာဓိံ ယောဇေတွာ သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ **သမသီသီ** ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ယထာ စ သုခံ, ဧဝံ ဒုက္ခံ။ပေ.။ နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ’’တိ ပဇာနာတိ။ ဣတိ ဘဂဝတာ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဝေဒနာဝသေန ကထေသိ။ ဒုဝိဓဉှိ ကမ္မဋ္ဌာနံ – ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ အရူပကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ; ရူပပရိဂ္ဂဟော အရူပပရိဂ္ဂဟောတိပိ တဒေဝ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော သင်္ခေပမနသိကာရဝသေန ဝါ ဝိတ္ထာရမနသိကာရဝသေန ဝါ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ ကထေသိ။ တဒုဘယမ္ပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ သဗ္ဗာကာရတော ဒဿိတမေဝ။

အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ပန ကထေန္တော ယေဘုယျေန ဝေဒနာဝသေန ကထေသိ။ တိဝိဓော ဟိ အရူပကမ္မဋ္ဌာနေ အဘိနိဝေသော – ဖဿဝသေန, ဝေဒနာဝသေန, စိတ္တဝသေနာတိ။ ကထံ? ဧကစ္စဿ ဟိ သံခိတ္တေန ဝါ ဝိတ္ထာရေန ဝါ ပရိဂ္ဂဟိတေ ရူပကမ္မဋ္ဌာနေ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ စိတ္တစေတသိကာနံ ပဌမာဘိနိပါတော တံ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဖဿော ပာကဋော ဟောတိ။ ဧကစ္စဿ တံ အာရမ္မဏံ အနုဘဝန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝေဒနာ ပာကဋာ ဟောတိ။ ဧကစ္စဿ တံ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိဇာနန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဝိညာဏံ ပာကဋံ ဟောတိ။

တတ္ထ ယဿ ဖဿော ပာကဋော ဟောတိ, သောပိ ‘န ကေဝလံ ဖဿောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; တေန သဒ္ဓိံ တဒေဝာရမ္မဏံ အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဉ္ဇာနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ, ဝိဇာနနမာနံ ဝိညာဏမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’တိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ယဿ ဝေဒနာ ပာကဋာ ဟောတိ, သောပိ ‘န ကေဝလံ ဝေဒနာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; တာယ သဒ္ဓိံ တဒေဝာရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဖဿောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဉ္ဇာနနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ, ဝိဇာနနမာနံ ဝိညာဏမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’တိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ယဿ ဝိညာဏံ ပာကဋံ ဟောတိ, သောပိ ‘န ကေဝလံ ဝိညာဏမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; တေန သဒ္ဓိံ တဒေဝာရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဖဿောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာပိ, သဉ္ဇာနနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’တိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။

သော ‘ဣမေ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ ကိံနိဿိတာ’တိ ဥပဓာရေန္တော ‘ဝတ္ထုနိဿိတာ’တိ ပဇာနာတိ။ ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယော; ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘‘ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ ဧတ္ထသိတံ, ဧတ္ထပဋိဗဒ္ဓ’’န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၅)။ သော အတ္ထတော ဘူတာနိ စေဝ ဥပါဒာရူပါနိ စ။ ဧဝမေတ္ထ ဝတ္ထု ရူပံ, ဖဿပဉ္စမကာ နာမန္တိ နာမရူပမေဝ ပဿတိ။ ရူပဉ္စေတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော, နာမံ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာတိ ပဉ္စက္ခန္ဓမတ္တံ ဟောတိ။ နာမရူပဝိနိမုတ္တာ ဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပဉ္စက္ခန္ဓဝိနိမုတ္တံ ဝါ နာမရူပံ နတ္ထိ။

သော ‘ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ကိံဟေတုကာ’တိ ဥပပရိက္ခန္တော ‘အဝိဇ္ဇာဒိဟေတုကာ’တိ ပဿတိ; တတော ပစ္စယော စေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ ဣဒံ; အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထိ; သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇမတ္တမေဝါတိ သပ္ပစ္စယနာမရူပဝသေနဝ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ ‘အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ’တိ သမ္မသန္တော ဝိစရတိ။ သော ‘အဇ္ဇ အဇ္ဇာ’တိ ပဋိဝေဓံ အာကင်္ခမာနော တထာရူပေ ဒိဝသေ ဥတုသပ္ပာယံ, ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ, ဘောဇနသပ္ပာယံ, ဓမ္မသဝနသပ္ပာယံ ဝါ လဘိတွာ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နောဝ ဝိပဿနံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဧဝံ ဣမေသံ တိဏ္ဏမ္ပိ ဇနာနံ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ ဟောတိ။

ဣဓ ပန ဘဂဝါ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဝေဒနာဝသေန ကထေသိ။ ဖဿဝသေန ဝါ ဟိ ဝိညာဏဝသေန ဝါ ကထိယမာနံ န ပာကဋံ ဟောတိ, အန္ဓကာရံ ဝိယ ခါယတိ။ ဝေဒနာဝသေန ပန ပာကဋံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဝေဒနာနံ ဥပ္ပတ္တိပါကဋတာယ။ သုခဒုက္ခဝေဒနာနဉှိ ဥပ္ပတ္တိ ပါကဋာ။ ယဒာ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သကလသရီရံ ခောဘေန္တံ မဒ္ဒန္တံ ဖရမာနံ အဘိသန္ဒယမာနံ သတဓောတသပ္ပိံ ခါဒာပယန္တံ ဝိယ, သတပါကတေလံ မက္ခာပယမာနံ ဝိယ, ဃဋသဟဿေန ပရိဠာဟံ နိဗ္ဗာပယမာနံ ဝိယ, ‘အဟော သုခံ! အဟော သုခ’န္တိ! ဝါစံ နိစ္ဆာရယမာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒာ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သကလသရီရံ ခောဘေန္တံ မဒ္ဒန္တံ ဖရမာနံ အဘိသန္ဒယမာနံ တတ္တဖာလံ ပဝေသေန္တံ ဝိယ, ဝိလီနတမ္ဗလောဟေန အာသိဉ္စန္တံ ဝိယ, သုက္ခတိဏဝနပ္ပတိမှိ အရညေ အရုဏ်ကောကလာပံ ပက္ခိပမာနံ ဝိယ ‘အဟော ဒုက္ခံ! အဟော ဒုက္ခန္တိ!’ ဝိပ္ပလာပယမာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ သုခဒုက္ခဝေဒနာနံ ဥပ္ပတ္တိ ပါကဋာ ဟောတိ။

အဒုက္ခမသုခါ ပန ဒုဒ္ဒီပနာ အန္ဓကာရာ အဝိဘူတာ။ သာ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာတပဋိက္ခေပဝသေန မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာတိ နယတော ဂဏှန္တဿ ပာကဋာ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? အန္တရာ ပိဋ္ဌိပါ

သာဏံ အာရုဟိတွာ ပလာယန္တဿ မိဂဿ အနုပထံ ဂစ္ဆန္တော မိဂလုဒ္ဒကော ပိဋ္ဌိပါသာဏဿ ဩရဘာဂေ အပရဘာဂေပိ ပဒံ ဒိသွာ မဇ္ဈေ အပဿန္တောပိ ‘ဣတော အာရုဠှော, ဣတော ဩရူဠှော, မဇ္ဈေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဣမိနာ ပဒေသေန ဂတော ဘဝိဿတီ’တိ နယတော ဇာနာတိ။ ဧဝံ အာရုဠှပဒဋ္ဌာနေ ပဒံ ဝိယ ဟိ သုခာယ ဝေဒနာယ ဥပ္ပတ္တိ ပာကဋာ ဟောတိ; ဩရုဠှပဒဋ္ဌာနေ ပဒံ ဝိယ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဥပ္ပတ္တိ ပာကဋာ ဟောတိ။ ‘ဣတော အာရုဠှော, ဣတော ဩရူဠှော, မဇ္ဈေ ဧဝံ ဂတော’တိ နယတော ဂဟဏံ ဝိယ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာတပဋိက္ခေပဝသေန မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာတိ နယတော ဂဏှန္တဿ ပာကဋာ ဟောတိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဝေဒနာဝသေန ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဒဿေသိ; န ကေဝလဉ္စ ဣဓေဝ ဧဝံ ဒဿေတိ, ဒီဃနိကာယမ္ပိ မဟာနိဒါနေ, သက္ကပဉှေ, မဟာသတိပဋ္ဌာနေ , မဇ္ဈိမနိကာယမ္ပိ သတိပဋ္ဌာနေ စ စူဠတဏှာသင်္ခယေ, မဟာတဏှာသင်္ခယေ, စူဠဝေဒလ္လေ, မဟာဝေဒလ္လေ, ရဋ္ဌပါလသုတ္တေ, မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ, ဓာတုဝိဘင်္ဂေ, အာနေဉ္ဇသပ္ပာယေ, သံယုတ္တနိကာယမ္ပိ စူဠနိဒါနသုတ္တေ, ရုက္ခောပမေ, ပရိဝီမံသနသုတ္တေ, သကလေ ဝေဒနာသံယုတ္တေတိ ဧဝံ အနေကေသု သုတ္တေသု ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဒဿေသိ။ ယထာ စ တေသု တေသု, ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဒဿေသိ။

တတ္ထ **သုခံ ဝေဒနန္တိ**အာဒီသု အယံ အပရောပိ ပဇာနနပရိယာယော – **သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတီ**တိ သုခဝေဒနာက္ခဏေ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ အဘာဝတော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ တေန ယာ ပုဗ္ဗေ ဘူတပုဗ္ဗာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, တဿာ ဣဒါနိ အဘာဝတော ဣမိဿာ စ သုခာယ ဣတော ပဌမံ အဘာဝတော ဝေဒနာ နာမ အနိစ္စာ အဒ္ဓုဝာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ –

> “ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, သုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ယသ္မိံ , အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ ဒုက္ခံ။ပေ။ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, အဒုက္ခမသုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ သုခာပိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန , ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ။ ဒုက္ခာပိ ခေါ။ပေ။ အဒုက္ခမသုခာပိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ။ပေ။ နိရောဓဓမ္မာ။ ဧဝံ ပဿံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သုတဝါ အရိယသာဝကော သုခာယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဒုက္ခာယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အဒုက္ခမသုခါယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ, ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ; ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတီ”တိ (မ. နိ. ၂.၂၀၅)။

သာမိသံ ဝါ သုခန္တိအာဒီသု **သာမိသာ သုခာ** နာမ ပဉ္စကာမဂုဏာမိသနိဿိတာ ဆ ဂေဟဿိတသောမနဿဝေဒနာ; **နိရာမိသာ သုခာ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မဿိတသောမနဿဝေဒနာ; **သာမိသာ ဒုက္ခာ** နာမ ဆ ဂေဟဿိတဒောမနဿဝေဒနာ; **နိရာမိသာ ဒုက္ခာ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မဿိတဒောမနဿဝေဒနာ; **သာမိသာ အဒုက္ခမသုခာ** နာမ ဆ ဂေဟဿိတဥပေက္ခာဝေဒနာ; **နိရာမိသာ အဒုက္ခမသုခာ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မဿိတဥပေက္ခာဝေဒနာ။ တာသံ ဝိဘာဂေါ ဥပရိပဏ္ဏာသေ ဆဠာယတနဝိဘင်္ဂေ (မ. နိ. ၃.၃၀၄ အာဒယော) အာဂတောယေဝ။ **သော တံ နိမိတ္တ**န္တိ သော တံ ဝေဒနာနိမိတ္တံ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ဝေဒနာသူ**တိ ပရပုဂ္ဂလဿ ဝေဒနာသု။ **သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာန**န္တိ ပရပုဂ္ဂလံ သုခဝေဒနံ ဝေဒယမာနံ။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ**တိ ကာလေန အတ္တနော ကာလေန ပရဿ ဝေဒနာသု စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဣမသ္မိံ တရေ ယသ္မာ နေဝ အတ္တာ, န ပရော နိယမိတော; တသ္မာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟမတ္တမေဝ ဒဿေတုံ “ဣဓ ဘိက္ခု သုခံ ဝေဒနံ သုခာ ဝေဒနာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန ပဗ္ဗေ သုဒ္ဓဝိပဿနာဝ ကထိတာတိ။

ဝေဒနာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စိတ္တာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. စိတ္တာနုပဿနာနိဒ္ဒေသေပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသဒိသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သရာဂံ ဝါ စိတ္တ**န္တိ အာဒီသု ပန **သရာဂ**န္တိ အဋ္ဌဝိဓံ လောဘသဟဂတံ။ **ဝီတရာဂ**န္တိ လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ ဣဒံ ပန ယသ္မာ သမ္မသနံ န ဓမ္မသမောဓာနံ, တသ္မာ ဣဓ ဧကပဒေပိ လောကုတ္တရံ န လဗ္ဘတိ။ ယသ္မာ ပဟာနေကဋ္ဌဝသေန ရာဂါဒီဟိ သဟ ဝတ္တန္တိ ပဟီယန္တိ, တသ္မာ ဒွီသု ပဒေသု နိပ္ပရိယာယေန န လဗ္ဘန္တီတိ န ဂဟိတာနိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ အကုသလစိတ္တာနိ နေဝ ပုရိမပဒံ, န ပစ္ဆိမပဒံ ဘဇန္တိ။ **သဒေါသ**န္တိ ဒုဝိဓံ ဒေါမနဿသဟဂတံ။ **ဝီတဒေါသ**န္တိ လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ သေသာနိ ဒသ အကုသလစိတ္တာနိ နေဝ ပုရိမပဒံ, န ပစ္ဆိမပဒံ ဘဇန္တိ။ **သမောဟ**န္တိ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဉ္စေဝ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဉ္စာတိ ဒုဝိဓံ။ ယသ္မာ ပန မောဟော သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ သေသာနိပိ ဣဓ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ ဣမသ္မိံ ယေဝ ဟိ ဒုကေ ဒွါဒသာကုသလစိတ္တာနိ ပရိယာဒိန္နာနီတိ။ **ဝီတမောဟ**န္တိ လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ **သံခိတ္တ**န္တိ ထိနမိဒ္ဓါနုပတိတံ။ ဧတဉ္ဟိ သင်္ကုစိတစိတ္တံ နာမ။ **ဝိက္ခိတ္တ**န္တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ။ ဧတဉ္ဟိ ပသဋစိတ္တံ နာမ။

မဟဂ္ဂတန္တိ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရဉ္စ။ **အမဟဂ္ဂတ**န္တိ ကာမာဝစရံ။ **သဥတ္တရ**န္တိ ကာမာဝစရံ။ **အနုတ္တရ**န္တိ ရူပါဝစရဉ္စ အရူပါဝစရဉ္စ။ တတြာပိ သဥတ္တရံ ရူပါဝစရံ, အနုတ္တရံ အရူပါဝစရမေဝ။ **သမာဟိတ**န္တိ ယဿ အပ္ပနာသမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ ဝါ အတ္ထိ။ **အသမာဟိတ**န္တိ ဥဘယသမာဓိရဟိတံ။ **ဝိမုတ္တ**န္တိ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုတ္တံ။ **အဝိမုတ္တ**န္တိ ဥဘယဝိမုတ္တိရဟိတံ; သမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တီနံ ပန ဣဓ ဩကာသောဝ နတ္ထိ။ **သရာဂမဿ စိတ္တ**န္တိ သရာဂံ အဿ စိတ္တံ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗေ သုဒ္ဓဝိပဿနာဝ ကထိတာတိ။

စိတ္တာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓမ္မာနုပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

နီဝရဏပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၆၇. ဧတ္တာဝတာ ယသ္မာ ကာယာနုပဿနာယ ရူပက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ ကထိတော, ဝေဒနာနုပဿနာယ ဝေဒနာက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ စိတ္တာနုပဿနာယ ဝိညာဏက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ တသ္မာ ဣဒါနိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မသီသေန သညာသင်္ခါရက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟမ္ပိ ကထေတုံ ဓမ္မာနုပဿနံ ဒဿေန္တော **ကထဉ္စ ဘိက္ခူ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သန္တ**န္တိ အဘိဏှသမုဒါစာရဝသေန သံဝိဇ္ဇမာနံ။ **အသန္တ**န္တိ အသမုဒါစာရဝသေန ဝါ ပဟီနတ္တာ ဝါ အဝိဇ္ဇမာနံ။ **ယထာ စာ**တိ ယေန ကာရဏေန ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ **တဉ္စ ပဇာနာတီ**တိ တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာနာတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ သုဘနိမိတ္တေ အယောနိသောမနသိကာရေန ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ **သုဘနိမိတ္တံ** နာမ သုဘမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ, သုဘာရမ္မဏမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ။ **အယောနိသောမနသိကာရော** နာမ အနုပါယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော, အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဝါ ဒုက္ခေ သုခန္တိ ဝါ အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဝါ အသုဘေ သုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သုဘနိမိတ္တံ။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အသုဘနိမိတ္တေ ပန ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ **အသုဘနိမိတ္တံ** နာမ အသုဘမ္ပိ အသုဘနိမိတ္တံ, အသုဘာရမ္မဏမ္ပိ အသုဘနိမိတ္တံ။ **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ ဥပါယမနသိကာရော ပထမနသိကာရော, အနိစ္စေ အနိစ္စန္တိ ဝါ ဒုက္ခေ ဒုက္ခန္တိ ဝါ အနတ္တနိ အနတ္တာတိ ဝါ အသုဘေ အသုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အသုဘနိမိတ္တံ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော အယမနာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ တ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာအယ, ဥပ္ပန္နဿ တ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဘိယ္ယောဘာတယ, ဝေပုလ္လာယာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – အသုဘနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော, အသုဘဘာဝနာနုယောဂေ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒွါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ ဒသဝိဓေဟိ အသုဘနိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဘာဝေန္တဿာပိ; ဣန္ဒြိယေသု ပိဟိတဒွါရဿာပိ ; စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ အာလောပါနံ ဩကာသေ သတိ ဥဒကံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလတာယ ဘောဇနေ မတ္တညုနောပိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော”တိ။ (ထေရဂါ. ၉၈၃)။

အသုဘကမ္မိကတိဿတ္ထေရသဒိသေ အသုဘဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ; ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒသအသုဘနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပဋိဃနိမိတ္တေ အယောနိသောမနသိကာရေန ပန ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ ပဋိဃမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ နာမ; ပဋိဃာရမ္မဏမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ။ အယောနိသောမနသိကာရော သဗ္ဗတ္ထ ဧကလက္ခဏောဝ။ တံ တသ္မိံ နိမိတ္တေ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဗျာပါဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဃနိမိတ္တံ။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ တ ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာအယ, ဥပ္ပန္နဿ တ ဗျာပါဒဿ ဘိယ္ယောဘာတယ ဝေပုလ္လာယာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

မေတ္တာယ ပန စေတောဝိမုတ္တိယာ ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ တတ္ထ မေတ္တာတိ ဝုတ္တေ အပ္ပနာပိ ဥပစာရောပိ ဝဋ္ဋတိ; စေတောဝိမုတ္တီတိ အပ္ပနာဝ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောဝ။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဗျာပါဒော ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“အတ္ထိ , ဘိက္ခဝေ, မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ တ ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာအယ, ဥပ္ပန္နဿ တ ဗျာပါဒဿ ဘိယ္ယောဘာတယ, ဝေပုလ္လာယာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂ ထောကံ ဝိသဒိသံ)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – မေတ္တာနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော, မေတ္တာဘာဝနာနုယောဂေ, ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏာ, ပဋိသင်္ခာနဗဟုလီကတာ , ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ ဩဒိဿကအနောဒိဿကဒိသာဖရဏာနညှိ အညတရဝသေန မေတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဗျာပါဒော ပဟီယတိ။ ဩဓိသော အနောဓိသော ဒိသာဖရဏဝသေန မေတ္တံ ဘာဝေန္တဿာပိ။ ‘တွံ တေဿ ကုဒ္ဓော ကိံ ကရိဿသိ, ကိမဿ သီလာဒီနိ ဝိနာသေတုံ သက္ခိဿသိ? နနု တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿသိ? ပရဿ ကုဇ္ဈနံ နာမ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရတတ္တအယောသလာကဂူထာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရံ ပဟရိတုကာမတာသဒိသံ ဟောတိ။ ဧသောပိ တဝ ကုဒ္ဓော ကိံ ကရိဿတိ? ကိံ တေ သီလာဒီနိ ဝိနာသေတုံ သက္ခိဿတိ? ဧသ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿတိ; အပ္ပဋိစ္ဆိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဋိဝါတခိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ ဧတဿ ဝေသော ကောဓော မတ္ထကေ ပတိဿတီ’တိ။ ဧဝံ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ, ဥဘယကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဋိသင်္ခာနေ ဌိတဿာပိ, အဿဂုတ္တတ္ထေရသဒိသေ မေတ္တာဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဗျာပါဒော ပဟီယတိ; ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု မေတ္တာနိဿိတသပ္ပာယကထာ

ယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဆ ဓမ္မာ ဗ္ယာပာဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’’တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပ ဟီနဿ ဗ္ယာပာဒဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

အရတီတိအာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရေန ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **အရတိ** နာမ ဥက္ကဏ္ဌိတတာ။ **တန္ဒီ** နာမ ကာယာလသိယတာ။ **ဝိဇမ္ဘိကာ** နာမ ကာယဝိနာမနာ။ **ဘတ္တသမ္မဒေါ** နာမ ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တပရိဠာ ဟော။ **စေတသော လီနတ္တံ** နာမ စိတ္တဿ လီနာကာရော။ ဣမေသု အရတိအာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ထိနမိဒ္ဓံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

‘‘အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အရတိ တန္ဒီ ဝိဇမ္ဘိကာ ဘတ္တသမ္မဒေါ စေတသော စ လီနတ္တံ။ တတ္ထ အ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပာဒာယ , ဥပ္ပန္န ဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အာရမ္ဘဓာတုအာဒီသု ပန ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ **အာရမ္ဘဓာတု** နာမ ပဌမာရမ္ဘဝီရိ ယံ။ **နိက္ကမဓာတု** နာမ ကောသဇ္ဇတော နိက္ခန္တတ္တာ တတော ဗလဝတရံ။ **ပရက္ကမဓာတု** နာမ ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္က မနတော တတောပိ ဗလဝတရံ။ ဣမသ္မိံ တိပ္ပဘေဒေ ဝီရိယေ ယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

‘‘အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္ဘဓာတု, နိက္ကမဓာတု, ပရက္ကမဓာတု။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟု လီကာရော – အယမနာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဘိ ယျောဘာဝါယ, ဝေပုလ္လာယာ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – အတိဘောဇနေ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော, ဣရိယာပထသမ္ပရိဝ တ္တနတာ, အာလောကသညာမနသိကာရော, အဗ္ဘောကာသဝါသော, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ အာ ဟရဟတ္ထက ဘုတ္တဝမိတက တတ္ရဝဋ္ဋက အလံသာဋက ကာကမာသကဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌ ဌာနေ နိသိန္နဿ ဟိ သမဏဓမ္မံ ကရောတော ထိနမိဒ္ဓံ မဟာဟတ္ထီ ဝိယ ဩတ္ထရန္တံ အာဂစ္ဆတိ။ စတုပဉ္စအာ လောပဩကာသံ ပန ဌပေတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလဿ ဘိက္ခုနော တံ န ဟောတီတိ အတိဘောဇနေ နိမိတ္တံ ဂ ဏှန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ယသ္မိံ ဣရိယာပထေ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ တတော အညံ ပရိဝတ္တေန္တဿာ ပိ, ရတ္တိံ စန္ဒာလောကဒီပါလောကဥက္ကာလောကေ ဒိဝါ သူရိယာလောကံ မနသိကရောန္တဿာပိ, အဗ္ဘောကာသေ ဝသ န္တဿာပိ, မဟာကဿပတ္ထေရသဒိသေ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီ ယတိ; ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓုတင်္ဂနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာ နာယ သံဝတ္တန္တီ’’တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ထိနမိဒ္ဓဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါ ဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

စေတသော အဝူပသမေ အယောနိသောမနသိကာရေန ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **အဝူပသမော** နာမ အဝူပသန္တာကာရော; ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမေဝေတံ အတ္ထတော။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

‘‘အတ္ထိ , ဘိက္ခဝေ, စေတသော အဝူပသမော။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယ မာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဘိယျ ယောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

သမာဓိသင်္ခါတေ ပန စေတသော ဝူပသမေ ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

‘‘အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, စေတသော ဝူပသမော။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမနာ ဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဘိယျော

ဘာတယ, ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – ဗဟုဿုတတာ, ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝိနယေ ပကတညုတာ, ဝုဍ္ဎသေဝိတာ , ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပာဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ။ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယပညတ္တိယံ စိဏ္ဏဝသီဘာဝတာယ ပကတညုနောပိ, ဝုဍ္ဎေ မဟလ္လကတ္ထေရေ ဥပသင်္ကမန္တဿာပိ, ဥပါလိတ္ထေရသဒိသေ ဝိနယဓရေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ; ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနေ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စေ ဥဒ္ဓစ္စဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ကုက္ကုစ္စဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယေသု ဓမ္မေသု အယောနိသောမနသိကာရေန ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ** နာမ ပုနပ္ပုနံ ဝိစိကိစ္ဆာယ ကာရဏတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာဝ။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

ကုသလာဒိဓမ္မေသု ယောနိသောမနသိကာရေန ပနဿာ ပဟာနံ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ, သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ ဓမ္မာ, ဟီနပ္ပဏီတာ ဓမ္မာ, ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂါ ဓမ္မာ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမနာဟာရော အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဘိယျောဘာဝါယ, ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – ဗဟုဿုတတာ, ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝိနယေ ပကတညုတာ, အဓိမောက္ခဗဟုလတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ။ပေ။ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပာဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ။ တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ ပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယေ စိဏ္ဏဝသီဘာဝဿာပိ, တီသု ရတနေသု ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓာသင်္ခါတအဓိမောက္ခဗဟုလဿာပိ , သဒ္ဓါဓိမုတ္တေ ဝက္ကလိတ္ထေရသဒိသေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

နီဝရဏပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗေ **သန္တန္တိ** ပဋိလာဘဝသေန ဝိဇ္ဇမာနံ။ **အသန္တန္တိ** အပ္ပဋိလာဘဝသေန အဝိဇ္ဇမာနံ။ **ယထာ စ အနုပ္ပန္နဿာ**တိအာဒီသု ပန သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ တာဝ –

''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၈၃) –

ဧဝံ ဥပ္ပာဒေ ဟောတိ။ တတ္ထ သတိယေဝ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောယေဝ။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အပိစ စတ္တာရော ဓမ္မာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – သတိသမ္ပဇညံ, မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ အဘိက္ကန္တာဒီသု ဟိ သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပဇညေန, ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကသဒိသေ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇနေန, တိဿဒတ္တတ္ထေရအဘယတ္ထေရသဒိသေ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလေ သေဝနေန, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သတိသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာယ စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပန –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ။ပေ.။ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂါ ဓမ္မာ၊ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယ္ယောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

ဧဝံ ဥပ္ပာဒေ ဟောတိ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ, ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ, ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ, ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ, ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ပရိပုစ္ဆကတာ** တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနသမထဝိပဿနာနံ အတ္ထသန္နိဿိတပရိပုစ္ဆာဗဟုလတာ။ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ယဒာ ဟိဿ ကေသနခလောမာနိ ဒီဃာနိ ဟောန္တိ, သရီရံ ဝါ ဥဿန္နဒောသဉ္စေဝ သေဒမလမက္ခိတဉ္စ, တဒါ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ ယဒာ ပန စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, သေနာသနံ ဝါ ဥက္ကာပံ, တဒါ ဗာဟိရံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ကေသာဒိဆေဒနေန ဥဒ္ဓံဝိရေစနအဓောဝိရေစနာဒီဟိ သရီရသလ္လဟုကဘာဝကရဏေန, ဥစ္ဆာဒနန္ဟာပနေန စ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ သူစိကမ္မဓောဝနရဇနပရိဘဏ္ဍကရဏာဒီဟိ ဗာဟိရဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတသ္မိဉှိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝတ္ထုမှိ အဝိသဒေ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ; အပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခါယ ဩဘာသော ဝိယ။ ဝိသဒေ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ ဝိသဒံ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခါယ ဩဘာသော ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ “ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တတီ”တိ။

ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ နာမ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ သစေ ဟိဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, ဣတရာနိ မန္ဒာနိ, တတော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ, သတိန္ဒြိယံ ဥပဋ္ဌာနကိစ္စံ, သမာဓိန္ဒြိယံ အဝိက္ခေပကိစ္စံ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဿနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန ဝါ ယထာ ဝါ မနသိကရောတော ဗလဝံ ဇာတံ, တထာ အမနသိကာရေန ဟာပေတဗ္ဗံ။ ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု စေတ္ထ နိဒဿနံ။ သစေ ပန ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, အထ နေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမောက္ခကိစ္စံ ကာတုံ သက္ကောတိ, န ဣတရာနိ ဣတရကိစ္စဘေဒံ။ တသ္မာ တံ ပဿဒ္ဓါဒိဘာဝနာယ ဟာပေတဗ္ဗံ။ တတြာပိ သောဏတ္ထေရဝတ္ထု ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ဧကဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ ဣတရေသံ အတ္တနော ကိစ္စေသု အသမတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သဒ္ဓါပညာနံ သမာဓိဝီရိယာနဉ္စ သမတံ ပသံသန္တိ။ ဗလဝသဒ္ဓေါ ဟိ မန္ဒပညော မုဒ္ဓပ္ပသန္နော ဟောတိ, အဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ။ ဗလဝပညော မန္ဒသဒ္ဓေါ ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ, ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော ဝိယ ရောဂေါ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ ‘စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေနေဝ ကုသလံ ဟောတီ’တိ အတိဓာဝိတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ အကရောန္တော နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဘိန္နံ ပန သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသီဒတိ။ ဗလဝသမာဓိံ ပန မန္ဒဝီရိယံ, သ

မာဓိဿ ကောသဇ္ဇပက္ခတ္တာ, ကောသဇ္ဇံ အဓိဘဝတိ။ ဖလဝီရိယံ မန္ဒသမာဓိံ, ဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခတ္တာ, ဥဒ္ဓစ္စံ အဓိဘဝတိ။ သမာဓိ ပန ဝီရိယေန သံယောဇိတော ကောသဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ။ ဝီရိယံ သမာဓိနာ သံယောဇိတံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတိတုံ န လဘတိ။ တသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ သမံ ကာတဗ္ဗံ။ ဥဘယသမတာယ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတိ ။ အပိစ သမာဓိကမ္မိကဿ ဗလဝတီပိ သဒ္ဓါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ သော သဒ္ဒဟန္တော ဩကပ္ပေန္တော အပ္ပနံ ပာပုဏိဿတိ။

သမာဓိပညာသု ပန သမာဓိကမ္မိကဿ ဧကဂ္ဂတာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉှိ သော အပ္ပနံ ပာပုဏာတိ။ ဝိပဿနာကမ္မိကဿ ပညာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉှိ သော လက္ခဏပဋိဝေဓံ ပာပုဏာတိ။ ဥဘိန္နံ ပန သမတာယ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ သတိ ဟိ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနံ သဒ္ဓါဝီရိယပညာနံ ဝသေန ဥဒ္ဓစ္စံ ပာတတော, ကောသဇ္ဇပက္ခိကေန စ သမာဓိနာ ကောသဇ္ဇပာတတော ရက္ခတိ။ တသ္မာ သာ, လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု, သဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စော ဝိယ စ သဗ္ဗရာဇကိစ္စေသု, သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ ''သတိ စ ပန သဗ္ဗတ္ထိကာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ကိံ ကာရဏာ? စိတ္တဉှိ သတိပဋိသရဏံ, အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ စ သတိ; န ဝိနာ သတိယာ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟော ဟောတီ''တိ။

ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ နာမ ခန္ဓာဒိဘေဒေ အနောဂါဠှပညာနံ ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ သမပညာသလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကာယ ဥဒယဗ္ဗယပညာယ သမန္နာဂတပုဂ္ဂလသေဝနာ။ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ** နာမ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓာဒီသု ပဝတ္တာယ ဂမ္ဘီရပညာယ ပဘေဒပစ္စဝေက္ခဏာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ –

''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္ဘဓာတု နိက္ကမဓာတု ပရက္ကမဓာတု။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝာယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

ဧဝံ ဥပ္ပါဒော ဟောတိ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒာယ သံဝတ္တန္တိ – အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏတာ, အာနိသံသဒဿာဝိတာ, ဂမနဝီထိပစ္စဝေက္ခဏတာ, ပိဏ္ဍပါတာပစာယနတာ , ဒါယဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, သတ္ထုမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, သဗ္ရဟ္မစာရိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, ကုသီတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

တတ္ထ နိရယေသု ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏတော ပဋ္ဌာယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝနကာလေပိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဇာလက္ခိပကုမီနာဒီဟိ ဂဟိတကာလေပိ, ပာစနကဏ္ဋကာဒိပ္ပဟာရာဝိတုန္နဿ ပန သကဋဝဟနာဒိကာလေပိ, ပေတ္တိဝိသယေ အနေကာနိပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရမ္ပိ ခုပ္ပိပါသာဟိ အာတုရိဘူတကာလေပိ, ကာလကဉ္ဇိကအသုရေသု သဋ္ဌိဟတ္ထအသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏေန အဋ္ဌိစမ္မမတ္တေနေဝ အတ္တဘာဝေန ဝါတာတပာဒိဒုက္ခာနုဘဝနကာလေပိ န သက္ကာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဥပ္ပါဒေတုံ။ 'အယမေဝ တေ, ဘိက္ခု, ကာလော ဝီရိယကရဏာယာ'တိ ဧဝံ အပါယဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'န သက္ကာ ကုသီတေန နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ လဒ္ဓုံ; အာရဒ္ဓဝီရိယေနေဝ သက္ကာ; အယမာနိသံသော ဝီရိယဿာ'တိ ဧဝံ အာနိသံသဒဿာဝိနောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'သဗ္ဗဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကေဟေဝ တေ ဂတမဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော; သော စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂန္တု'န္တိ ဧဝံ ဂမနဝီထိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'ယေ တံ ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဣမေ တေ မနုဿာ နေဝ ဉာတကာ, န အသကမ္မကရာ, နာပိ တံ နိဿာယ 'ဇီဝိဿာမာ'တိ တေ ပဏီတာနိ ပိဏ္ဍပါတာဒီနိ ဒေန္တိ; အထ ခော အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလတံ ပစ္စာသီသမာနာ ဒေန္တိ။ သတ္ထာရာပိ 'အယံ ဣမေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကာယဒဠှီဗဟုလော သုခံ ဝိဟရိဿတီ'တိ န ဧဝံ သမ္ပဿတာ တုယှံ ပစ္စယာ အနုညာတာ; အထ ခော 'အယံ ဣမေ ပရိဘုဉ္ဇမာနော သမဏ

မ့် ကတ္ဝာ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိဿတီ’တိ တေ ပစ္စယာ အနုညာတာ။ သော အနိ တ္ဝံ ကုသီတော ဝိဟရန္တော န တံ ပိဏ္ဍ ဉ္ဇဟတံ အပစာယိဿသိ။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿေဝ ဟိ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ နာမ ဟောတီ’တိ ဇေဝံ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မဟာမိတ္တတ္ထေရဿ ဝိယ။

ထေရော ကိရ ကဿကလေဏေ နာမ ပဋိဝသတိ။ တဿ စ ဂေါစရဂါမေ ဧကာ မဟာဥပါသိကာ ထေရံ ပုတ္တံ က တ္ဝာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သာ ဧကဒိဝသံ အရညံ ဂစ္ဆန္တီ ဓီတရံ အာဟ – “အမ္မ, အသုကသ္မိံ ဌာနေ ပုရာဏတဏ္ဍုလာ, အသုကသ္မိံ ခီရံ, အသုကသ္မိံ သပ္ပိ, အသုကသ္မိံ ဖာဏိတံ။ တဝ ဘာတိကဿ အယျမိတ္တဿ အာဂတကာလေ ဘတ္တံ ပစိတ္ဝာ ခီရသပ္ပိဖာဏိတေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဟိ , တ္ဝဉ္စ ဘုဉ္ဇေယျာသီ”တိ။ “တ္ဝံ ပန ကိံ ဘုဉ္ဇိဿသိ, အမ္မာ”တိ? “အဟံ ပန ဟိယျော ပက္ကံ ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ကဉ္ဇိယေန ဘုတ္တာမှီ”တိ။ “ဒိဝါ ကိံ ဘုဉ္ဇိဿသိ, အမ္မာ”တိ? “သာကပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ကဏတဏ္ဍုလေဟိ အမ္ဗိလယာဂုံ ပစိတ္ဝာ ဌပေဟိ, အမ္မာ”တိ။

ထေရော စီဝရံ ပါရုပိတ္ဝာ ပတ္တံ နီဟရန္တောဝ တံ သဒ္ဒံ သုတ္ဝာ အတ္တာနံ ဩဝဒိ – ‘မဟာဥပါသိကာ ကိရ ကဉ္ဇိယေန ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ; ဒိဝါပိ ကဏပဏ္ဏမ္ဗိလယာဂုံ ဘုဉ္ဇိဿတိ; တုယှံ အတ္ထာယ ပန ပုရာဏတဏ္ဍုလာဒီနိ အာစိက္ခတိ။ တံ နိဿာယ ခေါ ပနေသာ နေဝ ခေတ္တံ, န ဝတ္ထုံ, န ဘတ္တံ, န ဝတ္ထံ ပစ္စာသီသတိ; တိဿော ပန သမ္ပတ္တိယော ပတ္ထယမာနာ ဒေတိ။ တ္ဝံ ဧတိဿာ တာ သမ္ပတ္တိယော အတုံ သက္ခိဿသိ, န သက္ခိဿသီ တိ? အယံ ခေါ ပန ပိဏ္ဍပါတော တယာ သရာဂေန သဒောသေန သမောဟေန န သက္ကာ ဘုဉ္ဇိတု’န္တိ ပတ္တံ ထဝိ ကာယ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဂဏ္ဌိကံ မုဉ္စိတ္ဝာ နိဝတ္တိတ္ဝာ ကဿကလေဏမေဝ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ စီဝရံ စီဝရ ဝံသေ ဌပေတ္ဝာ ‘အရဟတ္တံ အပါပုဏိတ္ဝာ န နိက္ခမိဿာမီ’တိ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ နိသီဒိ။ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပမတ္ တော ဟုတ္ဝာ နိဝုတ္ထဘိက္ခု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတ္ဝာ ပုရေဘတ္တမေဝ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ ဝိကသမာနမိဝ ပဒုမံ မဟာခီ ဏာသဝေါ သိတံ ကရောန္တောဝ နိသီဒိ။ လေဏဒ္ဝါရေ ရုက္ခမှိ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ –

> “နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
> ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသာ”တိ။

ဥဒာနံ ဥဒာနေတ္ဝာ – ‘ဘန္တေ, ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ တုမှာဒိသာနံ အရဟန္တာနံ ဘိက္ခံ ဒတ္ဝာ မဟလ္လကိတ္ထိ ယော ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ’တိ အာဟ။

ထေရော ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဒ္ဝါရံ ဝိဝရိတ္ဝာ ကာလံ ဩလောကေန္တော ‘ပါတောယေဝါ’တိ ဉတ္ဝာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂါမံ ပါဝိသိ။ ဒါရိကာပိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတ္ဝာ ‘ဣဒါနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတိ, ဣဒါနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတီ’ တိ ဒ္ဝါရံ ဝိဝရိတ္ဝာ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိ။ သာ, ထေရေ ဃရဒ္ဝါရံ သမ္ပတ္တေ, ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ သပ္ပိဖာဏိ တယောဇိတဿ ခီရပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတ္ဝာ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ထေရော ‘သုခံ ဟောတူ’တိ အနုမောဒနံ ကတ္ဝာ ပ က္ကာမိ။ သာပိ တံ ဩလောကယမာနာ အဋ္ဌာသိ။

ထေရဿ ဟိ တဒာ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓော ဆဝိဝဏ္ဏော အဟောသိ, ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, မုခံ ဗန္ဓနာ မုတ္တတာ လပက္ကံ ဝိယ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ မဟာဥပါသိကာ အရညာ အာဂန္တွာ – “ကိံ, အမ္မ, ဘာတိကော တေ အာဂ တော”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ဥပါသိကာ ‘အဇ္ဇ မေ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပ တ္တ’န္တိ ဉတွာ “အဘိရမတိ တေ, အမ္မ, ဘာတာ ဗုဒ္ဓသာသနေ, န ဥက္ကဏ္ဌတီ”တိ အာဟ။

မဟန္တံ ခေါ ပနေတံ သတ္ထု အာယဇ္ဇံ ယဒိဒံ သတ္တ အရိယဓနာနိ နာမ။ တံ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂဟေတုံ။ ယထာ ဟိ ဝိပ္ပဋိပန္နံ ပုတ္တံ မာတာပိတရော ‘အယံ အမှာကံ အပုတ္တော’တိ ပရိဗာဟိရံ ကရောန္တိ; သော တေသံ အစ္စယေ န အာယဇ္ဇံ န လဘတိ; ဇေဝံ ကုသီတောပိ ဣဒံ အရိယဓနအာယဇ္ဇံ န လဘတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယောဝ လဘတီတိ **အာယဇ္ဇမဟ တ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ‘မဟာ ခေါ ပန တေ သတ္ထာ။ သတ္ထုနော ဟိ တေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂဏှ ဟနကာလေပိ အဘိနိက္ခမနေပိ အဘိသမ္ဗောဓိယမ္ပိ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနယမကပါဋိဟာရိယဒေဝေါရောဟနအာယုသင်္ခါ ရဝေါဿဇ္ဇနေသုပိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ ယုတ္တံ နု တေ ဧဝရူပဿ သတ္ထု နော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ကုသီတေန ဘဝိတု’န္တိ ဇေဝံ **သတ္ထုမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

‘ဇာတိယာပိ တ့ံ ကုလာနိ န လာမကဇာတိကောသိ; အသမ္ဘိန္နာယ မဟာသမ္မတပဝေဏိယာ အာဂတေ ဩက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတော; သိရိသုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ စ မဟာမာယာဒေဝိယာ စ နတ္တာ; ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ကနိဋ္ဌော။ တယာ နာမ ဧဝရူပေန ဇိနပုတ္တေန ဟုတွာ န ယုတ္တံ ကုသီတေန ဝိဟရိတု’န္တိ ဧဝံ **ဇာတိမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ‘သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ စေဝ အသီတိမဟာသာဝကာ စ ဝီရိယေနေဝ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု။ တ့ံ ဧတေသံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇသိ, နပ္ပဋိပဇ္ဇသီ’တိ ဧဝံ **သဗ္ရဟ္မစာရိမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ကုစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဌိတအဇဂရသဒိသေ ဝိဿဋ္ဌကာယိကစေတသိကဝီရိယေ ကုသီတပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဝီရိယုပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ ပီတိယာဝ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ နာမ။ တဿာ ဥပ္ပာဒကမနသိကာရော ယောနိသောမနသိကာရော နာမ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တန္တိ – ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မသင်္ဃသီလစာဂဒေဝတာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ, ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ ဟိ ယာဝ ဥပစာရာ သကလသရီရံ ဖရမာနော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ, ဒီဃရတ္တံ အက္ခဏ္ဍံ ကတွာ ရက္ခိတံ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနော ဒသသီလံ ပဉ္စသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဒုဗ္ဘိက္ခဘယာဒီသု ပဏီတံ ဘောဇနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ဒတွာ ‘ဧဝံ နာမ အဒမှာ’တိ စာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနောပိ ဧဝရူပေ ကာလေ သီလဝန္တာနံ ဒိန္နဒါနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ယေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒေဝတာ ဒေဝတ္တံ ပတ္တာ တထာရူပါနံ ဂုဏာနံ အတ္တနိ အတ္ထိတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ သဋ္ဌိပိ သတ္တတိပိ ဝဿာနိ န သမုဒာစရန္တီတိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနထေရဒဿနေသု အသက္ကစ္စကိရိယာယ သံသူစိတလူခဘာဝေ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒသိနေဟာဘာဝေန ဂဒြဘပိဋ္ဌေ ရဇသဒိသေ လူခပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒဗဟုလေ မုဒုစိတ္တေ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ရတနတ္တယဂုဏပရိဒီပကေ ပသာဒနီယသုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပီတိဥပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တန္တိ – ပဏီတဘောဇနသေဝနတာ, ဥတုသုခသေဝနတာ , ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ, မဇ္ဈတ္တပယောဂတာ, သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, ပဿဒ္ဓိကာယပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ ပဏီတဉှိ သိနိဒ္ဓံ သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ,

သီတုဏှေဟာသု ဥတူသု ဌာနာဒီသု စ ဣရိယာပထေသု သပ္ပာယံ ဥတုဉ္စ ဣရိယာပထဉ္စ သေဝန္တဿာပိ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန မဟာပုရိသဇာတိကော သဗ္ဗဥတုဣရိယာပထက္ခမောဝ ဟောတိ, န တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဿ သဘာဂဝိသဘာဂတာ အတ္ထိ, တဿေဝ ဝိသဘာဂေ ဥတုဣရိယာပထေ ဝဇ္ဇေတွာ သဘာဂေ သေဝန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မဇ္ဈတ္တပယောဂေါ ဝုစ္စတိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတပစ္စဝေက္ခဏာ; ဣမိနာ မဇ္ဈတ္တပယောဂေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပရံ ဝိဟေဌယမာနောဝ ဝိစရတိ, ဧဝရူပံ သာရဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, သံယတပာဒပါဏိံ ပဿဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပဿဒ္ဓိဥပ္ပာဒနတ္ထာယ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမထနိမိတ္တံ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တံ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ သမထောဝ သမထနိမိတ္တံ, အဝိက္ခေပဋ္ဌေန စ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တန္တိ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ , ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ, နိမိတ္တကုသလတာ, သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ, သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဟဏတာ, သမယေ သမ္ပဟံသနတာ, သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခဏတာ, အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ, ဈာနဝိမောက္ခပစ္စဝေက္ခဏတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ စ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ** စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တကုသလတာ နာမ ကသိဏနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟဏကုသလတာ။ **သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ ပဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဟဏတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာဒီဟိ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ နိဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ သမ္ပဟံသနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပညာပယောဂမန္ဒတာယ ဝါ ဥပသမသုခါနဓိဂမေန ဝါ နိရဿာဒံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန သံဝေဇေတိ။ **အဋ္ဌ သံဝေဂဝတ္ထူနိ** နာမ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာနိ စတ္တာရိ, အပါယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ။ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန စ ပသာဒံ ဇနေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ သမယေ သမ္ပဟံသနတာတိ။

သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ နာမ ယသ္မိံ သမယေ သမ္မာပဋိပတ္တိံ အာဂမ္မ အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပဋိပန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒာယံ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု န ဗျာပါရံ အာပဇ္ဇတိ သာရထိ ဝိယ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု။ အယံ ဝုစ္စတိ သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာတိ။ **အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ** နာမ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ အပ္ပတ္တာနံ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ** နာမ ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ သမာဟိတစိတ္တာနံ သေဝနာ ဘဇနာ ပယိရုပါသနာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သမာဓိဥပ္ပာဒနတ္ထံယေဝ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝဉှိ ပဋိပဇ္ဇတော ဧသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော – အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာ

သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

ဧဝံ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။ တတ္ထ ဥပေက္ခာဝ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ နာမ။ အပိစ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ – သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ, သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ, သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ **သတ္တမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ – ‘တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ဝ ကမ္မေန ဂမိဿသိ။ ဧသောပိ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ဝ ကမ္မေန ဂမိဿတိ။ တွံ ကံ ကေလာယသီ’တိ ဧဝံ ကမ္မဿကတပစ္စဝေက္ခဏေန စ ‘ပရမတ္ထတော သတ္တောယေဝ နတ္ထိ။ သော တွံ ကံ ကေလာယသီ’တိ ဧဝံ နိဿတ္တပစ္စဝေက္ခဏေန စ။ ဒွီဟေဝါကာရေဟိ **သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ – ‘ဣဒံ စီဝရံ အနုပုဗ္ဗေန ဝဏ္ဏဝိကာရဉ္စေဝ ဇိဏ္ဏဘာဝဉ္စ ဥပဂန္တွာ ပါဒပုဉ္ဆနစောဠကံ ဟုတွာ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဆဍ္ဍနီယံ ဘဝိဿတိ။ သစေ ပနဿ သာမိကော ဘဝေယျ, နာဿ ဧဝံ ဝိနဿိတုံ ဒဒေယျာ’တိ ဧဝံ အဿာမိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စ။ ‘အနဒ္ဓနိယံ ဣဒံ တာဝကာလိက’န္တိ ဧဝံ တာဝကာလိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စ။ ယထာ စ စီဝရေ, ဧဝံ ပတ္တာဒီသုပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ တိ ဧတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဂိဟီ ဝါ အတ္တနော ပုတ္တဓီတာဒိကေ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ အတ္တနော အန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာဒိကေ မမာယတိ, သဟတ္ထေနေဝ နေသံ ကေသစ္ဆေဒနသူစိကမ္မစီဝရဓောဝနရဇနပတ္တပစနာဒီနိ ကရောတိ, မုဟုတ္တမ္ပိ အပဿန္တော ‘အသုကော သာမဏေရော ကုဟိံ? အသုကော ဒဟရော ကုဟိ’န္တိ? ဘန္တမိဂေါ ဝိယ ဣတော စိတော စ အာလောကေတိ; အညေန ကေသစ္ဆေဒနာဒီနံ အတ္ထာယ ‘မုဟုတ္တံ တာဝ အသုကံ ပေသေထာ’တိ ယာစိယမာနောပိ ‘အမှေပိ တံ အတ္တနော ကမ္မံ န ကာရေမ, တုမှေ နံ ဂဟေတွာ ကိလမေဿထာ’တိ န ဒေတိ – အယံ **သတ္တကေလာယနော** နာမ။

ယော ပန စီဝရပတ္တထာလကကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနိ မမာယတိ, အညဿ ဟတ္ထေန ပရာမသိတုမ္ပိ န ဒေတိ, တာဝကာလိကံ ယာစိတောပိ ‘မယမ္ပိ ဣမံ မမာယန္တာ န ပရိဘုဉ္ဇာမ, တုမှာကံ ကိံ ဒဿာမာ’တိ ဝဒတိ – အယံ **သင်္ခါရကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန တေသု ဒွီသုပိ ဝတ္ထူသု မဇ္ဈတ္တော ဥဒါသီနော – အယံ **သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တော** နာမ။ ဣတိ အယံ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဧဝရူပေ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလေ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေန္တဿာပိ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တဒုပ္ပါဒနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ။

ဣမေသုပိ ဒွီသု ပဗ္ဗေသု သုဒ္ဓဝိပဿနာဝ ကထိတာ။ ဣတိ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာစိတ္တေသု လဗ္ဘန္တိ။ အညေနေဝ ဟိ စိတ္တေန ကာယံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, အညေန ဝေဒနံ, အညေန စိတ္တံ, အညေန ဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဏှာတိ; လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဧကစိတ္တေယေဝ လဗ္ဘန္တိ။ အာဒိတော ဟိ ကာယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အာဂတဿ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ သတိ **ကာယာနုပဿနာ** နာမ။ တာယ သတိယာ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော **ကာယာနုပဿီ** နာမ။ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရိယမဂ္ဂံ ပတ္တဿ မဂ္ဂက္ခဏေ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သတိ ကာယနုပဿနာ နာမ။ တာယ သတိယာ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ကာယာနုပဿီ နာမ။ ဝေဒနံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ။။။ စိတ္တံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ။။။ ဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အာဂတဿ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ သတိ **ဓမ္မာနုပဿနာ** နာမ။ တာယ သတိယာ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော **ဓမ္မာနုပဿီ** နာမ။ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရိယမဂ္ဂံ ပတ္တဿ မဂ္ဂက္ခဏေ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သတိ ဓမ္မာနုပဿနာ နာမ။ တာယ သတိယာ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုပဿီ နာမ။ ဧဝံ တာဝ ဒေသနာ ပုဂ္ဂလေ တိဋ္ဌတိ။ ကာယေ ပန ‘သုဘ’န္တိ ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနာ ကာယပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ မဂ္ဂေန သမိဇ္ဈတီတိ ကာယာနုပဿနာ နာမ။ ဝေဒနာယ ‘သုခ’န္တိ ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ မဂ္ဂေန သမိဇ္ဈတီတိ ဝေဒနာနုပဿနာ နာမ။ စိတ္တေ ‘နိစ္စ’န္တိ ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနာ စိတ္တပရိဂ္ဂါဟိကာ

သတိ မဂ္ဂေန သမိဇ္ဈတီတိ စိတ္တာနုပဿနာ နာမ။ ဓမ္မေသု ‘အတ္တာ’တိ ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနာ ဓမ္မပရိဂ္ဂာဟိကာ သတိ မဂ္ဂေန သမိဇ္ဈတီတိ ဓမ္မာနုပဿနာ နာမ။ ဣတိ ဧကာဝ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သတိ စတုကိစ္စသာဓနဋ္ဌေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဧကစိတ္တေယေဝ လဗ္ဘန္တီ’တိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၃၇၄. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ လောကုတ္တရသတိပဋ္ဌာနဝသေန ဒေသနာယ အာရဒ္ဓတ္တာ ယထာ ကာယာဒိအာရမ္မဏေသု လောကိယသတိပဋ္ဌာနေသု တန္တိ ဌပိတာ, ဧဝံ အဋ္ဌပေတွာ သဗ္ဗာနိပိ ကာယာနုပဿာဒီနိ သတိပဋ္ဌာနာနိ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ (ဓ. သ. ၃၅၅ အာဒယော) ဝိဘတ္တဿ ဒေသနာနယဿ မုခမတ္တမေဝ ဒဿေန္တေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။

တတ္ထ နယဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ? ကာယာနုပဿနာယ တာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဈာနာဘိနိဝေသေ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ, သုဒ္ဓိကသုညတာ, သုညတပဋိပဒါ, သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတံ, အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေသု ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ စတုက္ကပဉ္စကနယာနံ ဝသေန ဒသ နယာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သေသေသုပီတိ ဝီသတိယာ အဘိနိဝေသေသု ဒွေ နယသတာနိ။ တာနိ စတူဟိ အဓိပတီဟိ စတုဂ္ဂုဏိတာနိ အဋ္ဌ။ ဣတိ သုဒ္ဓိကာနိ ဒွေ သာဓိပတီနိ အဋ္ဌာတိ သဗ္ဗမ္ပိ နယသဟဿံ ဟောတိ။ တထာ ဝေဒနာနုပဿနာဒီသု သုဒ္ဓိကသတိပဋ္ဌာနေ စာတိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပဉ္စ နယသဟဿာနိ။ ယထာ စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ, ဧဝံ သေသမဂ္ဂေသုပီတိ ကုသလေ ဝီသတိ နယသဟဿာနိ; သုညတာပဏိဟိတာနိမိတ္တာဒိဘေဒေသု ပန တတော တိဂုဏေ ဝိပါကေ သဋ္ဌိ နယသဟဿာနီတိ။ ဧဝမေဝ သကိစ္စသာဓကာနဋ္ဌေဝ သံသိဒ္ဓိကကိစ္စာနဉ္စ ကုသလဝိပါကသတိပဋ္ဌာနာနံ နိဒ္ဒေသဝသေန ဒုဝိဓော ကာယာနုပဿနာဒိဝသေန စ သုဒ္ဓိကဝသေန စ ကုသလေ ပဉ္စန္နံ ဝိပါကေ ပဉ္စန္နန္တိ ဒသန္နံ နိဒ္ဒေသတရာနံ ဝသေန ဒသပ္ပဘေဒော အသီတိနယသဟဿပတိမဏ္ဍိတော အဘိဓမ္မဘာဇနီယနိဒ္ဒေသော။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၃၈၆. ပဉှာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ သတိပဋ္ဌာနာနံ ကုသလာဒိဘာဝော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သဗ္ဗာနိပိ တောနိ အပ္ပမာဏံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနတော အပ္ပမာဏာရမ္မဏာနေဝ, န မဂ္ဂာရမ္မဏာနိ; သဟဇာတဟေတုဝသေန ပန မဂ္ဂဟေတုကာနိ; ဝီရိယံ ဝါ ဝီမံသံ ဝါ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ မဂ္ဂါဓိပတီနိ; ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌကာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ နဝတ္တဗ္ဗာနိ မဂ္ဂါဓိပတီနီတိ ဖလကာလေပိ နဝတ္တဗ္ဗာနေဝ; အတီတာဒီသု ဧကာရမ္မဏဘာဝေနပိ နဝတ္တဗ္ဗာနိ; နိဗ္ဗာနဿ ပန ဗဟိဒ္ဓာဓမ္မတ္တာ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာနိ နာမ ဟောန္တီတိ။ ဧဝမေ တသ္မိံ ပဉှာပုစ္ဆကေ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာနေဝ သတိပဋ္ဌာနာနိ ကထိတာနိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ သုတ္တန္တဘာဇနီယသ္မိံယေဝ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ သတိပဋ္ဌာနာ ကထိတာ; အဘိဓမ္မဘာဇနီယပဉှာပုစ္ဆကေသု ပန လောကုတ္တရာယေဝတိ။ ဧဝမယံ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၃၉၀. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေ **စတ္တာရော**တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေန န တတော ဟေဋ္ဌာ န ဥဒ္ဓန္တိ သမ္မပ္ပဓာနပရိစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ။ **သမ္မပ္ပဓာနာ**တိ ကာရဏပ္ပဓာနာ ဥပာယပ္ပဓာနာ ယောနိသောပဓာနာ။ **ဣဓ ဘိက္ခူ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဋိပန္နကော ဘိက္ခု။ **အနုပ္ပန္နာန**န္တိ အနိဗ္ဗတ္တာနံ။ **ပါပကာန**န္တိ လာမကာနံ။ **အကုသလာနံ ဓမ္မာန**န္တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတာနံ ဓမ္မာနံ။ **အနုပ္ပာဒါယာ**တိ န ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ။ **ဆန္ဒံ ဇနေတီ**တိ ကတ္တုကမျတာသင်္ခါတံ ကုသလစ္ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ဝါယမတီ**တိ ပယောဂံ ပရက္ကမံ ကရောတိ။ **ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ကာယိကစေတသိကံ ဝီရိယံ ကရောတိ။ **စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတီ**တိ တေနေဝ သဟဇာတဝီရိယေန စိတ္တံ ဥက္ခိပတိ။ **ပဒဟတီ**တိ ပဓာနဝီရိယံ ကရောတိ။ ပဋိပါဋိယာ ပနေတာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ အာသေဝနာဘာဝနာဗဟုလီကမ္မသာတစ္စကိရိယာဟိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနန္တိ အနုပ္ပန္နာနန္တိ အဝတ္တဗ္ဗတံ အာပန္နာနံ ပါပဓမ္မာနံ။ **ပဟာနာယာ**တိ ပဇဟနတ္ထာယ။ **အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာန**န္တိ အနိဗ္ဗတ္တာနံ ကောသလ္လသမ္ဘူတာနံ ဓမ္မာနံ။ **ဥပ္ပာဒါယာ**တိ ဥပ္ပာဒနတ္ထာယ။ **ဥပ္ပန္နာန**န္တိ နိဗ္ဗတ္တာနံ။ **ဌိတိယာ**တိ ဌိတတ္ထာယ။ **အသမ္မောသာယာ**တိ အနဿနတ္ထံ။ **ဘိယျောဘာဝါယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ဘာဝါယ။ **ဝေပုလ္လာယာ**တိ ဝိပုလဘာဝါယ။ **ဘာဝနာယာ**တိ ဝဍ္ဎိယာ။ **ပါရိပူရိယာ**တိ ပရိပူရဏတ္ထာယ။ အယံ တာဝ စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ဥဒ္ဒေသဝါရဝသေန ဧကပဒိကော အတ္ထုဒ္ဓါရော။

၃၉၁. ဣဒါနိ ပဋိပါဋိယာ တာနိ ပဒါနိ ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ **ကထဉ္စ ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာန**န္တိအာဒိနာ နယေန နိဒ္ဒေသဝါရော အာရဒ္ဓော။ တတ္ထ ယံ ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟေ အာဂတသဒိသံ, တံ တဿ ဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန တသ္မိံ အနာဂတံ, တတ္ထ ဆန္ဒနိဒ္ဒေသေ တာဝ **ယော ဆန္ဒော**တိ ယော ဆန္ဒိယနဝသေန ဆန္ဒော။ **ဆန္ဒိကတာ**တိ ဆန္ဒိကဘာဝေါ, ဆန္ဒကရဏာကာရော ဝါ။ **ကတ္တုကမျတာ**တိ ကတ္တုကာမတာ။ **ကုသလော**တိ ဆေကော။ **ဓမ္မစ္ဆန္ဒော**တိ သဘာဝစ္ဆန္ဒော။ အယဉှိ ဆန္ဒော နာမ တဏှာဆန္ဒော, ဒိဋ္ဌိဆန္ဒော, ဝီရိယဆန္ဒော, ဓမ္မစ္ဆန္ဒောတိ ဗဟုဝိဓော နာနပ္ပကာရကော။ တေသု ဓမ္မစ္ဆန္ဒောတိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကတ္တုကမျတာကုသလဓမ္မစ္ဆန္ဒော အဓိပ္ပေတော။

ဣမံ ဆန္ဒံ ဇနေတီတိ ဆန္ဒံ ကုရုမာနောဝ ဆန္ဒံ ဇနေတိ နာမ။ **သဉ္ဇနေတီ**တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ **ဥဋ္ဌာပေတီ**တိ ဆန္ဒံ ကုရုမာနောဝ တံ ဥဋ္ဌာပေတိ နာမ။ **သမုဋ္ဌာပေတီ**တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ **နိဗ္ဗတ္တေတီ**တိ ဆန္ဒံ ကုရုမာနောဝ တံ နိဗ္ဗတ္တေတိ နာမ။ **အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီ**တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ အပိစ ဆန္ဒံ ကရောန္တောဝ ဆန္ဒံ **ဇနေတိ** နာမ။ တမေဝ သတတံ ကရောန္တော **သဉ္ဇနေတိ** နာမ။ ကေနစိ ဒေါသေန အန္တရာယေန ပတိတံ ပုန ဥက္ခိပန္တော **ဥဋ္ဌာပေတိ** နာမ။ ပဗန္ဓဋ္ဌိတိံ ပာပေန္တော **သမုဋ္ဌာပေတိ** နာမ။ တံ ပါကဋံ ကရောန္တော **နိဗ္ဗတ္တေတိ** နာမ။ အနောသက္ကနတာယ အလီနဝုတ္တိတာယ အနောလီနဝုတ္တိတာယ အဘိမုခဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တေန္တော **အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ** နာမ။

၃၉၄. ဝီရိယနိဒ္ဒေသေ ဝီရိယံ ကရောန္တောဝ ဝီရိယံ **အာရဘတိ** နာမ။ ဒုတိယပဒံ ဥပသဂ္ဂေန ဝဍ္ဎိတံ။ ဝီရိယံ ကရောန္တောယေဝ စ **အာသေဝတိ ဘာဝေတိ** နာမ။ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တော **ဗဟုလီကရောတိ**။ အာဒိတောဝ ကရောန္တော **အာရဘတိ**။ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တော **သမာရဘတိ**။ ဘာဝနာဝသေန ဘဇန္တော **အာသေဝတိ**။ ဝဍ္ဎေန္တော **ဘာဝေတိ**။ သဗ္ဗကိစ္စေသု တဒေဝ ဗဟုလီကရောန္တော **ဗဟုလီကရောတီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၉၅. စိတ္တပဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသေ ဝီရိယပဂ္ဂဟေန ယောဇေန္တော စိတ္တံ **ပဂ္ဂဏှာတိ**, ဥက္ခိပတီတိ အတ္ထော။ ပုနပ္ပုနံ ပဂ္ဂဏှန္တော **သမ္ပဂ္ဂဏှာတိ**။ ဧဝံ သမ္ပဂ္ဂဟိတံ ယထာ န ပတတိ တထာ နံ ဝီရိယုပတ္ထမ္ဘေန ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော **ဥပတ္ထမ္ဘေတိ**။ ဥပတ္ထမ္ဘိတမ္ပိ ထိရဘာဝတ္ထာယ ပုနပ္ပုနံ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော **ပစ္စုပတ္ထမ္ဘေတိ** နာမ။

၄၀၆. ဋ္ဌိတိယာတိပဒဿ နိဒ္ဒေသေ သဗ္ဗေသမ္ပိ အသမ္မောသာဒီနံ ဌိတိဝေဝစနဘာဝံ ဒဿေတုံ **ယာ ဋ္ဌိတိ သော အသမ္မောသော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဟိ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမံ ပဒံ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ ပဒဿ အတ္ထော, ဥပရိမံ ဥပရိမံ ပဒံ ဟေဋ္ဌိမဿ ဟေဋ္ဌိမဿ အတ္ထောတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။ အယံ တာဝ ဟဋ္ဌိဝဏ္ဏနာ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယကထာ။ အယဉှိ သမ္မပ္ပဓာနကထာ နာမ ဒုဝိဓာ – လောကိယာ လောကုတ္တရာ စ။ တတ္ထ လောကိယာ သဗ္ဗပုဗ္ဗဘာဂေ ဟောတိ။ သာ ကဿပသံယုတ္တပရိယာယေန လောကိယမဂ္ဂက္ခဏေ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ –

“စတ္တာရောမေ, အာဝုသော, သမ္မပ္ပဓာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော?

ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ‘အနုပ္ပန္နာ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ; ‘ဥပ္ပန္နာ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီယမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ; ‘အနုပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ အနုပ္ပဇ္ဇမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ။ ‘ဥပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု’န္တိ အာတပ္ပံ ကရောတီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၄၅)။

ဧတ္ထ စ **‘အနုပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ’** တိ သမထဝိပဿနာ စေဝ မဂ္ဂေါ စ။ **ဥပ္ပန္နာ ကုသလာ** နာမ သမထဝိပဿနာဝ။ မဂ္ဂေါ ပန သကိံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈမာနော အနတ္ထာယ သံဝတ္တနကော နာမ နတ္ထိ။ သော ဟိ ဖလဿ ပစ္စယံ ဒတွာဝ နိရုဇ္ဈတိ။ ပုရိမသ္မိံ ဝါ သမထဝိပဿနာဝ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ, တံ ပန န ယုတ္တံ။

တတ္ထ “ဥပ္ပန္နာ သမထဝိပဿနာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ အတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ခီဏာသဝတ္ထေရော ‘မဟာစေတိယဉ္စ မဟာဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိဿာမီ’တိ သမာပတ္တိလာဘိနာ ဘဏ္ဍဂ္ဂါဟကသာမဏေရေန သဒ္ဓိံ ဇနပဒတော မဟာဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဝိဟာရပရိဝေဏံ ပာဝိသိ; သာယန္ဟသမယေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃေ စေတိယံ ဝန္ဒမာနေ စေတိယံ ဝန္ဒနတ္ထာယ န နိက္ခမိ။ ကသ္မာ? ခီဏာသဝါနဉှိ တီသု ရတနေသု မဟန္တံ ဂါရဝံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဝန္ဒိတွာ ပဋိက္ကန္တေ မနုဿာနံ သာယမာသဘုတ္တဝေလာယ သာမဏေရမ္ပိ အဇာနာပေတွာ ‘စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီ’တိ ဧကကောဝ နိက္ခမိ။ သာမဏေရော ‘ကိံ နု ခေါ ထေရော အဝေလာယ ဧကကောဝ ဂစ္ဆတိ, ဇာနိဿာမီ’တိ ဥပဇ္ဈာယဿ ပဒါနုပဒိကောဝ နိက္ခမိ။ ထေရော အနာဝဇ္ဇနေန တဿ အာဂမနံ အဇာနန္တော ဒက္ခိဏဒွါရေန မဟာစေတိယင်္ဂဏံ အာရုဠှော။ သာမဏေရောပိ အနုပဒံယေဝ အာရုဠှော။

မဟာထေရော မဟာစေတိယံ ဥလ္လောကေတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော မဟာစေတိယံ ဝန္ဒတိ။ သာမဏေရော ထေရဿ ဝန္ဒနာကာရံ ဒိသွာ ‘ဥပဇ္ဈာယော မေ အတိဝိယ ပသန္နစိတ္တော ဝန္ဒတိ; ကိံ နု ခေါ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ပူဇံ ကရေယျာ’တိ စိန္တေသိ။ ထေရေ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ မဟာစေတိယံ ဥလ္လောကေတွာ ဌိတေ သာမဏေရော ဥက္ကာသိတွာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေသိ။ ထေရော ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကေန္တော “ကဒါ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “တုမှာကံ စေတိယံ ဝန္ဒနကာလေ, ဘန္တေ; အတိဝိယ ပသန္နာ စေတိယံ ဝန္ဒိတ္ထ; ကိန္နု ခေါ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ပူဇေယျာထာ”တိ? “အာမ, သာမဏေရ, ဣမသ္မိံ စေတိယေ ဝိယ အညတြ ဧတ္တကံ ဓာတုနိဓာနံ နာမ နတ္ထိ။ ဧဝရူပံ အသဒိသံ မဟာထူပံ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ကော န ပူဇေယျာ”တိ? “တေန ဟိ, ဘန္တေ, အဓိဝါသေထ, အာဟရိဿာမီ”တိ တာဝဒေဝ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဣဒ္ဓိယာ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ပရိဿာဝနံ ပူရေတွာ မဟာထေရေ ဒက္ခိဏမုခတော ပစ္ဆိမမုခေ အသမ္ပတ္တေယေဝ အာဂန္တွာ ပုပ္ဖပရိဿာဝနံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ “ပူဇေထ ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ထေရော “အတိမန္ဒာနိ နော, သာမဏေရ, ပုပ္ဖာနီ”တိ အာဟ။ “ဂစ္ဆထ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ ပူဇေထာ”တိ။

ထေရော ပစ္ဆိမမုခနိဿိတေန သောပာနေန အာရုယှ ကုစ္ဆိဝေဒိကာဘူမိယံ ပုပ္ဖပူဇံ ကာတုံ အာရဒ္ဓေါ။ ဝေဒိကာဘူမိ ပရိပုဏ္ဏာ; ပုပ္ဖာနိ ပတိတွာ ဒုတိယဘူမိယံ ဇဏ္ဏုပ္ပမာဏေန ဩဓိနာ ပူရယိံသု။ တတော ဩတရိတွာ ပာဒပိဋ္ဌိကပ

န္တိံ ပူဇေသိ; သာပိ ပရိပူရိ; ပရိပုဏ္ဏဘာဝံ ဉတွာ ဟေဋ္ဌိမတလေ ဝိကိရန္တော အဂမာသိ; သဗ္ဗံ စေတိယင်္ဂဏံ ပရိပူရိ; တသ္မိံ ပရိပုဏ္ဏေ “သာမဏေရ, ပုပ္ဖာနိ န ခီယန္တီ”တိ အာဟ။ “ပရိဿာဝနံ, ဘန္တေ, အဓောမုခံ ကရောထာ”တိ။ အဓောမုခံ ကတွာ စာလေသိ။ တဒါ ပုပ္ဖာနိ ခီဏာနိ။ ထေရော ပရိဿာဝနံ သာမဏေရဿ ဒတွာ သဒ္ဓိံ ဟတ္ထိပါကာရေန စေတိယံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ ပရိဝေဏံ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ – ‘ယာဝ မဟိဒ္ဓိကော ဝတာယံ သာမဏေရော; သက္ခိဿတိ နု ခေါ ဣမံ ဣဒ္ဓါနုဘာဝံ ရက္ခိတု”န္တိ? တတော ‘န သက္ခိဿတီ’တိ ဒိသွာ သာမဏေရံ အာဟ – “သာမဏေရ, တွံ ဣဒါနိ မဟိဒ္ဓိကော; ဧဝရူပံ ပန ဣဒ္ဓိံ နာသေတွာ ပစ္ဆိမကာလေ ကာဏပေသကာရိယာ ဟတ္ထေန မဒ္ဒိတံကဉ္ဇိယံ ပိဝိဿသီ”တိ။ ဒဟရကဘာဝဿ နာမေသ ဒောသော ယံ သော ဥပဇ္ဈာယဿ ကထာယ သံဝေဇေတွာ ‘ကမ္မဋ္ဌာနံ မေ, ဘန္တေ, အာစိက္ခထာ’တိ န ယာစိ; ‘အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော ကိံ ဝဒတီ’တိ တံ ပန အသုဏန္တော ဝိယ အဂမာသိ။

ထေရော မဟာစေတိယဉ္စ မဟာဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ သာမဏေရံ ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကုဋ္ဋေဠိတိဿမဟာဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သာမဏေရော ဥပဇ္ဈာယဿ ပဒါနုပဒိကော ဟုတွာ ဘိက္ခာစာရံ န ဂစ္ဆတိ။ “ကတရံ ဂါမံ ပဝိသထ, ဘန္တေ”တိ ပုစ္ဆိတွာ ပန ‘ဣဒါနိ မေ ဥပဇ္ဈာယော ဂါမဒွါရံ သမ္ပတ္တော ဘဝိဿတီ’တိ ဉတွာ အတ္တနော စ ဥပဇ္ဈာယဿ စ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ ထေရဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ ထေရော သဗ္ဗကာလံ ဩဝဒတိ – “သာမဏေရ, မာ ဧဝမကာသိ; ပုထုဇ္ဇနိဒ္ဓိ နာမ စလာ အနိဗဒ္ဓါ; အသပ္ပာယံ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ လဘိတွာ အပ္ပမတ္တကေနေဝ ဘိဇ္ဇတိ; သန္တာယ သမာပတ္တိယာ ပရိဟီနာ ဗြဟ္မစရိယဝါသေ သန္ထမ္ဘိတုံ န သက္ကောန္တီ”တိ။ သာမဏေရော ‘ကိံ ကထေတိ မယှံ ဥပဇ္ဈာယော’တိ သောတုံ န ဣစ္ဆတိ, တထေဝ ကရောတိ။ ထေရော အနုပုဗ္ဗေန စေတိယဝန္ဒနံ ကရောန္တော ကမ္ဗုပေန္ဒဝိဟာရံ နာမ ဂတော။ တတ္ထ ဝသန္တေပိ ထေရေ သာမဏေရော တထေဝ ကရောတိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကော ပေသကာရဓီတာ အဘိရူပါ ပဌမဝယေ ဌိတာ ကမ္ဗုပေန္ဒဂါမတော နိက္ခမိတွာ ပဒုမဿရံ ဩရုယှ ဂါယမာနာ ပုပ္ဖာနိ ဘဉ္ဇတိ။ တသ္မိံ သမယေ သာမဏေရော ပဒုမဿရမတ္ထကေန ဂစ္ဆတိ ဂစ္ဆန္တော ပန, သက္ကရသာလိကာယ ကာဏမက္ခိကာ ဝိယ, တဿာ ဂီတသဒ္ဒေ ဗဇ္ဈိ; တာဝဒေဝ ဣဒ္ဓိ အန္တရဟိတာ, ဆိန္နပက္ခော ကာကော ဝိယ အဟောသိ။ သန္တသမာပတ္တိဗလေန ပန တတ္ထေဝ ဥဒကပိဋ္ဌေ အပတိတွာ သိမ္ဗလိတူလံ ဝိယ ပတမာနံ အနုပုဗ္ဗေန ပဒုမဿရတီရေ အဋ္ဌာသိ။ သော ဝေဂေန ဂန္တွာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ နိဝတ္တိ။ မဟာထေရော ‘ပဂေဝေတံ မယာ ဒိဋ္ဌံ, နိဝါရိယမာနောပိ န နိဝတ္တိဿတီ’တိ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။

သာမဏေရော ဂန္တွာ ပဒုမဿရတီရေ အဋ္ဌာသိ တဿာ ပစ္စုတ္တရဏံ အာဂမယမာနော။ သာပိ သာမဏေရံ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တဉ္စ ပုနာဂန္တွာ ဌိတဉ္စ ဒိသွာ ‘အဒ္ဓါ ဧသ မံ နိဿာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော’တိ ဉတွာ ‘ပဋိက္ကမ သာမဏေရာ’တိ အာဟ။ သောပိ ပဋိက္ကမိ။ ဣတရာ ပစ္စုတ္တရိတွာ သာဋကံ နိဝါသေတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘ကိံ, ဘန္တေ’တိ ပုစ္ဆိ။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သာ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဗြဟ္မစရိယဝါသေ အာနိသံသဉ္စ ဒဿေတွာ ဩဝဒမာနာပိ တဿ ဥက္ကဏ္ဌံ ဝိနောဒေတုံ အသက္ကောန္တီ ‘အယံ မမ ကာရဏာ ဧဝရူပါယ ဣဒ္ဓိယာ ပရိဟီနော; န ဒါနိ ယုတ္တံ ပရိစ္စဇိတု’န္တိ။ ‘ဣဓေဝ တိဋ္ဌာ’တိ ဝတွာ ဃရံ ဂန္တွာ မာတာပိတူနံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ တေပိ အာဂန္တွာ နာနပ္ပကာရံ ဩဝဒမာနာ ဝစနံ အဂ္ဂဏှန္တံ အာဟံသု – “တွံ အမှေ ဥစ္စာကုလာတိ မာ သလ္လက္ခေသိ။ မယံ ပေသကာရာ။ သက္ခိဿသိ ပေသကာရကမ္မံ ကာတု”န္တိ? သာမဏေရော အာဟ – “ဥပါသက, ဂိဟိဘူတော နာမ ပေသကာရကမ္မံ ဝါ ကရေယျ နဠကာရကမ္မံ ဝါ, ကိံ ဣမိနာ, မာ သာဋကမတ္တေ လောဘံ ကရောထာ”တိ ။ ပေသကာရကော ဥဒရေ ဗဒ္ဓသာဋကံ ဒတွာ ဃရံ နေတွာ ဓီတရံ အဒါသိ။

သော ပေသကာရကမ္မံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပေသကာရေဟိ သဒ္ဓိံ သာလာယ ကမ္မံ ကရောတိ။ အညေသံ ဣတ္ထိယော ပါတောဝ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ အာဟရိံသု။ တဿ ဘရိယာ န တာဝ အာဂစ္ဆတိ။ သော ဣတရေသု ကမ္မံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘုဉ္ဇမာနေသု တသရံ ဝဋ္ဋေန္တော နိသီဒိ။ သာ ပစ္ဆာ အာဂမာသိ။ အထ နံ သော ‘အတိစိရေန အာဂတာသီ’တိ တဇ္ဇေသိ။ မာတုဂါမော စ နာမ အပိ စက္ကဝတ္တိရာဇာနံ အတ္တနိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ ဉတွာ ဒါသံ ဝိယ သလ္လက္ခေတိ။ တသ္မာ သာ ဧဝမာဟ – “အညေသံ ဃရေ ဒါရုပဏ္ဏလောဏာဒီနိ သန္နိဟိတာနိ; ဗာဟိရတော အာဟရိတွာ ဒါယကာ ပေသကာရကာပိ အတ္ထိ။ အဟံ ပန ဧကိကာ; တွမ္ပိ ‘မယှံ ဃရေ ဣဒံ အတ္ထိ, ဣဒံ နတ္ထီ’တိ န ဇာနာသိ။ သစေ ဣစ္ဆ

ဆသိ ဘုဉ္ဇ, နော စေ ဣစ္ဆသိ မာ ဘုဉ္ဇာ”တိ။ သော ‘န ကေဝလံ ဥဿူရေ ဘတ္တံ အာဟရသိ, တစာယပိ မံ ဃဋ္ဋေသီ’တိ ကုဇ္ဈိတွာ အညံ ပဟရဏံ အပဿန္တော တမေဝ တသရဒဏ္ဍကံ တသရတော လုဉ္စိတွာ ခိပိ။ သာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဤသကံ ပရိဝတ္တိ။ တသရဒဏ္ဍကဿ စ ကောဋိ နာမ တိခိဏာ ဟောတိ။ သာ တဿာ ပရိဝတ္တမာနာယ အက္ခိကောဋိယံ ပဝိသိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဝေဂေန အက္ခိံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဘိန္နဋ္ဌာနတော လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ။

သော တသ္မိံ ကာလေ ဥပဇ္ဈာယဿ ဝစနံ အနုဿရိ ‘ဣဒံ သန္ဓာယ မံ ဥပဇ္ဈာယော “အနာဂတေ ကာလေ ကာဏပေသကာရိယာ ဟတ္ထေန မဒ္ဒိတံ ကဉ္ဇိယံ ပိဝိဿသီ”တိ အာဟ။ ဣဒံ ထေရေန ဒိဋ္ဌံ ဘဝိဿတိ။ အဟော ဒီဃဒဿီ အယျော’တိ မဟာသဒ္ဒေန ရောဒိတုံ အာရဘိ။ တမေနံ အညေ “အလံ, အာဝုသော, မာ ရောဒိ; အက္ခိ နာမ ဘိန္နံ န သက္ကာ ရောဒနေန ပဋိပါကတိကံ ကာတု”န္တိ အာဟံသု။ သော “နာဟံ ဧတမတ္ထံ ရောဒာမိ; အပိစ ခော ဣဒံ သန္ဓာယ ရောဒာမီ”တိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ပဋိပါဋိယာ ကထေသိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာ သမထဝိပဿနာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနုတ္တာယ သံဝတ္တန္တိ။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု – တိံသမတ္တာ ဘိက္ခူ ကလျာဏိယံ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒိတွာ အဋဝိမဂ္ဂေန မဟာမဂ္ဂံ ဩတရမာနာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဈာမက္ခေတ္တေ ကမ္မံ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တံ ဧကံ မနုဿံ အဒ္ဒသံသု။ တဿ သရီရံ မသိမက္ခိတံ ဟောတိ, မသိမက္ခိတမေဝ စ ဧကံ ကာသာဝံ ကစ္ဆံ ပီဠေတွာ နိဝတ္ထံ။ ဩလောကိယမာနော ဈာမခါဏုကော ဝိယ ခါယတိ။ သော ဒိဝသဘာဂေ ကမ္မံ ကတွာ ဥပမုဈာယမာနာနံ အရူနံ ကလာပံ ဥက္ခိပိတွာ ပိဋ္ဌိယံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏေဟိ ကေသေဟိ ကုမ္မဂ္ဂေန အာဂန္တွာ ဘိက္ခူနံ သမ္မုခေ အဋ္ဌာသိ။ သာမဏေရာ ဒိသွာ အညမညံ ဩလောကယမာနာ “အာဝုသော, တုယှံ ပိတာ, တုယှံ မဟာပိတာ, တုယှံ မာတုလော”တိ ဟသမာနာ ဂန္တွာ “ကော နာမောသိ တွံ, ဥပါသကာ”တိ နာမံ ပုစ္ဆိံသု။ သော နာမံ ပုစ္ဆိတော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ အရုကလာပံ ဆဍ္ဍေတွာ ဝတ္ထံ သံဝိဓာယ နိဝါသေတွာ မဟာထေရေ ဝန္ဒိတွာ “တိဋ္ဌထ တာဝ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ မဟာထေရာ အဋ္ဌံသု။

ဒဟရသာမဏေရာ အာဂန္တွာ မဟာထေရာနံ သမ္မုခါပိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ ဥပါသကော အာဟ – “ဘန္တေ, တုမှေ မံ ပဿိတွာ ပရိဟသထ; စီဝရေနေဝ မတ္ထကံ ပတ္တမှာတိ သလ္လက္ခေထ။ အဟမ္ပိ ပုဗ္ဗေ တုမှာဒိသောဝ သမဏော အဟောသိံ။ တုမှာကံ ပန စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ။ အဟံ ဣမသ္မိံ သာသနေ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေ အဟောသိံ; အာကာသံ ဂဟေတွာ ပထဝိံ ကရောမိ, ပထဝိံ အာကာသံ; ဒူရံ ဂဏှိတွာ သန္တိကံ ကရောမိ, သန္တိကံ ဒူရံ; စက္ကဝာဠသဟဿံ ခဏေန ဝိနိဝိဇ္ဈာမိ။ ဟတ္ထေ မေ ပဿထ; ဣဒါနိ ပန မက္ကဋဟတ္ထသဒိသာ။ အဟံ ဣမေဟေဝ ဟတ္ထေဟိ ဣဓ နိသိန္နောဝ စန္ဒိမသူရိယေ ပရာမသိံ။ ဣမေသံယေဝ ပါဒါနံ စန္ဒိမသူရိယေ ပါဒကထလိကံ ကတွာ နိသီဒိံ။ ဧဝရူပါ မေ ဣဒ္ဓိ ပမာဒေန အန္တရဟိတာ။ တုမှေ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထ။ ပမာဒေန ဟိ ဧဝရူပံ ဗျသနံ ပါပုဏန္တိ။ အပ္ပမတ္တာ ဝိဟရန္တာ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တံ ကရောန္တိ။ တသ္မာ တုမှေ မညေဝ အာရမ္မဏံ ကရိတွာ အပ္ပမတ္တာ ဟောထ, ဘန္တေ”တိ တဇ္ဇေတွာ ဩဝါဒမဒါသိ။ တေ တဿ ကထေန္တဿေဝ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝိပဿမာနာ တိံသ ဇနာ တတ္ထေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသူတိ။ ဧဝမ္ပိ ဥပ္ပန္နာ သမထဝိပဿနာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနုတ္တာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ တာဝ လောကိယသမ္ပဇာနကထာယ ဝိနိစ္ဆယော။

လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပနေတံ ဧကမေဝ ဝီရိယံ စတုကိစ္စသာဓနဝသေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ တတ္ထ **အနုပ္ပန္နာန**န္တိ အသမုဒါစာရဝသေန ဝါ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန ဝါ အနုပ္ပန္နာနံ; အညထာ ဟိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အနုပ္ပန္နာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ နာမ နတ္ထိ။ အနုပ္ပန္နာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ ဧတေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ပဟီယမာနာပိ ဧတေယေဝ ပဟီယန္တိ။

တတ္ထ ကေစဿ ဝတ္တဝသေန ကိလေသာ န သမုဒါစရန္တိ။ ကေစဿ ဂန္ထဓုတင်္ဂသမာဓိဝိပဿနာနဝကမ္မိကာနံ အညတရဝသေန။ ကထံ? ကေစ္စော ဟိ ဝတ္တသမ္ပန္နော ဟောတိ။ တဿ ဒွာသီတိခုဒ္ဒကဝတ္တာနိ (စူဠဝ. ၂၄၃ အာဒယော), စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ (စူဠဝ. ၃၅၆ အာဒယော), စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏပါနီယမာဠဥပေါသထာဂါရအာဂန္တုကဂမိကဝတ္တာနိ စ ကရောန္တဿေဝ ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ ဝတ္တံ

ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘိန္နဝတ္တဿ ဝိစရတော အယောနိသောမနသိကာရဉ္စေဝ သတိဝေါဿဂ္ဂဉ္စ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ကေစွော ဂန္ထယုတ္တော ဟောတိ; ကေမ္ပိ နိကာယံ ဂဏှာတိ, ဒွေပိ, တယောပိ, စတ္တာရောပိ, ပဉ္စပိ။ တဿေဝ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အတ္ထဝသေန ပါဠိဝသေန အနုသန္ဓိဝသေန ပုဗ္ဗာပရဝသေန ဂဏှန္တဿ သဇ္ဈာယန္တဿ စိန္တေန္တဿ ဝါစေန္တဿ ဒေသေန္တဿ ပကာသေန္တဿ ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ ဂန္ထကမ္မံ ပဟာယ ကုသီတဿ ဝိစရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ကေစွော ပန ဓုတင်္ဂဓရော ဟောတိ, တေရသ ဓုတင်္ဂဂုဏေ သမာဒါယ ဝတ္တတိ။ တဿ ဓုတင်္ဂဂုဏေ ပရိဟရန္တဿ ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ ဓုတင်္ဂါနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တဿ ဝိစရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ကေစွော ပန အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု စိဏ္ဏဝသီ ဟောတိ။ တဿ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု အာဝဇ္ဇနဝသီအာဒီနံ ဝသေန ဝိဟရန္တဿ ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ ဝါ ဝိဿဋ္ဌဇ္ဈာနဿ ဝါ ဘဿာဒီသု အနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ကေစွော ပန ဝိပဿကော ဟောတိ; သတ္တသု ဝါ ဝိပဿနာသု အဋ္ဌာရသသု ဝါ မဟာဝိပဿနာသု ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိဟရတိ။ တဿေဝံ ဝိဟရတော ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ ဝိပဿနာကမ္မံ ပဟာယ ကာယဒဠှီဗဟုလဿ ဝိဟရတော အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ကေစွော ပန နဝကမ္မိကော ဟောတိ, ဥပေါသထာဂါရဘောဇနသာလာဒီနိ ကရောတိ။ တဿ တေသံ ဥပကရဏာနိ စိန္တေန္တဿ ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ နဝကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ ဝါ ဝိဿဋ္ဌေ ဝါ အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

ကေစွော ပန ဗြဟ္မလောကာ အာဂတော သုဒ္ဓသတ္တော ဟောတိ။ တဿ အနာသေဝနာယ ကိလေသာ ဩကာသံ န လဘန္တိ; အပရဘာဂေ ပနဿ လဒ္ဓါသေဝနဿ အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နာ ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။ ဧဝံ တာဝ အသမုစာရဝသေန အနုပ္ပန္နတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကထံ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန? ဣဓေကေစွော အနနုဘူတပုဗ္ဗံ မနာပိယာဒိဘေဒံ အာရမ္မဏံ လဘတိ။ တဿ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရသတိဝေါဿဂ္ဂေ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဧကမေဝ ဝီရိယံ။

ယေ စ ဧဝံ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေ ယထာ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ နေသံ အနုပ္ပါဒကိစ္စံ ဥပ္ပန္နာနဉ္စ ပဟာနကိစ္စံ သာဓေတိ။ တသ္မာ **ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာန**န္တိ ဧတ္ထ ပန စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ – ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ, ဘုတွာ ဝိဂတုပ္ပန္နံ, ဩကာသကတုပ္ပန္နံ, ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နန္တိ။ တတ္ထ ယေ ကိလေသာ ဝိဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပါဒါဒိသမင်္ဂိနော – ဣဒံ **ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ** နာမ။ ကမ္မေ ပန ဇဝိတေ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝိတွာ နိရုဒ္ဓဝိပါကော ဘုတွာ ဝိဂတံ နာမ။ ကမ္မံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓံ ဘုတွာ ဝိဂတံ နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ **ဘုတွာ ဝိဂတုပ္ပန္န**န္တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ကုသလာကုသလကမ္မံ အညဿ ကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ။ ဧဝံ ကတေ ဩကာသေ ဝိပါကော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဩကာသကရဏတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ **ဩကာသကတုပ္ပန္နံ** နာမ။

ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပန ဝိပဿနာယ ဘူမိ နာမ။ တေ အတီတာဒိဘေဒါ ဟောန္တိ။ တေသု အနုသယိတကိလေသာ ပန အတီတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ အတီတက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ ဟိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ။ အနာဂတက္ခန္ဓေသု, ပစ္စုပ္ပန္နက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ။ ဣဒံ **ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ** နာမ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ – ''တာသု တာသု ဘူမိသု အသမုဂ္ဃာတိတာ ကိလေသာ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နာတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ။

အပရမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ – သမုဒာစာရုပ္ပန္နံ, အာရမ္မဏာဓိဂဟိတုပ္ပန္နံ, အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ, အသမုဂ္ဃာတိတုပ္ပန္နန္တိ။ တတ္ထ သမ္ပတိ ဝတ္တမာနံယေဝ **'သမုဒာစာရုပ္ပန္နံ'** နာမ။ သကိံ စက္ခူနိ ဥမ္မီလေတွာ အာရမ္မဏေ နိမိတ္တေ ဂဟိတေ အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေ ကိလေသာ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? အာရမ္မဏဿ အဓိဂဟိတတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ခီရရုက္ခဿ ကုဌာရိယာ အာဟတာဟတဋ္ဌာနေ ခီရံ န နိက္ခမိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ။ ဣဒံ **'အာရမ္မဏာဓိဂဟိတုပ္ပန္နံ'** နာမ။ သမာပတ္တိယာ အဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာ ပန ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ သစေ ခီရရုက္ခံ ကုဌာရိယာ အာဟနေယျုံ, 'ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ ခီရံ န နိက္ခမေယျာ'တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ။ ဣဒံ **'အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ'** နာမ။ မဂ္ဂေန အသမုဂ္ဃာတိတကိလေသာ ပန ဘဝဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တဿာပိ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ **'အသမုဂ္ဃာတိတုပ္ပန္နံ'** နာမ။

ဣမေသု ဥပ္ပန္နေသု ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ, ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္နံ, ဩကာသကတုပ္ပန္နံ, သမုဒာစာရုပ္ပန္နန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ န မဂ္ဂဝဇ္ဈံ; ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ, အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟိတုပ္ပန္နံ, အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ, အသမုဂ္ဃာတိတုပ္ပန္နန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ မဂ္ဂဝဇ္ဈံ။ မဂ္ဂေါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဧတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ။ သော ယေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေ အတီတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ဟဉ္စိ အတီတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေန ဟိ ခီဏံ ခေပေတိ, နိရုဒ္ဓံ နိရောဓေတိ, ဝိဂတံ ဝိဂမေတိ, အတ္ထင်္ဂတံ အတ္ထံ ဂမေတိ, အတီတံ ယံ နတ္ထိ တံ ပဇဟတိ။ ဟဉ္စိ အနာဂတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေန ဟိ အဇာတံ ပဇဟတိ, အနိဗ္ဗတ္တံ အနုပ္ပန္နံ အပာတုဘူတံ ပဇဟတိ, အနာဂတံ ယံ နတ္ထိ တံ ပဇဟတိ။ ဟဉ္စိ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေန ဟိ ရတ္တော ရာဂံ ပဇဟတိ, ဒုဋ္ဌော ဒောသံ, မူဠှော မောဟံ, ဝိနိဗဒ္ဓော မာနံ, ပရာမဋ္ဌော ဒိဋ္ဌိံ, ဝိက္ခေပဂတော ဥဒ္ဓစ္စံ, အနိဋ္ဌင်္ဂတော ဝိစိကိစ္ဆံ, ထာမဂတော အနုသယံ ပဇဟတိ; ကဏှသုက္ကဓမ္မာ ယုဂနဒ္ဓါ သမမေဝ ဝတ္တန္တိ; သံကိလေသိကာ မဂ္ဂဘာဝနာ ဟောတိ။ပေ။ တေန ဟိ နတ္ထိ မဂ္ဂဘာဝနာ, နတ္ထိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ, နတ္ထိ ကိလေသပ္ပဟာနံ, နတ္ထိ ဓမ္မာဘိသမယော'တိ။ 'အတ္ထိ မဂ္ဂဘာဝနာ။ပေ။ အတ္ထိ ဓမ္မာဘိသမယော'တိ။ ယထာ ကထံ ဝိယ? သေယျထာပိ တရုဏော ရုက္ခော။ပေ။ အပာတုဘူတာ နေဝ န ပာတုဘဝန္တီ''တိ (ပဋိ. မ. ၃.၂၁)။

ဣတိ ပါဠိယံ အဇာတဖလရုက္ခော အာဂတော; ဇာတဖလရုက္ခေန ပန ဒီပေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ သဖလော တရုဏအမ္ဗရုက္ခော။ တဿ ဖလာနိ မနုဿာ ပရိဘုဉ္ဇေယျုံ, သေသာနိ ပာတေတွာ ပစ္ဆိယော ပူရေယျုံ။ အထညော ပုရိသော တံ ဖရသုနာ ဆိန္ဒေယျ။ တေနဿ နေဝ အတီတာနိ ဖလာနိ နာသိတာနိ ဟောန္တိ, န အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနိ စ နာသိတာနိ; အတီတာနိ ဟိ မနုဿေဟိ ပရိဘုတ္တာနိ, အနာဂတာနိ အနိဗ္ဗတ္တာနိ န သက္ကာ နာသေတုံ ။ ယသ္မိံ ပန သမယေ သော ဆိန္နော တဒါ ဖလာနိယေဝ နတ္ထီတိ ပစ္စုပ္ပန္နာနိပိ အနာသိတာနိ။ သစေ ပန ရုက္ခော အစ္ဆိန္နော အဿ, အထဿ ပထဝီရသဉ္စ အာပေါရသဉ္စ အာဂမ္မ ယာနိ ဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေယျုံ, တာနိ နာသိတာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဟိ အဇာတာနေဝ န ဇာယန္တိ, အနိဗ္ဗတ္တာနေဝ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, အပာတုဘူတာနေဝ န ပာတုဘဝန္တိ။ ဧဝမေဝ မဂ္ဂေါ နာပိ အတီတာဒိဘေဒေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, နာပိ န ပဇဟတိ။ ယေသဉှိ ကိလေသာနံ မဂ္ဂေန ခန္ဓေသု အပရိညာတေသု ဥပ္ပတ္တိ သိယာ, မဂ္ဂေန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ခန္ဓာနံ ပရိညာတတ္တာ တေ ကိလေသာ အဇာတာဝ န ဇာယန္တိ, အနိဗ္ဗတ္တာဝ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, အပာတုဘူတာဝ န ပာတုဘဝန္တိ။ တရုဏပုတ္တာယ ဣတ္ထိယာ ပုန အဝိဇာယနတ္ထံ ဗျာဓိတာနံ ရောဂဝူပသမတ္ထံ ပီတဘေသဇ္ဇေဟိ စာပိ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ဧဝံ မဂ္ဂေါ ယေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေ အတီတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ န စ မဂ္ဂေါ ကိလေသေ န ပဇဟတိ။ ယေ ပန မဂ္ဂေါ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေ သန္ဓာယ 'ဥပ္ပန္နာနံ ပဟာနာယ'န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

န ကေဝလဉ္စ မဂ္ဂေါ ကိလေသေယေဝ ပဇဟတိ, ကိလေသာနံ ပန အပ္ပဟီနတ္တာ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓာ, တေပိ ပဇဟတိယေဝ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ''တိ (စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၆) ဝိတ္ထာရေါ။ ဣတိ မဂ္ဂေါ ဥပာဒိန္နတော အနုပာဒိန္နတော စ ဝုဋ္ဌာတိ။ ဘဝဝသေန ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အပါယဘဝတော ဝုဋ္ဌာတိ ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ သုဂတိဘဝေကဒေသတော; အနာဂါမိမဂ္ဂေါ သုဂတိကာမဘဝတော; ဝုဋ္ဌာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ရူပါရူပဘဝတော ဝုဋ္ဌာတိ, သဗ္ဗဘဝေဟိ ဝုဋ္ဌာတိယေဝါတိပိ ဝဒန္တိ။

အထ မဂ္ဂက္ခဏေ ကထံ အနုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပာဒာယ ဘာဝနာ ဟောတိ? ကထံ ဝါ ဥပ္ပန္နာနံ ဌိတိယာတိ? မဂ္ဂပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ။ မဂ္ဂေါ ဟိ ပဝတ္တမာနော ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ အနုပ္ပန္နော နာမ ဝုစ္စတိ။ အနာဂတပုဗ္ဗဉ္ဟိ ဌာနံ ဂန္တွာ အနနုဘူတပုဗ္ဗံ ဝါ အာရမ္မဏံ အနုဘဝိတွာ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ – 'အနာဂတဋ္ဌာနံ အာဂတမှ, အနနုဘူတံ အာရမ္မဏံ အနုဘဝါမာ'တိ။ ယာ စဿ ပဝတ္တိ, အယမေဝ ဌိတိ နာမာတိ ဌိတိယာ ဘာဝေတီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမေတဿ ဘိက္ခုနော ဣဒံ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဝီရိယံ ''အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒာယ''တိအာဒီနိ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ အယံ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ သမ္မပ္ပဓာနကထာ။ ဧဝမေတ္ထ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ သမ္မပ္ပဓာနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၀၈. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ သဗ္ဗာနိပိ သမ္မပ္ပဓာနာနိ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ ဝိဘတ္တဿ ဒေသနာနယဿ မုခမတ္တမေဝ ဒဿေန္တေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ တတ္ထ နယဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ? ပဌမသမ္မပ္ပဓာနေ တာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဈာနာဘိနိဝေသေ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ, သုဒ္ဓိကသုညတာ, သုညတပဋိပဒါ, သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတာ, အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒာတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေသု ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ စတုက္ကပဉ္စကနယာနံ ဝသေန ဒသ နယာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သေသေသုပီတိ ဝီသတိယာ အဘိနိဝေသေသု ဒွေ နယသတာနိ။ တာနိ စတူဟိ အဓိပတီဟိ စတုဂ္ဂုဏိတာနိ အဋ္ဌ။ ဣတိ သုဒ္ဓိကာနိ ဒွေ သာဓိပတီနိ အဋ္ဌာတိ သဗ္ဗမ္ပိ နယသဟဿံ ဟောတိ။ တထာ ဒုတိယသမ္မပ္ပဓာနာဒီသု သုဒ္ဓိကသမ္မပ္ပဓာနေ စာတိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပဉ္စနယသဟဿာနိ။ ယထာ စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ, ဧဝံ သေသမဂ္ဂေသုပီတိ ကုသလဝသေနေဝ ဝီသတိ နယသဟဿာနိ။ ဝိပါကေ ပန သမ္မပ္ပဓာနေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဝိပါကတော န ဂဟိတောတိ။ သမ္မပ္ပဓာနာနိ ပနေတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာနေဝ ကထိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၄၂၇. ပဉှာပုစ္ဆကေ ပာဠိအနုသာရေနေဝ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ကုသလာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သဗ္ဗာနိပိ တောနိ အပ္ပမာဏံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော အပ္ပမာဏာရမ္မဏာနေဝ, န မဂ္ဂါရမ္မဏာနိ; သဟဇာတဟေတုဝသေန ပန မဂ္ဂဟေတုကာနိ; ဝီမံသံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ မဂ္ဂါဓိပတီနိ; ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌိကာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ မဂ္ဂါဓိပတီနီတိ; ဝီရိယဇေဋ္ဌိကာယ ပန အညဿ ဝီရိယဿ အဘာဝတော န ဝတ္တဗ္ဗာနိ မဂ္ဂါဓိပတီနီတိ တ န မဂ္ဂါဓိပတီနီတိ တ; အတီတာဒီသု ဧကာရမ္မဏဘာဝေနပိ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ; နိဗ္ဗာနဿ ပန ဗဟိဒ္ဓာဓမ္မတ္တာ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာနိ နာမ ဟောန္တီတိ။ ဧဝမေတသ္မိံ ပဉှာပုစ္ဆကေ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာနေဝ သမ္မပ္ပဓာနာနိ ကထိတာနိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ သုတ္တန္တဘာဇနီယသ္မိံယေဝ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ သမ္မပ္ပဓာနာ ကထိတာ; အဘိဓမ္မဘာဇနီယပဉှာပုစ္ဆကေသု ပန လောကုတ္တရာယေဝါတိ။ ဧဝမယံ သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေါပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကုဒ္ဒါလဝဂ္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၃၁. ကုဒ္ဒါလနိ တဒနန္တရေ ကုဒ္ဒါလဝဂ္ဂေ **စတ္တာရော** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ကုဒ္ဒါလဟာ** တိ ဧတ္ထ ကုစ္ဆိတ္တိ
တိ ကုဒ္ဒါလ, သမိဇ္ဈတိ နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ကုစ္ဆိတ္တိ တ ဇောယ သတ္တာ ကုဒ္ဒာ ဝုဒ္ဓာ ဥက္ကံသဂတာ ဟောန္တီ
တိပိ ကုဒ္ဒါ။ ပဌမေနတ္ထေန ကုဒ္ဒါ ဧဝ ဟာဒေ ကုဒ္ဒါလဟာဒေ, ကုဒ္ဒါလကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော။ ဒုတိယေနတ္ထေန ကုဒ္ဒ
မိယာ ဟာဒေတိ ကုဒ္ဒါလဟာဒေ; ဟာဒေတိ ပတိဋ္ဌာ, အဓိဂမုပာယောတိ အတ္ထော။ တေန ဟိ ယသ္မာ ဥပရူပရိဝိသေသသင်္
ခါတံ ကုဒ္ဒါ ပဇ္ဇန္တိ ဟာပုဏန္တိ, တသ္မာ ဟာဒေတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တာဝ “စတ္တာရော ကုဒ္ဒါလဟာ”တိ ဧတ္ထ အတ္
ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကုဒ္ဒါလနိ တေ ဘာဇေတုံ့တ ဒဿေတုံ **ကုဓ ဘိက္ခု** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ကုဓ ဘိက္ခု** တိ ကုမသ္မိံ သာသနေ
ဘိက္ခု။ **ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတ** န္တိ ဧတ္ထ ဆန္ဒဟေတုကော ဆန္ဒာဓိကော တ သမာဓိ **ဆန္ဒသမာဓိ**။ ကတ္
တုကမျတာဆန္ဒံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓသမာဓိဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ **ပဓာနသင်္ခါရာ** ။ စတု
ကိစ္စသာဓကဿ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သမန္နာဂတ** န္တိ ဆန္ဒသမာဓိနာ စ ပဓာနသင်္ခါရေဟိ စ ဥ
ပေတံ။ **ကုဒ္ဒါလဟာဒ** န္တိ နိပ္ဖတ္တိပရိယာယေန တ ကုဇ္ဈနကဋ္ဌေန ကုစ္ဆိတ္တိ ဇောယ သတ္တာ ကုဒ္ဒာ ဝုဒ္ဓာ ဥက္ကံသ
ဂတာ ဟောန္တီတိ ကုမိနာ တ ပရိယာယေန ကုဒ္ဒါတိ သင်္ခံ ဂတာနံ ဥပစာရဇ္ဈာနာဒိကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာနံ ဆန္ဒ
သမာဓိပဓာနသင်္ခါရာနံ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဟာဒဘူတံ သေသစိတ္တစေတသိကရာသိန္တိ အတ္ထော။ ယဉှိ ပရတော “ကုဒ္ဒ
မိဟာဒေတိ တထာဘူတဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ပေ.။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော”တိ ဝုတ္တံ, တံ ကုမိနာ အတ္ထေန ယုဇ္ဇတိ။ ကု
မိနာ နယေန သေသေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထေဝ ဟိ ဆန္ဒံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓသမာဓိ ဆန္ဒသမာဓီတိ
ဝုတ္တော, ဧဝံ ဝီရိယံ။ပေ.။ စိတ္တံ။ ဝီမံသံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓသမာဓိ ဝီမံသသမာဓီတိ ဝုစ္စတိ။

ကုဒ္ဒါလနိ ဆန္ဒသမာဓိအာဒီနိ ပအာနိ ဘာဇေတုံ့တ ဒဿေတုံ **ကထဉ္စ ဘိက္ခု** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဆန္ဒဉ္စေ
ဘိက္ခု အဓိပတိံ ကရိတွာ**တိ ယဒိ ဘိက္ခု ဆန္ဒံ အဓိပတိံ ဆန္ဒံ ဇေဋ္ဌကံ ဆန္ဒံ ဓုရံ ဆန္ဒံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ သမာဓိံ ပဋိလ
ဘတိ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဧဝံ နိဗ္ဗတ္တိတော အယံ သမာဓိ ဆန္ဒသမာဓိ နာမ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **ဝီရိယဉ္စေ** တိအာဒီသုပိ ဧ
သေဝ နယော။ **ကုမေ ဝုစ္စန္တိ ပဓာနသင်္ခါရာ** တိ ဧတ္တောဝတာ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝယမာနဿ ဘိက္ခုနော ပဓာနာဘိသင်္
ခါရသင်္ခါတစတုကိစ္စသာဓကံ ဝီရိယံ ကထိတံ။ **တဒေကဇ္ဈံ အဘိသညူဟိတွာ** တိ တံ သဗ္ဗံ ဧကတော ရာသိံ ကတွာတိ
အတ္ထော။ **သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဧဝံ ဝေဟာရံ ဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၄၃၃. ကုဒ္ဒါလနိ “ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရော”တိ ဧတသ္မိံ ပဒသမူဟေ ဆန္ဒာဒိဓမ္မေ ဘာဇေတုံ့တ ဒဿေတုံ **တတ္
ထ ကတမော ဆန္ဒော**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဥပေတော ဟောတီတိ ကုဒ္ဒါလဟာဒသင်္ခါတော ဓမ္မရာသိ ဥပေတော ဟောတိ။ **တေသံ ဓမ္မာန** န္တိ တေသံ သမ္ပယုတ္
တာနံ ဆန္ဒာဒိဓမ္မာနံ။ **ကုဒ္ဒိ သမိဒ္ဓိ** တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ နိပ္ဖတ္တိဝေဝစနာနေဝ။ ဧဝံ သန္တေပိ ကုဇ္ဈနကဋ္ဌေန **ကုဒ္ဒိ** ။
သမ္ပုဏ္ဏာ ကုဒ္ဒိ **သမိဒ္ဓိ;** ဥပသဂ္ဂေန တ ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ ကုဇ္ဈနာကာရော **ကုဇ္ဈနာ** ။ **သမိဇ္ဈနာ** တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝဍ္ဎိ
တံ။ အတ္တနော သန္တာနေ ဟာတုဘာဝဝသေန လဘနံ **လာဘော**။ ပရိဟီနာနမ္ပိ ဝီရိယာရမ္ဘဝသေန ပုန လာဘော **ပဋိလာ
ဘော;** ဥပသဂ္ဂေန တ ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ။ **ပတ္တိ** တိ အဓိဂမော။ အပရိဟာနဝသေန သမ္မာ ပတ္တီတိ **သမ္ပတ္တိ**။ **ဖုသနာ**တိ ပဋိလာ
ဘဖုသနာ။ **သစ္ဆိကိရိယာ** တိ ပဋိလာဘသစ္ဆိကိရိယာဝ။ **ဥပသမ္ပဒာ** တိ ပဋိလာဘဥပသမ္ပဒာ ဧဝေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာဘူတဿာ တိ တေန အာကာရေန ဘူတဿ; တေ ဆန္ဒာဒိဓမ္မေ ပဋိလဘိတွာ ဌိတဿာတိ အတ္ထော။
ဝေဒနာက္ခန္ဓော တိအာဒီဟိ ဆန္ဒာဒယော အန္တော ကတွာ စတ္တာရောပိ ခန္ဓာ ကထိတာ။ **တေ ဓမ္မေ** တိ တေ စတ္တာ
ရော အရူပက္ခန္ဓေ; ဆန္ဒာဒယော တ တယော ဓမ္မေတိပိ ဝုတ္တံ။ **အာသေဝတီ**တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ သေသကုဒ္ဒ
မိဟာဒနိဒ္ဒေသေသုပိ ကုမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တ္တောဝတာ ကိံ ကထိတန္တိ? စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ မတ္တကပ္ပတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ။ ဧကော ဟိ ဘိက္ခု ဆန္ဒံ အဝဿယတိ; ကတ္တုကမျတာကုသလဓမ္မစ္ဆန္ဒေန အတ္ထနိပ္ဖတ္တိယံ သတိ 'အဟံ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, နတ္ထိ မယှံ ဧတဿ နိဗ္ဗတ္တနေ ဘာရော'တိ ဆန္ဒံ ဇေဋ္ဌကံ ဆန္ဒံ ဓုရံ ဆန္ဒံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ဧကော ဝီရိယံ အဝဿယတိ။ ဧကော စိတ္တံ, ဧကော ပညံ အဝဿယတိ။ ပညာယ အတ္ထနိပ္ဖတ္တိယံ သတိ 'အဟံ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ , နတ္ထိ မယှံ ဧတဿ နိဗ္ဗတ္တနေ ဘာရော'တိ ပညံ ဇေဋ္ဌကံ ပညံ ဓုရံ ပညံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။

ကထံ? ယထာ ဟိ စတူသု အမစ္စပုတ္တေသု ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ဝိစရန္တေသု ဧကော ဥပဋ္ဌာနံ အဝဿယိ, ဧကော သူရဘာဝံ, ဧကော ဇာတိံ, ဧကော မန္တံ။ ကထံ? တေသု ဟိ ပဌမော 'ဥပဋ္ဌာနေ အပ္ပမာဒကာရိတာယ အတ္ထနိပ္ဖတ္တိယာ သတိ လဗ္ဘမာနံ လစ္ဆာမေတံ ဌာနန္တရ'န္တိ ဥပဋ္ဌာနံ အဝဿယိ။ ဒုတိယော 'ဥပဋ္ဌာနေ အပ္ပမတ္တောပိ ဧကစ္စော သင်္ဂါမေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ; အဝဿံ ခော ပန ရညော ပစ္စန္တော ကုပ္ပိဿတိ; တသ္မိံ ကုပ္ပိတေ ရထဓုရေ ကမ္မံ ကတွာ ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ အာဟရာပေဿာမေတံ ဌာနန္တရ'န္တိ သူရဘာဝံ အဝဿယိ။ တတိယော 'သူရဘာဝေပိ သတိ ဧကစ္စော ဟီနဇာတိကော ဟောတိ; ဇာတိံ သောဓေတွာ ဌာနန္တရံ ဒဒန္တာ မယှံ ဒဿန္တီ'တိ ဇာတိံ အဝဿယိ။ စတုတ္ထော 'ဇာတိမာပိ ဧကော အမန္တနိကော ဟောတိ; မန္တေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ အာဟရာပေဿာမေတံ ဌာနန္တရ'န္တိ မန္တံ အဝဿယိ။ တေ သဗ္ဗေပိ အတ္တနော အတ္တနော အဝဿယဗလေန ဌာနန္တရာနိ ပာပုဏိံသု။

တတ္ထ ဥပဋ္ဌာနေ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ ဌာနန္တရံ ပတ္တော ဝိယ ဆန္ဒံ အဝဿာယ ကတ္တုကမျတာကုသလဓမ္မစ္ဆန္ဒေန အတ္ထနိပ္ဖတ္တိယံ သတိ 'အဟံ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, နတ္ထိ မယှံ ဧတဿ နိဗ္ဗတ္တနေ ဘာရော'တိ ဆန္ဒံ ဇေဋ္ဌကံ ဆန္ဒံ ဓုရံ ဆန္ဒံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ရဋ္ဌပာလတ္ထေရော (မ. နိ. ၂.၂၉၃ အာဒယော) ဝိယ။ သော ဟိ အာယသ္မာ ဆန္ဒံ ဓုရံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သူရဘာဝေန ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ဌာနန္တရံ ပတ္တော ဝိယ ဝီရိယံ ဇေဋ္ဌကံ ဝီရိယံ ဓုရံ ဝီရိယံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, သောဏတ္ထေရော (မဟာဝ. ၂၄၃) ဝိယ။ သော ဟိ အာယသ္မာ ဝီရိယံ ဓုရံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။

ဇာတိသမ္ပတ္တိယာ ဌာနန္တရံ ပတ္တော ဝိယ စိတ္တံ ဇေဋ္ဌကံ စိတ္တံ ဓုရံ စိတ္တံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, သမ္ဘူတတ္ထေရော ဝိယ။ သော ဟိ အာယသ္မာ စိတ္တံ ဓုရံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ မန္တံ အဝဿာယ ဌာနန္တရပ္ပတ္တော ဝိယ ဝီမံသံ ဇေဋ္ဌကံ ဝီမံသံ ဓုရံ ဝီမံသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ထေရော မောဃရာဇာ ဝိယ။ သော ဟိ အာယသ္မာ ဝီမံသံ ဓုရံ ကတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။

ဧတ္ထ စ တယော ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသင်္ခါတာ ဓမ္မာ ဣဒ္ဓိပိ ဟောန္တိ ဣဒ္ဓိပါဒာပိ။ သေသာ ပန သမ္ပယုတ္တကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိပါဒာယေဝ။ ဝီရိယစိတ္တဝီမံသသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသင်္ခါတာပိ တယော ဓမ္မာ ဣဒ္ဓိပိ ဟောန္တိ ဣဒ္ဓိပါဒာပိ။ သေသာ ပန သမ္ပယုတ္တကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိပါဒာယေဝ။ အယံ တာဝ အဘေဒတော ကထာ။

ဘေဒတော ပန 'ဆန္ဒော' ဣဒ္ဓိ နာမ။ ဆန္ဒဓုရေန ဘာဝိတာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒော နာမ။ သမာဓိ ပဓာနသင်္ခါရောတိ ဒွေဝ ဓမ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓဝသေန ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေ ပဝိသန္တိ; ပါဒေ ပဝိဋ္ဌာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တတ္ထေဝ 'သမာဓိ' ဣဒ္ဓိ နာမ။ သမာဓိဓုရေန ဘာဝိတာ စတ္တာရော ခန္ဓာ သမာဓိဒ္ဓိပါဒော နာမ။ ဆန္ဒော ပဓာနသင်္ခါရောတိ ဒွေဝ ဓမ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓဝသေန သမာဓိဒ္ဓိပါဒေ ပဝိသန္တိ; ပါဒေ ပဝိဋ္ဌာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ တတ္ထေဝ 'ပဓာနသင်္ခါရော' ဣဒ္ဓိ နာမ။ ပဓာနသင်္ခါရဘာဝိတာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိပါဒော နာမ။ ဆန္ဒော သမာဓီတိ ဒွေဝ ဓမ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓဝသေန ပဓာနသင်္ခါရိဒ္ဓိပါဒေ ပဝိသန္တိ; ပါဒေ ပဝိဋ္ဌာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ တတ္ထေဝ 'ဝီရိယံ' ဣဒ္ဓိ နာမ, 'စိတ္တံ' ဣဒ္ဓိ နာမ, 'ဝီမံသာ' ဣဒ္ဓိ နာမ။ပေ.။ ပါဒေ ပဝိဋ္ဌာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ အယံ ဘေဒတော ကထာ နာမ။

ဇတ္တေ ပန အဘိနဝံ နတ္ထိ; ဂဟိတမေဝ ဝိဘူတဓာတုကံ ကတံ။ ကထံ? ဆန္ဒော, သမာဓိ, ပဓာနသင်္ခါရောတိ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဣဒ္ဓိပိ ဟောန္တိ ဣဒ္ဓိပာဒာပိ။ သေသာ သမ္ပယုတ္တကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိပာဒာယေဝ။ ဣမေ ဟိ တယော ဓမ္မာ ဣဇ္ဈမာနာ သမ္ပယုတ္တကေဟိ စတူဟိ ခန္ဓေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဣဇ္ဈန္တိ, န ဝိနာ။ သမ္ပယုတ္တကာ ပန စတ္တာရော ခန္ဓာ ဣဇ္ဈနကဋ္ဌေန ဣဒ္ဓိ နာမ ဟောန္တိ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပါဒော နာမ။ 'ဣဒ္ဓီ'တိ ဝါ 'ဣဒ္ဓိပါဒော'တိ ဝါ န အညဿ ကဿစိ အဓိဝစနံ, သမ္ပယုတ္တကာနံ စတုန္နံ ခန္ဓာနံယေဝ အဓိဝစနံ။ ဝီရိယံ, စိတ္တံ, ဝီမံသာသမာဓိ ပဓာနသင်္ခါရောတိ တယော ဓမ္မာ။ပေ.။ စတုန္နံ ခန္ဓာနံယေဝ အဓိဝစနံ။

အပိစ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ; ပဋိလာဘေ ပဋိလာဘေ ဣဒ္ဓိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယမတ္ထော ဥပစာရေန ဝါ ဝိပဿနာယ ဝါ ဒီပေတဗ္ဗော။ ပဌမဇ္ဈာနပရိကမ္မဉှိ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, ပဌမဇ္ဈာနံ ဣဒ္ဓိ နာမ။ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထအာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနနေဝသညာနာသညာယတနပရိကမ္မံ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, နေဝသညာနာသညာယတနံ ဣဒ္ဓိ နာမ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဝိပဿနာ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ဣဒ္ဓိ နာမ။ သကဒာဂါမိ, အနာဂါမိ, အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနာ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဣဒ္ဓိ နာမ။ ပဋိလာဘေနာပိ ဒီပေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပဌမဇ္ဈာနဉှိ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဣဒ္ဓိ နာမ; ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, တတိယဇ္ဈာနံ ဣဒ္ဓိ နာမ။ပေ.။ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ ဣဒ္ဓိပါဒော နာမ, အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဣဒ္ဓိ နာမ။

ကေနဋ္ဌေန ဣဒ္ဓိ? ကေနဋ္ဌေန ပါဒောတိ? ဣဇ္ဈနကဋ္ဌေနေဝ ဣဒ္ဓိ။ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေနေဝ ပါဒော။ ဧဝမိဓာပိ ဣဒ္ဓီတိ ဝါ ပါဒောတိ ဝါ န အညဿ ကဿစိ အဓိဝစနံ, သမ္ပယုတ္တကာနံ စတုန္နံ ခန္ဓာနံယေဝ အဓိဝစနန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ဣဒမာဟံသု – စတုန္နံ ခန္ဓာနမေဝ အဓိဝစနံ ဘဝေယျ, ယဒိ သတ္ထာ ပရတော ဥတ္တရစူဠဘာဇနီယံ နာမ န အာဟရေယျ။ ဥတ္တရစူဠဘာဇနီယေ ပန "ဆန္ဒောယေဝ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒော, ဝီရိယမေဝ, စိတ္တမေဝ, ဝီမံသာဝ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒော"တိ ကထိတံ။ ကေစိ ပန "ဣဒ္ဓိ နာမ အနိပ္ဖန္နာ, ဣဒ္ဓိပါဒော နိပ္ဖန္နော"တိ ဝဒိံသု။ တေသံ ဝစနံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ဣဒ္ဓိပိ ဣဒ္ဓိပါဒောပိ 'နိပ္ဖန္နော တိလက္ခဏဗ္ဗာဟတော'တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ လောကိယ လောကုတ္တရမိဿကာ ဣဒ္ဓိပါဒာ ကထိတာတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. အဘိဓမ္မဘာဇနီယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ နယာ ပနေတ္ထ ဂဏေတဗ္ဗာ။ "ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတီ"တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနသ္မိဉှိ လောကုတ္တရာနိ စတ္တာရိ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ ဝီရိယသမာဓိ အာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တထာ ဥတ္တရစူဠဘာဇနီယေ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေ စတ္တာရိ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ, ဝီရိယစိတ္တဝီမံသိဒ္ဓိပါဒေ စတ္တာရိ စတ္တာရီတိ သဗ္ဗာနိပိ အဋ္ဌန္နံ စတုက္కာနံ ဝသေန ဒ္ဝတ္တိံသ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ ဧဝမေတံ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာနံယေဝ ဣဒ္ဓိပါဒာနံ ဝသေန ဒ္ဝတ္တိံသနယသဟဿပ္ပဋိမဏ္ဍိတံ အဘိဓမ္မဘာဇနီယံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၄၆၂. ပဉှာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ ဣဒ္ဓိပါဒာနံ ကုသလာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သဗ္ဗေပေတေ အပ္ပမာဏံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ ဧဝ, န မဂ္ဂါရမ္မဏာ; သဟဇာတဟေတု ဝသေန ပန မဂ္ဂဟေတုကာ, န မဂ္ဂါဓိပတိနော။ စတ္တာရော ဟိ အဓိပတယော အညမညံ ဂရုံ န ကရောန္တိ။ ကသ္မာ? သယံ ဇေဋ္ဌကတ္တာ။ ယထာ ဟိ သမဇာတိကာ သမဝယာ သမထာမာ သမသိပ္ပါ စတ္တာရော ရာဇပုတ္တာ အတ္တနော အတ္တနော ဇေဋ္ဌကတာယ အညမညဿ အပစိတိံ န ကရောန္တိ, ဧဝမိမေပိ စတ္တာရော အဓိပတယော ဟဋ္ဌိယေကံ ဟဋ္ဌိယေကံ ဇေဋ္ဌကဓမ္မတာယ အညမညံ ဂရုံ န ကရောန္တီတိ ဧကန္တေနေဝ န မဂ္ဂါဓိပတိနော။ အတီတာဒီသု ဧကာရမ္မဏဘာဝေပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ နိဗ္ဗာနဿ ပန ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မတ္တာ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ နာမ ဟောန္တီတိ။ ဧဝမေတသ္မိံ ပဉှာပုစ္ဆကေ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာဝ ဣဒ္ဓိပါဒါ ကထိတာ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ သုတ္တန္တဘာဇနီယသ္မိံယေဝ လောကိယ

လောကုတ္တရမိဿကာ ဣဒ္ဓိပါဒါ ကထိတာ, အဘိဓမ္မဘာဇနီယပဉှာပုစ္ဆကေသု ပန လောကုတ္တရာယေဝါတိ။ ဧဝမယံ ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေါပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၆၆. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေ **သတ္တာ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** တိ ဗောဓိယာ ဗောဓိဿ ဝါ အင်္ဂါတိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာ ဧသာ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ ယာယ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟနကာမသုခတ္တကိလမထာနုယောဂဥစ္ဆေဒသဿတာဘိနိဝေသာဒီနံ အနေကေသံ ဥပဒ္ဒဝါနံ ပဋိပက္ခဘူတာယ သတိဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသင်္ခါတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ အရိယသာဝကော ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ, ဗုဇ္ဈတိ ကိလေသသန္တာနနိဒ္ဒာယ ဥဋ္ဌဟတိ, စတ္တာရိ ဝါ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ သစ္ဆိကရောတိ, တဿာ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသင်္ခါတာယ ဗောဓိယာ အင်္ဂါတိပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ,** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒီနိ ဝိယ။ ယောပေသ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဧတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ အရိယသာဝကော ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ, တဿ ဗောဓိဿ အင်္ဂါတိပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ,** သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယ။ တေနာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ – ''ဗုဇ္ဈနကဿ ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂါတိ ဝါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိ။

အပိစ ''ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ ကေနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ? ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ပဋိဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, သမ္ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိ ဣမိနာ ပဋိသမ္ဘိဒါနယေနာပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တိအာဒီသု ပသတ္ထော သုန္ဒရော စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, သတိယေဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ** ။ တတ္ထ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဝိစယလက္ခဏော ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဂ္ဂဟလက္ခဏော ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဖရဏလက္ခဏော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဥပသမလက္ခဏော ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, အဝိက္ခေပလက္ခဏော သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ တေသု ''သတိဉ္စ ခွါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄) ဝစနတော သဗ္ဗေသံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဥပကာရကတ္တာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ပဌမံ ဝုတ္တော။ တတော ပရံ ''သော တထာ သတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတီ''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁၅၀) နယေန ဇေံ အနုက္ကမေနေဝ နိက္ခေပပယောဇနံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတမေဝ။

ကသ္မာ ပနေတေ သတ္တေဝ ဝုတ္တာ, အနူနာ အနဓိကာတိ? လီနုဒ္ဓစ္စပဋိပက္ခတော သဗ္ဗတ္ထိကတော စ။ ဧတ္ထ ဟိ တယော ဗောဇ္ဈင်္ဂါ လီနဿ ပဋိပက္ခာ, ယထာဟ – ''ယသ္မိဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သမယေ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ တယော ဥဒ္ဓစ္စဿ ပဋိပက္ခာ, ယထာဟ – ''ယသ္မိဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ ဧကော ပနေတ္ထ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု, သဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စော ဝိယ စ သဗ္ဗေသု ရာဇကိစ္စေသု, သဗ္ဗဗောဇ္ဈင်္ဂေသု ဣစ္ဆိတဗ္ဗတော သဗ္ဗတ္ထိကော, ယထာဟ – ''သတိဉ္စ ခွါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမီ''တိ။ ''သဗ္ဗတ္ထက''န္တိပိ ပါဌော။ ဒွိန္နမ္ပိ သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဧဝံ လီနုဒ္ဓစ္စပဋိပက္ခတော သဗ္ဗတ္ထိကတော စ သတ္တေဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၆၇. ဣဒါနိ နေသံ ဧကသ္မိံယေဝတရမ္မဏေ အတ္တနော အတ္တနော ကိစ္စဝသေန နာနာကရဏံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဣဓ ဘိက္ခု** တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခု။ **သတိမာ ဟောတီ**တိ ပညာယ ပညဝါ, ယသေန ယသဝါ, ဓနေန ဓနဝါ ဝိယ သတိယာ သတိမာ ဟောတိ, သတိသမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ **ပရမေန**ာတိ ဥတ္တမေန; တတြ ဟိ ပရမတ္ထသစ္စဿ နိဗ္ဗာနဿ စေဝ မဂ္ဂဿ စ အနုလောမတော ပရမံ နာမ ဟောတိ ဥတ္တမံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သတိနေပက္ကေန** တိ နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ; သတိယာ စေဝ နေပက္ကေန စာတိ အတ္ထော။

ကသ္မာ ပန ဣမသ္မိံ သတိဘာဇနီယေ ပညာ သင်္ဂဟိတာတိ? သတိယာ ဗလဝဘာဝဒီပနတ္ထံ။ သတိ ဟိ ပညာယ သ
ဒ္ဓိမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိနာပိ, ပညာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဗလဝတီ ဟောတိ, ဝိနာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဒုဗ္ဗလာ။ တေနဿာ ဗလဝ
ဘာဝဒီပနတ္ထံ ပညာ သင်္ဂဟိတာ။ ယထာ ဟိ ဒွိသု ဒိသာသု ဒွေဝ ရာဇမဟာမတ္တာ တိဋ္ဌေယျုံ; တေသု ဧကော ရာဇပု
တ္တံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌေယျ, ဧကော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဧကကောဝ တေသု ရာဇပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဌိတော အတ္တနော
ပိ တေဇေန ရာဇပုတ္တဿာပိ တေဇေန တေဇတေ ဟောတိ; အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဌိတော န တေန သမတေဇော ဟောတိ; ဧ
ဝမေဝ ရာဇပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဌိတမဟာမတ္တော ဝိယ ပညာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နာ သတိ, အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဌိတော ဝိယ
ဝိနာ ပညာယ ဥပ္ပန္နာ။ တတ္ထ ယထာ ရာဇပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဌိတော အတ္တနောပိ တေဇေန ရာဇပုတ္တဿာပိ တေဇေန
တေဇတ ဟောတိ, ဧဝံ ပညာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နာ သတိ ဗလဝတီ ဟောတိ; ယထာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဌိတော န တေန သမ
တေဇော ဟောတိ, ဧဝံ ဝိနာ ပညာယ ဥပ္ပန္နာ ဒုဗ္ဗလာ ဟောတီတိ ဗလဝဘာဝဒီပနတ္ထံ ပညာ ဂဟိတာတိ။

စိရကတမ္ပိ တိ အတ္တနော တ ပရဿ တ ကာယေန စိရကတံ ဝတ္တံ တ ကသိဏမဏ္ဍလံ တ ကသိဏပရိကမ္မံ တ။
စိရဘာသိတမ္ပိ တိ အတ္တနာ တ ပရေန တ တစာယ စိရဘာသိတံ ဗဟုကမ္ပိ, ဝတ္တသီသေ ဌတွာ ဓမ္မကထံ တ ကမ္မဋ္ဌာန
ဝိနိစ္ဆယံ တ, ဝိမုတ္တာယတနသီသေ တ ဌတွာ ဓမ္မကထမေဝ။ **သရိတာ ဟောတီ**တိ တံ ကာယဝိညတ္တိံ ဝစီဝိညတ္တိဥ္
စ သမုဋ္ဌာပေတွာ ပဝတ္တံ အရူပဓမ္မကောဋ္ဌာသံ 'ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဧဝံ နိရုဒ္ဓော'တိ သရိတာ ဟောတိ။ **အနုဿရိတာ**
တိ ပုနပ္ပုနံ သရိတာ။ **အယံ ဝုစ္စတိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ** တိ အယံ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာ သေသဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဝိပဿ
သနာသမ္ပယုတ္တာ သတိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ကထီယတိ။

သော တထာ သတော ဝိဟရန္တော တိ သော ဘိက္ခု တေနာကာရေန ဥပ္ပန္နာယ သတိယာ သတော ဟုတွာ ဝိဟရန္
တော။ **တံ ဓမ္မန္တိ** တံ စိရကတံ စိရဘာသိတံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဓမ္မံ။ **ပညာယ ပဝိစိနတီ**တိ ပညာယ 'အနိစ္စံ ဒုက္ခံ
အနတ္တာ'တိ ပဝိစိနတိ။ **ပဝိစရတီ**တိ 'အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ'တိ တတ္ထ ပညံ စရာပေန္တော ပဝိစရတိ။ **ပရိဝီမံသံ အာ
ပဇ္ဇတီ**တိ ဩလောကနံ ဂဝေသနံ အာပဇ္ဇတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ ဣဒံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပကံ ဝိပဿနာ
ဉာဏံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ဝုစ္စတိ။

တဿ တံ ဓမ္မ န္တိ တဿ ဘိက္ခုနော တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဓမ္မံ။ **အာရဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ
ပဂ္ဂဟိတံ။ **အသလ္လီန** န္တိ အာရဒ္ဓတ္တာယေဝ အသလ္လီနံ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ ဣဒံ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပကံ ဝိပဿနာ
သမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ဝုစ္စတိ။

နိရာမိသာတိ ကာမာမိသလောကာမိသဝဋ္ဋာမိသာနံ အဘာဝေန နိရာမိသာ ပရိသုဒ္ဓါ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ဗောဇ္ဈ
င်္ဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ ပီတိ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ဝုစ္စတိ။

ပီတိမနဿ တိ ပီတိသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ။ **ကာယောပိ ပဿမ္ဘတီ** တိ ခန္ဓတ္တယသင်္ခါတော နာမကာ
ယော ကိလေသဒရထပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ ပဿမ္ဘတိ။ **စိတ္တမ္ပီ** တိ ဝိညာဏက္ခန္ဓောပိ တထေဝ ပဿမ္ဘတိ။ **အယံ
ဝုစ္စတီ**တိ အယံ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ ပဿဒ္ဓိ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ဝုစ္
စတိ။

ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော တိ ပဿဒ္ဓကာယတာယ ဥပ္ပန္နသုခေန သုခိတဿ။ **သမာဓိယတီ**တိ သမ္မာ အာဓိ
ယတိ, နိစ္စလံ ဟုတွာ အာရမ္မဏေ ဌပီယတိ, အပ္ပနာပ္ပတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပိ
ကာ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ဝုစ္စတိ။

တထာ သမာဟိတန္တိ တေန အပ္ပနာပ္ပတ္တေန ဝိယ သမာဓိနာ သမာဟိတံ။ **သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ** တိ
သုဋ္ဌု အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ; တေသံ ဓမ္မာနံ ပဟာနဝဍ္ဎနေ အဗျာဝဋော ဟုတွာ အဇ္ဈုပေက္ခတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ**
တိ အယံ ဆန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနောသက္ကနအနတိဝတ္တနဘာဝသာဓကော မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်
ဂေါ နာမ ဝုစ္စတိ။

ဇွော့ဝတာ ကိ ကထိတံ နာမ ဟောတိ? အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကစိတ္တက္ခဏေ နာနာရသလက္ခဏာ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ကထိတာ ဟောန္တီတိ။

ပဌမော နယော။

၄၆၈-၄၆၉. ဣဒါနိ ယေန ပရိယာယေန သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ စုဒ္ဒသ ဟောန္တိ, တဿ ပကာသနတ္ထံ ဒုတိယနယံ ဒဿေန္တော ပုန **သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **အဇ္ဈတ္တံ ဓမ္မေသု သတိ** တိ အဇ္ဈတ္တိကသင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥပ္ပန္နာ သတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မေသု သတိ** တိ ဗဟိဒ္ဓာသင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥပ္ပန္နာ သတိ။ **ယဒပီတိ** ယာပိ။ **တဒပီတိ** သာပိ။ **အဘိညာယာ**တိ အဘိညေယျဓမ္မေ အဘိဇာနနတ္ထာယ။ **သမ္ဗောဓာယာ**တိ သမ္ဗောဓိ ဝုစ္စတိ မဂ္ဂေါ, မဂ္ဂတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာနာယာ** တိ တနံ ဝုစ္စတိ တဏှာ; သာ တတ္ထ နတ္ထီတိ နိဗ္ဗာနံ, တဒတ္ထာယ, အသင်္ခတာယ အမတဓာတုယာ သစ္ဆိကိရိယတ္ထာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေပိ** ဧသေဝ နယော။

ကာယိကံ ဝီရိယန္တိ စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။ **စေတသိကံ ဝီရိယန္တိ** "န တာဝ တံ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမိ ယာဝ မေ န အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိဿတီ"တိ ဧဝံ ကာယပယောဂံ ဝိနာ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။ **ကာယပဿဒ္ဓိ** တိ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ ဒရထပဿဒ္ဓိ။ **စိတ္တပဿဒ္ဓိ** တိ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ဒရထပဿဒ္ဓိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ ဣမသ္မိံ နယေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။

ပောရာဏကတ္ထေရာ ပန 'ဇွော့ကေန ဟာကဋ္ဌံ န ဟောတီ'တိ ဝိဘဇိတ္တ ဒဿေသုံ။ ဧတေသု ဟိ အဇ္ဈတ္တဓမ္မေသု သတိ ပဝိစယော ဥပေက္ခာတိ ဣမေ တယော အတ္တနော ခန္ဓာရမ္မဏတ္တာ လောကိယာဝ ဟောန္တိ။ တထာ မဂ္ဂံ အပ္ပတ္တံ ကာယိကဝီရိယံ။ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ပန ပီတိသမာဓိယော လောကုတ္တရာ ဟောန္တိ။ သေသာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာတိ။

တတ္ထ အဇ္ဈတ္တံ တာဝ ဓမ္မေသု သတိပဝိစယဥပေက္ခာ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, လောကုတ္တရာ ပန ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာတိ ဧဝံ လောကုတ္တရဘာဝေ မာ ယုဇ္ဇတ္တ။ စင်္ကမပ္ပယောဂေန နိဗ္ဗတ္တဝီရိယမ္ပိ လောကိယန္တိ ဝဒန္တော န ကိလမတိ။ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ပန ပီတိသမာဓိယော ကအာ လောကုတ္တရာ ဟောန္တီတိ? ကာမာဝစရေ တာဝ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ လဗ္ဘတိ, အဝိတက္ကအဝိစာရာ ပီတိ န လဗ္ဘတိ။ ရူပာဝစရေ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ပီတိ လဗ္ဘတိ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပန န လဗ္ဘတိ။ အရူပာဝစရေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န လဗ္ဘတိ။ ဇွော့ ပန အလဗ္ဘမာနကံ ဥပာဒါယ လဗ္ဘမာနကာပိ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ဧဝမယံ အဝိတက္ကအဝိစာရော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ကာမာဝစရတောပိ နိက္ခန္တော ရူပာဝစရတောပိ အရူပာဝစရတောပီတိ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရော ယေတတိ ကထိတော။

တထာ ကာမာဝစရေ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ လဗ္ဘတိ, အဝိတက္ကအဝိစာရော ပန သမာဓိ န လဗ္ဘတိ။ ရူပာဝစရအရူပာဝစရေသု အဝိတက္ကအဝိစာရော သမာဓိ လဗ္ဘတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပန န လဗ္ဘတိ။ ဇွော့ ပန အလဗ္ဘမာနကံ ဥပာဒါယ လဗ္ဘမာနကောပိ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဧဝမယံ အဝိတက္ကအဝိစာရော သမာဓိ ကာမာဝစရတောပိ နိက္ခန္တော ရူပာဝစရတောပိ အရူပာဝစရတောပီတိ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရော ယေတတိ ကထိတော။

အပိစ လောကိယံ ဂဟေတွတ လောကုတ္တရော ကာတဗ္ဗော; လောကုတ္တရံ ဂဟေတွတ လောကိယော ကာတဗ္ဗော။ အဇ္ဈတ္တဓမ္မေသု ဟိ သတိပဝိစယဥပေက္ခာနံ လောကုတ္တရဘာဝနာကာလောပိ အတ္ထိ။ တတ္ရိဒံ သုတ္တံ – "အဇ္ဈတ္တဝိမောက္ခံ ခွတာဟံ, အာဝုသော, သဗ္ဗုပာဒာနက္ခယံ ဝဒါမိ; ဧဝမဿိမေ အာသဝါ နာနုသေန္တီ"တိ (သံ. နိ. ၂.၃၂ ထေရကံ ဝိသဒိသံ) ဣမိနာ သုတ္တေန လောကုတ္တရာ ဟောန္တိ။ ယအာ ပန စင်္ကမပယောဂေန နိဗ္ဗတ္တော ကာယိကဝီရိယော အနုပသန္တေယေဝ ဝိပဿနာ မဂ္ဂေန ဃဋ္ဋီယတိ, တအာ တံ လောကုတ္တရံ ဟောတိ။ ယေ ပန ထေရာ "ကသိဏဇ္ဈာနေ, အာနာပာနဇ္ဈာနေ, ဗြဟ္မဝိဟာရဇ္ဈာနေ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဥဒ္ဓရန္တော န တရေတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ, ဧတေသံ တဒေ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ပီတိသမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာ လောကိယာ ဟောန္တီတိ။

၄၇၀-၄၇၁. ဣဒါနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဘာဝနာဝသေန ပဝတ္တံ တတိယနယံ ဒဿေန္တော ပုန **သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထာပိ အယံ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ; အတ္တနော သန္တာနေ ပုနပ္ပုနံ ဇနေတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ။ **ဝိဝေကနိဿိတ**န္တိ ဝိဝေကေ နိဿိတံ။ **ဝိဝေကော**တိ ဝိဝိတ္တတာ။ သော စာယံ တဒင်္ဂဝိဝေကော, ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိဝေကောတိ ပဉ္စဝိဓော။ တတ္ထ တဒင်္ဂဝိဝေကော နာမ ဝိပဿနာ။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော နာမ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကော နာမ မဂ္ဂေါ။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဝေကော နာမ ဖလံ။ နိဿရဏဝိဝေကော နာမ သဗ္ဗနိမိတ္တနိဿဋံ နိဗ္ဗာနံ။ ဧဝမေတသ္မိံ ပဉ္စဝိဓေ ဝိဝေကေ နိဿိတံ ဝိဝေကနိဿိတန္တိ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတဉ္စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ ဟိ အယံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တော ယောဂီ ဝိပဿနာက္ခဏေ ကိစ္စတော တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ, အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ, မဂ္ဂကာလေ ပန ကိစ္စတော သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ, အာရမ္မဏတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဉ္စဝိဝေကနိဿိတမ္ပီတိ ဧကေ။ တေ ဟိ န ကေဝလံ ဗလဝဝိပဿနာမဂ္ဂဖလက္ခဏေသု ဧဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဥဒ္ဓရန္တိ, ဝိပဿနာပါဒကကသိဏဇ္ဈာနအာနာပါနာသုဘဗြဟ္မဝိဟာရဇ္ဈာနေသုပိ ဥဒ္ဓရန္တိ, န စ ပဋိသိဒ္ဓါ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ။ တသ္မာ တေသံ မတေန ဧတေသံ ဈာနာနံ ပဝတ္တိက္ခဏေ ကိစ္စတော ဧဝ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကနိဿိတံ။ ယထာ စ ဝိပဿနာက္ခဏေ “အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတ”န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ “ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတမ္ပိ ဘာဝေတီ”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧသ နယော ဝိရာဂနိဿိတာဒီသု။ ဝိဝေကတ္ထာ ဧဝ ဟိ ဝိရာဂါဒယော။

ကေဝလဉ္စေတ္ထ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဒုဝိဓော – ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ စ ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ စာတိ။ တတ္ထ **‘ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ’**တိ ဝိပဿနာက္ခဏေ စ တဒင်္ဂဝသေန မဂ္ဂက္ခဏေ စ သမုစ္ဆေဒဝသေန ကိလေသပ္ပဟာနံ။ **‘ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ’**တိ ဝိပဿနာက္ခဏေ တန္နိန္နဘာဝေန, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန အာရမ္မဏကရဏေန နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနံ။ တဒုဘယမ္ပိ ဣမသ္မိံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေ အတ္ထဝဏ္ဏနာနယေ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ဟိ အယံ သတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ယထာဝုတ္တေန ပကာရေန ကိလေသေ ပရိစ္စဇတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ ပက္ခန္ဒတိ။

ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိန္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန ဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ ပရိဏာမန္တံ ပရိဏတဉ္စ, ပရိပစ္စန္တံ ပရိပက္ကဉ္စာတိ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနမနုယုတ္တော ဘိက္ခု ယထာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ကိလေသပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂတ္ထဉ္စ ပရိပစ္စတိ, ယထာ စ ပရိပက္ကော ဟောတိ, တထာ နံ ဘာဝေတီတိ။ ဧသ နယော သေသဗောဇ္ဈင်္ဂေသုပိ။ ဣမသ္မိမ္ပိ နယေ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၇၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ သတ္တပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဧကတော ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနေ စ ပါဋိယေက္ကံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနေ စ ဝသေန ဒွေ နယာ။ တေသံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ပန ဥပေက္ခနဝသေန **ဥပေက္ခာ**။ ဥပေက္ခနာကာရော **ဥပေက္ခနာ**။ ဥပေက္ခိတဗ္ဗယုတ္တေ သမပ္ပဝတ္တေ ဓမ္မေ ဣက္ခတိ, န စောဒေတီတိ **ဥပေက္ခာ**။ ပုဂ္ဂလံ ဥပေက္ခာပေတီတိ ဥပေက္ခနာ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝပ္ပတ္တိယာ လောကိယဥပေက္ခနာယ အဓိကာ ဥပေက္ခနာ **အဇ္ဈုပေက္ခနာ**။ အဗျာပါရာပဇ္ဇနေန မဇ္ဈတ္တဘာဝေ မဇ္ဈတ္တတာ။ သာ ပန စိတ္တဿ, န သတ္တဿာတိ ဒီပေတုံ **မဇ္ဈတ္တတာ စိတ္တဿာ**တိ ဝုတ္တန္တိ။ အယမေတ္ထ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။

နယာ ပနေတ္ထ ဂဏေတဗ္ဗာ – သတ္တန္နမ္ပိ ဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဧကတော ပုစ္ဆိတွာ ဝိသ္သဇ္ဇနေ ဧကေကမင်္ဂေ နယသဟသ္သံ နယသဟဿန္တိ စတ္တာရိ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ ဟဋ္ဌိမေယကံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိသ္သဇ္ဇနေ ဧ ကေကဗောဇ္ဈင်္ဂဝသေန စတ္တာရိ စတ္တာရီတိ သတ္တ စတုက္ကာ အဋ္ဌဝီသတိ။ တာနိ ပုရိမေဟိ စတူဟိ သဒ္ဓိံ ဒွတ္တိံသာတိ သဗ္ဗာနိပိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ဒွတ္တိံသ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ ကုသလာနေဝ။ ယသ္မာ ပန ဖလက္ခဏေပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ လဗ္ဘန္တိ, ကုသလဟေတုကာနိ စ သာမညဖလာနိ, တသ္မာ တေသုပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဒဿနတ္ထံ ကုသလနိဒ္ဒေသပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဧဝ တန္တိယာ ဝိပါကနယော အာရဒ္ဓော။ သောပိ ဧကတော ပုစ္ဆိတွာ ဝိသ္သဇ္ဇနဉ္စ, ဟဋ္ဌိမေယကံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိသ္သဇ္ဇနဉ္စ ဝသေန ဒုဝိဓော ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိပါကေ ပန ကုသလတော တိဂုဏာ နယာ ကာတဗ္ဗာတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၄၈၂. ပဉှာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ကုသလာဒိဘာဝော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သဗ္ဗေပေတေ အပ္ပမာဏံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ ဧဝ, န မဂ္ဂါရမ္မဏာ။ သဟဇာတဟေတုဝသေန ပနေတ္ထ ကုသလာ မဂ္ဂဟေတုကာ, ဝီရိယံ ဝါ ဝီမံသံ ဝါ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ မဂ္ဂါဓိပတိနော, ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌိကာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ န ဝတ္တဗ္ဗာ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိ, ဖလကာလေပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ ဧဝ။

အတီတာဒီသု ဧကာရမ္မဏဘာဝေနပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, နိဗ္ဗာနဿ ပန ဗဟိဒ္ဓာဓမ္မတ္တာ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ နာမ ဟောန္တီတိ။ ဧဝမေတသ္မိံ ပဉှာပုစ္ဆကေပိ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ သုတ္တန္တဘာဇနီယသ္သေဝ ပဌမနယသ္မိံ လောကိယာ, ဒုတိယတတိယေသု လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ။ အဘိဓမ္မဘာဇနီယဿ ပန စတူသုပိ နယေသု ဣမသ္မိဉ္စ ပဉှာပုစ္ဆကေ လောကုတ္တရာယေဝါတိ ဧဝမယံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၈၆. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ မဂ္ဂဝိဘင်္ဂေ **အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ သစ္စဝိဘင်္ဂေ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘာဝနာဝသေန ဟဒ္ဒယေကံ့ ဒဿိတေ ဒုတိယနယေပိ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတန္တိ**အာဒိ သဗ္ဗံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝမိဒံ ဒွိန္နမ္ပိ နယာနံ ဝသေန သုတ္တန္တဘာဇနီယံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကမေဝ ကထိတံ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၄၉၀. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ 'အရိယော'တိ အဝတွာ **အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ အဝုတ္တေပိ အယံ အရိယော ဧဝ။ ယထာ ဟိ မုဒ္ဓာဘိသိတ္တဿ ရညော မုဒ္ဓာဘိသိတ္တာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဇာတော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တောတိ အဝုတ္တေပိ ရာဇပုတ္တောယေဝ ဟောတိ, ဧဝမယမ္ပိ အရိယောတိ အဝုတ္တေပိ အရိယော ဧဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမိဓာပိ သစ္စဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၉၃. ပဉ္စင်္ဂိကဝါရေပိ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ အဝုတ္တေပိ အဋ္ဌင်္ဂိကော ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဟိ ပဉ္စင်္ဂိကော နာမ နတ္ထိ။ အယမေတ္ထ အာစရိယာနံ သမာနတ္ထကထာ။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – "လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ အဋ္ဌင်္ဂိကော နာမ နတ္ထိ, ပဉ္စင်္ဂိကောယေဝ ဟောတီ"တိ။ သော "သုတ္တံ အာဟရာဟီ"တိ ဝုတ္တော အဒ္ဓာ အညံ အပဿန္တော ဣမံ မဟာသဠာယတနတော သုတ္တပ္ပဒေသံ အာဟရိဿတိ "ယာ တထာဘူတဿ ဒိဋ္ဌိ, သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ယော တထာဘူတဿ သင်္ကပ္ပော, တယာမော, သတိ, ယော တထာဘူတဿ သမာဓိ, သွာဿ ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ။ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတီ"တိ။

တတော "ဧတဿ အနန္တရံ သုတ္တပဒံ အာဟရာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ အာဟရတိ ဣစ္စေတံ ကုသလံ, နော စေ အာဟရတိ သယံ အာဟရိတွာ "ဧဝမဿာယံ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၄၃၁) "ဣမိနာ တေ သတ္ထုသာသနေန တအေ ဘိန္နော; လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ပဉ္စင်္ဂိကော နာမ နတ္ထိ, အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ ဟောတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။

ဣမာနိ ပန တီဏိ အင်္ဂါနိ ပုဗ္ဗေ ပရိသုဒ္ဓါနိ ဝတ္တန္တိ, လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပရိသုဒ္ဓတရာနိ ဟောန္တိ။ အထ 'ပဉ္စင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ'တိ ဣဒံ ကိမတ္ထံ ဂဟိတန္တိ? အတိရေကကိစ္စဒဿနတ္ထံ။ ယသ္မိဉှိ သမယေ မိစ္ဆာဝါစံ ပဇဟတိ, သမ္မာဝါစံ ပူရေတိ, တသ္မိံ သမယေ သမ္မာကမ္မန္တသမ္မာအာဇီဝါ နတ္ထိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ ကာရာပကင်္ဂါနေဝ မိစ္ဆာဝါစံ ပဇဟန္တိ; သမ္မာဝါစာ ပန သယံ ဝိရတိဝသေန ပူရေတိ။ ယသ္မိံ သမယေ မိစ္ဆာကမ္မန္တံ ပဇဟတိ, သမ္မာကမ္မန္တံ ပူရေတိ, တသ္မိံ သမယေ သမ္မာဝါစာသမ္မာအာဇီဝါ နတ္ထိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ ကာရာပကင်္ဂါနေဝ မိစ္ဆာကမ္မန္တံ ပဇဟန္တိ; သမ္မာကမ္မန္တော ပန သယံ ဝိရတိဝသေန ပူရေတိ။ ယသ္မိံ သမယေ မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဇဟတိ, သမ္မာအာဇီဝံ ပူရေတိ, တသ္မိံ သမယေ သမ္မာဝါစာသမ္မာကမ္မန္တာ နတ္ထိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ ကာရာပကင်္ဂါနေဝ မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဇဟန္တိ; သမ္မာအာဇီဝေါ ပန သယံ ဝိရတိဝသေန ပူရေတိ။ ဣမံ ဧတေသံ ပဉ္စန္နံ ကာရာပကင်္ဂါနံ ကိစ္စာတိရေကတံ ဒဿေတုံ ပဉ္စင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဂဟိတံ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ပန အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ ဟောတိ, ပဉ္စင်္ဂိကော နာမ နတ္ထိ။

"ယဒိ သမ္မာဝါစာဒီဟိ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ ဝဒထ, စတဿော သမ္မာဝါစာစေတနာ, တိဿော သမ္မာကမ္မန္တစေတနာ, သတ္တ သမ္မာအာဇီဝစေတနာတိ ဣမမဟာ စေတနာဗဟုတ္တာ ကထံ မုစ္စိဿထ? တသ္မာ ပဉ္စင်္ဂိကောဝ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ"တိ။ "စေတနာဗဟုတ္တာ စ ပမုစ္စိဿာမ; အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါတိ စ ဝက္ခာမ"။ "တွံ တာဝ မဟာစတ္တာရီသကဘာဏကော ဟောသိ, န ဟောသီ"တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သစေ "န ဟောမီ"တိ ဝဒတိ, "တွံ အဘာဏကတ္တာ န ဇာနာသီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ "ဘာဏကောသ္မီ"တိ ဝဒတိ, "သုတ္တံ အာဟရာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ သုတ္တံ အာဟရတိ ဣစ္စေတံ ကုသလံ, နော စေ အာဟရတိ သယံ ဥပရိပဏ္ဏာသတော အာဟရိတဗ္ဗံ –

‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ? သမ္မာဝါစံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ဝဒာမိ – အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ; အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ။

‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ? မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ။

‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ? ယာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ။ပေ.။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော? သမ္မာကမ္မန္တံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ဝဒာမိ။ပေ.။ ဥပဓိဝေပက္ကော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝော လောကုတ္တရော။ပေ.။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ? သမ္မာအာဇီဝံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ဝဒာမိ။ပေ.။ ဥပဓိဝေပက္ကော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝော လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ? ယာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော မိစ္ဆာအာဇီဝါ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝော လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ’’တိ (မ. နိ. ၃.၁၃၈ အာဒယော)။

ဧဝမေတ္ထ စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ, တီဟိ ကာယဒုစ္စရိတေဟိ, မိစ္ဆာဇီဝတော စာတိ ဧကေကာဝ ဝိရတိ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါတိ ဝုတ္တာ။ ‘‘ကုတော ဧတ္ထ စေတနာဗဟုတ္တံ? ကုတော ပဉ္စင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ? ဣဒံ တေ သုတ္တံ အကာမကဿ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ ဒီပေတိ’’။ သစေ ဧတ္တကေန သလ္လက္ခေတိ ဣစ္စေတံ ကုသလံ, နော စေ သလ္လက္ခေတိ အညာနိပိ ကာရဏာနိ အာဟရိတွာ သညာပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

‘‘ယသ္မိံ ခေါ, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ န ဥပလဗ္ဘတိ, သမဏောပိ တတ္ထ န ဥပလဗ္ဘတိ။ပေ.။ ဣမသ္မိံ ခေါ, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတိ; ဣဓေဝ , သုဘဒ္ဒ, သမဏော။ပေ.။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဟိ အညေဟီ’’တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄)။

အညေသုပိ အနေကေသု သုတ္တသတေသု အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ မဂ္ဂေါ အာဂတော။ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေပိ ဝုတ္တံ –

‘‘မဂ္ဂါနံ အဋ္ဌင်္ဂိကော သေဋ္ဌော၊ သစ္စာနံ စတုရော ပဒါ။
ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ၊ ဒွိပဒါနဉ္စ စက္ခုမာ’’တိ (ကထာ. ၈၇၂) –

‘‘အတ္ထေဝ သုတ္တန္တော’’တိ? ‘‘အာမန္တာ’’ ‘‘တေန ဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ’’တိ။ သစေ ပန ဧတ္တကေနာပိ သညတ္တိံ န ဂစ္ဆတိ, ‘‘ဂစ္ဆ, ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ ပိဝါဟီ’’တိ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။ ဥတ္တရိမ္ပန ကာရဏံ ဝက္ခတီတိ အဋ္ဌာနမေတံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

နယာ ပနေတ္ထ ဂဏေတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂသ္မိဉှိ ကေတော ပုစ္ဆိတ္ဝာ ကေတော ဝိဿဇ္ဇနေ စတူသု မဂ္ဂေသု စတ္တာရိ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ ပဉ္စင်္ဂိကမဂ္ဂေ ကေတော ပုစ္ဆိတ္ဝာ ကေတော ဝိဿဇ္ဇနေ စတ္တာရိ; ဟဒ္ဒိယေကံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဟဒ္ဒိယေကံ ဝိဿဇ္ဇနေ စတ္တာရိ စတ္တာရီတိ ပဉ္စသု အင်္ဂေသု ဝီသတိ။ ဣတိ ပုရိမာနိ အဋ္ဌ ဣမာနိ စ ဝီသတီတိ သဗ္ဗာနိပိ မဂ္ဂဝိဘင်္ဂေ အဋ္ဌဝီသတိ နယသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ တာနိ စ ခော နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာနိ ကုသလာနေဝ။ ဝိပါကေ ပန ကုသလတော တိဂုဏာ နယာ ကာတဗ္ဗာတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၅၀၄. ပဉှာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ မဂ္ဂင်္ဂါနံ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သဗ္ဗာနိပေတာနိ အပ္ပမာဏံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော အပ္ပမာဏာရမ္မဏာနေဝ, န မဂ္ဂါရမ္မဏာနိ။ နေဝ ဟိ မဂ္ဂေ န ဖလံ မဂ္ဂံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ။ သဟဇာတဟေတုဝသေန ပနေတ္ထ ကုသလာနိ မဂ္ဂဟေတုကာနိ; ဝီရိယံ တ ဝီမံသံ တ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ မဂ္ဂါဓိပတီနိ; ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌိကာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ မဂ္ဂါဓိပတီနီတိ; ဖလကာလေပိ န ဝတ္တဗ္ဗာနေဝ။

အတီတာဒီသု ဧကာရမ္မဏဘာဝေနပိ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ; နိဗ္ဗာနဿ ပန ဗဟိဒ္ဓာဓမ္မတ္တာ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာနိ နာမ ဟောန္တီတိ ဧဝမေတသ္မိံ ပဉှာပုစ္ဆကေပိ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရာနေဝ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ကထိတာနိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ သုတ္တန္တဘာဇနီယသ္မိံယေဝ လောကိယလောကုတ္တရာနိ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ကထိတာနိ; အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ပန ပဉှာပုစ္ဆကေ စ လောကုတ္တရာနေဝါတိ ဧဝမယံ မဂ္ဂဝိဘင်္ဂေပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဈာနဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယံ

မာတိကာဝဏ္ဏနာ

၅၀၈. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ဈာနဝိဘင်္ဂေ ယာ တာဝ အယံ သကလသ္သာပိ သုတ္တန္တဘာဇနီယသ္သ ပဌမံ မာတိကာ ဌပိတာ, တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဝစနံ ပုဗ္ဗဘာဂကရဏီယသမ္ပဒာယ သမ္ပန္နသ္သ သဗ္ဗပ္ပကာရဈာနနိဗ္ဗတ္တကသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ သန္နိသ္သယဘူတသာသနပရိဒီပနံ, အညသာသနသ္သ စ တထာဘာဝပဋိသေဓနံ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော။ပေ။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဟိ အညေဟီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၁)။ **ဘိက္ခူ**တိ တေသံ ဈာနာနံ နိဗ္ဗတ္တကပုဂ္ဂလပရိဒီပနံ။ **ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော** တိ ဣဒမသ္သ ပါတိမောက္ခသံဝရေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝပရိဒီပနံ။ **ဝိဟရတီ**တိ ဣဒမသ္သ တဒနုရူပဝိဟာရသမင်္ဂိဘာဝပရိဒီပနံ။ **အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော** တိ ဣဒမသ္သ ဟေဋ္ဌာ ပါတိမောက္ခသံဝရသ္သ ဥပရိ ဈာနာနုယောဂသ္သ စ ဥပကာရဓမ္မပရိဒီပနံ။ **အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ** တိ ဣဒမသ္သ ပါတိမောက္ခတော အစဝနဓမ္မတာပရိဒီပနံ။ **သမာဒါယာ**တိ ဣဒမသ္သ သိက္ခာပဒါနံ အနဝသေသတော အာဒါနပရိဒီပနံ။ **သိက္ခတီ** တိ ဣဒမသ္သ သိက္ခာယ သမင်္ဂိဘာဝပရိဒီပနံ။ **သိက္ခာပဒေသူ**တိ ဣဒမသ္သ သိက္ခိတဗ္ဗဓမ္မပရိဒီပနံ။

ဣန္ဒြိယေသု တိ ဣဒမသ္သ ဂုတ္တဒွါရတာယ ဘူမိပရိဒီပနံ; ရက္ခိတဗ္ဗဂေါစရပရိဒီပနန္တိပိ ဝဒန္တိ ဧဝ။ **ဂုတ္တဒွါရော**တိ ဣဒမသ္သ ဆသု ဒွါရေသု သံဝိဟိတာရက္ခဘာဝပရိဒီပနံ။ **ဘောဇနေ မတ္တညူ** တိ ဣဒမသ္သ သန္တောသာဒိဂုဏပရိဒီပနံ။ **ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော** တိ ဣဒမသ္သ ကာရဏဘာဝပရိဒီပနံ။ **သာတစ္စံ နေပက္က** န္တိ ဣဒမသ္သ ပညာပရိဂ္ဂဟိတေန ဝီရိယေန သာတစ္စကာရိတာပရိဒီပနံ။ **ဗောဓိပက္ခိကာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တော**တိ ဣဒမသ္သ ပဋိပတ္တိယာ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တပရိဒီပနံ။

သော အဘိက္ကန္တေ။ပေ။ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ တိ ဣဒမသ္သ သဗ္ဗတ္ထ သတိသမ္ပဇညသမန္နာဂတတ္တပရိဒီပနံ။ **သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတီ** တိ ဣဒမသ္သ အနုရူပသေနာသနပရိဂ္ဂဟပရိဒီပနံ။ **အရညံ။ ပေ။ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပ**န္တိ ဣဒမသ္သ သေနာသနပ္ပဘေဒနိရာဒီနဝတာနိသံသပရိဒီပနံ။ **သော အရညဂတော ဝါ**တိ ဣဒမသ္သ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သေနာသနေန ယုတ္တဘာဝပရိဒီပနံ။ **နိသီဒတီ**တိ ဣဒမသ္သ ယောဂါနုရူပဣရိယာပထပရိဒီပနံ။ **ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ** တိ ဣဒမသ္သ ယောဂါရမ္ဘပရိဒီပနံ။ **သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယာ** တိအာဒိ ပနသ္သ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေန နီဝရဏပ္ပဟာနပရိဒီပနံ။ တသ္သေဝ ပဟီနနီဝရဏသ္သ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိအာဒိ ပဋိပါဋိယာ ဈာနုပ္ပတ္တိပရိဒီပနံ။

အပိ စ **ဣဓ ဘိက္ခူ** တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဈာနုပ္ပါဒကော ဘိက္ခု။ ဣဒါနိ ယသ္မာ ဈာနုပ္ပါဒကေန ဘိက္ခုနာ စတ္တာရိ သီလာနိ သောဓေတဗ္ဗာနိ, တသ္မာသ္သ **ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော** တိ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဝိသုဒ္ဓိံ ဥပဒိသတိ။ **အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော** တိအာဒိနာ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ** တိ ဣမိနာ တေသံ ဒွိန္နံ သီလာနံ အနဝသေသတော အာဒါနံ။ **ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော** တိ ဣမိနာ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ။ **ဘောဇနေ မတ္တညူ**တိ ဣမိနာ ပစ္စယသန္နိသ္သိတသီလံ။ **ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တ** န္တိအာဒိနာ သီလေ ပတိဋ္ဌိတသ္သ ဈာနဘာဝနာယ ဥပကာရကေ ဓမ္မေ။ **သော အဘိက္ကန္တေ** တိအာဒိနာ တေသံ ဓမ္မာနံ အပရိဟာနာယ ကမ္မဋ္ဌာနသ္သ စ အသမ္မောသာယ သတိသမ္ပဇညသမာယောဂံ။ **သော ဝိဝိတ္တ** န္တိအာဒိနာ ဘာဝနာနုရူပသေနာသနပရိဂ္ဂဟံ။ **သော အရညဂတော ဝါ**တိအာဒိနာ တံ သေနာသနံ ဥပဂတသ္သ ဈာနာနုရူပဣရိယာပထဉ္စေဝ ဈာနဘာဝနာရမ္ဘဉ္စ။ **သော အဘိဇ္ဈ** န္တိအာဒိနာ ဈာနဘာဝနာရမ္ဘေန ဈာနပစ္စနီကဓမ္မပ္ပဟာနံ။ **သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယာ**တိအာဒိနာ ဧဝံ ပဟီနပစ္စနီကဓမ္မသ္သ သဗ္ဗဈာနာနံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမံ ဥပဒိသတီတိ။

မာတိကာဝဏ္ဏနာ။

နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၀၉. ဣဒာနိ ယထာနိက္ခိတ္တံ မာတိကံ ပဋိပာဋိယာ ဘာဇေတုံ ဒသ္သေတုံ **ဣဓာတိ ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ** တိအာဒီဟိ ဒသဟိ ပဒေဟိ သိက္ခတ္တယသင်္ခါတံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓသာသနမေဝ ကထိတံ။ တဉှိ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒိဋ္ဌတ္တာ **ဒိဋ္ဌိ** တိ ဝုစ္စတိ။ တဿေဝ ခမနဝသေန **ခန္တိ,** ရုစ္စနဝသေန **ရုစိ,** ဂဟဏဝသေန **အာဒါယော,** သဘာဝဋ္ဌေန **ဓမ္မော,** သိက္ခိတဗ္ဗဋ္ဌေန **ဝိနယော,** တဒုဘယေနာပိ **ဓမ္မဝိနယော,** ပဝုတ္တဝသေန **ပါဝစနံ,** သေဋ္ဌစရိယဋ္ဌေန **ဗြဟ္မစရိယံ,** အနုသိဋ္ဌိဒါနဝသေန **သတ္ထုသာသန** န္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ **ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ** တိအာဒီသု ဣမိဿာ ဗုဒ္ဓဒိဋ္ဌိယာ, ဣမိဿာ ဗုဒ္ဓခန္တိယာ, ဣမိဿာ ဗုဒ္ဓရုစိယာ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓအာဒါယေ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓဓမ္မေ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓဝိနယေ။

"ယေ စ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ – 'ဣမေ ဓမ္မာ သရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝိရာဂါယ, သံယောဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝိသံယောဂါယ, အာစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပစယာယ, ဥပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ နော ပဋိနိဿဂ္ဂိယာ, မဟိစ္ဆတာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပ္ပိစ္ဆတာယ, အသန္တုဋ္ဌိယာ သံဝတ္တန္တိ နော သန္တုဋ္ဌိယာ, သင်္ဂဏိကာယ သံဝတ္တန္တိ နော ပဝိဝေကာယ, ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝီရိယာရမ္ဘာယ, ဒုဗ္ဘရတာယ သံဝတ္တန္တိ နော သုဘရတာယာ'တိ ဧကံသေန ဟိ, ဂေါတမိ, ဓာရေယျာသိ – 'နေသော ဓမ္မော, နေသော ဝိနယော, နေတံ သတ္ထုသာသန'န္တိ။ ယေ စ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ – 'ဣမေ ဓမ္မာ ဝိရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော သရာဂါယ။ပေ.။ သုဘရတာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဒုဗ္ဘရတာယာ'တိ။ ဧကံသေန ဟိ, ဂေါတမိ, ဓာရေယျာသိ – 'ဧသော ဓမ္မော, ဧသော ဝိနယော, ဧတံ သတ္ထုသာသန''န္တိ (အ. နိ. ၈.၅၃; စူဠဝ. ၄၀၆)။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓဓမ္မဝိနယေ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓပါဝစနေ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယေ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓသတ္ထုသာသနေတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစေတံ သိက္ခာတ္တယသင်္ခါတံ သကလံ သာသနံ ဘဂဝတာ ဒိဋ္ဌတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ စ ဒိဋ္ဌိ, ဘဂဝတော ခမနဝသေန ခန္တိ, ရုစ္စနဝသေန ရုစိ, ဂဟဏဝသေန အာဒါယော။ အတ္တနော ကာရကံ အပါယေသု အပတမာနံ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော။ သောဝ သံကိလေသပက္ခံ ဝိနေတီတိ ဝိနယော။ ဓမ္မော စ သော ဝိနယော စာတိ ဓမ္မဝိနယော။ ကုသလဓမ္မေဟိ ဝါ အကုသလဓမ္မာနံ ဧသ ဝိနယောတိ ဓမ္မဝိနယော။ တေနေဝ ဝုတ္တံ – "ယေ စ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ – 'ဣမေ ဓမ္မာ ဝိရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော သရာဂါယ။ပေ.။ ဧကံသေန, ဂေါတမိ, ဓာရေယျာသိ 'ဧသော ဓမ္မော, ဧသော ဝိနယော, ဧတံ သတ္ထုသာသန'န္တိ။

ဓမ္မေန ဝါ ဝိနယော, န ဒဏ္ဍာဒီဟီတိ ဓမ္မဝိနယော, ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"ဒဏ္ဍေနေကေ ဒမယန္တိ၊ အင်္ကုသေဟိ ကသာဟိ စ။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ နာဂေ ဒန္တော မဟေသိနာ"တိ။ (စူဠဝ. ၃၄၂; မ. နိ. ၂.၃၅၂)။

တထာ –

"ဓမ္မေန နီယမာနာနံ၊ ကာ ဥသူယာ ဝိဇာနတ"န္တိ။ (မဟာဝ. ၆၃)။

ဓမ္မာယ ဝါ ဝိနယော ဓမ္မဝိနယော။ အနဝဇ္ဇဓမ္မတ္ထဉှေသ ဝိနယော, န ဘဝဘောဂါမိသတ္ထံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "နယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ ဇနကုဟနတ္ထ"န္တိ (အ. နိ. ၄.၂၅) ဝိတ္ထာရော။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ အာဟ – "အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ခော, အာဝုသော, ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၅၉)။ ဝိသိဋ္ဌံ ဝါ နယတီတိ ဝိနယော။ ဓမ္မတော ဝိနယော ဓမ္မဝိနယော။ သံသာရဓမ္မတော ဟိ သောကာဒိဓမ္မတော ဝါ ဧသ ဝိသိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ နယတိ။ ဓမ္မဿ ဝါ ဝိနယော, န တိတ္ထကရာနန္တိ ဓမ္မဝိနယော; ဓမ္မဘူတော ဟိ ဘဂဝါ, တဿေဝ ဝိနယော။ ယသ္မာ ဝါ ဓမ္မာယေဝ အဘိညေယျာ ပရိညေယျာ ပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝေတဗ္ဗာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ စ, တသ္မာ ဧသ ဓမ္မေသု ဝိနယော, န သတ္တေသု, န ဇီဝေသု စာတိ ဓမ္မဝိနယော။ သာတ္ထသဗျဉ္ဇနတာဒီဟိ အညေသံ ဝစနတော ပဓာနံ ဝစနန္တိ ပဝစနံ; ပဝစနမေဝ ပါဝစနံ။ သဗ္ဗစရိယာဟိ ဝိသိဋ္ဌစရိယာဘာဝေန ဗြဟ္မစရိယံ။ ဒေဝမနုဿာနံ သတ္ထုဘူတဿ ဘဂဝ

တော သာသနန္တိ သတ္ထုသာသနံ; သတ္ထုဘူတံ ဝါ သာသနန္တိပိ သတ္ထုသာသနံ။ “သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆) ဟိ ဓမ္မဝိနယောဝ သတ္ထာတိ ဝုတ္တောတိ ဧဝမေတေသံ ပဒါနံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန ဣမသ္မိံယေဝ သာသနေ သဗ္ဗပ္ပကာရဇ္ဈာနနိဗ္ဗတ္တကော ဘိက္ခု ဒိဿတိ, န အညတ္ထ, တသ္မာ တတ္ထ တတ္ထ ‘ဣမိဿာ’တိ စ ‘ဣမသ္မိ’န္တိ စ အယံ နိယမော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ အယံ ‘ဣဓ’တိ မာတိကာပဒနိဒ္ဒေသဿ အတ္ထော။

၅၁၀. ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသေ **သမညာယာ**တိ ပညတ္တိယာ, ဝေါဟာရေနာတိ အတ္ထော။ သမညာယ ဧဝ ဟိ ဧကစ္စော ဘိက္ခူတိ ပညာယတိ။ တထာ ဟိ နိမန္တနာဒိမှိ ဘိက္ခူသု ဂဏိယမာနေသု သာမဏေရေပိ ဂဟေတွာ ‘သတံ ဘိက္ခူ, သဟဿံ ဘိက္ခူ’တိ ဝဒန္တိ။ **ပဋိညာယာ**တိ အတ္တနော ပဋိဇာနနေန။ ပဋိညာယပိ ဟိ ဧကစ္စော ဘိက္ခူတိ ပညာယတိ။ တဿ “ကော ဧတ္ထ အာဝုသော”တိ? “အဟံ, အာဝုသော, ဘိက္ခူ”တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၁၀.၉၆) သမ္ဘဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အယံ ပန အာနန္ဒတ္ထေရေန ဝုတ္တတ္တာ ဓမ္မိကာ ပဋိညာ။ ရတ္တိဘာဂေ ပန ဒုဿီလာပိ ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တာ “ကော ဧတ္ထာ”တိ ဝုတ္တေ အဓမ္မိကာယ ပဋိညာယ အဘူတတ္တာယ “မယံ ဘိက္ခူ”တိ ဝဒန္တိ။

ဘိက္ခတီတိ ယာစတိ။ ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခတိ, ဘိက္ခံ ဧသတိ ဂဝေသတိ, သော တံ လဘတု ဝါ မာ ဝါ, အထ ခေါ ဘိက္ခတီတိ ဘိက္ခု။ **ဘိက္ခကော**တိ ဗျဉ္ဇနေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ; ဘိက္ခနဓမ္မတာယ ဘိက္ခူတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတော**တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အဇ္ဈုပဂတံ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတတ္တာ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတော နာမ။ ယော ဟိ ကောစိ အပ္ပံ ဝါ မဟန္တံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော, ကသိဂေါရက္ခာဒီဟိ ဇီဝိတကပ္ပနံ ဟိတွာ လိင်္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနေနေဝ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခု။ ပရပ္ပဋိဗဒ္ဓဇီဝိကတ္တာ ဝါ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ကာဇဘတ္တံ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခု။ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥဿာဟဇာတတ္တာ ဝါ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခု။

အဂ္ဃဖဿဝဏ္ဏဘေဒေန ဘိန္နံ ပဋံ ဓာရေတီတိ **ဘိန္နပဋဓရော** ။ တတ္ထ သတ္ထကစ္ဆေဒနေန အဂ္ဃဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဟဿဂ္ဃနကောပိ ဟိ ပဋော သတ္ထကေန ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္နော ဘိန္နဂ္ဃော ဟောတိ, ပုရိမဂ္ဃတော ဥပဍ္ဎမ္ပိ န အဂ္ဃတိ။ သုတ္တသံသိဗ္ဗနေန ဖဿဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုခသမ္ဖဿောပိ ဟိ ပဋော သုတ္တေဟိ သံသိဗ္ဗိတော ဘိန္နဖဿော ဟောတိ, ခရသမ္ဖဿတံ ပါပုဏာတိ။ သူစိမလာဒီဟိ ဝဏ္ဏဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုပရိသုဒ္ဓောပိ ဟိ ပဋော သူစိကမ္မတော ပဋ္ဌာယ သူစိမလေန, ဟတ္ထသေဒမလဇလ္လိကာဒီဟိ , အဝသာနေ ရဇနကပ္ပကရဏေဟိ စ ဘိန္နဝဏ္ဏော ဟောတိ, ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟတိ။ ဧဝံ တီဟာကာရေဟိ ဘိန္နပဋဓာရဏတော ဘိန္နပဋဓရောတိ ဘိက္ခု။ ဂိဟိဝတ္ထဝိသဘာဂါနံ ဝါ ကာသာဝါနံ ဓာရဏမတ္တေနေဝ ဘိန္နပဋဓရောတိ ဘိက္ခု။

ဘိန္ဒတိ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ ဘိက္ခု။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဉ္စ ကိလေသေ ဘိန္ဒတီတိ ဘိက္ခု။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန စတ္တာရော, အနာဂါမိမဂ္ဂေန စတ္တာရော, အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဋ္ဌ ကိလေသေ ဘိန္ဒတီတိ ဘိက္ခု။ ဧတ္တာဝတာ စတ္တာရော မဂ္ဂဋ္ဌာ ဒဿိတာ။ **ဘိန္နတ္တာ**တိ ဣမိနာ ပန စတ္တာရော ဖလဋ္ဌာ။ သောတာပန္နော ဟိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဉ္စ ကိလေသေ ဘိန္ဒိတွာ ဌိတော။ သကဒါဂါမီ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန စတ္တာရော, အနာဂါမီ အနာဂါမိမဂ္ဂေန စတ္တာရော, အရဟာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဋ္ဌ ကိလေသေ ဘိန္ဒိတွာ ဌိတော။ ဧဝမယံ စတုဗ္ဗိဓော ဖလဋ္ဌော ဘိန္နတ္တာ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘိက္ခု နာမ။

ဩဓိသော ကိလေသာနံ ပဟာနာတိ ဧတ္ထ ဒွေဝ ဩဓီ – မဂ္ဂေါဓိ စ ကိလေသောဓိ စ။ ဩဓိ နာမ သီမာ, မရိယာဒါ။ တတ္ထ သောတာပန္နော မဂ္ဂေါဓိနာ ဩဓိသော ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု။ တဿ ဟိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဧကေနေဝ ဩဓိနာ ကိလေသာ ပဟီနာ, န သကလေန မဂ္ဂစတုက္ကေန။ သကဒါဂါမီအနာဂါမီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သောတာပန္နော စ ကိလေသောဓိနာပိ ဩဓိသော ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု။ တဿ ဟိ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေသု ဩဓိနာဝ ကိလေသာ ပဟီနာ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ။ အရဟာ ပန အနောဓိသောဝ ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု။ တဿ ဟိ မဂ္ဂစတုက္ကေန အနောဓိနာဝ ကိလေသာ ပဟီနာ, န ဧကာယ မဂ္ဂသီမာယ။ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေသု စ အနောဓိသောဝ ကိလေသာ ပဟီနာ။ ကောပိ ဟိ ကိလေသသီမာ ဌိတာ နာမ နတ္ထိ။ ဧဝံ သော ဥဘယထာပိ အနောဓိသော ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု။

သေက္ခော တိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန သဒ္ဓိံ သတ္တ အရိယာ။ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခန္တီတိ သေက္ခာ။ တေသု ယော ကောစိ သေက္ခော ဘိက္ခုတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ န သိက္ခတီတိ **အသေက္ခော** ။ သေက္ခဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ အဂ္ဂဖလေ ဌိတော တတော ဥတ္တရိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော ခီဏာသဝေါ အသေက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။ အဝသေသော ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခု တိဿော သိက္ခာ နေဝ သိက္ခတိ, န သိက္ခိတွာ ဌိတောတိ **နေဝသေက္ခနာသေက္ခော** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သီလဂ္ဂံ သမာဓိဂ္ဂံ ပညဂ္ဂံ ဝိမုတ္တဂ္ဂန္တိ ဣဒံ အဂ္ဂံ ပတွာ ဌိတတ္တာ **အဂ္ဂေ ဘိက္ခု** နာမ။ **ဘဒြော** တိ အဟပ ကော။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော ဟိ ယာဝ အရဟာ တာဝ ဘဒြေန သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒ ဿနေန စ သမန္နာဂတတ္တာ ဘဒြော ဘိက္ခုတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ **မဏ္ဍော ဘိက္ခု** တိ ပသန္နော ဘိက္ခု; သပ္ပိမဏ္ဍော ဝိယ အနာဝိလော ဝိပ္ပသန္နောတိ အတ္ထော။ **သာရော**တိ တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ, နီလသ မန္နာဂမေန နီလော ပဋော ဝိယ, သာရော ဘိက္ခုတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော တ ခီဏာသဝေါဝ သာ ရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ စ ''ဘိန္နတိ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ ဘိက္ခု, သြဓိသော ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု, သေက္ခော ဘိ က္ခု''တိ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု သတ္တ သေက္ခာ ကထိတာ။ ''ဘိန္နတ္တာ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ ဘိက္ခု, အ နောဓိသော ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု, အသေက္ခော ဘိက္ခု, အဂ္ဂေ ဘိက္ခု, မဏ္ဍော ဘိက္ခု''တိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေ သု ခီဏာသဝေါဝ ကထိတော။ ''နေဝသေက္ခနာသေက္ခော''တိ ဧတ္ထ ပုထုဇ္ဇနောဝ ကထိတော။ သေသဋ္ဌာနေသု ပုထုဇ္ ဇနကလျာဏကော, သတ္တ သေက္ခာ, ခီဏာသဝေါတိ ဣမေ သဗ္ဗေပိ ကထိတာ။

ဧဝံ သမညာဒီဟိ ဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဥပသမ္ပဒါဝသေန ဒဿေတုံ **သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန** တိ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယေ ကမ္မေ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ ပတ္တာ, တေသံ အာဂတတ္တာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒဿ အာဟဋတ္တာ သမ္မုခီဘူတာနဉ္စ အပ္ပဋိက္ကောသနတော ဧကေသု မိံ ကမ္မေ သမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတေန။ **ဉတ္တိစတုတ္ထေန** တိ တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဧကာယ စ ဉတ္တိယာ ကာတဗ္ဗေန။ **ကမ္မေနာ** တိ ဓမ္မိကေန ဝိနယကမ္မေန။ **အကုပ္ပေနာ** တိ ဝတ္ထုဉတ္တိအနုဿာဝနသီမာပရိသသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတ္တာ အ ကောပေတဗ္ဗတံ အပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗတံ ဥပဂတေန။ **ဌာနာရဟေနာ**တိ ကာရဏာရဟေန သတ္ထုသာသနာရဟေန။

ဥပသမ္ပန္နော နာမ ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော, ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခုဘာဝေါ ဟိ ဥပရိဘာဝေါ။ တဉ္စေသ ယထာဝုတ္တေန ကမ္မေန သမာပန္နတ္တာ ဥပသမ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧတေန ယာ ဣမာ ဧဟိဘိက္ခူပသမ္ပဒာ, သရဏာ ဂမနူပသမ္ပဒာ, သြဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ, ပဉှာဗျာကရဏူပသမ္ပဒာ, ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ, ဒူတေနူပသမ္ပ ဒာ, အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒာ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒာတိ အဋ္ဌ ဥပသမ္ပဒါ ဝုတ္တာ, တာသံ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသ မ္ပဒါ, ဒူတေနူပသမ္ပဒါ, အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒါတိ ဣမာ တိဿောဝ ထာဝရာ။ သေသာ ဗုဒ္ဓေ ဓရမာနေယေဝ အဟေသုံ။ တာသု ဥပသမ္ပဒါသု ဣမသ္မိံ ဌာနေ အယံ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါဝ အဓိပ္ပေတာ။

၅၁၁. ပာတိမောက္ခသံဝရနိဒ္ဒေသေ **ပာတိမောက္ခ** န္တိ သိက္ခာပဒသီလံ။ တဉှိ, ယော နံ ပာတိ ရက္ခတိ, တံ မောက္ ခေတိ မောစယတိ အာပာယိကာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ, တသ္မာ ပာတိမောက္ခန္တိ ဝုတ္တံ။ **သီလံ ပတိဋ္ဌာ** တိအာဒီနိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ တတ္ထ သီလန္တိ ကာမဉ္စေတံ သဟ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေန ဣဇ္ဈနကဿ ပာတိမောက္ခဿ ဝေဝ စနံ, ဧဝံ သန္တေပိ ဓမ္မတော ဧတံ သီလံ နာမ ပာဏာတိပါတာဒီဟိ ဝါ ဝိရမန္တဿ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ဝါ ပူရေန္တဿ စေတနာဒယော ဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ''ကိံ သီလ''န္တိ? စေတနာ သီလံ, စေတသိကံ သီလံ, သံဝရော သီလံ, အဝီတိက္ကမော သီလ''န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၃၉)။

တတ္ထ **စေတနာ သီလံ** နာမ ပာဏာတိပါတာဒီဟိ ဝါ ဝိရမန္တဿ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ဝါ ပူရေန္တဿ စေတနာ။ **စေတသိကံ သီလံ** နာမ ပာဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရမန္တဿ ဝိရတိ။ အပိစ စေတနာ သီလံ နာမ ပာဏာတိပါတာဒီနိ ပဇဟန္ တဿ သတ္တ ကမ္မပထစေတနာ။ စေတသိကံ သီလံ နာမ ''အဘိဇ္ဈံ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတီ''တိအာဒိ နာ နယေန သံယုတ္တမဟာဝဂ္ဂေ ဝုတ္တာ အနဘိဇ္ဈာအဗျာပါဒသမ္မာဒိဋ္ဌိဓမ္မာ။ **သံဝရော သီလ**န္တိ ဧတ္ထ ပဉ္စဝိဓေန သံဝရော ဝေဒိတဗ္ဗော – ပာတိမောက္ခသံဝရော, သတိသံဝရော, ဉာဏသံဝရော , ခန္တိသံဝရော, ဝီရိယသံဝရောတိ။ တသ္

သ နာနာကရဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆) ဝုတ္တံ။ **အဝီတိက္ကမော သီလ** န္တိ သမာဒိန္နသီလဿ ကာယိကဝါစ သိကော အဝီတိက္ကမော။ တေန စ သံဝရသီလံ အဝီတိက္ကမသီလန္တိ ဣဒမေဝ နိပ္ပရိယာယတော သီလံ; စေတနာ သီလံ စေတသိကံ သီလန္တိ ပရိယာယတော သီလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယသ္မာ ပန ဟတိမောက္ခသံဝရသီလေန ဘိက္ခု သာသနေ ပတိဋ္ဌာတိ နာမ, တသ္မာ တံ **'ပတိဋ္ဌာ'** တိ ဝုတ္တံ; ပတိဋ္ဌဟတိ တ တ္ထ ဘိက္ခု, ကုသလဓမ္မာ ဝေ တ တ္ထ ပတိဋ္ဌဟန္တီတိ ပတိဋ္ဌာ။ အယမတ္ထော –

''သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋ''န္တိ စ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃)။

''ပတိဋ္ဌာ , မဟာရာဇ, သီလံ သဗ္ဗေသံ ကုသလဓမ္မာန''န္တိ စ ''သီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ ခော, မဟာရာဇ, သဗ္ဗေ ကုသလာ ဓမ္မာ န ပရိဟာယန္တီ''တိ (မိ. ပ. ၂.၁.၉) စ အာဒိသုတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

တဒေတံ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိအတ္ထေန **အာဒိ**။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''တသ္မာတိဟ တွံ, ဥတ္တိယ, အာဒိမေဝ ဝိသောဓေဟိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ? သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၈၂)။

ယထာ ဟိ နဂရဝဍ္ဎကီ နဂရံ မာပေတုကာမော ပဌမံ နဂရဋ္ဌာနံ သောဓေတိ, တတော အပရဘာဂေ ဝီထိစတုက္ကသိင်္ဃာဋကာဒိပရိစ္ဆေဒေန ဝိဘဇိတွာ နဂရံ မာပေတိ; ဧဝမေဝ ယောဂါဝစရော အာဒိတောဝ သီလံ ဝိသောဓေတိ, တတော အပရဘာဂေ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ သစ္ဆိကရောတိ။ ယထာ ဝါ ပန ရဇကော ပဌမံ တီဟိ ခာရေဟိ ဝတ္ထံ ဓောဝိတွာ ပရိသုဒ္ဓေ ဝတ္ထေ ယဒိစ္ဆကံ ရင်္ဂဇာတံ ဥပနေတိ; ယထာ ဝါ ပန ဆေကော စိတ္တကာရော ရူပံ လိခိတုကာမော အာဒိတောဝ ဘိတ္တိပရိကမ္မံ ကရောတိ, တတော အပရဘာဂေ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ; ဧဝမေဝ ယောဂါဝစရော အာဒိတောဝ သီလံ ဝိသောဓေတွာ အပရဘာဂေ သမထဝိပဿနာဒယော ဓမ္မေ သစ္ဆိကရောတိ။ တသ္မာ သီလံ ''အာဒီ''တိ ဝုတ္တံ။

တဒေတံ စရဏသရိက္ခတာယ **စရဏံ**။ စရဏာတိ ဟိ ပါဒာ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာ ဟိ ဆိန္နစရဏဿ ပုရိသဿ ဒိသံဂမနာဘိသင်္ခါရော န ဇာယတိ, ပရိပုဏ္ဏပါဒဿေဝ ဇာယတိ; ဧဝမေဝ ယဿ သီလံ ဘိန္နံ ဟောတိ ခဏ္ဍံ အပရိပုဏ္ဏံ, တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ ယဿ ပန တံ အဘိန္နံ ဟောတိ အက္ခဏ္ဍံ ပရိပုဏ္ဏံ တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ သီလံ ''စရဏ''န္တိ ဝုတ္တံ။

တဒေတံ သံယမနဝသေန **သံယမော,** သံဝရဏဝသေန **သံဝရော**။ ဥဘယေနာပိ သီလသံယမော စေဝ သီလသံဝရော စ ကထိတော။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ သံယမေတိ ဝီတိက္ကမဝိပ္ဖန္ဒနံ, ပုဂ္ဂလံ ဝါ သံယမေတိ, ဝီတိက္ကမဝသေန တဿ ဝိပ္ဖန္ဒိတုံ န ဒေတီတိ သံယမော။ ဝီတိက္ကမဿ ပဝေသနဒွါရံ သံဝရတိ ပိဒဟတီတိပိ သံဝရော။ **မောက္ခ** န္တိ ဥတ္တမံ မုခဘူတံ ဝါ။ ယထာ ဟိ သတ္တာနံ စတုဗ္ဗိဓော အာဟာရော မုခေန ပဝိသိတွာ အင်္ဂမင်္ဂါနိ ဖရတိ, ဧဝံ ယောဂိနောပိ စတုဘူမကကုသလံ သီလမုခေန ပဝိသိတွာ အတ္ထသိဒ္ဓိံ သမ္ပာဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''မောက္ခ''န္တိ။ ပမုခေ သာဓူတိ **ပာမောက္ခံ;** ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သေဋ္ဌံ ပဓာနန္တိ အတ္ထော။ **ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ** တိ စတုဘူမကကုသလာနံ ပဋိလာဘတ္ထာယ ပါမောက္ခံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သေဋ္ဌံ ပဓာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကာယိကော အဝီတိက္ကမော တိ တိဝိဓံ ကာယသုစရိတံ။ **ဝါစသိကော**တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတံ။ **ကာယိကဝါစသိကော**တိ တဒုဘယံ။ ဣမိနာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပရိယာဒာယ ဒဿေတိ။ **သံဝုတော**တိ ပိဟိတော; သံဝုတိန္ဒြိယော ပိဟိတိန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ သံဝုတဒွါရံ ဂေဟံ ''သံဝုတဂေဟံ ပိဟိတဂေဟ''န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓ သံဝုတိန္ဒြိယော ''သံဝုတော''တိ ဝုတ္တော။ **ပါတိမောက္ခသံဝရေန** တိ ပါတိမောက္ခေန စ သံဝရေန စ, ပါတိမောက္ခသင်္ခါတေန ဝါ သံဝရေန။ **ဥပေတော**တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၅၁၂. **ကုရိယတီ**တိအာဒီဟိ သတ္တဟိပိ ပဒေဟိ ဟတ္ထိမောက္ခသံဝရသီလေ ဌိတဿ ဘိက္ခုနော ကုရိယာပထဝိဟာရော ကထိတော။

၅၁၃. အာစာရဂေါစရနိဒ္ဒေသေ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတာ သမဏာစရံ သမဏဂေါစရံ ကထေတုကာမော "အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော"တိ အတ္ထိ အာစာရော, အတ္ထိ အနာစာရော"တိ ပဒံ ဥဒ္ဓဋံ။ ယထာ ပန မဂ္ဂကုသလော ပုရိသော မဂ္ဂံ အာစိက္ခန္တော 'ဝါမံ မုဉ္စ ဒက္ခိဏံ ဂဏှာ'တိ ပဌမံ မုဉ္စိတဗ္ဗံ သဘယမဂ္ဂံ ဥပ္ပထမဂ္ဂံ အာစိက္ခတိ, ပစ္ဆာ ဂဟေတဗ္ဗံ ခေမမဂ္ဂံ ဥဇုမဂ္ဂံ; ဧဝမေဝ မဂ္ဂကုသလပုရိသသဒိသော ဓမ္မရာဇာ ပဌမံ ပဟာတဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓပ္ပဋိကုဋ္ဌံ အနာစာရံ အာစိက္ခိတွာ ပစ္ဆာ အာစာရံ အာစိက္ခိတုကာမော "တတ္ထ ကတမော အနာစာရော"တိအာဒိမာဟ။ ပုရိသေန ဟိ အာစိက္ခိတမဂ္ဂေ သမ္ပဇ္ဇေယျ တ န တ, တထာဂတေန အာစိက္ခိတမဂ္ဂေ အပဏ္ဏကော, ကုဋ္ဌေန ဝိဿဋ္ဌံ ဝဇိရံ ဝိယ, အဝိရဇ္ဈနကော နိဗ္ဗာနနဂရံ ယေဝ သမောသရတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ပုရိသော မဂ္ဂကုသလောတိ ခော, တိဿ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ (သံ. နိ. ၃.၈၄)။

ယသ္မာ တ သသီသံ နဟာနေန ပဟီနသေဒမလဇလ္လိကဿ ပုရိသဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒိဝိဘူသနဝိဓာနံ ဝိယ ပဟီနပာပဓမ္မဿ ကလျာဏဓမ္မသမာယောဂေါ သမ္ပန္နရူပေါ ဟောတိ, တသ္မာ သေဒမလဇလ္လိကံ ဝိယ ပဟာတဗ္ဗံ ပဌမံ အနာစာရံ အာစိက္ခိတွာ, ပဟီနသေဒမလဇလ္လိကဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒိဝိဘူသနဝိဓာနံ ဝိယ ပစ္ဆာ အာစာရံ အာစိက္ခိတုကာမောပိ **တတ္ထ ကတမော အနာစာရော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာယိကော ဝီတိက္ကမော** တိ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ; **ဝါစသိကော ဝီတိက္ကမော** တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ; **ကာယိကဝါစသိကော ဝီတိက္ကမော** တိ တဒုဘယံ။ ဧဝံ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဿေဝ ဝီတိက္ကမံ ဒဿေသိ။

ယသ္မာ ပန န ကေဝလံ ကာယဝါစာဟိ ဧဝ အနာစာရံ အာစရတိ, မနသာပိ အာစရတိ ဧဝ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ "သဗ္ဗမ္ပိ ဒုဿီလျံ အနာစာရော"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဧကစ္စိယံ အနာစာရံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော **ဣဓေကစ္စော ဝေဠုဒာနေန ဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေဠုဒာနေန**ာတိ ပစ္စယဟေတုကေန ဝေဠုဒာနေန။ ဝိဟာရေ ဥဋ္ဌိတဉှိ အရညတော ဝါ အာဟရိတွာ ရက္ခိတကေပိတံ ဝေဠုံ 'ဧဝံ မေ ပစ္စယံ ဒဿန္တီ'တိ ဥပဋ္ဌာကာနံ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝေဠုဉှိ ဇီဝိတံ ကပ္ပေန္တော အနေသနာယ မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝတိ။ သော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဂရဟံ ပာပုဏာတိ, သမ္ပရာယေ စ အပါယပရိပူရကော ဟောတိ။ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကဝေဠုံ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဒဒန္တော ကုလဒူသကဒုက္ကဋမာပဇ္ဇတိ; ပရပုဂ္ဂလိကံ ထေယျစိတ္တေန ဒဒမာနော ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ သင်္ဃိကေပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပန တံ ဣဿရဝတာယ ဒေတိ ဂရုဘဏ္ဍဝိဿဇ္ဇနမာပဇ္ဇတိ ။

ကတရော ပန ဝေဠု ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ, ကတရော န ဟောတီတိ? ယော တာဝ အရောပိမော သယံဇာတကော, သော သင်္ဃေန ပရိဂ္ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ, တတော ပရံ န ဂရုဘဏ္ဍံ; ရောပိတဋ္ဌာနေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သော ပန ပမာဏေန ပရိစ္ဆိန္နော တေလနာဠိမတ္တောပိ ဂရုဘဏ္ဍံ, န တတော ဟေဋ္ဌာ။ ယဿ ပန ဘိက္ခုနော တေလနာဠိယာ ဝ ကတ္တရဒဏ္ဍေန ဝ အတ္ထော, တေန ဖာတိကမ္မံ ကတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဖာတိကမ္မံ တဒဂ္ဃနကံ ဝ အတိရေကံ ဝ ဝဋ္ဋတိ, ဦနကံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဟတ္ထကမ္မမ္ပိ ဥဒကာဟရဏမတ္တံ ဝ အပ္ပဟရိတကရဏမတ္တံ ဝ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ထာဝရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဟေက္ခရဏိတော ဝ ပံသုံ ဥဒ္ဓရိတွာ သောပာနံ ဝ အတ္ထရာပေတွာ ဝိသမဋ္ဌာနံ ဝ သမံ ကတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဖာတိကမ္မံ အကတွာ ဂဟိတော တတ္ထ ဝသန္တေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော; ပက္ကမန္တေန သင်္ဃိကံ ကတွာ ဌပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အသတိယာ ဂဟေတွာ ဂတေန ယတ္ထ ဂတော သရတိ, တတော ပစ္စာဟရိတဗ္ဗော။ သစေ အန္တရာ ဘယံ ဟောတိ, သမ္ပတ္တဝိဟာရေ ဌပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။

မနုဿာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝေဠုံ ယာစန္တိ။ ဘိက္ခူ 'သင်္ဃိကော'တိ အတုံ န ဝိသဟန္တိ။ မနုဿာ ပုနပ္ပုနံ ယာစန္တိ ဝ တဇ္ဇေန္တိ ဝ။ တဒါ ဘိက္ခူဟိ 'ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတွာ ဂဏှထာ'တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ; ဝေဠုဒာနံ နာမ န ဟောတိ။ သစေ တေ ဒဏ္ဍကမ္မတ္ထာယ ဝါသိဖရသုအာဒီနိ ဝ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ဝ ဒေန္တိ, ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ ပန "ဒဏ္ဍကမ္မံ မနုဿာ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆန္တာ န ဝါရေတဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တံ။

သစေ သင်္ဃဿ ဝေဠုဂုမ္ဗေ ဝေဠုဒူသိကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ အကောဋ္ဋာပေန္တာနံ ဝေဠု နဿတိ, ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဘိက္ခာစာရေ မနုဿာနံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ ကောဋ္ဋေတုံ န ဣစ္ဆန္တိ ‘သမဘာဂံ လဘိဿထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗာ; န ဣစ္ဆန္တိယေဝ ‘ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ လဘိဿထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဧဝမ္ပိ အနိစ္ဆန္တေသု ‘နဋ္ဌေန အတ္ထော နတ္ထိ, တုမှာကံ ခဏေ သတိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရိဿထ, ကောဋ္ဋေတွာ ဂဏှထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗာ; ဝေဠုဒါနံ နာမ န ဟောတိ။ ဝေဠုဂုမ္ဗေ အဂ္ဂိမှိ ဥဋ္ဌိတေပိ, ဥဒကေန ဝုယှမာနဝေဠူသုပိ ဧသေဝ နယော။ ရုက္ခေသုပိ အယမေဝ ကထာမဂ္ဂေါ။ ရုက္ခော ပန သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏော ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ သင်္ဃိကေ ရုက္ခေ ကောဋ္ဋာပေတွာ သင်္ဃဿ အနာပုစ္ဆိတွာပိ သင်္ဃိကံ အာဝါသံ ကာတုံ လဗ္ဘတိ။ ဝစနပထစ္ဆေဒနတ္ထံ ပန အာပုစ္ဆိတွာဝ ကာတဗ္ဗော။

ပုဂ္ဂလိကံ ကာတုံ လဗ္ဘတိ, န လဗ္ဘတီတိ? န လဗ္ဘတိ။ ဟတ္ထကမ္မသီသေန ပန ဧကသ္မိံ ဂေဟေ မဇ္ဈဋ္ဌာနမတ္တံ လဗ္ဘတိ, တီသု ဂေဟေသု ဧကံ ဂေဟံ လဘတိ။ သစေ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ ပုဂ္ဂလိကာ ဟောန္တိ, ဘူမိ သင်္ဃိကာ, ဧကံ ဂေဟံ ကတွာ သမဘာဂံ လဘတိ, ဒွီသု ဂေဟေသု ဧကံ ဂေဟံ လဘတိ။ သင်္ဃိကရုက္ခေ သင်္ဃိကံ အာဝါသံ ဗာဓေန္တေ သင်္ဃဿ အနာပုစ္ဆာ ဟာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ? ဝဋ္ဋတိ။ ဝစနပထစ္ဆေဒနတ္ထံ ပန အာပုစ္ဆိတွာဝ ဟာရေတဗ္ဗော။ သစေ ရုက္ခံ နိဿာယ သင်္ဃဿ မဟန္တော လာဘော ဟောတိ, န ဟာရေတဗ္ဗော။ ပုဂ္ဂလိကရုက္ခေ သင်္ဃိကံ အာဝါသံ ဗာဓေန္တေ ရုက္ခသာမိကဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ ဟရိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ဆေဒါပေတွာ ဟာရေတဗ္ဗော။ ‘ရုက္ခံ မေ ဒေထာ’တိ စောဒေန္တဿ ရုက္ခံ အဂ္ဃာပေတွာ မူလံ ဒါတဗ္ဗံ။ သင်္ဃိကေ ရုက္ခေ ပုဂ္ဂလိကာဝါသံ, ပုဂ္ဂလိကေ စ ပုဂ္ဂလိကာဝါသံ ဗာဓေန္တေပိ ဧသေဝ နယော။ ဝလ္လိယမ္ပိ အယမေဝ ကထာမဂ္ဂေါ။ ဝလ္လိ ပန ယတ္ထ ဝိက္ကာယတိ, ဒုလ္လဘာ ဟောတိ, တတ္ထ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သာ စ ခေါ ဥပဍ္ဎဗာဟုပ္ပမာဏတော ပဋ္ဌာယ; တတော ဟေဋ္ဌာ ဝလ္လိခဏ္ဍံ ဂရုဘဏ္ဍံ န ဟောတိ။

ပတ္တဒါနာဒီသုပိ **ပတ္တဒါနေနာ** တိ ပစ္စယဟေတုကေန ပတ္တဒါနေနာတိအာဒိ သဗ္ဗံ ဝေဠုဒါနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဂရုဘဏ္ဍတာယ ပနေတ္ထ အယံ ဝိနိစ္ဆယော။ ပတ္တမ္ပိ ဟိ ယတ္ထ ဝိက္ကာယတိ, ဂန္ဓိကာဒယော ဂန္ဓပလိဝေဌနာဒီနံ အတ္ထာယ ဂဏှန္တိ, တာဒိသေ ဒုလ္လဘဋ္ဌာနေယေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ သေ တာဝ ကိံသုကပတ္တကဏ္ဏပိဋ္ဌန္ခနတာလပတ္တာဒီသု ဝိနိစ္ဆယော။

တာလပဏ္ဏမ္ပိ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ ကထေတဗ္ဗံ။ တာလပဏ္ဏမ္ပိ ဟိ သယံဇာတေ တာလဝနေ သင်္ဃေန ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနေယေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ, န တတော ပရံ။ ရောပိမတာလေသု သဗ္ဗမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍံ။ တဿ ပမာဏံ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ အင်္ဂုလပ္ပမာဏောပိ ရိတ္တပေါတ္ထကော။ တိဏမ္ပိ ဧတ္ထေဝ ပက္ခိပိတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ပန တိဏံ နတ္ထိ တတ္ထ မုဉ္ဇပလာလနာဠိကေရပဏ္ဏာဒီဟိပိ ဆာဒေန္တိ။ တသ္မာ တာနိပိ တိဏေနေဝ သင်္ဂဟိတာနိ။ ဣတိ မုဉ္ဇပလာလာဒီသု ယံကိဉ္စိ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏံ တိဏံ, နာဠိကေရပဏ္ဏာဒီသု စ ဧကပဏ္ဏမ္ပိ သင်္ဃဿ ဒိန္နံ ဝါ တတ္ထဇာတကံ ဝါ ဗဟိအာရာမေ သင်္ဃဿ တိဏဝတ္ထုမှိ ဇာတတိဏံ ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ တံ ပန သင်္ဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ အတိရေကံ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝေဠုမှိပိ ဧသေဝ နယော။

ပုပ္ဖဒါနေ “ဧတ္တကေသု ရုက္ခေသု ပုပ္ဖာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ယာဂုဘတ္တဝတ္ထေ ဥပနေန္တု, ဧတ္တကေသု သေနာသနပဋိသင်္ခရဏေ ဥပနေန္တူ”တိ ဧဝံ နိယမိတဋ္ဌာနေ ဧဝ ပုပ္ဖာနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိ ဟောန္တိ။ ပရတီရေ သာမဏေရာ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ ရာသိံ ကရောန္တိ, ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ပုပ္ဖဘာဇကော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဂဏေတွာ ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိ, သော သမ္ပတ္တပရိသာယ သင်္ဃံ အနာပုစ္ဆိတွာဝ ဒါတုံ လဘတိ; အသမ္မတေန ပန အာပုစ္ဆိတွာဝ ဒါတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခု ပန ကဿ ပုပ္ဖာနိ ဒါတုံ လဘတိ, ကဿ န လဘတီတိ? မာတာပိတူနံ ဂေဟံ ဟရိတွာပိ ဂေဟတော ပက္ကောသာပေတွာပိ ‘ဝတ္ထုပူဇံ ကရောထာ’တိ ဒါတုံ လဘတိ, ပိဠန္ဓနတ္ထာယ ဒါတုံ န လဘတိ; သေသဉာတီနံ ပန ဟရိတွာ န ဒါတဗ္ဗံ, ပက္ကောသာပေတွာ ‘ပူဇံ ကရောထာ’တိ ဒါတဗ္ဗံ; သေသဇနဿ ပူဇနဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တဿ အပစ္စာသီသန္တေန ဒါတဗ္ဗံ; ပုပ္ဖဒါနံ နာမ န ဟောတိ။ ဝိဟာရေ ဗဟူနိ ပုပ္ဖာနိ ပုပ္ဖန္တိ။ ဘိက္ခူနာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တေန မနုဿေ ဒိသွာ ‘ဝိဟာရေ ဗဟူနိ ပုပ္ဖာနိ, ပူဇေထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝစနမတ္တေ ဒေါသော နတ္ထိ။ ‘မနုဿာ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာဒာယ အာဂမိဿန္တီ’တိ စိတ္တေန ပန န ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ဝဒတိ, ခါဒနီယဘောဇနီယံ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ မနုဿာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ‘ဝိဟာရေ ပုပ္ဖာနိ အတ္ထီ’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘အသုကဒိဝသေ ဝိဟာရံ အာဂမိဿာမ, သာမဏေရာနံ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတုံ မာ ဒေထာ’တိ ဝဒန္တိ။ ဘိက္ခူ သာမဏေရာနံ ကထေတုံ ပမုဋ္ဌာ။ သာမဏေရေဟိ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ

ဥပိတာနိ။ မနုဿာ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, မယံ တုမှာကံ အသုကဒိဝသေယေဝ အာရောစယိမှ – ‘သာမဏေရာနံ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတုံ မာ ဒေထာ’တိ။ ကသ္မာ န တရယိတ္ထာ”တိ? “သတိ မေ ပမုဋ္ဌာ, ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတမတ္တာနေဝ, တာဝ န ပူဇာ ကတာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ “ဂဏှာထ ပူဇေထာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ဝဒတိ, အာမိသံ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

အပရော ဘိက္ခု သာမဏေရာနံ အာစိက္ခတိ “အသုကကမတသိနော ပုပ္ဖာနိ မာ ဩစိနိတ္ထာ”တိ အာဟံသူတိ။ မနုဿာပိ အာမိသံ အာဟရိတွာ အနံ ဒတွာ ဝဒန္တိ – “အမှာကံ မနုဿာ န ဗဟုကာ, သာမဏေရေ အမှေဟိ သဟ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတုံ အာဏာပေထာ”တိ။ “သာမဏေရေဟိ ဘိက္ခာ လဒ္ဓာ; ယေ ဘိက္ခာစာရံ န ဂစ္ဆန္တိ, တေ သယမေဝ ဇာနိဿန္တိ, ဥပာသကာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧတ္တကံ နယံ လဘိတွာ သာမဏေရေ ပုတ္တေ တ ဘာတိကေ တ ကတွာ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနာပေတုံ အေသော နတ္ထိ; ပုပ္ဖအနံ နာမ န ဟောတိ။

ဖလအနေ ဖလမ္ပိ ပုပ္ဖံ ဝိယ နိယမိတမေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ ဝိဟာရေ ဗဟုကမ္ပိ ဖလာဖလေ သတိ အဖာသုကမနုဿာ အာဂန္တွာ ယာစန္တိ။ ဘိက္ခူ ‘သင်္ဃိက’န္တိ အတုံ န ဥဿဟန္တိ။ မနုဿာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ။ တတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဖလေဟိ တ ရုက္ခေဟိ တ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကတိကာ ကာတဗ္ဗာ – ‘အသုကေသု စ ရုက္ခေသု ဧတ္တကာနိ ဖလာနိ ဂဏှန္တာ, ဧတ္တကေသု တ ရုက္ခေသု ဖလာနိ ဂဏှန္တာ န တရေတဗ္ဗာ’တိ။ စောရာ ပန ဣဿရာ တ ဗလက္ကာရေန ဂဏှန္တာ န တရေတဗ္ဗာ; ကုဒ္ဓာ တေ သကလဝိဟာရမ္ပိ နာသေယျုံ။ အာဒီနတေ ပန ကထေတဗ္ဗောတိ။

သိနာနအနေ သိနာနစုဏ္ဏာနိ ကောဋ္ဋိတာနိ န ဂရုဘဏ္ဍာနိ။ အကောဋ္ဋိတော ရုက္ခတ္တစောဝ ဂရုဘဏ္ဍံ။ စုဏ္ဏံ ပန အဂိလာနဿ ရဇနနိပက္ကံ ဝဋ္ဋတိ။ ဂိလာနဿ ယံကိဉ္စိ စုဏ္ဏံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ မတ္တိကာပိ ဧတ္ထေဝ ပက္ခိပိတွာ တ ကထေတဗ္ဗာ။ မတ္တိကာပိ ယတ္ထ ဒုလ္လဘာ ဟောတိ, တတ္ထေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သာပိ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပမာဏာဝ တတော ဟေဋ္ဌာ န ဂရုဘဏ္ဍန္တိ။

ဒန္တကဋ္ဌအနေ ဒန္တကဋ္ဌံ အစ္ဆိန္နကမေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ။ ယေသံ သာမဏေရာနံ သင်္ဃတော ဒန္တကဋ္ဌတရော ဟာပုဏာတိ, တေ အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ အတုံ န လဘန္တိ။ ယေဟိ ပန ‘ဧတ္တကာနိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ အာဟရိတဗ္ဗာနီ’တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တရံ ဂဟိတာနိ, တေ အတိရေကာနိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အတုံ လဘန္တိ။ ဧကေန ဘိက္ခုနာ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကတော ဗဟူနိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ န ဂဟေတဗ္ဗာနိ, ဒေဝသိကံ ဧကေကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဝသန္တေနာပိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဂဏယိတွာ ယတ္တကာနိ အတ္တနော ဟာပုဏန္တိ တတ္တကာနေဝ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ; အန္တရာ အာဂန္တုကေသု တ အာဂတေသု ဒိသံ တ ပက္ကမန္တေန အာဟရိတွာ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ဌပေတဗ္ဗာနိ။

စာဋုကမျတာယ တိအာဒီသု စာဋုကမျတာ ဝုစ္စတိ အတ္တာနံ ဒာသံ ဝိယ နီစဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပရဿ ခလိတဝစနမ္ပိ သဏှာပေတွာ ပိယကာမတာယ ပဂ္ဂယှဟဝစနံ။ **မုဂ္ဂသူပျတာယ** တိ မုဂ္ဂသူပသမာနာယ သစ္စာလိကေန ဇီဝိတကပ္ပနတာယေတံ အဓိဝစနံ။ ယထာ ဟိ မုဂ္ဂသူပေ ပစ္စန္တေ ဗဟူ မုဂ္ဂါ ပာကံ ဂစ္ဆန္တိ, ထောကာ န ဂစ္ဆန္တိ; ဧဝမေဝ သစ္စာလိကေန ဇီဝိတကပ္ပကေ ပုဂ္ဂလေ ဗဟု အလိကံ ဟောတိ, အပ္ပကံ သစ္စံ။ ယထာ တ မုဂ္ဂသူပဿ အပ္ပဝိသနဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, ဧဝမေဝ သစ္စာလိကဝုတ္တိနော ပုဂ္ဂလဿ အပ္ပဝိဋ္ဌတစာ နာမ နတ္ထိ; သိင်္ဃာဋကံ ဝိယ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဓာရာယ ပတိဋ္ဌာတိ။ တေနဿ သာ မုသာတဒိတာ မုဂ္ဂသူပျတာတိ ဝုတ္တာ။ **ဟာရိဘဋ္ဋယတာ**တိ ပရိဘဋ္ဋကမ္မဘာတော။ ပရိဘဋ္ဋဿ ဟိ ကမ္မံ ဟာရိဘဋ္ဋယံ, တဿ ဘာတေ ဟာရိဘဋ္ဋယတာ; အလင်္ကာရကရဏာဒီဟိ အရကကီဋ္ဌာပနဿေတံ အဓိဝစနံ။

ဇင်္ဃပေသနိက န္တိ ကမန္တရဒေသန္တရာဒီသု တေသံ တေသံ ဂိဟီနံ သာသနပဋိသာသနဟရဏံ။ ဣဒဉှိ ဇင်္ဃပေသနိကံ နာမ အတ္တနော မာတာပိတူနံ, ယေ စဿ မာတာပိတရော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေသံ သာသနံ ဂဟေတွာ ကတ္ထစိ ဂမနဝသေန ဝဋ္ဋတိ။ စေတိယဿ တ သင်္ဃဿ တ အတ္တနော တ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဝဍ္ဎကီနမ္ပိ သာသနံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မနုဿာ “အနံ ဒဿာမ, ပူဇံ ကရိဿာမ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာစိက္ခထာ”တိ ဝဒန္တိ; “အသုကတ္ထေရဿ နာမ ဒေထာ”တိ ပိဏ္ဍဟာတံ တ ဘေသဇ္ဇံ တ စီဝရံ တ ဒေန္တိ; “ဝိဟာရေ ပူဇံ ကရောထာ”တိ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒီနိ

တ ဓဇပတာကာဒီနိ တ နိယ္ယာဒေတွိ, သဗ္ဗံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ; ဇင္ဃပေသနိကံ နာမ န ဟောတိ။ သေသာနံ သာသနံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ပဒတရေ ပဒတရေ အေသော။

အညတရညတရေနာတိ ဧတေသံ တ ဝေဇ္ဇအနာဒီနံ အညတရညတရေန ဝေဇ္ဇကမ္မဘဏ္ဍာကရိကကမ္မံ ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍကမ္မံ သင္ဃုပ္ပဟာဒစေတိယုပ္ပဟာဒဥပဋ္ဌာပနကမ္မန္တိ ဧဝရူပာနံ တ မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိတကပ္ပနကကမ္မာနံ ယေန ကေနစိ။ **ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌေန** တိ ဗုဒ္ဓေဟိ ဂရဟိတေန ပဋိသိဒ္ဓေန။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ သဗ္ဗောပိ အနာစာရော နာမ ကထီယတိ။ အာစာရနိဒ္ဒေသော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၁၄. ဂောစရနိဒ္ဒေသေပိ ပဌမံ အဂေါစရဿ ဝစနေ ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ **ဂောစရော**တိ ပိဏ္ဍပာတာဒီနံ အတ္ထာယ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနံ **ဂောစရော,** အယုတ္တဋ္ဌာနံ **အဂေါစရော**။ ဝေသိယာ ဂေါစရော အဿာတိ **ဝေသိယဂေါစရော;** မိတ္တသန္ထဝဝသေန ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဝေသိယာ နာမ ရူပူပဇီဝိနိယော ယေန ကေနစိဒေဝ သုလဘဇ္ဈာစာရတာမိတ္တသတ္ထဝသိနေဟဝသေန ဥပသင်္ကမန္တော ဝေသိယာဂေါစရော နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဥပသင်္ကမိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကိံ ကာရဏာ? အာရက္ခဝိပတ္တိတော။ ဧဝံ ဥပသင်္ကမန္တဿ ဟိ စိရံ ရက္ခိတဂောပိတောပိ သမဏဓမ္မော ကတိပါဟေနေဝ နဿတိ; သစေပိ န နဿတိ ဂရဟံ လဘတိ။ ဒက္ခိဏာဝသေန ပန ဥပသင်္ကမန္တေန သတိံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ။ **ဝိဓဝါ** ဝုစ္စန္တိ မတပတိကာ ဝါ ပဝုတ္ထပတိကာ ဝါ။ **ထုလ္လကုမာရိယော** တိ မဟလ္လိကာ အနိဝိဋ္ဌကုမာရိယော။ **ပဏ္ဍကာ** တိ လောကာမိသနိဿိတကထာဗဟုလာ ဥဿန္နကိလေသာ အဝူပသန္တပရိဠာဟာ နပုံသကာ။ ဧတေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဥပသင်္ကမနေ အာဒီနဝေါ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘိက္ခုနီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစ ဘိက္ခူ နာမ ဥဿန္နဗြဟ္မစရိယာ ဟောန္တိ, တထာ ဘိက္ခုနိယော။ တေ အညမညံ သန္ထဝဝသေန ကတိပါဟေနေဝ ရက္ခိတဂောပိတသမဏဓမ္မံ နာသေန္တိ။ ဂိလာနပုစ္ဆကေန ပန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခုနာ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ပူဇနတ္ထာယပိ ဩဝါဒအနတ္ထာယပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ပါနာဂါရန္တိ သုရာပါနဃရံ။ တံ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယကရေဟိ သုရာသောဏ္ဍေဟိ အဝိဝိတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ တေဟိ သဒ္ဓိံ သဟ သောဏ္ဍဝသေန ဥပသင်္ကမိတုံ န ဝဋ္ဋတိ; ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော ဟောတိ။ **သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ရာဇူဟီ**တိအာဒီသု **ရာဇာနော**တိ အဘိသိတ္တာ ဝါ ဟောန္တု အနဘိသိတ္တာ ဝါ ယေ ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တိ။ **ရာဇမဟာမတ္တာ**တိ ရာဇူနံ ဣဿရိယသဒိသာယ မဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တာယ သမန္နာဂတာ။ **တိတ္ထိယာ**တိ ဝိပရီတဒဿနာ ဗာဟိရပရိဗ္ဗာဇကာ။ **တိတ္ထိယသာဝကာ**တိ ဘတ္တိဝသေန တေသံ ပစ္စယဒါယကာ။ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂဇာတော ဟောတီတိ အတ္ထော။

အနနုလောမိကေန သံသဂ္ဂေနာ တိ အနနုလောမိကသံသဂ္ဂေါ နာမ တိဿန္နံ သိက္ခာနံ အနနုလောမော ပစ္စနီကသံသဂ္ဂေါ, ယေန ဗြဟ္မစရိယန္တရာယံ ပညတ္တိဝီတိက္ကမံ သလ္လေခပရိဟာနိဉ္စ ပါပုဏာတိ, သေယျထိဒံ – ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ သဟသောကိတာ, သဟနန္ဒိတာ, သမသုခဒုက္ခတာ, ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စကရဏီယေသု အတ္တနာဝ ယောဂံ အာပဇ္ဇနတာ, တိတ္ထိယတိတ္ထိယသာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္ဒရုစိသမာစာရတာ ဧကစ္ဆန္ဒရုစိသမာစာရဘာဝါဝဟော ဝါ သိနေဟဗဟုမာနသန္ထဝော။ တတ္ထ ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂေါ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယံ ကရောတိ။ ဣတရေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ တေသံ လဒ္ဓိဂဟဏံ။ တေသံ ပန ဝါဒံ ဘိန္ဒိတွာ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဂဏှာပေတုံ သမတ္ထေန ဥပသင်္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဣဒါနိ အပရေနပိ ပရိယာယေန အဂေါစရံ ဒဿေတုံ **ယာနိ ဝါ ပန တာနိ ကုလာနီ**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အဿဒ္ဓါနီ**တိ ဗုဒ္ဓါဒီသု သဒ္ဓါဝိရဟိတာနိ; ဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗညူ, ဓမ္မော နိယျာနိကော, သင်္ဃော သုပ္ပဋိပန္နောတိ န သဒ္ဒဟန္တိ။ **အပ္ပသန္နာနီ** တိ စိတ္တံ ပသန္နံ အနာဝိလံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **အက္ကောသကပရိဘာသကာနီ** တိ အက္ကောသကာနိ စေဝ ပရိဘာသကာနိ စ; ‘စောရောသိ, ဗာလောသိ, မူဠှောသိ, ထေနောသိ, ဂေဏောသိ, ဂဒြဘောသိ, အာပါယိကောသိ, နေရယိကောသိ, တိရစ္ဆာနဂတောသိ, နတ္ထိ တုယှံ သုဂတိ, ဒုဂ္ဂတိယေဝ ပါဋိကင်္ခာ’တိ ဧဝံ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တိ; ‘ဟောတု, ဣဒါနိ တံ ပဟရိဿာမ, ဗန္ဓိဿာမ , ဝဓိဿာမာ’တိ ဧဝံ ဘယဒဿနေန ပရိဘာသန္တိ စာတိ အတ္ထော။ **အနတ္ထကာမာနီ** တိ အတ္ထံ န ဣစ္ဆန္တိ, အနတ္ထမေဝ ဣစ္ဆန္တိ။ **အဟိတကာမာနီ**တိ အဟိတမေဝ ဣစ္ဆန္တိ, ဟိတံ န ဣစ္ဆန္တိ။ **အဖာသုကကာမာနီ**တိ ဖာသုကံ န ဣစ္ဆန္တိ, အဖာသုကမေ

၀ ကူစန္တိ။ **အယောဂက္ခေမကာမာနီ** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ နိဗ္ဗာနံ န ကူစန္တိ, သဘာယမေဝ ကူစန္တိ။ **ဘိက္ခုနန္တိ** တွေ သာမဏေရာပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဘိက္ခုနီနန္တိ** တွေ သိက္ခမာနသာမဏေရိယောပိ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟိ ဘာဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတာနဉ္စေဝ သရဏဂတာနဉ္စ စတုန္နမ္ပိ ပရိသာနံ တာနိ အနတ္ထကာမာနိယေဝ။ **တထာရူပာနိ ကုလာနီ**တိ ဝေရူပာနိ ခတ္တိယကုလာဒီနိ ကုလာနိ။ **သေဝတီ**တိ နိဿာယ ဇီဝတိ။ **ဘဇတီ**တိ ဥပသင်္ကမတိ။ **ပယိရုပာသတီ**တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပသင်္ကမတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ဝေသိယာဒိဂေါစရဿ ဝေသိယာဒိဂေါစရော, ရာဇာဒိသံသဂ္ဂဿ ရာဇာဒိဂေါစရော, အဿဒ္ဓကုလာဒိသေဝကဿ အဿဒ္ဓကုလာဒိဂေါစရော စာတိ တိပ္ပကာရောပိ အယုတ္တဂေါစရော အဂေါစရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တဿ ဣမိနာ ပရိယာယေန အဂေါစရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေသိယာဒိဂေါစရော တာဝ ပဉ္စကာမဂုဏနိဿယတော အဂေါစရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, ယထာဟ – “ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အဂေါစရော ပရဝိသယော? ယဒိဒံ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၃၇၂) ရာဇာဒိဂေါစရော ဈာနာနုယောဂဿ အနုပနိဿယတော လာဘသက္ကာရာသနိစက္ကနိပ္ဖာဒနတော ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိဟေတုတော စ, အဿဒ္ဓကုလာဒိဂေါစရော သဒ္ဓာဟာနိစိတ္တသန္တာသာဝဟနတော အဂေါစရောတိ။

ဂေါစရနိဒ္ဒေသေ **န ဝေသိယဂေါစရော**တိအာဒီနိ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဩပါနဘူတာနီ**တိအာဒီသု ပန **ဩပါနဘူတာနီ**တိ ဥဒပါနဘူတာနိ; ဘိက္ခုသင်္ဃဿ, စာတုမဟာပထေ ခတပေါက္ခရဏီ ဝိယ, ယထာသုခံ ဩဂါဟန က္ခမာနိ စိတ္တမဟာမတ္တဿ ဂေဟာသဒိသာနိ။ တဿ ကိရ ဂေဟေ ကာလတ္တမ္ဘော ယုတ္တောယေဝ ။ ဃရဒွာရံ သမ္ပတ္တာနံ ဘိက္ခုနံ ပစ္စယဝေကလ္လံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကဒိဝသံ ဘေသဇ္ဇဝတ္ထမေဝ သဋ္ဌိ ကဟာပဏာနိ နိက္ခမန္တိ။ **ကာသာဝပဇ္ဇောတာနီ** တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဟိ နိဝတ္ထပာရုတာနံ ကာသာဝတာနံယေဝ ပဘာယ ဧကောဘာသာနိ ဘူတဟာလသေဋ္ဌိကုလသဒိသာနိ။ **ဣသိဝာတပဋိဝါတာနီ**တိ ဂေဟံ ပဝိသန္တာနံ နိက္ခမန္တာနဉ္စ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီသင်္ဃာတာနံ ဣသီနံ စီဝရတာဝေန စေဝ သမိဉ္ဇနပသာရဏာဒိဇနိတဝါရိရတာဝေန စ ပဋိဝါတာနိ ပဝါယိတာနိ ဝိနိဒ္ဓုတကိဗ္ဗိသာနိ တ။

၅၁၅. အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီတာ နိဒ္ဒေသေ **အဏုမတ္တာနီ** တိ အဏုပ္ပမာဏာ။ **ဝဇ္ဇာ** တိ ဒေါသာ။ **ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇာနီ** တိ ယာနိ တာနိ ဂရဟိတဗ္ဗဋ္ဌေန ဝဇ္ဇာနိ။ **အပ္ပမတ္တကာနီ**တိ ပရိတ္တမတ္တကာနိ ခုဒ္ဒကပ္ပမာဏာနိ။ **ဩရမတ္တကာနီ**တိ ပရိတ္တတောပိ ဩရိမပ္ပမာဏတ္တာ ဩရမတ္တကာနိ။ **လဟုသာနီ**တိ လဟုကာနိ။ **လဟုသမ္မတာနီ** တိ လဟူတိ သမ္မတာနိ။ **သံယမကရဏီယာနီ**တိ သံယမေန ကတ္တဗ္ဗပဋိကမ္မာနိ။ **သံဝရကရဏီယာနီ**တိ သံဝရေန ကာတဗ္ဗာနိ သံဝရေန ကတ္တဗ္ဗပဋိကမ္မာနိ။ **စိတ္တုပ္ပာဒကရဏီယာနီ** တိ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန ကတ္တဗ္ဗပဋိကမ္မာနိ။ **မနသိကာရပဋိဗဒ္ဓာနီ**တိ မနသာ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေနေဝ ကတ္တဗ္ဗပဋိကမ္မာနိ။ ကာနိ ပန တာနီတိ? ဒိဝါဝိဟာရတသီ သုမတ္ထေရော တာဝ အာဟ – “အနာပတ္တိဂမနီယာနိ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တကာနိ ယာနိ ‘န ပုန ဧဝရူပံ ကရိဿာမိ’တိ မနသာ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေနေဝ သုဇ္ဈန္တိ။ အဓိဋ္ဌာနာဝိကမ္မံ နာမေတံ ကထိတ”န္တိ။ အန္တေဝာသိကော ပနဿ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ပနာဟ – “ဣဒံ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလသ္မိံ ဘာဇနီယံ။ တသ္မာ သဗ္ဗလဟုကံ ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတံ ဣဓ ဝဇ္ဇန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုဋ္ဌာနာဝိကမ္မံ နာမေတံ ကထိတ”န္တိ။ **ဣတိဣမေသူ**တိ ဧဝံပကာရေသု ဣမေသု။ **ဝဇ္ဇဒဿာဝီ**တိ ဝဇ္ဇတော ဒောသတော ဒဿနသီလော။ **ဘယဒဿာဝီ** တိ စတုဗ္ဗိဓဿ ဘယဿ ကာရဏတ္တာ ဘယတော ဒဿနသီလော။ **အာဒီနဝဒဿာဝီ** တိ ဣဓ နိန္ဒာဝဟနတော, အာယတိံ ဒုက္ခဝိပါကတော, ဥပရိဂုဏာနံ အန္တရာယကရဏတော, ဝိပ္ပဋိသာရဇနနတော စ ဧတေန နာနပ္ပကာရေန အာဒီနဝတော ဒဿနသီလော။

နိဿရဏဒဿာဝီ တိ ယံ တတ္ထ နိဿရဏံ တဿ ဒဿနသီလော။ ကိံ ပနေတ္ထ နိဿရဏန္တိ? အာစရိယတ္ထေရဿ တာဝ “အနာပတ္တိဂမနီယတာယ သတိ အဓိဋ္ဌာနာဝိကမ္မံ နိဿရဏ”န္တိ ကထိတံ။ အန္တေဝာသိကတ္ထေရဿ တာဝ “အာပတ္တိဂမနီယတာယ သတိ ဝုဋ္ဌာနာဝိကမ္မံ နိဿရဏ”န္တိ ကထိတံ။

တတ္ထ တထာရူပေ ဘိက္ခု အဏုမတ္တာနိ ဝဇ္ဇာနိ ဝဇ္ဇတော ဘယတော ပဿတိ နာမ။ တံ ဒဿေတုံ အယံ နယော ကထိတော – ပရမာဏု နာမ, အဏု နာမ, တဇ္ဇာရီ နာမ, ရထရေဏု နာမ, လိက္ခာ နာမ, ဦကာ နာမ, ဓညမာသော နာမ, အင်္ဂုလံ နာမ, ဝိဒတ္ထိ နာမ, ရတနံ နာမ, ယဋ္ဌိ နာမ, ဥသဘံ နာမ, ကဝုတံ နာမ, ယောဇနံ နာမ။ တတ္ထ **‘ပရမာဏု’** နာမ အာကာသကောဋ္ဌာသိကော မံသစက္ခုဿ အာပာထံ နာဂစ္ဆတိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဿေဝ အာဂစ္ဆတိ။ **‘အဏု’** နာမ ဘိတ္တိဆိဒ္ဒတာလစ္ဆိဒ္ဒေဟိ ပဝိဋ္ဌသူရိယရသ္မီသု ဝဋ္ဋိ ဝဋ္ဋိ ဟုတွာ ပရိဗ္ဘမန္တော ပညာယတိ။ **‘တဇ္ဇာရီ’** နာမ ဂေ

ပထမနုဿပထစက္ကပထေသု ဆိဇ္ဇိတ္ဝာ ဥဘောသု ပဿေသု ဥဂ္ဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ။ **‘ရထရေဏု’** နာမ တတ္ထ တတ္ထေဝ အလ္လီယတိ။ **လိက္ခာ** ဒယော ဟာကဋ္ဌာ ဧဝ။ ဧတေသု ပန ဆတ္တိံသ ပရမာဏုတော ကေသ္ဂ အဏုနော ပမာဏံ။ ဆတ္တိံသ အဏူ ဧကော တဇ္ဇာရိယာ ပမာဏံ။ ဆတ္တိံသ တဇ္ဇာရိယော ဧကော ရထရေဏု။ ဆတ္တိံသ ရထရေဏူ ဧကာ လိက္ခာ။ သတ္တ လိက္ခာ ဧကာ ဦကာ။ သတ္တ ဦကာ ဧကော ဓညမာသော။ သတ္တဓညမာသပ္ပမာဏံ ဧကံ အင်္ဂုလံ။ တေန င်္ဂုလေန ဒွါဒသင်္ဂုလာနိ ဝိဒတ္ထိ။ ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော ရတနံ။ သတ္တ ရတနာနိ ယဋ္ဌိ။ တာယ ယဋ္ဌိယာ ဝီသတိ ယဋ္ဌိယော ဥသဘံ။ အသီတိ ဥသဘာနိ ကဝုတံ။ စတ္တာရိ ကဝုတာနိ ယောဇနံ။ တေန ယောဇနေန အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓော သိနေရုပဗ္ဗတရာဇာ။ ယော ဘိက္ခု အဏုမတ္တံ ဝဇ္ဇံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓသိနေရုပဗ္ဗတသဒိသံ ကတ္ဝာ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ – အယံ ဘိက္ခု အဏုမတ္တာနိ ဝဇ္ဇာနိ ဘယတော ပဿတိ နာမ။ ယောပိ ဘိက္ခု သဗ္ဗလဟုကံ ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတမတ္တံ ပဌမပာရာဇိကသဒိသံ ကတ္ဝာ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ – အယံ အဏုမတ္တာနိ ဝဇ္ဇာနိ ဝဇ္ဇတော ဘယတော ပဿတိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၁၆. သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ တိပဒနိဒ္ဒေသေ **ဘိက္ခုသိက္ခာ**တိ ဘိက္ခူဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ။ သာ ဘိက္ခုနီဟိ သာဓာရဏာပိ အသာဓာရဏာပိ ဘိက္ခုသိက္ခာ ဧဝ နာမ။ **ဘိက္ခုနီသိက္ခာ**တိ ဘိက္ခုနီဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ။ သာပိ ဘိက္ခူဟိ သာဓာရဏာပိ အသာဓာရဏာပိ ဘိက္ခုနီသိက္ခာ ဧဝ နာမ။ သာမဏေရသိက္ခမာနသာမဏေရီနံ သိက္ခာပိ ဧတ္ထေဝ ပဝိဋ္ဌာ။ **ဥပါသကသိက္ခာ**တိ ဥပါသကေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ။ သာ ပဉ္စသီလဒသသီလဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဥပါသိကာသိက္ခာ**တိ ဥပါသိကာဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ။ သာပိ ပဉ္စသီလဒသသီလဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ သိက္ခာ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပါသကဥပါသိကာနံ သိက္ခာ ယာဝ အနာဂါမိမဂ္ဂါ။ တတြာယံ ဘိက္ခု အတ္တနာ သိက္ခိတဗ္ဗ သိက္ခာပဒေသု ဧဝ သိက္ခတိ။ သေသသိက္ခာ ပန အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန သိက္ခာပဒဿ အတ္ထဒဿ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ **ဣတိ ဣမာသု သိက္ခာသူ**တိ ဧဝံပကာရာသု ဧတာသု သိက္ခာသု။ **သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ** န္တိ သဗ္ဗေန သိက္ခာသမာဒါနေန သဗ္ဗံ သိက္ခံ။ **သဗ္ဗထာ သဗ္ဗ**န္တိ သဗ္ဗေန သိက္ခိတဗ္ဗာကာရေန သဗ္ဗံ သိက္ခံ။ **အသေသံ နိဿေသ** န္တိ သေသာဘာဝတော အသေသံ; သတိသမ္မောသေန ဘိန္နဿာပိ သိက္ခာပဒဿ ပုန ပါကတိကကရဏတော နိဿေသံ။ **သမာဒာယ ဝတ္တတီ**တိ သမာဒိယိတ္ဝာ ဂဟေတ္ဝာ ဝတ္တတိ။ **တေန ဝုစ္စတီ** တိ ယေန ကာရဏေန ဧတံ သဗ္ဗံ သိက္ခာပဒံ သဗ္ဗေန သိက္ခိတဗ္ဗာကာရေန သမာဒိယိတ္ဝာ သိက္ခတိ ပူရေတိ, တေန ဝုစ္စတိ “သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ”တိ။

၅၁၇-၈. ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ မတ္တညူ တိပဒဒွယဿ နိဒ္ဒေသေ ကဏှပက္ခဿ ပဌမဝစနေ ပယောဇနံ အာစာရနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ကတမာ ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတာ** တိအာဒီသု ပန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။

၅၁၉. ဇာဂရိယာနုယောဂနိဒ္ဒေသေ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တ န္တိ ဧတ္ထ အဍ္ဎရတ္တသင်္ခါတာယ ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗရတ္တံ; ဣမိနာ ပဌမယာမဉ္စေဝ ပစ္ဆာဘတ္တဉ္စ ဂဏှာတိ ။ ရတ္တိယာ ပစ္ဆာ အပရရတ္တံ; ဣမိနာ ပစ္ဆိမယာမဉ္စ စေဝ ပုရေဘတ္တဉ္စ ဂဏှာတိ။ မဇ္ဈိမယာမော ပနဿ ဘိက္ခုနော နိဒ္ဒာကိလမထဝိနောဒနောကာသောတိ န ဂဟိတော။ **ဇာဂရိယာနုယောဂ**န္တိ ဇာဂရိယဿ အသုပနဘာဝဿ အနုယောဂံ။ **အနုယုတ္တော ဟောတီ** တိ တံ အနုယောဂသင်္ခါတံ အာသေဝနံ ဘာဝနံ အနုယုတ္တော ဟောတိ သမ္ပယုတ္တော။ နိဒ္ဒေသေ ပနဿ ဣဓ ဘိက္ခု ဒိဝသန္တိ ပုဗ္ဗဏှေဟာ, မဇ္ဈန္ဟေဟာ, သာယန္ဟေဟာတိ တယောပိ ဒိဝသကောဋ္ဌာသာ ဂဟိတာ။ **စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယာ** တိ သကလမ္ပိ ဒိဝသံ ဣမိနာ ဣရိယာပထဒွယေနေဝ ဝိဟရန္တော။ စိတ္တဿ အာဝရဏတော အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပဉ္စဟိပိ နီဝရဏေဟိ သဗ္ဗာကုသလဓမ္မေဟိ တ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝိသောဓေတိ ပရိမောစေတိ။ ဌာနံ ပနေတ္ထ ကိဉ္စာပိ န ဂဟိတံ, စင်္ကမနိသဇ္ဇာသန္နိဿိတံ ပန ကတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ **ပဌမယာမ**န္တိ သကလသ္မိမ္ပိ ပဌမယာမေ။ **မဇ္ဈိမယာမ**န္တိ ရတ္တိန္ဒိဝဿ ဆဋ္ဌကောဋ္ဌာသသင်္ခါတေ မဇ္ဈိမယာမေ။

သီဟသေယျ န္တိ ဧတ္ထ ကာမဘောဂီသေယျာ, ပေတသေယျာ, သီဟသေယျာ, တထာဂတသေယျာတိ စတဿော သေယျာ။ တတ္ထ “ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, ကာမဘောဂီ ဝာမေန ပဿေန သေန္တီ”တိ အယံ **ကာမဘောဂီသေယျာ**။ တေသု ဟိ ယေဘုယျေန ဒက္ခိဏပဿေန သယာနော နာမ နတ္ထိ။ “ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ , ပေတာ ဥတ္တာနာ သေန္တီ”တိ အယံ **ပေတသေယျာ;** အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ ဟိ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋဇဋိတာ ဧကေန ပဿေန သယိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဥတ္တာနာဝ သေန္တိ။ သီဟော, ဘိက္ခဝေ, မိဂရာဇာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သေယျံ

ကပ္ပေတိ။ပေ။ အတ္တမနော ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၆) အယံ **သီဟသေယ္ယာ;** တေဇုသ္သဒတ္တာ ဟိ သီဟော မိဂရာဇာ ဒွေ ပုရိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဒွေ ပစ္ဆိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမှိ ပက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒပစ္ဆိမပာဒနင်္ဂုဋ္ဌာနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ ဒွိန္နံ ပုရိမပာဒာနံ မတ္ထကေ သီသံ ဌပေတွာ သယတိ; ဒိဝသမ္ပိ သယိတွာ ပဗုဇ္ဈမာနော န ဥတ္တသန္တော ပဗုဇ္ဈတိ, သီသံ ပန ဥက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒာဒီနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတိ; သစေ ကိဉ္စိ ဌာနံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတံ ဟောတိ 'နယိဒံ တုယှံ ဇာတိယာ န သူရဘာဝဿ အနုရူပ'န္တိ အနတ္တမနော ဟုတွာ တတ္ထေဝ သယတိ, န ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ; အဝိဇဟိတွာ ဌိတေ ပန 'တုယှံ ဇာတိယာ စ သူရဘာဝဿ စ အနုရူပမိဒ'န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဋ္ဌာယ သီဟဝိဇမ္ဘိတံ ဝိဇမ္ဘိတွာ ကေသရဘာရံ ဝိဓုနိတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနသေယ္ယာ ပန **တထာဂတသေယ္ယာ** တိ ဝုစ္စတိ။ တာသု ဣဓ သီဟသေယ္ယာ အာဂတာ။ အယဉှိ တေဇုသ္သဒဣရိယာပထတ္တာ ဥတ္တမသေယ္ယာ နာမ။

ပာဒေ ပါဒန္တိ ဒက္ခိဏပါဒေ ဝါမပါဒံ။ **အစ္စာဓာယာ** တိ အတိအာဓာယ ဤသကံ အတိက္ကမ္မ ဌပေတွာ ဂေါပ္ဖကေန ဟိ ဂေါပ္ဖကေ ဇာဏုနာ ဝါ ဇာဏုမှိ သင်္ဃဋ္ဋိယမာနေ အဘိဏှံ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ, သေယ္ယာ အဖာသုကာ ဟောတိ; ယထာ ပန န သင်္ဃဋ္ဋေတိ, ဧဝံ အတိက္ကမ္မ ဌပိတေ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, သေယ္ယာ ဖာသုကာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယာ''တိ။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ သတိယာ စေဝ သမ္ပဇာနပညာယ စ သမန္နာဂတော ဟုတွာ။ ဣမိနာ သုပရိဂ္ဂဟကံ သတိသမ္ပဇညံ ကထိတံ။ **ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိကရိတွာတိ** အသုကဝေလာယ နာမ ဥဋ္ဌဟိဿာမီ'တိ ဧဝံ ဥဋ္ဌာနဝေလာပရိစ္ဆေဒကံ ဥဋ္ဌာနသညံ စိတ္တေ ဥပေတွာ။ ဧဝံ ကတွာ နိပန္နော ဟိ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလေယေဝ ဥဋ္ဌာတုံ ယုတ္တော။

၅၂၀-၅၂၁. သာတစ္စံ နေပက္က န္တိ သတတံ ပဝတ္တယိတဗ္ဗတော သာတစ္စသင်္ခါတံ ဝီရိယဉ္စေဝ ပရိပာကဂတတ္တာ နေပက္ကသင်္ခါတံ ပညဉ္စ ယုတ္တော အနုယုတ္တော ပဝတ္တယမာနောယေဝ ဇာဂရိယာနုယောဂံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ စ ဝီရိယံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ ကထိတံ, ပညာပိ ဝီရိယဂတိကာ ဧဝ; ဝီရိယေ လောကိယမှိ လောကိယာ, လောကုတ္တရေ လောကုတ္တရာတိ အတ္ထော။

၅၂၂. ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာန န္တိ စတုသစ္စဗောဓိသင်္ခါတဿ မဂ္ဂဉာဏဿ ပက္ခေ ဘဝါနံ ဓမ္မာနံ။ တေ တာဝတာ သဗ္ဗေပိ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ သမူဟတော ဂဟေတွာ လောကိယာယပိ ဘာဝနာယ ကောရဗ္ဗ ဏော ဧကတော ပဝတ္တနသမတ္ထေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေယေဝ ဒဿေန္တော **သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ** တိအာဒိမာဟ။ တေ လောကိယ လောကုတ္တရမိဿကာဝ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၅၂၃. အဘိက္ကန္တေတိအာဒီနိဒ္ဒေသေ **အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ** တိ တတ္ထ တာဝ အဘိက္ကန္တံ ဝုစ္စတိ ပုရတော ဂမနံ။ **ပဋိက္ကန္တ** န္တိ နိဝတ္တနံ။ တဒုဘယမ္ပိ စတူသု ဣရိယာပထေသု လဗ္ဘတိ။ ဂမနေ တာဝ ပုရတော ကာယံ အဘိဟရန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပဋိနိဝတ္တန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ ဌာနေပိ ဌိတကောဝ ကာယံ ပုရတော ဩနာမေန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပစ္ဆတော အပနာမေန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိသဇ္ဇာယပိ နိသိန္နကောဝ အာသနဿ ပုရိမအင်္ဂါဘိမုခေါ သံသရန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပစ္ဆိမအင်္ဂပ္ပဒေသံ ပစ္စာသံသရန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိပဇ္ဇာယပိ ဧသေဝ နယော။

သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ တိ သမ္ပဇညေန သဗ္ဗကိစ္စကာရီ, သမ္ပဇညမေဝ ဝါ ကာရီ။ သော ဟိ အဘိက္ကန္တာဒီသု သမ္ပဇညံ ကရောတေဝ, န ကတ္ထစိ သမ္ပဇညဝိရဟိတော ဟောတိ။ တံ ပန သမ္ပဇညံ ယသ္မာ သတိသမ္ပယုတ္တမေဝ ဟောတိ, တေနဿ နိဒ္ဒေသေ ''သတော သမ္ပဇာနော အဘိက္ကမတိ, သတော သမ္ပဇာနော ပဋိက္ကမတီ''တိ ဝုတ္တံ။

အယဉှိ အဘိက္ကမန္တော ဝါ ပဋိက္ကမန္တော ဝါ န မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနော ဟောတိ; သတိယာ ပန သမန္နာဂတော ပညာယ စ သမ္ပဇာနောယေဝ အဘိက္ကမတိ စေဝ ပဋိက္ကမတိ စ; သဗ္ဗေသု အဘိက္ကမာဒီသု စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇညံ ဩတာရေတိ။ စတုဗ္ဗိဓဉှိ သမ္ပဇညံ – သာတ္ထကသမ္ပဇညံ, သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ဂေါစရသမ္ပဇညံ, အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ။ တတ္ထ အဘိက္ကမနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အဂန္တွာ 'ကိံ နု မေ ဧတ္ထ ဂတေန

အတ္ထော အတ္ထိ, နတ္ထီ’တိ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှာဟနံ **‘သာတ္ထကသမ္ပဇညံ’** ။ တတ္ထ
စ ‘အတ္ထော’တိ စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနသင်္ဃဒဿနထေရဒဿနအသုဘဒဿနာဒိဝသေန ဓမ္မတော ဝုဍ္ဎိ။
စေတိယံ တ ဗောဓိံ တ ဒိသွာပိ ဟိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ, သင်္ဃဒဿနေန သင်္ဃာရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ
ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ ထေရေ ဒိသွာ တေသံ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ, အသုဘံ ဒိသွာ တ
တ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ တသ္မာ ဧတေသံ ဒဿ
နံ သာတ္ထံ။ ကေစိ ပန “အာမိသတောပိ ဝုဍ္ဎိ အတ္ထောယေဝ; တံ နိဿာယ ဗ္ရဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ ပဋိပန္နတ္
တာ”တိ ဝဒန္တိ။

တသ္မိံ ပန ဂမနေ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှာဟနံ **‘သပ္ပာယသမ္ပဇညံ’,** သေယျထိ
ဒံ – စေတိယဒဿနံ တာဝ သာတ္ထံ။ သစေ ပန စေတိယဿ မဟတိယာ ပူဇာယ ဒသဒွါဒသယောဇနန္တရေ ပရိသာ
သန္နိပတန္တိ , အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပံ ဣတ္ထိယောပိ ပုရိသာပိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ စိတ္တကမ္မရူပကာနိ ဝိယ သဉ္စ
ရန္တိ, တတြ စဿ ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ လောဘော, အနိဋ္ဌေ ပဋိဃော, အသမပေက္ခနေ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ,
ကာယသံသဂ္ဂပတ္တိံ တ အာပဇ္ဇတိ, ဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယာနံ တ အန္တရာယော ဟောတိ။ ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ ဟော
တိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရအန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ ဗောဓိဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။ သင်္ဃဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။
သစေ ပန အန္တောဂါမေ မဟာမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ကရောန္တေသု မနုဿေသု ဝုတ္တပ္
ပကာရေနေဝ ဇနသန္နိပါတော စေဝ အန္တရာယော စ ဟောတိ။ ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ ဟောတိ; အန္တရာယာဘာဝေ
သပ္ပာယံ ဟောတိ။ မဟာပရိသပရိဝါရာနံ ထေရာနံ ဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။

အသုဘဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။ တဒတ္ထဒီပနတ္ထဉ္စ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒဟရဘိက္ခု သာမဏေရံ ဂဟေတွာ
ဒန္တကဋ္ဌတ္ထာယ ဂတော။ သာမဏေရော မဂ္ဂါ ဩက္ကမိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော အသုဘံ ဒိသွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္
ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော တီဏိ ဖလာနိ သစ္ဆိကတွာ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ကမ္မ
ဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒဟရော တံ အပဿန္တော “သာမဏေရာ”တိ ပက္ကောသိ။ သော ‘မယာ ပဗ္ဗဇိတဒိ
ဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဒွေ ကထာ နာမ န ကထိတပုဗ္ဗာ, အညသ္မိံ ဒိဝသေ ဥပရိဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသ္
သာမီ’တိ စိန္တေတွာ “ကိံ, ဘန္တေ”တိ ပဋိဝစနံ အဒာသိ။ “ဧဟီ”တိ စ ဝုတ္တော ဧကဝစနေနေဝ အာဂန္တွာ “ဘန္
တေ, ဣမိနာ တာဝ မဂ္ဂေန ဂန္တွာ မယာ ဌိတောကာသေ မုဟုတ္တံ ပုရတ္ထာဘိမုခော ဌတွာ ဩလောကေထာ”တိ
အာဟ။ သော တထာ ကတွာ တေန ပတ္တဝိသေသမေဝ ပာပုဏိ။ ဧဝံ ဧကံ အသုဘံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ အတ္ထာယ ဇာတံ။ ဧဝံ
သာတ္ထမ္ပိ ပနေတံ ပုရိသဿ မာတုဂါမာသုဘံ အသပ္ပာယံ, မာတုဂါမဿ စ ပုရိသာသုဘံ, သဘာဂမေဝ သပ္ပာယန္
တိ။ ဧဝံ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှာဟနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ နာမ။

ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထသပ္ပာယဿ ပန အဋ္ဌတိံသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု အတ္တနော စိတ္တရုစိယံ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္
ခါတံ ဂောစရံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခာစာရဂေါစရေ တံ ဂဟေတွာဝ ဂမနံ **‘ဂောစရသမ္ပဇညံ’** နာမ။ တဿာဝိဘာဝနတ္
ထံ ဣဒံ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော န ဟရတိ ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော ပန နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာ
ဟရတိ, ဧကစ္စော ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေ
ဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတွာ, တထာ ရတ္တိယာ ပဌမယာမေ မဇ္ဈိမယာမေ သေယျံ ကပ္ပေတွာ ပစ္ဆိမယာမေပိ နိသဇ္ဇာစ
င်္ကမေဟိ ဝီတိနာမေတွာ ပဂေဝ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ပါနီ
ယံ ပရိဘောဇနီယံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ သမာဒါယ ဝတ္တတိ,
သော သရီရပရိကမ္မံ ကတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ဒွေ တယော ပလ္လင်္ကေ ဥသုမံ ဂါဟာပေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ အနု
ယုဉ္ဇိတွာ, ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သေနာသနတော နိက္ခမိတ္
တ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ, သစေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ တံ အဝိဿဇ္ဇေ
တွာဝ စေတိယင်္ဂဏံ ပဝိသတိ, အညံ စေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ သောပါနမူလေ ဌတွာ ဟတ္ထေန ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဝိယ တံ
ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ စေတိယင်္ဂဏံ အာရုယှ မဟန္တံ စေတိယံ စေ, တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတ္

ဝါ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ, ခုဒ္ဒကံ စေ, တထေဝ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ။ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗောဓိယင်္ဂဏံ ပတ္တေနာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဝိယ နိပစ္စာကာရံ ဒဿေတွာ ဗောဓိ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။

သော ဧဝံ စေတိယဉ္စ ဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသာမိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ, ပဋိသာမိတံ ဘဏ္ဍကံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော ဝိယ, နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂါမသမီပေ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ အထ နံ မနုဿာ ဒိသွာ 'အယျော နော အာဂတော'တိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာသနသာလာယ ဝါ ဂေဟေ ဝါ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုံ ဒတွာ ယာဝ ဘတ္တံ န နိဋ္ဌာတိ တာဝ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ပုရတော နိသီဒိတွာ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆန္တိ ဓမ္မံ ဝါ သောတုကာမာ ဟောန္တိ။ သစေပိ န ကထာပေန္တိ "ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ ဓမ္မကထာ နာမ ကာတဗ္ဗာယေဝါ"တိ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မကထာ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိနိမုတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ဝတွာ နိဝတ္တိယမာနေဟိပိ မနုဿေဟိ အနုဂတောဝ ဂါမတော နိက္ခမိတွာ တတ္ထ တေ နိဝတ္တေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ။

အထ နံ ပုရေတရံ နိက္ခမိတွာ ဗဟိဂါမေ ကတဘတ္တကိစ္စာ သာမဏေရဒဟရဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရမဿ ဂဏှန္တိ။ ပေါရာဏဘိက္ခူ ကိရ 'အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော, အမှာကံ အာစရိယော'တိ န မုခံ ဩလောကေတွာ ဝတ္တံ ကရောန္တိ, သမ္ပတ္တပရိစ္ဆေဒေနေဝ ကရောန္တိ။ တေ တံ ပုစ္ဆန္တိ "ဘန္တေ, ဧတေ မနုဿာ တုမှာကံ ကိံ ဟောန္တိ? မာတိပက္ခတော သမ္ဗန္ဓာ ပိတိပက္ခတော"တိ? "ကိံ ဒိသွာ ပုစ္ဆထာ"တိ? "တုမှေသု ဧတေသံ ပေမံ ဗဟုမာန"န္တိ။ "အာဝုသော, ယံ မာတာပိတူဟိပိ ဒုက္ကရံ တံ ဧတေ မနုဿာ အမှာကံ ကရောန္တိ။ ပတ္တစီဝရမ္ပိ နော ဧတေသံ သန္တကမေဝ, ဧတေသံ အာနုဘာဝေန နေဝ ဘယေ ဘယံ, န ဆာတကေ ဆာတကံ ဇာနာမ။ ဧဒိသာ နာမ အမှာကံ ဥပကာရိနော နတ္ထီ"တိ တေသံ ဂုဏေ ကထေန္တော ဂစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **'ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ'**တိ။

ယဿ ပန ပါတောဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကရောန္တဿ ကမ္မဇတေဇော ပဇ္ဇလတိ, အနုပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ ဥပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, သရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝီထိံ နာရောဟတိ, သော ပါတောဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝေဂသာဝ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဂေါရူပါနံ နိက္ခမနဝေလာယမေဝ ဂါမံ ယာဂုဘိက္ခာယ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ လဘိတွာ အာသနသာလံ ဂန္တွာ ပိဝတိ။ အထဿ ဒွိတ္တိက္ခတ္တုံ အဇ္ဈောဟရဏမတ္တေနေဝ ကမ္မဇတေဇော ဥပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ အနုပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, ဃဋသတေန နှာတော ဝိယ တေဇောဓာတုပရိဠာဟနိဗ္ဗာနံ ပတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ယာဂုံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပတ္တဉ္စ မုခဉ္စ ဓောဝိတွာ အန္တရာဘတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကတွာ အဝသေသဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ ဥပဋ္ဌဟမာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ အာဂစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **'န ဟရတိ ပစ္စာဟရတီ'** တိ။ ဧဒိသာ စ ဘိက္ခူ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ဗုဒ္ဓသာသနေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ နာမ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။ သီဟဠဒီပေယေဝ တေသု တေသု ဂါမေသု အာသနသာလာယ န တံ အာသနံ အတ္ထိ, ယတ္ထ ယာဂုံ ပိဝိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဘိက္ခူ နတ္ထီတိ။

ယော ပန ပမာဒဝိဟာရီ ဟောတိ နိက္ခိတ္တဓုရော သဗ္ဗဝတ္တာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဉ္စဝိဓစေတောခီလဝိနိဗန္ဓဗဒ္ဓစိတ္တော ဝိဟရန္တော 'ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထီ'တိပိ သညံ အကတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ အနနုလောမိကေန ဂိဟိသံသဂ္ဂေန သံသဋ္ဌော စရိတွာ စ ဘုဉ္ဇိတွာ စ တုစ္ဆော နိက္ခမတိ – အယံ ဝုစ္စတိ **'နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ'** တိ။

ယော ပနာယံ "ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ"တိ ဝုတ္တော, သော ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော – အတ္တကာမာ ဟိ ကုလပုတ္တာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒသမ္ပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ ပညာသမ္ပိ သတမ္ပိ ဧကတော ဝသန္တာ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရန္တိ – "အာဝုသော, တုမှေ န ဣဏဋ္ဋာ, န ဘယဋ္ဋာ, န အာဇီဝိကာပကတာ ပဗ္ဗဇိတာ; ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမာ ပနေတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ။ တသ္မာ ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ ဂမနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထ။ ဌာနေ, နိသဇ္ဇာယ, သယနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ သယနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထာ"တိ။

တေ ဧဝံ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ, အဍ္ဎဥသဘဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတန္တရေသု ပါသာဏာ ဟောန္တိ, တာယ သညာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ကဿစိ ဂမနေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇ

တိ, တတ္ထေဝ နံ နိဂ္ဂဏှာတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော တိဋ္ဌတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ တိဋ္ဌတိ။ သော 'အယံ ဘိက္ခု တုယှံ ဥပ္ပန္နံ ဝိတက္ကံ ဇာနာတိ, အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ဧတ'န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစောဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ နိသီဒတီတိ သော ဧဝ နယော။ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တောပိ တံ ကိလေသံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ ဂစ္ဆတိ, န ကမ္မဋ္ဌာနဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓရတိ စေ ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပုရိမပဒေသညေဝ ဧတိ, အာလိန္ဒကဝါသီ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော ဝိယ။ သော ကိရ ဧကူနဝီသတိ ဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော ဧဝ ဝိဟာသိ။ မနုဿာပိ အန္တရာမဂ္ဂေ ကသန္တာ စ ဝပန္တာ စ မဒ္ဒန္တာ စ ကမ္မာနိ စ ကရောန္တာ ထေရံ တထာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ "အယံ ထေရော ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ, ကိံ နု ခေါ မဂ္ဂမူဠှော ဥဒါဟု ကိဉ္စိ ပမုဋ္ဌော"တိ သမုလ္လပန္တိ။ သော တံ အနာဒိယိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တစိတ္တေနေဝ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တပတ္တဒိဝသေ စဿ စင်္ကမနကောဋိယံ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အင်္ဂုလီဟိ ဒီပံ ဥဇ္ဇာလေတွာ အဋ္ဌာသိ။ စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော သက္ကော စ ဒေဝါနမိန္ဒော ဗြဟ္မာ စ သဟမ္ပတိ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂမိံသု။ တဉ္စ ဩဘာသံ ဒိသွာ ဝနဝါသီ မဟာတိဿတ္ထေရော တံ ဒုတိယဒိဝသေ ပုစ္ဆိ – "ရတ္တိဘာဂေ အာယသ္မတော သန္တိကေ ဩဘာသော အဟောသိ။ ကိံ သော ဩဘာသော"တိ? ထေရော ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော "ဩဘာသော နာမ ဒီပေါဘာသောပိ ဟောတိ, မဏိဩဘာသောပီ"တိ ဧဝမာဒိမာဟ။ တတော "ပဋိစ္ဆာဒေထ တုမှေ"တိ နိဗဒ္ဓေါ "အာမာ"တိ ပဋိဇာနိတွာ အာရောစေသိ။

ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ စ။ သောပိ ကိရ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော 'ပဌမံ တာဝ ဘဂဝတော မဟာပဓာနံ ပူဇေဿာမီ'တိ သတ္တ ဝဿာနိ ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာသိ; ပုန သောဠသ ဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ဥဒ္ဓဋေ ပါဒေ ပဋိနိဝတ္တေန္တော ဂါမသီမံ ဂန္တွာ 'ဂါဝီ နု ခေါ, ပဗ္ဗဇိတော နု ခေါ'တိ အာသင်္ကနီယပ္ပဒေသေ ဌတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ကစ္ဆကန္တရတော ဥဒကေန ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? 'မာ မေ ဘိက္ခံ ဒါတုံ ဝါ ဝန္ဒိတုံ ဝါ အာဂတေ မနုဿေ 'ဒီဃာယုကာ ဟောထာ'တိ ဝစနမတ္တေနာပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိက္ခေပေါ အဟောသီ'တိ။ 'အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ကတိမီ'တိ ဒိဝသံ ဝါ ဘိက္ခုဂဏနံ ဝါ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆိတော ပန ဥဒကံ ဂိလိတွာ အာရောစေတိ; သစေ ဒိဝသာဒိပုစ္ဆကာ န ဟောန္တိ, နိက္ခမနဝေလာယံ ဂါမဒွါရေ နိဋ္ဌုဘိတွာဝ ယာတိ။

ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတာ ပညာသ ဘိက္ခူ ဝိယ စ။ တေ ကိရ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယံ ကတိကဝတ္တံ အကံသု – "အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ အညမညံ နာလပိဿာမာ"တိ။ ဂါမဉ္စ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ပဝိသိံသု, ဒိဝသာဒီသု ပုစ္ဆိတေသု ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တတ္ထ မနုဿာ နိဋ္ဌုဘနဋ္ဌာနံ ဒိသွာ ဇာနိံသု – 'အဇ္ဇ ဧကော အာဂတော, အဇ္ဇ ဒွေ'တိ; ဧဝဉ္စ စိန္တေသုံ – 'ကိံ နု ခေါ ဧတေ အမှေဟိယေဝ သဒ္ဓိံ န သလ္လပန္တိ ဥဒါဟု အညမညမ္ပိ? ယဒိ အညမညမ္ပိ န သလ္လပန္တိ, အဒ္ဓါ ဝိဝါဒဇာတာ ဘဝိဿန္တိ; ဟန္ဒ နေ အညမညံ ခမာပေဿာမာ'တိ သဗ္ဗေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပညာသာယ ဘိက္ခူသု ဒွေပိ ဘိက္ခူ ဧကောကာသေ နာဒ္ဒသံသု။ တတော ယော တေသု စက္ခုမာ ပုရိသော သော အာဟ – "န, ဘော, ကလဟကာရကာနံ ဝသနောကာသော ဤဒိသော ဟောတိ။ သုသမ္မဋ္ဌံ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏံ, သုနိက္ခိတ္တာ သမ္မဇ္ဇနိယော, သူပဋ္ဌိတံ ပါနီယပရိဘောဇနီယ"န္တိ။ တေ တတောဝ နိဝတ္တာ။ တေပိ ဘိက္ခူ အန္တောတေမာသေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေသုံ။

ဧဝံ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ, ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတဘိက္ခူ ဝိယ စ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဂါမသမီပံ ဂန္တွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ဝီထိယော သလ္လက္ခေတွာ ယတ္ထ သုရာသောဏ္ဍဓုတ္တာဒယော ကလဟကာရကာ စဏ္ဍဟတ္ထိအဿာဒယော ဝါ နတ္ထိ, တံ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ စ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော န တုရိတတုရိတော ဝိယ ဇဝေန ဂစ္ဆတိ, န ဟိ ဇဝနပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂံ နာမ ကိဉ္စိ အတ္ထိ, ဝိသမဘူမိဘာဂပ္ပတ္တံ ပန ဥဒကသကဋံ ဝိယ နိစ္စလော ဟုတွာ ဂစ္ဆတိ, အနုဃရံ ပဝိဋ္ဌော စ ဒါတုကာမံ ဝါ အဒါတုကာမံ ဝါ သလ္လက္ခေတုံ တဒနုရူပံ ကာလံ အာဂမေန္တော ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ အန္တောဂါမေ ဝါ ဗဟိဂါမေ ဝါ ဝိဟာရမေဝ ဝါ အာဂန္တွာ , ယထာဖာသုကေ ပတိရူပေ ဩကာသေ နိသီဒိတွာ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော အာဟာရေ ပဋိကူလသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, အက္ခဗ္ဘဉ္ဇနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမဝသေန ပစ္စဝေက္ခန္တော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အာဟာရံ အာဟာရေတိ နေဝ ဒဝါယ, န မဒါယ, န မဏ္ဍနာယ, န ဝိဘူသနာယ။ပေ.။ ဖာသုဝိဟာရော စာတိ။ ဘုတ္

တာဝီ စ ဥဒကကိစ္စံ ကတ္ဝာ မုဟုတ္တံ ဘတ္တကိလမထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွ္ဝာ ယထာ ပုရေဘတ္တံ, ဧဝံ ပစ္ဆာဘတ္ဝ
တံ ပုရိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမဥ္စ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ မနသိကရောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **'ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ'** တိ။

ဣမံ ပန ဟရဏပစ္စာဟရဏသင်္ခာတံ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော, ယဒိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိ,
ပဌမဝယေ ဧဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, နော စေ ပဌမဝယေ ပာပုဏာတိ အထ မဇ္ဈိမဝယေ, နော စေ မဇ္ဈိမဝယေ ပာပုဏာတိ
အထ ပစ္ဆိမဝယေ, နော စေ ပစ္ဆိမဝယေ ပာပုဏာတိ အထ မရဏသမယေ, နော စေ မရဏသမယေ ပာပုဏာတိ အထ ဒေဝပုတ္ဝ
တော ဟုတွ္ဝာ, နော စေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွ္ဝာ ပာပုဏာတိ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ နိဗ္ဗတ္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရော
တိ, နော စေ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ အထ ဗုဒ္ဓာနံ သမ္မုခီဘာဝေ ခိပ္ပာဘိညော ဝ ဟောတိ – သေယျထာပိ
ထေရော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော, မဟာပညော ဝ – သေယျထာပိ ထေရော သာရိပုတ္တော, မဟိဒ္ဓိကော ဝ – သေယ္
ယထာပိ ထေရော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ဓုတင်္ဂဓရော ဝ – သေယျထာပိ ထေရော မဟာကဿပေါ, ဒိဗ္ဗစက္ခုကော
ဝ – သေယျထာပိ ထေရော အနုရုဒ္ဓေါ, ဝိနယဓရော ဝ – သေယျထာပိ ထေရော ဥပါလိ, ဓမ္မကထိကော ဝ – သေယ္
ယထာပိ ထေရော ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော, အာရညိကော ဝ – သေယျထာပိ ထေရော ရေဝတော, ဗဟုဿုတော
ဝ – သေယျထာပိ ထေရော အာနန္ဒော, သိက္ခာကာမော ဝ – သေယျထာပိ ထေရော ရာဟုလော ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ။
ဣတိ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ယွ္ဝာယံ ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ, တဿ ဂောစရသမ္ပဇညံ သိခါပ္ပတ္တံ ဟောတိ။

အဘိက္ကမာဒီသု ပန အသမ္မုယှ္ဝနံ **အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ**။ တံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣဓ ဘိက္ခု အဘိက္ကမန္တော
ဝ ပဋိက္ကမန္တော ဝ ယထာ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနာ အဘိက္ကမာဒီသု 'အတ္တာ အဘိက္ကမတိ, အတ္တနာ အဘိက္ကမော
နိဗ္ဗတ္တိတော'တိ ဝ 'အဟံ အဘိက္ကမာမိ, မယာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော'တိ ဝ သမ္မုယှ္ဝန္တိ, တထာ အသ
မ္မုယှ္ဝန္တော 'အဘိက္ကမာမီ'တိ စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနတဝယောဓာတု ဝိ
ညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ စိတ္တကိရိယာတဝယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန အယံ ကာယသမ္မတော အဋ္ဌိသင်္ဃာ
တော အဘိက္ကမတိ။ တဿေဝံ အဘိက္ကမတော ဧကေကပာဒုဒ္ဓရဏေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော
ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေ အဓိမတ္တာ ဟောန္တိ ဗလဝတိယော; တထာ အတိဟရဏဝီတိဟရဏေသု။
တေဿဇ္ဇနေ တေဇောဓာတု တယောဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေ အဓိမတ္တာ
ဟောန္တိ ဗလဝတိယော; တထာ သန္နိက္ခေပနသန္နိရုဇ္ဈနေသု တတ္ထ ဥဒ္ဓရဏေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ အတိဟရဏံ
န ပာပုဏန္တိ; တထာ အတိဟရဏေ ပဝတ္တာ ဝီတိဟရဏံ, ဝီတိဟရဏေ ပဝတ္တာ တေဿဇ္ဇနံ, တေဿဇ္ဇနေ ပဝ
တ္တာ သန္နိက္ခေပနံ, သန္နိက္ခေပနေ ပဝတ္တာ သန္နိရုဇ္ဈနံ န ပာပုဏန္တိ; တတ္ထ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗံ သန္ဓိ သန္ဓိ
ဩဓိ ဩဓိ ဟုတွ္ဝာ တတ္တကပာလေ ပက္ခိတ္တတိလံ ဝိယ ပဋပဋာယန္တာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အဘိက္က
မတိ? ကဿ ဝါ ဧကဿ အဘိက္ကမနံ? ပရမတ္ထတော ဟိ ဓာတူနံယေဝ ဂမနံ, ဓာတူနံ ဌာနံ, ဓာတူနံ နိသဇ္ဇာ, ဓာတူနံ
သယနံ, တသ္မိံ တသ္မိံ ဟိ ကောဋ္ဌာသေ သဒ္ဓိံ ရူပေဟိ –

> အညံ ဥပ္ပဇ္ဇတေ စိတ္တံ၊ အညံ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ။
> အဝီစိမနုသမ္ဗန္ဓော၊ နဒီသောတောဝ ဝတ္တတီတိ။

ဧဝံ အဘိက္ကမာဒီသု အသမ္မုယှ္ဝနံ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ နာမာတိ။

နိဋ္ဌိတော **အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ** တိပဒဿ အတ္ထော။

အာလောကိတေ ဝိလောကိတေတိ ဧတ္ထ ပန **အာလောကိတံ** နာမ ပုရတော ပေက္ခနံ, **ဝိလောကိတံ** နာမ အနုဒိသာ
ပေက္ခနံ။ အညာနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ ပစ္ဆတော ပေက္ခနဝသေန ဩလောကိတဥလ္လောကိတာပလောကိတာနိ နာမ ဟောန္
တိ။ တာနိ ဣဓ န ဂဟိတာနိ။ သာရုပ္ပဝသေန ပန ဣမာနေဝ ဒွေ ဂဟိတာနိ။ ဣမိနာ ဝါ မုခေန သဗ္ဗာနိပိ တာနိ ဂဟိတာနေ
ဝါတိ။

တတ္ထ 'အာလောကေဿာမီ'တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အနောလောကေတွ္ဝာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှ္ဝ
နံ **'သာတ္ထကသမ္ပဇညံ'**။ တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ကာယသက္ခိံ ကတွ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

“သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒဿ ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟ ရိတွာ နန္ဒော ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကေတိ – ‘ဧဝံ မေ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကယတော န အဘိဇ္ဈာဒောမ နဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ’တိ။ ဣတိဟ သာတ္တကသမ္ပဇာနော ဟောတိ။
“သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒဿ ပစ္ဆိမာ ဒိသာ, ဥတ္တရာ ဒိသာ, ဒက္ခိဏာ ဒိသာ, ဥဒ္ဓံ, အဓော, အနုဒိသာ အနုဝိ လောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ နန္ဒော အနုဒိသံ အနုဝိလောကေတိ – ဧဝံ မေ အနုဒိ သံ အနုဝိလောကယတော။ပေ။ သမ္ပဇာနော ဟောတီ”တိ (အ. နိ. ၈.၉)။

အပိစ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယဒဿနာဒိဝသေနေဝ သာတ္ထကတာ စ သပ္ပာယတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကမ္မဋ္ဌာနဿ ပန အဝိဇဟနမေဝ **‘ဂောစရသမ္ပဇညံ’** ။ တသ္မာ ခန္ဓဓာတုအာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ အတ္တ နော ကမ္မဋ္ဌာနဝသေနေဝ, ကသိဏာဒိကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ ဝါ ပန ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာလောကနဝိလောကနံ ကာတ ဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ အာလောကေတာ ဝါ ဝိလောကေတာ ဝါ နတ္ထိ။ ‘အာလောကေဿာမီ’တိ ပန စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ဝါယနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝါယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ စိတ္တ ကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန ဟေဋ္ဌိမံ အက္ခိဒလံ အဓော သီဒတိ, ဥပရိမံ ဥဒ္ဓံ လင္ဃေတိ။ ကောစိ ယန္တကေန ဝိ ဝရန္တော နာမ နတ္ထိ။ တတော စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’တိ ဧဝံ ပဇာနနံ ပနေတ္ထ **‘အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ’** နာမ။

အပိစ မူလပရိညာအာဂန္တုကတာဝကာလိကဘာဝဝသေန ပနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလပရိညာဝ သေန တာဝ –

ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနဉ္စေဝ, ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
သန္တီရဏံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ, ဇဝနံ ဘဝတိ သတ္တမံ။

တတ္ထ ဘဝင်္ဂံ ဥပပတ္တိဘဝဿ အင်္ဂကိစ္စံ သာဓယမာနံ ပဝတ္တတိ; တံ အာဝဋ္ဋေတွာ ကိရိယမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ; တန္နိရောဓာ စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓယမာနံ; တန္နိရောဓာ ဝိပါကမနောဓာတု သ မ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ သာဓယမာနာ; တန္နိရောဓာ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု သန္တီရဏကိစ္စံ သာဓယမာနာ; တန္နိရောဓာ ကိ ရိယမနောဝိညာဏဓာတု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ သာဓယမာနာ; တန္နိရောဓာ သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝနံ ဇဝတိ။ တတ္ထ ပဌမဇဝ နေပိ ‘အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော’တိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ န ဟောတိ; ဒုတိယဇဝ နေပိ။ပေ။ သတ္တမဇဝနေပိ။ ဧတေသု ပန, ယုဒ္ဓမဏ္ဍလေ ယောဓေသု ဝိယ, ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ဘိဇ္ဇိတွာ ပတိတေသု ‘အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော’တိ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ ဟောတိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ **‘မူလပရိညာဝ သေန’** အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စက္ခုဒွာရေ ပန ရူပေ အာပာထဂတေ ဘဝင်္ဂစလနတော ဥဒ္ဓံ သကသကကိစ္စနိပ္ဖာဒနဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒီသု ဥပ္ပ ဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေသု အဝသာနေ ဇဝနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နာနံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွာရေ အာဂန္တု ကပုရိသော ဝိယ ဟောတိ။ တဿ ယထာ ပရဂေဟေ ကိဉ္စိ ယာစိတုံ ပဝိဋ္ဌဿ အာဂန္တုကပုရိသဿ ဂေဟသာမိကေ သုပိ တုဏှီမာသိနေသု အာဏာကရဏံ န ယုတ္တံ, ဧဝံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွာရေ အာဝဇ္ဇနာဒီသုပိ အရဇ္ ဇန္တေသု အဒုဿန္တေသု အမုယှန္တေသု စ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနံ အယုတ္တန္တိ။ ဧဝံ **‘အာဂန္တုကဘာဝဝသေန’** အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယာနိ ပနေတာနိ စက္ခုဒွာရေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနပရိယောသာနာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဟိ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, အညမညံ န ပဿန္တီတိ ဣတ္တရာနိ တာဝကာလိကာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ယထာ ဧကသ္မိံ ဃရေ သဗ္ဗေသု မာနုသကေသု မတေသု အဝသေသဿ ဧကဿ တင်္ခဏံယေဝ မရဏဓမ္မဿ န ယုတ္ တာ နစ္စဂီတာဒီသု အဘိရတိ နာမ, ဧဝမေဝ ဧကဒွာရေ သသမ္ပယုတ္တေသု အာဝဇ္ဇနာဒီသု တတ္ထ တတ္ထေဝ မတေ

သု အဝသေသသ္သ တင္ခဏံယေဝ မရဏဓမ္မသ္သ ဇဝနသ္သာပိ ရဇ္ဇနဒုသ္သနမုယ္ဟနဝသေန အဘိရတိ နာမ န ယုတ္တာတိ။ ဧဝံ **‘တာဝကာလိကဘာဝဝသေန’** အသမ္မောဟသမ္ပဇည္ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဟိ စက္ခု စေဝ ရူပာနိ စ ရူပက္ခန္ဓော, ဒသ္သနံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖသ္သာဒိကာ သင္ခါရက္ခန္ဓော။ ဧဝမေတေသံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ? ကော ဝိလောကေတိ?

တထာ စက္ခု စက္ခာယတနံ, ရူပံ ရူပာယတနံ, ဒသ္သနံ မနာယတနံ, ဝေဒနာဒယော တံသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ဓမ္မာယတနံ။ ဧဝမေတေသံ စတုန္နံ အာယတနာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ? ကော ဝိလောကေတိ?

တထာ စက္ခု စက္ခုဓာတု, ရူပံ ရူပဓာတု, ဒသ္သနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတု, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာဒယော ဓမ္မာ ဓမ္မဓာတု။ ဧဝမေတာသံ စတုန္နံ ဓာတူနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ? ကော ဝိလောကေတိ?

တထာ စက္ခု နိသ္သယပစ္စယော, ရူပံ အာရမ္မဏပစ္စယော, အာဝဇ္ဇနံ အနန္တရသမနန္တရအနန္တရူပနိသ္သယနတ္ထိဝိဂတပစ္စယော, အာလောကော ဥပနိသ္သယပစ္စယော, ဝေဒနာဒယော သဟဇာတာဒိပစ္စယာ။ ဧဝမေတေသံ ပစ္စယာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ? ကော ဝိလောကေတီတိ? ဧဝမေတ္ထ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနာပိ အသမ္မောဟသမ္ပဇည္ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ တိ ပဗ္ဗာနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏေ။ တတ္ထ စိတ္တဝသေနေဝ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ အကတွာ ဟတ္ထပါဒါနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏပစ္စယာ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ **‘သာတ္ထကသမ္ပဇည္’**။ တတ္ထ ဟတ္ထပါဒေ အတိစိရံ သမိဉ္ဇိတွာ ဝါ ပသာရေတွာ ဝါ ဌိတသ္သ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂတံ န လဘတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိပတတိ, ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆတိ; ကာလေ သမိဉ္ဇန္တသ္သ ကာလေ ပသာရေန္တသ္သ ပန တာ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိံ ဂစ္ဆတိ, ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ။ ဧဝံ ‘အတ္ထာနတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ’ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္ထေ ပန သတိပိ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ **‘သပ္ပာယသမ္ပဇည္’** ။

တတြာယံ နယော – မဟာစေတိယင်္ဂဏေ ကိရ ဒဟရဘိက္ခူ သဇ္ဈာယံ ဂဏှန္တိ။ တေသံ ပိဋ္ဌိပသ္သေ ဒဟရဘိက္ခုနိယော ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တတြေကော ဒဟရော ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ကာယသံသဂ္ဂံ ပတွာ တေနေဝ ကာရဏေန ဂိဟီ ဇာတော။ အပရော ဘိက္ခု ပါဒံ ပသာရေန္တော အဂ္ဂိမှိ ပသာရေသိ။ အဋ္ဌိံ အာဟစ္စ ပါဒော ဈာယိ။ အပရော ဘိက္ခု ဝမ္မိကေ ပသာရေသိ။ သော အာသီဝိသေန ဒဋ္ဌော။ အပရော ဘိက္ခု စီဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ ပသာရေသိ။ တံ မဏိသပ္ပော ဍံသိ။ တသ္မာ ဧဝရူပေ အသပ္ပာယေ အပသာရေတွာ သပ္ပာယေ ပသာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇည္။

‘ဂေါစရသမ္ပဇည္’ ပန မဟာထေရဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗံ – မဟာထေရော ကိရ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နော အန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနော သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇေသိ။ တံ အန္တေဝါသိကာ ပုစ္ဆိံသု – ‘‘ကသ္မာ, ဘန္တေ, သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇိတ္ထာ’’တိ? ‘‘ယတော ပဋ္ဌာယ မယာ, အာဝုသော, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကာတုံ အာရဒ္ဓံ, န မေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ ဟတ္ထော သမိဉ္ဇိတပုဗ္ဗော။ ဣဒါနိ ပန မေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ သမိဉ္ဇိတော။ တသ္မာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သမိဉ္ဇေသိ’’န္တိ။ ‘‘သာဓု, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ။ ဧဝမေတ္ထာပိ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနမေဝ ‘ဂေါစရသမ္ပဇည’န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

‘အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ သမိဉ္ဇန္တော ဝါ ပသာရေန္တော ဝါ နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ပန, သုတ္တာကဍ္ဎနဝသေန ဒါရုယန္တသ္သ ဟတ္ထပါဒစလနံ ဝိယ, သမိဉ္ဇနပသာရဏံ ဟောတီ’တိ ပရိဇာနနံ ပနေတ္ထ **‘အသမ္မောဟသမ္ပဇည’** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ တိ ဧတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရာနံ နိဝါသနပါရုပနဝသေန ပတ္တသ္သ ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေါ **‘ဓာရဏံ’** နာမ။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရဓာရဏေ တာဝ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ စ ပိဏ္ဍာယ စရတော “အာမိသလာဘော သီတသ္သ ပဋိဃာတာယာ”တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တပ္ပကာရောယေဝ စ အတ္ထော ‘အတ္ထော’ နာမ။ တသ္သ ဝသေန **‘သာတ္ထကသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဏှပကတိကသ္သ ပန ဒုဗ္ဗလသ္သ စ စီဝရံ သုခုမံ သပ္ပာယံ, သီတာလုကသ္သ ဃနံ ဒုပဋ္ဋံ; ဝိပရီတံ အသပ္ပာယံ။ ယသ္သ ကသ္သစိ ဇိဏ္ဏံ အသပ္ပာယမေဝ။ အဂ္ဂဠာဒိဒါနေန ဟိသ္သ တံ ပလိဗောဓကရံ ဟောတိ။ တထာ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒုကူလာဒိဘေဒံ စောရာနံ လောဘနီယစီဝရံ။ တာဒိသဉ္ဟိ အရညေ ဧကကသ္သ နိဝါသန္တရာယကရံ ဇီဝိတန္တရာယကရဉ္စာပိ ဟောတိ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန ယံ နိမိတ္တကမ္မာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝသေန ဥပ္ပန္နံ, ယဉ္စသ္သ သေဝမာနသ္သ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, တံ အသပ္ပာယံ ; ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ။ တသ္သ ဝသေနေတ္ထ **‘သပ္ပာယသမ္ပဇညံ’** ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ **‘ဂေါစရသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ စီဝရံ ပါရုပန္တော နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန စီဝရပါရုပနံ ဟောတိ။ တတ္ထ စီဝရမ္ပိ အစေတနံ, ကာယောပိ အစေတနော။ စီဝရံ န ဇာနာတိ – ‘မယာ ကာယော ပါရုပိတော’တိ, ကာယောပိ န ဇာနာတိ – ‘အဟံ စီဝရေန ပါရုပိတော’တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ, ပဋပိလောတိကာယ ပေါတ္ထကရူပပဋိစ္ဆာဒနေ ဝိယ။ တသ္မာ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနသ္သံ ကာတဗ္ဗံ , န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒေါမနသ္သံ။ နာဂဝမ္မိကစေတိယရုက္ခာဒီသု ဟိ ကေစိ မာလာဂန္ဓဓူပဝတ္ထာဒီဟိ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, ကေစိ ဂူထမုတ္တကဒ္ဒမဒဏ္ဍသတ္ထပ္ပဟာရာဒီဟိ အသက္ကာရံ။ န တေဟိ နာဂဝမ္မိကရုက္ခာဒယော သောမနသ္သံ ဝါ ဒေါမနသ္သံ ဝါ ကရောန္တိ။ ဧဝမေဝ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနသ္သံ ကာတဗ္ဗံ, န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒေါမနသ္သန္တိ။ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ **‘အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပတ္တဓာရဏေပိ ပတ္တံ သဟသာဝ အဂ္ဂဟေတွာ ‘ဣမံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဘိက္ခံ လဘိသ္သာမီ’တိ ဧဝံ ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္ထဝသေန **‘သာတ္ထကသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိသဒုဗ္ဗလသရီရသ္သ ပန ဂရုပတ္တော အသပ္ပာယော; ယသ္သ ကသ္သစိ စတုပဉ္စဂဏ္ဌိကာဟတော ဒုဗ္ဗိသောဓနီယော အသပ္ပာယောဝ။ ဒုဒ္ဓောတပတ္တော ဟိ န ဝဋ္ဋတိ; တံ ဓောဝန္တသ္သေဝ စသ္သ ပလိဗောဓော ဟောတိ။ မဏိဝဏ္ဏပတ္တော ပန လောဘနီယောဝ စီဝရေ ဝုတ္တနယေနေဝ အသပ္ပာယော။ နိမိတ္တကမ္မာဒိဝသေန ပန လဒ္ဓော, ယဉ္စသ္သ သေဝမာနသ္သ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, အယံ ဧကန္တာသပ္ပာယောဝ ဝိပရီတော သပ္ပာယော။ တသ္သ ဝသေနေတ္ထ **‘သပ္ပာယသမ္ပဇညံ’** ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ **‘ဂေါစရသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ပတ္တံ ဂဏှန္တော နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ ပန ပတ္တဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ပတ္တောပိ အစေတနော, ဟတ္ထာပိ အစေတနာ။ ပတ္တော န ဇာနာတိ – ‘အဟံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟိတော’တိ။ ဟတ္ထာပိ န ဇာနန္တိ – ‘ပတ္တော အမှေဟိ ဂဟိတော’တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ဂဏှန္တိ, သဏ္ဍာသေန အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တဂဟဏေ ဝိယာတိ။ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ **‘အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ယထာ ဆိန္နဟတ္ထပါဒေ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရိတပုဗ္ဗလောဟိတကိမိကုလေ နီလမက္ခိကသမ္ပရိကိဏ္ဏေ အနာထသာလာယံ အနာထမနုသ္သေ ဒိသွာ ဒယာလုကာ ပုရိသာ တေသံ ဝဏဗန္ဓပဋ္ဋစောဠကာနိ စေဝ ကပါလာဒီဟိ စ ဘေသဇ္ဇာနိ ဥပနာမေန္တိ။ တတ္ထ စောဠကာနိပိ ကေသဉ္စိ သဏှာနိ ကေသဉ္စိ ထူလာနိ ပါပုဏန္တိ။ ဘေသဇ္ဇကပါလကာနိပိ ကေသဉ္စိ သုသဏ္ဌာနာနိ ကေသဉ္စိ ဒုသ္သဏ္ဌာနာနိ ပါပုဏန္တိ။ န တေ တတ္ထ သုမနာ ဝါ ဟောန္တိ ဒုမ္မနာ ဝါ။ ဝဏပဋိစ္ဆာဒနမတ္တေနေဝ ဟိ စောဠကေန, ဘေသဇ္ဇပရိဂ္ဂဟဏမတ္တေနေဝ စ ကပါလကေန တေသံ အတ္

ဌာေ။ ဝေမေဝ ဃော ဘိက္ခု ဝဏ္ဏစောဠကံ ဝိယ စီဝရံ, ဘေသဇ္ဇကပာလကံ ဝိယ စ ပတ္တံ, ကပာလေ ဘေသဇ္ဇမိဝ စ ပတ္တေ လဒ္ဓဘိက္ခံ သလ္လက္ခေတိ – အယံ သင္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ အသမ္မောဟသမ္ပဇညေန ဥတ္တမသမ္ပဇာနကာရီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသိတာဒီသု **အသိတေ**တိ ပိဏ္ဍပာတဘောဇနေ။ **ပီတေ**တိ ယာဂုအာဒိပါနေ။ **ခာယိတေ**တိ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိခါဒနေ။ **သာယိတေ**တိ မဓုဖာဏိတာဒိသာယနေ။ တတ္ထ ‘‘နေဝ ဒဝါယာ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော အဋ္ဌဝိဓောပိ အတ္ထော ‘အတ္ထော’ နာမ။ တဿ ဝသေန **‘သာတ္ထကသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လူခပဏီတတိတ္တမဓုရာဒီသု ပန ယေန ဘောဇနေန ယဿ အဖာသု ဟောတိ, တံ တဿ အသပ္ပာယံ။ ယံ ပန နိမန္တနကမ္မာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ, ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, တံ ဧကန္တံ အသပ္ပာယမေဝ; ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ။ တဿ ဝသေနေတ္ထ **‘သပ္ပာယသမ္ပဇညံ’** ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေန စ **‘ဂေါစရသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဘုဉ္ဇကော နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ စိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ဟတ္ထဿ ပတ္တေ ဩတာရဏံ နာမ ဟောတိ။ စိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ အာလောပကရဏံ, အာလောပဥဒ္ဓရဏံ, မုခဝိဝရဏဉ္စ ဟောတိ။ န ကောစိ ကုဉ္စိကာယ, န ယန္တကေန ဟနုကဋ္ဌိ ဝိဝရတိ။ စိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ အာလောပဿ မုခေ ဌပနံ, ဥပရိဒန္တာနံ မုသလကိစ္စသာဓနံ, ဟေဋ္ဌာဒန္တာနံ ဥဒုက္ခလကိစ္စသာဓနံ, ဇိဝှာယ ဟတ္ထကိစ္စသာဓနဉ္စ ဟောတိ။ ဣတိ နံ တတ္ထ အဂ္ဂဇိဝှာယ တနုကခေဠော မူလဇိဝှာယ ဗဟလခေဠော မက္ခေတိ။ တံ ဟေဋ္ဌာဒန္တဥဒုက္ခလေ ဇိဝှာဟတ္ထပရိဝတ္တိတံ ခေဠဥဒကတေမိတံ ဥပရိဒန္တမုသလသဉ္စုဏ္ဏိတံ ကောစိ ကဋစ္ဆုနာ ဝါ ဒဗ္ဗိယာ ဝါ အန္တော ပဝေသေန္တော နာမ နတ္ထိ; ဝါယောဓာတုယာဝ ပဝိသတိ။ ပဝိဋ္ဌံ ပဝိဋ္ဌံ ကောစိ ပလာလသန္ထာရံ ကတွာ ဓာရေန္တော နာမ နတ္ထိ; ဝါယောဓာတုဝသေနေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဌိတံ ဌိတံ ကောစိ ဥဒ္ဓနံ ကတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ပစန္တော နာမ နတ္ထိ; တေဇောဓာတုယာဝ ပစ္စတိ။ ပက္ကံ ပက္ကံ ကောစိ ဒဏ္ဍကေန ဝါ ယဋ္ဌိယာ ဝါ ဗဟိ နီဟာရကော နာမ နတ္ထိ; ဝါယောဓာတုယေဝ နီဟရတိ။ ဣတိ ဝါယောဓာတု အတိဟရတိ စ ဝီတိဟရတိ စ ဓာရေတိ စ ပရိဝတ္တေတိ စ သဉ္စုဏ္ဏေတိ စ ဝိသောသေတိ စ နီဟရတိ စ။ ပထဝီဓာတု ဓာရေတိ စ ပရိဝတ္တေတိ စ သဉ္စုဏ္ဏေတိ စ ဝိသောသေတိ စ နီဟရတိ စ။ အာပေါဓာတု သိနေဟေတိ စ အလ္လတ္တဉ္စ အနုပါလေတိ။ တေဇောဓာတု အန္တောပဝိဋ္ဌံ ပရိပါစေတိ။ အာကာသဓာတု အဉ္ဇသော ဟောတိ။ ဝိညာဏဓာတု တတ္ထ တတ္ထ သမ္မာပယောဂမန္ဝါယ အာဘုဇတီတိ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေနေတ္ထ **‘အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဂမနတော, ပရိယေသနတော, ပရိဘောဂတော, အာသယတော, နိဓာနတော, အပရိပက္ကတော, ပရိပက္ကတော, ဖလတော, နိဿန္ဒနတော, သမ္မက္ခနတောတိ ဧဝံ ဒသဝိဓပဋိကူလဘာဝပစ္စဝေက္ခဏတောပေတ္ထ ‘အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ’ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ အာဟာရပဋိကူလသညာနိဒ္ဒေသတော ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ တိ ဥစ္စာရဿ စ ပဿာဝဿ စ ကရဏေ။ တတ္ထ ပက္ကကာလေ ဥစ္စာရပဿာဝံ အကရောန္တဿ သကလသရီရတော သေဒာ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဘမန္တိ, စိတ္တံ န ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, အညေ စ ရောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ; ကရောန္တဿ ပန သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တဿ ဝသေန **‘သာတ္ထကသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဋ္ဌာနေ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တဿ ပန အာပတ္တိ ဟောတိ, အယသော ဝဍ္ဎတိ, ဇီဝိတန္တရာယော ဟောတိ; ပတိရူပေ ဌာနေ ကရောန္တဿ သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယံ။ တဿ ဝသေန **‘သပ္ပာယသမ္ပဇညံ’** ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေန စ **‘ဂေါစရသမ္ပဇညံ’** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ ကရောန္တော နတ္ထိ။ စိတ္တကိရိယာဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ ဟောတိ။ ယထာ ပန ပက္ကေ ဂဏ္ဍေ ဂဏ္ဍဘေဒေန ပုဗ္ဗလောဟိတံ အကာမတာယ

နိက္ခမတိ, ယထာ စ အတိဘရိတာ ဥဒကဘာဇနာ ဥဒကံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ, ဧဝံ ပဏ္ဏာသယမုတ္တဝတ္ထိသု သန္နိစိတာ ဥစ္စာရပဿာဝာ တယုဝေဂေသမုပ္ပီဠိတာ အကာမတာယပိ နိက္ခမန္တိ။ သော ပနာယံ ဧဝံ နိက္ခမန္တော ဥစ္စာရပဿာဝော နေဝ တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တနော ဟောတိ န ပရဿ; ကေဝလံ ပန သရီရနိဿန္ဒောဝ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဥဒကတုမ္ဗတော ပုရာဏဥဒကံ ဆဍ္ဍေန္တဿ နေဝ တံ အတ္တနော ဟောတိ န ပရေသံ, ကေဝလံ ပဋိဇဂ္ဂနမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဧဝန္တိ။ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ **'အသမ္မောဟသမ္ပဇည်'** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂတာဒီသု ဂတေတိ ဂမနေ။ **ဌိတေ**တိ ဌာနေ။ **နိသိန္နေ** တိ နိသဇ္ဇာယ။ **သုတ္တေ** တိ သယနေ။ တတ္ထ အဘိက္ကန္တာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္ပဇာနကာရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အယံ ပနေတ္ထ အပရောပိ နယော – ဧကော ဟိ ဘိက္ခု ဂစ္ဆန္တော အညံ စိန္တေန္တော အညံ ဝိတက္ကေန္တော ဂစ္ဆတိ။ ဧကော ကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ ဂစ္ဆတိ။ တထာ ဧကော ဘိက္ခု တိဋ္ဌန္တော, နိသီဒန္တော, သယန္တော အညံ စိန္တေန္တော အညံ ဝိတက္ကေန္တော သယတိ။ ဧကော ကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ သယတိ။

ဧတ္တကေန ပန န ပာကဋံ ဟောတီတိ စင်္ကမေန ဒီပယိံသု။ ယော ဟိ ဘိက္ခု စင်္ကမံ ဩတရိတွာ စင်္ကမနကောဋိယံ ဌိတော ပရိဂ္ဂဏှာတိ; 'ပါစီနစင်္ကမနကောဋိယံ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ပစ္ဆိမစင်္ကမနကောဋိံ အပ္ပတွာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ, ပစ္ဆိမစင်္ကမနကောဋိယံ ပဝတ္တာပိ ပါစီနစင်္ကမနကောဋိံ အပ္ပတွာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ, စင်္ကမနဝေမဇ္ဈေ ပဝတ္တာ ဥဘော ကောဋိယော အပ္ပတွာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ, စင်္ကမနေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဌာနံ အပ္ပတွာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ, ဌာနေ ပဝတ္တာ နိသဇ္ဇံ, နိသဇ္ဇာယ ပဝတ္တာ သယနံ အပ္ပတွာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ'တိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ပရိဂ္ဂဏှန္တောယေဝ ဘဝင်္ဂံ ဩတာရေတိ; ဥဋ္ဌဟန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ ဥဋ္ဌာတိ – အယံ ဘိက္ခု ဂတာဒီသု **သမ္ပဇာနကာရီ** နာမ ဟောတီတိ။

ဧဝံ ပန သုတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိဘူတံ ဟောတိ။ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိဘူတံ န ကာတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခု ယာဝ သက္ကောတိ တာဝ စင်္ကမိတွာ ဌတွာ နိသီဒိတွာ သယမာနော ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သယတိ – 'ကာယော အစေတနော, မဉ္စော အစေတနော။ ကာယော န ဇာနာတိ – အဟံ မဉ္စေ သယိတောတိ။ မဉ္စောပိ န ဇာနာတိ – မယိ ကာယော သယိတောတိ။ အစေတနော ကာယော အစေတနေ မဉ္စေ သယိတော'တိ။ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ပရိဂ္ဂဏှန္တောယေဝ စိတ္တံ ဘဝင်္ဂေ ဩတာရေတိ, ပဗုဇ္ဈမာနော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ ပဗုဇ္ဈတိ။ အယံ သုတ္တေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ ဟောတီတိ။

ဇာဂရိတေတိ ဇာဂရဏေ။ တတ္ထ 'ကိရိယာမယပဝတ္တဿ အပ္ပဝတ္တိယာ သတိ ဇာဂရိတံ နာမ န ဟောတိ; ကိရိယာမယပဝတ္တဝဠဉ္ဇေ ပဝတ္တန္တေ ဇာဂရိတံ နာမ ဟောတီ'တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဘိက္ခု ဇာဂရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ ဟောတိ။ အပိစ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဆ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ဇဂ္ဂန္တောပိ ဇာဂရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ ဟောတိ။

ဘာသိတေတိ ကထနေ။ တတ္ထ 'ဥပာဒါရူပဿ သဒ္ဒါယတနဿ အပ္ပဝတ္တေ သတိ ဘာသိတံ နာမ န ဟောတိ; တသ္မိံ ပဝတ္တန္တေ ဟောတီ'တိ ပရိဂ္ဂဟကော ဘိက္ခု ဘာသိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ ဟောတိ။ ဝိမုတ္တာယတနသီသေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တောပိ ဗာတ္တိံသ တိရစ္ဆာနကထာ ပဟာယ ဒသကထာဝတ္ထုနိဿိတံ ကထံ ကထေန္တောပိ ဘာသိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ ဟောတိ။

တုဏှီဘာဝေတိ အကထနေ။ တတ္ထ 'ဥပာဒါရူပဿ သဒ္ဒါယတနဿ ပဝတ္တိယံ သတိ တုဏှီဘာဝေ နာမ နတ္ထိ; အပ္ပဝတ္တိယံ ဟောတီ'တိ ပရိဂ္ဂဟကော ဘိက္ခု တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ ဟောတိ။ အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု စိတ္တရုစိယံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နောပိ ဒုတိယဇ္ဈာနံ သမာပန္နောပိ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီယေဝ နာမ ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ ဧကော ဣရိယာပထော ဒွီသု ဌာနေသု အာဂတော။ သော ဟေဋ္ဌာ **အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ** တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခာစာရကမံ ဂစ္ဆတော စ အာဂစ္ဆတော စ အဒ္ဓါနဂမနဝသေန ကထိတော။ **ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ** တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရေ စုဏ္ဏိကဟဒ္ဒါရဣရိယာပထဝသေန ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၂၄. **တတ္ထ ကတမာ သတီ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၅၂၅. **သော ဝိဝိတ္တ**န္တိ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတိ? ဧတဿ ဘိက္ခုနော ဥပဟာသနဋ္ဌာနံ ယောဂပထံ သပ္ပာယသေနာသနံ ဒဿေတိ။ ယဿ ဟိ အဗ္ဘန္တရေ ဧတ္တကာ ဂုဏာ အတ္ထိ, တဿ အနုစ္ဆဝိကော အရညဝါသော။ ယဿ ပနေတေ နတ္ထိ, တဿ အနနုစ္ဆဝိကော။ ဧဝရူပဿ ဟိ အရညဝါသော ကာဋ္ဌမက္ကဋ္ဌအစ္ဆတရစ္ဆဒီပိမိကာဒီနံ အဋ္ဌဝိဝါသသဒိသော ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဣစ္ဆာယ ဌတွာ ပဝိဋ္ဌတ္တာ။ တဿ ဟိ အရညဝါသမူလကော ကောစိ အတ္ထော နတ္ထိ; အရညဝါသဉ္စေဝ အာရညကေ စ ဒူသေတိ; သာသနေ အပ္ပသာဒံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ယဿ ပန အဗ္ဘန္တရေ ဧတ္တကာ ဂုဏာ အတ္ထိ, တဿေဝ သော အနုစ္ဆဝိကော။ သော ဟိ အရညဝါသံ နိဿာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ, သကလအရညဝါသံ ဥပသောဘေတိ, အာရညိကာနံ သီသံ ဓောဝတိ, သကလသာသနံ ပသာရေတိ။ တသ္မာ သတ္ထာ ဧဝရူပဿ ဘိက္ခုနော ဥပဟာသနဋ္ဌာနံ ယောဂပထံ သပ္ပာယသေနာသနံ ဒဿေန္တော **သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဝိတ္တ**န္တိ သုညံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ။ ဧတမေဝ ဟိ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **တဉ္စ အနာကိဏ္ဏ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အနာကိဏ္ဏ**န္တိ အသင်္ကိဏ္ဏံ အသမ္ဗာဓံ။ တတ္ထ ယဿ သေနာသနဿ သာမန္တာ ဂါဝုတမ္ပိ အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ ပဗ္ဗတဂဟနံ ဝနဂဟနံ နဒီဂဟနံ ဟောတိ, န ကောစိ အဝေလာယ ဥပသင်္ကမိတုံ သက္ကောတိ – ဣဒံ သန္တိကေပိ အနာကိဏ္ဏံ နာမ။ ယံ ပန အဍ္ဎယောဇနိကံ ဝါ ယောဇနိကံ ဝါ ဟောတိ – ဣဒံ ဒူရတာယ ဧဝ အနာကိဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ။

၅၂၇. သေတိ စေဝ အာသတိ စ ဧတ္ထာတိ **သေနာသနံ**။ တဿ ပဘေဒံ ဒဿေတုံ **မဉ္စော ပီဌ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မဉ္စော** တိ စတ္တာရော မဉ္စာ – မသာရကော, ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော, ကုဠီရပါဒကော, အာဟစ္စပါဒကောတိ။ တထာ ပီဌံ။ **ဘိသီ**တိ ပဉ္စ ဘိသိယော – ဥဏ္ဏာဘိသိ, စောဠဘိသိ, ဝါကဘိသိ, တိဏဘိသိ, ပဏ္ဏဘိသီတိ။ **ဗိမ္ဗောဟန**န္တိ သီသုပဓာနံ ဝုတ္တံ။ တံ ဝိတ္ထာရတော ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဝဋ္ဋတိ, ဒီဃတော မဉ္စဝိတ္ထာရပ္ပမာဏံ။ **ဝိဟာရော**တိ သမန္တာ ပရိဟာရပထံ အန္တောယေဝ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ ဒဿေတွာ ကတသေနာသနံ။ **အဍ္ဎယောဂေါ** တိ သုပဏ္ဏဝင်္ကဂေဟံ။ **ပါသာဒေါ**တိ ဒွေ ကဏ္ဏိကာနိ ဂဟေတွာ ကတော ဒီဃပါသာဒေါ။ **အဋ္ဋော** တိ ပဋိရာဇာဒိပဋိဗာဟနတ္ထံ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတော ဗဟလဘိတ္တိကော စတုပဉ္စဘူမိကော ပတိဿယဝိသေသော။ **မာဠော**တိ ဘောဇနသာလသဒိသော မဏ္ဍလမာဠော; ဝိနယဋ္ဌကထာယံ ပန ဧကကူဋသင်္ဂဟိတော စတုရဿပါသာဒေါတိ ဝုတ္တံ။ **လေဏ**န္တိ ပဗ္ဗတံ ခဏိတွာ ဝါ ပဗ္ဘာရဿ အပ္ပဟောနကဋ္ဌာနေ ကုဋ္ဋံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဝါ ကတသေနာသနံ။ **ဂုဟာ**တိ ဘူမိဒရိ ဝါ ယတ္ထ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဒီပံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဗ္ဗတဂုဟာ ဝါ ဘူမိဂုဟာ ဝါ။ **ရုက္ခမူလ**န္တိ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ပရိက္ခိတ္တံ ဝါ အပရိက္ခိတ္တံ ဝါ။ **ဝေဠုဂုမ္ဗော** တိ ဝေဠုဂစ္ဆော။ **ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တီ** တိ ဌပေတွာ ဝါ ဧတာနိ မဉ္စာဒီနိ ယတ္ထ ဘိက္ခူ သန္နိပတန္တိ, ယံ တေသံ သန္နိပါတာရဟဋ္ဌာနံ, သဗ္ဗမေတံ သေနာသနံ။

၅၂၈. **ဘဇတီ**တိ ဥပေတိ။ **သမ္ဘဇတီ** တိ တတ္ထ အဘိရတိဝသေန အနုက္ကဏ္ဌိတော သုဋ္ဌု ဥပေတိ။ **သေဝတီ**တိ နိဝါသနဝသေန သေဝတိ **နိသေဝတီ**တိ အနုက္ကဏ္ဌမာနော သန္နိသိတော ဟုတွာ သေဝတိ။ **သံသေဝတီ**တိ သေနာသနဝတ္တံ သမ္ပာဒေန္တော သမ္မာ သေဝတိ။

၅၂၉. ဣဒါနိ ယံ တံ ဝိဝိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ, တဿ ပဘေဒံ ဒဿေတုံ **အရညံ ရုက္ခမူလ**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အရည**န္တိ ဝိနယပရိယာယေန တာဝ “ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ အဝသေသံ အရည”န္တိ (ပါရာ. ၁၂) အာဂတံ။ သုတ္တန္တပရိယာယေန အာရညိကံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ “အာရညကံ နာမ သေနာသနံ ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ”န္တိ (ပါစိ. ၅၇၃) အာဂတံ။ ဝိနယသုတ္တန္တာ ပန ဥဘောပိ ပရိယာယဒေသနာ နာမ။ အဘိဓမ္မော နိပ္ပရိယာယဒေသနာတိ အဘိဓမ္မပရိယာယေန အရညံ ဒဿေတုံ **နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ** တိ ဝုတ္တံ; ဣန္ဒခီလတော ဗဟိ နိက္ခမိတွာတိ အတ္ထော။

၅၃၀. ရုက္ခမူလာဒီနံ ပကတိယာ စ သုဝိညေယျဘာဝတော **ရုက္ခမူလံယေဝ ရုက္ခမူလ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အပိစေတ္ထ **ရုက္ခမူလ**န္တိ ယံကိဉ္စိ သီတစ္ဆာယံ ဝိဝိတ္တံ ရုက္ခမူလံ။ **ပဗ္ဗတ**န္တိ သေလံ။ တတ္ထ ဟိ ဥဒကသောဏ္ဍီသု ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ သီတာယ ရုက္ခစ္ဆာယာယ နိသိန္နဿ နာနာဒိသာသု ခါယမာနာသု သီတေန ဝါတေန ဗီဇိယမာနဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ကန္ဒရ**န္တိ ကံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ, တေန ဒရိတံ ဥဒကေန ဘိန္နံ ပဗ္ဗတပ္ပဒေသံ; ယံ နိတုမ္ဗန္တိပိ နဒီကုဉ္ဇန္တိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ ဝါလိကာ ဟောန္တိ, မတ္ထကေ မဏိဝိတာနံ ဝိယ ဝနဂဟနံ, မဏိက္ခန္ဓသ

ဒိသံ ဥဒကံ သန္ဒတိ။ ဧဝရူပံ ကန္ဒရံ ဩရုယှ ဟာနီယံ ပိဝိတွာ ဂတ္တာနိ သီတံ ကတွာ တလိကံ ဥဿာပေတွာ ပံသု ကူလစီဝရံ ပညပေတွာ နိသိန္နဿ သမဏဓမ္မံ ကရောတော စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ဂိရိဂုဟာန္တိ** ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အ န္တရံ, ဧကသ္မိံယေဝ ဝါ ဥမင်္ဂသဒိသံ မဟာဝိဝရံ။ သုသာနလက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၄) ဝုတ္တံ။

၅၃၁. ဝနပတ္ထ န္တိ ကမန္တံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ န ကသန္တိ န ဝပန္တိ။ တေ နေဝဿ နိဒ္ဒေသေ "ဝနပတ္ထန္တိ ဒူရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစန"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ တ ရုက္ခမူလာဒီသု ဣဒမေဝေကံ ဘာဇေတွာ ဒဿိတံ, တသ္မာဿ နိက္ခေပပဋိပဟဋိယာ နိဒ္ဒေသံ အကတွာ သဗ္ဗပရိယန္တေ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဗ္ဘောကာသ** န္တိ အစ္ဆန္နံ။ အာကင်္ခမာနော ပနေတ္ထ စီဝရကုဋိံ ကတွာ ဝသတိ။ **ပလာလ ပုဉ္ဇ**န္တိ ပလာလရာသိ။ မဟာပလာလပုဉ္ဇတော ဟိ ပလာလံ နိက္ကမိတွာ ပဗ္ဘာရလေဏသဒိသေ အာလယေ ကရောန္တိ, ဂစ္ဆဂုမ္ဗာဒီနမ္ပိ ဥပရိ ပလာလံ ပက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ; တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဝ နပတ္ထနိဒ္ဒေသေ **သလောမဟံသာန**န္တိ ယတ္ထ ပဝိဋ္ဌဿ လောမဟံသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဧဝရူပာနံ ဘီသနကသေနာသ နာနံ။ **ပရိယန္တာန** န္တိ ဒူရဘာဝေန ပရိယန္တေ ဌိတာနံ။ **န မနုဿူပစာရာန** န္တိ ကသနဝပနဝသေန မနုဿေဟိ ဥပစရိ တဗ္ဗံ ဝနန္တံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာနံ။ **ဒုရဘိသမ္ဘဝာန** န္တိ အလဒ္ဓဝိဝေကဿာဒေဟိ အဘိဘဝိတုံ ဝသိတုံ နသက္ကုဏေယျာနံ။

၅၃၂. အပ္ပသဒ္ဒာဒိနိဒ္ဒေသေ **အပ္ပသဒ္ဒ** န္တိ ဝစနသဒ္ဒေန အပ္ပသဒ္ဒံ။

၅၃၃. အပ္ပနိဂ္ဃောသ န္တိ နဂရနိဂ္ဃောသသဒ္ဒေန အပ္ပနိဂ္ဃောသံ။ ယသ္မာ ပန ဥဘယမေ့တံ သဒ္ဒဿေဝ ဧကံ, တသ္မာဿ နိဒ္ဒေသေ "ယဒေဝ တံ အပ္ပသဒ္ဒံ တဒေဝ တံ အပ္ပနိဂ္ဃောသ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဇနဝါတ**န္တိ အနုသဉ္စရဏဇ နဿ သရီရဝါတေန ဝိရဟိတံ။ **ဝိဇနဝါတ**န္တိပိ ပဌော; အန္တောဇနဝါတေန ဝိရဟိတန္တိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပန ယံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ, တဒေဝ ဇနသဉ္စရဏေန စ ဇနဝါတေန စ ဝိရဟိတံ ဟောတိ, တသ္မာဿ နိဒ္ဒေသေ "ယဒေဝ တံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ တဒေဝ တံ ဝိဇနဝါတ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **မနုဿရာဟသေယျက** န္တိ မနုဿာနံ ရဟဿကိရိယဋ္ဌာနိယံ။ ယသ္မာ ပန တံ ဇနသဉ္စရဏရဟိတံ ဟောတိ, တေနဿ နိဒ္ဒေသေ "ယဒေဝ တံ ဝိဇနဝါတံ တဒေဝ တံ မနုဿရာဟသေယျ ယက"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပ** န္တိ ဝိဝေကာနုရူပံ။ ယသ္မာ ပန တံ နိယမေနေဝ မနုဿရာဟသေယျကံ ဟောတိ, တသ္မာဿ နိဒ္ဒေသေ "ယဒေဝ တံ မနုဿရာဟသေယျကံ တဒေဝ တံ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပ"န္တိ ဝုတ္တံ။

၅၃၄. အရညဂတာဒိနိဒ္ဒေသေ အရညံ ဝုတ္တမေဝ။ တထာ ရုက္ခမူလံ။ အဝသေသံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ သေနာသနံ သုညာဂ ရေန သင်္ဂဟိတံ။

၅၃၅. ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ တိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓာသနံ ဗန္ဓိတွာ။ **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ**တိ ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုံ ဌပေတွာ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပာဒေတွာ။ ဧဝဥဟိ နိသိန္နဿ စမ္မမံသနှာရူနိ န ပ ဏမန္တိ။ အထဿ ယာ တေသံ ပဏမနပစ္စယာ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာသု န ဥပ္ပဇ္ဇ မာနာသု စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ န ပရိပတတိ, ဝုဍ္ဎိံ ဖာတိံ ဥပဂစ္ဆတိ။

၅၃၆. ဥဇုကော ဟောတိ ကာယော ဌိတော ပဏိဟိတောတိ ဣဒမ္ပိ ဟိ ဣမမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၅၃၇. ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပယိတွာ, မုခသမီပေ ဝါ ကတွာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဝုတ္တံ "အယံ သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ သူပဋ္ဌိတာ နာသိကဂ္ဂေ ဝါ မုခနိမိတ္တေ ဝါ"တိ။ **မုခနိမိတ္တ** န္တိ စေ တ္ထ ဥတ္တရောဋ္ဌဿ ဝေမဇ္ဈပ္ပဒေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ယတ္ထ နာသိကဝါတော ပဋိဟညတိ; အထ ဝါ **ပရီ**တိ ပရိဂ္ဂ ဟဋ္ဌော, **မုခ**န္တိ နိယျာနဋ္ဌော, **သတီ**တိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော; တေန ဝုစ္စတိ "ပရိမုခံ သတိ"န္တိ ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၄) ဝုတ္တနယေနပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတြာယံ သင်္ခေပေါ "ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ သတိံ ကတွာ"တိ။

၅၃၈. အဘိဇ္ဈာနိဒ္ဒေသော ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။ အယံ ပနေတ္ထ သင္ခေပဝဏ္ဏနာ – **အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယာ**တိ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန ပဉ္စုပာဒါနက္ခန္ဓာ လောကော။ တသ္မာ ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု ရာဂံ ပဟာယ ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

၅၃၉. **ဝိဂတာဘိဇ္ဈေနာ** တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟီနတ္တာ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန, န စက္ခုဝိညာဏသဒိသေနာတိ အတ္ထော။

၅၄၁. **အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတီ** တိ အဘိဇ္ဈာတော စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ယထာ နံ သာ မုဉ္စတိ စေဝ, မုဉ္စိတွာ စ န ပုန ဂဏှာတိ, ဧဝံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ နိဒ္ဒေသပဒေသု ပနဿ အာသေဝန္တော **သောဓေတိ,** ဘာဝေန္တော **ဝိသောဓေတိ,** ဗဟုလီကရောန္တော **ပရိသောဓေတီ**တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မောစေတီ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၅၄၂-၅၄၃. **ဗျာပါဒဒေါသံ ပဟာယာ** တိအာဒီနမ္ပိ ကမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဗျာပဇ္ဇတိ ဣမိနာ စိတ္တံ ပူတိကုမ္မာသာဒယော ဝိယ ပကတိံ ဇဟတီတိ ဗျာပါဒော။ ဝိကာရပ္ပတ္တိယာ ပဒုဿတိ, ပရံ ဝါ ပဒူသေတိ ဝိနာသေတီတိ ပဒေါသော။ ဥဘယမေတံ ကောဓဿေတဓိဝစနံ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ ''ယော ဗျာပါဒေါ သော ပဒေါသော; ယော ပဒေါသော သော ဗျာပါဒေါ''တိ။ ယသ္မာ စေသ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော, တသ္မာ ''သဗ္ဗပါဏဘူတ ဟိတာနုကမ္ပီ''တိ အဝတွာ ''အဗျာပန္နစိတ္တော''တိ တွေကမေဝ ဝုတ္တံ။

၅၄၆. ထိနံ စိတ္တဂေလညံ, မိဒ္ဓံ စေတသိကဂေလညံ; ထိနဉ္စ မိဒ္ဓဉ္စ **ထိနမိဒ္ဓံ** ။ **သညာ ဟောန္တိ** တိ ဣမေ ဒွေပိ ခမ္ဘာ နိရောဓေသန္တတာယ သညာ ဟောန္တိတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယေတ္ထ ဝစနဘေဒေါ ကတော။

၅၄၉. **အာလောကသညီ**တိ ရတ္တိမ္ပိ ဒိတပိ ဒိဋ္ဌာလောကသဉ္ဇာနနသမတ္ထာယ ဝိဂတနီဝရဏာယ ပရိသုဒ္ဓာယ သညာယ သမန္နာဂတော။

၅၅၀. **သတော သမ္ပဇာနော** တိ သတိယာ စ ဉာဏေန စ သမန္နာဂတော။ ဣဒံ ဥဘယံ အာလောကသညာယ ဥပကာရကတ္တာ ဝုတ္တံ။

၅၅၃. ဝိဂတထိနမိဒ္ဓတာယ ပန အာလောကသညာယ နိဒ္ဒေသပဒေသု စတ္တတ္တာတိအာဒီနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ ။ တတ္ထ **စတ္တတ္တာ** တိ စတ္တကာရဏာ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ စတ္တတ္တာတိ ဣဒံ ပနေတ္ထ သကဘာဝ ပရိစ္စဇနဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဝန္တတ္တာ** တိ ဣဒံ ပုန အနာဒိယနဘာဝဒဿနဝသေန။ **မုတ္တတ္တာ** တိ ဣဒံ သန္တတိတော ဝိနိမောစနဝသေန။ **ပဟီနတ္တာ** တိ ဣဒံ မုတ္တဿာပိ ကတ္ထစိ ဌာနာဘာဝဝသေန။ **ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ** တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ အာဒိန္နပုဗ္ဗဿ နိဿဂ္ဂဒဿနဝသေန။ ပဋိမုဉ္စတော တ နိဿဋ္ဌတ္တာ ဘာဝနာဗလေန အဘိဘုယျ နိဿဋ္ဌတ္တာတိ အတ္ထော။ **ပဟီနပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ** တိ ယထာဝိက္ခမ္ဘနဝသေနေဝ ပဟာနံ ဟောတိ, ပုနပ္ပုနံ သန္တတိံ န အဇ္ဈာရုဟတိ, တထာ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာတိ။ **အာလောကာ ဟောတီ**တိ သပ္ပဘာ ဟောတိ။ နိရာဝရဏဋ္ဌေန **ဝိဝဋာ**။ နိရုပက္ကိလေသဋ္ဌေန **ပရိသုဒ္ဓာ** ။ ပဘဿရဋ္ဌေန **ပရိယောဒါတာ**။

၅၅၆. **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စန္တိ** တွေ ဥဒ္ဓတာကာရော ဥဒ္ဓစ္စံ, အာရမ္မဏေ အနိစ္ဆယတာယ ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရော ကုက္ကုစ္စံ။ ဣဓာပိ ''သညာ ဟောန္တိ''တိ ပုရိမနယေနေဝ ဝစနဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၅၈. **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော** တိ ဝိစိကိစ္ဆံ တရိတွာ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော။ နိဒ္ဒေသေပိဿ **တိဏ္ဏော** တိ ဣဒံ ဝိစိကိစ္ဆာယ အနိမုဂ္ဂဘာဝဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဥတ္တိဏ္ဏော** တိ ဣဒံ တဿာ အတိက္ကမဒဿနဝသေန။ **နိတ္ထိဏ္ဏော**တိ ဣဒံ ဘာဝနာဗလေန အဘိဘုယျ ဥပဒ္ဒဝေ တိဏ္ဏဘာဝဒဿနဝသေန။ **ဟာရင်္ဂတော** တိ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆာဘာဝသင်္ခာတံ ဝိစိကိစ္ဆာပာရံ ဂတော။ **ဟာရမနုပ္ပတ္တော** တိ တဒေဝ ပာရံ ဘာဝနာနုယောဂေန ပတ္တောတိ။ ဧဝမဿ ပဋိပတ္တိယာ သဖလတံ ဒဿေတိ။

၅၅၉. **အကထံကထီ**တိ ‘ကထမိဒံ ကထမိဒ’န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တာယ ကထံကထာယ ဝိရဟိတော။ **ကုသလေသု ဓမ္မေသူ**တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မေသု။ **န ကင်္ခတီ**တိ ‘ဣမေ နု ခော ကုသလာ’တိ ကင်္ခံ န ဥပ္ပာဒေတိ။ **န ဝိစိကိစ္ဆတီ**တိ တေ ဓမ္မေ သဘာဝတော ဝိနိစ္ဆေတုံ န ကိစ္ဆတိ, န ကိလမတိ။ **အကထံကထီ ဟောတီ**တိ ‘ကထံ နု ခော ဣမေ ကုသလာ’တိ ကထံကထာယ ရဟိတော ဟောတိ။ **နိက္ကထံကထီ ဝိဂတကထံကထော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ ကထံကထာတော နိက္ခန္တောတိ နိက္ကထံကထော။ ဝိဂတာ ကထံကထာ အဿာတိ **ဝိဂတကထံကထော**။

၅၆၂. **ဥပက္ကိလေသေ**တိ ဥပက္ကိလေသဘူတေ။ တေ ဟိ စိတ္တံ ဥပဂန္တွာ ကိလိဿန္တိ။ တသ္မာ ဥပက္ကိလေသာတိ ဝုစ္စန္တိ။

၅၆၃. **ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ**တိ ယသ္မာ ဣမေ နီဝရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနုပ္ပန္နာယ လောကိယလောကုတ္တရာယ ပညာယ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဒေန္တိ, ဥပ္ပန္နာ အပိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ ဝါ အဘိညာယော ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ပါတေန္တိ, တသ္မာ ‘ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာ’တိ ဝုစ္စန္တိ။ ‘အနုပ္ပန္နာ စေဝ ပညာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နာ စ ပညာ နိရုဇ္ဈတီ’တိ ဣဒမ္ပိ ဟိ ဣမမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ တတ္ထ တတ္ထ ပကာသိတတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၅၆၄. **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ**တိအာဒီသုပိ နိဒ္ဒေသေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၆၀) ရူပါဝစရနိဒ္ဒေသေ ဣဓေဝ စ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနနိဒ္ဒေသေသုပိ ယထာ တာနိ ဈာနာနိ ဟေဋ္ဌာ ‘တိဝင်္ဂိကံ ဈာနံ ဟောတိ, ဒုဝင်္ဂိကံ ဈာနံ ဟောတီ’တိ ဝုတ္တာနိ, ဧဝံ အဝတွာ “အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒန”န္တိအာဒိဝစနတော ပရိယာယေန သမ္ပသာဒါဒီဟိ သဒ္ဓိံ တာနိ အင်္ဂါနိ ဂဟေတွာ “ဈာနန္တိ သမ္ပသာဒော ပီတိသုခံ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ”တိအာဒိနာ နယေန တံ တံ ဈာနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။

၅၈၈. **ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တီ**တိပဒနိဒ္ဒေသေ ပန ကိဉ္စာပိ ‘အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တီ’တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနေဝ အညမညဝေဝစနာနိ, ဧဝံ သန္တေပိ ‘ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ’တိအာဒိဥဒ္ဒေသဝသေန **အာစိက္ခန္တိ,** နိဒ္ဒေသဝသေန **ဒေသေန္တိ,** ပဋိနိဒ္ဒေသဝသေန **ပညပေန္တိ,** တေန တေန ပကာရေန အတ္ထံ ဌပေန္တာ **ပဋ္ဌပေန္တိ,** တဿ တဿတ္ထဿ ကာရဏံ ဒဿေန္တာ **ဝိဝရန္တိ,** ဗျဉ္ဇနဝိဘာဂံ ဒဿေန္တာ **ဝိဘဇန္တိ,** နိက္ကုဇ္ဇိတဘာဝံ ဂမ္ဘီရဘာဝဉ္စ ဟရိတွာ တံ သောတူနံ ဉာဏဿ ပတိဋ္ဌံ ဇနယန္တာ **ဥတ္တာနီ ကရောန္တိ,** သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ သောတူနံ အညာဏန္ဓကာရံ ဝိဓမေန္တာ **ပကာသေန္တီ**တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သမတိက္ကမနိဒ္ဒေသေပိ တတ္ထ တတ္ထ တေဟိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝုဋ္ဌိတတ္တာ **အတိက္ကမန္တော,** ဥပရိဘူမိပ္ပတ္တိယာ **ဝီတိက္ကမန္တော,** တတော အပရိဟာနိဘာဝေန သမတိက္ကမန္တောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၆၂၃. အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ အာဂတနယေနေဝ တန္တိ ဌပိတာ။ တသ္မာ တတ္ထ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကုသလဝိပါကကိရိယဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ဈာနာနံ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုဒ္ဓိကနဝကာဒိဘေဒေပိ သဗ္ဗော တတ္ထ ဝုတ္တသဒိသောယေဝါတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၆၃၈. ပညာဟာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ ဈာနာနံ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန တိဏ္ဏံ ဈာနာနံ နိမိတ္တာရမ္မဏတ္တာ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိဘာဝေန နဝတ္တဗ္ဗတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ လောကုတ္တရာ ပနေတ္ထ မဂ္ဂကာလေ ဖလကာလေ တ သိယာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ။ **စတုတ္ထံ ဈာနံ သိယာ ပရိတ္တာရမ္မဏ** န္တိ ဧတ္ထ ကုသလတော တေရသ စတုတ္ထဇ္ဈာနာနိ သဗ္ဗတ္ထပာဒကစတုတ္ထံ, ကသိဏဝိဇ္ဇစတုတ္ထံ, ဒိဗ္ဗသောတဉာဏစတုတ္ထံ, စေတောပရိယဉာဏစတုတ္ထံ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစတုတ္ထံ, ယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထံ, အနာဂတံသဉာဏစတုတ္ထံ, အာကာသာနဉ္စာယတနာဒိစတုတ္ထံ, လောကုတ္တရစတုတ္ထန္တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗတ္ထပာဒကစတုတ္ထံ** နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။

ကသိဏဝိဇ္ဇစတုတ္ထံ စိတ္တဝသေန ကာယံ ပရိဏာမေန္တဿ အဒိဿမာနေန ကာယေန ဟဋ္ဌိပါဋိယကရဏေ ကာယာရမ္မဏတ္တာ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ကာယဝသေန စိတ္တံ ပရိဏာမေန္တဿ ဒိဿမာနေန ကာယေန ဟဋ္ဌိပါဋိယံ ကတ္တ ဗြဟ္မလောကံ ဂစ္ဆန္တဿ သမာပတ္တိစိတ္တာရမ္မဏတ္တာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ။

ဒိဗ္ဗသောတဉာဏစတုတ္ထံ သဒ္ဒါရမ္မဏတ္တာ ပရိတ္တာရမ္မဏံ။

စေတောပရိယဉာဏစတုတ္ထံ ကာမာဝစရစိတ္တဇာနနကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ရူပါဝစရာရူပါဝစရစိတ္တဇာနနကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ, လောကုတ္တရစိတ္တဇာနနကာလေ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ။ စေတောပရိယဉာဏလာဘီ ပန ပုထုဇ္ဇနော ပုထုဇ္ဇနာနံယေဝ စိတ္တံ ဇာနာတိ, န အရိယာနံ။ သောတာပန္နော သောတာပန္နဿ စေဝ ပုထုဇ္ဇနဿ စ; သကဒာဂါမီ သကဒာဂါမိနော စေဝ ဟေဋ္ဌိမာနဉ္စ ဒွိန္နံ; အနာဂါမီ အနာဂါမိနော စေဝ ဟေဋ္ဌိမာနဉ္စ တိဏ္ဏံ; ခီဏာသဝေါ သဗ္ဗေသံ သမ္ပိ ဇာနာတိ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထံ ကာမာဝစရက္ခန္ဓာနုဿရဏကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ရူပါဝစရာရူပါဝစရက္ခန္ဓာနုဿရဏကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ, "အတီတေ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝါ မဂ္ဂံ ဘာဝယိံသု, ဖလံ သစ္ဆိကရိံသူ"တိ အနုဿရဏကာလေ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ, နာမဂေါတ္တာနုဿရဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစတုတ္ထံ ဝဏ္ဏာရမ္မဏတ္တာ ပရိတ္တာရမ္မဏံ။

ယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထံ ကာမာဝစရကမ္မာနုဿရဏကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ရူပါဝစရာရူပါဝစရကမ္မာနုဿရဏကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ။

အနာဂတံသဉာဏစတုတ္ထံ အနာဂတေ ကာမာဝစရတုယာ နိဗ္ဗတ္တိဇာနနကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ရူပါရူပဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တိဇာနနကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ, "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝါ မဂ္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ, ဖလံ သစ္ဆိကရိဿန္တီ"တိ ဇာနနကာလေ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ, "အနာဂတေ သင်္ခော နာမ ရာဇာ ဘဝိဿတီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၁၀၈) နယေန နာမဂေါတ္တာနုဿရဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။

အာကာသာနဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနစတုတ္ထံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ **ဝိညာဏဉ္စာယတနနေဝသညာနာသညာယတနစတုတ္ထံ** မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ။

လောကုတ္တရစတုတ္ထံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ။

ကိရိယတောပိ တေသံ ဒွါဒသန္နံ ဈာနာနံ ဣဒမေဝ အာရမ္မဏဝိဘာဂံ။ **တီဏိ ဈာနာနိ နမဂ္ဂါရမ္မဏာ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ တ စေတောပရိယာဒိဉာဏံ တ မဂ္ဂံ အာရမ္မဏံ ကရေယျ, တီဏိ ဈာနာနိ တထာ အပ္ပဝတ္တိတော နမဂ္ဂါရမ္မဏာ, သဟဇာတဟေတုဝသေန ပန သိယာ မဂ္ဂဟေတုကာ; ဝီရိယဇေဋ္ဌိကာယ တ ဝီမံသာဇေဋ္ဌိကာယ တ မဂ္ဂဘာဝနာယ မဂ္ဂါဓိပတိနော; ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌကကာလေ ဖလကာလေ စ နဝတ္တဗ္ဗာ။

စတုတ္ထံ ဈာန န္တိ ဣဏာပိ ကုသလတော တေရသသု စတုတ္ထဇ္ဈာနေသု သဗ္ဗတ္ထပါဒကက္လဒ္ဓိဝိဓဒိဗ္ဗသောတဒိဗ္ဗစက္ခုယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထဇ္ဈေဝ စတုဗ္ဗိဓေ့ အာရုပ္ပစတုတ္ထံ မဂ္ဂာရမ္မဏာဒိဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗံ။ စေတောပရိယပုဗ္ဗေနိဝါသအနာဂတံသဉာဏစတုတ္ထံ ပန မဂ္ဂာရမ္မဏံ ဟောတိ။ န ဝတ္တဗ္ဗံ မဂ္ဂဟေတုကံ မဂ္ဂာဓိပတီတိ တ; လောကုတ္တရစတုတ္ထံ မဂ္ဂာရမ္မဏံ န ဟောတိ; မဂ္ဂကာလေ ပန သဟဇာတဟေတုဝသေန မဂ္ဂဟေတုကံ; ဝီရိယဝီမံသာဇေဋ္ဌိကာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ မဂ္ဂာဓိပတိ; ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌိကာယ စေဝ မဂ္ဂဘာဝနာယ ဖလကာလေ စ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကိရိယတောပိ ဒွတဒသသု ဈာနေသု အယမေဝ နယော။

တီဏိ ဈာနာနိ န ဝတ္တဗ္ဗာ တိ အတီတာဒီသု ဧကေမမ္ပိ အာရဗ္ဘ အပ္ပဝတ္တိတော နဝတ္တဗ္ဗာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

စတုတ္ထံ ဈာန န္တိ ကုသလတော တေရသသု စတုတ္ထဇ္ဈာနေသု သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏမေဝ။ ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထံ ကာယဝသေန စိတ္တံ ပရိဏာမနေ သမာပတ္တိစိတ္တာရမ္မဏတ္တာ အတီတာရမ္မဏံ; "အနာဂတေ ဣမာနိ ပုပ္ဖာနိ မာ မိလာယိံသု, ဒီပါ မာ နိဗ္ဗာယိံသု, ဧကော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သမုဋ္ဌာတု, ပဗ္ဗတော သမုဋ္ဌာတူ"တိ အဓိဋ္ဌာနကာလေ အနာဂတာရမ္မဏံ; စိတ္တဝသေန ကာယပရိဏာမနကာလေ ကာယာရမ္မဏတ္တာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ။ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏစတုတ္ထံ သဒ္ဒာရမ္မဏတ္တာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ။ စေတောပရိယဉာဏစတုတ္ထံ အတီတေ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တွာ နိရုဒ္ဓစိတ္တဇာနနကာလေ အတီတာရမ္မဏံ; အနာဂတေ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တဇာနနကာလေ အနာဂတာရမ္မဏံ။ "ယထာ ဣမဿ ဘောတော မနောသင်္ခါရာ ပဏိဟိတာ ဣမဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အမုံ နာမ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေဿတီတိ။ သော ဗဟုဉ္စေပိ အာဒိသတိ, တထေဝ တံ ဟောတိ နော အညထာ"တိ ဣမိနာ ဟိ သုတ္တေန (အ. နိ. ၃.၆၁) စေတောပရိယဉာဏဿေဝ ပဝတ္တိ ပကာသိတာ။ အဒ္ဓါနပစ္စုပ္ပန္နသန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဝသေနေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ ဟေဋ္ဌာအဋ္ဌကထာ ကဏှဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထံ အတီတက္ခန္ဓာနုသ္သရဏကာလေ အတီတာရမ္မဏံ, နာမဂေါတ္တာနုဿရဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစတုတ္ထံ ဝဏ္ဏာရမ္မဏတ္တာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ။ ယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထံ အတီတကမ္မမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ အတီတာရမ္မဏံ။ အနာဂတံသဉာဏစတုတ္ထံ အနာဂတက္ခန္ဓာနုဿရဏကာလေ အနာဂတာရမ္မဏံ, နာမဂေါတ္တာနုဿရဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ အာကာသာနဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနစတုတ္ထံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏမေဝ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနနေဝသညာနာသညာယတနစတုတ္ထံ အတီတာရမ္မဏမေဝ။ လောကုတ္တရစတုတ္ထံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏမေဝ။ ကိရိယတောပိ ဒွတဒသသု စတုတ္ထဇ္ဈာနေသု ဧသေဝ နယော။

တီဏိ ဈာနာနိ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ တိ အဇ္ဈတ္တတော ဗဟိဒ္ဓါဘူတံ နိမိတ္တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ။

စတုတ္ထံ ဈာန န္တိ ဣဏာပိ ကုသလတော တေရသသု စတုတ္ထဇ္ဈာနေသု သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထံ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏမေဝ။

ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထံ ကာယဝသေန စိတ္တပရိဏာမနေပိ စိတ္တဝသေန ကာယပရိဏာမနေပိ အတ္တနော ကာယစိတ္တာရမ္မဏတ္တာ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ; "ဗဟိဒ္ဓါ ဟတ္ထိမ္ပိ ဒဿေတီ"တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တကာလေ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ။

ဒိဗ္ဗသောတဉာဏစတုတ္ထံ အတ္တနော ကုစ္ဆိဂတသဒ္ဒာရမ္မဏကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရဿ သဒ္ဒာရမ္မဏကာလေ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ, ဥဘယဝသေနာပိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ။

စေတောပရိယဉာဏစတုတ္ထံ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏမေဝ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထံ အတ္တနော ခန္ဓာနုဿရဏကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရဿ ခန္ဓာနဉ္စေဝ နာမဂေါတ္တဿ စ အနုဿရဏကာလေ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစတုတ္ထံ အတ္တနော ရူပာရမ္မဏကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရဿ ရူပာရမ္မဏကာလေ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ, ဥဘယဝသေနာပိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။

ယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထံ အတ္တနော ကမ္မဇာနနကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရဿ ကမ္မဇာနနကာလေ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ, ဥဘယဝသေနာပိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။

အနာဂတံသဉာဏစတုတ္ထံ အတ္တနော အနာဂတေ နိဗ္ဗတ္တိဇာနနကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရဿ ခန္ဓာနုဿရဏကာလေ စေဝ နာမဂေါတ္တာနုဿရဏကာလေ စ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ, ဥဘယဝသေနာပိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။

အာကာသာနဉ္စာယတနစတုတ္ထံ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။ အာကိဉ္စညာယတနစတုတ္ထံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနနေဝသညာနာသညာယတနစတုတ္ထံ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ။

လောကုတ္တရစတုတ္ထံ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏမေဝ။ ကိရိယတောပိ ဒွါဒသသု ဈာနေသု အယမေဝ နယောတိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဈာနဝိဘင်္ဂေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သုတ္တန္တဘာဇနီယေပိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနေဝ ဈာနာနိ ကထိတာနိ; အဘိဓမ္မဘာဇနီယေပိ ပဉှာပုစ္ဆကေပိ။ တယောပိ ဟိ ဧတေ နယာ တေဘူမကဓမ္မမိဿကတ္တာ ဧကပရိစ္ဆေဒါ ဧဝ။ ဧဝမယံ ဈာနဝိဘင်္ဂေါပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဈာနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၆၄၂. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂေ **စတဿော** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **အပ္ပမညာယော**တိ ဖရဏအပ္ပမာဏဝသေန အပ္ပမညာယော။ ဧတာ ဟိ အာရမ္မဏဝသေန အပ္ပမာဏေ ဝါ သတ္တေ ဖရန္တိ, ဧကသတ္တမ္ပိ ဝါ အနဝသေသဖရဏဝသေန ဖရန္တီတိ ဖရဏအပ္ပမာဏဝသေန အပ္ပမညာယောတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဣဓ ဘိက္ခု** တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခု။ **မေတ္တာသဟဂတေန**တိ မေတ္တာယ သမန္နာဂတေန။ **စေတသာ**တိ စိတ္တေန။ **ဧကံ ဒိသံ**န္တိ ဧကိဿာ ဒိသာယ။ ပဌမပရိဂ္ဂဟိတံ သတ္တံ ဥပာဒါယ ဧကဒိသာပရိယာပန္နသတ္တဖရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဖရိတွာ**တိ ဖုသိတွာ အာရမ္မဏံ ကတွာ။ **ဝိဟရတီ**တိ ဗြဟ္မဝိဟာရာဓိဋ္ဌိတံ ဣရိယာပထဝိဟာရံ ပဝတ္တေတိ။ **တထာ ဒုတိယ**န္တိ ယထာ ပုရတ္ထိမာဒီသု ဒိသာသု ယံ ကိဉ္စိ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထေဝ တဒနန္တရံ ဒုတိယံ တတိယံ စတုတ္ထဉ္စာတိ အတ္ထော။

ဣတိ ဥဒ္ဓ န္တိ ဧတေနေဝ စ နယေန ဥပရိမံ ဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဓော တိရိယ**န္တိ အဓောဒိသမ္ပိ တိရိယံဒိသမ္ပိ ဧဝမေဝ။ တတ္ထ စ **အဓော**တိ ဟေဋ္ဌာ, **တိရိယ**န္တိ အနုဒိသာ။ ဧဝံ သဗ္ဗဒိသာသု အဿမဏ္ဍလေ အဿမိဝ မေတ္တာသဟဂတံ စိတ္တံ သာရေတိပိ ပစ္စာသာရေတိပီတိ ဧတ္တာဝတာ ဧကမေကံ ဒိသံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဩဓိသော မေတ္တာဖရဏံ ဒဿိတံ။ **သဗ္ဗဓိ** တိအာဒိ ပန အနောဓိသော ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သဗ္ဗဓိ** တိ သဗ္ဗတ္ထ။ **သဗ္ဗတ္တတာယာ** တိ သဗ္ဗေသု ဟီနမဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌမိတ္တသပတ္တမဇ္ဈတ္တာဒိပ္ပဘေဒေသု အတ္တတာယ 'အယံ ပရသတ္တော'တိ ဝိဘာဂံ အကတွာ အတ္တသမတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ; အထ ဝါ **သဗ္ဗတ္တတာယာ** တိ သဗ္ဗေန စိတ္တဘာဝေန ဤသကမ္ပိ ဗဟိ အဝိက္ခိပမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗာဝန္တ** န္တိ သဗ္ဗသတ္တဝန္တံ, သဗ္ဗသတ္တယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **လောကန္တ** တိ သတ္တလောကံ။

ဝိပုလေနာတိဧဝမာဒိပရိယာယဒဿနတော ပနေတ္ထ ပုန ''မေတ္တာသဟဂတေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ဝါ ဧတ္ထ ဩဓိသော ဖရဏေ ဝိယ ပုန 'တထာ'သဒ္ဒော 'ဣတိ'သဒ္ဒော ဝါ န ဝုတ္တော, တသ္မာ ပုန ''မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ''တိ ဝုတ္တံ; နိဂမနဝသေန ဝါ ဧတံ ဝုတ္တံ။ **ဝိပုလေနာ**တိ ဧတ္ထ စ ဖရဏဝသေန ဝိပုလတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဘူမိဝသေန ပန တံ **မဟဂ္ဂတံ,** ပဂုဏဝသေန **အပ္ပမာဏံ** , သတ္တာရမ္မဏဝသေန စ အပ္ပမာဏံ, ဗျာပါဒပစ္စတ္ထိကပ္ပဟာနေန **အဝေရံ,** ဒောမနဿပ္ပဟာနတော **အဗျာပဇ္ဈံ,** နိဒ္ဒုက္ခန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ တာဝ ''မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ''တိအာဒိနာ နယေန ဌပိတာယ မာတိကာယ အတ္ထော။

၆၄၃. ဣဒါနိ ယဒေတံ ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ပဒဘာဇနီယံ, တတ္ထ ယသ္မာ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒောသစရိတဿ သပ္ပာယံ, တသ္မာ ယထာရူပေ ပုဂ္ဂလေ အယံ မေတ္တာ အပ္ပနံ ပာပုဏာတိ, တံ မေတ္တာယ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ တာဝ ဒဿေတုံ **သေယျထာပိ နာမ ဧကံ ပုဂ္ဂလ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သေယျထာပိ နာမာ** တိ ဩပမ္မတ္ထေ နိပါတော, ယထာ ဧကံ ပုဂ္ဂလန္တိ အတ္ထော။ **ပိယ**န္တိ ပေမနီယံ။ **မနာပ**န္တိ ဟဒယဝုဍ္ဎိကရံ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ ပိယော နာမ ဟောတိ, သီလာဒိဂုဏသမာယောဂေန မနာပော နာမ; အနသမာနတ္တတာဟိ ဝါ ပိယတာ, ပိယဝစနအတ္ထစရိယတာဟိ မနာပတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ စေတ္ထ ပိယတာယ ဣမဿ ဗျာပါဒဿ ပဟာနံ ဟောတိ, တတော မေတ္တာ သုခံ ဖရတိ, မနာပတာယ ဥဒာသီနတာ န သဏ္ဌာတိ, ဟိရောတ္တပ္ပဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, တတော ဟိရောတ္တပ္ပာနုပာလိတာ မေတ္တာ န ပရိဟာယတိ, တသ္မာ တံ ဥပမံ ကတွာ ဣဒံ ဝုတ္တံ – **ပိယံ မနာပ**န္တိ။ **မေတ္တာယေယျာ** တိ မေတ္တာယ ဖရေယျ; တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ မေတ္တံ ကရေယျ ပဝတ္တေယျာတိ အတ္ထော။ **ဧဝမေဝ သဗ္ဗေ သတ္တေ** တိ ယထာ ပိယံ ပုဂ္ဂလံ မေတ္တာယေယျ, ဧဝံ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ ဝသီဘာဝံ ဥပဂတာယ မေတ္တာယ မဇ္ဈတ္တဝေရိသင်္ခါတေပိ သဗ္ဗေ သတ္တေ အနုက္ကမေန ဖရတီတိ အတ္ထော။ **မေတ္တိ မေတ္တာယနာ** တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၆၄၄. **ဝိဒိသံ ဝာ**တိ ပဒံ တိရိယံ ဝာတိ ဧတဿ အတ္ထဝိဘာဝနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၆၄၅. ဖရိတ္တတတိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဖုသိတ္တတ။ **အဓိမုစ္စိတ္တတ** တိ အဓိကဘာဝေန မုစ္စိတ္တတ, ယထာ မုတ္တံ သုမုတ္တံ ဟောတိ သုပ္ပသာရိတံ သုဝိတ္ထတံ တထာ မုစ္စိတ္တတတိ အတ္ထော။

၆၄၈. သဗ္ဗဓိ အာဒိနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ တီဏိပိ တောနိ ပအာနိ သဗ္ဗသင္ဂါဟိကာနိ, တသ္မာ နေသံ ဧကတော၀ အတ္ထံ ဒသ္သေတုံ **သဗ္ဗေန သဗ္ဗ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တသ္သတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

၆၅၀. ဝိပုလာဒိနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ ယံ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ ဟုတ္တ အနန္တသတ္တဖရဏဝသေန ဝိပုလံ, တံ နိယမတော ဘူမိဝသေန **မဟဂ္ဂတံ** ဟောတိ။ ယဥ္စ မဟဂ္ဂတံ တံ အပ္ပမာဏကေစရဝသေန **အပ္ပမာဏံ**။ ယံ အပ္ပမာဏံ တံ ပစ္စတ္ထိကဝိဃာတဝသေန **အဝေရံ**။ ယဥ္စ အဝေရံ တံ ဝိဟတဗျာပဇ္ဇတာယ **အဗျာပဇ္ဇံ** ။ တသ္မာ ''ယံ ဝိပုလံ တံ မဟဂ္ဂတ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဝေရော အဗျာပဇ္ဇော** တိ စေတ္ထ လိင်္ဂဝိပရိယာယေန ဝုတ္တံ။ မနေန တ သဒ္ဓိံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ – ယံ အပ္ပမာဏံ စိတ္တံ, သော အဝေရော မနော; ယော အဝေရော သော အဗျာပဇ္ဇောတိ။ အပိစေတ္ထ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမံ ပဒံ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ, ဥပရိမံ တ ဥပရိမံ ဟေဋ္ဌိမဿ ဟေဋ္ဌိမဿ အတ္ထောတိပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၅၃. သေယျထာပိ နာမ ဧကံ ပုဂ္ဂလံ ဒုဂ္ဂတံ ဒုရုပေတ န္တိ ဣဒမ္ပိ ကရုဏာယ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပသ္မိဥှိ ပုဂ္ဂလေ ဗလဝကာရုညံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ **ဒုဂ္ဂတ** န္တိ ဒုက္ခေန သမင်္ဂီဘာဝံ ဂတံ။ **ဒုရုပေတ**န္တိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ဥပေတံ။ ဂတိကုလဘောဂါဒိဝသေန တ တမဘာဝေ ဌိတော ပုဂ္ဂလော ဒုဂ္ဂတော, ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ဥပေတတ္တာ တမပရာယဏဘာဝေ ဌိတော ဒုရုပေတောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၆၃. ဧကံ ပုဂ္ဂလံ ပိယံ မနာပ န္တိ ဣဒမ္ပိ မုဒိတာယ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဂတိကုလဘောဂါဒိဝသေန ဇောတိဘာဝေ ဌိတော **ပိယော,** ကာယသုစရိတာဒီဟိ ဥပေတတ္တာ ဇောတိပရာယဏဘာဝေ ဌိတော **မနာပ**ောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၇၃. နေဝ မနာပံ န အမနာပန္တိ ဣဒမ္ပိ ဥပေက္ခာယ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မိတ္တဘာဝံ အသမ္ပတ္တတာယ **နေဝ မနာပော,** အမိတ္တဘာဝံ အသမ္ပတ္တတာယ **န အမနာပော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ဝုတ္တမေဝ။ ဘာဝနာဝိဓာနမ္ပိ ဧတေသံ ကမ္မဋ္ဌာနာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရတော ကထိတမေဝါတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

အဘိဓမ္မဘာဇနီယံ ကုသလတောပိ ဝိပါကတောပိ ကိရိယတောပိ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ဘာဇိတနယေနေဝ ဘာဇိတံ။ အတ္ထောပိဿ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃. ပဉ္ဟာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

ပဉ္ဟာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ မေတ္တာဒီနံ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန သဗ္ဗာပိ တီသု တိကေသု နဝတဗ္ဗာရမ္မဏာ ဧဝ။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကေ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာတိ။ ဣမသ္မိံ ပန အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သုတ္တန္တဘာဇနီယေပိ လောကိယာ ဧဝ အပ္ပမညာယော ကထိတာ, အဘိဓမ္မဘာဇနီယေပိ ပဉ္ဟာပုစ္ဆကေပိ။ တယောပိ ဟိ ဧတေ နယာ လောကိယတ္တာ ဧကပရိစ္ဆေဒာ ဧဝ။ ဧဝမယံ အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂောပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတ္ဝာဝ ဘာဇေတ္ဝာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေါ

၁. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၇၀၃. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ **ပဉ္စ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **သိက္ခာပဒါနီ**တိ သိက္ခိတဗ္ဗပဒါနိ; သိက္ခာကောဋ္ဌာသာတိ အတ္ထော။ အပိစ ဥပရိ အာဂတာ သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာ။ ပဉ္စသု ပန သီလင်္ဂေသု ယံကိဉ္စိ အင်္ဂံ တာသံ သိက္ခာနံ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဒန္တိ သိက္ခာနံ ပဒတ္တာ **သိက္ခာပဒါနိ**။ **ပာဏာတိပါတာ**တိ ပာဏဿ အတိပါတာ ဃာတနာ မာရဏာတိ အတ္ထော။ **ဝေရမဏီ**တိ ဝိရတိ။ **အဒိန္နာဒါနာ** တိ အဒိန္နဿ အာဒါနာ; ပရပရိဂ္ဂဟိတဿ ဟရဏာတိ အတ္ထော။ **ကာမေသု**တိ ဝတ္ထုကာမေသု။ **မိစ္ဆာစာရာ**တိ ကိလေသကာမဝသေန လာမကာစာရာ။ **မုသာဝါဒါ**တိ အဘူတဝါဒတော။ **သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ** တိ ဧတ္ထ **သုရာ**တိ ပိဋ္ဌသုရာ, ပူဝသုရာ, ဩဒနသုရာ, ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ, သမ္ဘာရသံယုတ္တာတိ ပဉ္စ သုရာ။ **မေရယ**န္တိ ပုပ္ဖာသဝေါ, ဖလာသဝေါ, ဂုဠာသဝေါ, မဓွာသဝေါ, သမ္ဘာရသံယုတ္တောတိ ပဉ္စ အာသဝါ။ တဒုဘယမ္ပိ မဒနီယဋ္ဌေန **မဇ္ဇံ** ။ ယာယ စေတနာယ တံ ပိဝန္တိ, သာ ပမာဒကာရဏတ္တာ **ပမာဒဋ္ဌာနံ;** တသ္မာ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ။ အယံ တာဝေတ္ထ မာတိကာနိက္ခေပဿ အတ္ထော။

၇၀၄. ပဒဘာဇနီယေ ပန **ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ** န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ယသ္မာ ပန န ကေဝလံ ဝိရတိယေဝ သိက္ခာပဒံ, စေတနာပိ သိက္ခာပဒမေဝ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ ဒုတိယနယော ဒဿိတော။ ယသ္မာ စ န ကေဝလံ ဧတေယေဝ ဒွေ ဓမ္မာ သိက္ခာပဒံ, စေတနာသမ္ပယုတ္တာ ပန ပရောပဏ္ဏာသဓမ္မာပိ သိက္ခိတဗ္ဗကောဋ္ဌာသတော သိက္ခာပဒမေဝ, တသ္မာ တတိယနယောပိ ဒဿိတော။

တတ္ထ ဒုဝိဓံ သိက္ခာပဒံ ပရိယာယသိက္ခာပဒံ နိပ္ပရိယာယသိက္ခာပဒဉ္စ။ တတ္ထ ဝိရတိ နိပ္ပရိယာယသိက္ခာပဒံ။ သာ ဟိ ''ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ''တိ ပာဠိယံ အာဂတာ, နော စေတနာ။ ဝိရမန္တော စ တာယ ဧဝ တတော တတော ဝိရမတိ, န စေတနာယ။ စေတနံ ပန အာဟရိတွာ ဒဿေသိ။ တထာ သေသစေတနာသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ။ ဝီတိက္ကမကာလေ ဟိ ဝေရစေတနာ ဒုဿီလျံ နာမ။ တသ္မာ သာ ဝိရတိကာလေပိ သုသီလျဝသေန ဝုတ္တာ။ ဖဿာဒယော တံသမ္ပယုတ္တတ္တာ ဂဟိတာတိ။

ဣဒါနိ ဧတေသု သိက္ခာပဒေသု ဉာဏသမုတ္တေဇနတ္ထံ ဣမေသံ ပာဏာတိပါတာဒီနံ ဓမ္မတော, ကောဋ္ဌာသတော, အာရမ္မဏတော, ဝေဒနာတော, မူလတော, ကမ္မတော, သာဝဇ္ဇတော, ပယောဂတော စ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **'ဓမ္မတော'**တိ ပဉ္စပေတေ ပာဏာတိပါတာဒယော စေတနာဓမ္မာဝ ဟောန္တိ။ **'ကောဋ္ဌာသတော'** ပဉ္စပိ ကမ္မပထာ ဧဝ။

'အာရမ္မဏတော' ပာဏာတိပါတော ဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏော။ အဒိန္နာဒါနံ သတ္တာရမ္မဏံ ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏံ ဝါ။ မိစ္ဆာစာရော ဣတ္ထိပုရိသာရမ္မဏော။ မုသာဝါဒေါ သတ္တာရမ္မဏော ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏော ဝါ။ သုရာပါနံ သင်္ခါရာရမ္မဏံ။

'ဝေဒနာတော' ပာဏာတိပါတော ဒုက္ခဝေဒနော။ အဒိန္နာဒါနံ တိဝေဒနံ။ တဉ္ဟိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌဿ အဒိန္နံ အာဒိယတော သုခဝေဒနံ ဟောတိ, ဘီတကာလေ ဒုက္ခဝေဒနံ, မဇ္ဈတ္တဿ ဟုတွာ ဂဏှတော အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ။ မိစ္ဆာစာရော သုခဝေဒနော ဝါ အဒုက္ခမသုခဝေဒနော ဝါ။ မုသာဝါဒေါ အဒိန္နာဒါနံ ဝိယ တိဝေဒနော။ သုရာပါနံ သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနံ။

'မူလတော' ပာဏာတိပါတော ဒောသမောဟမူလော။ အဒိန္နာဒါနံ ကိဉ္စိကာလေ လောဘမောဟမူလံ, ကိဉ္စိကာလေ ဒောသမောဟမူလံ။ မိစ္ဆာစာရော လောဘမောဟမူလော။ မုသာဝါဒေါ ကိဉ္စိကာလေ လောဘမောဟမူလော, ကိဉ္စိကာလေ ဒောသမောဟမူလော။ သုရာပါနံ လောဘမောဟမူလံ။

‘ကမ္မတော’ မုသာတအော စေတ္တ ဝစီကမ္မံ။ သေသာ ကာယကမ္မမေဝ။

‘သာဝဇ္ဇတော’ ပာဏာတိပာတော အတ္ထိ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အတ္ထိ မဟာသာဝဇ္ဇော။ တထာ အဒိန္နာဒာနာဒီနိ။ တေသံ နာနာကရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတမေဝ။

အယံ ပန အပရော နယော – ကုန္ထကိပိလ္လိကဿ ဟိ ဝဓော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တတော မဟန္တတရဿ မဟာ သာဝဇ္ဇော; သောပိ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တတော မဟန္တတရာယ သကုဏိကာယ မဟာသာဝဇ္ဇော; တတော ဂောဓာယ, တတော သသကဿ, တတော မိဂဿ, တတော ဂဝယဿ, တတော အဿဿ, တတော ဟတ္ထိဿ ဝဓော မဟာ သာဝဇ္ဇော, တတောပိ ဒုဿီလမနုဿဿ , တတော ဂေါရူပသီလကမနုဿဿ, တတော သရဏဂတဿ, တတော ပဉ္စသိက္ခာပဒိကဿ, တတော သာမဏေရဿ, တတော ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခုနော , တတော သောတာပန္နဿ, တတော သကဒာဂါမိဿ, တတော အနာဂါမိဿ, တတော ခီဏာသဝဿ ဝဓော အတိမဟာသာဝဇ္ဇောယေဝ။

အဒိန္နာဒာနံ ဒုဿီလဿ သန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ, တတော ဂေါရူပသီလကဿ သန္တကေ မဟာသာဝဇ္ဇံ; တတော သရဏဂတဿ, တတော ပဉ္စသိက္ခာပဒိကဿ, တတော သာမဏေရဿ, တတော ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခုနော, တတော သောတာပန္နဿ, တတော သကဒာဂါမိဿ, တတော အနာဂါမိဿ သန္တကေ မဟာသာဝဇ္ဇံ, တတော ခီဏာသဝဿ သန္တကေ အတိမဟာသာဝဇ္ဇံယေဝ။

မိစ္ဆာစာရော ဒုဿီလာယ ဣတ္ထိယာ ဝီတိက္ကမေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တတော ဂေါရူပသီလကာယ မဟာသာဝဇ္ဇော; တတော သရဏဂတာယ, ပဉ္စသိက္ခာပဒိကာယ, သာမဏေရိယာ, ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခုနိယာ, သောတာပန္နာယ, သကဒာဂါမိနိယာ, တတော အနာဂါမိနိယာ ဝီတိက္ကမေ မဟာသာဝဇ္ဇော, ခီဏာသဝာယ ပန ဘိက္ခုနိယာ ဧကန္တမဟာသာဝဇ္ဇောဝ။

မုသာဝါဒော ကာကဏိကမတ္တဿ အတ္ထာယ မုသာကထနေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တတော အဍ္ဎမာသကဿ, မာသကဿ, ပဉ္စမာသကဿ, အဍ္ဎကဟာပဏဿ, ကဟာပဏဿ, တတော အနဂ္ဃနိယဘဏ္ဍဿ အတ္ထာယ မုသာ ကထနေ မဟာသာဝဇ္ဇော, မုသာ ကထေတွာ ပန သင်္ဃံ ဘိန္ဒန္တဿ ဧကန္တမဟာသာဝဇ္ဇောဝ။

သုရာပာနံ ပသတမတ္တဿ ပာနေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ, အဍ္ဎာဠ္ဟကမတ္တဿ ပာနေ မဟာသာဝဇ္ဇံ; ကာယစာလနသမတ္ထံ ပန ဗဟုံ ပိဝိတွာ ဂါမဃာတနိဂမဃာတကမ္မံ ကရောန္တဿ ဧကန္တမဟာသာဝဇ္ဇမေဝ။

ပာဏာတိပာတဉှိ ပတွာ ခီဏာသဝဿ ဝဓော မဟာသာဝဇ္ဇော; အဒိန္နာဒာနံ ပတွာ ခီဏာသဝသန္တကဿ ဟရဏံ, မိစ္ဆာစာရံ ပတွာ ခီဏာသဝာယ ဘိက္ခုနိယာ ဝီတိက္ကမနံ, မုသာဝါဒံ ပတွာ မုသာဝါဒေန သင်္ဃဘေဒော, သုရာပာနံ ပတွာ ကာယစာလနသမတ္ထံ ဗဟုံ ပိဝိတွာ ကမနိဂမဃာတနံ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ သဗ္ဗေဟိပိ ပနေတေဟိ မုသာဝါဒေန သင်္ဃဘေဒနမေဝ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ တဉှိ ကပ္ပံ နိရယေ ပာစနသမတ္ထံ မဟာကိဗ္ဗိသံ။

‘ပယောဂတော’တိ ပာဏာတိပာတော သာဟတ္ထိကောပိ ဟောတိ အာဏတ္တိကောပိ။ တထာ အဒိန္နာဒာနံ။ မိစ္ဆာစာရမုသာဝါဒသုရာပာနာနိ သာဟတ္ထိကာနေဝ။

ဧဝမေတ္ထ ပာဏာတိပာတာဒီနံ ဓမ္မာဒိဝသေန ဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီတိအာဒီနမ္ပိ ဓမ္မတော, ကောဋ္ဌာသတော, အာရမ္မဏတော, ဝေဒနာတော, မူလတော, ကမ္မတော, ခဏ္ဍတော, သမာဒါနတော, ပယောဂတော စ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **‘ဓမ္မတော’**တိ ပရိယာယသီလဝသေန ပဋိဟဋိယာ ပဉ္စ စေတနာဓမ္မာဝ။ **‘ကောဋ္ဌာသတော’**တိ ပဉ္စပိ ကမ္မပထာ ဝ။ **‘အာရမ္မဏတော’** တိ ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ ပရဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အတ္တနော ဝေရစေတနာ ယ ဝိရမတိ။ ဣတရာသုပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗာပိ ဟိ တော ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေရစေတနာ ဟိယေဝ ဝိရမန္တိ။ **‘ဝေဒနာတော’**တိ သဗ္ဗာပိ သုခဝေဒနာ ဝါ ဟောန္တိ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ ဝါ။ **‘မူလတော’**တိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ အလောဘအဒေါသအမောဟမူလာ ဟောန္တိ, ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တ

သ္သ အလောဘအဒေါသမူလာ ဟောန္တိ။ **‘ကမ္မတော’**တိ မုသာတအာ ဝေရမဏီယေဝေတ္တ ဝစီကမ္မံ; သေသာ ကာယကမ္မံ။ **‘ခဏ္ဍတော’** တိ ဂဟဋ္ဌာ ယံ ယံ ဝီတိက္ကမန္တိ, တံ တဒေဝ ခဏ္ဍံ ဟောတိ ဘိဇ္ဇတိ, အဝသေသံ န ဘိဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဂဟဋ္ဌာ ဟိ အနိယတ္ထသီလာ ဟောန္တိ, ယံ ယံ သက္ကောန္တိ တံ တဒေဝ ဂောပေန္တိ။ သာမဏေရာနံ ပန ဧကသ္မိံ ဝီတိက္ကမန္တေ သဗ္ဗာနိ ဘိဇ္ဇန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတာနိ, သေသသီလာနိပိ ဘိဇ္ဇန္တိယေဝ။ တေသံ ပန ဝီတိက္ကမော ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကော။ ‘ပုန ဧဝရူပံ န ကရိဿာမီ’တိ ဒဏ္ဍကမ္မေ ကတေ သီလံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ **‘သမာဒာနတော’**တိ သယမေဝ ‘ပဉ္စ သီလာနိ အဓိဋ္ဌဟာမီ’တိ အဓိဋ္ဌဟန္တေနပိ, ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ သမာဒိယန္တေနပိ သမာဒိဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ။ အညဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ‘ပဉ္စ သီလာနိ သမာဒိယာမီ’တိ သမာဒိယန္တေနပိ, ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ သမာဒိယန္တေနပိ သမာဒိန္နာနေဝ ဟောန္တိ။ **‘ပယောဂတော’** သဗ္ဗာနိပိ သာဟတ္ထိကပယောကနေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၇၁၂. ဣမာနိ ယာသံ သိက္ခာနံ ကောဋ္ဌာသဘာဝေန ဣမာနိ ပဉ္စ သိက္ခာပအာနိ ဝုတ္တာနိ, တာနိ ဒဿေတုံ **ကတမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ**တိ အယံ သိက္ခာတရော အာရဒ္ဓော။ တတ္ထ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ စတုဘူမကကုသလာ ဓမ္မာ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သိက္ခာ, တသ္မာ တေ ဒဿေတုံ **ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ (ဓ. သ. ၁) ဝုတ္တနယေနေဝ ဟဋ္ဌိ ဝိတ္ထာရေတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဓ ပန မုခမတ္တမေဝ ဒဿိတန္တိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၇၁၄. ပဉှာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ သိက္ခာပအာနံ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန ယာနိ သိက္ခာပအာနိ ဧတ္ထ သတ္တာရမ္မဏာနီတိ ဝုတ္တာနိ, တာနိ ယသ္မာ သတ္တောတိ သင်္ခံ ဂတေ သင်္ခါရေယေဝ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ, ယသ္မာ စ သဗ္ဗာနိပိ ဧတာနိ သမ္ပတ္တဝိရတိဝသေနေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, တသ္မာ ‘‘ပရိတ္တာရမ္မဏာ’’တိ စ ‘‘ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ’’တိ စ ဝုတ္တံ။ ယတော ပန ဝိရမတိ တဿ ဝတ္ထုနော အစ္စတ္တဗဟိဒ္ဓတ္တာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ဣမသ္မိံ ပန သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အဘိဓမ္မဘာဇနီယေပိ ပဉှာပုစ္ဆကေပိ လောကိယာနေဝ သိက္ခာပအာနိ ကထိတာနိ။ ဥဘောပိ ဟိ ဧတေ နယာ လောကိယတ္တာ ဧကပရိစ္ဆေအာ ဧဝ။ ဧဝမယံ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေါ ဒွေဝပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေါ

၁. သုတ္တန္တဘာဇနီယံ

၁. သင်္ဂဟဝါရဝဏ္ဏနာ

၇၁၈. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ **စတဿော** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **ပဋိသမ္ဘိဒါ** တိ ပဘေဒါ။ ယဿာ ပန ပဘေဒါ **အတ္ထေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ** တိအာဒိမာဟ, တသ္မာ န အညဿ ကဿစိ ပဘေဒါ, ဉာဏဿေဝ ပဘေဒါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ "စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ပဒေန စတ္တာရော ဉာဏပ္ပဘေဒါတိ အယမတ္ထော သင်္ဂဟိတော။ **အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ** တိ အတ္ထေ ပဋိသမ္ဘိဒါ; အတ္ထပ္ပဘေဒဿ သလ္လက္ခဏဝိဘာဝနာဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္ထံ အတ္ထေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏန္တိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဓမ္မပ္ပဘေဒဿ ဟိ သလ္လက္ခဏဝိဘာဝနာဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္ထံ ဓမ္မေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ **ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ** နာမ။ နိရုတ္တိပ္ပဘေဒဿ သလ္လက္ခဏဝိဘာဝနာဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္ထံ နိရုတ္တာဘိလာပေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ **နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ** နာမ။ ပဋိဘာနပ္ပဘေဒဿ သလ္လက္ခဏဝိဘာဝနာဝဝတ္ထာနကရဏသမတ္ထံ ပဋိဘာနေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ **ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ** နာမ။

ဣဒါနိ ယထာနိက္ခိတ္တာ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဘာဇေတွာ ဒဿေန္တော **အတ္ထေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္ထော** တိ သင်္ခေပတော ဟေတုဖလံ။ တဉှိ ဟေတုဝသေန အရဏီယံ ဂန္တဗ္ဗံ ပတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ အတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ။ ပဘေဒတော ပန ယံကိဉ္စိ ပစ္စယသမုပ္ပန္နံ, နိဗ္ဗာနံ, ဘာသိတတ္ထော, ဝိပါကော, ကိရိယာတိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အတ္ထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တံ အတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တသ္မိံ အတ္ထေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ **အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ**။

ဓမ္မော တိ သင်္ခေပတော ပစ္စယော။ သော ဟိ ယသ္မာ တံ တံ ဝိဒဟတိ ပဝတ္တေတိ စေဝ ပါပေတိ စ, တသ္မာ ဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ။ ပဘေဒတော ပန ယော ကောစိ ဖလနိဗ္ဗတ္တကော ဟေတု, အရိယမဂ္ဂေါ, ဘာသိတံ, ကုသလံ, အကုသလန္တိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဓမ္မောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တသ္မိံ ဓမ္မေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ **ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ**။

တတြ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏ န္တိ တသ္မိံ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ ယာ သဘာဝနိရုတ္တိ, တဿာ အဘိလာပေ တံ သဘာဝနိရုတ္တိံ သဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တသ္မိံ သဘာဝနိရုတ္တာဘိလာပေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ **နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ** ။ ဧဝမယံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ သဒ္ဒါရမ္မဏာ နာမ ဇာတာ, န ပညတ္တိအာရမ္မဏာ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ သဒ္ဒံ သုတွာ "အယံ သဘာဝနိရုတ္တိ, အယံ န သဘာဝနိရုတ္တီ"တိ ဇာနန္တိ။ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တော ဟိ "ဖဿော"တိ ဝုတ္တေ "အယံ သဘာဝနိရုတ္တီ"တိ ဇာနာတိ, "ဖဿာ"တိ ဝါ "ဖဿံ"န္တိ ဝါ ဝုတ္တေ ပန "အယံ န သဘာဝနိရုတ္တီ"တိ ဇာနာတိ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အညံ ပနေသ နာမအာချာတဥပသဂ္ဂဗျဉ္ဇနသဒ္ဒံ ဇာနာတိ န ဇာနာတီတိ? ယဒဂ္ဂေန သဒ္ဒံ သုတွာ "အယံ သဘာဝနိရုတ္တိ, အယံ န သဘာဝနိရုတ္တီ"တိ ဇာနာတိ, တဒဂ္ဂေန တမ္ပိ ဇာနိဿတီတိ။ တံ ပန နယိဒံ ပဋိသမ္ဘိဒါကိစ္စန္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒံ ဝတ္ထု ကထိတံ –

တိဿဒတ္တတ္ထေရော ကိရ ဗောဓိမဏ္ဍေ သုဝဏ္ဏသလာကံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာရသသု ဘာသာသု 'ကတရဘာသာယ ကထေမီ'တိ ပဝါရေသိ။ တံ ပန တေန အတ္တနော ဥဂ္ဂဟေ ဌတွာ ပဝါရိတံ, န ပဋိသမ္ဘိဒါယ ဌိတေန။ သော ဟိ မဟာပညတာယ တံ တံ ဘာသံ ကထာပေတွာ ကထာပေတွာ ဥဂ္ဂဏှိ; တတော ဥဂ္ဂဟေ ဌတွာ ဧဝံ ပဝါရေသိ။

ဘာသံ နာမ သတ္တာ ဥဂ္ဂဏှန္တီတိ ဝတွာ စ ပနေတ္ထ ဣဒံ ကထိတံ။ မာတာပိတရော ဟိ ဒဟရကာလေ ကုမာရကေ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ နိပဇ္ဇာပေတွာ တံ တံ ကထယမာနာ တာနိ တာနိ ကိစ္စာနိ ကရောန္တိ။ ဒာရကာ တေသံ တံ တံ ဘာသံ ဝဝတ္ထာပေန္တိ – ဣမိနာ ဣဒံ ဝုတ္တံ, ဣမိနာ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သဗ္ဗမ္ပိ ဘာသံ ဇာနန္တိ။ မာတာ ဒမိဠီ, ပိတာ အန္ဓကော။ တေသံ ဇာတော ဒါရကော သစေ မာတုကထံ ပဌမံ သုဏာတိ, ဒမိဠဘာသံ ဘာ

သိဿတိ; သစေ ပိတုကထံ ပဌမံ သုဏာတိ, အန္ဓကဘာသံ ဘာသိဿတိ။ ဥဘိန္နမ္ပိ ပန ကထံ အဿုဏန္တော မာဂဓ
ဘာသံ ဘာသိဿတိ။

ယောပိ အကာမကေ မဟာရညေ နိဗ္ဗတ္တော, တတ္ထ အညော ကထေန္တော နာမ နတ္ထိ, သောပိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ
ဝစနံ သမုဋ္ဌာပေန္တော မာဂဓဘာသမေဝ ဘာသိဿတိ။ နိရယေ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ, ပေတ္တိဝိသယေ, မနုဿလော
ကေ, ဒေဝလောကေတိ သဗ္ဗတ္ထ မာဂဓဘာသာဝ ဥဿန္နာ။ တတ္ထ သေသာ ဩဋ္ဋကိရာတအန္ဓကယောနကဒမိဠ
ဘာသာဒိကာ အဋ္ဌာရသ ဘာသာ ပရိဝတ္တန္တိ။ အယမေဝေကာ ယထာဘုစ္စဗြဟ္မဝေါဟာရအရိယဝေါဟာရသင်္ခါ
တာ မာဂဓဘာသာ န ပရိဝတ္တတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောပိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ တန္တိံ အာရောပေန္တော မာဂဓဘာသာယ ဧဝ အာ
ရောပေသိ။ ကသ္မာ? ဧဝဉှိ အတ္ထံ အာဟရိတုံ သုခံ ဟောတိ။ မာဂဓဘာသာယ ဟိ တန္တိံ အာရုဠှဿ ဗုဒ္ဓဝစနဿ
ပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တာနံ သောတပထာဂမနမေဝ ပပဉ္စော; သောတေ ပန သင်္ဃဋ္ဋိတမတ္တေယေဝ နယသတေန နယသဟ
ဿေန အတ္ထော ဥပဋ္ဌာတိ။ အညာယ ပန ဘာသာယ တန္တိံ အာရုဠှံ ပောထေတွာ ပောထေတွာ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ
ဟောတိ။ ဗဟုမ္ပိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပန ပုထုဇ္ဇနဿ ပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ အရိယသာဝကော နော ပဋိသမ္ဘိဒာပ္
ပတ္တော နာမ နတ္ထိ။

ဉာဏေသု ဉာဏန္တိ သဗ္ဗတ္ထကဉာဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ ပဋိဘာ
နပဋိသမ္ဘိဒာတိ။ ဣမာ ပန စတဿောပိ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဒွီသု ဌာနေသု ပဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဝိသဒာ
ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကတမေသု ဒွီသု? သေက္ခဘူမိယဉ္စ အသေက္ခဘူမိယဉ္စ။ တတ္ထ သာရိပုတ္တတ္ထေရသ္
သ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ မဟာကဿပတ္ထေရဿ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဿ မဟာကောဋ္ဌိတတ္
ထေရဿာတိ အသီတိယာပိ မဟာထေရာနံ ပဋိသမ္ဘိဒာ အသေက္ခဘူမိယံ ပဘေဒံ ဂတာ။ အာနန္ဒတ္ထေရဿ စိတ္တ
ဿ ဂဟပတိနော ဓမ္မိကဿ ဥပာသကဿ ဥပာလိဿ ဂဟပတိနော ခုဇ္ဇုတ္တရာယ ဥပာသိကာယာတိ ဧဝမာဒီနံ ပ
ဋိသမ္ဘိဒာ သေက္ခဘူမိယံ ပဘေဒံ ဂတာတိ ဣမာသု ဒွီသု ဘူမီသု ပဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ။

ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ ဟောန္တီတိ? အဓိဂမေန, ပရိယတ္တိယာ, သဝနေန, ပရိပုစ္ဆာယ,
ပုဗ္ဗယောဂေနာတိ။ တတ္ထ **'အဓိဂမော'** နာမ အရဟတ္တံ။ တဉှိ ပတ္တဿ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ ဟောန္တိ။ **'ပရိယတ္**
တိ' နာမ ဗုဒ္ဓဝစနံ။ တဉှိ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ ဟောန္တိ။ **'သဝနံ'** နာမ ဓမ္မဿဝနံ။ သက္ကစ္စဉ
ဟိ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ ဟောန္တိ။ **'ပရိပုစ္ဆာ'** နာမ အဋ္ဌကထာ။ ဥဂ္ဂဟိတပါဠိယာ အတ္ထံ ကထေန္
တဿ ဟိ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ ဟောန္တိ။ **'ပုဗ္ဗယောဂေ'** နာမ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရတာ, အတီတဘဝေ ဟရဏပစ္စာဟရဏ
နယေန ပရိဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနတာ; ပုဗ္ဗယောဂါဝစရဿ ဟိ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ အရဟတ္တပ္ပတ္
တိယာ ပုနဗ္ဗသုကုဋုမ္ဗိကပုတ္တဿ တိဿတ္ထေရဿ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ အဟေသုံ။ သော ကိရ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီ
ပေ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရတီရံ ဂန္တွာ ယောနကဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ
အာဂစ္ဆန္တော နာဝံ အဘိရုဟနတိတ္ထေ ဧကဿ ပဒေ ဥပ္ပန္နကင်္ခော ယောဇနသတမဂ္ဂံ နိဝတ္တိတွာ အာစရိယသ္
သ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကဿ ကုဋုမ္ဗိကဿ ပဉှံ ကထေသိ။ သော ပသီဒိတွာ သတသဟသ္
သဂ္ဃနိကံ ကမ္ဗလံ အဒါသိ။ သောပိ တံ အာဟရိတွာ အာစရိယဿ အဒါသိ။ ထေရော တသိယာ ကောဋ္ဋေတွာ နိသီဒ
နဋ္ဌာနေ ပရိဘဏ္ဍံ ကာရေသိ။ ကိမတ္ထာယာတိ? ပစ္ဆိမာယ ဇနတာယ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယာတိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟော
သိ – "အမှာကံ ဂတမဂ္ဂံ အာဝဇ္ဇေတွာ အနာဂတေ သဗြဟ္မစာရိနော ပဋိပတ္တိံ ပူရေတဗ္ဗံ မညိဿန္တီ"တိ။ တိ
ဿတ္ထေရောပိ အာစရိယဿ သန္တိကေ ကင်္ခံ ဆိန္ဒိတွာ ဇမ္ဗုကောလပဋ္ဋနေ ဩရုယှ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇ
နဝေလာယ တလိကဝိဟာရံ ပတွာ သမ္မဇ္ဇိ။ တဿ သမ္မဇ္ဇိတဋ္ဌာနံ ဒိသွာ 'ဣဒံ ဝီတရာဂဿ ဘိက္ခုနော သမ္မဋ္ဌ
ဋ္ဌာန'န္တိ ထေရဿ ဝီမံသနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆိံသု။ ထေရော ပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တတာယ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတေ ပဉှေ
ကထေသီတိ။

ပရိယတ္တိယာ ပန တိဿဒတ္တတ္ထေရဿ စေဝ နာဂသေနတ္ထေရဿ စ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ အဟေသုံ။ သ
က္ကစ္စဓမ္မဿဝနေန သုဓမ္မသာမဏေရဿ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဝိသဒာ အဟေသုံ။ သော ကိရ တလင်္ဂရတသီ ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရ
ဿ ဘာဂိနေယျော ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော မာတုလတ္ထေရဿ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ သု
ဏန္တောယေဝ တီဏိ ပိဋကာနိ ပဂုဏာနိ အကာသိ။ ဥဂ္ဂဟိတပါဠိယာ အတ္ထံ ကထေန္တဿ ပန တိဿဒတ္တတ္

ထေရဿ ဧဝ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိသဒါ အဟေသုံ။ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပန ပူရေတွာ ယာဝ အနုလောမံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အာဂတာနံ ဝိသဒဘာဝပ္ပတ္တပဋိသမ္ဘိဒါနံ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရာနံ အန္တော နတ္ထိ။

ဧတေသု ပန ကာရဏေသု ပရိယတ္တိ, သဝနံ, ပရိပုစ္ဆာတိ ဣမာနိ တီဏိ ပဘေဒဿေဝ ဗလဝကာရဏာနိ။ ပုဗ္ဗယောဂေါ အဓိဂမဿ ဗလဝပစ္စယော, ပဘေဒဿ ဟောတိ န ဟောတီတိ? ဟောတိ, န ပန တထာ။ ပရိယတ္တိသဝနပရိပုစ္ဆာ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဟောန္တု ဝါ မာ ဝါ, ပုဗ္ဗယောဂေန ပုဗ္ဗေ စေဝ ဧတရဟိ စ သင်္ခါရသမ္မသနံ ဝိနာ ပဋိသမ္ဘိဒါ နာမ နတ္ထိ။ ဣမေ ပန ဒွေပိ ဧကတော ဟုတွာ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဝိသဒါ ကရောန္တီတိ။

သင်္ဂဟဝါရဝဏ္ဏနာ။

၂. သစ္စဝါရာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၁၉. ဣဒါနိ ယေ သင်္ဂဟဝါရေ ပဉ္စ အတ္ထာ စ ဓမ္မာ စ သင်္ဂဟိတာ, တေသံ ပဘေဒဒဿနနယေန ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘဇိတုံ ပုန **စတဿော**တိအာဒိနာ နယေန ပဘေဒဝါရော အာရဒ္ဓော။ သော သစ္စဝါရဟေတုဝါရဓမ္မဝါရပစ္စယာကာရဝါရပရိယတ္တိဝါရဝသေန ပဉ္စဝိဓော။ တတ္ထ ပစ္စယသမုပ္ပန္နဿ ဒုက္ခသစ္စဿ ပစ္စယေန ပတ္တဗ္ဗဿ နိဗ္ဗာနဿ စ အတ္ထဘာဝံ, ဖလနိပ္ဖတ္တကဿ သမုဒယဿ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကဿ အရိယမဂ္ဂဿ စ ဓမ္မဘာဝဉ္စ ဒဿေတုံ **‘သစ္စဝါရော’** ဝုတ္တော။ ယဿ ကဿစိ ပန ဟေတုဖလနိပ္ဖတ္တကဿ ဟေတုနော ဓမ္မဘာဝံ, ဟေတုဖလဿ စ အတ္ထဘာဝံ ဒဿေတုံ **‘ဟေတုဝါရော’** ဝုတ္တော။ တတ္ထ စ ဟေတုဖလက္ကမဝသေန ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ပဉ္စမံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ယေ ပန ဓမ္မာ ယမှာ ယမှာ ရူပာရူပပ္ပဘေဒါ ဟေတုတော ဇာတာ, တေသံ အတ္ထဘာဝံ, တဿ တဿ စ ရူပာရူပဓမ္မပ္ပဘေဒဿ ဟေတုနော ဓမ္မဘာဝံ ဒဿေတုံ **‘ဓမ္မဝါရော’** ဝုတ္တော။ ဇရာမရဏာဒီနံ ပန အတ္ထဘာဝံ, ဇရာမရဏာဒိသမုဒယသင်္ခါတာနံ ဇာတိအာဒီနဉ္စ ဓမ္မဘာဝံ ဒဿေတုံ **‘ပစ္စယာကာရဝါရော’** ဝုတ္တော။ တထာ ပရိယတ္တိသင်္ခါတဿ တဿ တဿ ဘာသိတဿ ဓမ္မဘာဝံ, ဘာသိတသင်္ခါတေန ပစ္စယေန ပတ္တဗ္ဗဿ ဘာသိတတ္ထဿ စ အတ္ထဘာဝံ ဒဿေတုံ **‘ပရိယတ္တိဝါရော’** ဝုတ္တော။

တတ္ထ စ ယသ္မာ ဘာသိတံ ဉတွာ တဿတ္ထော ဉာယတိ, တသ္မာ ဘာသိတဘာသိတတ္ထက္ကမေန ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ပဉ္စမံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ပရိယတ္တိဓမ္မဿ စ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ “တတ္ထ ကတမာ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ ပုစ္ဆာပုဗ္ဗင်္ဂမော ပဋိနိဒ္ဒေသဝါရော ဝုတ္တော။ တတ္ထ သုတ္တန္တိအာဒီဟိ နဝဟိ အင်္ဂေဟိ နိပ္ပဒေသတော တန္တိ ဂဟိတာ။ အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော, အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထောတိ ဣမသ္မိမ္ပိ ဝါရေ ဘာသိတဝသေန နိပ္ပဒေသတော တန္တိ ဧဝ ဂဟိတာတိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၂. အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၇၂၅. တတ္ထ တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယာ။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ။ သာ ဟိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနံ မဂ္ဂဖလဉာဏာနံ ဝသေန လောကုတ္တရာပိ ဟောတိ။ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ကုသလာကုသလဝိပါကကိရိယာနံ ဝသေန စတူဟိ ဝါရေဟိ ဝိဘတ္တံ။ တတ္ထ ယတ္တကာနိ ဟေဋ္ဌာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ (ဓ. သ. ၁ အာဒယော) ကုသလစိတ္တာနိ ဝိဘတ္တာနိ, တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝသေန ဧကေကသ္မိံ စိတ္တနိဒ္ဒေသေ စတဿော စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အကုသလစိတ္တေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝိပါကကိရိယဝါရေသု ဝိပါကကိရိယာနံ အတ္ထေန သင်္ဂဟိတတ္တာ, ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒံ ဆဍ္ဍေတွာ, ဧကေကသ္မိံ ဝိပါကစိတ္တေ စ ကိရိယစိတ္တေ စ တိဿော တိဿောဝ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘတ္တာ။ ဣဓ ပန မုခမတ္တမေဝ ဒဿေတွာ သံခိတ္တာ။ သာ ဟေဋ္ဌာ အာဂတဝိတ္ထာရဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကသ္မာ ပန ယထာ ကုသလာကုသလဝါရေသု “တေသံ ဝိပါကေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓ “ယေသံ ဓမ္မာနံ ဣမေ ဝိပါကာ, တေသု ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ ဧဝံ န ဝုတ္တန္တိ? ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ။ ယဒိ ဧဝံ,

“တေသံ ဝိဟာနေ ဉာဏံ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ အယံ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါပိ ကြမေ န ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာတိ? နော န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? ဟေဋ္ဌာ ဝိဟာရကိရိယစိတ္တုပ္ပာဒဝသေန အဝုတ္တတ္တာ။ ကိရိယတရေ စ “ယေသံ ဓမ္မာနံ ကြမေ ကိရိယာ”တိ ဝစနမေဝ န ယုဇ္ဇတီတိ ဒ္ဝီသုပိ ကြမေသု တရေသု တိဿော တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘတ္တာ။

တတ္ထ **ယာယ နိရုတ္တိယာ တေသံ ဓမ္မာနံ ပညတ္တိ ဟောတိ** တိ ယာယ နိရုတ္တိယာ တေသံ ဖဿော ဟောတိ တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ “အယံ ဖဿော, အယံ ဝေဒနာ”တိ ဇဝံ ပညတ္တိ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏန္တိ** တသ္မိံ အတ္ထေ ဓမ္မေ စ ပဝတ္တမာနာယ တဿာ ဓမ္မနိရုတ္တိယာ သဘာဝပညတ္တိယာ အဘိလာပေ ဉာဏံ။ အဘိလာပသဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပန္နဉာဏမေဝ ကြဓာပိ ကထိတံ။ **ယေန ဉာဏေနာ**တိ ယေန ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏေန။ **တာနိ ဉာဏာနိ ဇာနာတီ**တိ ကြတရာနိ တီဏိ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနိ ဇာနာတိ။

ကြအာနိ ယထာ ယံ ဉာဏံ တာနိ ဉာဏာနိ ဇာနာတိ, တထာ တဿ တေသု ပဝတ္တိံ ဒဿေတုံ **ကြမာနိ ဉာဏာနိ ကြဒမတ္ထဇောတကာနီ**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကြဒမတ္ထဇောတကာနီ** တိ ကြမဿ အတ္ထဿ ဇောတကာနိ ပကာသကာနိ; ကြမံ နာမ အတ္ထံ ဇောတေန္တိ ပကာသေန္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ကြတိ ဉာဏေသု ဉာဏန္တိ** ကြမိနာ အာကာ ရေန ပဝတ္တံ တီသု ဉာဏေသု ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ နာမ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အယံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ ‘ကြမိဿာ ကြဒံ ကိစ္စံ, ကြမိဿာ ကြဒံ ကိစ္စ’န္တိ ကြတရာသံ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ ကိစ္စံ ဇာနာတိ, သယံ ပန တာသံ ကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဗဟုဿုတဓမ္မကထိကော ဝိယ အပ္ပဿုတဓမ္မကထိကဿ။ ဒွေ ဝ ကိရ ဘိက္ခူ။ ဧကော ဗဟုဿုတော, ဧကော အပ္ပဿုတော။ တေ ဧကတောဝ ဧကံ ဓမ္မကထာမဂ္ဂံ ဉဂ္ဂဏှိံသု။ တတ္ထ အပ္ပဿုတော သရသမ္ပန္နော အဟောသိ, ကြတရော မန္ဒဿရော။ တေသု အပ္ပဿုတော ဂ တဂတဋ္ဌာနေ အတ္တနော သရသမ္ပတ္တိယာ သကလပရိသံ ခောဘေတွာ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ဓမ္မံ သုဏမာနာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌမာန သာ ဟုတွာ – ‘ယထာ ဧသ ဓမ္မံ ကထေသိ, ဧကော တိပိဋကဓရော မညေ ဘဝိဿတီ’တိ ဝဒန္တိ။ ဗဟုဿုတဘိက္ခု ပန – ‘ဓမ္မသဝနေ ဇာနိဿထ အယံ တိပိဋကဓရော တ နော တ’တိ အာဟ။ သော ကိဉ္စာပိ ဧဝမာဟ, ယထာ ပန သကလပရိသံ ခောဘေတွာ ဓမ္မံ ကထေတုံ သက္ကောတိ, ဧဝမဿ ကထနသမတ္ထတာ နတ္ထိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ, ဗဟုဿုတော ဝိယ အပ္ပဿုတဿ, ကြတရာသံ ကိစ္စံ ဇာနာတိ, သယံ ပန တံ ကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇၄၆. ဇဝံ ကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါဒိဝသေန ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘဇိတွာ ကြအာနိ တာသံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘူတံ ခေတ္တံ ဒဿေတုံ ပုန **စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ကာမာဝစရကုသလတော စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသူ**တိ ကြဒံ သေက္ခာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တေသဥ္ဟိပိ ဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏကာ လေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ပဥ္စပ္ပကာရံ ဓမ္မံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တကုသလစိတ္တေသု ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ နိရုတ္တိပစ္စဝေက္ခဏကာလေ သဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ; ဉာဏံ ပစ္စဝေ က္ခဏကာလေ သဗ္ဗတ္ထကဉာဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါတိ။

ကိရိယတော စတူသူတိ ကြဒံ ပန အသေက္ခာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တေသဥ္ဟိ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ ဟေဋ္ဌာ ဝု တ္တံ ပဥ္စပ္ပကာရံ ဓမ္မံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တကိရိယစိတ္တေသု ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ နိရုတ္တိပစ္စဝေက္ခဏကာလေ သဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ; ဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ သ ဗ္ဗတ္ထကဉာဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါတိ။

အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဧတေသု စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီ တိ ကြဒံ ပန သေက္ခာသေက္ခာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ သေက္ ခာနံ အတ္ထပစ္စဝေက္ခဏကာလေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပဘေဒံ အတ္ထံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကုသလစိတ္တေသု အယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မဂ္ဂဖလကာလေ စ မဂ္ဂဖလေသု။ အသေက္ခဿ ပန အတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခဏကာ လေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပဘေဒမေဝ အတ္ထံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တကိရိယစိတ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇ

တိ, ဖလကာလေ စ ဥပရိမေ သာမညဖလေတိ။ ဧဝမေတာ သေက္ခာသေက္ခာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဣမာသု ဘူမီသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ
တိ ဘူမိဒဿနတ္ထံ အယံ နယော ဒဿိတောတိ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ။

၃. ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနာ

၇၄၇. ပဉှာပုစ္ဆကေ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ စတုန္နံ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ ကုသလာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏတ္တိကေသု ပန နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ သဒ္ဒမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ ပရိတ္တာရမ္မဏာ။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ကာမာဝစရဝိပါကကိရိယသင်္ခါတဿေဝ ပစ္စယသမုပ္ပန္နဿ အတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပရိတ္တာရမ္မဏာ; ဝုတ္တပ္ပဘေဒမေဝ ရူပါဝစရာရူပါဝစရံ အတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ; လောကုတ္တရဝိပါကတ္တဿေဝ ပရမတ္ထဉ္စ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ကာမာဝစရံ ကုသလဓမ္မံ အကုသလဓမ္မံ ပစ္စယဓမ္မဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပရိတ္တာရမ္မဏာ; ရူပါဝစရာရူပါဝစရံ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယဓမ္မဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ; လောကုတ္တရံ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယဓမ္မဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ ကာမာဝစရကုသလဝိပါကကိရိယဉာဏာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပရိတ္တာရမ္မဏာ; ရူပါဝစရာရူပါဝစရာနိ ကုသလဝိပါကကိရိယဉာဏာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တေသံ အာရမ္မဏာနိ ဝိဇာနန္တဿ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ; လောကုတ္တရာနိ ကုသလဝိပါကဉာဏာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ။

အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ သဟဇာတဟေတုဝသေန သိယာ မဂ္ဂဟေတုကာ, ဝီရိယဇေဋ္ဌိကာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ သိယာ မဂ္ဂါဓိပတိ, ဆန္ဒစိတ္တဇေဋ္ဌိကာယ နဝတ္တဗ္ဗာ, ဖလကာလေပိ နဝတ္တဗ္ဗာ ဧဝ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏာ, မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အာရမ္မဏာဓိပတိဝသေန မဂ္ဂါဓိပတိ။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏာ, မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ မဂ္ဂါဓိပတိ, သေသဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ ။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ သဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ။

အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ အတီတံ ဝိပါကတ္တံ ကိရိယတ္တံ ပစ္စယသမုပ္ပန္နဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အတီတာရမ္မဏာ, အနာဂတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနာဂတာရမ္မဏာ, ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ, လောကုတ္တရံ ပရမတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ အတီတံ ကုသလံ အကုသလံ ပစ္စယဓမ္မဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အတီတာရမ္မဏာ, အနာဂတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနာဂတာရမ္မဏာ, ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ အတီတံ ကုသလဉာဏံ ဝိပါကဉာဏံ ကိရိယဉာဏဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အတီတာရမ္မဏာ, အနာဂတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနာဂတာရမ္မဏာ, ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ။

နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ သဒ္ဒာရမ္မဏတ္တာ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ။ ဣတရာသု တီသု အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ အဇ္ဈတ္တံ ဝိပါကတ္တံ ကိရိယတ္တံ ပစ္စယသမုပ္ပန္နဉ္စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, ဗဟိဒ္ဓါ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ , ပရမတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ ဧဝ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ အဇ္ဈတ္တံ ကုသလာကုသလံ ပစ္စယဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, ဗဟိဒ္ဓါ ကုသလာကုသလံ ပစ္စယဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ကုသလာကုသလံ ပစ္စယဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ အဇ္ဈတ္တံ ကုသလဝိပါကကိရိယဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, ဗဟိဒ္ဓါ။ပေ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ကုသလဝိပါကကိရိယဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာတိ။

ဣဓာပိ တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယာ; အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယလောကုတ္တရာ။ ဣမသ္မိံ ဟိ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန တယောပိ နယာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကတ္တာ ဧကပရိစ္ဆေဒာဝ ကထိတာ။ တီ

သုပိ ဟိ တေသု တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယာ, အဋ္ဌပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယလောကုတ္တရာတိ။ ဧဝမယံ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေါပိ တေပရိဝဋ္ဋံ နီဟရိတွာဝ ဘာဇေတွာ ဒဿိတောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. ဉာဏဝိဘင်္ဂေါ

၁. ဧကကမာတိကာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၅၁. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ဉာဏဝိဘင်္ဂေ **ဧကဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထု** တိအာဒိနာ နယေန ပဌမံ ဧကဝိဓာဒီဟိ ဒသဝိဓပရိယောသာနေဟိ ဒသဟိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ မာတိကံ ဌပေတွာ တံ နိက္ခိတ္တပဋိပာဋိယာ ဝိဘဇိတုံ ပဉ္စဝိညာဏာ န ဟေတူတိအာဒိနာ နယေန ပဌမံ ...

တတ္ထ **ဧကဝိဓေနာ**တိ ဧကပ္ပကာရေန, ဧကကောဋ္ဌာသေန ဝါ။ **ဉာဏဝတ္ထူ** တိ ဧတ္ထ ပန ဉာဏဉ္စ တံ ဝတ္ထု စ နာနပ္ပကာရာနံ သမ္ပတ္တီနန္တိ ဉာဏဝတ္ထု; သြကာသဋ္ဌေန ဉာဏဿ ဝတ္ထူတိပိ ဉာဏဝတ္ထု။ ဣဓ ပန ပုရိမမေဝတ္ထံ ဂဟေတွာ ဉာဏဝတ္ထု ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဧကဝိဓပရိစ္ဆေဒာဝသာနေ ''ယာထာဝကဝတ္ထုဝိဘာဝနာ ပညာ – ဧဝံ ဧကဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထူ''တိ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စ ဝိညာဏာ**တိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ပဉ္စ။ **န ဟေတူ**တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁.၆) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သဗ္ဗေပတော ပနေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ တံ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဒုကမာတိကာဒိပဒေသုပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ တံ တတ္ထေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ နိက္ခေပပရိစ္ဆေဒမတ္တံ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဟိ ''န ဟေတု အဟေတုကာ''တိအာဒီဟိ တာဝ ဓမ္မသင်္ဂဟမာတိကာဝသေန, ''အနိစ္စာ ဇရာဘိဘူတာ''တိအာဒီဟိ အမာတိကာဝသေနာတိ သဗ္ဗေပတော ဒုဝိဓေဟိ ပဘေဒတော အဋ္ဌသတ္တတိယာ ပဒေဟိ **ဧကကမာတိကာ** နိက္ခိတ္တာ။

ဒုကာနုရူပေဟိ ပန ပဉ္စတိံသာယ ဒုကေဟိ **ဒုကမာတိကာ** နိက္ခိတ္တာ။

တိကာနုရူပေဟိ ''စိန္တာမယာ ပညာ''တိအာဒီဟိ စတူဟိ ဗာဟိရတ္တိကေဟိ, ''ဝိပာကာ ပညာ''တိအာဒီဟိ အနိယမိတပညာဝသေန ဝုတ္တေဟိ စုဒ္ဒသဟိ မာတိကာတိကေဟိ, ဝိတက္ကတ္တိကေ ပဌမပဒေန နိယမိတပညာဝသေန ဝုတ္တေဟိ တေရသဟိ, ဒုတိယပဒေန နိယမိတပညာဝသေန ဝုတ္တေဟိ သတ္တဟိ, တတိယပဒေန နိယမိတပညာဝသေန ဝုတ္တေဟိ ဒ္ွာဒသဟိ, ပီတိတ္တိကေ စ ပဌမပဒေန နိယမိတပညာဝသေန ဝုတ္တေဟိ တေရသဟိ, တထာ ဒုတိယပဒေန, တတိယပဒေန နိယမိတပညာဝသေန ဝုတ္တေဟိ ဒ္ွာဒသဟီတိ အဋ္ဌာသီတိယာ တိကေဟိ **တိကမာတိကာ** နိက္ခိတ္တာ။

စတုက္ကမာတိကာ ပန 'ကမ္မဿကတဉာဏ'န္တိအာဒီဟိ ဧကဝီသတိယာ စတုက္ကေဟိ, **ပဉ္စကမာတိကာ** ဒွီဟိ ပဉ္စကေဟိ, **ဆက္ကမာတိကာ** ဧကေန ဆက္ကေန, **သတ္တကမာတိကာ** ''သတ္တသတ္တတိ ဉာဏဝတ္ထူနီ''တိ ဧဝံ သဗ္ဗေပတော ဝုတ္တေဟိ ကောဒသဟိ သတ္တကေဟိ, **အဋ္ဌကမာတိကာ** ဧကေန အဋ္ဌကေန, **နဝကမာတိကာ** ဧကေန နဝကေန။

၁၀. ဒသကမာတိကာဝဏ္ဏနာ

၇၆၀. ဒသကမာတိကာ ''ဒသ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ''တိအာဒိနာ ဧကေနေဝ ဒသကေန နိက္ခိတ္တာ။ တတ္ထ **ဒသာ**တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **တထာဂတဿာ** တိ ယထာ ဝိပဿီအာဒယော ပုဗ္ဗကာ ဣသယော အာဂတာ တထာ အာဂတဿ; ယထာ စ တေ ဂတာ တထာ ဂတဿ။ **တထာဂတဗလာနီ**တိ အညေဟိ အသာဓာရဏာနိ တထာဂတဿေဝ ဗလာနိ; ယထာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဗလာနိ ပုညုဿယသမ္ပတ္တိယာ အာဂတာနိ တထာ အာဂတဗလာနီတိပိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဒုဝိဓံ တထာဂတဿ ဗလံ – ကာယဗလဉ္စ ဉာဏဗလဉ္စ။ တေသု ကာယဗလံ ဟတ္ထိကုလာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ပေါရာဏေဟိ –

> ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ၊ ပဏ္ဍရံ တမ္ဗပိင်္ဂလံ။
> ဂန္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ၊ ဥပေါသထဆဒ္ဒန္တိမေ ဒသာတိ။ –

ဣမာနိ ဟိ ဒသ ဟတ္ထိကုလာနိ။

တတ္ထ **'ကာဠာဝက'**န္တိ ပကတိဟတ္ထိကုလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ကာယဗလံ တံ ဧကဿ ကာဠာဝကဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ကာဠာဝကာနံ ဗလံ တံ ဧကဿ ဂင်္ဂေယျဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဂင်္ဂေယျာနံ တံ ဧကဿ ပဏ္ဍရဿ

သ။ ယံ ဒသန္နံ ပဏ္ဍရာနံ တံ ဧကေသ္သ တမ္ဗသ္သ။ ယံ ဒသန္နံ တမ္ဗာနံ တံ ဧကေသ္သ ပိင်္ဂလသ္သ။ ယံ ဒသန္နံ ပိင်္ဂလာနံ တံ ဧကေသ္သ ဂန္ဓဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ဂန္ဓဟတ္ထီနံ တံ ဧကေသ္သ မင်္ဂလသ္သ။ ယံ ဒသန္နံ မင်္ဂလာနံ တံ ဧကေသ္သ ဟေမဝတသ္သ။ ယံ ဒသန္နံ ဟေမဝတာနံ တံ ဧကေသ္သ ဥပေါသထသ္သ။ ယံ ဒသန္နံ ဥပေါသထာနံ တံ ဧကေသ္သ ဆဒ္ဒန္တသ္သ။ ယံ ဒသန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ တံ ဧကေသ္သ တထာဂတသ္သ။ နာရာယနသင်္ဃာတဗလန္တိပိ ဣဒမေဝ ဝုစ္စတိ။ တဒေတံ ပကတိဟတ္ထီနံ ဂဏနာယ ဟတ္ထိကောဋိသဟဿာနံ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသန္နံ ပုရိသကောဋိသဟဿာနံ ဗလံ ဟောတိ။ ဣဒံ တာဝ တထာဂတသ္သ **ကာယဗလံ**။

ဉာဏဗလံ ပန ဣဓ တာဝ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတမေဝ ဒသဗလဉာဏံ။ **မဟာသီဟနာဒေ** (မ. နိ. ၁.၁၄၆ အာဒယော) ဒသဗလဉာဏံ, စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ, အဋ္ဌသု ပရိသာသု အကမ္ပနဉာဏံ, စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ, ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ, **သံယုတ္တကေ** (သံ. နိ. ၂.၃၃-၃၄) အာဂတာနိ တေသတ္တတိ ဉာဏာနိ, သတ္တသတ္တတိ ဉာဏာနီတိ ဧဝံ အညာနိပိ အနေကာနိ ဉာဏသဟဿာနိ – ဧတံ **ဉာဏဗလံ** နာမ။ ဣဓာပိ ဉာဏဗလမေဝ အဓိပ္ပေတံ ဉာဏဉှိ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဥပတ္ထမ္ဘကဋ္ဌေန စ ဗလန္တိ ဝုတ္တံ။

ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တိ ယေဟိ ဒသဟိ ဉာဏဗလေဟိ ဥပေတော သမုပေတော။ **အာသဘံ ဌာနန္တိ** သေဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဥတ္တမဋ္ဌာနံ; အာသဘာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓာ, တေသံ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ အပိ စ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော; ဝဇသတဇေဋ္ဌကော ဝါ ဥသဘော, ဝဇသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော; သဗ္ဗဂဝသေဋ္ဌော သဗ္ဗပရိဿယသဟော သေတော ပါသာဒိကော မဟာဘာရဝဟော အသနိသတသဒ္ဒေဟိပိ အကမ္ပနီယော နိသဘော။ သော ဣဓ **ဥသဘော**တိ အဓိပ္ပေတော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ တဿ ပရိယာယဝစနံ။ ဥသဘဿ ဣဒန္တိ အာသဘံ။ **ဌာန**န္တိ စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနံ။ ဣဒံ ပန အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ။ ယထေဝ ဟိ နိသဘသင်္ခာတော ဥသဘော ဥသဘဗလေန သမန္နာဂတော စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ တထာဂတောပိ ဒသဟိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇပါဒေဟိ အဋ္ဌပရိသပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ သဒေဝကေ လောကေ ကေနစိ ပစ္စတ္ထိကေန ပစ္စာမိတ္တေန အကမ္ပိယော အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌမာနော စ တံ အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ဥပဂစ္ဆတိ, န ပစ္စက္ခာတိ, အတ္တနိ အာရောပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတီ''တိ။

ပရိသာသုတိ အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ **သီဟနာဒံ နဒတီ**တိ သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ နဒတိ, သီဟနာဒသဒိသံ တ နာဒံ နဒတိ။ အယမတ္ထော သီဟနာဒသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ယထာ ဝါ သီဟော သဟနတော စ ဟနနတော စ သီဟောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ တထာဂတော လောကဓမ္မာနံ သဟနတော ပရပ္ပဝါဒါနဉ္စ ဟနနတော သီဟောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တဿ သီဟဿ နာဒံ သီဟနာဒံ။ တတ္ထ ယထာ သီဟော သီဟဗလေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗတ္ထ ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော သီဟနာဒံ နဒတိ, ဧဝံ တထာဂတသီဟောပိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော အဋ္ဌသု ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော ''ဣတိ ရူပ''န္တိအာဒိနာ နယေန နာနာဝိဓဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတီ''တိ။

ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ တိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မ** န္တိ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ ဝိသုဒ္ဓံ။ စက္ကသဒ္ဒေါ စ ပနာယံ –

သမ္ပတ္တိယံ လက္ခဏေ စ, ရထင်္ဂေ ဣရိယာပထေ။
ဒါနေ ရတနဓမ္မူရ, စက္ကာဒီသု စ ဒိဿတိ။
ဓမ္မစက္ကေ ဣဓ မတော, တဉ္စ ဒွေဓာ ဝိဘာဝယေ။

''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကာနိ ယေဟိ သမန္နာဂတာနံ ဒေဝမနုဿာန''န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၁) ဟိ အယံ သမ္ပတ္တိယံ ဒိဿတိ။ ''ပါဒေသု ဇာတာနိ စက္ကာနိ ဇာတာနီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅) ဧတ္ထ လက္ခဏေ။ ''စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒ''န္တိ (ဓ. ပ. ၁) ဧတ္ထ ရထင်္ဂေ။ ''စတုစက္ကံ နဝဒွါရ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၉) ဧတ္ထ ဣရိယာပထေ။ ''ဒဒံ ဘုဉ္ဇ မာ စ ပမာဒေါ, စက္ကံ ပဝတ္တယ သဗ္ဗပါဏိန''န္တိ (ဇာ. ၁.၇.၁၄၉) ဧတ္ထ ဒါနေ။ ''ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုရဟောသီ''တိ ဧတ္ထ ရတနစက္ကေ။ ''မယာ ပဝတ္တိတံ စက္က''န္တိ (သု. နိ. ၅၆၂) ဧတ္ထ ဓမ္မစက္ကေ။ ''ဣစ္ဆာဟတဿ

ပေါသဿ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ”တိ (ဇာ. ၁.၁.၁၀၄; ၁.၅.၁၀၃) ဧတ္ထ ဥရစက္ကေ။ “ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေနာ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၆) ဧတ္ထ ပဟရဏစက္ကေ။ “အသနိဝိစက္က”န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၆၁; သံ. နိ. ၂.၁၆၂) ဧတ္ထ အသနိမဏ္ဍလေ။ ဣဓ ပနာယံ ဓမ္မစက္ကေ မတော။

တံ ပန ဓမ္မစက္ကံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ – ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စ ဒေသနာဉာဏဉ္စ။ တတ္ထ ပညာပဘာဝိတံ အတ္တနော အရိယဖလာဝဟံ ပဋိဝေဓဉာဏံ; ကရုဏာပဘာဝိတံ သာဝကာနံ အရိယဖလာဝဟံ ဒေသနာဉာဏံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ အဘိနိက္ခမနတော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ , ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ; တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ; ဒီပင်္ကရတော ပဋ္ဌာယ ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ , ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ ယာဝ အညာကောဏ္ဍညဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါ ပဝတ္တမာနံ, ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တံ နာမ။ တေသု ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ, ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ။ ဥဘယမ္ပိ ပနေတံ အညေဟိ အသာဓာရဏံ ဗုဒ္ဓါနံ ဩရသဉာဏံ။

ဣဒါနိ ယေဟိ ဒသဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ယာနိ အာဒိတော “ဒသ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ”တိ နိက္ခိတ္တာနိ, တာနိ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **ကတမာနိ ဒသ? ဣဓ တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဌာနဉ္စ ဌာနတော** တိ ကာရဏဉ္စ ကာရဏတော။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ တတ္ထ ဖလံ တိဋ္ဌတိ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ပဝတ္တတိ စ, တသ္မာ ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ဘဂဝါ “ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ ဟေတူ ပစ္စယာ ဥပ္ပါဒာယ တံ တံ ဌာန”န္တိ စ ‘ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ န ဟေတူ န ပစ္စယာ ဥပ္ပါဒာယ တံ တံ အဋ္ဌာန’န္တိ စ ပဇာနန္တော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ **ယမ္ပီ** တိ ယေန ဉာဏေန။ **ဣဒမ္ပိ တထာဂတဿာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏံ တထာဂတဿ **တထာဂတဗလံ** နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကမ္မသမာဒါနာနန္တိ သမာဒိယိတွာ ကတာနံ ကုသလာကုသလကမ္မာနံ; ကမ္မမေဝ ဝါ ကမ္မသမာဒါနံ။ **ဌာနသော ဟေတုသော**တိ ပစ္စယတော စေဝ ဟေတုတော စ။ တတ္ထ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂါ ဝိပါကဿ ဌာနံ, ကမ္မံ ဟေတု။

သဗ္ဗတ္ထ ဂါမိနိန္တိ သဗ္ဗဂတိဂါမိနိဉ္စ အဂတိဂါမိနိဉ္စ။ **ပဋိပဒ**န္တိ မဂ္ဂံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ ဗဟူသုပိ မနုဿေသု ဧကမေဝ ပါဏံ ဃာတေန္တေသု ‘ဣမဿ စေတနာ နိရယဂါမိနီ ဘဝိဿတိ, ဣမဿ တိရစ္ဆာနယောနိဂါမိနီ’တိ ဣမိနာ နယေန ဧကဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ ကုသလာကုသလစေတနာသင်္ခါတာနံ ပဋိပတ္တီနံ အဝိပရီတတော သဘာဝံ ပဇာနာတိ။

အနေကဓာတုန္တိ စက္ခုဓာတုအာဒီဟိ ကာမဓာတုအာဒီဟိ ဝါ ဓာတူဟိ ဗဟုဓာတုံ။ **နာနာဓာတု**န္တိ တာသံယေဝ ဓာတူနံ ဝိလက္ခဏတာယ နာနပ္ပကာရဓာတုံ။ **လောက**န္တိ ခန္ဓာယတနဓာတုလောကံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ တာသံ တာသံ ဓာတူနံ အဝိပရီတတော သဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။

နာနာဓိမုတ္တိကတန္တိ ဟီနာဒီဟိ အဓိမုတ္တီဟိ နာနာဓိမုတ္တိကဘာဝံ။

ပရသတ္တာနန္တိ ပဓာနသတ္တာနံ။ **ပရပုဂ္ဂလာန**န္တိ တတော ပရေသံ ဟီနသတ္တာနံ; ဧကတ္ထမေဝ ဝါ ဧတံ ပဒဒွယံ ဝေနေယျဝသေန ပန ဒွေဓာ ဝုတ္တံ။ **ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ**န္တိ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝဉ္စ အပရဘာဝဉ္စ ဝုဍ္ဎိဉ္စ ဟာနိဉ္စာတိ အတ္ထော။

ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနန္တိ ပဌမာဒီနံ စတုန္နံ ဈာနာနံ, “ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ”တိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဝိမောက္ခာနံ, သဝိတက္ကသဝိစာရာဒီနံ တိဏ္ဏံ သမာဓီနံ, ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိအာဒီနဉ္စ နဝန္နံ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တီနံ။ **သံကိလေသ**န္တိ ဟာနဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝေါဒာန**န္တိ ဝိသေသဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝုဋ္ဌာန** န္တိ ယေန ကာရဏေန ဈာနာဒီဟိ ဝုဋ္ဌဟန္တိ, တံ ကာရဏံ။

ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထသာနုဿတိ န္တိ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာနုဿရဏံ။

စုတူပပာတန္တိ စုတိဥ္စ ဥပပာတဥ္စ။

အာသဝက္ခယန္တိ ကာမာသဝါဒီနံ ခယသင်္ခါတံ အာသဝနိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ။

ဣမာနီတိ ယာနိ ဟေဋ္ဌာ ''ဒသ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ''တိ အဝေစ, ဣမာနိ တာနီတိ အပ္ပနံ ကရောတိ တိ။ ဧဝမေတ္ထ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ ဉတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ တထာဂတော ပဌမံယေဝ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏေန ဝေနေယျသတ္တ တာနံ အာသဝက္ခယာဓိဂမဿ စေဝ အနဓိဂမဿ စ ဌာနာဋ္ဌာနဘူတံ ကိလေသာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ, လောကိယ သမ္မာဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနဒဿနတော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာဘာဝဒဿနတော စ။ အထ နေသံ ကမ္မဝိပာကဉာဏေန ဝိပာကာဝရဏာ ဘာဝံ ပဿတိ , တိဟေတုကပဋိသန္ဓိဒဿနတော။ သဗ္ဗတ္ထဂါမိနီပဋိပဒါဉာဏေန ကမ္မာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ, အာ နန္တရိယကမ္မာဘာဝဒဿနတော။ ဧဝံ အနာဝရဏာနံ အနေကဓာတုနာနာဓာတုဉာဏေန အနုကူလဓမ္မဒေသနတ္ထံ စရိ ယာဝိသေသံ ပဿတိ, ဓာတုဝေမတ္တဒဿနတော။ အထ နေသံ နာနာဓိမုတ္တိကတာဉာဏေန အဓိမုတ္တိံ ပဿတိ, ပ ယောဂံ အနာဒိယိတွာပိ အဓိမုတ္တိဝသေန ဓမ္မဒေသနတ္ထံ။ အထေဝံ ဒိဋ္ဌာဓိမုတ္တီနံ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ဓမ္မံ ဒေ သေတုံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ပဿတိ, သဒ္ဓါဒီနံ တိက္ခမုဒုဘာဝဒဿန တော။ ဧဝံ ပရိညာတိန္ဒြိယပရောပရိယတ္တာပိ ပနေတေ သစေ ဒူရေ ဟောန္တိ, အထ ဈာနာဒိပရိညာဉာဏေန ဈာနာဒိသု ဝသီဘူတတ္တာ ဣဒ္ဓိဝိသေသေန ခိပ္ပံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဥပဂန္တွာ စ နေသံ ပုဗ္ဗေနိဝာသာနုဿတိဉာဏေန ပုဗ္ဗဇာတိဘာဝ နံ, ဒိဗ္ဗစက္ခာနုဘာဝတော ပတ္တဗ္ဗေန စေတောပရိယဉာဏေန သမ္ပတ္တိစိတ္တဝိသေသံ ပဿန္တော အာသဝက္ခယဉာ ဏာနုဘာဝေန အာသဝက္ခယကမိနိယာ ပဋိပဒာယ ဝိဂတသမ္မောဟတ္တာ အာသဝက္ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဣမာနိ ဒသဗလာနိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အယံ တာဝ မာတိကာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

(၁.) ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၆၁. ဣဒါနိ ယထာနိက္ခိတ္တာယ မာတိကာယ ''ပဉ္စဝိညာဏာ န ဟေတုမေဝ''တိအာဒိနာ နယေန အာရဒ္ဓေ နိဒ္ဒေ သဝါရေ **န ဟေတုမေဝ**တိ သာဓာရဏဟေတုပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသော။ တတ္ထ ''ဟေတုဟေတု, ပစ္စယဟေတု, ဥတ္တမဟေ တု, သာဓာရဏဟေတူတိ စတုဗ္ဗိဓော ဟေတူ''တိအာဒိနာ နယေန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ရူပကဏ္ဍေ ''သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ''တိအာဒီနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၉၄) ဝုတ္တမေဝ။ **အဟေတုကမေဝ**တိအာဒီသု ဗျဉ္ဇန သန္ဓိဝသေန မကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော; အဟေတုကာ ဧဝါတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစ ''ဟေတူ ဓ မ္မာ နဟေတူ ဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁) ဓမ္မကောဋ္ဌာသေသု ပဉ္စဝိညာဏာနိ ဟေတူ ဓမ္မာတိ ဝ သဟေ တုကာ ဓမ္မာတိ ဝ န ဟောန္တိ။ ဧကန္တေန ပန န ဟေတူယေဝ, အဟေတုကာ ယေဝါတိ ဣမာနိပိ နယေနေတ္ထ သဗ္ဗပ ဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဗျာကတမေဝ** တိ ပဒံ ဝိပာကာဗျာကတဝသေန ဝုတ္တံ။ **သာရမ္မဏမေဝ** တိ ဩ လုဗ္ဘာရမ္မဏဝသေန။ ပစ္စယာရမ္မဏံ ဩလုဗ္ဘာရမ္မဏန္တိ ဟိ ဒုဝိဓံ အာရမ္မဏံ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဩလုဗ္ဘာရမ္မ ဏမေဝ ဓုရံ, ပစ္စယာရမ္မဏမ္ပိ လဗ္ဘတိယေဝ။ **အစေတသိကမေဝ**တိ ပဒံ စိတ္တံ, ရူပံ, နိဗ္ဗာနန္တိ တီသု အစေတသိ ကေသု စိတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **နော အပရိယာပန္နမေဝ** တိ ဂတိပရိယာပန္နစုတိပရိယာပန္နသံသာရဝဋ္ဋဘာဝပရိ ယာပန္နဘာဝတော ပရိယာပန္နာ ဧဝ, နော အပရိယာပန္နာ။ လောကတော ဝဋ္ဋတော န နိယ္ယန္တီတိ **အနိယျာနိကာ** ။ **ဥ ပ္ပန္နံ မနောဝိညာဏဝိညေယျမေဝ**တိ ရူပကဏ္ဍေ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ပစ္စုပ္ပန္နာနေဝ ရူပာဒီနိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော အတီတာဒိဝိသယံ မနောဝိညာဏမ္ပိ ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတမေဝ ကတွာ ''ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျ''န္တိ (ဓ. သ. ၅၈၄) ဝုတ္တံ။ ပဉ္စဝိညာဏာ ပန ယသ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာပိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အာရမ္မဏာ န ဟောန္တိ, မနောဝိညာ ဏဿေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ''မနောဝိညာဏဝိညေယျမေဝ''တိ ဝုတ္တံ။ **အနိစ္စမေဝ**တိ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိ စ္စာယေဝ။ **ဇရာဘိဘူတမေဝ**တိ ဇရာယ အဘိဘူတတ္တာ ဇရာဘိဘူတာ ဧဝ။

၇၆၂. **ဥပ္ပန္နဝတ္ထုကာ ဥပ္ပန္နာရမ္မဏာ** တိ အနာဂတပဋိက္ခေပေါ။ န ဟိ တေ အနာဂတေသု ဝတ္ထာရမ္မဏေသု ဥ ပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ပုရေဇာတဝတ္ထုကာ ပုရေဇာတာရမ္မဏာ တိ သဟုပ္ပတ္တိပဋိက္ခေပေါ။ န ဟိ တေ သဟုပ္ပန္နံ ဝတ္ထုံ ဝါ အာရမ္မဏံ ဝါ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ သယံ ပန ပစ္ဆာဇာတာ ဟုတွာ ပုရေဇာတေသု ဝတ္ထာရမ္မဏေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကာ တိ အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ တာနိ ဟိ အဇ္ဈတ္တိကေ ပဉ္စ ပသာဒေ ဝတ္ထုံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဗာဟိရာရမ္မဏာ** တိ ဗာဟိရရူပာဒိအာရမ္မဏာ။ တတ္ထ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ပဉ္စဝိညာဏာ ဟိ ပသာဒဝတ္ထုကတ္တာ အဇ္ဈတ္တိကာ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကာ, မနောဝိညာဏံ ဟဒယရူပံ ဝတ္ထုံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ အဇ္ဈတ္တိကံ ဗာဟိရဝတ္ထုကံ, ပဉ္စဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ တယော ခန္ဓာ ဗာဟိရာ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကာ , မနောဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ တယော ခန္ဓာ ဟဒယရူပံ ဝတ္ထုံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ ဗာဟိရာ ဗာဟိရဝတ္ထုကာ။

အသမ္ဘိန္နဝတ္ထုကာ တိ အနိရုဒ္ဓဝတ္ထုကာ။ န ဟိ တေ နိရုဒ္ဓံ အတီတံ ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **အသမ္ဘိန္နာရမ္မဏတာယ**ပိ ဧသေဝ နယော။

အညံ စက္ခုဝိညာဏဿ ဝတ္ထု စ အာရမ္မဏဉ္စ တိအာဒီသု စက္ခုဝိညာဏဿ ဟိ အညံ ဝတ္ထု, အညံ အာရမ္မဏံ။ အညံ သောတဝိညာဏာဒီနံ။ စက္ခုဝိညာဏံ သောတပသာဒာဒီသု အညတရံ ဝတ္ထုံ, သဒ္ဒါဒီသု ဝါ အညတရံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကပ္ပေတော ကပ္ပံ ဂန္တွာပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ; စက္ခုပသာဒမေဝ ပန ဝတ္ထုံ ကတွာ ရူပဉ္စ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမဿ ဝတ္ထုပိ ဒွါရမ္ပိ အာရမ္မဏမ္ပိ နိဗဒ္ဓံ, အညံ ဝတ္ထုံ ဝါ ဒွါရံ ဝါ အာရမ္မဏံ ဝါ န သင်္ကမတိ, နိဗဒ္ဓဝတ္ထု နိဗဒ္ဓဒွါရံ နိဗဒ္ဓာရမ္မဏမေဝ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **သောတဝိညာဏာဒီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။

၇၆၃. န အညမညဿ ဂေါစရဝိသယံ ပစ္စနုဘောန္တီ တိ ဧတ္ထ အညမညဿ စက္ခု သောတဿ, သောတံ ဝါ စက္ခုဿာတိ ဧဝံ ဧကော ဧကဿ ဂေါစရဝိသယံ န ပစ္စနုဘောတီတိ အတ္ထော။ သစေ ဟိ နီလာဒိဘေဒံ ရူပာရမ္မဏံ သမောဓာနေတွာ သောတိန္ဒြိယဿ ဥပနေယျ 'ဣင်္ဃ တာဝ နံ ဝဝတ္ထာပေဟိ ဝိဘာဝေဟိ – ကိံ နာမေတံ အာရမ္မဏ'န္တိ, စက္ခုဝိညာဏံ ဝိနာပိ မုခေန အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အရေ အန္ဓဗာလ, ဝဿသတမ္ပိ ဝဿသဟဿမ္ပိ ပရိဓာဝမာနော အညတြ မယာ ကုဟိံ ဧတဿ ဇာနနကံ လဘိဿသိ; အာဟရ နံ စက္ခုပသာဒေ ဥပနေဟိ; အဟမေတံ အာရမ္မဏံ ဇာနိဿာမိ – ယဒိ ဝါ နီလံ ယဒိ ဝါ ပီတကံ။ န ဟိ ဧသော အညဿ ဝိသယော; မယှမေဝေသော ဝိသယော'တိ။ သေသဝိညာဏေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတေ အညမညဿ ဂေါစရဝိသယံ န ပစ္စနုဘောန္တိ နာမ။

၇၆၄. သမန္နာဟရန္တဿာ တိ အာဝဇ္ဇနေနေဝ သမန္နာဟရန္တဿ။

မနသိကရောန္တဿာ တိ အာဝဇ္ဇနေနေဝ မနသိကရောန္တဿ။ ဧတာနိ ဟိ စိတ္တာနိ အာဝဇ္ဇနေန သမန္နာဟဋကာလေ မနသိကတကာလေယေဝ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

န အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ တိ အညေန ဝိညာဏေန အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ နိရန္တရာဝ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧတေန တေသံ အနန္တရတာ ပဋိက္ခိတ္တာ။

၇၆၅. န အပုဗ္ဗံ အစရိမ န္တိ ဧတေန သဗ္ဗေသမ္ပိ သဟုပ္ပတ္တိ ပဋိက္ခိတ္တာ။ **န အညမညဿ သမနန္တရာ** တိ ဧတေန သမနန္တရတာ ပဋိက္ခိတ္တာ။

၇၆၆. အာဝဋ္ဋနာ ဝါ တိအာဒီနိ စတ္တာရိပိ အာဝဇ္ဇနဿေဝ နာမာနိ။ တဉှိ ဘဝင်္ဂဿ အာဝဋ္ဋနတော **အာဝဋ္ဋနာ,** တဿေဝ အာဘုဇနတော **အာဘောဂေါ,** ရူပါဒီနံ သမန္နာဟရဏတော **သမန္နာဟာရော,** တေသံယေဝ မနသိကရဏတော **မနသိကာရော**တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝမေတ္ထ သင်္ခေပတော ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဌတွာ အာဝဇ္ဇနာဒိကိစ္စံ ကာတုံ သမတ္ထဘာဝေါ ပဋိက္ခိတ္တော။

န ကဉ္စိ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇာနာတီ တိ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ"တိ (ဓ. ပ. ၁-၂) ဧဝံ ဝုတ္တံ ဧကမ္ပိ ကုသလံ ဝါ အကုသလံ ဝါ န ပဋိဝိဇာနာတိ။

အညတ္ထ အဘိနိဟတမတ္တာ တိ ဌပေတွာ ရူပာဒီနံ အဘိနိဟတမတ္တံ။ ကြ္ထံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သုပဏ္ဍိတောပိ ပုရိသော, ဌပေတွာ အာပာထဂတာနိ ရူပာဒီနိ, အညံ ကုသလာကုသလေသု ဧကမ္ပိ ပဋ္ဌပိဝိညာဏေဟိ န ပဋိဝိဇာနာတိ။ စက္ခုဝိညာဏံ ပနေတ္ထ ဒဿနမတ္တမေဝ ဟောတိ။ သောတဝိညာဏာဒီနိ သဝနဃာယနသာယနဖုသနမတ္တာနေဝ။ ဒဿနာဒိမတ္တတော ပန မုတ္တာ အညာ ဧတေသံ ကုသလာဒိပဋိဝိညတ္တိ နာမ နတ္ထိ။

မနောဓာတုယာပီတိ သမ္ပဋိစ္ဆနမနောဓာတုယာပိ။ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော စေတ္ထ ပိကာရော။ တသ္မာ မနောဓာတုယာပိ တတော ပရာဟိ မနောဝိညာဏဓာတူဟိပီတိ သဗ္ဗေဟိပိ ပဉ္စဒွါရိကဝိညာဏေဟိ န ကဉ္စိ ကုသလာကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇာနာတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

န ကဉ္စိ ဣရိယာပထံ ကပ္ပေတီ တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ န ဟိ ပဉ္စဒွါရိကဝိညာဏေဟိ ဂမနာဒီသု ကဉ္စိ ဣရိယာပထံ ကပ္ပေတိ, န ကာယကမ္မံ န ဝစီကမ္မံ ပဋ္ဌပေတိ, န ကုသလာကုသလံ ဓမ္မံ သမာဒိယတိ, န သမာဓိံ သမာပဇ္ဇတိ လောကိယံ ဝါ လောကုတ္တရံ ဝါ, န သမာဓိတော ဝုဋ္ဌာတိ လောကိယာ ဝါ လောကုတ္တရာ ဝါ, န ဘဝတော စဝတိ, န ဘဝန္တရေ ဥပပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗမ္ပိ ဟေတံ ကုသလာကုသလဓမ္မပဋိဝိဇာနနာဒိဝစနပရိယောသာနံ ကိစ္စံ မနောဒွါရိကစိတ္တေနေဝ ဟောတိ, န ပဉ္စဒွါရိကေနာတိ သဗ္ဗဿာပေတဿ ကိစ္စဿ ကရဏေ သဟဇဝနကာနိ ဝီထိစိတ္တာနိ ပဋိက္ခိတ္တာနိ။ ယထာ စေတေသံ ဧတာနိ ကိစ္စာနိ နတ္ထိ, ဧဝံ နိယာမောက္ကမနာဒီနိပိ။ န ဟိ ပဉ္စဒွါရိကဇဝနေန မိစ္ဆတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ, န သမ္မတ္တနိယာမံ; န စေတံ ဇဝနံ နာမဂောတ္တမာရဗ္ဘ ဇဝတိ, န ကသိဏာဒိပဏ္ဏတ္တိံ; န လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာဝသေန ပဝတ္တတိ, န ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဗလဝဝိပဿနာဝသေန; န ရူပာရူပဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဇဝတိ, န နိဗ္ဗာနံ; န စေတေန သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အဘိညာဉာဏံ, န သာဝကပါရမီဉာဏံ, န ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ, န သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ သဗ္ဗောပိ ပနေသ ပဘေဒော မနောဒွါရိကဇဝနေယေဝ လဗ္ဘတိ။

န သုပတိ န ပဋိဗုဇ္ဈတိ န သုပိနံ ပဿတီ တိ သဗ္ဗေနာပိ စ ပဉ္စဒွါရိကစိတ္တေန နေဝ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမတိ, န နိဒ္ဒါယတိ, န ပဋိဗုဇ္ဈတိ, န ကိဉ္စိ သုပိနံ ပဿတီတိ ဧဝမေသု တီသု ဌာနေသု သဟ ဇဝနေန ဝီထိစိတ္တံ ပဋိက္ခိတ္တံ။

နိဒ္ဒါယန္တဿ ဟိ မဟာဝဋ္ဋိံ ဇာလေတွာ ဒီပေ စက္ခုသမီပေ ဥပနီတေ ပဌမံ စက္ခုဒွါရိကံ အာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ န အာဝဋ္ဋေတိ, မနောဒွါရိကမေဝ အာဝဋ္ဋေတိ။ အထ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဒုတိယဝါရေ စက္ခုဒွါရိကံ အာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတိ။ တတော စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဇဝနပရိယောသာနာနိ ပဝတ္တန္တိ။ တဒနန္တရံ ဘဝင်္ဂံ ပဝတ္တတိ။ တတိယဝါရေ မနောဒွါရိကအာဝဇ္ဇနေန ဘဝင်္ဂေ အာဝဋ္ဋိတေ မနောဒွါရိကဇဝနံ ဇဝတိ။ တေန စိတ္တေန ဉတွာ 'ကိံ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အာလောကော'တိ ဇာနာတိ။

တထာ နိဒ္ဒါယန္တဿ ကဏ္ဏသမီပေ တူရိယေသု ပဂ္ဂဟိတေသု, ဃာနသမီပေ သုဂန္ဓေသု ဝါ ဒုဂ္ဂန္ဓေသု ဝါ ပုပ္ဖေသု ဥပနီတေသု, မုခေ သပ္ပိမှိ ဝါ ဖာဏိတေ ဝါ ပက္ခိတ္တေ, ပိဋ္ဌိယံ ဟတ္ထေန ပဟာရေ ဒိန္နေ ပဌမံ သောတဒွါရိကာဒီနိ အာဝဇ္ဇနာနိ ဘဝင်္ဂံ န အာဝဋ္ဋေန္တိ, မနောဒွါရိကမေဝ အာဝဋ္ဋေတိ။ အထ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဒုတိယဝါရေ သောတဒွါရိကာဒီနိ အာဝဇ္ဇနာနိ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေန္တိ။ တတော သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏာဒီနိ ဇဝနပရိယောသာနာနိ ပဝတ္တန္တိ။ တဒနန္တရံ ဘဝင်္ဂံ ပဝတ္တတိ။ တတိယဝါရေ မနောဒွါရိကအာဝဇ္ဇနေန ဘဝင်္ဂေ အာဝဋ္ဋိတေ မနောဒွါရိကဇဝနံ ဇဝတိ။ တေန စိတ္တေန ဉတွာ 'ကိံ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သဒ္ဒော – သင်္ခသဒ္ဒော, ဘေရိသဒ္ဒော'တိ ဝါ 'ကိံ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဂန္ဓော – မူလဂန္ဓော, သာရဂန္ဓော'တိ ဝါ 'ကိံ ဣဒံ မယှံ မုခေ ပက္ခိတ္တရသံ – သပ္ပီတိ ဝါ ဖာဏိတ'န္တိ ဝါ 'ကေနမှိ ပိဋ္ဌိယံ ပဟတော, အတိထဒ္ဓော မေ ပဟာရော'တိ ဝါ ဝတ္တာရော ဟောန္တိ။ ဧဝံ မနောဒွါရိကဇဝနေနေဝ ပဋိဗုဇ္ဈတိ, န ပဉ္စဒွါရိကေန။ သုပိနမ္ပိ တေနေဝ ပဿတိ, န ပဉ္စဒွါရိကေန။

တဉ္စ ပနေတံ သုပိနံ ပဿန္တော စတူဟိ ကာရဏေဟိ ပဿတိ – ဓာတုက္ခောဘတော ဝါ အနုဘူတပုဗ္ဗတော ဝါ ဒေဝတောပသံဟာရတော ဝါ ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော ဝါတိ။ တတ္ထ ပိတ္တာဒီနံ ခောဘကရဏပစ္စယယောဂေန ခုဘိတဓာတုကော **'ဓာတုက္ခောဘတော'** သုပိနံ ပဿတိ။ ပဿန္တော စ နာနာဝိဓံ သုပိနံ ပဿတိ – ပဗ္ဗတာ ပတန္တော ဝိယ, အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ဝိယ, ဝါဠမိဂဟတ္ထိစောရာဒီဟိ အနုဗဒ္ဓော ဝိယ စ ဟောတိ။ **'အနုဘူတပုဗ္ဗတော'** ပဿန္တ

တော ပုဗ္ဗေ အနုဘူတပုဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ ပဿတိ။ **‘ဒေဝတောပသံဟာရတော’** ပဿန္တဿ ဒေဝတာ အတ္တကာမ တာယ တ အနတ္ထကာမတာယ တ အတ္ထာယ တ အနတ္ထာယ တ နာနာဝိဓာနိ အာရမ္မဏာနိ ဥပသံဟရန္တိ။ သော တာ သံ ဒေဝတာနံ အာနုဘာဝေန တာနိ အာရမ္မဏာနိ ပဿတိ။ **ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော** ပဿန္တော ပုညာပုညဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇိတု ကာမဿ အတ္ထဿ တ အနတ္ထဿ တ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘူတံ သုပိနံ ပဿတိ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိယ ပုတ္တပဋိလာ ဘနိမိတ္တံ, ဗောဓိသတ္တော ဝိယ ပဉ္စ မဟာသုပိနေ (အ. နိ. ၅.၁၉၆), ကောသလရာဇာ ဝိယ စ သောဠသ သုပိနေတိ (ဇာ. ၁.၁.၄၁)။

တတ္ထ ယံ ဓာတုက္ခောဘတော အနုဘူတပုဗ္ဗတော စ သုပိနံ ပဿတိ, န တံ သစ္စံ ဟောတိ။ ယံ ဒေဝတောပသံဟာ ရတော ပဿတိ, တံ သစ္စံ တ ဟောတိ အလိကံ တ။ ကုဒ္ဓာ ဟိ ဒေဝတာ ဥပာယေန ဝိနာသေတုကာမာ ဝိပရီတမ္ပိ ကတွ တ ဒဿေန္တိ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ရောဟဏေ ကိရ နာဂမဟာဝိဟာရေ မဟာထေရော ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနပလောကေတွတဝ ဇော် နာဂရုက္ခံ ဆိန္ဒာပေသိ။ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ထေရဿ ကုဒ္ဓာ ပဌမမေဝ နံ ပလောဘေတွတ ပစ္ဆာ ‘ဣ တော တေ သတ္တဒိဝသမတ္တကေ ဥပဋ္ဌာကော ရာဇာ မရိဿတီ’တိ သုပိနေ အာရောစေသိ။ ထေရော နံ ကထံ အာဟရိတွ တ ရာဇောရောဓာနံ အာစိက္ခိ။ တာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိံသု။ ရာဇာ ‘ကိံ ဧတ’န္တိ ပုစ္ဆိ။ တာ ‘ဧဝံ ထေရေန ဝုတ္တ’န္တိ အာရောစယိံသု။ ရာဇာ ဒိဝသေ ဂဏာပေတွတ သတ္တာဟေ ဝီတိဝတ္တေ ကုဇ္ဈိတွတ ထေရဿ ဟတ္ထပ ဒေ ဆိန္ဒာပေသိ။

ယံ ပန ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော ပဿတိ တံ ဧကန္တသစ္စမေဝ ဟောတိ။ ဧတေသဉ္စ စတုန္နံ မူလကာရဏာနံ သံသဂ္ဂဘေဒ တောပိ သုပိနဘေဒော ဟောတိယေဝ။ တဉ္စ ပနေတံ စတုဗ္ဗိဓံ သုပိနံ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာဝ ပဿန္တိ အပ္ပဟီနဝိပလ္လာ သတ္တာ; အသေက္ခာ န ပဿန္တိ ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ။

ကိံ ပန တံ ပဿန္တော သုတ္တော ပဿတိ, ပဋိဗုဒ္ဓေါ? ဥဒါဟု နေဝ သုတ္တော ပဿတိ န ပဋိဗုဒ္ဓေါတိ? ကိဉ္စေ တ္ထ ယဒိ တာဝ သုတ္တော ပဿတိ, အဘိဓမ္မဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ။ ဘဝင်္ဂစိတ္တေန ဟိ သုပတိ။ တဉ္စ ရူပနိမိတ္တာ ဒိအာရမ္မဏံ ရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တံ တ န ဟောတိ။ သုပိနံ ပဿန္တဿ စ ဤဒိသာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အထ ပဋိ ဗုဒ္ဓေါ ပဿတိ, ဝိနယဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ။ ယဉ္ဟိ ပဋိဗုဒ္ဓေါ ပဿတိ, တံ သဗ္ဗောဟာရိကစိတ္တေန ပဿတိ။ သဗ္ဗ ဗောဟာရိကစိတ္တေန စ ကတေ ဝီတိက္ကမေ အနာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ သုပိနံ ပဿန္တေန ပန ကတေ ဝီတိက္ကမေ ဧက န္တံ အနာပတ္တိ ဧဝ။ အထ နေဝ သုတ္တော န ပဋိဗုဒ္ဓေါ ပဿတိ, န သုပိနံ နာမ ပဿတိ။ ဧဝဉ္ဟိ သတိ သုပိနဿ အ ဘာဝေါဝ အာပဇ္ဇတိ? န အဘာဝေါ ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ကပိမိဒ္ဓပရေတော ပဿတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ – ‘‘ကပိမိဒ္ဓပရေ တော ခေါ, မဟာရာဇ, သုပိနံ ပဿတီ’’တိ (မိ. ပ. ၅.၃.၅)။ **‘ကပိမိဒ္ဓပရေတော’**တိ မက္ကဋနိဒ္ဒာယ ယုတ္တော။ ယထာ ဟိ မက္ကဋဿ နိဒ္ဒါ လဟုပရိဝတ္တာ ဟောတိ, ဧဝံ ယာ နိဒ္ဒါ ပုနပ္ပုနံ ကုသလာဒိစိတ္တတေကိဏ္ဏတ္တာ လဟုပရိဝ တ္တာ; ယဿာ ပဝတ္တိယံ ပုနပ္ပုနံ ဘဝင်္ဂတော ဥတ္တရဏံ ဟောတိ, တာယ ယုတ္တော သုပိနံ ပဿတိ။ တေနာယံ သုပိ နော ကုသလောပိ ဟောတိ အကုသလောပိ အဗျာကတောပိ ဥ၈ဖ။ တတ္ထ သုပိနန္တေ စေတိယဝန္ဒနဓမ္မဿဝနဓမ္မ ဒေသနာဒီနိ ကရောန္တဿ ကုသလော, ပာဏာတိပာတာဒီနိ ကရောန္တဿ အကုသလော, ဒွီဟိ အန္တေဟိ မုတ္တော အာဝဇ္ဇနတဒါရမ္မဏက္ခဏေ အဗျာကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုပိနေနေဝ ‘ဒိဋ္ဌံ ဝိယ မေ, သုတံ ဝိယ မေ’တိ ကထန ကာလေပိ အဗျာကတောယေဝ။

ကိံ ပန သုပိနေ ကတံ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ သဝိပာကံ အဝိပာကန္တိ? သဝိပာကံ; ဒုဗ္ဗလတ္တာ ပန ပဋိသန္ဓိံ အာ ကမိတုံ န သက္ကောတိ, ဒိန္နာယ အညကမ္မေန ပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တေ ဝေဒနီယံ ဟောတိ။

ဧဝံ ယာထာဝကဝတ္ထုဝိဘာဝနာ ပညာတိ ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ န ဟေတုဝဉ္စော ယာထာဝဉ္စော။ တံ ယာထာဝဉ္စံ ဝတ္ ထုံ ဝိဘာဝေတီတိ ယာထာဝကဝတ္ထုဝိဘာဝနာ။ တထာ ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ အဟေတုကဉ္စော, ဇရာဘိဘူတဉ္စော, နု သုပိနံ ပဿနဉ္စော, ယာထာဝဉ္စော။ တံ ယာထာဝဉ္စံ ဝတ္ထုံ ဝိဘာဝေတီတိ ယာထာဝကဝတ္ထုဝိဘာဝနာ။ ဣတိ ယာ ဟေဋ္ဌာ ‘‘ယာထာဝကဝတ္ထုဝိဘာဝနာ ပညာ’’တိ မာတိကာယ နိက္ခိတ္တာ, သာ ဧဝံ ယာထာဝကဝတ္ထုဝိဘာဝနာ ပညာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တဿာ ဧဝ စ ဝသေန **ဧဝံ ဧကဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထု** တိ ဧဝံ ဧကေကကောဋ္ဌာသေန ဉာဏဂဏနာ ဧကေန တ အာကာရေန ဉာဏပရိစ္ဆေဒော ဟောတိ။

ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၂.) ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၆၇. ဒုဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **စတူသု ဘူမီသု ကုသလေ**တိ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ စတုဘူမကကုသလပညာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု အတ္ထေသု အတ္တနော အတ္တနော ဘူမိပရိယာပန္နံ ဝိပာကသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဇာပေတိ ဇနေတိ ပဝတ္တေတီတိ **အတ္ထဇာပိကာ။ အရဟတော အဘိညံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ ကိရိယာဗျာကတေ**တိ အဘိညာယ စေဝ သမာပတ္တိယာ စ ပရိကမ္မသမယေ ကာမာဝစရကိရိယပညာ။ သာ ဟိ အဘိညာသမာပတ္တိပဘေဒံ ကိရိယသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဇာပေတိ ဇနေတိ ပဝတ္တေတီတိ **အတ္ထဇာပိကာ ပညာ** တိ ဝုတ္တာ။ အယံ ပန အပရောပိ ဟဋ္ဌိမုတ္တကော အဋ္ဌကထာနယော – ယာပိ ဟိ ပုရိမာ ကာမာဝစရကိရိယာ ပစ္ဆိမာယ ကာမာဝစရကိရိယာယ အနန္တရာဒိဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ, သာပိ တံ ကိရိယတ္ထံ ဇာပေတီတိ အတ္ထဇာပိကာ ပညာ နာမ။ ရူပာဝစရာရူပာဝစရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဒုတိယပဒနိဒ္ဒေသေ **စတူသု ဘူမီသု ဝိပာကေ**တိ ကာမာဝစရဝိပာကေ ပညာ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန ကာမာဝစရဝိပာကတ္ထံ ဇာပေတ္ဝာ ဌိတာတိ **ဇာပိတတ္ထာ** ။ ရူပာဝစရာဒိဝိပာကပညာသုပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗာပိ တ သော အတ္တနော အတ္တနော ကာရဏေဟိ ဇာပိတာ ဇနိတာ ပဝတ္တိတာ သယမ္ပိ အတ္ထဘူတာတိပိ ဇာပိတတ္ထာ။ **အရဟတော ဥပ္ပန္နာယ အဘိညာယ ဥပ္ပန္နာယ သမာပတ္တိယာ**တိ ဝုတ္တကိရိယပညာယပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန အပရောပိ ဟဋ္ဌိမုတ္တကော အဋ္ဌကထာနယော – ကာမာဝစရကိရိယပညာပိ ဟိ သဟဇာတာဒိဝသေန ကာမာဝစရကိရိယသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဇာပေတ္ဝာ ဌိတာတိ ဇာပိတတ္ထာ။ ရူပာဝစရာရူပာဝစရကိရိယပညာသုပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗာပိ တ သော အတ္တနော အတ္တနော ကာရဏေဟိ ဇာပိတာ ဇနိတာ ပဝတ္တိတာ သယဉ္စ အတ္ထဘူတာတိပိ ဇာပိတတ္ထာ။ သေသမေတ္ထ သဗ္ဗံ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယတ္တာ ပာကဋမေဝါတိ။

ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၃.) တိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၆၈. တိဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **ယောဂဝိဟိတေသူ**တိ ယောဂေ ဝုစ္စတိ ပညာ; ပညာဝိဟိတေသု ပညာပရိဏာမိတေသူတိ အတ္ထော။ **ကမ္မာယတနေသူ** တိ ဧတ္ထ ကမ္မမေဝ **ကမ္မာယတနံ;** အထ ဝါ ကမ္မဉ္စ တံ အာယတနဉ္စ အာဇီဝါဒီနန္တိပိ **ကမ္မာယတနံ။ သိပ္ပာယတနေသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ဒုဝိဓံ ကမ္မံ – ဟီနဉ္စ ဥက္ကဋ္ဌဉ္စ။ တတ္ထ ဟီနံ နာမ ဝဍ္ဎကီကမ္မံ, ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကမ္မန္တိ ဧဝမာဒိ။ ဥက္ကဋ္ဌံ နာမ ကသိ, ဝဏိဇ္ဇာ, ဂေါရက္ခန္တိ ဧဝမာဒိ။ သိပ္ပမ္ပိ ဒုဝိဓံ ဟီနဉ္စ ဥက္ကဋ္ဌဉ္စ။ တတ္ထ ဟီနံ သိပ္ပံ နာမ နဠကာရသိပ္ပံ, ပေသကာရသိပ္ပံ, ကုမ္ဘကာရသိပ္ပံ, စမ္မကာရသိပ္ပံ, နှာပိတသိပ္ပန္တိ ဧဝမာဒိ။ ဥက္ကဋ္ဌံ နာမ သိပ္ပံ မုဒ္ဒါ, ဂဏနာ, လေခဉ္စာတိ ဧဝမာဒိ ဝိဇ္ဇာဝ **ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနံ** ။ တံ ဓမ္မိကမေဝ ဂဟိတံ။ နာဂမဏ္ဍလပရိတ္တသဒိသံ, ဖုဓမနကမန္တသဒိသံ, သာလာကိယံ , သလ္လကတ္တိယန္တိအာဒီနိ ပန ဝေဇ္ဇသတ္ထာနိ "ဣဏ္ဏာမဟံ, အာစရိယ, သိပ္ပံ သိက္ခိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၃၂၉) သိပ္ပာယတနေ ပဝိဋ္ဌတ္တာ န ဂဟိတာနိ။

တတ္ထ ဧကော ပဏ္ဍိတော မနုဿာနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ အတ္တနော စ ဓမ္မတာယ ဂေဟပာသာဒယာနနာဝါတိဒီနိ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော ဟိ 'ဣမေ မနုဿာ ဝသနဋ္ဌာနေန ဝိနာ ဒုက္ခိတာ'တိ ဟိတကိရိယာယ ဌတ္ဝာ ဒီဃစတုရဿာဒိဘေဒံ ဂေဟံ ဥပ္ပာဒေတိ, သီတုဏှပဋိဃာတတ္ထာယ ဧကဘူမိကဒွိဘူမိကာဒိဘေဒေ ပာသာဒေ ကရောတိ, 'ယာနေ အသတိ အနုသဉ္စရဏံ နာမ ဒုက္ခ'န္တိ ဇင်္ဃာကိလမထပဋိဝိနောဒနတ္ထာယ ဝယှသကဋသန္ဒမာနိကာဒီနိ ဥပ္ပာဒေတိ, 'နာဝါယ အသတိ သမုဒ္ဒါဒီသု သဉ္စာရော နာမ နတ္ထီ'တိ နာနပ္ပကာရံ နာဝံ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော သဗ္ဗမ္ပေတံ နေဝ အညေဟိ ကယိရမာနံ ပဿတိ, န ကတံ ဥဂ္ဂဏှာတိ, န ကထေန္တာနံ သုဏာတိ, အတ္တနော ပန ဓမ္မတာယ စိန္တာယ ကရောတိ။ ပညဝတာ ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ကတမ္ပိ အညေဟိ ဥဂ္ဂဏှိတ္ဝာ ကရောန္တေဟိ ကတသဒိသမေဝ ဟောတိ။ အယံ တာဝ ဟီနကမ္မေ နယော။

ဥက္ကဋ္ဌကမ္မေပိ ‘ကသိကမ္မေ အသတိ မနုဿာနံ ဇီဝိတံ န ပဝတ္တတီ’တိ ဧကော ပဏ္ဍိတော မနုဿာနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ ယုဂနင်္ဂလာဒီနိ ကသိဘဏ္ဍာနိ ဥပ္ပာဒေတိ; တထာ နာနပ္ပကာရံ တဏ္ဍုဇကမ္မံ ကေရက္ခဥ္စ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော သဗ္ဗမ္ပေတံ နေဝ အညေဟိ ကရိယမာနံ ပဿတိ။ပေ.။ ကတသဒိသမေဝ ဟောတိ။ အယံ ဥက္ကဋ္ဌကမ္မေ နယော။

ဒုဝိဓေပိ ပန သိပ္ပာယတနေ ဧကော ပဏ္ဍိတော မနုဿာနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ နင်္ဂကာရသိပ္ပာဒီနိ ဟီနသိပ္ပာနိ, ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဂဏနသင်္ခာတံ မုဒ္ဒံ, အစ္ဆိန္နကသင်္ခာတံ ဂဏနံ, မာတိကာပ္ပဘေဒကာဒိဘေဒဥ္စ လေခံ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော သဗ္ဗမ္ပေတံ နေဝ အညေဟိ ကရိယမာနံ ပဿတိ။ပေ.။ ကတသဒိသမေဝ ဟောတိ။ အယံ သိပ္ပာယတနေ နယော။

ဧကစ္စော ပန ပဏ္ဍိတော အမနုဿသရီသဟဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတာနံ မနုဿာနံ တိကိစ္ဆနတ္ထာယ ဓမ္မိကာနိ နာဂမဏ္ဍလမန္တာဒီနိ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ ဥပ္ပာဒေတိ, တာနိ နေဝ အညေဟိ ကရိယမာနာနိ ပဿတိ, န ကတာနိ ဥဂ္ဂဏှာတိ, န ကထေန္တာနံ သုဏာတိ, အတ္တနော ပန ဓမ္မတာယ စိန္တာယ ကရောတိ။ ပညဝတာ ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ကတမ္ပိ အညေဟိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကရောန္တေဟိ ကတသဒိသမေဝ ဟောတိ။

ကမ္မဿကတံ တတိ ‘‘ဣဒံ ကမ္မံ သတ္တာနံ သကံ, ဣဒံ နော သက’’န္တိ ဧဝံ ဇာနနဉာဏံ။ **သစ္စာနုလောမိကံ** တတိ ဝိပဿနာဉာဏံ။ တဉှိ စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမနတော သစ္စာနုလောမိကန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒါနိဿ ပဝတ္တနာကာရံ ဒဿေတုံ **ရူပံ အနိစ္စန္တိ တ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ အနိစ္စလက္ခဏမေဝ အာဂတံ, န ဒုက္ခလက္ခဏအနတ္တလက္ခဏာနိ, အတ္ထဝသေန ပန အာဂတာနေဝတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ – ယဉှိ အနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ, ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာတိ။

ယံ ဧဝရူပိန္တိ ယံ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ နိဒ္ဒိဋ္ဌသဘာဝံ အနုလောမိကံ။ **ခန္တိ** န္တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ပညာဝေဝစနာနေဝ။ သာ ဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံ ကမ္မာယတနာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ကာရဏာနံ အပစ္စနီကဒဿနေန အနုလောမေတီတိ **အနုလောမိကာ**။ တထာ သတ္တာနံ ဟိတစရိယာယ အနုလောမေတိ, မဂ္ဂသစ္စဿ အနုလောမေတိ, ပရမတ္ထသစ္စဿ နိဗ္ဗာနဿ အနုလောမနတော အနုလောမေတီတိပိ အနုလောမိကာ။ သဗ္ဗာနိပိ တောနိ ကာရဏာနိ ခမတိ သဟတိ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတီတိ **ခန္တိ,** ပဿတီတိ **ဒိဋ္ဌိ,** ရောစေတီတိ **ရုစိ,** မုဒတီတိ **မုဒိ,** ပေက္ခတီတိ **ပေက္ခာ** ။ သဗ္ဗေပိဿာ တေ ကမ္မာယတနာဒယော ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ, ဝိသေသတော စ ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခာတာ ဓမ္မာ ပုနပ္ပုနံ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တဝသေန နိဇ္ဈာယမာနာ တံ နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီတိ **ဓမ္မနိဇ္ဈာနခန္တိ** ။

ပရတော အဿုတွာ ပဋိလဘတီ တိ အညဿ ဥပဒေသဝစနံ အဿုတွာ သယမေဝ စိန္တေန္တော ပဋိလဘတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ စိန္တာမယာ ပညာ နာမ ဝုစ္စတိ။ သာ ပနေသာ န ယေသံ ကေသဉ္စိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အဘိညာတာနံ ပန မဟာသတ္တာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထာပိ သစ္စာနုလောမိကဉာဏံ ဒွိန္နံယေဝ ဗောဓိသတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သေသပညာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပူရိတပာရမီနံ မဟာပညာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပရတော သုတွာ ပဋိလဘတီတိ ဧတ္ထ ကမ္မာယတနာဒီနိ ပရေန ကရိယမာနာနိ တ ကတာနိ တ ဒိသွာပိ ယဿ ကဿစိ ကထယမာနဿ ဝစနံ သုတွာပိ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတွာပိ ပဋိလဒ္ဓါ သဗ္ဗာ ပရတော သုတွာ ပဋိလဒ္ဓါ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သမာပန္နဿာ တိ သမာပတ္တိသမင်္ဂိဿ; အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဝတ္တာ **ပညာ ဘာဝနာမယာ** နာမာတိ အတ္ထော။

၇၆၉. **အာနံ အာရဗ္ဘာ** တိ အာနံ ပဋိစ္စ; အာနစေတနာပစ္စယာတိ အတ္ထော။ **အာနာဓိဂစ္ဆာ** တိ အာနံ အဓိဂစ္ဆန္တဿ; ဟာပုဏန္တဿာတိ အတ္ထော။ **ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ယာ ဧဝံ အာနစေတနာသမ္ပယုတ္တာ ပညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ **အာနမယာ ပညာ** နာမ။ သာ ပနေသာ ‘အာနံ ဒဿာမီ’တိ စိန္တေန္တဿ, အာနံ ဒေန္တဿ, အာနံ ဒတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပုဗ္ဗစေတနာ, မုဉ္စစေတနာ, အပရစေတနာတိ တိဝိဓေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

သီလံ အာရဗ္ဘ သီလာဓိဂစ္ဆာ တိ ဣဓာပိ သီလစေတနာသမ္ပယုတ္တာဝ **သီလမယာ ပညာ**တိ အဓိပ္ပေတာ။ အယမ္ပိ ‘သီလံ ပူရေဿာမီ’တိ စိန္တေန္တဿ, သီလံ ပူရေန္တဿ, သီလံ ပူရေတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပုဗ္ဗစေတနာ,

မုဋ္ဌစေတနာ, အပရစေတနာတိ တိဝိဓေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဘာဝနာမယာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယေဝ။

၇၇၀. အဓိသီလပညာဒီသု သီလာဒီနိ ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ – သီလံ, အဓိသီလံ; စိတ္တံ, အဓိစိတ္တံ; ပညာ, အဓိပညာတိ။ တတ္ထ ''ဥပ္ပာဒါ ဝါ တထာဂတာနံ အနုပ္ပာဒါ ဝါ တထာဂတာနံ ဋ္ဌိတာဝ သာ ဓာတု ဓမ္မဋ္ဌိတတာ ဓမ္မနိယာမတာ''တိ (သံ. နိ. ၂.၂၀; အ. နိ. ၃.၁၃၇) ဣမာယ တန္တိယာ သင်္ဂဟိတဝသေန ပဉ္စပိ သီလာနိ ဒသပိ သီလာနိ သီလံ နာမ။ တဉှိ တထာဂတေ ဥပ္ပန္နေပိ အနုပ္ပန္နေပိ ဟောတိ။ အနုပ္ပန္နေ ကေ ပညာပေန္တီတိ? တာပသပရိဗ္ဗာဇကာ, သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ, စက္ကဝတ္တိရာဇာနော စ ပညာပေန္တိ။ ဥပ္ပန္နေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဘိက္ခုနီသင်္ဃော, ဥပါသကာ, ဥပါသိကာယော စ ပညာပေန္တိ။ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလံ ပန သဗ္ဗသီလေဟိ အဓိကံ ဥပ္ပန္နေယေဝ တထာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နော အနုပ္ပန္နေ။ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓာယေဝ စ နံ ပညာပေန္တိ။ ''ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝီတိက္ကမေ ဣဒံ နာမ ဟောတီ''တိ ပညာပနဉှိ အညေသံ အဝိသယော, ဗုဒ္ဓါနံယေဝ သေ ဝိသယော, ဗုဒ္ဓါနံ ဗလံ။ ဣတိ ယသ္မာ ပာတိမောက္ခသံဝရော အဓိသီလံ, တသ္မာ တံ အဓိသီလပဒံ ဒဿေတုံ **ပာတိမောက္ခသံဝရံ သံဝရန္တဿာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယ ဧဝ ပန တန္တိယာ သင်္ဂဟိတဝသေန ဝဋ္ဋပါဒိကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စိတ္တံ နာမ။ တဉှိ တထာဂတေ ဥပ္ပန္နေပိ ဟောတိ အနုပ္ပန္နေပိ။ အနုပ္ပန္နေ ကေ နိဗ္ဗတ္တေန္တီတိ? တာပသပရိဗ္ဗာဇကာ စေဝ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ စ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော စ။ ဥပ္ပန္နေ ဘဂဝတိ ဝိသေသတ္တိကာ ဘိက္ခုအာဒယောပိ နိဗ္ဗတ္တေန္တိယေဝ။ ဝိပဿနာပါဒိကာ ပန အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သဗ္ဗစိတ္တေဟိ အဓိကာ, ဥပ္ပန္နေယေဝ တထာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော အနုပ္ပန္နေ။ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓာ ဧဝ စ ဧတာ ပညာပေန္တိ။ ဣတိ ယသ္မာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော အဓိစိတ္တံ, တသ္မာ အဓိစိတ္တပဒံ ဒဿေတုံ **ရူပါဝစရာရူပါဝစရသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တဿာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယ ဧဝ ပန တန္တိယာ သင်္ဂဟိတဝသေန ကမ္မဿကတဉာဏံ ပညာ နာမ။ တဉှိ တထာဂတေ ဥပ္ပန္နေပိ ဟောတိ အနုပ္ပန္နေပိ။ အနုပ္ပန္နေ ဝေလာမအနဝေဿန္တရအာနာဒိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဥပ္ပန္နေ တေန ဉာဏေန မဟာအနံ ပဝတ္တေန္တာနံ ပမာဏံ နတ္ထိ။ မဂ္ဂဖလပညာ ပန သဗ္ဗပညာဟိ အဓိကာ, ဥပ္ပန္နေယေဝ တထာဂတေ ဝိတ္ထာရိကာ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ, နော အနုပ္ပန္နေ။ ဣတိ ယသ္မာ မဂ္ဂဖလပညာ အဓိပညာ, တသ္မာ အတိရေကပညာယ ပဒံ ဒဿေတုံ **စတူသု မဂ္ဂေသု** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ သိယာ – သီလံ, အဓိသီလံ; စိတ္တံ, အဓိစိတ္တံ; ပညာ, အဓိပညာတိ ဣမေသု ဆသု ကောဋ္ဌာသေသု ဝိပဿနာ ပညာ ကတရသန္နိဿိတာတိ? အဓိပညာသန္နိဿိတာ။ တသ္မာ ယထာ သြမကတရပ္ပမာဏံ ဆတ္တံ ဝါ ဓဇံ ဝါ ဥပါဒါယ အတိရေကပ္ပမာဏံ အတိဆတ္တံ အတိဓဇောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ ပဉ္စသီလံ ဒသသီလံ ဥပါဒါယ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလံ **'အဓိသီလံ'** နာမ; ဝဋ္ဋပါဒိကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ဥပါဒါယ ဝိပဿနာပါဒိကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော **'အဓိစိတ္တံ'** နာမ, ကမ္မဿကတပညံ ဥပါဒါယ ဝိပဿနာပညာ စ မဂ္ဂပညာ စ ဖလပညာ စ **'အဓိပညာ'** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၇၇၁. အာယကောသလ္လာဒိနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ **အာယော**တိ ဝုဍ္ဍိ, သာ အနတ္ထဟာနိတော အတ္ထုပ္ပတ္တိတော စ ဒုဝိဓာ; **အပါယော**တိ အဝုဍ္ဍိ, သာပိ အတ္ထဟာနိတော အနတ္ထုပ္ပတ္တိတော စ ဒုဝိဓာ; တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ **ဣမေ ဓမ္မေ မနသိကရောတော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတီ** တိ ယာ ဣမေသံ အကုသလဓမ္မာနံ အနုပ္ပတ္တိပ္ပဟာနေသု ကုသလဓမ္မာနဉ္စ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတီသု ပညာ – ဣဒံ အာယကောသလ္လံ နာမ ဝုစ္စတိ။ ယာ ပနေသာ ကုသလဓမ္မာနံ အနုပ္ပဇ္ဇနနိရုဇ္ဈနေသု အကုသလဓမ္မာနဉ္စ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတီသု ပညာ – ဣဒံ အပါယကောသလ္လံ နာမာတိ အတ္ထော။ အာယကောသလ္လံ တာဝ ပညာ ဟောတု; အပါယကောသလ္လံ ကထံ ပညာ နာမ ဇာတာတိ? ပညဝတောယေဝ ဟိ 'မယှံ ဧဝံ မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နာ ကုသလာ ဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ ဥပ္ပန္နာ စ နိရုဇ္ဈန္တိ; အနုပ္ပန္နာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ ပဝဍ္ဍန္တီ'တိ ပဇာနာတိ။ သော ဧဝံ ဉတွာ အနုပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဒေတိ, ဥပ္ပန္နေ ပဇဟတိ; အနုပ္ပန္နေ ကုသလေ ဥပ္ပါဒေတိ, ဥပ္ပန္နေ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ပာပေတိ။ ဧဝံ အပါယကောသလ္လမ္ပိ ပညာ တေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗာပိ တတြုပါယာ ပညာ ဥပါယကောသလ္လံ** တိ ဣဒံ ပန အစ္စာယိကကိစ္စေ ဝါ ဘယေ ဝါ ဥပ္ပန္နေ တဿ တိကိစ္ဆနတ္ထံ ဌာနုပ္ပတ္တိယကာရဏဇာနနဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

(၄.) စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၉၃. စတုဗ္ဗိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **အတ္ထိ ဒိန္န**န္တိအာဒီသု ဒိန္နပစ္စယာ ဖလံ အတ္ထီတိ ဣမိနာ ဥပာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣဒံ ဝုစ္စတီ**တိ ယံ ဉာဏံ ‘ဣဒံ ကမ္မံ သကံ, ဣဒံ နော သက’န္တိ ဇာနာတိ – ဣဒံ ကမ္မဿကတဉာဏံ နာမ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ, စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ, တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတန္တိ ဣဒံ န သကကမ္မံ နာမ။ တီသု ဒွါရေသု ဒသဝိဓမ္ပိ သုစရိတံ သကကမ္မံ နာမ။ အတ္တနော ဝါပိ ဟောတု ပရဿ ဝါ သဗ္ဗမ္ပိ အကုသလံ န သကကမ္မံ နာမ။ ကသ္မာ? အတ္ထဘဉ္ဇနတော အနတ္ထဇနနတော စ။ အတ္တနော ဝါ ဟောတု ပရဿ ဝါ သဗ္ဗမ္ပိ ကုသလံ သကကမ္မံ နာမ။ ကသ္မာ? အနတ္ထဘဉ္ဇနတော အတ္ထဇနနတော စ။ ဧဝံ ဇာနနသမတ္ထေ ဣမသ္မိံ ကမ္မဿကတဉာဏေ ဌတွာ ဗဟုံ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ ပူရေတွာ ဥပောသထံ သမာဒိယိတွာ သုခေန သုခံ သမ္ပတ္တိယာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ ယထာ ဟိ သဓနော ပုရိသော ပဉ္စသု သကဋသတေသု သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ စေဝ လောဏတိလတဏ္ဍုလာဒီနိ စ အာရောပေတွာ ကန္တာရမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အတ္ထေ ဥပ္ပန္နေ သဗ္ဗေသံ ဥပကရဏာနံ ဂဟိတတ္တာ န စိန္တေတိ, န ပရိတဿတိ, သုခေနေဝ ခေမန္တံ ပါပုဏာတိ; ဧဝမေဝ ဣမသ္မိမ္ပိ ကမ္မဿကတဉာဏေ ဌတွာ ဗဟုံ ဒါနံ ဒတွာ။ပေ.။ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာနံ ဂဏနပထော နတ္ထိ။ **ဌပေတွာ သစ္စာနုလောမိကံ ဉာဏ**န္တိ မဂ္ဂသစ္စဿ ပရမတ္ထသစ္စဿ စ အနုလောမနတော သစ္စာနုလောမိကန္တိ လဒ္ဓနာမံ ဝိပဿနာဉာဏံ ဌပေတွာ အဝသေသာ သဗ္ဗာပိ သာသဝါ ကုသလာ ပညာ ကမ္မဿကတဉာဏမေဝါတိ အတ္ထော။

၇၉၄. **မဂ္ဂသမင်္ဂိဿ ဉာဏံ ဒုက္ခေပေတံ ဉာဏ**န္တိ ဧတ္ထ ဧကမေဝ မဂ္ဂဉာဏံ စတူသု သစ္စေသု ဧကပဋိဝေဓဝသေန စတူသု ဌာနေသု သင်္ဂဟိတံ။

၇၉၅. **ဓမ္မေ ဉာဏ**န္တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂပညာ တာဝ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဧကပဋိဝေဓဝသေန ဓမ္မေ ဉာဏံ နာမ ဟောတု; ဖလပညာ ကထံ ဓမ္မေ ဉာဏံ နာမာတိ? နိရောဓသစ္စဝသေန။ ဒုဝိဓာပိ ဟေသာ ပညာ အပရပ္ပစ္စယေ အတ္ထပစ္စက္ခေ အရိယသစ္စဓမ္မေ ကိစ္စတော စ အာရမ္မဏတော စ ပဝတ္တတ္တာ ဓမ္မေ ဉာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သော ဣမိနာ ဓမ္မေနာ**တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂဉာဏံ ဓမ္မဂေါစရတ္တာ ဂေါစရဝေါဟာရေန ဓမ္မောတိ ဝုတ္တံ, ဥပယောဂတ္ထေ ဝါ ကရဏဝစနံ; ဣမံ ဓမ္မံ ဉာတေနာတိ အတ္ထော; စတုသစ္စဓမ္မံ ဇာနိတွာ ဌိတေန မဂ္ဂဉာဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒိဋ္ဌေနာ**တိ ဒဿနေန; ဓမ္မံ ပဿိတွာ ဌိတေနာတိ အတ္ထော။ **ပတ္တေနာ**တိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ပတွာ ဌိတတ္တာ ဓမ္မံ ပတ္တေန။ **ဝိဒိတေနာ**တိ မဂ္ဂဉာဏေန စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဝိဒိတာနိ ပါကဋာနိ ကတာနိ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မံ ဝိဒိတံ နာမ ဟောတိ။ တေန ဝိဒိတဓမ္မေန။ **ပရိယောဂါဠှေနာ**တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ပရိယောဂါဟေတွာ ဌိတေန။ **နယံ နေတီ**တိ အတီတေ စ အနာဂတေ စ နယံ နေတိ ဟရတိ ပေသေတိ။ ဣဒံ ပန န မဂ္ဂဉာဏဿ ကိစ္စံ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ ကိစ္စံ။ သတ္ထာရာ ပန မဂ္ဂဉာဏံ အတီတာနာဂတေ နယံ နယနသမတ္ထံ ကတံ။ ကသ္မာ? မဂ္ဂမူလကတ္တာ။ ဘာဝိတမဂ္ဂဿ ဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ သတ္ထာ မဂ္ဂဉာဏမေဝ နယံ နယနသမတ္ထံ အကာသိ။ အပိစ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ယဒေတံ ဣမိနာ စတုသစ္စဂေါစရံ မဂ္ဂဉာဏံ အဓိဂတံ, တေန ဉာဏေန ကာရဏဘူတေန အတီတာနာဂတေ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏသင်္ခါတံ နယံ နေတိ။

ဣဒါနိ ယထာ တေန နယံ နေတိ, တံ အာကာရံ ဒဿေတုံ **ယေ ဟိ ကေစိ အတီတမဒ္ဓါန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဗ္ဘညံသူ**တိ ဇာနိံသု ပဋိဝိဇ္ဈိံသု။ **ဣမညေဝါ**တိ ယံ ဒုက္ခံ အတီတေ အဗ္ဘညံသု, ယဉ္စ အနာဂတေ အဘိဇာနိဿန္တိ, န တညေဝ ဣမံ; သရိက္ခဋ္ဌေန ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ အတီတေပိ ဟိ ဌပေတွာ တဏှံ တေဘူမကက္ခန္ဓေယေဝ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု, တဏှံယေဝ သမုဒယသစ္စန္တိ နိဗ္ဗာနမေဝ နိရောဓသစ္စန္တိ အရိယမဂ္ဂမေဝ မဂ္ဂသစ္စန္တိ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု, အနာဂတေပိ ဧဝမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တိ, ဧတရဟိပိ ဧဝမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈန္တီတိ သရိက္ခဋ္ဌေန “ဣမညေဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနွယေ ဉာဏ**န္တိ ဣဒံ အနုဂမနဉာဏံ နယနဉာဏံ ကာရဏဉာဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

ပရိယေ ဉာဏန္တိ စိတ္တပရိစ္ဆေဒဉာဏံ။ **ပရသတ္တာန**န္တိ ဌပေတွာ အတ္တာနံ သေသသတ္တာနံ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတီ**တိ အတ္တနော စိတ္တေန တေသံ စိတ္တံ သရာဂါဒိဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိ

တ္တ နာနပ္ပကာရတော ဇာနာတိ။ **သရာဂံ တ**တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ဣဓ အနုတ္တရံ တ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ တ စိတ္တန္တိ ဧတ္ထ လောကုတ္တရမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ အဝိပ ဿနူပဂမ္ပိ ဟိ ပရစိတ္တဉာဏဿ ဝိသယော ဟောတိယေဝ။

အဝသေသာ ပညာတိ ဓမ္မေ ဉာဏာဒိကာ တိဿော ပညာ ဌပေတ္ဝာ သေသာ သဗ္ဗာပိ ပညာ ဉာဏန္တိ သမ္မုတတ္တာ **သမ္မုတိဉာဏံ** နာမ ဟောတိ။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ သမ္မုတိမ္ဟိ ဉာဏန္တိ သမ္မုတိဉာဏံ။

၇၉၇. **ကာမာဝစရကုသလေ ပညာ**တိ အယဥ္ဟိ ကေန္တွေန ဝဋ္ဋသ္မိံ စုတိပဋိသန္ဓိံ အာစိနတေဝ, တသ္မာ ''အာစယာယ နော အပစယာယာ''တိ ဝုတ္တာ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂပညာ ပန ယသ္မာ စုတိပဋိသန္ဓိံ အပစိနတေဝ, တသ္မာ ''အပစယာယ နော အာစယာယာ''တိ ဝုတ္တာ။ ရူပာဝစရာရူပါဝစရပညာ စုတိပဋိသန္ဓိမ္ပိ အာစိနတိ, ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ကိလေသေ စေဝ ကိလေသမူလကေ စ ဓမ္မေ အပစိနတိ, တသ္မာ ''အာစယာယ စေဝ အပစယာယ စာ''တိ ဝုတ္တာ။ သေသာ နေဝ စုတိပဋိသန္ဓိံ အာစိနတိ န အပစိနတိ, တသ္မာ ''နေဝ အာစယာယ နော အပစယာယာ''တိ ဝုတ္တာ။

၇၉၈. **န စ အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတီ** တိ ဣဒံ ပဌမဇ္ဈာနပညံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သာ ဟိဿ ကာမဝိဝေကေန ပတ္တဗ္ဗတ္တာ ကိလေသနိဗ္ဗိဒာယ သံဝတ္တတိ။ တာယ စေသ ကာမေသု ဝီတရာဂေ ဟောတိ, အဘိညာပာဒကဘာဝံ ပန အပ္ပတ္တတာယ နေဝ ပဉ္စ အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိမိတ္တာရမ္မဏတ္တာ န သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဧဝမယံ ပညာ **နိဗ္ဗိဒာ ယ ဟောတိ နော ပဋိဝေဓာယ။ သွေဝ**တတိ ပဌမဇ္ဈာနံ ပတ္ဝာ ဌိတော။ **ကာမေသု ဝီတရာဂေ သမာနော**တိ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတာနံယေဝ ကာမာနံ ဝသေန ဝီတရာဂေ။ **အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတီ** တိ ပဉ္စ အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဣဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနပညံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနပညာ ဟိ အဘိညာပာဒကဘာဝေနာပိ ပဉ္စ အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတိ, အဘိညာဘာဝပ္ပတ္တိယာပိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ ဧဝ။ တသ္မာ သာ **ပဋိဝေဓာယ** ဟောတိ။ ပဌမဇ္ဈာနပညာယ ဧဝ ပန ကိလေသေ သုပိ နိဗ္ဗိန္နတ္တာ **နော နိဗ္ဗိဒာယ** ။ ယာ ပနာယံ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနပညာ, သာ ကတရကောဋ္ဌာသံ ဘဇတီတိ? သောမန ဿဝသေန ပဌမဇ္ဈာနမ္ပိ ဘဇတိ, အဝိတက္ကဝသေန စတုတ္ထဇ္ဈာနမ္ပိ။ ဧဝမေသာ ပဌမဇ္ဈာနသန္နိဿိတာ တ စတု တ္ထဇ္ဈာနသန္နိဿိတာ တ ကာတဗ္ဗာ။ **နိဗ္ဗိဒာယ စေဝ ပဋိဝေဓာယ စာ**တိ မဂ္ဂပညာ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္နန တော နိဗ္ဗိဒာယ, ဆဠဘိညံ ပဋိဝိဇ္ဈနတော ပဋိဝေဓာယ စ ဟောတိ။

၇၉၉. **ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ** တိအာဒီသု ယ္ဝတယံ အပ္ပဂုဏဿ ပဌမဇ္ဈာနဿ လာဘီ။ တံ တတော ဝုဋ္ဌိတံ အာရမ္မဏဝသေန ကာမသဟဂတာ ဟုတ္ဝာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ တုဒန္တိ စောဒေန္တိ။ တဿ ကာမာနုပ က္ခန္ဒာနံ သညာမနသိကာရာနံ ဝသေန သာ ပဌမဇ္ဈာနပညာ ဟာယတိ ပရိဟာယတိ; တသ္မာ **ဟာနဘာဂိနီ**တိ ဝုတ္တာ။ **တဒနုဓမ္မတာ**တိ တဒနုရူပသဘာဝ။ **သတိ သန္တိဋ္ဌတီ** တိ ဣဒံ မိစ္ဆာသတိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သမ္မာသတိံ။ ယဿ ဟိ ပ ဌမဇ္ဈာနာနုရူပသဘာဝ ပဌမဇ္ဈာနံ သန္တတော ပဏီတတော ဒိသ္ဝာ အဿာဒယမာနာ အဘိနန္ဒမာနာ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ နိကန္တိဝသေန သာ ပဌမဇ္ဈာနပညာ နေဝ ဟာယတိ, န ဝဍ္ဎတိ, ဌိတိကောဋ္ဌာသိကာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ဌိတိဘာဂိနီ ပညာ**တိ။ **အဝိတက္ကသဟဂတာ**တိ အဝိတက္ကံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ သန္တတော ပဏီတတော မနသိကရောတော အာရမ္မဏဝသေန အဝိတက္ကသဟဂတာ။ **သမုဒာစရန္တီ** တိ ပဂုဏတော ပဌမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌိတံ ဒုတိယဇ္ဈာနာဓိဂမတ္ထာ ယ တုဒန္တိ စောဒေန္တိ။ တဿ ဥပရိ ဒုတိယဇ္ဈာနာနုပက္ခန္ဒာနံ သညာမနသိကာရာနံ ဝသေန သာ ပဌမဇ္ဈာနပညာ ဝိသေသဘူတဿ ဒုတိယဇ္ဈာနဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ **ဝိသေသဘာဂိနီ**တိ ဝုတ္တာ။ **နိဗ္ဗိဒာသဟဂတာ** တိ တမေဝ ပဌမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌိတံ နိဗ္ဗိဒာသင်္ခါတေန ဝိပဿနာဉာဏေန သဟဂတာ။ ဝိပဿနာဉာဏဥ္ဟိ ဈာနင်္ဂဘေဒေ ဝတ္တ တန္တေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဥက္ကဏ္ဌတိ, တသ္မာ နိဗ္ဗိဒာတိ ဝုစ္စတိ။ **သမုဒာစရန္တီ** တိ နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယတ္ထာယ တုဒန္တိ စောဒေန္တိ။ **ဝိရာဂူပသဥ္ဟိတာ**တိ ဝိရာဂသင်္ခါတေန နိဗ္ဗာနေန ဥပသံဟိတာ။ ဝိပဿနာဉာဏမ္ဟိ သက္ကာ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဝိရာဂံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကာတုန္တိ ပဝတ္တိတော ''ဝိရာဂူပသဥ္ဟိတ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ တံသမ္ပယုတ္တာ သညာမနသိကာရာ ပိ ဝိရာဂူပသဥ္ဟိတာ ဧဝ နာမ။ တဿ တေသံ သညာမနသိကာရာနံ ဝသေန သာ ပဌမဇ္ဈာနပညာ အရိယမဂ္ဂပဋိဝေဓဿ ပဒဋ္ဌာနတာယ **နိဗ္ဗေဓဘာဂိနီ** တိ ဝုတ္တာ။ ဧဝံ စတူသု ဌာနေသု ပဌမဇ္ဈာနပညာဝ ကထိတာ။ ဒုတိယဇ္ဈာနပညာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၀၁. ကိစ္စေန ကသိရေန သမာဓိ ဥပ္ပာဒေန္တဿာ တိ လောကုတ္တရသမာဓိံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ အာဂမနကာလေ ကိစ္စေန ကသိရေန ဒုက္ခေန သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန ကိလမန္တဿ ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေ တ္ဝာ အာဂတဿ။ **ဒန္ဓံ တဏ္ဏာနံ အဘိဇာနန္တဿာ** တိ ဝိက္ခမ္ဘိတေသု ကိလေသေသု ဝိပဿနာပရိဝါသေ စိရံ ဝ သိတွာ တံ လောကုတ္တရသမာဓိသင်္ခါတံ ဌာနံ ဒန္ဓံ သဏိကံ အဘိဇာနန္တဿ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿ , ပာပုဏန္တဿာ တိ အတ္ထော။ **အယံ ဝုစ္စတိ** တိ ယာ သော ဇော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနပဋိပဒာယ ဒုက္ခတ္တာ, ဝိပဿနာပ ရိဝါသပညာယ စ ဒန္ဓတ္တာ မဂ္ဂကာလေ ဧကစိတ္တက္ခဏေ ဥပ္ပန္နာပိ ပညာ အာဂမနဝသေန **ဒုက္ခပဋိပဒာ ဒန္ဓာဘိ ညာ** နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ ဥပရိ တီသု ပဒေသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၀၂. သမာဓိဿ န နိကာမလာဘိဿာ တိ ယော သမာဓိဿ န နိကာမလာဘီ ဟောတိ, သော တဿ န နိကာမ လာဘီ နာမ။ ယဿ သမာဓိ ဥပရူပရိ သမာပဇ္ဇနတ္ထာယ ဥဿက္ကိတုံ ပစ္စယော န ဟောတိ, တဿ အပ္ပဂုဏဇ္ဈာန လာဘိဿာတိ အတ္ထော။ **အာရမ္မဏံ ထောကံ ဖရန္တဿာ** တိ ပရိတ္တေ သုပ္ပမတ္တေ ဝါ သရာဝမတ္တေ ဝါ အာရ မ္မဏေ ပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ တတ္ထေဝ အပ္ပနံ ပတ္ဝာ တံ အဝမိုတံ ထောကမေဝ အာရမ္မဏံ ဖရန္တဿာတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ နနိကာမလာဘီပဋိပက္ခတော ဟိ ပဂုဏဇ္ဈာနလာဘီ ဧတ္ထ **နိကာမလာဘီ**တိ ဝုတ္တော။ အဝမိုတာရမ္မဏပဋိပက္ခတော စ ဝမိုတာရမ္မဏံ **ဝိပုလ**န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ တာဒိသမေဝ။

ဇရာမရဏေပေတံ ဉာဏန္တိ နိဗ္ဗာနမေဝ အာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဧကပဋိဝေဓဝသေန ဧတံ ဝုတ္တံ။

ဇရာမရဏံ အာရဗ္ဘာ တိအာဒီနိ ပန ဧကေကံ ဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ ပုဗ္ဗဘာဂေ သစ္စဝဝတ္ထာပနဝသေန ဝုတ္တာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၅.) ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၀၄. ပဉ္စဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **ပီတိဖရဏတာ**ဒီသု ပီတိံ ဖရမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒွီသု ဈာနေသု ပညာ **ပီတိဖရ ဏတာ** နာမ။ သုခံ ဖရမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ တီသု ဈာနေသု ပညာ **သုခဖရဏတာ** နာမ။ ပရေသံ စေတောဖရမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ တိ စေတောပရိယပညာ **စေတောဖရဏတာ** နာမ။ အာလောကံ ဖရမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒိဗ္ဗစက္ခုပညာ **အာလောကဖရဏ တာ** နာမ။ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ **ပစ္စဝေက္ခဏာနိမိတ္တံ** နာမ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ ''ဒွီသု ဈာနေသု ပညာ ပီတိဖရဏ တာ''တိအာဒိ။ တတ္ထ စ ပီတိဖရဏတာ သုခဖရဏတာ ဒွေ ပါဒါ ဝိယ, စေတောဖရဏတာ အာလောကဖရဏတာ ဒွေ ဟ တ္ထာ ဝိယ, အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနံ မဇ္ဈိမကာယော ဝိယ, ပစ္စဝေက္ခဏာနိမိတ္တံ သီသံ ဝိယ။ ဣတိ ဘဂဝါ ပဉ္စင်္ဂိကံ သမ္မာသမာဓိံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမ္ပန္နံ ပုရိသံ ဝိယ ကတ္ဝာ ဒဿေသိ။ **အယံ ပဉ္စင်္ဂိကော သမ္မာသမာဓီ** တိ အယံ ဟတ္ထ ပာဒသီသသဒိသေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ယုတ္တော သမ္မာသမာဓီတိ ပါဒကဇ္ဈာနသမာဓိံ ကထေသိ။

အယံ သမာဓိ ပစ္စုပ္ပန္နသုခော စေဝ တိအာဒီသု အရဟတ္တဖလသမာဓိ အဓိပ္ပေတော။ သော ဟိ အပ္ပိတပ္ပိတ က္ခဏေ သုခတ္တာ **ပစ္စုပ္ပန္နသုခော** ။ ပုရိမော ပုရိမော ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ သမာဓိသုခဿ ပစ္စယတ္တာ **အာယ တိံ သုခဝိပါကော**။ သန္တံ သုခုမံ ဖလစိတ္တံ ပဏီတံ မဓုရရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဖလသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဟိ သဗ္ဗ ကာယာနုဂတံ သုခသမ္ဖဿံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ပဋိစ္စ သုခသဟဂတံ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန အာယ တိံ သုခဝိပါကော။ ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာ **အရိယော**။ ကာမာမိသဝဋ္ဋာမိသလောကာမိသာနံ အဘာဝါ **နိရာမိသော**။ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ မဟာပုရိသေဟိ သေဝိတတ္တာ **အကာပုရိသသေဝိတော**။ အင်္ဂသန္တတာယ အာရမ္မဏသန္တတာယ သဗ္ဗကိ လေသဒရထသန္တတာယ စ **သန္တော** ။ အတပ္ပနီယဋ္ဌေန **ပဏီတော**။ ကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ လဒ္ဓတ္တာ ကိလေ သပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘာဝဿ ဝါ လဒ္ဓတ္တာ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓော** ။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓီတိ ဟိ ဣဒံ အတ္ထ တော ဧကံ။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကိလေသေန ဝါ အရဟတာ လဒ္ဓတ္တာပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓော။ ဧကောဒိဘာဝေန အဓိဂတ တ္တာ ဧကောဒိဘာဝမေဝ ဝါ အဓိဂတတ္တာ **ဧကောဒိဘာဝါဓိဂတော**။ အပ္ပဂုဏသာသဝသမာဓိ ဝိယ သသင်္ခါရေန သပ္ပ ယောဂေန စိတ္တေန ပစ္စနီကဓမ္မေ နိဂ္ဂယှ ဟ ကိလေသေ ဝါရေတွ္ဝာ အနဓိဂတတ္တာ **န သသင်္ခါရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂ တော**။ တဉ္စ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇန္တော ဝါ တတော ဝါ ဝုဋ္ဌဟန္တော သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တတ္တာ သတောဝ သမာပဇ္ဇတိ

သတောဝ ဝုဋ္ဌာတိ။ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန တ သတော သမာပဇ္ဇတိ သတော ဝုဋ္ဌာတိ။ တသ္မာ ယဒေတ္ထ “အယံ သမာဓိ ပစ္စုပ္ပန္နသုခော စေဝ အာယတိဉ္စ သုခဝိပာကော”တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခမာနဿ ပစ္စတ္တံယေဝ အပရပ္ပစ္စယံ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – တံ ဧကမင်္ဂံ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ ဧဝမိမေဟိ ပဉ္စဟိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေဟိ အယံ သမာဓိ ပဉ္စဉာဏိကော သမ္မာသမာဓိ နာမ ဝုတ္တောတိ။

ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၆.) ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၀၅. ဆဗ္ဗိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **ဣဒ္ဓိဝိဓေ ဉာဏ**န္တိ “ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတီ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တေ (ဒီ. နိ. ၁.၄၈၄; ပဋိ. မ. ၁.၁၀၂) ဣဒ္ဓိဝိဓေ ဉာဏံ။ ဣမိနာ အဝိတက္ကာဝိစာရာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ရူပာဝစရာ ဗဟုဓာဘာဝါဒိသာဓိကာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ အပ္ပနာပညာဝ ကထိတာ။ **သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ ဉာဏ**န္တိ ဒူရသန္တိကာဒိဘေဒသဒ္ဒါရမ္မဏာယ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုယာ ဉာဏံ။ ဣမိနာပိ အဝိတက္ကာဝိစာရာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ရူပာဝစရာ ပကတိသောတဝိသယာတီတသဒ္ဒါရမ္မဏာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ အပ္ပနာပညာဝ ကထိတာ။ **ပရစိတ္တေ ဉာဏ**န္တိ ပရသတ္တာနံ စိတ္တပရိစ္ဆေဒေ ဉာဏံ။ ဣမိနာပိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ ပရေသံ သရာဂါဒိစိတ္တာရမ္မဏာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ အပ္ပနာပညာဝ ကထိတာ။ **ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယာ ဉာဏ**န္တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိသမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ။ ဣမိနာပိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာနုဿရဏသတိသမ္ပယုတ္တာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ အပ္ပနာပညာဝ ကထိတာ။ **သတ္တာနံ စုတူပပာတေ ဉာဏ**န္တိ သတ္တာနံ စုတိယဉ္စ ဥပပာတေ စ ဉာဏံ။ ဣမိနာပိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ စဝနကဥပပဇ္ဇနကာနံ သတ္တာနံ ဝဏ္ဏဓာတုအာရမ္မဏာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ အပ္ပနာပညာဝ ကထိတာ။ **အာသဝါနံ ခယေ ဉာဏ**န္တိ သစ္စပရိစ္ဆေဒဇာနနဉာဏံ။ ဣဒံ လောကုတ္တရမေဝ။ သေသာနိ လောကိယာနီတိ။

ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၇.) သတ္တကနိဒ္ဒေသာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၀၆. သတ္တဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ**န္တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တိနိဝတ္တိဝသေန ဧကာဒသသု ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒင်္ဂေသု ဧကေကသ္မိံ ကာလတ္တယဘေဒတော ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဝတွာ ပုန “ယမ္ပိဿ တံ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ”န္တိ ဧဝံ တဒေဝ ဉာဏံ သင်္ခေပတော ခယဓမ္မတာဒီဟိ ပကာရေဟိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ, အသတိ ဇာတိယာ နတ္ထိ ဇရာမရဏ**န္တိ ဉာဏဒွယံ ပစ္စုပ္ပန္နဒ္ဓာနဝသေန ဝုတ္တံ။ **အတီတမ္ပိ အဒ္ဓါနံ, အနာဂတမ္ပိ အဒ္ဓါန**န္တိ ဧဝံ အတီတေ ဉာဏဒွယံ, အနာဂတေ ဉာဏဒွယန္တိ ဆ။ တာနိ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေန သဒ္ဓိံ သတ္တ။ တတ္ထ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ**န္တိ ပစ္စယာကာရဉာဏံ။ ပစ္စယာကာရော ဟိ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိကာရဏတ္တာ ဓမ္မဋ္ဌိတီတိ ဝုစ္စတိ; တတ္ထ ဉာဏံ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ။ ဧတဿေဝ ဆဗ္ဗိဓဿ ဉာဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဧဝံ ဧကေကသ္မိံ အင်္ဂေ ဣမာနိ သတ္တ သတ္တ ကတွာ ဧကာဒသသု အင်္ဂေသု သတ္တသတ္တတိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ **ခယဓမ္မ**န္တိ ခယဂမနသဘာဝံ။ **ဝယဓမ္မ**န္တိ ဝယဂမနသဘာဝံ။ **ဝိရာဂဓမ္မ**န္တိ ဝိရဇ္ဇနသဘာဝံ။ **နိရောဓဓမ္မ**န္တိ နိရုဇ္ဈနသဘာဝံ။ ဣမိနာ ကိံ ကထိတံ? အပရဝိပဿနာယ ပုရိမဝိပဿနာသမ္မသနံ ကထိတံ။ တေန ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? သတ္တက္ခတ္တုံ ဝိပဿနာပဋိဝိပဿနာ ကထိတာ။ ပဌမဉာဏေန ဟိ သဗ္ဗသင်္ခါရေ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာတိ ဒိသွာ တံ ဉာဏံ ဒုတိယေန ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒုတိယံ တတိယေန, တတိယံ စတုတ္ထေန, စတုတ္ထံ ပဉ္စမေန, ပဉ္စမံ ဆဋ္ဌေန, ဆဋ္ဌံ သတ္တမေန။ ဧဝံ သတ္တ ဝိပဿနာပဋိဝိပဿနာ ကထိတာ ဟောန္တီတိ။

သတ္တကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

၈၀၇. အဋ္ဌဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပညာ**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂမှိ ပညာ။ ဣမိနာ သမ္ပယုတ္တပညာဝ ကထိတာ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယောတိ။

အဋ္ဌကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

၈၀၈. နဝဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တီသူ** တိ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသင္ခါတာသု သမာပတ္တီသု။ တာသံ အနုပုဗ္ဗေန အနုပဋိပာဋိယာ ဝိဟာရိတဗ္ဗတ္တေန အနုပုဗ္ဗဝိဟာရတာ, သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တေန သမာပတ္တိတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ ပညာ** တိအာဒယော အဋ္ဌ သမ္ပယုတ္တပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ ။ နဝမာ ပစ္စဝေက္ခဏပညာ။ သာ ဟိ နိရောဓသမာပတ္တိံ သန္တတော ပဏီတတော ပစ္စဝေက္ခမာနဿ ပဝတ္တတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌိတဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ”န္တိ။

နဝကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၁၀.) ဒသကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ပဌမဗလနိဒ္ဒေသော

၈၀၉. ဒသဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ **အဋ္ဌာန** န္တိ ဟေတုပဋိက္ခေပေါ။ **အနဝကာသော**တိ ပစ္စယပဋိက္ခေပေါ။ ဥဘယေနာပိ ကာရဏမေဝ ပဋိက္ခိပတိ။ ကာရဏဉှိ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလဿ ဌာနန္တိ စ အဝကာသောတိ စ ဝုစ္စတိ။ **ယ**န္တိ ယေန ကာရဏေန။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော** တိ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပန္နော သောတာပန္နော အရိယသာဝကော။ **ကဉ္စိ သင်္ခါရ** န္တိ စတုဘူမကေသု သင်္ခတသင်္ခါရေသု ကဉ္စိ ဧကံ သင်္ခါရမ္ပိ။ **နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျာ** တိ နိစ္စောတိ ဂဏှေယျ။ **နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတံ ကာရဏံ နတ္ထိ, န ဥပလဗ္ဘတိ။ **ယံ ပုထုဇ္ဇနော** တိ ယေန ကာရဏေန ပုထုဇ္ဇနော။ **ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတံ ကာရဏံ အတ္ထိ; သဿတဒိဋ္ဌိယာ ဟိ သော တေဘူမကေသု သင်္ခါရေသု ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။ စတုတ္ထဘူမကသင်္ခါရာ ပန တေဇုဿဒတ္တာ ဒိဝသံ သန္တတ္တော အယောဂုဠော ဝိယ မက္ခိကာနံ ဒိဋ္ဌိယာ တ အညေသံ တ အကုသလာနံ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန **ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော**တိအာဒီသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျာ** တိ “ဧကန္တသုခီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရမ္မရဏာ”တိ (မ. နိ. ၃.၂၁) ဧဝံ အတ္တဒိဋ္ဌိဝသေန သုခတော ဂါဟံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ပန အရိယသာဝကော ပရိဠာဟာဘိဘူတော ပရိဠာဟဝူပသမတ္ထံ, မတ္တဟတ္ထိပရိတာသိတော ဝိယ, သုစိကာမော ဗြာဟ္မဏော ဂူထံ ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော ဥပဂစ္ဆတိ။ အတ္တဝါရေ ကသိဏာဒိပဏ္ဏတ္တိသင်္ဂဟတ္ထံ သင်္ခါရန္တိ အဝတွာ **ကဉ္စိ ဓမ္မ** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓာပိ အရိယသာဝကဿ စတုဘူမကဝသေန ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ပုထုဇ္ဇနဿ တေဘူမကဝသေန; သဗ္ဗဝါရေသု ဝါ အရိယသာဝကဿာပိ တေဘူမကဝသေနေဝ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ယဉှိ ပုထုဇ္ဇနော ဂဏှာတိ, တတော တတော အရိယသာဝကော ဂါဟံ ဝိနိဝေဌေတိ။ ပုထုဇ္ဇနော ဟိ ယံ ယံ နိစ္စံ သုခံ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, တံ တံ အရိယသာဝကော အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဂဏှန္တော ကပါဟံ ဝိနိဝေဌေတိ။

မာတရန္တိအာဒီသု ဇနိကာဝ မာတာ။ မနုဿဘူတောဝ ခီဏာသဝေါ အရဟာတိ အဓိပ္ပေတော။ ကိံ ပန အရိယသာဝကော အညံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိ? ဧတမ္ပိ အဋ္ဌာနံ။ သစေပိ ဘဝန္တရဂတံ အရိယသာဝကံ အတ္တနော အရိယသာဝကဘာဝံ အဇာနန္တမ္ပိ ကောစိ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဣမံ ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘေ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ’တိ, နေဝ သော တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ အထာပိ နံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘သစေ ဣမံ န ဃာတေဿသိ, သီသံ တေ ဆိန္ဒိဿာမာ’တိ, သီသမေဝဿ ဆိန္ဒေယျုံ, နေဝ သော တံ ဃာတေယျ။ ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ ပန မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထံ အရိယသာဝကဿ စ ဗလဒီပနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သာဝဇ္ဇော ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ ပုထုဇ္ဇနော မာတုဃာတာဒီနိပိ အာနန္တရိယာနိ ကရိဿတိ။ မဟာဗလော အရိယသာဝကော; သော ဧတာနိ ကမ္မာနိ န ကရောတီတိ။

ပဒုဋ္ဌေန စိတ္တေနာ တိ ဒေါသသမ္ပယုတ္တေန ဝဓကစိတ္တေန။ **လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျာ** တိ ဇီဝမာနကသရီရေ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ။ **သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျာ** တိ သမာနသံဝါသကံ သမာနသီမာယံ ဌိတံ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ, ဝုတ္တဉှေတံ – “ပဉ္စဟုပါလိ, အာကာရေဟိ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတိ – ကမ္မေန, ဥဒ္ဒေသေန, ဝေါဟရန္တော, အနုဿာဝနေန, သလာကဂ္ဂါဟေနာ”တိ (ပရိ. ၄၅၈)။

တတ္ထ **'ကမ္မေနာ'** တိ အပလောကနာဒီသု စတူသု ကမ္မေသု အညတရေန ကမ္မေန။ **'ဥဒ္ဒေသေနာ'** တိ ပဉ္စသု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေသု အညတရေန ဥဒ္ဒေသေန။ **'ဝေါဟရန္တော'** တိ ကထယန္တော, တာဟိ တာဟိ ဥပပတ္တီဟိ 'အဓမ္မံ ဓမ္မော'တိအာဒီနိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဒီပေန္တော။ **'အနုဿာဝနေနာ'** တိ 'နနု တုမှေ ဇာနာထ မယှံ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ! မာဒိသော နာမ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ဂါဟေယျာတိ စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒေတုံ တုမှာကံ န ယုတ္တံ။ ကိံ မယှံ အဝီစိ နီလုပ္ပလဝနံ ဝိယ သီတလော? ကိမဟံ အပါယတော န ဘာယာမီ'တိအာဒိနာ နယေန ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အနုဿာဝနေန ။ **'သလာကဂ္ဂါဟေနာ'** တိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနိဝတ္တနဓမ္မေ ကတွာ ''ဂဏှထ ဣမံ သလာက''န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။ ဧတ္ထ စ ကမ္မမေဝ ဥဒ္ဒေသော ဝါ ပမာဏံ ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပန ပုဗ္ဗဘာဂါ။ အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဟိ ဝေါဟရန္တေန တတ္ထ ရုစိဇနနတ္ထံ အနုဿာဝေတွာ သလာကာယ ဂါဟိတာယပိ အဘိန္နောဝ ဟောတိ သင်္ဃော။ ယဒါ ပန ဧဝံ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ သလာကံ ဂါဟေတွာ အာဝေဏိကံ ကမ္မံ ဝါ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ကရောန္တိ, တဒါ သင်္ဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတိ။

ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဧတ္တာဝတာ မာတုဃာတာဒီနိ ပဉ္စ အာနန္တရိယကမ္မာနိ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ, ယာနိ ပုထုဇ္ဇနော ကရောတိ, န အရိယသာဝကော။ တေသံ အာဝိဘာဝတ္ထံ –

ကမ္မတော ဒွါရတော စေဝ, ကပ္ပဋ္ဌိတိယတော တထာ။
ပါကသာဓာရဏာဒီဟိ, ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ **'ကမ္မတော'** တာဝ – ဧတ္ထ ဟိ မနုဿဘူတဿေဝ မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ အပိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ ဟောတိ။ တဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိဿာမီ'တိ သကလစက္ကဝါဠံ မဟာစေတိယပ္ပမာဏေဟိ ကဉ္စနထူပေဟိ ပူရေတွာပိ, သကလစက္ကဝါဠံ ပူရေတွာ နိသိန္နဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာပိ, ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သင်္ဃာဋိကဏ္ဏံ အမုဉ္စန္တော ဝိစရိတွာပိ, ကာယဿ ဘေဒါ နိရယမေဝ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ပန သယံ မနုဿဘူတော တိရစ္ဆာနဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ, သယံ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတော မနုဿဘူတံ, တိရစ္ဆာနောယေဝ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ, တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ န ဟောတိ, ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ ဟောတိ, အာနန္တရိယံ အာဟစ္စေဝ တိဋ္ဌတိ။ မနုဿဇာတိကာနံ ပန ဝသေန အယံ ပဉှော ကထိတော။

ဧတ္ထ ဧဠကစတုက္ကံ, သင်္ဂါမစတုက္ကံ, စောရစတုက္ကဉ္စ ကထေတဗ္ဗံ။ 'ဧဠကံ မာရေမီ'တိ အဘိသန္ဓိနာပိ ဟိ ဧဠကဋ္ဌာနေ ဌိတံ မနုဿော မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ ဖုသတိ။ ဧဠကာဘိသန္ဓိနာ ပန မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ ဝါ ဧဠကံ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ န ဖုသတိ။ မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ မာတာပိတရော မာရေန္တော ဖုသတေဝ။ ဧသေဝ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ စတုက္ကဒွယေ။ ယထာ စ မာတာပိတူသု, ဧဝံ အရဟန္တေပိ ဧတာနိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ မနုဿအရဟန္တမေဝ မာရေတွာ အာနန္တရိယံ ဖုသတိ, န ယက္ခဘူတံ; ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။ မနုဿအရဟန္တဿ စ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ သတ္ထပ္ပဟာရေ ဝါ ဝိသေ ဝါ ဒိန္နေပိ ယဒိ သော အရဟတ္တံ ပတွာ တေနေဝ မရတိ, အရဟန္တဃာတော ဟောတိယေဝ။ ယံ ပန ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဒိန္နံ ဒါနံ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ပုထုဇ္ဇနဿေဝ တံ ဒိန္နံ ဟောတိ။ သေသအရိယပုဂ္ဂလေ မာရေန္တဿ အာနန္တရိယံ နတ္ထိ, ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။

လောဟိတုပ္ပာဒေ တထာဂတဿ အဘေဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပဂ္ဃရဏံ နာမ နတ္ထိ။ သရီရဿ ပန အန္တောယေဝ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဝိဒ္ဓသိလာတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ သကလိကာပိ တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ။ ဖရသုနာ ပဟာရော ဝိယ ပါဒော အန္တောလောဟိတောယေဝ အဟောသိ။ တထာ ကရောန္တဿ အာနန္တရိယံ ဟောတိ။ ဇီဝကော ပန တထာဂတဿ ရုစိယာ သတ္ထကေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ တမှာ ဌာနာ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ နီဟရိတွာ ဖာသုကမကာသိ။ တထာ ကရောန္တဿ ပုညကမ္မမေဝ ဟောတိ။

အထ ယေ စ ပရိနိဗ္ဗုတေ တထာဂတေ စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ, ဗောဓိံ ဆိန္ဒန္တိ, ဓာတုမှိ ဥပက္ကမန္တိ, တေသံ ကိံ ဟောတီတိ? ဘာရိယံ ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္တရိယသဒိသံ။ သဓာတုကံ ပန ထူပံ ဝါ ပဋိမံ ဝါ ဗာဓမာနံ ဗောဓိသာခဉ္စ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ တတ္ထ နိလီနာ သကုဏာ စေတိယေ ဝစ္စံ ပါတေန္တိ, ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပရိဘောဂစေတိယတော ဟိ သရီရစေတိယံ မဟန္တတရံ။ စေတိယဝတ္ထုံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တံ ဗောဓိမူလမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာ ပန ဗောဓိသာခာ ဗောဓိဃရံ ဗာဓတိ, တံ ဂေဟရက္ခဏတ္ထံ ဆိန္ဒိတုံ န လဗ္ဘတိ။ ဗောဓိအတ္ထဉှိ ဂေဟံ, န ဂေဟတ္ထာယ ဗောဓိ။ အာသနဃရေပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မိံ ပန အာသနဃရေ ဓာတု နိဟိတာ ဟောတိ, တဿ ရက္ခဏတ္ထာယ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗောဓိဇဂ္ဂနတ္ထံ ဩဇောဟရဏသာခံ ဝါ ပူတိဋ္ဌာနံ ဝါ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ; သရီရပဋိဇဂ္ဂနေ ဝိယ ပုညမ္ပိ ဟောတိ။

သင်္ဃဘေဒေ သီမဋ္ဌကသင်္ဃေ အသန္နိပတိတေ ဝိသုံ ပရိသံ ဂဟေတွာ ကတဝေဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟဿ ကမ္မံ ဝါ ကရောန္တဿ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ဥဒ္ဒိသန္တဿ ဘေဒေါ စ ဟောတိ အာနန္တရိယကမ္မဉ္စ။ သမဂ္ဂသညာယ ပန ဝဋ္ဋတိ။ သမဂ္ဂသညာယ ဟိ ကရောန္တဿ နေဝ ဘေဒေါ ဟောတိ န အာနန္တရိယကမ္မံ။ တထာ နဝတော ဦနပရိသာယံ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပန ပရိစ္ဆေဒေန နဝန္နံ ဇနာနံ ယော သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, တဿ အာနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိ။ အနုဝတ္တကာနံ အဓမ္မဝါဒီနံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ကမ္မံ; ဓမ္မဝါဒိနော အနဝဇ္ဇာ။ တတ္ထ နဝန္နမေဝ သင်္ဃဘေဒေ ဣဒံ သုတ္တံ – ''ဧကတော, ဥပါလိ, စတ္တာရော ဟောန္တိ, ဧကတော စတ္တာရော, နဝမော အနုဿာဝေတိ သလာကံ ဂါဟေတိ – 'အယံ ဓမ္မော, အယံ ဝိနယော, ဣဒံ သတ္ထုသာသနံ, ဣဒံ ဂဏှထ, ဣဒံ ရောစေထာ'တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဥပါလိ, သင်္ဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သင်္ဃဘေဒေါ စ။ နဝန္နံ ဝါ, ဥပါလိ, အတိရေကနဝန္နံ ဝါ သင်္ဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သင်္ဃဘေဒေါ စာ''တိ (စူဠဝ. ၃၅၁)။

ဧတေသု စ ပန ပဉ္စသု သင်္ဃဘေဒေါ ဝစီကမ္မံ, သေသာနိ ကာယကမ္မာနီတိ။ ဧဝံ ကမ္မတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ဒွါရတော'တိ သဗ္ဗာနေဝ စေတာနိ ကာယဒွါရတောပိ ဝစီဒွါရတောပိ သမုဋ္ဌဟန္တိ။ ပုရိမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အာဏတ္တိကဝိဇ္ဇာမယပယောဂဝသေန ဝစီဒွါရတော သမုဋ္ဌဟိတွာပိ ကာယဒွါရမေဝ ပူရေန္တိ။ သင်္ဃဘေဒေါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဘေဒံ ကရောန္တဿ ကာယဒွါရတော သမုဋ္ဌဟိတွာပိ ဝစီဒွါရမေဝ ပူရေတီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ဒွါရတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ကပ္ပဋ္ဌိတိယတော' တိ သင်္ဃဘေဒေါယေဝ စေတ္ထ ကပ္ပဋ္ဌိတိယော။ သဏ္ဌဟန္တေ ဟိ ကပ္ပေ ကပ္ပဝေမဇ္ဈေ ဝါ သင်္ဃဘေဒံ ကတွာ ကပ္ပဝိနာသေယေဝ မုစ္စတိ။ သစေပိ ဟိ 'သွေ ကပ္ပော ဝိနဿိဿတီ'တိ အဇ္ဇ သင်္ဃဘေဒံ ကရောတိ, သွေဝယေဝ မုစ္စတိ, ဧကဒိဝသမေဝ နိရယေ ပစ္စတိ။ ဧဝံ ကရဏံ ပန နတ္ထိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ အာနန္တရိယာနေဝ ဟောန္တိ, န ကပ္ပဋ္ဌိတိယာနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ကပ္ပဋ္ဌိတိယတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'ပါကတော'တိ ယေန စ ပဉ္စပေတာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ဟောန္တိ, တဿ သင်္ဃဘေဒေါယေဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ သေသာနိ ''အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော''တိ ဧဝမာဒီသု သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ သင်္ဃဘေဒါဘာဝေ လောဟိတုပ္ပာဒော, တဒဘာဝေ အရဟန္တဃာတော, တဒဘာဝေ သစေ ပိတာ သီလဝါ ဟောတိ, မာတာ ဒုဿီလာ နော ဝါ တထာ သီလဝတီ, ပိတုဃာတော ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ သစေ မာတာ မာတုဃာတော။ ဒွီသုပိ သီလေန ဝါ ဒုဿီလေန ဝါ သမာနေသု မာတုဃာတောဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ; မာတာ ဟိ ဒုက္ကရကာရိနီ ဗဟူပကာရာ စ ပုတ္တာနန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ပါကတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

'သာဓာရဏာဒီဟီ'တိ ပုရိမာနိ စတ္တာရိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ သာဓာရဏာနိ။ သင်္ဃဘေဒေါ ပန ''န ခေါ, ဥပါလိ, ဘိက္ခုနီ သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, န သိက္ခမာနာ, န သာမဏေရော, န သာမဏေရီ, န ဥပါသကော, န ဥပါသိကာ သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ။ ဘိက္ခု ခေါ, ဥပါလိ, ပကတတ္တော သမာနသံဝါသကော သမာနသီမာယံ ဌိတော သင်္ဃံ ဘိန္ဒတီ''တိ (စူဠဝ. ၃၅၁) ဝစနတော ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဘိက္ခုနောဝ ဟောတိ, န အညဿ; တသ္မာ အသာဓာရဏော။ အာဒိသဒ္ဒေန သဗ္ဗ

ဗေပေတေ ဒုက္ခဝေဒနာသဟဂတာ အောသမောဟသမ္ပယုတ္တာ စာတိ ဧဝမေတ္ထ သာဓာရဏာဒီဟိပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

အညံ သတ္ထာရ န္တိ ‘အယံ မေ သတ္ထာ သတ္ထုကိစ္စံ ကာတုံ သမတ္ထော’တိ ဘဝန္တရေပိ အညံ တိတ္ထကရံ ‘အယံ မေ သတ္ထာ’တိ ဧဝံ ဂဏှေယျ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေယျာ** တိ သဗ္ဗမန္ဒပညောပိ သတ္တမံ ဘဝံ အတိက္ကမိတွာ အဋ္ဌမံ နိဗ္ဗတ္တေယျ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ ။ ဥတ္တမကောဋိယာ ဟိ သတ္တမံ ဘဝံ သန္ဓာယေဝေသ “နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော”တိ ဝုတ္တော။ ကိံ ပန တံ နိယာမေတိ? ကိံ ပုဗ္ဗဟေတု နိယာမေတိ ဥဒါဟု ပဋ္ဌိလဒ္ဓမဂ္ဂေ ဥဒါဟု ဥပရိ တယော မဂ္ဂါတိ? သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဂဟိတံ နာမမတ္တမေတံ။ ပုဂ္ဂလော ပန နိယတော နာမ နတ္ထိ။ “ပုဗ္ဗဟေတု နိယာမေတီ”တိ ဝုတ္တေ ဟိ ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဥပနိဿယော ဝုတ္တော ဟောတိ, ပဌမမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယာဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ။ ဣစ္စဿ အဟေတု အပ္ပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တိံ ဟာပုဏာတိ။ “ပဋ္ဌိလဒ္ဓမဂ္ဂေ နိယာမေတီ”တိ ဝုတ္တေ ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ အကိစ္စကာ ဟောန္တိ, ပဌမမဂ္ဂေဝ သကိစ္စကော, ပဌမမဂ္ဂေနေဝ ကိလေသေ ခေပေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ “ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ နိယာမေန္တီ”တိ ဝုတ္တေ ပဌမမဂ္ဂေ အကိစ္စကော ဟောတိ, ဥပရိ တယော မဂ္ဂါဝ သကိစ္စကာ, ပဌမမဂ္ဂံ အနိဗ္ဗတ္တေတွာ ဥပရိ တယော မဂ္ဂါ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, ပဌမမဂ္ဂေန စ အနုပ္ပစ္ဆိန္နတွာဝ ကိလေသာ ခေပေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ န အညော ကောစိ နိယာမေတိ, ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝိပဿနာဝ နိယာမေတိ။ သစေ ဟိ တေသံ ဝိပဿနာ တိက္ခာ သူရာ ဟုတွာ ဝဟတိ, ဧကံယေဝ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ တတော မန္ဒတရပညော ဒုတိယေ ဝါ တတိယေ ဝါ စတုတ္ထေ ဝါ ပဉ္စမေ ဝါ ဆဋ္ဌေ ဝါ ဘဝေ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ သဗ္ဗမန္ဒပညော သတ္တမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ, အဋ္ဌမေ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိ န ဟောတိ။ ဣတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဂဟိတံ နာမမတ္တမေတံ။ သတ္တာ ဟိ ဗုဒ္ဓတုလာယ တုလေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ‘အယံ ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗမဟာပညော တိက္ခဝိပဿကော ဧကမေဝ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿတီ’တိ **‘ဧကဗီဇီ’**တိ နာမံ အကာသိ; ‘အယံ ပုဂ္ဂလော ဒုတိယံ, တတိယံ, စတုတ္ထံ, ပဉ္စမံ, ဆဋ္ဌံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿတီ’တိ **‘ကောလံကောလော’**တိ နာမံ အကာသိ; ‘အယံ ပုဂ္ဂလော သတ္တမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿတီ’တိ **‘သတ္တက္ခတ္တုပရမော’** တိ နာမံ အကာသိ။

ကောစိ ပန ပုဂ္ဂလော သတ္တန္နံ ဘဝါနံ နိယတော နာမ နတ္ထိ။ အရိယသာဝကော ပန ယေန ကေနစိပိ အာကာရေန မန္ဒပညော သမာနော အဋ္ဌမံ ဘဝံ အပ္ပတွာ အန္တရာဝ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ သက္ကသဒိသောပိ ဝဋ္ဋာဘိရတော သတ္တမံယေဝ ဘဝံ ဂစ္ဆတိ။ သတ္တမေ ဘဝေ သဗ္ဗကာရေန ပမာဒဝိဟာရိနောပိ ဝိပဿနာဉာဏံ ပရိပာကံ ဂစ္ဆတိ။ အပ္ပမတ္တကေပိ အာရမ္မဏေ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ဟာပုဏာတိ။ သစေပိ ဟိဿ သတ္တမေ ဘဝေ နိဒ္ဒံ ဝါ ဩက္ကမန္တဿ, ပရမ္ဗုခံ ဝါ ဂစ္ဆန္တဿ, ပစ္ဆတော ဌတွာ တိခိဏေန အသိနာ ကောစိဒေဝ သီသံ ဟရေယျ, ဥဒကေ ဝါ ဩသာဒေတွာ မာရေယျ, အသနိ ဝါ ပနဿ သီသေ ပတေယျ, ဧဝရူပေပိ ကာလေ သပ္ပဋိသန္ဓိကာ ကာလံကိရိယာ နာမ န ဟောတိ, အရဟတ္တံ ပတွာဝ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အဋ္ဌမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေယျ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။

ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ တိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုယာ။ တီဏိ ဟိ ခေတ္တာနိ – ဇာတိခေတ္တံ, အာဏာခေတ္တံ, ဝိသယက္ခေတ္တန္တိ။ တတ္ထ **‘ဇာတိက္ခေတ္တံ’** နာမ ဒသသဟဿိလောကဓာတု။ သာ ဟိ တထာဂတဿ မာတုကုစ္ဆိဩက္ကမနကာလေ, နိက္ခမနကာလေ, သမ္ဗောဓိကာလေ, ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနေ, အာယုသင်္ခါရဩဿဇ္ဇနေ, ပရိနိဗ္ဗာနေ စ ကမ္ပတိ။ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠံ ပန **‘အာဏာခေတ္တံ’** နာမ။ အာဋာနာဋိယမောရပရိတ္တဓဇဂ္ဂ ဂပရိတ္တရတနပရိတ္တာဒီနဉှိ ဧတ္ထ အာဏာ ဝတ္တတိ။ **‘ဝိသယခေတ္တဿ’** ပန ပရိမာဏံ နတ္ထိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ “ယာဝတကံ ဉာဏံ တာဝတကံ ဉေယျံ, ယာဝတကံ ဉေယျံ တာဝတကံ ဉာဏံ , ဉာဏပရိယန္တိကံ ဉေယျံ, ဉေယျပရိယန္တိကံ ဉာဏ”န္တိ (ပဋိ. မ. ၃.၅) ဝစနတော အဝိသယော နာမ နတ္ထိ။

ဣမေသု ပန တီသု ခေတ္တေသု, ဌပေတွာ ဣမံ စက္ကဝါဠံ, အညသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သုတ္တံ နတ္ထိ, န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပန အတ္ထိ။ **တီဏိ ပိဋကာနိ** – ဝိနယပိဋကံ, သုတ္တန္တပိဋကံ, အဘိဓမ္မပိဋကန္တိ။ တိဿော သင်္ဂီတိယော – မဟာကဿပတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ, ယသတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ, မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ သင်္ဂီတီတိ။ ဣမာ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှေ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ ဣမံ စက္ကဝါဠံ မုဉ္စိတွာ အညတ္ထ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သုတ္တံ နတ္ထိ, နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပန အတ္ထိ။

အပုဗ္ဗံ အစရိမ န္တိ အပုရေ အပစ္ဆာ; ဧကတော နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, ပုရေ တ ပစ္ဆာ တ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဗောဓိပလ္လင္ကေ ''ဗောဓိံ အပ္ပတွာ န ဥဋ္ဌဟိဿာမိ''တိ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ တာဝ ပုဗ္ဗေန္တိ န ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠကမ္ပနေနေဝ ဇာတိက္ခေတ္တပရိဂ္ဂဟော ကတော, အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာ ဟောတိ။ ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဋ္ဌာယ စ ယာဝ သာသပမတ္တာပိ ဓာတုယော တိဋ္ဌန္တိ တာဝ ပစ္ဆာတိ န ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓာတူသု ဟိ ဌိတာသု ဗုဒ္ဓာ ဌိတာဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဧတ္ထန္တရေ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာဝ ဟောတိ, ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနေ ပန ဇာတေ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ န နိဝါရိတာ။

တီဏိ ဟိ အန္တရဓာနာနိ နာမ – ပရိယတ္တိအန္တရဓာနံ, ပဋိဝေဓအန္တရဓာနံ, ပဋိပတ္တိအန္တရဓာနန္တိ။ တတ္ထ **'ပရိယတ္တီ'** တိ တီဏိ ပိဋကာနိ; **'ပဋိဝေဓော'**တိ သစ္စပဋိဝေဓော; **'ပဋိပတ္တီ'** တိ ပဋိပဒါ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓော စ ပဋိပတ္တိ စ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကာလေ ပဋိဝေဓကရာ ဘိက္ခူ ဗဟူ ဟောန္တိ; 'ဧသ ဘိက္ခု ပုထုဇ္ဇနော'တိ အင်္ဂုလိံ ပသာရေတွာ ဒဿေတဗ္ဗော ဟောတိ။ ဣမသ္မိံယေဝ ဒီပေ ဧကဝါရံ ကိရ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခု နာမ နာဟောသိ။ ပဋိပတ္တိပူရကာပိ ကဒါစိ ဗဟူ ဟောန္တိ, ကဒါစိ အပ္ပါ။ ဣတိ ပဋိဝေဓော စ ပဋိပတ္တိ စ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ။

သာသနဋ္ဌိတိယာ ပန ပရိယတ္တိယေဝ ပမာဏံ။ ပဏ္ဍိတော ဟိ တေပိဋကံ သုတွာ ဒွေပိ ပူရေတိ။ ယထာ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော အာဠာရဿ သန္တိကေ ပဉ္စာဘိညာ သတ္တ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ, သော 'န ဇာနာမီ'တိ အာဟ; တတော ဥဒကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဓိဂတဝိသေသံ သံသန္ဒေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနဿ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ; သော အာစိက္ခိ; တဿ ဝစနသမနန္တရမေဝ မဟာသတ္တော တံ သမ္ပာဒေသိ; ဧဝမေဝ ပညဝါ ဘိက္ခု ပရိယတ္တိံ သုတွာ ဒွေပိ ပူရေတိ။ တသ္မာ ပရိယတ္တိယာ ဌိတာယ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ။ ယဒါ ပန သာ အန္တရဓာယတိ တဒါ ပဌမံ အဘိဓမ္မပိဋကံ နဿတိ။ တတ္ထ ပဋ္ဌာနံ သဗ္ဗပဌမံ အန္တရဓာယတိ။ အနုက္ကမေန ပစ္ဆာ ဓမ္မသင်္ဂဟော။ တသ္မိံ အန္တရဟိတေ ဣတရေသု ဒွီသု ပိဋကေသု ဌိတေသု သာသနံ ဌိတမေဝ ဟောတိ။

တတ္ထ သုတ္တန္တပိဋကေ အန္တရဓာယမာနေ ပဌမံ အင်္ဂုတ္တရနိကာယော ဧကာဒသကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဧကကာ အန္တရဓာယတိ။ တဒနန္တရံ သံယုတ္တနိကာယော စက္ကပေယျာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဩဃတရဏာ အန္တရဓာယတိ။ တဒနန္တရံ မဇ္ဈိမနိကာယော ဣန္ဒြိယဘာဝနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မူလပရိယာယာ အန္တရဓာယတိ။ တဒနန္တရံ ဒီဃနိကာယော ဒသုတ္တရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဗြဟ္မဇာလာ အန္တရဓာယတိ။ ဧကိဿာပိ ဒွိန္နမ္ပိ ဂါထာနံ ပုစ္ဆာ အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆတိ; သာသနံ ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ သဘိယပုစ္ဆာ (သု. နိ. ၅၁၅ အာဒယော) ဝိယ အာဠဝကပုစ္ဆာ (သု. နိ. ၁၈၃ အာဒယော; သံ. နိ. ၁.၂၄၆) ဝိယ စ။ တော ကိရ ကဿပဗုဒ္ဓကာလိကာ အန္တရာ သာသနံ ဓာရေတုံ နာသက္ခိံသု။

ဒွီသု ပန ပိဋကေသု အန္တရဟိတေသုပိ ဝိနယပိဋကေ ဌိတေ သာသနံ တိဋ္ဌတိ။ ပရိဝါရခန္ဓကေသု အန္တရဟိတေသု ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဌိတေ ဌိတမေဝ ဟောတိ။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ အန္တရဟိတေ မာတိကာယ ဌိတာယပိ ဌိတမေဝ ဟောတိ။ မာတိကာယ အန္တရဟိတာယ ပာတိမောက္ခပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒာသု ဌိတာသု သာသနံ တိဋ္ဌတိ။ လိင်္ဂံ အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ သေတဝတ္ထသမဏဝံသော ပန ကဿပဗုဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ သာသနံ ဓာရေတုံ နာသက္ခိ။ ပစ္ဆိမကဿ ပန သစ္စပဋိဝေဓတော ပစ္ဆိမကဿ သီလဘေဒတော စ ပဋ္ဌာယ သာသနံ ဩသက္ကိတံ နာမ ဟောတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ န တရိတာ။

တီဏိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ နာမ – ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ, ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ, ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနန္တိ။ တတ္ထ **'ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ'** ဗောဓိပလ္လင္ကေ အဟောသိ, **'ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ'** ကုသိနာရာယံ, **'ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနံ'** အနာဂတေ ဘဝိဿတိ။ သာသနဿ ကိရ ဩသက္ကနကာလေ ဣမသ္မိံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ ဓာတုယော သန္နိပတိတွာ မဟာစေတိယံ ဂမိဿန္တိ, မဟာစေတိယတော နာဂဒီပေ ရာဇာယတနစေတိယံ, တတော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကံ ဂမိဿန္တိ။ နာဂဘဝနတောပိ ဒေဝလောကတောပိ ဗြဟ္မလောကတောပိ ဓာတုယော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကမေဝ ဂမိဿန္တိ။ သာသပမတ္တာပိ ဓာတု န အန္တရာ နဿိဿတိ။ သဗ္ဗာ ဓာတုယော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ ရာသိဘူတာ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ဝိယ ဧကဃနာ ဟုတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေဿန္တိ။ တာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိဿန္တိ။ တတော ဒသသဟ

သ္မာ ပန အပုဗ္ဗံ အစရိမံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? အနစ္ဆရိယတ္တာ။ ဗုဒ္ဓာ ဟိ အစ္ဆရိယမနုဿာ, ယထာဟ –

သ္မစက္ကတဋ္ဌဒေဝတာ သန္နိပတိတ္ဝာ ''အဇ္ဇ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာတိ, အဇ္ဇ သာသနံ ဩသက္ကတိ, ပစ္ဆိမဒဿနံ အနိ ဏ္ဏာဒံ အမ္ဟာက''န္တိ ဒသဗလဿ ပရိနိဗ္ဗုတဒိဝသတော မဟန္တတရံ ကာရုညံ ကရိဿန္တိ။ ဌပေတွာ အနာဂါမိခီ ဏာသဝေ အဝသေသာ သကဘာဝေန သန္ဓာရေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ ဓာတုယော တေဇောဓာတု ဥဋ္ဌဟိတွာ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတိ။ သာသပမတ္တာယပိ ဓာတုယာ သတိ ဧကဇာလာ ဘဝိဿတိ; ဓာတူသု ပရိယာဒာနံ ဂတာသု ပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝံ မဟန္တံ အာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ ဓာတူသု အန္တရဟိတာသု သာသနံ အန္တရဟိတံ နာမ ဟောတိ။ ယာဝ ဧဝံ န အန္တရဓာယတိ တာဝ အစရိမံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

ကသ္မာ ပန အပုဗ္ဗံ အစရိမံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? အနစ္ဆရိယတ္တာ။ ဗုဒ္ဓာ ဟိ အစ္ဆရိယမနုဿာ, ယထာဟ – ''ဧကပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ, လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အစ္ဆရိယမနုဿော။ ကတမော ဧကပုဂ္ဂလော? တထာ ဂတော, ဘိက္ခဝေ, အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ (အ. နိ. ၁.၁၇၂)။ ယဒိ စ ဒွေ ဝါ တ စတ္တာရော ဝါ အဋ္ဌ ဝါ သောဠသ ဝါ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, န အစ္ဆရိယာ ဘဝေယျုံ။ ဧကသ္မိံ ဟိ ဝိဟာရေ ဒွိန္နံ စေတိယာနမ္ပိ လာဘသက္ကာရော ဥ ဠာရော န ဟောတိ, ဘိက္ခူပိ ဗဟုတာယ န အစ္ဆရိယာ ဇာတာ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓာပိ ဘဝေယျုံ; တသ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဒေသနာယ စ ဝိသေသာဘာဝတော။ ယဉှိ သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒံ ဓမ္မံ ဧကော ဒေသေတိ, အညေန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာပိ သောဝ ဒေသေတဗ္ဗော သိယာ။ တတော အနစ္ဆရိယော သိယာ။ ဧကသ္မိံ ပန ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဒေသနာပိ အစ္ဆရိယာ ဟောတိ။ ဝိဝါဒ ဘာဝတော စ။ ဗဟူသု စ ဗုဒ္ဓေသု ဥပ္ပန္နေသု ဗဟူနံ အာစရိယာနံ အန္တေဝါသိကာ ဝိယ 'အမ္ဟာကံ ဗုဒ္ဓေါ ပာသာဒိကော, အမ္ဟာကံ ဗုဒ္ဓေါ မဓုရဿရော လာဘီ ပုညဝါ'တိ ဝိဝဒေယျုံ; တသ္မာပိ ဧဝံ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပိစေတံ ကာရဏံ မိလိန္ဒရညာ ပုဋ္ဌေန နာဂသေနတ္ထေရေန ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ (မိ. ပ. ၅.၁.၁) –

''ဘန္တေ နာဂသေန, ဘာသိတမ္ပေတံ ဘဂဝတာ – ''အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော ယံ ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ ဒွေ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇ တီ''တိ (အ. နိ. ၁.၂၇၇; မ. နိ. ၃.၁၂၉)။ ဒေသေန္တာ စ, ဘန္တေ နာဂသေန, သဗ္ဗေပိ တထာဂတာ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဒေသေန္တိ, ကထယမာနာ စ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ကထေန္တိ, သိက္ခာပေန္တာ စ တီသု သိက္ခာသု သိက္ခာပေန္တိ, အနုသာသမာနာ စ အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိယံ အနုသာသန္တိ။ ယဒိ, ဘန္တေ နာဂသေန, သဗ္ ဗေသမ္ပိ တထာဂတာနံ ဧကာ ဒေသနာ ဧကာ ကထာ ဧကာ သိက္ခာ ဧကာနုသိဋ္ဌိ, ကေန ကာရဏေန ဒွေ တထာဂ တာ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ? ဧကေနပိ တာဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေန အယံ လောကော ဩဘာသဇာတော။ ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝေယျ, ဒွိန္နံ ပဘာယ အယံ လောကော ဘိယျောသော မတ္တာယ ဩဘာသဇာတော ဘဝေယျ။ ဩဝဒန္တာ စ ဒွေ တထာဂတာ သုခံ ဩဝဒေယျုံ, အနုသာသမာနာ စ သုခံ အနုသာသေယျုံ။ တတ္ထ မေ ကာရ ဏံ ဒဿေဟိ ယထာဟံ နိဿံသယော ဘဝေယျ''န္တိ။

''အယံ, မဟာရာဇ, ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဗုဒ္ဓဓာရဏီ, ဧကဿေဝ တထာဂတဿ ဂုဏံ ဓာရေ တိ။ ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, နာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဓာရေယျ, စလေယျ ကမ္ပေယျ နမေယျ ဩနမေယျ ဝိနမေယျ ဝိကိရေယျ ဝိဓမေယျ ဝိဒ္ဓံသေယျ, န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ။

''ယထာ, မဟာရာဇ, နာဝါ ဧကပုရိသသန္ဓာရဏီ ဘဝေယျ, ဧကသ္မိံ ပုရိသေ အဘိရူဠှေ သာ နာဝါ သမု ပါဒိကာ ဘဝေယျ။ အထ ဒုတိယော ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ တာဒိသော အာယုနာ ဝဏ္ဏေန ဝယေန ပမာဏေန ကိသထူလေန သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂေန။ သော တံ နာဝံ အဘိရူဟေယျ။ အပိနု သာ, မဟာရာဇ, နာဝါ ဒွိန္နမ္ပိ ဓာ ရေယျာ''တိ? ''န ဟိ, ဘန္တေ, စလေယျ ကမ္ပေယျ နမေယျ ဩနမေယျ ဝိနမေယျ ဝိကိရေယျ ဝိဓ မေယျ ဝိဒ္ဓံသေယျ, န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ, ဩသီဒေယျ ဥဒကေ''တိ ။ ''ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာရာဇ, အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဗုဒ္ဓဓာရဏီ ဧကဿေဝ တထာဂတဿ ဂုဏံ ဓာရေတိ။ ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, နာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဓာရေယျ, စလေယျ။ပေ။ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ။

“ယထာ တ ပန, မဟာရာဇ, ပုရိသော ယာဝဒတ္ထံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ ဆာဒေန္တံ ယာဝကဏ္ဌမဘိပူရယိတွာ။ သော တတော ပီဏိတော ပရိပုဏ္ဏော နိရန္တရော တန္ဒိဂတော အနောနမိတဒဏ္ဍဇာတော ပုနဒေဝ တတ္တကံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ။ အပိနု ခေါ သော, မဟာရာဇ, ပုရိသော သုခိတော ဘဝေယျာ”တိ? “န ဟိ, ဘန္တေ, သကိံ ဘုတ္တောဝ မရေယျာ”တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာရာဇ, အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဗုဒ္ဓဓာရဏီ။ပေ.။ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျာ”တိ။

“ကိံ နု ခေါ, ဘန္တေ နာဂသေန, အတိဓမ္မဘာရေန ပထဝီ စလတီ”တိ? “ဣဓ, မဟာရာဇ, ဒွေ သကဋာ ရတနပရိပူရိတာ ဘဝေယျုံ ယာဝမုခသမာ။ ဧကေ သကဋတော ရတနံ ဂဟေတွာ ဧကမှိ သကဋေ အာကိရေယျုံ။ အပိနု တံ, မဟာရာဇ, သကဋံ ဒွိန္နမ္ပိ သကဋာနံ ရတနံ ဓာရေယျာ”တိ? “န ဟိ, ဘန္တေ, နာဘိပိ တဿ စလေယျ, အရာပိ တဿ ဘိဇ္ဇေယျုံ, နေမိပိ တဿ ဩပတေယျ, အက္ခောပိ တဿ ဘိဇ္ဇေယျာ”တိ။ “ကိန္နု ခေါ, မဟာရာဇ, အတိရတနဘာရေန သကဋံ ဘိဇ္ဇတီ”တိ? “အာမ, ဘန္တေ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာရာဇ, အတိဓမ္မဘာရေန ပထဝီ စလတီတိ။

“အပိစ, မဟာရာဇ, ဣမံ ကာရဏံ ဗုဒ္ဓဗလပရိဒီပနာယ ဩသာရိတံ။ အညမ္ပိ တတ္ထ ပတိရူပံ ကာရဏံ သုဏောဟိ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒိ, မဟာရာဇ, ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘တုမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ, အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ’တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဘဝေယျုံ။ ယထာ, မဟာရာဇ, ဒွိန္နံ ဗလဝါမစ္စာနံ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘တုမှာကံ အမစ္စော, အမှာကံ အမစ္စော’တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဟောန္တိ; ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာရာဇ, ယဒိ ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေသံ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘တုမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ, အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ’တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဘဝေယျုံ။ ဣဒံ တာဝ မဟာရာဇ ဧကံ ကာရဏံ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

“အပရမ္ပိ ဥတ္တရိံ ကာရဏံ သုဏောဟိ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒိ, မဟာရာဇ, ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ‘အဂ္ဂေါ ဗုဒ္ဓေါ’တိ ယံ ဝစနံ တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ, ‘ဇေဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘သေဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘ဝိသိဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘ဥတ္တမော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘ပဝရော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘အသမော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘အသမသမော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘အပ္ပဋိသမော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘အပ္ပဋိဘာဂေါ ဗုဒ္ဓေါ’တိ ‘အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓေါ’တိ ယံ ဝစနံ တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ။ ဣဒမ္ပိ ခေါ တွံ, မဟာရာဇ, ကာရဏံ တတ္ထတော သမ္ပဋိစ္ဆ ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

“အပိစ, မဟာရာဇ, ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သဘာဝပကတိ ဧသာ ယံ ဧကောယေဝ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ ကာရဏာ? မဟန္တတ္တာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဂုဏာနံ။ အညမ္ပိ, မဟာရာဇ, ယံ လောကေ မဟန္တံ တံ ဧကံယေဝ ဟောတိ။ ပထဝီ, မဟာရာဇ, မဟန္တာ, သာ ဧကောယေဝ; သာဂရော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ; သိနေရု ဂိရိရာဇာ မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ; အာကာသော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ; သက္ကော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ; မဟာဗြဟ္မာ မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ; တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ လောကသ္မိံ။ ယတ္ထ တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တတ္ထ အညဿ ဩကာသော န ဟောတိ။ တသ္မာ, မဟာရာဇ, တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧကောယေဝ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ။

“သုကထိတော, ဘန္တေ နာဂသေန, ပဉှော ဩပမ္မေဟိ ကာရဏေဟီ”တိ (မိ. ပ. ၅.၁.၁)။

ဧကိဿာ **လောကဓာတုယာ**တိ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠေ။ ဟေဋ္ဌာ ဣမိနာဝ ပဒေန ဒသ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဂဟိတာနိ။ တာနိပိ ဧကစက္ကဝါဠေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ; ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ပန ဝါရိတေ ဣတော အညေသု စက္ကဝါဠေသု န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝါရိတမေဝ ဟောတိ။ **အပုဗ္ဗံ အစရိမ**န္တိ ဧတ္ထ စက္ကရတနပါတုဘာဝတော ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗံ, တဿေဝ အန္တရဓာနတော ပစ္ဆာ စရိမံ။ တတ္ထ ဒွိဓာ စက္ကရတနဿ အန္တရဓာနံ ဟောတိ – စက္ကဝတ္တိနော ကာလကိရိယာယ ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝါ။ အန္တရဓာယမာနဉ္စ

ပန တံ ကာလကိရိယတော တ ပဗ္ဗဇ္ဇတော တ သတ္တမေ ဒိဝသေ အန္တရဓာယတိ။ တတော ပရံ စက္ကဝတ္တိနော ဟတု ဘာတေ အတရိတော။ ကသ္မာ ပန ဧကစက္ကတဋ္ဌေ ဒွေ စက္ကဝတ္တိနော နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? ဝိတဒုပစ္ဆေဒတော အနစ္စ ဆရိယဘာဝတော စက္ကရတနဿ မဟာနုဘာဝတော စ။ ဒွီသု ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တေသု 'အမှာကံ ရာဇာ မဟန္တော, အမှ ဟာကံ ရာဇာ မဟန္တော'တိ ဝိတအော ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ။ 'ဧကသ္မိံ ဒီပေ စက္ကဝတ္တိ, ဧကသ္မိံ ဒီပေ စက္ကဝတ္တိ'တိ စ အနစ္ဆရိယော ဘဝေယ္ယ။ ယော စာယံ စက္ကရတနဿ ဒွိသဟဿဒီပပရိတရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဣဿရိ ယာနုပ္ပအနသမတ္ထော မဟာနုဘာတေ, သော ပရိဟာယေယ္ယ။ ဣတိ ဝိတဒုပစ္ဆေဒတော အနစ္ဆရိယဘာဝတော စက္ကရတနဿ မဟာနုဘာဝတော စ န ဧကစက္ကတဋ္ဌေ ဒွေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ယံ ဣတ္ထော အရဟံ အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တိ ဧတ္ထ တိဋ္ဌတု တာဝ သဗ္ဗညုဂုဏေ နိဗ္ဗတ္တေတုံ လောကုတ္တာရဏသမတ္ထော ဗုဒ္ဓဘာတေ, ပဏိဓာနမတ္တမ္ပိ ဣတ္ထိယာ န သမ္ပဇ္ဇတိ။

''မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉)။

ဣမာနိ ဟိ ပဏိဓာနသမ္ပတ္တိကာရဏာနိ။ ဣတိ ပဏိဓာနမ္ပိ သမ္ပာဒေတုံ အသမတ္ထာယ ဣတ္ထိယာ ကုတော ဗုဒ္ဓဘာ တေတိ ''အဋ္ဌာနမေတံ, အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထိ အရဟံ အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗာကာရပရိပူရော တ ပုညုဿယော သဗ္ဗာကာရပရိပူရမေဝ အတ္တဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ပုရိသောဝ အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

ယံ ဣတ္ထီ ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တီ တိအာဒီသုပိ ယသ္မာ ဣတ္ထိယာ ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှာဒီနံ အ ဘာဝေန လက္ခဏာနိ န ပရိပူရေန္တိ, ဣတ္ထိရတနဘာဝေန သတ္တရတနသမင်္ဂိတာ န သမ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗမနုဿေဟိ စ အဓိ ကော အတ္တဘာတေ န ဟောတိ, တသ္မာ ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တီ''တိ ဝု တ္တံ။ ယသ္မာ စ သက္ကတ္တာဒီနိပိ တီဏိ ဌာနာနိ ဥတ္တမာနိ, ဣတ္ထိလိင်္ဂဉ္စ ဟီနံ , တသ္မာ တဿာ သက္ကတ္တာဒီနိပိ ပဋိသိဒ္ဓါနိ။ နနု စ ယထာ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဧဝံ ပုရိသလိင်္ဂမ္ပိ ဗ္ရဟ္မလောကေ နတ္ထိ, တသ္မာ ''ယံ ပုရိသော ဗ္ရဟ္မတ္တံ ကာရေယ္ယ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ''တိပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ? နော န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဣဓ ပုရိသဿ တတ္ထ နိဗ္ဗ ဗတ္တနတော။ ဗ္ရဟ္မတ္တန္တိ ဟိ မဟာဗ္ရဟ္မတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ ဣတ္ထီ စ ဣဓ ဈာနံ ဘာဝေတွာ ကာလံ ကတွာ ဗြ ရဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ, န မဟာဗ္ရဟ္မာနံ။ ပုရိသော ပန တတ္ထ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သ မာနေပိ စေတ္ထ ဥဘယလိင်္ဂါဘာဝေ ပုရိသသဏ္ဌာနာဝ ဗ္ရဟ္မာနော, န ဣတ္ထိသဏ္ဌာနာ။ တသ္မာ သုဝုတ္တမေဝေ တံ။

ကာယဒုစ္စရိတဿ တိအာဒီသု ယထာ နိမ္ဗဗီဇကောသာတကီဗီဇာဒီနိ မဓုရံ ဖလံ န နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, အသာတံ အမ ဓုရမေဝ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, ဧဝံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ မဓုရံ ဝိပါကံ န နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, အမဓုရမေဝ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ ယထာ စ ဥစ္ဆုဗီဇသာလိဗီဇာဒီနိ မဓုရံ သာဓုရသမေဝ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, န အသာတံ ကဋုကံ, ဧဝံ ကာယသုစရိတာဒီနိ မဓုရမေဝ ဝိပါကံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, န အမဓုရံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပာပကာရီ စ ပာပကန္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၅၆)။

တသ္မာ ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော, ယံ ကာယဒုစ္စရိတဿ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ တိအာဒီသု **သမင်္ဂီ** တိ ပဉ္စဝိဓာ သမင်္ဂိတာ – အာယူဟနသမင်္ဂိတာ, စေတနာသမင်္ဂိတာ, ကမ္မသမင်္ဂိတာ, ဝိပါကသမင်္ဂိတာ, ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာတိ။ တတ္ထ ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနက္ခဏေ **'အာယူဟ နသမင်္ဂိတာ'** ဝုစ္စတိ။ တထာ **'စေတနာသမင်္ဂိတာ'** ။ ယာဝ ပန အရဟတ္တံ န ပာပုဏန္တိ တာဝ သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ပုဗ္ဗ ဗေ ဥပစိတံ ဝိပါကာရဟံ ကမ္မံ သန္ဓာယ ကမ္မသမင်္ဂိနောတိ ဝုစ္စန္တိ – သော **'ကမ္မသမင်္ဂိတာ'**။ **'ဝိပါကသမင်္ဂိတာ'** ပန ဝိပါကက္ခဏေယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယာဝ ပန သတ္တာ အရဟတ္တံ န ပာပုဏန္တိ တာဝ တေသံ တတော တတော စဝိ

တ္တ နိရယေ တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အဂ္ဂိဇာလလောဟကုမ္ဘိအာဒီဟိ ဥပဒ္ဒွာနာကာရေဟိ နိရယော, ဂဗ္ဘသေယ္ယကတ္တံ အာပဇ္ဇမာနာနံ မာတုကုစ္ဆိ, ဒေဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ကပ္ပရုက္ခဝိမာနာဒီဟိ ဥပဒ္ဒွာနာကာရေဟိ ဒေဝလောကောတိ ဧဝံ ဥပပ တ္တိနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဣတိ နေသံ ဣမိနာ ဥပ္ပတ္တိနိမိတ္တုပဋ္ဌာနေန အပရိမုတ္တတ္တာ **'ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ'** နာမ။ သာဝ စလတိ, သေသာ နိစ္စလာ။ နိရယေ ဟိ ဥပဋ္ဌိတေပိ ဒေဝလောကော ဥပဋ္ဌာတိ; ဒေဝလောကေ ဥပဋ္ဌိတေပိ နိရ ယော ဥပဋ္ဌာတိ; မနုဿလောကေ ဥပဋ္ဌိတေပိ တိရစ္ဆာနယောနိ ဥပဋ္ဌာတိ; တိရစ္ဆာနယောနိယာ စ ဥပဋ္ဌိတာယပိ မ နုဿလောကော ဥပဋ္ဌာတိယေဝ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – သောဏဂိရိပါဒေ ကိရ အစေလဝိဟာရေ သောဏတ္ထေရော နာမ ဓမ္မကထိကော။ တဿ ပိတာ သုနခဇီဝိကော နာမ လုဒ္ဒကော အဟောသိ။ ထေရော တံ ပဋိဗာဟန္တောပိ သံဝရေ ဌပေတုံ အသက္ကောန္တော 'မာ နဿိ ဝရာကော'တိ မဟလ္လကကာလေ အကာမကံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ဂိလာနသေယ္យာယ နိပန္နဿ နိရယော ဥပဋ္ဌာသိ။ သောဏဂိရိပါဒတော မဟန္တာ မဟန္တာ သုနခါ အာဂန္တွာ ခါဒိတုကာမာ ဝိယ သမ္ပရိဝါရေသုံ။ သော မဟာဘယဘီတော ''ဝါရေဟိ, တာတ သောဏ! ဝါရေဟိ, တာတ သောဏာ''တိ အာဟ။ ''ကိံ မဟာထေရာ''တိ? ''န ပဿ သိ, တာတာ''တိ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သောဏတ္ထေရော 'ကထဉှိ နာမ မာဒိသဿ ပိတာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿ တိ, ပတိဋ္ဌာဟမဿ ဘဝိဿာမီ'တိ သာမဏေရေဟိ နာနာပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏေ သု မာလာသန္ထာရပူဇံ အာသနပူဇဉ္စ ကာရေတွာ ပိတရံ မဉ္စေန စေတိယင်္ဂဏံ ဟရိတွာ မဉ္စေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ''အယံ မေ, မဟာထေရ, ပူဇာ တုမှာကံ အတ္ထာယ ကတာ; 'အယံ မေ, ဘဂဝ, ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရော'တိ ဝတွာ ဘဂဝ န္တံ ဝန္ဒိတွာ စိတ္တံ ပသာဒေဟီ''တိ အာဟ။ သော မဟာထေရော ပူဇံ ဒိသွာ တထာကရောန္တော စိတ္တံ ပသာဒေသိ။ တာဝဒေဝဿ ဒေဝလောကော ဥပဋ္ဌာသိ, နန္ဒနဝနစိတ္တလတာဝနမိဿကဝနဖာရုသကဝနဝိမာနာနိ စေဝ ဒေဝနာဋကာနိ စ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ သော ''အပေထ, သောဏ! အပေထ, သောဏာ''တိ အာဟ။ ''ကိမိဒံ, မဟာထေ ရာ''တိ? ''ဧတာ တေ, တာတ, မာတရော အာဂစ္ဆန္တီ''တိ။ 'ထေရော သဂ္ဂေ ဥပဋ္ဌိတော မဟာထေရဿာ'တိ စိန္တေ သိ ။ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ စလတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတာသု သမင်္ဂိတာသု ဣဓ အာယူဟနစေတနာကမ္မသမင်္ဂိတာဝသေ န ''ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝာတိ။

ပဌမဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ဒုတိယဗလနိဒ္ဒေသော

၈၁၀. ဒုတိယဗလနိဒ္ဒေသေ **ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနီ**တိ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ပဋိဗာဟိတာနိ နိဝါရိတာနိ ပဋိသေဓိတာနိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ **ဂတိသမ္ပတ္တီ**တိ သမ္ပန္နာ ဂတိ ဒေဝလောကော စ မနုဿလောကော စ။ **ဂတိဝိပတ္တီ**တိ ဝိပန္နာ ဂတိ စတ္တာရော အပါယာ။ **ဥပဓိသမ္ပတ္တီ**တိ အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓိ။ **ဥပဓိဝိပတ္တီ**တိ ဟီနအတ္တ ဘာဝတာ။ **ကာလသမ္ပတ္တီ**တိ သုရာဇသုမနုဿကာလသင်္ခါတော သမ္ပန္နကာလော။ **ကာလဝိပတ္တီ**တိ ဒုရာဇဒုမနုဿ ကာလသင်္ခါတော ဝိပန္နကာလော။ **ပယောဂသမ္ပတ္တီ**တိ သမ္မာပယောဂေါ။ **ပယောဂဝိပတ္တီ**တိ မိစ္ဆာပယောဂေါ။

တတ္ထ ဧကစ္စဿ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဂတိဝိပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧ ကေန ကလျာဏကမ္မေန ဂတိသမ္ပတ္တိယံ ဒေဝေသု ဝါ မနုဿေသု ဝါ နိဗ္ဗတ္တော။ တာဒိသေ စ ဌာနေ အကုသလဿ ဝါရော နတ္ထိ, ဧကန္တံ ကုသလဿေဝ ဝါရောတိ။ ဧဝမဿ တာနိ ကမ္မာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပ ဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဥပဓိဝိပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန က လျာဏကမ္မေန ဥပဓိသမ္ပတ္တိယံ ဌိတော သုသဏ္ဌိတင်္ဂပစ္စင်္ဂေါ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ဗြဟ္မဝဏ္ဏသဒိသော။ သ စေပိ အသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ အသဇာတော ဟောတိ 'ဝေရူပေါ အတ္တဘာဝေါ ကိလိဋ္ဌကမ္မဿ နာနုစ္ဆဝိကော'တိ ဟတ္ ထိမေဏ္ဍအဿဗန္ဓကဂေါပါလကကမ္မာဒီနိ တံ န ကာရေန္တိ; သုခုမဝတ္ထာနိ နိဝါသာပေတွာ ဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာ နာဒီသု ဌပေန္တိ။ သစေ ဣတ္ထီ ဟောတိ, ဟတ္ထိဘတ္တပစနာဒီနိ န ကာရေန္တိ; ဝတ္ထာလင်္ကာရံ ဒတွာ သယနပါလိ ကံ ဝါ နံ ကရောန္တိ, သောမဒေဝိ ဝိယ ဝလ္လဘဋ္ဌာနေ ဝါ ဌပေန္တိ။ ဘာတိကရာဇကာလေ ကိရ ဧကမံသခါဒကေ ဗဟုဇ

နေ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ တေ ‘ဒဏ္ဍံ ဒါတုံ သက္ကောထာ’တိ ပုဋ္ဌာ ‘န သက္ကောမာ’တိ ဝဒိံသု။ အထ နေ ရာဇင်္ဂဏေ သောဓကေ အကံသု။ တေသံ ကော ဓီတာ အဘိရူပါ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ။ တံ ဒိသွာ ရာဇာ အန္တေပုရံ အဘိနေတွာ ဝလ္လဘဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သေသဉာတကာပိ တဿာ အာနုဘာဝေန သုခံ ဇီဝိံသု။ တာဒိသသ္မိံဟိ အတ္တဘာဝေ ပါပကမ္မာနိပိ ဝိပါကံ ဒါတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဧဝံ ဥပဓိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

ဧကဿ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ကာလဝိပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ကလျာဏကမ္မေန ပဌမကပ္ပိကာနံ ဝါ စက္ကဝတ္တိရညော ဝါ ဗုဒ္ဓါနံ ဝါ ဥပ္ပတ္တိသမယေ သုရာဇသုမနုဿကာလေ နိဗ္ဗတ္တော။ တာဒိသေ စ ကာလေ နိဗ္ဗတ္တဿ အကုသလဿ ဝိပါကံ ဒါတုံ ဩကာသော နတ္ထိ, ဧကန္တံ ကုသလဿေဝ ဩကာသောတိ။ ဧဝံ ကာလသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ပယောဂဝိပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ကလျာဏကမ္မေန ပယောဂသမ္ပတ္တိယံ ဌိတော ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရတော ကာယဝစီမနောသုစရိတာနိ ပူရေတိ။ တာဒိသေ ဌာနေ အကုသလဿ ဝိပစ္စနောကာသော နတ္ထိ, ဧကန္တံ ကုသလဿေဝ ဩကာသောတိ။ ဧဝံ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိယံ ဌိတဿ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပနေကေန ပါပကမ္မေန ဂတိဝိပတ္တိယံယေဝ နိဗ္ဗတ္တော။ တတ္ထဿ တာနိ ကမ္မာနိ ဥပဂန္တွာ ဝါရေန ဝါရေန ဝိပါကံ ဒေန္တိ – ကာလေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာပေန္တိ, ကာလေန တိရစ္ဆာနယောနိယံ, ကာလေန ပေတ္တိဝိသယေ, ကာလေန အသုရကာယေ, ဒီဃေနာပိ အဒ္ဓုနာ အပါယတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဒေန္တိ။ ဧဝံ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပါကံ ဒါတုံ အသက္ကောန္တာနိ ဂတိဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိယံ ဌိတဿ န ဝိပစ္စေယျုံ ။ သော ပန ဧကေန ပါပကမ္မေန ဥပဓိဝိပတ္တိယံယေဝ ပတိဋ္ဌိတော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုရူပေါ ဒုဿဏ္ဌိတော ဗီဘစ္ဆော ပိသာစသဒိသော။ သော သစေ ဒါသိယာ ကုစ္ဆိယံ ဒါသဇာတော ‘ကမ္မာနိ ဧတဿ အနုစ္ဆဝိကာနီ’တိ သဗ္ဗာနိ နံ ကိလိဋ္ဌကမ္မာနိ ကာရေန္တိ အန္တမသော ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကမ္မံ ဥပါဒါယ။ သစေ ဣတ္ထီ ဟောတိ ‘ကမ္မာနိ ဧတိဿာ အနုစ္ဆဝိကာနီ’တိ သဗ္ဗာနိ နံ ဟတ္ထိဘတ္တပစနာဒီနိ ကိလိဋ္ဌကမ္မာနိ ကာရေန္တိ။ ကုလဂေဟေ ဇာတမ္ပိ ဗလိံ သာဓယမာနာ ရာဇပုရိသာ ‘ဂေဟဒါသီ’တိ သညံ ကတွာ ဗန္ဓိတွာ ဂဏှန္တိ, ကောတလတပီကမေ မဟာကုဋုမ္ဗိကဿ ဃရဏီ ဝိယ။ ဧဝံ ဥပဓိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပါကံ ဒါတုံ အသက္ကောန္တာနိ ဥပဓိဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ကာလသမ္ပတ္တိယံ နိဗ္ဗတ္တဿ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ပါပကမ္မေန ကာလဝိပတ္တိယံ ဒုရာဇဒုမနုဿကာလေ ကသဋေ နိရောဇေ ဒသဝဿာယုကကာလေ နိဗ္ဗတ္တော, ယဒါ ပဉ္စ ဂေါရသာ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ, ကုဒြူသကံ အဂ္ဂဘောဇနံ ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, မိဂပသုသရိက္ခဇီဝိကော ပန ဟောတိ။ ဧဝရူပေ ကာလေ ကုသလဿ ဝိပစ္စနောကာသော နတ္ထိ, ဧကန္တံ အကုသလဿေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ကာလသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပါကံ ဒါတုံ အသက္ကောန္တာနိ ကာလဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ပါပကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ပယောဂသမ္ပတ္တိယံ ဌိတဿ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ပယောဂဝိပတ္တိယံ ဌိတော ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဒသ အကုသလကမ္မာနိ ကရောတိ။ တမေနံ သဟောဍံ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေန္တိ။ ရာဇာ ဗဟူကမ္မကာရဏာနိ ကာရေတွာ ဃာတာပေတိ။ ဧဝံ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပါကံ ဒါတုံ အသက္ကောန္တာနိ ပယောဂဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ စတူဟိ သမ္ပတ္တီဟိ ပဋိဗာဟိတံ ပါပကမ္မံ ဝိပါကံ အဒတွာ စတဿော ဝိပတ္တိယော အာဂမ္မ ဒေတိ။

ယထာ ဟိ ကောစိဒေဝ ပုရိသော ကေနစိဒေဝ ကမ္မေန ရာဇာနံ အာရာဓေယျ။ အထဿ ရာဇာ ဌာနန္တရံ ဒတွာ ဇနပဒံ ဒဒေယျ။ သော တံ သမ္မာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အသက္ကောန္တော မက္ကဋေန ဂဟိတဘတ္တပုဋံ ဝိယ ဘိန္ဒေယျ; ယဿ ယံ ယာနံ ဝါ ဝါဟနံ ဝါ ဒါသံ ဝါ ဒါသိံ ဝါ အာရာမံ ဝါ ဝတ္ထုံ ဝါ သမ္ပန္နရူပံ ပဿတိ, သဗ္ဗံ ဗလက္ကာရေန ဂဏှ

ဟောယျ။ မနုဿာ ‘ရာဇဝလ္လဘော’တိ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ န သက္ကုဏေယျုံ။ သော အညဿ ဝလ္လဘတရဿ ရာဇမဟာမတ္တဿ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ သော တံ ဂဟေတွာ သုဟေထိတံ ဟေထာပေတွာ ဘူမိံ ပိဋ္ဌိယာ ဃံသာပေန္တော နိက္ခမာပေတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘အသုကော နာမ တေ, ဒေဝ, ဇနပဒံ ဘိန္ဒတီ’တိ ဂဏှာပေယျ။ ရာဇာ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗန္ဓာပေတွာ ‘အသုကေန နာမ ကဿ ကိံ အဝဟဋ’န္တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေယျ။ မနုဿာ အာဂန္တွာ ‘မယှံ ဣဒံ ဂဟိတံ, မယှံ ဣဒံ ဂဟိတ’န္တိ ဝိရဝသဟဿံ ဥဋ္ဌာပေယျုံ။ ရာဇာ ဘိယျောသော မတ္တာယ ကုဒ္ဓော နာနပ္ပကာရေန တံ ဗန္ဓနာဂါရေ ကိလမေတွာ ဃာတာပေတွာ ‘ဂစ္ဆထ နံ သုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ သင်္ခလိကာ အာဟရထာ’တိ ဝဒေယျ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဿ ဟိ ပုရိသဿ ဟိ ကေနစိဒေဝ ကမ္မေန ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ဌာနန္တရံ လဒ္ဓကာလော ဝိယ ပုထုဇ္ဇနဿာပိ ကေနစိဒေဝ ပုညကမ္မေန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တကာလော။ တသ္မိံ ဇနပဒံ ဘိန္ဒိတွာ မနုဿာနံ သန္တကံ ဂဏှန္တေ ကဿစိ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အဝိသဟနကာလော ဝိယ ဣမသ္မိမ္ပိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တေ အကုသလဿ ဝိပစ္စနောကာသံ အလဘနကာလော။ တဿ ဧကဒိဝသံ ဧကသ္မိံ ရာဇဝလ္လဘတရေ ဝိရုဇ္ဈိတွာ တေန ကုဒ္ဓေန နံ ဟေထာပေတွာ ရညော အာရောစေတွာ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗန္ဓာပိတကာလော ဝိယ ဣမဿ သဂ္ဂတော စဝိတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တကာလော။ မနုဿာနံ ‘မယှံ ဣဒံ ဂဟိတံ, မယှံ ဣဒံ ဂဟိတ’န္တိ ဝိရဝကာလော ဝိယ တသ္မိံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တေ သဗ္ဗာကုသလကမ္မာနံ သန္နိပတိတွာ ဂဟဏကာလော။ သုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ သင်္ခလိကာနံ အာဟရဏကာလော ဝိယ ဧကေကသ္မိံ ကမ္မေ ခီဏေ ဣတရဿ ဣတရဿ ဝိပါကေန နိရယတော သီသံ အနုက္ခိပိတွာ သကလကပ္ပံ နိရယမှိ ပစ္စနကာလော။ ကပ္ပဋ္ဌိတိကကမ္မဉှိ ကတွာ ဧကကပ္ပံ နိရယမှိ ပစ္စနကသတ္တာ နေဝ ဧကော, န ဒွေ, န သတံ, န သဟဿံ။ ဧဝံ ပစ္စနကသတ္တာ ကိရ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။

အတ္ထေကစ္စာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ တိအာဒီသုပိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣဓေကစ္စဿ ဗဟူနိ ကလျာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ပါပကမ္မေန ဂတိဝိပတ္တိယံ နိရယေ ဝါ အသုရကာယေ ဝါ နိဗ္ဗတ္တော။ တာဒိသေ စ ဌာနေ ကုသလံ ဝိပါကံ ဒါတုံ န သက္ကောတိ, ဧကန္တံ အကုသလမေဝ သက္ကောတီတိ။ ဧဝမဿ တာနိ ကမ္မာနိ ဂတိဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ကလျာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ပါပကမ္မေန ဥပဓိဝိပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌိတော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဟောတိ ပိသာစသဒိသော။ သော သစေပိ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပိတုအစ္စယေန ‘ကိံ ဣမဿ နိဿိရိကဿ ရဇ္ဇေနာ’တိ ရဇ္ဇံ န လဘတိ။ သေနာပတိဂေဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တောပိ သေနာပတိဋ္ဌာနာဒီနိ န လဘတိ။

ဣမဿ ပနတ္ထဿာဝိဘာဝတ္ထံ ဒီပရာဇဝတ္ထု ကထေတဗ္ဗံ – ရာဇာ ကိရ ပုတ္တေ ဇာတေ ဒေဝိယာ ပသီဒိတွာ ဝရံ အဒါသိ။ သာ ဝရံ ဂဟေတွာ ဌပေသိ။ ကုမာရော သတ္တဋ္ဌဝဿကာလေဝ ရာဇင်္ဂဏေ ကုက္ကုဋေ ယုဇ္ဈာပေသိ။ ဧကော ကုက္ကုဋော ဥပ္ပတိတွာ ကုမာရဿ အက္ခိံ ဘိန္ဒိ။ ကုမာရမာတာ ဒေဝီ ပုတ္တဿ ပန္နရသသောဠသဝဿကာလေ ‘ရဇ္ဇံ ဒါပေဿာမီ’တိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ – “ဒေဝ, တုမှေဟိ ကုမာရဿ ဇာတကာလေ ဝရော ဒိန္နော။ မယာ သော ဂဟေတွာ ဌပိတော; ဣဒါနိ နံ ဂဏှာမီ”တိ။ “သာဓု, ဒေဝိ, ဂဏှာဟီ”တိ။ “မယာ, ဒေဝ, တုမှာကံ သန္တိကာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓံ နာမ နတ္ထိ ။ ဣဒါနိ ပန မမ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ ဒါပေမီ”တိ။ “ဒေဝိ, တဝ ပုတ္တော အင်္ဂဝိကလော။ န သက္ကာ တဿ ရဇ္ဇံ ဒါတု”န္တိ ။ “တုမှေ မယှံ ရုစ္စနကဝရံ အဒါတုံ အသက္ကောန္တာ ကသ္မာ ဝရံ အဒတ္ထာ”တိ? ရာဇာ အတိဝိယ နိပ္ပီဠိယမာနော “န သက္ကာ တုယှံ ပုတ္တဿ သကလလင်္ကာဒီပေ ရဇ္ဇံ ဒါတုံ; နာဂဒီပေ ပန ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ဝသတူ”တိ နာဂဒီပံ ပေသေသိ။ သော ဒီပရာဇာ နာမ အဟောသိ။ သစေ စက္ခုဝိကလော နာဘဝိဿာ တိယောဇနသတိကေ သကလတမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိပရိဝါရံ ရဇ္ဇံ အလဘိဿာ။ ဧဝံ ဥပဓိဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ကလျာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ကာလသမ္ပတ္တိယံ ဌိတဿ ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ပါပကမ္မေန ကာလဝိပတ္တိယံ ဒုရာဇဒုမနုဿကာလေ ကသဋေ နိရောဇေ အပ္ပါယုကေ ဂတိကောဋိကေ နိဗ္ဗတ္တော

တော။ တာဒိသေ စ ကာလေ ကလ္လာဏကမ္မံ ဝိပါကံ ဒါတုံ န သက္ကောတီတိ။ ဧဝံ ကာလဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရသ္သာပိ ဗဟူနိ ကလ္လာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ပယောဂသမ္ပတ္တိယံ ဌိတသ္သ ဝိပစ္စေယျုံ။ အယံ ပန ပယောဂဝိပတ္တိယံ ဌိတော ဟဏံ ဟန္တိ။ပေ.။ သဗ္ဗံ ဒုသ္သီလျံ ပူရေတိ။ တထာ တေန သဒ္ဓိံ သမဇာတိကာနိပိ ကုလာနိ အာဝါဟဝိဝါဟံ န ကရောန္တိ; ‘ဣတ္ထိဓုတ္တော သုရာဓုတ္တော အက္ခဓုတ္တော အယံ ပါပပုရိသော’တိ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေန္တိ။ ကလ္လာဏကမ္မာနိ ဝိပစ္စိတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဧဝံ ပယောဂဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။
ဧဝံ စတသ္သော သမ္ပတ္တိယော အာဂမ္မ ဝိပါကဒါယကံ ကလ္လာဏကမ္မံ စတူဟိ ဝိပတ္တီဟိ ပဋိဗာဟိတတ္တာ န ဝိပစ္စတိ။

အပရသ္သာပိ ဗဟူနိ ကလ္လာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဂတိဝိပတ္တိယံ ဌိတသ္သ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ကလ္လာဏကမ္မေန ဂတိသမ္ပတ္တိယံယေဝ နိဗ္ဗတ္တော။ တတ္ထသ္သ တာနိ ကမ္မာနိ ဥပဂန္တွာ တရေန တရေန ဝိပါကံ ဒေန္တိ – ကာလေန မနုသ္သလောကေ နိဗ္ဗတ္တာပေန္တိ, ကာလေန ဒေဝလောကေ။ ဧဝံ ဂတိဝိပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပါကံ ဒါတုံ အသက္ကောန္တာနိ ဂတိမမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရသ္သာပိ ဗဟူနိ ကလ္လာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဥပဓိဝိပတ္တိယံ ဌိတသ္သ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ကလ္လာဏကမ္မေန ဥပဓိသမ္ပတ္တိယံယေဝ ပတိဋ္ဌိတော အဘိရူပေါ ဒသ္သနီယော ပါသာဒိကော ဗြဟ္မဝစ္ဆသဒိသော။ တသ္သ ဥပဓိသမ္ပတ္တိယံ ဌိတတ္တာ ကလ္လာဏကမ္မာနိ ဝိပါကံ ဒေန္တိ။ သစေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တတိ အညေသု ဇေဋ္ဌကဘာတိကေသု သန္တေသုပိ ‘ဧတသ္သ အတ္တဘာဝေ သမိဒ္ဓေ, ဧတသ္သ ဆတ္တေ ဥသ္သာပိတေ လောကသ္သ ဖာသု ဘဝိသ္သတီ’တိ တမေဝ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စန္တိ။ ဥပရာဇဂေဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော ပိတုအစ္စယေန ဩပရဇ္ဇံ, သေနာပတိဋ္ဌာနံ, ဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနံ, သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘတိ။ ဧဝံ ဥပဓိဝိပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပါကံ ဒါတုံ အသက္ကောန္တာနိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရသ္သာပိ ဗဟူနိ ကလ္လာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ကာလဝိပတ္တိယံ ဌိတသ္သ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပန ဧကေန ကလ္လာဏကမ္မေန ကာလသမ္ပတ္တိယံ နိဗ္ဗတ္တော သုရာဇသုမနုသ္သကာလေ။ တာဒိသာယ ကာလသမိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တသ္သ ကလ္လာဏကမ္မံ ဝိပါကံ ဒေတိ။

တတ္ရိဒံ **မဟာသောဏတ္ထေရသ္သ ဝတ္ထု** – ကထေတဗ္ဗံ – ဗြာဟ္မဏတိသ္သဘယေ ကိရ စိတ္တလပဗ္ဗတေ ဒွါဒသ ဘိက္ခုသဟသ္သာနိ ပဋိဝသန္တိ။ တထာ တိသ္သမဟာဝိဟာရေ။ ဒွီသုပိ မဟာဝိဟာရေသု တိဏ္ဏံ ဝသ္သာနံ ဝဋ္ဋံ ဧကရတ္တမေဝ မဟာမူသိကာယော ခါဒိတ္ဝာ ထုသမတ္တမေဝ ဌပေသုံ။ စိတ္တလပဗ္ဗတေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ‘တိသ္သမဟာဝိဟာရေ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိသ္သတိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ဝသိသ္သာမာ’တိ ဝိဟာရတော နိက္ခမိ။ တိသ္သမဟာဝိဟာရေပိ ဘိက္ခုသင်္ဃော ‘စိတ္တလပဗ္ဗတေ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိသ္သတိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ဝသိသ္သာမာ’တိ ဝိဟာရတော နိက္ခမိ။ ဥဘတောပိ ဧကိသ္သာ ဂမ္ဘီရကန္ဒရာယ တီရေ သမာဂတာ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဝဋ္ဋသ္သ ခီဏဘာဝံ ဉတွာ ‘တတ္ထ ဂန္တွာ ကိံ ကရိသ္သာမာ’တိ စတုဝီသတိ ဘိက္ခုသဟသ္သာနိ ဂမ္ဘီရကန္ဒရဝနံ ပဝိသိတ္ဝာ နိသီဒိတ္ဝာ နိသိန္နနိယာမေနေဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိံသု။ ပစ္ဆာ ဘယေ ဝူပသန္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃော သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဂဟေတ္ဝာ ဓာတုယော သံဟရိတ္ဝာ စေတိယံ အကာသိ။

ဗြာဟ္မဏတိသ္သစောရောပိ ဇနပဒံ ဝိဒ္ဓံသေသိ။ သင်္ဃော သန္နိပတိတ္ဝာ မန္တေတွာ ‘‘စောရံ ပဋိဗာဟတူ’’တိ သက္ကသန္တိကံ အဋ္ဌ ထေရေ ပေသေသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ‘‘မယာ, ဘန္တေ, ဥပ္ပန္နော စောရော န သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ။ သင်္ဃော ပရသမုဒ္ဒံ ဂစ္ဆတု။ အဟံ သမုဒ္ဒါရက္ခံ ကရိသ္သာမီ’’တိ။ သင်္ဃော သဗ္ဗဒိသာဟိ နာဂဒီပံ ဂန္တွာ ဇမ္ဗုကောလပဋ္ဋနေ တိဘူမိကံ မဟာဥဠုမ္ပံ ဗန္ဓာပေသိ။ ဧကာ ဘူမိကာ ဥဒကေ ဩသီဒိ။ ဧကိသ္သာ ဘိက္ခုသင်္ဃော နိသိန္နော။ ဧကိသ္သာ ပတ္တစီဝရာနိ ဌပယိံသု။ သံယုတ္တဘာဏကစူဠသီဝတ္ထေရော, ဣသိဒတ္တတ္ထေရော, မဟာသောဏတ္ထေရောတိ တယော ထေရာ တာသံ ပရိသာနံ ပါမောက္ခာ။ တေသု ဒွေ ထေရာ မဟာသောဏတ္ထေရံ အာဟံသု – ‘‘အာဝုသော မဟာသောဏ, အဘိရုဟ မဟာဥဠုမ္ပ’’န္တိ။ ‘‘တုမှေ ပန, ဘန္တေ’’တိ? ‘‘အာဝုသော, ဥဒကေ မရဏမ္ပိ

ထလေ မရဏမ္ပိ ကေမေဝ ။ န မယံ ဂမိဿာမ။ တံ နိဿာယ ပန အနာဂတေ သာသနဿ ပဝေဏိ ဌဿတိ။ ဂစ္ဆ တ္
ဝံ, အာဝုသော”တိ။ “နာဟံ, ဘန္တေ, တုမ္ဟေသု အဂစ္ဆန္တေသု ဂမိဿာမီ”တိ ယာဝတတိယံ ကထေတ္ဝာပိ ထေရံ
အာရောပေတုံ အသက္ကောန္တာ နိဝတ္တိံသု။

အထ စူဠသီဝတ္ထေရော ဣသိဒတ္တတ္ထေရံ အာဟ – “အာဝုသော ဣသိဒတ္တ, အနာဂတေ မဟာသောဏတ္ထေ
ရံ နိဿာယ သာသနပဝေဏိ ဌဿတိ; မာ ခော တံ ဟတ္ထတော ဝိဿဇ္ဇေဟီ”တိ။ “တုမ္ဟေ ပန, ဘန္တေ”တိ?
“အဟံ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ ဒ္ဝေ ထေရေ အနုသာသိတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရန္တော မဟာဝိဟာရံ သမ္ပာ
ပုဏိ။ တသ္မိံ သမယေ မဟာဝိဟာရော သုညော။ စေတိယင်္ဂဏေ ဧရဏ္ဍာ ဇာတာ။ စေတိယံ ဂစ္ဆေဟိ ပရိဝာရိတံ, သေဝ
လေန ပရိယောနဒ္ဓံ။ ထေရော ခရမာနကဗုဒ္ဓဿ နိပစ္စာကာရံ ဒဿေန္တော ဝိယ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ပစ္ဆိမဒိသာယ
သာလံ ပဝိသိတ္ဝာ ဩလောကေန္တော ‘ဝေရူပဿ နာမ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တဿ သရီရဓာတုစေတိယဋ္ဌာနံ
အနာထံ ဇာတ’န္တိ စိန္တယမာနော နိသီဒိ။

အထ အဝိဒူရေ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အဒ္ဓိကမနုဿရူပေန တက္ကဠုလနာဠိဉ္စ ဂုဠပိဏ္ဍဉ္စ အာဒာယ ထေရ
ဿ သန္တိကံ ဂန္တ္ဝာ “ကတ္ထ ဂစ္ဆထ, ဘန္တေ”တိ? “အဟံ ဒက္ခိဏဒိသံ, ဥပာသကာ”တိ။ “အဟမ္ပိ တတ္ထေဝ ဂ
န္တုကာမော, သဟ ဂစ္ဆာမ, ဘန္တေ”တိ။ “အဟံ ဒုဗ္ဗလော; တဝ ဂတိယာ ဂန္တုံ န သက္ခိဿာမိ; တ္ဝံ ပုရတော ဂစ္
ဆ, ဥပာသကာ”တိ။ “အဟမ္ပိ တုမှာကံ ဂတိယာ ဂမိဿာမီ”တိ ထေရဿ ပတ္တစီဝရံ အဂ္ဂဟေသိ။ တိဿတာပိ
ဟင်္ဂီ အာရုဠှဟကာလေ စ ပတ္တံ အာဟရာပေတ္ဝာ ဟနကံ ကတ္ဝာ အဒာသိ။ ထေရဿ ပီတမတ္တေယေဝ ဗလမတ္တာ
သဏ္ဌာတိ။ ဒေဝတာ ပထဝိံ သင်္ခိပိတ္ဝာ ဝေဏုနဒီသန္တိကေ ဇေဝံ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရံ ပတ္ဝာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္
ဂိတ္ဝာ အဒာသိ။

ပုနဒိဝသေ ထေရေန မုခေ ဓောဝိတမတ္တေ ယာဂုံ ပစိတ္ဝာ အဒာသိ; ယာဂုံ ပီတဿ ဘတ္တံ ပစိတ္ဝာ ဥပနာမေသိ။
ထေရော “တုယ္ဟံ ဌပေဟိ, ဥပာသကာ”တိ ပတ္တံ ဟတ္ထေန ပိဒဟိ။ “အဟံ န ဒူရံ ဂမိဿာမီ”တိ ဒေဝတာ ထေရဿ
သေဝ ပတ္တေ ဘတ္တံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ကတဘတ္တကိစ္စဿ ထေရဿ ပတ္တစီဝရမာဒာယ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ ပထဝိံ သင်္
ခိပိတ္ဝာ ဇဇ္ဇရနဒီသန္တိကံ နေတ္ဝာ “ဘန္တေ, ဧတံ ပဏ္ဏခါဒကမနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ, ဓူမော ပညာယတိ။ အဟံ ပုရ
တော ဂမိဿာမီ”တိ ထေရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ အတ္တနော ဘဝနံ အဂမာသိ။ ထေရော သဗ္ဗမ္ပိ ဘယကာလံ ပဏ္ဏခါဒကမနုဿ
သေ နိဿာယ ဝသိ။

ဣသိဒတ္တတ္ထေရောပိ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရန္တော အဠဇနပဒံ သမ္ပာပုဏိ။ တတ္ထ မနုဿာ နာဠိပက္ကာနိ
မဓုကဖလာနိ ဘိန္ဒိတ္ဝာ အင်္ဂီ အာဒာယ တစံ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ အဂမံသု။ ထေရော “အာဝုသော မဟာသောဏ, ဘိက္ခာဟာ
ရော ပညာယတီ”တိ ဝတ္ဝာ ပတ္တစီဝရံ အာဟရာပေတ္ဝာ စီဝရံ ဟာရုပိတ္ဝာ ပတ္တံ နီဟရိတ္ဝာ အဋ္ဌာသိ။ တရုဏဒာ
ရကာ ထေရံ ဌိတံ ဒိသ္ဝာ ‘ဣမိနာ ကောစိ အတ္ထော ဘဝိဿတီ’တိ တလုကံ ပုဉ္ဆိတ္ဝာ မဓုကဖလတ္တစံ ပတ္တေ ပက္
ခိပိတ္ဝာ အဒံသု; ထေရာ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။ သတ္တာဟမတ္တံ သောယေဝ အာဟာရော အဟောသိ။

အနုပုဗ္ဗေန စောရိယဿရံ သမ္ပာပုဏိံသု။ မနုဿာ ကုမုဒအနိ ဂဟေတ္ဝာ ကုမုဒနာလေ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ အဂမံသု။
ထေရော “အာဝုသော မဟာသောဏ, ဘိက္ခာဟာရော ပညာယတီ”တိ ဝတ္ဝာ ပတ္တစီဝရံ အာဟရာပေတ္ဝာ စီဝရံ ဟာရုပိ
တ္ဝာ ပတ္တံ နီဟရိတ္ဝာ အဋ္ဌာသိ။ ကာမအရကာ ကုမုဒနာလေ သောဓေတ္ဝာ ပတ္တေ ပက္ခိပိတ္ဝာ အဒံသု; ထေရာ ပရိ
ဘုဉ္ဇိံသု။ သတ္တာဟမတ္တံ သောဝ အာဟာရော အဟောသိ။

အနုပုဗ္ဗေန   စရန္တာ ပဏ္ဏခါဒကမနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဇေဝံ ကမ္ဗုတရံ သမ္ပာပုဏိံသု။ တတ္ထ ဇေဝိဿာ အ
ရိကာယ မာတာပိတရော အရညံ ဂစ္ဆန္တာ “သစေ ကောစိ အယျော အာဂစ္ဆတိ, ကတ္ထစိ ဂန္တုံ မာ အဒာသိ; အယ္
ယဿ ဝသနဋ္ဌာနံ အာစိက္ခေယျာသိ, အမ္မာ”တိ အာဟံသု။ သာ ထေရေ ဒိသ္ဝာ ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ နိသီဒာပေသိ။
ဂေဟေ ခေဠဇာတိ နာမ နတ္ထိ။ တသိံ ပန ဂဟေတ္ဝာ ဂုဠစောစရက္ခတ္တစံ ဂုဠလတာပတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ကေတော ကော
ဋ္ဋေတ္ဝာ တယော ပိဏ္ဍေ ကတ္ဝာ ဇေဝံ ဣသိဒတ္တတ္ထေရဿ ဇေဝံ မဟာသောဏတ္ထေရဿ ပတ္တေ ဌပေတ္ဝာ
‘အတိရေကပိဏ္ဍံ ဣသိဒတ္တတ္ထေရဿ ပတ္တေ ဌပေဿာမီ’တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ ဟတ္ထော ပရိဝတ္တိတ္ဝာ

မဟာသောဏတ္ထေရဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ဣသိဒတ္တတ္ထေရော ‘ဗြာဟ္မဏတိဿဘယေ ဂုဠ္ဍစောစပိဏ္ဍေ ဝိဟာကအာယကကမ္မံ ဒေသကာလသမ္ပအာယ ကိံဝပမာဏံ ဝိဟာကံ ဒဿတီ’တိ အာဟ။ တေ တံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမံသု။ သာပိ အရညတော အာဂတာနံ မာတာပိတူနံ အာစိက္ခိ “ဒွေဝ ထေရာ အာဂတာ။ တေသံ မေ ဝသနဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတ”န္တိ။ တေ ဥဘောပိ ထေရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, ယံ မယံ လဘာမ, တေန တုမှေ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ; ဣဓေဝ ဝသထာ”တိ ပဋိညံ ဂဏှိံသု။ ထေရာပိ သဗ္ဗဘယကာလံ တေ ဥပနိဿာယ ဝသိံသု။

ဗြာဟ္မဏတိဿစောရေ မတေ ပိတုမဟာရာဇာ ဆတ္တံ ဥဿာပေသိ။ ‘ဘယံ ဝူပသန္တံ, ဇနပဒော သမ္ပုဏ္ဏော’တိ သုတွာ ပရသမုဒ္ဒတော ဘိက္ခုသင်္ဃော နာဝါယ မဟာတိတ္ထပဋ္ဋနေ ဩရုယှ ‘မဟာသောဏတ္ထေရော ကဟံ ဝသတီ’တိ ပုစ္ဆိတွာ ထေရဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ထေရော ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝါရော ကာလကကာမေ မဏ္ဍလာရာမဝိဟာရံ သမ္ပာပုဏိ။ တသ္မိံ သမယေ ကာလကကာမေ သတ္တမတ္တာနိ ကုလသတာနိ ပဋိဝသန္တိ။ ရတ္တိဘာဂေ ဒေဝတာ အာဟိဏ္ဍိတွာ “မဟာသောဏတ္ထေရော ပဉ္စဘိက္ခုသတပရိဝါရော မဏ္ဍလာရာမဝိဟာရံ ပတ္တော။ ဧကေကော နဝဟတ္ထသာဋကေန သဒ္ဓိံ ဧကေကကဟာပဏဂ္ဃနကံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေတူ”တိ မနုဿေ အဝောစုံ။ ပုနဒိဝသေ စ ထေရာ ကာလကကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ မနုဿာ နိသီဒာပေတွာ ယာဂုံ အဒံသု။ မဏ္ဍလာရာမတဿ တိဿဘူတိတ္ထေရော သင်္ဃတ္ထေရော ဟုတွာ နိသီဒိ။ ဧကော မဟာဥပါသကော တံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, မဟာသောဏတ္ထေရော နာမ ကတရော”တိ ပုစ္ဆိ။ တေန သမယေန ထေရော နဝကော ဟောတိ ပရိယန္တေ နိသိန္နော။ ထေရော ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “မဟာသောဏော နာမ ဧသ, ဥပါသကာ”တိ အာဟ။ ဥပါသကော တံ ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ ဂဏှာတိ။ ထေရော န ဒေတိ။ တိဿဘူတိတ္ထေရော “အာဝုသော သောဏ, ယထာ တွံ န ဇာနာသိ, မယမ္ပိ ဧဝမေဝ န ဇာနာမ; ပုညဝန္တာနံ ဒေဝတာ ပရိဟာရံ ကရောန္တိ; ပတ္တံ ဒေဟိ, သဗြဟ္မစာရီနံ သင်္ဂဟံ ကရောဟီ”တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ အဒါသိ။ မဟာဥပါသကော ပတ္တံ အာဒါယ ဂန္တွာ ကဟာပဏဂ္ဃနကဿ ပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ နဝဟတ္ထသာဋကံ အာဓာရကံ ကတွာ အာဟရိတွာ ထေရဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ; အပရောပိ ဥပါသကော ထေရဿာတိ သတ္တ သာဋကသတာနိ သတ္တ စ ပိဏ္ဍပါတသတာနိ ထေရဿေဝ အဒံသု။

ထေရော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သံဝိဘာဂံ ကတွာ အနုပုဗ္ဗေန မဟာဝိဟာရံ ပတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ မဟာဗောဓိံ ဝန္ဒိတွာ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ထူပါရာမေ ဌိတော စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရံ ပဝိသိတွာ ဒွါရတော ယာဝ ဝဍ္ဎနကသာလာ တသ္မိံ အန္တရေ သဋ္ဌိကဟာပဏဂ္ဃနကံ ပိဏ္ဍပါတံ လဘိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန သက္ကာရဿ ပမာဏံ နတ္ထိ။ ဧဝံ ကာလဝိပတ္တိယံ မဓုကဖလတ္တစောပိ ကုမုဒနာဠိပိ ဒုလ္လဘာ ဇာတာ။ ကာလသမ္ပတ္တိယံ ဧဝရူပေါ မဟာလာဘော ဥဒပါဒိ။

ဝတ္တဗ္ဗကနိဂြောဓတ္ထေရဿာပိ သာမဏေရကာလေ ဗြာဟ္မဏတိဿဘယံ ဥဒပါဒိ။ သာမဏေရော စ ဥပဇ္ဈာယော စဿ ပရသမုဒ္ဒံ နာဂမိံသု; ‘ပဏ္ဏခါဒကမနုဿေ ဥပနိဿာယ ဝသိဿာမာ’တိ ပစ္စန္တာဘိမုခါ အဂမံသု။ သာမဏေရော သတ္တာဟမတ္တံ အနာဟာရော ဟုတွာ ဧကသ္မိံ ဂါမဋ္ဌာနေ တာလရုက္ခေ တာလပက္ကံ ဒိသွာ ဥပဇ္ဈာယံ အာဟ – “ဘန္တေ, ထောကံ အာဂမေထ; တာလပက္ကံ ပါတေဿာမီ”တိ။ “ဒုဗ္ဗလောသိ တွံ, သာမဏေရ, မာ အဘိရုဟီ”တိ။ “အဘိရုဟိဿာမိ, ဘန္တေ”တိ ခုဒ္ဒကတသိံ ဂဟေတွာ တာလံ အာရုယှ တာလပိဏ္ဍံ ဆိန္ဒိတုံ အာရဘိ။ တသိဖလံ နိက္ခမိတွာ ဘူမိယံ ပတိ။

ထေရော စိန္တေသိ “အယံ ကိလန္တောဝ ရုက္ခံ အာရုဠှော; ကိံ နု ခော ဣဒါနိ ကရိဿတီ”တိ။ သာမဏေရော တာလပဏ္ဏံ ဖာလေတွာ ဖာလေတွာ တသိဒဏ္ဍကေ ဗန္ဓိတွာ ဃံသေန္တော ဃံသေန္တော ဘူမိယံ ပါတေတွာ “ဘန္တေ, သာဓု ဝတဿ သစေ တသိဖလံ ဧတ္ထ ပဝေသေယျာထာ”တိ အာဟ။ ထေရော ‘ဥပါယသမ္ပန္နော သာမဏေရော’တိ တသိဖလံ ပဝေသေတွာ အဒါသိ။ သော တသိံ ဥက္ခိပိတွာ တာလဖလာနိ ပါတေသိ။ ထေရော တသိံ ပါတာပေတွာ ပဝဋ္ဋိတွာ ဂတံ တာလဖလံ ဘိန္ဒိတွာ သာမဏေရံ ဩတိဏ္ဏကာလေ အာဟ “သာမဏေရ, တွံ ဒုဗ္ဗလော, ဣဒံ တာဝ ခါဒါဟီ”တိ။ “နာဟံ, ဘန္တေ, တုမှေဟိ အခါဒိတေ ခါဒိဿာမီ”တိ တသိံ ဂဟေတွာ တာလဖလာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပတ္တံ နီဟရိတွာ တာလမိဉ္ဇံ ပက္ခိပိတွာ ထေရဿ ဒတွာ သယံ ခါဒိ။ ယာဝ တာလဖလာနိ အဟေသုံ, တာဝ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ဖလေသု ခီဏေသု အနုပုဗ္ဗေန ပဏ္ဏခါဒကမနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဧကံ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရံ ပဝိသိံသု။ သာမဏေရော ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ ထေရော သာမဏေရဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

သာမဏေရော ‘အနာယတနေ နဋ္ဌာနံ အတ္တဘာတနံ ပမာဏံ နတ္ထိ, ဗုဒ္ဓာနံ ဥပဋ္ဌာနံ ကရိဿာမီ’တိ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ အပ္ပဟရိတံ ကရောတိ; သတ္တာဟမတ္တံ နိရာဟာရတာယ ပဝေဓမာနော ပတိတွာ နိပန္နကောဝ တိဏာနိ ဥဒ္ဓရတိ။ ကေစ္စေ စ မနုဿာ အရညေ စရန္တာ မဓုံ လဘိတွာ အရူနိ စေဝ သာကပဏ္ဏဉ္စ ဂဟေတွာ တိဏစလနသညာယ ‘မိဂေ နု ခေါ ဧသော’တိ သာမဏေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ ကရောသိ, သာမဏေရာ”တိ အာဟံသု။ “တိဏဂဏ္ဍိံ ဂဏှာမိ, ဥပာသကာ”တိ။ “အညောပိ ကောစိ အတ္ထိ, ဘန္တေ”တိ? “အာမ, ဥပာသကာ, ဥပဇ္ဈာယော မေ အန္တောဂဗ္ဘေ”တိ။ “မဟာထေရဿ ဒတွာ ခါဒေယျာသိ, ဘန္တေ”တိ သာမဏေရဿ မဓုံ ဒတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ “မယံ သာခာဘင်္ဂံ ကရောန္တာ ဂမိဿာမ။ တာယ သညာယ ထေရံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆေယျာသိ, အယ္ယာ”တိ ဝတွာ အဂမံသု။

သာမဏေရော မဓုံ ဂဟေတွာ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဗဟိ ဌတွာ “ဝန္ဒာမိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ထေရော ‘သာမဏေရော ဇိဃစ္ဆာယ အနုဥယျုပဟမာနော အာဂတော ဘဝိဿတီ’တိ တုဏှီ အဟောသိ။ သော ပုနပိ “ဝန္ဒာမိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ “ကသ္မာ, သာမဏေရ, ဒုဗ္ဗလဘိက္ခူနံ သုခေန နိပဇ္ဇိတုံ န ဒေသီ”တိ? “ဒွါရံ ဝိဝရိတုံ သာရုပ္ပံ, ဘန္တေ”တိ? ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ “ကိံ တေ, သာမဏေရ, လဒ္ဓံ”တိ အာဟ။ မနုဿေဟိ မဓု ဒိန္နံ, ခါဒိတုံ သာရုပ္ပံ, ဘန္တေ”တိ? “သာမဏေရ, ဧဝမေဝ ခါဒိတုံ ကိလမိဿာမ, ပာနကံ ကတွာ ပိဝိဿာမာ”တိ။ သာမဏေရော ပာနကံ ကတွာ အဒါသိ။ အထ နံ ထေရော “မနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆသိ, သာမဏေရာ”တိ အာဟ။ သယမေဝ အာစိက္ခိံသု, ဘန္တေ”တိ။ “သာမဏေရ, ပာတောဝ ဂစ္ဆန္တာ ကိလမိဿာမ; အဇ္ဇေဝ ဂမိဿာမာ”တိ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှာပေတွာ နိက္ခမိ။ တေ ဂန္တွာ မနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနဿ အဝိဒူရေ နိပဇ္ဇိံသု။

သာမဏေရော ရတ္တိဘာဂေ စိန္တေသိ – ‘မယာ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ကမဋ္ဌေ အရုဏံ နာမ န ဥဋ္ဌာပိတပုဗ္ဗ’န္တိ။ သော ပတ္တံ ဂဟေတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုံ အရညံ အဂမာသိ။ မဟာထေရော သာမဏေရံ နိပန္နဋ္ဌာနေ အပဿန္တော ‘မနုဿခါဒကေဟိ ဂဟိတော ဘဝိဿတီ’တိ စိန္တေသိ။ သာမဏေရော အရညေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ပတ္တေန ဥဒကဉ္စ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂမိ။ “သာမဏေရ, ကုဟိံ ဂတောသိ? မဟလ္လကဘိက္ခူနံ တေ ဝိတက္ကော ဥပ္ပာဒိတော; ဒက္ခကမ္မံ အာဟရာ”တိ။ “အာဟရိဿာမိ, ဘန္တေ”တိ။ ထေရော မုခံ ဓောဝိတွာ စီဝရံ ပာရုပိ။ ဥဘောပိ မနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမံသု။ မနုဿာပိ အတ္တနော ပရိဘောဂံ ကန္ဒမူလဖလပဏ္ဏံ အဒံသု။ ထေရောပိ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သာမဏေရော ဥဒကံ အာဟရိတွာ “ပာဒေ ဓောတမိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ “သာမဏေရ, တွံ ရတ္တိံ ကုဟိံ ဂတော? အမှာကံ ဝိတက္ကံ ဥပ္ပာဒေသီ”တိ။ “ဘန္တေ, ကမဋ္ဌေ မေ အရုဏံ န ဥဋ္ဌာပိတပုဗ္ဗံ; အရုဏုဋ္ဌာပနတ္ထာယ အရညံ အဂမာသိ”န္တိ။ “သာမဏေရ, န တုယှံ ဒက္ခကမ္မံ အနုစ္ဆဝိကံ အမှာကမေဝ အနုစ္ဆဝိက”န္တိ ဝတွာ ထေရော တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝသိ; သာမဏေရဿ စ သညံ အဒါသိ “မယံ တာဝ မဟလ္လကာ; ‘ကြဒံ နာမ ဘဝိဿတီ’တိ န သက္ကာ ဇာနိတုံ။ တုဝံ အတ္တာနံ ရက္ခေယျာသီ”တိ။ ထေရော ကိရ အနာကမီ။ တံ အပရဘာဂေ မနုဿခါဒကာ ခါဒိံသု။ သာမဏေရော အတ္တာနံ ရက္ခိတွာ ဘယေ ဝူပသန္တေ တထာရူပေ ဌာနေ ဥပဇ္ဈံ ကပာပေတွာ ဥပသမ္ပန္နော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ တိပိဋကဓရော ဟုတွာ ဝတ္တဗ္ဗကနိဂ္ရောဓတ္ထေရော နာမ ဇာတော။

ပိတုမဟာရာဇာ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ပရသမုဒ္ဒာ အာဂတာဂတာ ဘိက္ခူ “ကဟံ ဝတ္တဗ္ဗကနိဂ္ရောဓတ္ထေရော, ကဟံ ဝတ္တဗ္ဗကနိဂ္ရောဓတ္ထေရော”တိ ပုစ္ဆိတွာ တဿ သန္တိကံ အဂမံသု။ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃော ထေရံ ပရိတာရေသိ။ သော မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အနုပုဗ္ဗေန မဟာဝိဟာရံ ပတွာ မဟာဗောဓိံ မဟာစေတိယံ ထူပာရာမဉ္စ ဝန္ဒိတွာ နဂရံ ပာယာသိ။ ယာဝ ဒက္ခိဏဒွါရာ ဂစ္ဆန္တဿေဝ နဝသု ဌာနေသု တိစီဝရံ ဥပပဇ္ဇိ; အန္တောနဂရံ ပဝိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ မဟာသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ကြတိ ကာလဝိပတ္တိယံ တာလဖလကန္ဒမူလပဏ္ဏမ္ပိ ဒုလ္လဘံ ဇာတံ။ ကာလသမ္ပတ္တိယံ ဧဝရူပေ မဟာလာဘော ဥပ္ပန္နောတိ။ ဧဝံ ကာလဝိပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပာကံ အတုံ အသက္ကောန္တာနိ ကာလသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။

အပရဿာပိ ဗဟူနိ ကလျာဏကမ္မာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ပယောဂဝိပတ္တိယံ ဌိတဿ န ဝိပစ္စေယျုံ။ သော ပနဧကေန ကလျာဏကမ္မေန သမ္မာပယောဂေ ပတိဋ္ဌိတော တိဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတိ, ပဉ္စသီလံ ဒသသီလံ ရက္ခတိ။ ကာလသမ္ပတ္တိယံ နိဗ္ဗတ္တဿ ရာဇာနော သဗ္ဗာလင်္ကာရပတိမဏ္ဍိတာ ရာဇကညာယော ‘တေဿ အနုစ္ဆဝိကာ’တိ ပေသေန္တိ, ယာနဟတ္ထိနမဏိသုဝဏ္ဏရဇတာဒိဘေဒံ တံ တံ ပဏ္ဏာကာရံ ‘တေဿ အနုစ္ဆဝိက’န္တိ ပေသေန္တိ ။

ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတောပိ မဟာယသော ဟောတိ မဟာနုဘာဝေါ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ကူဋကဏ္ဏရာဇာ ကိရ ဂိရိကမကဏ္ဏ
တသိကံ စူဠသုမနတ္ထေရံ မမာယတိ။ သော ဥပ္ပလတပိယံ ဝသမာနော ထေရံ ပက္ကောသာပေသိ။ ထေရော အာဂန္တွာ
မာလာရာမဝိဟာရေ ဝသတိ။ ရာဇာ ထေရဿ မာတရံ ပုစ္ဆိ – “ကိံ ထေရော ပိယာယတီ”တိ? “ကန္ဒံ မဟာရာဇာ”တိ။
ရာဇာ ကန္ဒံ ကဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရဿ ဒဒမာနော မုခံ ဥလ္လောကေတုံ နာသက္ခိ။ သော နိက္ခမိတွာ စ
ဗဟိပရိဝေဏေ ဒေဝိံ ပုစ္ဆိ – “ကီဒိသော ထေရော”တိ? “တွံ ပုရိသော ဟုတွာ ဥလ္လောကေတုံ န သက္ကောသိ; အဟံ
ကထံ သက္ခိဿာမိ? နာဟံ ဇာနာမိ ကီဒိသော”တိ။ ရာဇာ ‘မမ ရဇ္ဇေ ဗလိကာရဂဟပတိပုတ္တံ ဥလ္လောကေတုံ န ဝိသ
ဟာမိ။ မဟန္တံ ဝတ ဗော ဗုဒ္ဓသာသနံ နာမာ’တိ အပ္ဖောဋေသိ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရမ္ပိ မမာယတိ။ တဿ အင်္ဂုလိ
ယံ ဧကာ ပိဠကာ ဥဋ္ဌဟိ။ ရာဇာ ‘ထေရံ ပဿိဿာမီ’တိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဗလဝပေမေန အင်္ဂုလိံ မုခေန ဂဏှိ။ အန္
တောမုခေယေဝ ပိဠကာ ဘိန္နာ, ပုဗ္ဗလောဟိတံ အနုဋ္ဌုဘိတွာ ထေရေ သိနေဟေန အမတံ ဝိယ အဇ္ဈောဟရိ။ သောယေဝ
ထေရော အပရဘာဂေ မရဏမဉ္စေ နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ ဂန္တွာ အသုစိကပလ္လင်္ကံ သီသေ ဌပေတွာ ‘ဓမ္မသကဋဿ အက္
ခော ဘိဇ္ဇတိ အက္ခော ဘိဇ္ဇတီ’တိ ပရိဒေဝမာနော ဝိစရိ။ ပထဝိဿရဿ အသုစိကပလ္လင်္ကံ သီသေန ဥက္ခိပိတွာ
ဝိစရဏံ နာမ ကဿ ဂတမဂ္ဂေါ? သမ္မာပယောဂဿ ဂတမဂ္ဂေါတိ။ ဧဝံ ပယောဂဝိပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ ဝိပာကံ အ
တုံ အသက္ကောန္တာနိ ပယောဂသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီတိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ စတူဟိ ဝိပတ္တီဟိ ပဋိဗာဟိတံ ကလ္
ယာဏကမ္မံ ဝိပာကံ အဒတွာ စတဿော သမ္ပတ္တိယော အာဂမ္မ ဒေတိ။

တတြိဒံ ဘူတမတ္တံ ကတွာ ဩပမ္မံ – ဧကော ကိရ မဟာရာဇာ ဧကဿ အမစ္စဿ အပ္ပမတ္တေန ကုဇ္ဈိတွ
ာ တံ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗန္ဓာပေသိ။ တဿ ဉာတကာ ရညော ကုဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ ကိဉ္စိ အဝတွာ စဏ္ဍကောပေ ဝိဂတေ
ရာဇာနံ တဿ နိရပရာဓဘာဝံ ဇာနာပေသုံ။ ရာဇာ မုဉ္စိတွာ တဿ ဌာနန္တရံ ပဋိပါကတိကံ အကာသိ။ အထဿ တ
တော တတော အာဂစ္ဆန္တာနံ ပဏ္ဏာကာရာနံ ပမာဏံ နာဟောသိ။ မနုဿာ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ နာသက္ခိံသု။ တတ္ထ ရညော
အပ္ပမတ္တကေန ကုဇ္ဈိတွာ တဿ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗန္ဓာပိတကာလော ဝိယ ပုထုဇ္ဇနဿ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တကာလော။ အ
ထဿ ဉာတကေဟိ ရာဇာနံ သညာပေတွာ ဌာနန္တရဿ ပဋိပါကတိကကရဏကာလော ဝိယ တဿ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္
တကာလော။ ပဏ္ဏာကာရံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ အသမတ္ထကာလော ဝိယ စတဿော သမ္ပတ္တိယော အာဂမ္မ ကလျာဏကမ္မာ
နံ ဒေဝလောကတော မနုဿလောကံ, မနုဿလောကတော ဒေဝလောကန္တိ ဧဝံ သုခဋ္ဌာနတော သုခဋ္ဌာနမေဝ နေတွ
ာ ကပ္ပသတသဟဿမ္ပိ သုခဝိပာကံ ဒတွာ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ တာဝ ဟဋ္ဌိဝသေနေဝ ဒုတိယံ ဗလံ ဒီပေတွာ ပုန “အဟောသိ ကမ္မံ အဟောသိ ကမ္မဝိပါကော”တိ (ပဋိ. မ.
၁.၂၃၄) ကာလမိဿကာ ပဋိသမ္ဘိဒါနယေနာပိ ဒီပေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **‘အဟောသိ ကမ္မံ’**န္တိ အတီတေ အာယူဟိတံ ကမ္မံ အတီတေ
ယေဝ အဟောသိ။ ယေန ပန အတီတေ ဝိပါကော ဒိန္နော, တံ သန္ဓာယ **‘အဟောသိ ကမ္မဝိပါကော’**တိ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မ
ဝေဒနီယာဒီသု ပန ဗဟူသုပိ အာယူဟိတေသု ဧကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဝိပာကံ ဒေတိ, သေသာနိ အဝိပါကာနိ။ ဧကံ ဥပပဇ္ဇဝေဒ
နီယံ ပဋိသန္ဓိံ အာကဍ္ဍတိ, သေသာနိ အဝိပါကာနိ။ ဧကေနာနန္တရိယေန နိရယေ ဥပပဇ္ဇတိ, သေသာနိ အဝိပါကာနိ။ အ
ဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု ဧကာယ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ, သေသာ အဝိပါကာ။ ဣဒံ သန္ဓာယ **‘နာဟောသိ ကမ္မဝိပါ
ကော’**တိ ဝုတ္တံ။ ယော ပန ဗဟုမ္ပိ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ကတွာ ကလျာဏမိတ္တံ နိဿာယ အရဟတ္တံ ပာပု
ဏာတိ, တဿ ကမ္မဝိပါကော ‘နာဟောသိ’ နာမ။ ယံ အတီတေ အာယူဟိတံ ဧတရဟိ ဝိပါကံ ဒေတိ တံ **‘အဟောသိ က
မ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။ ယံ ပုရိမနယေနေဝ အဝိပါကတံ အာပဇ္ဇတိ တံ **‘အဟောသိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော’**
နာမ။ ယံ အတီတေ အာယူဟိတံ အနာဂတေ ဝိပါကံ ဒဿတိ တံ **‘အဟောသိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။
ယံ ပုရိမနယေန အဝိပါကတံ အာပဇ္ဇိဿတိ တံ **‘အဟောသိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။

ယံ ဧတရဟိ အာယူဟိတံ ဧတရဟိယေဝ ဝိပါကံ ဒေတိ တံ **‘အတ္ထိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။ ယံ ပုရိမန
ယေနေဝ အဝိပါကတံ အာပဇ္ဇတိ တံ **‘အတ္ထိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။ ယံ ဧတရဟိ အာယူဟိတံ အနာဂတေ ဝိ
ပါကံ ဒဿတိ တံ **‘အတ္ထိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။ ယံ ပုရိမနယေနေဝ အဝိပါကတံ အာပဇ္ဇိဿတိ
တံ **‘အတ္ထိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။

ယံ သယမ္ပိ အနာဂတံ, ဝိပါကောပိဿ အနာဂတော တံ **‘ဘဝိဿတိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော’** နာမ။ ယံ
သယံ ဘဝိဿတိ, ပုရိမနယေနေဝ အဝိပါကတံ အာပဇ္ဇိဿတိ တံ **‘ဘဝိဿတိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော’**

နာမ။

ဣဒံ တထာဂတဿာ တိ ဣဒံ သဗ္ဗေဟိပိ ဧတေဟိ အာကာရေဟိ တထာဂတဿ ကမ္မန္တရဝိပာကန္တရဇာနနညာဏံ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဒုတိယဗလံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဒုတိယဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

တတိယဗလနိဒ္ဒေသော

၈၁၁. တတိယဗလနိဒ္ဒေသေ **မဂ္ဂေါ** တိ တ **ပဋိပဒာ**တိ တ ကမ္မဿေဝေတံ နာမံ။ **နိရယကာမိနီ**တိအာဒီသု နိရဿာ ဒဋ္ဌေန နိရတိအဘာဝေန စ **နိရယော**။ ဥဒ္ဓံ အနုဂန္တ္ဝာ တိရိယံ အဉ္စိတာတိ တိရစ္ဆာနာ; တိရစ္ဆာနာယေဝ **တိရစ္ဆာနယောနိ**။ ပေတတာယ ပေတ္တိ; ဣတော ပေစ္စ ဂတဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ ပေတ္တိယေဝ **ပေတ္တိဝိသယော** ။ မနဿ ဥဿန္နတာယ မနုဿာ; မနုဿာဝ **မနုဿလောကော** ။ ဒိဗ္ဗန္တိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ အဓိမတ္တာယ တ ဌာန သမ္ပတ္တိယာတိ ဒေဝါ; ဒေဝါဝ **ဒေဝလောကော**။ တနံ ဝုစ္စတိ တဏှာ; တံ တတ္ထ နတ္ထီတိ **နိဗ္ဗာနံ** ။ နိရယံ ဂစ္ဆတီတိ **နိရယကာမီ**။ ဣဒံ မဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဋိပဒာ ပန နိရယကာမိနီ နာမ ဟောတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိပဒံ တထာဂတော ပဇာနာတိ။

ကထံ ? သကလကမတသိကေသုပိ ဟိ ဧကတော ဧကံ သူကရံ တ မိဂံ တ ဇီဝိတာ တောရောပေန္တေသု သဗ္ဗေသမ္ပိ စေတနာ ပရဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏာဝ ဟောတိ။ တံ ပန ကမ္မံ တေသံ အာယူဟနက္ခဏေယေဝ နာနာ ဟောတိ။ တေသု ဟိ ဧကော အာဒရေန ဆန္ဒဇာတော ကရောတိ။ ဧကော 'ဧဟိ တွံပိ ကရောဟီ'တိ ပရေဟိ နိပ္ပီဠိတတ္တာ ကရောတိ။ ဧကော သမာနစ္ဆန္ဒော ဝိယ ဟုတွာ အပ္ပဋိဗာဟိယမာနော ဝိစရတိ။ တေသု ဧကော တေနေဝ ကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, ဧကော တိရစ္ဆာနယောနိယံ, ဧကော ပေတ္တိဝိသယေ။ တံ တထာဂတော အာယူဟနက္ခဏေယေဝ 'ဣမိနာ နီဟာရေန အာယူဟိတတ္တာ ဧသ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ , ဧသ တိရစ္ဆာနယောနိယံ, ဧသ ပေတ္တိဝိသယေ'တိ ပဇာနာတိ ။ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တမာနမ္ပိ 'ဧသ အဋ္ဌသု မဟာနိရယေသု နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ သောဠသသု ဥဿဒနိရယေသု နိဗ္ဗတ္တိဿတီ'တိ ပဇာနာတိ။ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တမာနမ္ပိ 'ဧသ အပဒကော ဘဝိဿတိ, ဧသ ဒွိပဒကော, ဧသ စတုပ္ပဒကော, ဧသ ဗဟုပ္ပဒကော'တိ ပဇာနာတိ။ ပေတ္တိဝိသယေ နိဗ္ဗတ္တမာနမ္ပိ 'ဧသ နိဇ္ဈာမတဏှိကော ဘဝိဿတိ, ဧသ ခုပ္ပိပာသိကော, ဧသ ပရဒတ္တူပဇီဝီ'တိ ပဇာနာတိ။ တေသု စ ကမ္မေသု 'ဣဒံ ကမ္မံ ပဋိသန္ဓိံ အာကဍ္ဎိတုံ န သက္ခိဿတိ, ဒုဗ္ဗလံ ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပဓိဝေပက္ကံ ဘဝိဿတီ'တိ ပဇာနာတိ။

တထာ သကလကမတသိကေသု ဧကတော ပိဏ္ဍပာတံ ဒဒမာနေသု သဗ္ဗေသမ္ပိ စေတနာ ပိဏ္ဍပာတာရမ္မဏာဝ ဟောတိ။ တံ ပန ကမ္မံ တေသံ အာယူဟနက္ခဏေယေဝ ပုရိမနယေန နာနာ ဟောတိ။ တေသု ကေစိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿန္တိ, ကေစိ မနုဿလောကေ။ တံ တထာဂတော အာယူဟနက္ခဏေယေဝ 'ဣမိနာ နီဟာရေန အာယူဟိတတ္တာ ဧသ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ ဒေဝလောကေ'တိ ပဇာနာတိ။ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တမာနာနမ္ပိ 'ဧသ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီသု နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ နိမ္မာနရတီသု, ဧသ တုသိတေသု, ဧသ ယာမေသု, ဧသ တာဝတိံသေသု, ဧသ စာတုမဟာရာဇိကေသု, ဧသ ဘုမ္မဒေဝေသု; ဧသ ပန ဇေဋ္ဌကဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ တေဿ ဒုတိယံ တ တတိယံ တ ဌာနန္တရံ ကရောန္တော ပရိစာရကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ'တိ ပဇာနာတိ။ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တမာနာနမ္ပိ 'ဧသ ခတ္တိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ ဗြာဟ္မဏကုလေ, ဧသ ဝေဿကုလေ, ဧသ သုဒ္ဒကုလေ; ဧသ ပန မနုဿေသု ရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ တေဿ ဒုတိယံ တ တတိယံ တ ဌာနန္တရံ ကရောန္တော ပရိစာရကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ'တိ ပဇာနာတိ ။ တေသု စ ကမ္မေသု 'ဣဒံ ကမ္မံ ပဋိသန္ဓိံ အာကဍ္ဎိတုံ န သက္ခိဿတိ, ဒုဗ္ဗလံ ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပဓိဝေပက္ကံ ဘဝိဿတီ'တိ ပဇာနာတိ။

တထာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေန္တေသုယေဝ ယေန နီဟာရေန ဝိပဿနာ အာရဒ္ဓာ, 'ဧသ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတိ, ဧသ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ န သက္ခိဿတိ, ဧသ အနာဂါမီယေဝ ဘဝိဿတိ, ဧသ သကဒာဂါမီယေဝ, ဧသ သောတာပန္နောယေဝ; ဧသ ပန မဂ္ဂံ တ ဖလံ တ သစ္ဆိကာတုံ န သက္ခိဿတိ, လက္ခဏာရမ္မဏာယ ဝိပဿနာယမေဝ ဌဿတိ;

သေ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေယေဝ, သေ နာမရူပပရိဂ္ဂဟေယေဝ, သေ အရူပပရိဂ္ဂဟေယေဝ, သေ ရူပပရိဂ္ဂဟေယေဝ ဌသ္ဝ သတိ, သေ မဟာဘူတမတ္တမေဝ ဝဝတ္ထာပေသ္သတိ, သေ ကိဉ္စိ သလ္လက္ခေတုံ န သက္ခိသ္သတီ'တိ ပဇာနာတိ။

ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောန္တေသုပိ 'တေသ္သ ပရိကမ္မမတ္တမေဝ ဘဝိသ္သတိ, နိမိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတုံ န သက္ခိသ္သတိ; သေ ပန နိမိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ခိသ္သတိ, အပ္ပနံ ဟပေတုံ န သက္ခိသ္သတိ; သေ အပ္ပနံ ဟပေတွာ စျာနံ ပာဒကံ ကတွာ ဝိပသ္သနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိသ္သတီ'တိ ပဇာနာတီတိ။

တတိယဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

စတုတ္ထဗလနိဒ္ဒေသော

၈၁၂. စတုတ္ထဗလနိဒ္ဒေသေ **ခန္ဓနာနတ္တ** န္တိ 'အယံ ရူပက္ခန္ဓော နာမ။ပေ။ အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော နာမာ'တိ ဧဝံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ နာနာကရဏံ ပဇာနာတိ။ တေသုပိ 'ကေဝိဓေန ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ကောဒသဝိဓေန ရူပက္ခန္ဓော။ ကေဝိဓေန ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ပေ။ ဗဟုဝိဓေန ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ပေ။ ကေဝိဓေန သညာက္ခန္ဓော။ပေ။ ကေဝိဓေန သင်္ခါရက္ခန္ဓော။ပေ။ ကေဝိဓေန ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ပေ။ ဗဟုဝိဓေန ဝိညာဏက္ခန္ဓော'တိ ဧဝံ ဧကေကသ္သ ခန္ဓသ္သ နာနတ္တံ ပဇာနာတိ။ **အာယတနနာနတ္တ** န္တိ 'ဣဒံ စက္ခာယတနံ နာမ။ပေ။ ဣဒံ ဓမ္မာယတနံ နာမ။ တတ္ထ ဒသာယတနာ ကာမာဝစရာ, ဒွေ စတုဘူမကာ'တိ ဧဝံ အာယတနနာနတ္တံ ပဇာနာတိ။ **ဓာတုနာနတ္တ** န္တိ 'အယံ စက္ခုဓာတု နာမ။ပေ။ အယံ မနောဝိညာဏဓာတု နာမ။ တတ္ထ သောဠသ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ, ဒွေ စတုဘူမကာ'တိ ဧဝံ ဓာတုနာနတ္တံ ပဇာနာတိ။

ပုန **အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကနာနတ္တ** န္တိ ဣဒံ န ကေဝလံ ဥပာဒိန္နကသင်္ခါရလောကသ္သေဝ နာနတ္တံ တထာဂတော ပဇာနာတိ, အနုပာဒိန္နကသင်္ခါရလောကသ္သာပိ နာနတ္တံ တထာဂတော ပဇာနာတိယေဝါတိ ဒသ္သေတုံ ဂဟိတံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟိ ဒွေ စ အဂ္ဂသာဝကာ ဥပာဒိန္နကသင်္ခါရလောကသ္သာပိ နာနတ္တံ ဧကဒေသတောဝ ဇာနန္တိ နော နိပ္ပဒေသတော, အနုပာဒိန္နကလောကသ္သ ပန နာနတ္တံ န ဇာနန္တိ။ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ ပန 'ဣမာယ နာမ ဓာတုယာ ဥသ္သန္နာယ ဣမသ္သ နာမ ရုက္ခသ္သ ခန္ဓော သေတော ဟောတိ, ဣမသ္သ ကာဠကော, ဣမသ္သ မဋ္ဌော; ဣမသ္သ ဗဟလတ္တစော, ဣမသ္သ တနုတ္တစော; ဣမာယ နာမ ဓာတုယာ ဥသ္သန္နာယ ဣမသ္သ ရုက္ခသ္သ ပတ္တံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဧဝရူပံ နာမ ဟောတိ; ဣမာယ ပန ဓာတုယာ ဥသ္သန္နာယ ဣမသ္သ ရုက္ခသ္သ ပုပ္ဖံ နီလကံ ဟောတိ, ပီတကံ, လောဟိတကံ, ဩဒါတံ, သုဂန္ဓံ, ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ; ဣမာယ နာမ ဓာတုယာ ဥသ္သန္နာယ ဖလံ ခုဒ္ဒကံ ဟောတိ, မဟန္တံ, ဒီဃံ, ရဿံ, ဝဋ္ဋံ, သုသဏ္ဌာနံ, ဒုသ္သဏ္ဌာနံ, မဋ္ဌံ, ဖရုသံ, သုဂန္ဓံ, ဒုဂ္ဂန္ဓံ, မဓုရံ, တိတ္တကံ, အမ္ဗိလံ, ကဋုကံ, ကသာဝံ ဟောတိ; ဣမာယ နာမ ဓာတုယာ ဥသ္သန္နာယ ဣမသ္သ ရုက္ခသ္သ ကဏ္ဋကော တိခိဏော ဟောတိ, အတိခိဏော, ဥဇုကော, ကုဋိလော, တမ္ဗော, ကာဠကော, နီလော, ဩဒါတော ဟောတီ'တိ ဧဝံ အနုပာဒိန္နကသင်္ခါရလောကသ္သ နာနတ္တံ ပဇာနာတိ။ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဟိ ဧတံ ဗလံ, န အညေသန္တိ။

စတုတ္ထဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ပဉ္စမဗလနိဒ္ဒေသော

၈၁၃. ပဉ္စမဗလနိဒ္ဒေသေ **ဟီနာဓိမုတ္တိကာ** တိ ဟီနဇ္ဈာသယာ။ **ပဏီတာဓိမုတ္တိကာ** တိ ကလျာဏဇ္ဈာသယာ။ **သေဝန္တိ** တိ နိဿယန္တိ အလ္လီယန္တိ။ **ဘဇန္တီ** တိ ဥပသင်္ကမန္တိ။ **ပယိရုပာသန္တီ** တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပသင်္ကမန္တိ။ သစေ ဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ န သီလဝန္တော ဟောန္တိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ သီလဝန္တော ဟောန္တိ, တေ အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယေပိ န ဥပသင်္ကမန္တိ, အတ္တနာ သဒိသေ သာရုပ္ပဘိက္ခူယေဝ ဥပသင်္ကမန္တိ။ သစေ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ သာရုပ္ပဘိက္ခူ, ဣတရေ အသာရုပ္ပာ, တေပိ န အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဥပသင်္ကမန္တိ, အတ္တနာ သဒိသေ ဟီနာဓိမုတ္တိကေ ဧဝ ဥပသင်္ကမန္တိ။

ဧဝံ ဥပသင်္ကမနံ ပန န ကေဝလံ ဧတရဟေဝ, အတီတာနာဂတေပီတိ ဒဿေတုံ **အတီတမ္ပိ အဒ္ဓာန**န္တိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ကထံ ပန ဒုဿီလာနံ ဒုဿီလသေဝနမေဝ, သီလဝန္တာနံ သီလဝန္တသေဝနမေဝ, ဒုပ္ပညာနံ ဒုပ္ပညသေဝနမေဝ, ပညဝန္တာနံ ပညဝန္တသေဝနမေဝ ဟောတိ နိယာမေတီတိ? အဇ္ဈာသယဓာတု နိယာမေတိ။ သမ္ဗဟုလာ ကိရ ဘိက္ခူ ဧကံ ဂါမံ ဂဏဘိက္ခာစာရံ စရန္တိ။ မနုဿာ ဗဟုဘတ္တံ အာဟရိတွာ ပတ္တာနိ ပူရေတွာ "တုမှာကံ ယထာသဘာဂေန ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဒတွာ ဥယျောဇေသုံ။ ဘိက္ခူပိ အာဟံသု "အာဝုသော, မနုဿာ ဓာတုသံယုတ္တကမ္မေ ပယောဇေန္တီ"တိ။ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရောပိ နာဂဒီပေ စေတိယံ ဝန္ဒနာယ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော ဧကသ္မိံ ဂါမေ မနုဿေဟိ နိမန္တိတော။ ထေရေန စ သဒ္ဓိံ ဧကော အသာရုပ္ပဘိက္ခု အတ္ထိ။ ဓုရဝိဟာရေပိ ဧကော အသာရုပ္ပဘိက္ခု အတ္ထိ။ ဒွီသု ဘိက္ခုသင်္ဃေသု ဂါမံ သမောသရန္တေသု တေ ဥဘောပိ ဇနာ, ကိဉ္စာပိ အာဂန္တုကေန နေဝါသိကော နေဝါသိကေန ဝါ အာဂန္တုကော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ဧဝံ သန္တေပိ, ဧကတော ဟုတွာ ဟသိတွာ ဟသိတွာ ကထယမာနာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ထေရော ဒိသွာ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဇာနိတွာ ဓာတုသံယုတ္တံ ကထိတ"န္တိ အာဟ။

ဧဝံ 'အဇ္ဈာသယဓာတု နိယာမေတီ'တိ ဝတွာ ဓာတုသံယုတ္တေန အယမေဝတ္ထော ဒီပေတဗ္ဗော။ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတသ္မိဉ္ဟိ ဂိလာနသေယျာယ နိပန္နော ဘဂဝါ အာရက္ခဏတ္ထာယ ပရိဝါရေတွာ ဝသန္တေသု သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒီသု ဧကမေကံ အတ္တနော အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ စင်္ကမန္တံ ဩလောကေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တံ သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ စင်္ကမန္တ"န္တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ။ "သဗ္ဗေ ခေါ ဧတေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ မဟာပညာ"တိ (သံ. နိ. ၂.၉၉) သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗန္တိ။

ပဉ္စမဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ဆဋ္ဌဗလနိဒ္ဒေသော

၈၁၄. ဆဋ္ဌဗလနိဒ္ဒေသေ **အာသယ**န္တိ ယတ္ထ သတ္တာ အာသယန္တိ နိဝသန္တိ, တံ ပနေတံ နိဿိတသတ္တာနံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဝါ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝါ။ **အနုသယ**န္တိ အပ္ပဟီနာနုသယိတံ ကိလေသံ။ **စရိတ**န္တိ ကာယာဒီဟိ အဘိသင်္ခတံ ကုသလာကုသလံ။ **အဓိမုတ္တ**န္တိ အဇ္ဈာသယံ။ **အပ္ပရဇက္ခေ**တိအာဒီသု ပညာမယေ အက္ခိမှိ အပ္ပံ ပရိတ္တံ ရာဂဒောသမောဟရဇံ ဧတေသန္တိ **အပ္ပရဇက္ခာ**။ တဿေဝ မဟန္တတာယ **မဟာရဇက္ခာ**။ ဥဘယေနာပိ မန္ဒကိလေသေ မဟာကိလေသေ စ သတ္တေ ဒဿေတိ။ ယေသံ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ တိက္ခာနိ, တေ **တိက္ခိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တာနိ မုဒူနိ, တေ **မုဒိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ အာသယာဒယော ကောဋ္ဌာသာ သုန္ဒရာ, တေ **သွာကာရာ**။ ဝိပရီတာ **ဒွာကာရာ**။ ယေ ကထိတကာရဏံ သလ္လက္ခေန္တိ, သုခေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဝိညာပေတုံ, တေ **သုဝိညာပယာ**။ ဝိပရီတာ **ဒုဝိညာပယာ**။ ယေ အရိယမဂ္ဂပဋိဝေဓဿ အနုစ္ဆဝိကာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နာ, တေ **ဘဗ္ဗာ**။ ဝိပရီတာ **အဘဗ္ဗာ**။

၈၁၅. ဧဝံ ဆဋ္ဌဗလဿ မာတိကံ ဌပေတွာ ဣဒါနိ ယထာပဋိပါဋိယာ ဘာဇေန္တော **ကတမော စ သတ္တာနံ အာသယော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဿတော လောကော**တိအာဒီနံ အတ္ထော ဟေဋ္ဌာ နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၁၀၅) ဝုတ္တောယေဝ။ **ဣတိ ဘဝဒိဋ္ဌိသန္နိဿိတာ ဝါ**တိ ဧဝံ သဿတဒိဋ္ဌိံ ဝါ သန္နိဿိတာ။ သဿတဒိဋ္ဌိ ဟိ ဧတ္ထ ဘဝဒိဋ္ဌီတိ ဝုတ္တာ; ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စ ဝိဘဝဒိဋ္ဌီတိ။ သဗ္ဗဒိဋ္ဌီနဉ္ဟိ သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌီဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ သဗ္ဗေပိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ သတ္တာ ဣမာဝ ဒွေ ဒိဋ္ဌိယော သန္နိဿိတာ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "ဒွယနိဿိတော ခေါ ပနာယံ, ကစ္စာန, လောကော ယေဘုယျေန – အတ္ထိတဉ္စေဝ နတ္ထိတဉ္စာ"တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅)။ ဧတ္ထ ဟိ **အတ္ထိတာ**တိ သဿတံ, **နတ္ထိတာ**တိ ဥစ္ဆေဒေါ။ အယံ တာဝ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတာနံ ပုထုဇ္ဇနသတ္တာနံ အာသယော။

ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿိတာနံ သုဒ္ဓသတ္တာနံ အာသယံ ဒဿေတုံ **ဧတေ ဝါ ပန ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧတေ ဝါ ပနာ**တိ ဧတေယေဝ။ **ဥဘော အန္တေ**တိ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတေ ဒွေဝ အန္တေ။ **အနုပဂမ္မာ**တိ အနလ္လီယိတွာ။ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသူ**တိ ဣဒပ္ပစ္စယတာယ စေဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မေသု စ။ **အနုလောမိကာ ခန္တီ**တိ ဝိပဿနာဉာဏံ။ **ယထာဘူတံ ဝါ ဉာဏ**န္တိ မဂ္ဂဉာဏံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ စေဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မေသု စ ဧတေ ဥဘော သဿတုစ္ဆေဒအန္တေ အနုပဂန္တွာ ဝိပဿ

နာ ပဋိလဒ္ဓာ, ယဉ္စ တတော ဥတ္တရိမဂ္ဂဉာဏံ – အယံ သတ္တာနံ အာသယော, အယံ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတာနဉ္စ ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿိတာနဉ္စ သဗ္ဗေသမ္ပိ သတ္တာနံ အာသယော, ဣဒံ ဝသနဋ္ဌာနန္တိ။ အယံ အာစရိယာနံ သမာနတ္ထကထာ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – 'မဂ္ဂေါ နာမ တသံ ဝိဒ္ဓံသေန္တော ဂစ္ဆတိ, နနု တုံ မဂ္ဂေါ တသောတိ ဝဒေသီ'တိ? သော ဝတ္တဗ္ဗော 'တုံ အရိယတသဘာဏကော ဟောသိ န ဟောသီ'တိ? သစေ ပန 'န ဟောမီ'တိ ဝဒတိ, 'အဘာဏကတာယ န ဇာနာသီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ 'ဘာဏကောသ္မီ'တိ ဝဒတိ, 'သုတ္တံ အာဟရာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ အာဟရတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ; နော စေ အာဟရတိ သယံ အာဟရိတဗ္ဗံ – ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အရိယတသာ, ယေ အရိယာ အာဝသိံသု ဝါ အာဝသန္တိ ဝါ အာဝသိဿန္တိ ဝါ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၉)။ ဧတဉှိ သုတ္တံ မဂ္ဂဿ တသဘာဝံ ဒီပေတိ။ တသ္မာ သုကထိတမေဝေတန္တိ။ ဣဒံ ပန ဘဂဝါ သတ္တာနံ အာသယံ ဇာနန္တော ဣမေသဉ္စ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ဝိပဿနာဉာဏမဂ္ဂဉာဏာနံ အပ္ပဝတ္တိက္ခဏေပိ ဇာနာတိ ဧဝ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''ကာမံ သေဝန္တဉ္ဉေဝ ဇာနာတိ 'အယံ ပုဂ္ဂလော ကာမဂရုကော ကာမာသယော ကာမာဓိမုတ္တော'တိ။ နေက္ခမ္မံ သေဝန္တဉ္ဉေဝ ဇာနာတိ 'အယံ ပုဂ္ဂလော နေက္ခမ္မဂရုကော နေက္ခမ္မာသယော နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော'တိ။ ဗျာပါဒံ။ပေ။ အဗျာပါဒံ။ ထိနမိဒ္ဓံ။ပေ။ အာလောကသညံ နေက္ခမ္မံ သေဝန္တဉ္ဉေဝ ဇာနာတိ သေဝန္တဉ္ဉေဝ ဇာနာတိ 'အယံ ပုဂ္ဂလော အာလောကသညာဂရုကော အာလောကသညာသယော အာလောကသညာဓိမုတ္တော''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၃)။

၈၁၆. အနုသယနိဒ္ဒေသေ ကာမရာဂေ စ သော အပ္ပဟီနဋ္ဌေန အနုသယော စာတိ **ကာမရာဂါနုသယော**။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယံ လောကေ ပိယရူပန္တိ** ယံ ဣမသ္မိံ လောကေ ပိယဇာတိကံ။ **သာတရူပန္တိ** သာတဇာတိကံ အဿာဒပဒဋ္ဌာနံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ။ **ဧတ္ထ သတ္တာနံ ရာဂါနုသယော အနုသေတီ** တိ ဧတသ္မိံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ သတ္တာနံ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ရာဂါနုသယော အနုသေတိ။ ယထာ နာမ ဥဒကေ နိမုဂ္ဂဿ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ သမန္တာ စ ဥဒကမေဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ရာဂုပ္ပတ္တိ နာမ သတ္တာနံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏာ။ တထာ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ ပဋိဃုပ္ပတ္တိ။ **ဣတိ ဣမေသု ဒွီသု ဓမ္မေသူ** တိ ဧဝံ ဣမေသု ဒွီသု ကာမရာဂပဋိဃဝန္တေသု ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏဓမ္မေသု။ **အဝိဇ္ဇာနုပတိတာ**တိ ကာမရာဂပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ ဟုတွာ အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဝိဇ္ဇာ အနုပတိတာ။ **တဒေကဋ္ဌော**တိ တာယ အဝိဇ္ဇာယ သမ္ပယုတ္တေကဋ္ဌဝသေန ဧကဋ္ဌော။ **မာနော စ ဒိဋ္ဌိ စ ဝိစိကိစ္ဆာ စာ** တိ နဝဝိဓော မာနော, ဒွာသဋ္ဌိဝိဓာ ဒိဋ္ဌိ, အဋ္ဌဝတ္ထုကာ စ ဝိစိကိစ္ဆာ။ **ဘဝရာဂါနုသယော** ပနေတ္ထ ကာမရာဂါနုသယေနေဝ သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၁၇. စရိတနိဒ္ဒေသေ တေရသ စေတနာ **ပုညာဘိသင်္ခါရော,** ဒွာဒသ **အပုညာဘိသင်္ခါရော,** စတဿော **အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော**။ တတ္ထ ကာမာဝစရော **ပရိတ္တဘူမကော,** ဣတရော **မဟာဘူမကော**။ တီသုပိ ဝါ ဧတေသု ယော ကောစိ အပ္ပဝိပါကော ပရိတ္တဘူမကော, ဗဟုဝိပါကော မဟာဘူမကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၁၈. အဓိမုတ္တိနိဒ္ဒေသော ဟေဋ္ဌာ ပကာသိတောဝ။ ကသ္မာ ပနာယံ အဓိမုတ္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာပိ ပုန ဂဟိတာတိ? အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဗလဒဿနဝသေန ဂဟိတာ, ဣဓ သတ္တာနံ တိက္ခိန္ဒြိယမုဒိန္ဒြိယဘာဝဒဿနတ္ထံ။

၈၁၉. မဟာရဇက္ခနိဒ္ဒေသေ **ဥဿဒဂတာနီ** တိ ဝေပုလ္လဂတာနိ။ ပဟာနက္ကမဝသေန စေသ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ နိဒ္ဒေသော ကတော။

၈၂၀. **အနုဿဒဂတာနီ** တိ အဝေပုလ္လဂတာနိ။ တိက္ခိန္ဒြိယမုဒိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ ဥပနိဿယဣန္ဒြိယာနိ နာမ ကထိတာနိ။ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ နိဒ္ဒေသေ ပနေတ္ထ ပယောဇနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈၂၃. တထာ ဒွာကာရနိဒ္ဒေသာဒီသု **ဟပာသယာ**တိ အကုသလာသယာ။ **ဟပစရိတာ**တိ အပုညာဘိသင်္ခါရပရိပူရကာ။ **ဟပာဓိမုတ္တိကာ** တိ သက္ကာယာဘိရတာ ဝဋ္ဋာဘိရတာ။

၈၂၄. သဉ္ဇတကာရနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ ကလ္လာဏကော နာမ အနုသယော နတ္ထိ, တသ္မာ ကလ္လာဏာနုသယာတိ န ဝုတ္တံ။ သေသံ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈၂၆. ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗနိဒ္ဒေသေ **ကမ္မာဝရဏေနာ** တိ ပဉ္စဝိဓေန အာနန္တရိယကမ္မေန။ **ကိလေသာဝရဏေနာ**တိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ။ **ဝိပါကာဝရဏေနာ**တိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ။ ယသ္မာ ပန ဒုဟေတုကာနမ္ပိ အရိယမဂ္ဂပဋိဝေဓော နတ္ထိ, တသ္မာ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိပိ ဝိပါကာဝရဏမေဝာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဿဒ္ဓာ** တိ ဗုဒ္ဓာဒီသု သဒ္ဓါရဟိတာ။ **အစ္ဆန္ဒိကာ** တိ ကတ္တုကမျတာကုသလစ္ဆန္ဒရဟိတာ။ ဥတ္တရကုရုကာ မနုဿာ အစ္ဆန္ဒိကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာ။ **ဒုပ္ပညာ** တိ ဘဝင်္ဂပညာယ ပရိဟီနာ။ ဘဝင်္ဂပညာယ ပန ပရိပုဏ္ဏာယပိ ယဿ ဘဝင်္ဂံ လောကုတ္တရဿ ပာဒကံ န ဟောတိ, သောပိ ဒုပ္ပညောယေဝ နာမ။ **အဘဗ္ဗာ နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တ** န္တိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တနိယာမသင်္ခါတံ မဂ္ဂံ ဩက္ကမိတုံ အဘဗ္ဗာ။

၈၂၇. **န ကမ္မာဝရဏေနာ** တိအာဒီနိ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဣဒံ ဒုဝိန္နံ ဉာဏာနံ ဘာဇနီယံ – ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏဿ စ အာသယာနုသယဉာဏဿ စ။ ဧတ္တ ဟိ အာသယာနုသယဉာဏေန ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏမ္ပိ ဘာဇိတံ။ ဣတိ ဣမာနိ ဒွေ ဉာဏာနိ ဧကတော ဟုတွာ ဧကံ ဗလဉာဏံ နာမ ဇာတန္တိ။

ဆဋ္ဌဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

သတ္တမဗလနိဒ္ဒေသော

၈၂၈. သတ္တမဗလနိဒ္ဒေသေ ဈာယတီတိ **ဈာယီ။ စတ္တာရော ဈာယီ** တိ ဈာယိနော စတ္တာရော ဇနာ ဝုစ္စန္တိ။ တတ္ထ ပဌမစတုက္ကေ တာဝ ပဌမော သမာပတ္တိလာဘီ သမာနောယေဝ 'န လာဘီမှီ'တိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ သမာနံယေဝ 'န ကမ္မဋ္ဌာန'န္တိ သညီ ဟောတိ။ အယံ အပ္ပဂုဏဇ္ဈာနလာဘီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယော သမာပတ္တိယာ အလာဘီယေဝ 'လာဘီမှီ'တိ, အကမ္မဋ္ဌာနံ သမာနံယေဝ 'ကမ္မဋ္ဌာန'န္တိ သညီ ဟောတိ။ အယံ နိဒ္ဒါဈာယီ နာမ။ နိဒ္ဒါယိတွာ ပဋိဗုဒ္ဓော ဧဝံ မညတိ။ တတိယော သမာပတ္တိလာဘီ သမာနော 'သမာပတ္တိလာဘီမှီ'တိ, ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ သမာနံ 'ကမ္မဋ္ဌာန'န္တိ သညီ ဟောတိ။ အယံ ပဂုဏဇ္ဈာနလာဘီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စတုတ္ထော အလာဘီယေဝ 'အလာဘီမှီ'တိ, အကမ္မဋ္ဌာနံယေဝ 'အကမ္မဋ္ဌာန'န္တိ သညီ ဟောတိ။ ဧဝမေတ္ထ ဒွေ ဇနာ အဇ္ဈာယိနောဝ ဈာယီနံ အန္တော ပဝိဋ္ဌတ္တာ ဈာယီတိ ဝုတ္တာ။

ဒုတိယစတုက္ကေ သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန သမာဓိပါရိပန္ထိကဓမ္မေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော **ဒန္ဓံ သမာပဇ္ဇတိ** နာမ။ ဧကံ ဒွေ စိတ္တဝါရေ ဌတွာ သဟသာ ဝုဋ္ဌဟန္တော **ခိပ္ပံ ဝုဋ္ဌာတိ** နာမ။ သုခေနေဝ ပန သမာဓိပါရိပန္ထိကဓမ္မေ သောဓေန္တော **ခိပ္ပံ သမာပဇ္ဇတိ** နာမ။ ယထာပရိစ္ဆေဒေန အဝုဋ္ဌဟိတွာ ကာလံ အတိနာမေတွာ ဝုဋ္ဌဟန္တော **ဒန္ဓံ ဝုဋ္ဌာတိ** နာမ။ ဣတရေ ဒွေပိ ဣမိနာဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမေ စတ္တာရောပိ ဇနာ သမာပတ္တိလာဘိနောဝ။

တတိယစတုက္ကေ 'ဣဒံ ဈာနံ ပဉ္စင်္ဂိကံ, ဣဒံ စတုရင်္ဂိက'န္တိ ဧဝံ အင်္ဂဝဝတ္ထာနပရိစ္ဆေဒေ ဆေကော **သမာဓိသ္မိံ သမာဓိကုသလော** နာမ။ နီဝရဏာနိ ပန ဝိက္ခမ္ဘေတွာ စိတ္တမဉ္ဇူသာယ စိတ္တံ ဌပေတုံ အဆေကော **နော သမာဓိသ္မိံ သမာပတ္တိကုသလော** နာမ။ ဣတရေပိ တယော ဣမိနာဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမေပိ စတ္တာရော သမာပတ္တိလာဘိနောယေဝ။

ဣမာနိ ယာနိ ဈာနာနိ နိဿာယ ဣမေ ပုဂ္ဂလာ 'ဈာယီ' နာမ ဇာတာ, တာနိ ဒဿေတုံ **စတ္တာရိ ဈာနာနီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ စတ္တာရိ ဈာနာနိ တယော စ ဝိမောက္ခာ အတ္ထတော ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယမေဝ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၆၀, ၂၄၈) ပကာသိတာ။ သေသာနမ္ပိ ဝိမောက္ခာနံ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစေတ္ထ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္စနတော စ အာရမ္မဏေ စ အဓိမုစ္စနတော **ဝိမောက္ခော** နာမ။ အဋ္ဌမော ပန သဗ္ဗသော သညာဝေဒယိတေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ အပဂတဝိမောက္ခော နာမ။ သမာဓီသု စတုက္ကနယပဉ္စကနယေသု ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိ **သဝိတက္ကသဝိစာရော** နာမ။ ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနသမာဓိ **အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တသမာဓိ** နာမ။ စတုက္ကနယေပိ ပဉ္စကနယေပိ ဥပရိ တီသု ဈာနေသု သမာဓိ **အဝိတက္က အဝိစာရသမာဓိ** နာမ။ သမာပတ္တီသု ဟိ ပဋိပါဋိယာ

အဋ္ဌန္နံ သမာပတ္တီနံ 'သမာဓီ'တိပိ နာမံ 'သမာပတ္တီ'တိပိ။ ကသ္မာ? စိတ္တေကဂ္ဂတာသဗ္ဘာဝတော။ နိရောဓသမာပတ္တိယာ တဒဘာဝတော န သမာဓီတိ နာမံ။

ဟာနဘာဂိယော ဓမ္မော တိ အပ္ပဂုဏေဟိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ ဝုဋ္ဌိတဿ သညာမနသိကာရာနံ ကာမာဒိအနုပက္ခန္ဒနံ။ **ဝိသေသဘာဂိယော ဓမ္မော** တိ ပဂုဏေဟိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ ဝုဋ္ဌိတဿ သညာမနသိကာရာနံ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိအနုပက္ခန္ဒနံ။ **တေအနုမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန** န္တိ ဣမိနာ ပဂုဏတေအနံ ဝုဋ္ဌာနံ နာမ ကထိတံ။ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမဉ္ဟိ ပဂုဏဇ္ဈာနံ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တသ္မာ တေအနုမ္ပိ ဝုဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ။ **တမ္ဟာ တမ္ဟာ သမာဓိမ္ဟာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန**န္တိ ဣမိနာ ဘဝင်္ဂဝုဋ္ဌာနံ နာမ ကထိတံ။ ဘဝင်္ဂေန ဟိ သဗ္ဗဇ္ဈာနေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ နိရောဓတော ပန ဖလသမာပတ္တိယာဝ ဝုဋ္ဌဟန္တိ။ ဣဒံ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝုဋ္ဌာနံ နာမာတိ။

သတ္တမဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

အဋ္ဌမဗလာဒိနိဒ္ဒေသော

၈၂၉. အဋ္ဌမဗလနိဒ္ဒေသေ **အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသ** န္တိအာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ နဝမဗလနိဒ္ဒေသေပိ **ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ တတ္ထေဝ ဝိတ္ထာရိတံ။

နဝမဗလနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ဒသမဗလနိဒ္ဒေသော

၈၃၁. ဒသမဗလနိဒ္ဒေသေ **စေတောဝိမုတ္တိ**န္တိ ဖလသမာဓိံ။ **ပညာဝိမုတ္တိ**န္တိ ဖလဉာဏံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အယံ တာဝေတ္ထ အာစရိယာနံ သမာနတ္ထကထာ။ ပရဝါဒီ ပနာဟ – ''ဒသဗလဉာဏံ နာမ ပာဋိယေက္ကံ နတ္ထိ, သဗ္ဗညုတဉာဏဿေဝါယံ ပဘေဒေါ''တိ။ တံ န တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညမေဝ ဟိ ဒသဗလဉာဏံ, အညံ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ ဒသဗလဉာဏဉ္ဟိ သကသကကိစ္စမေဝ ဇာနာတိ။ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပန တမ္ပိ တတော အဝသေသမ္ပိ ဇာနာတိ။ ဒသဗလဉာဏေသုပိ ဟိ ပဌမံ ကာရဏာကာရဏမေဝ ဇာနာတိ, ဒုတိယံ ကမ္မန္တရဝိပါကန္တရမေဝ, တတိယံ ကမ္မပရိစ္ဆေဒမေဝ, စတုတ္ထံ ဓာတုနာနတ္တကာရဏမေဝ, ပဉ္စမံ သတ္တာနံ အဇ္ဈာသယာဓိမုတ္တိမေဝ, ဆဋ္ဌံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခမုဒုဘာဝမေဝ, သတ္တမံ ဈာနာဒီဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ သံကိလေသာဒိမေဝ, အဋ္ဌမံ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထခန္ဓသန္တတိမေဝ, နဝမံ သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိမေဝ, ဒသမံ သစ္စပရိစ္ဆေဒမေဝ။ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပန ဧတေဟိ ဇာနိတဗ္ဗဉ္စ တတော ဥတ္တရိတရဉ္စ ပဇာနာတိ။ ဧတေသံ ပန ကိစ္စံ န သဗ္ဗံ ကရောတိ။ တဉ္ဟိ ဈာနံ ဟုတွာ အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ, ဣဒ္ဓိ ဟုတွာ ဝိကုဗ္ဗိတုံ န သက္ကောတိ, မဂ္ဂေါ ဟုတွာ ကိလေသေ ခေပေတုံ န သက္ကောတိ။

အပိစ ပရဝါဒီ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – ''ဒသဗလဉာဏံ နာမ ဧတံ သဝိတက္ကသဝိစာရံ, အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ, အဝိတက္ကာဝိစာရံ, ကာမာဝစရံ, ရူပါဝစရံ, အရူပါဝစရံ, လောကိယံ, လောကုတ္တရ''န္တိ? ဇာနန္တော ''ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ဉာဏာနိ သဝိတက္ကသဝိစာရာနီ''တိ ဝက္ခတိ; တတော ''ပရာနိ ဒွေ ဉာဏာနိ အဝိတက္ကာဝိစာရာနီ''တိ ဝက္ခတိ; ''အာသဝက္ခယဉာဏံ သိယာ သဝိတက္ကသဝိစာရံ, သိယာ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ, သိယာ အဝိတက္ကာဝိစာရ''န္တိ ဝက္ခတိ။ တထာ ''ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ကာမာဝစရာနိ, တတော ဒွေ ရူပါဝစရာနိ, အဝသာနေ ဧကံ လောကုတ္တရ''န္တိ ဝက္ခတိ; ''သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပန သဝိတက္ကသဝိစာရမေဝ, ကာမာဝစရမေဝ, လောကိယမေဝါ''တိ ဝက္ခတိ။ ဣတိ အညဒေဝ ဒသဗလဉာဏံ, အညံ သဗ္ဗညုတဉာဏန္တိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဉာဏဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂေါ

၁. ဧကကမာတိကာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၃၂. ဣဒါနိ တဒနန္တရေ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂေပိ ပဌမံ မာတိကံ ဌပေတွာ နိက္ခိတ္တပဒါနုက္ကမေန နိဒ္ဒေသော ကတော။ တတ္ထာယံ နိက္ခေပပရိစ္ဆေဒော။ အာဒိတော တာဝ **ဇာတိမဒေါ**တိအာဒယော တေသတ္တတိ ဧကကာ နိက္ခိတ္တာ, တတော **ကောဓော စ ဥပနာဟော စာ**တိအာဒယော အဋ္ဌာရသ ဒုကာ, **အကုသလမူလာ**ဒယော ပဉ္စတိံသ တိကာ, **အာသဝစတုက္ကာ**ဒယော စုဒ္ဒသ စတုက္ကာ, **ဩရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာ** ဒယော ပန္နရသ ပဉ္စကာ, **ဝိတဒမူလာ**ဒယော စုဒ္ဒသ ဆက္ကာ, **အနုသယာ**ဒယော သတ္တ သတ္တကာ, **ကိလေသဝတ္ထု**အာဒယော အဋ္ဌ အဋ္ဌကာ, **အာဃာတဝတ္ထု**အာဒယော နဝ နဝကာ, **ကိလေသဝတ္ထု**အာဒယော သတ္တ ဒသကာ, **အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပဟအယ အဋ္ဌာရသ တဏှာဝိစရိတာနီ** တိ အာဒယော ဆ အဋ္ဌာရသကာတိ သဗ္ဗာနိပိ တေနိ အဋ္ဌ ကိလေသသတာနိ နိက္ခိတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အယံ တာဝ နိက္ခေပပရိစ္ဆေဒော။

(၁.) ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၄၃-၈၄၄. ဣဒါနိ ယထာနိက္ခိတ္တာယ မာတိကာယ **တတ္ထ ကတမော ဇာတိမဒေါ** တိအာဒိနာ နယေန အာရဒ္ဓေ နိဒ္ဒေသဝါရေ **ဇာတိံ ပဋိစ္စာ** တိ ဇာတိံ နိဿာယ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထိပဋိစ္စံ နာမ ကထိတံ, တသ္မာ ဇာတိယာ သတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ကေတ္တံ ပဋိစ္စာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ မဒနဝသေန **မဒေါ**။ မဇ္ဇနာကာရော **မဇ္ဇနာ** ။ မဇ္ဇိတဘာဝေါ **မဇ္ဇိတတ္တံ** ။ **မာနော မညနာ**တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၁၂၁) ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ဧဝံ ဇာတိယာ သတိ တံ ဇာတိံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နော မဇ္ဇနာကာရပ္ပဝတ္တော မာနော **ဇာတိမဒေါ**တိ ဝုစ္စတိ။ သွာယံ ခတ္တိယာဒီနံ စတုန္နမ္ပိ ဝဏ္ဏာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဇာတိသမ္ပန္နော ဟိ ခတ္တိယော ‘မာဒိသော အညော နတ္ထိ။ အဝသေသာ အန္တရာ ဥဋ္ဌာယ ခတ္တိယာ ဇာတာ။ အဟံ ပန ဝံသာဂတခတ္တိယော’တိ မာနံ ကရောတိ။ ဗြာဟ္မဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေတ္တမဒနိဒ္ဒေသာဒီသုပိ ဣမိနာဝုပါယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ခတ္တိယောပိ ဟိ ‘အဟံ ကောဏ္ဍညကေတ္တော, အဟံ အာဒိစ္စကေတ္တော’တိ မာနံ ကရောတိ။ ဗြာဟ္မဏောပိ ‘အဟံ ကဿပကေတ္တော , အဟံ ဘာရဒွတဇကေတ္တော’တိ မာနံ ကရောတိ။ ဝေဿောပိ သုဒ္ဒောပိ အတ္တနော အတ္တနော ကုလကေတ္တံ နိဿာယ မာနံ ကရောတိ။ အဋ္ဌာရသာပိ သေဏိယော ‘ကေဿာ သေဏိယာ ဇာတမှာ’တိ မာနံ ကရောန္တိယေဝ။

အာရောဂျမအာဒီသု ‘အဟံ အရောကေ, အဝသေသာ ရောဂဗဟုလာ, ဂဒ္ဒူဟနမတ္တမ္ပိ မယှံ ဗျာဓိ နာမ နတ္ထီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **အာရောဂျမဒေါ** နာမ။

‘အဟံ တရုဏော, အဝသေသသတ္တာနံ အတ္တဘာတေ ပဟာတေ ဌိတရုက္ခသဒိသော, အဟံ ပန ပဌမဝယေ ဌိတော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ယောဗ္ဗနမဒေါ** နာမ။

‘အဟံ စိရံ ဇီဝိံ, စိရံ ဇီတမိ, စိရံ ဇီဝိဿာမိ; သုခံ ဇီဝိံ, သုခံ ဇီတမိ, သုခံ ဇီဝိဿာမီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဇီဝိတမဒေါ** နာမ။

‘အဟံ လာဘီ, အဝသေသာ သတ္တာ အပ္ပလာဘာ, မယှံ ပန လာဘဿ ပမာဏံ နာမ နတ္ထီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **လာဘမဒေါ** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ ယံ တ တံ တ လဘန္တိ, အဟံ ပန သုကတံ ပဏီတံ စီဝရာဒိပစ္စယံ လဘာမီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **သက္ကာရမဒေါ** နာမ။

‘အဝသေသဘိက္ခူနံ ဟဒယပိဋ္ဌိယံ အက္ကမိတွာ ဂစ္ဆန္တာ မနုဿာ အယံ သမဏောတိပိ န ဝန္ဒန္တိ, မံ ပန ဒိသွာဝ ဝန္ဒန္တိ, ပါသာဏစ္ဆတ္တံ ဝိယ ဂရုံ ကတွာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ စ ဒုရာသဒံ ကတွာ မညန္တီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဂရုကာရမဒော** နာမ။

‘ဥပ္ပန္နော ပဉှော မယှမေဝ မုခေန ဆိဇ္ဇတိ, ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာပိ မမေဝ ပုရတော ကတွာ ပရိဝါရေတွာ ဂစ္ဆန္တီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ပုရေက္ခာရမဒော** နာမ။

အဂါရိကဿ တာဝ မဟာပရိဝါရဿ ‘ပုရိသသတမ္ပိ ပုရိသသဟဿမ္ပိ မံ ပရိဝါရေတိ,’ အနဂါရိယဿ ပန ‘သမဏသတမ္ပိ သမဏသဟဿမ္ပိ မံ ပရိဝါရေတိ, သေသာ အပ္ပပရိဝါရာ, အဟံ မဟာပရိဝါရော စေဝ သုစိပရိဝါရော စာ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ပရိဝါရမဒော** နာမ။

ဘောဂေ ပန ကိဉ္စာပိ လာဘဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတော ဟောတိ, ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ နိက္ခေပရာသိ နာမ ဂဟိတော; တသ္မာ ‘အဝသေသာ သတ္တာ အတ္တနော ပရိဘောဂမတ္တမ္ပိ န လဘန္တိ, မယှံ ပန နိဓာနဂတဿေဝ ဓနဿ ပမာဏံ နတ္ထီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဘောဂမဒော** နာမ။

ဝဏ္ဏံ ပဋိစ္စာ တိ သရီရဝဏ္ဏမ္ပိ ဂုဏဝဏ္ဏမ္ပိ ပဋိစ္စ။ ‘အဝသေသာ သတ္တာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ ဒုရူပါ, အဟံ ပန အဘိရူပေါ ပါသာဒိကော; အဝသေသာ သတ္တာ နိဂ္ဂုဏာ ပတ္ထဋအကိတ္တိနော, မယှံ ပန ကိတ္တိသဒ္ဒော ဒေဝမနုဿေသု ပါကဋော – ဣတိပိ ထေရော ဗဟုဿုတော, ဣတိပိ သီလဝါ, ဣတိပိ ဓုတဂုဏယုတ္တော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဝဏ္ဏမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ အပ္ပဿုတာ, အဟံ ပန ဗဟုဿုတော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **သုတမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ အပ္ပဋိဘာနာ, မယှံ ပန ပဋိဘာနဿ ပမာဏံ နတ္ထီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ပဋိဘာနမဒော** နာမ။

‘အဟံ ရတ္တညူ အသုကံ ဗုဒ္ဓဝံသံ, ရာဇဝံသံ, ဇနပဒဝံသံ, ဂါမဝံသံ, ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒံ, နက္ခတ္တမုဟုတ္တယောဂံ ဇာနာမီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ရတ္တညုမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ ဘိက္ခူ အန္တရာ ပိဏ္ဍပါတိကာ ဇာတာ, အဟံ ပန ဇာတိပိဏ္ဍပါတိကော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ပိဏ္ဍပါတိကမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ ဥညာတာ အဝညာတာ, အဟံ ပန အနုညာတော အနဝညာတော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **အနဝညာတမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာနံ ဣရိယာပထော အပါသာဒိကော, မယှံ ပန ပါသာဒိကော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဣရိယာပထမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ ဆိန္နပက္ခကာကသဒိသာ, အဟံ ပန မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ’တိ ဝါ ‘အဟံ ယံ ယံ ကမ္မံ ကရောမိ, တံ တံ ဣဇ္ဈတီ’တိ ဝါ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဣဒ္ဓိမဒော** နာမ။

ဟေဋ္ဌာ ပရိဝါရဂ္ဂဟဏေန ယသော ဂဟိတောဝ ဟောတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ **ဥပဋ္ဌာကမဒော** နာမ ဂဟိတော။ သော အဂါရိကေနပိ အနဂါရိကေနပိ ဒီပေတဗ္ဗော။ အဂါရိကော ဟိ ဧကစ္စော အဋ္ဌာရသသု သေဏီသု ဧကိဿာ ဇေဋ္ဌကော ဟောတိ, တဿ ‘အဝသေသေ ပုရိသေ အဟံ ပဋ္ဌပေမိ, အဟံ ဝိစာရေမီ’တိ ; အနဂါရိကောပိ ဧကစ္စော ကတ္ထစိ ဇေဋ္ဌကော ဟောတိ, တဿ ‘အဝသေသာ ဘိက္ခူ မယှံ ဩဝါဒေ ဝတ္တန္တိ, အဟံ ဇေဋ္ဌကော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ယသမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ ဒုဿီလာ, အဟံ ပန သီလဝါ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **သီလမဒော** နာမ။ ‘အဝသေသသတ္တာနံ ကုက္ကုဋ္ဌသ္သ ဥဒကဟနမတ္တေပိ ကာလေ စိတ္တေကဂ္ဂတာ နတ္ထိ, အဟံ ပန ဥပစာရပ္ပနာနံ လာဘီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ဈာနမဒော** နာမ။

‘အဝသေသာ သတ္တာ နိဿိပ္ပာ, အဟံ ပန သိပ္ပဝါ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **သိပ္ပမဒော** နာမ။ ‘အဝသေသာ သတ္တာ ရဿာ, အဟံ ပန ဒီဃော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **အာရောဟမဒော** နာမ။ ‘အဝသေသာ သတ္တာ ရဿာ ဝါ ဟောန္တိ ဒီဃာ ဝါ, အဟံ နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလော’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ပရိဏာဟမဒော** နာမ။ ‘အဝသေသသတ္တာနံ သရီရသဏ္ဌာနံ ဝိရူပံ ဗီဘစ္ဆံ, မယှံ ပန မနာပံ ပာသာဒိက’န္တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **သဏ္ဌာနမဒော** နာမ။ ‘အဝသေသာနံ သတ္တာနံ သရီရေ ဗဟူ ဒောသာ, မယှံ ပန သရီရေ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဝဇ္ဇံ နတ္ထီ’တိ မဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပန္နော မာနော **ပာရိပူရိမဒော** နာမ။

၈၄၅. ဣမိနာ ဧတ္တကေန ဌာနေန သဝတ္ထုကံ မာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အဝတ္ထုကံ နိဗ္ဗတ္တိတမာနမေဝ ဒဿေန္တော တတ္ထ **ကတမော မဒော**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၈၄၆. ပမာဒနိဒ္ဒေသေ **စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေ**တိ ဣမေသု ဧတ္တကေသု ဌာနေသု သတိယာ အနိဂ္ဂဏှိတွာ စိတ္တဿ ဝေါဿဇ္ဇနံ; သတိဝိရဟောတိ အတ္ထော။ **ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါန**န္တိ ဝေါဿဂ္ဂဿ အနုပ္ပဒါနံ; ပုနပ္ပုနံ ဝိဿဇ္ဇနန္တိ အတ္ထော။ **အသက္ကစ္စကိရိယတာ**တိ ဧတေသံ အနာဒီနံ ကုသလဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဒေယျဓမ္မဿ ဝါ အသက္ကစ္စကရဏဝသေန အသက္ကစ္စကိရိယာ။ သတတဘာဝေါ သာတစ္စံ။ န သတတဘာဝေါ အသာတစ္စံ။ န သာတစ္စကိရိယတာ **အသာတစ္စကိရိယတာ**။ အနဋ္ဌိတကရဏံ **အနဋ္ဌိတကိရိယတာ**။ ယထာ နာမ ကကဏ္ဋကော ထောကံ ဂန္တွာ ထောကံ တိဋ္ဌတိ, န နိရန္တရံ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ ယော ပုဂ္ဂလော ဧကဒိဝသံ ဒါနံ ဝါ ဒတွာ ပူဇံ ဝါ ကတွာ ဓမ္မံ ဝါ သုတွာ သမဏဓမ္မံ ဝါ ကတွာ ပုန စိရဿံ ကရောတိ, န နိရန္တရံ ပဝတ္တေတိ, တဿ သာ ကိရိယာ အနဋ္ဌိတကိရိယတာတိ ဝုစ္စတိ။ **ဩလီနဝုတ္တိတာ**တိ နိရန္တရကရဏသင်္ခါတဿ ဝိပ္ဖာရဿ အဘာဝေန လီနဝုတ္တိတာ။ **နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ**တိ ကုသလကိရိယာယ ဝီရိယဆန္ဒဿ နိက္ခိတ္တဘာဝေါ။ **နိက္ခိတ္တဓုရတာ**တိ ဝီရိယဓုရဿ ဩရောပနံ, ဩသက္ကိတမာနသတာတိ အတ္ထော။ **အနာသေဝနာ**တိ ကုသလကရဏေ ပတိဋ္ဌာဘာဝေါ။ **အနနုယောဂေါ**တိ အနနုယုဉ္ဇနံ။ **ပမာဒေါ**တိ ပမဇ္ဇနံ။ **ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ**တိ ဣဒံ အတ္ထပရိယာယဿ ဗျဉ္ဇနပရိယာယဿ စ ပရိယန္တာဘာဝတော အာကာရဒဿနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယွာယံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒဿိတော ပမာဒေါ, ယော အညောပိ ဧဝမာကာရော ဧဝံဇာတိကော ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာကာရဝသေန ပမဇ္ဇနာ, ပမဇ္ဇိတဘာဝဝသေန ပမဇ္ဇိတတ္တန္တိ သင်္ခံ ဂတော – အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါတိ။ လက္ခဏာဒိတော ပနေသ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု သတိဝေါဿဂ္ဂလက္ခဏော, တတ္ထေဝ သတိယာ ဝိဿဋ္ဌာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၄၇. ထမ္ဘနိဒ္ဒေသေ ထဒ္ဓဋ္ဌေန **ထမ္ဘော**; ခလိယာ ထဒ္ဓသာဋကော ဝိယ စိတ္တဿ ထဒ္ဓတာ ဧတ္ထ ကထိတာ။ ထမ္ဘနာကာရော **ထမ္ဘနာ**။ ထမ္ဘိတဿ ဘာဝေါ **ထမ္ဘိတတ္တံ**။ ကက္ခဠဿ ပုဂ္ဂလဿ ဘာဝေါ **ကက္ခဠိယံ**။ ဖရုသဿ ပုဂ္ဂလဿ ဘာဝေါ **ဖာရုသိယံ**။ အဘိဝါဒနာဒိသာမီစိရဟာနံ တေသံ သာမီစိယာ အကရဏဝသေန ဥဇုမေဝ ဌပိတစိတ္တဘာဝေါ **ဥဇုစိတ္တတာ**။ ထဒ္ဓဿ အမုဒုနော ဘာဝေါ **အမုဒုတာ**။ **အယံ ဝုစ္စတီ**တိ အယံ ထမ္ဘော နာမ ဝုစ္စတိ, ယေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဂိလိတနင်္ဂလသီသော ဝိယ အဇဂရော, ဝါတဘရိတာ ဝိယ ဘတ္တာ စေတိယံ ဝါ ဝုဍ္ဍတရေ ဝါ ဒိသွာ ဩနမိတုံ န သက္ကောတိ, ပရိယန္တေနေဝ စရတိ။ သွာယံ စိတ္တဿ ဥဒ္ဓုမာတဘာဝလက္ခဏောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၄၈. သာရမ္ဘနိဒ္ဒေသေ သာရမ္ဘနဝသေန **သာရမ္ဘော**။ ပဋိပ္ဖရိတွာ သာရမ္ဘော **ပဋိသာရမ္ဘော**။ သာရမ္ဘနာကာရော **သာရမ္ဘနာ**။ ပဋိပ္ဖရိတွာ သာရမ္ဘနာ **ပဋိသာရမ္ဘနာ**။ ပဋိသာရမ္ဘိတဿ ဘာဝေါ **ပဋိသာရမ္ဘိတတ္တံ**။ **အယံ ဝုစ္စတီ**တိ အယံ သာရမ္ဘော နာမ ဝုစ္စတိ။ သွာယံ လက္ခဏတော ကရဏုတ္တရိယလက္ခဏော နာမ ဝုစ္စတိ, ယေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော တဒ္ဒိဂုဏံ တဒ္ဒိဂုဏံ ကရောတိ။ အဂါရိကော သမာနော ဧကေနေကသ္မိံ ဃရဝတ္ထုသ္မိံ သဇ္ဇိတေ အပရော ဒွေ ဝတ္ထူနိ သဇ္ဇေတိ, အပရော စတ္တာရိ, အပရော အဋ္ဌ, အပရော သောဠသ။ အနဂါရိကော သမာနော ဧကေနေကသ္မိံ နိကာယေ ဂဟိတေ, ‘နာဟံ ဧတဿ ဟေဋ္ဌာ ဘဝိဿာမီ’တိ အပရော ဒွေ ဂဏှာတိ, အပ

ရော တယော, အပရော စတ္တာရော, အပရော ပဉ္စ။ သာရမ္ဘဝသေန ဟိ ဂဏှိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အကုသလပက္ခော ဧသ နိရယကမိမဂ္ဂေါ။ ကုသလပက္ခဝသေန ပန ကေသိမ္ပိ ဧကံ သလာကဘတ္တံ ဒေန္တေ ဒွေဝ အတုံ, ဒွေဝ ဒေန္တေ စတ္တာရိ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူနာပိ ပရေန ကေသိမ္ပိ နိကာယေ ဂဟိတေ, ‘ဒွေဝ နိကာယေ ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယန္တဿ မေ ဖာသု ဟောတီ’တိ ဝိဝဋ္ဋပက္ခေ ဌတွာ တဒုတ္တရိ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၈၄၉. အတိရိစ္ဆတာနိဒ္ဒေသေ ယထာ အရိယဝံသသုတ္တေ (အ. နိ. ၄.၂၈) ‘လာမကလာမကဋ္ဌော ဣတရီတရဋ္ဌ ဌော’ ဧဝံ အဂ္ဂဟေတွာ စီဝရာဒီသု ယံ ယံ လဒ္ဓံ ဟောတိ, တေန တေန **အသန္တုဋ္ဌဿ;** ဂိဟိနော တ ပန ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု ယံ ယံ လဒ္ဓံ ဟောတိ, တေန တေန အသန္တုဋ္ဌဿ။ **ဘိယျောကမျတာ** တိ ဝိသေသကာမတာ။ ဣစ္ဆနကဝသေန **ဣစ္ဆာ** ။ ဣစ္ဆာဝ **ဣစ္ဆာဂတာ,** ဣစ္ဆနာကာရော ဝါ။ အတ္တနော လာဘံ အတိစ္စ ဣစ္ဆနဘာဝေါ **အတိစ္ဆတာ။ ရာဂေ** တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ အတိစ္ဆတာ နာမ ဝုစ္စတိ။ **အတိရိစ္ဆတာ**တိပိ ဧတိဿာ ဧဝ နာမံ။ လက္ခဏတော ပန သကလာဘေ အသန္တုဋ္ဌိ ပရလာဘေ စ ပတ္ထနာ – ဧတံ အတိရိစ္ဆတာလက္ခဏံ။ အတိရိစ္ဆပုဂ္ဂလဿ ဟိ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပဏီတမ္ပိ လာမကံ ဝိယ ခါယတိ, ပရေန လဒ္ဓံ လာမကမ္ပိ ပဏီတံ ဝိယ ခါယတိ; ဧကဘာဇနေ ပက္ကယာဂု တ ဘတ္တံ တ ပူဝေ တ အတ္တနော ပတ္တေ ပက္ခိတ္တော လာမကော ဝိယ, ပရဿ ပတ္တေ ပဏီတော ဝိယ ခါယတိ။ အယံ ပန အတိရိစ္ဆတာ ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ ဟောတိ ဂိဟီနမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – ဧကော ကိရ ကုဋုမ္ဗိကော တိံသ ဘိက္ခုနိယော နိမန္တေတွာ သပူဝံ ဘတ္တံ အဒါသိ ။ သင်္ဃတ္ထေရီ သဗ္ဗဘိက္ခုနီနံ ပတ္တေ ပူဝံ ပရိဝတ္တာပေတွာ ပစ္ဆာ အတ္တနာ လဒ္ဓမေဝ ခါဒိ။ ဗာရာဏသိရာဇာပိ ‘အင်္ဂါရပက္ကမံသံ ခါဒိဿာမီ’တိ ဒေဝိံ အာဒာယ အရညံ ပဝိဋ္ဌော ဧကံ ကိန္နရိံ ဒိသွာ, ဒေဝိံ ပဟာယ, တဿာနုပဒံ ဂတော။ ဒေဝီ နိဝတ္တိတွာ အဿမပဒံ ဂန္တွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော ပတွာ နိသိန္နာ ရာဇာနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ အဂမာသိ။ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဣမံ ဂာထမာဟ –

အတိရိစ္ဆံ အတိလောဘေန၊ အတိလောဘမဒေန စ။
ဧဝံ ဟာယတိ အတ္ထမှာ၊ အဟံဝ အသိတာဘုယာတိ။ (ဇာ. ၁.၂.၁၆၈)။

ယထာ စန္ဒကိန္နရိံ ပတ္ထယန္တော အသိတာဘုယာ ရာဇဓီတာယ ဟီနော ပရိဟီနော, ဧဝံ အတိရိစ္ဆံ အတိလောဘေန အတ္ထမှာ ဟာယတိ ဇီယတီတိ ဒေဝတာ ရညာ သဒ္ဓိံ ကေဠိမကာသိ။

ကဿပဗုဒ္ဓကာလေပိ မိတ္တဝိန္ဒကော နာမ သေဋ္ဌိပုတ္တော အဿဒ္ဓော အပ္ပသန္နော မာတရာ ‘တာတ, အဇ္ဇ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝိဟာရေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မသဝနံ သုဏ, သဟဿံ တေ ဒဿာမီ’တိ ဝုတ္တော ဓနလောဘေန ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒါယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ‘ဣဒံ ဌာနံ အကုတောဘယ’န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ဓမ္မာသနဿ ဟေဋ္ဌာ နိပန္နော သဗ္ဗရတ္တိံ နိဒ္ဒါယိတွာ ဃရံ အဂမာသိ။ မာတာ ပာတောဝ ယာဂုံ ပစိတွာ ဥပနာမေသိ။ သော သဟဿံ ဂဟေတွာဝ ယာဂုံ ပိဝိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – ‘ဓနံ သံဟရိဿာမီ’တိ။ သော နာဝါယ သမုဒ္ဒံ ပက္ခန္ဒိတုကာမော အဟောသိ။ အထ နံ မာတာ “တာတ, ဣမသ္မိံ ကုလေ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ အတ္ထိ; အလံ ဂမနေနာ”တိ ဝါရေသိ။ သော တဿာ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ ဂစ္ဆတိ ဧဝ။ သာ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ကုဇ္ဈိတွာ ‘အယံ မယှံ ပုရတော တိဋ္ဌတီ’တိ ပါဒေန ပဟရိတွာ ပတိတံ မာတရံ အန္တရံ ကတွာ အဂမာသိ။ မာတာ ဥဋ္ဌဟိတွာ “မာဒိသာယ မာတရိ ဧဝ ရူပံ ကမ္မံ ကတွာ ဂတဿ မေ ဂတဋ္ဌာနေ သုခံ ဘဝိဿတီ”တိ ဧဝံသညီ နာမ တွံ ပုတ္တာတိ အာဟ။ တဿ နာဝံ အာရုယှ ဂစ္ဆတော သတ္တမေ ဒိဝသေ နာဝါ အဋ္ဌာသိ။ အထ တေ မနုဿာ “အဒ္ဓာ ဧတ္ထ ပါပပုရိသော အတ္ထိ; သလာကံ ဒေထာ”တိ သလာကာ ဒီယမာနာ တဿေဝ တိက္ခတ္တုံ ပါပုဏိ။ တေ တဿ ဥဠုမ္ပံ ဒတွာ တံ သမုဒ္ဒေ ပက္ခိပိံသု။ သော ဧကံ ဒီပံ ဂန္တွာ ဝိမာနပေတီဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော တာဟိ “ပုရတော မာ အဂမာသီ”တိ ဝုစ္စမာနောပိ တဒ္ဒိဂုဏံ သမ္ပတ္တိံ ပဿန္တော အနုပုဗ္ဗေန ခုရစက္ကဓရံ ဧကံ ပုရိသံ အဒ္ဒသ။ တဿ တံ စက္ကံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ သော တံ အာဟ – “အမ္ဘော, ဣဒံ တယာ ပိဠန္ဓပဒုမံ မယှံ ဒေဟီ”တိ။ “နယိဒံ, သာမိ , ပဒုမံ; ခုရစက္ကံ ဧတ”န္တိ။ သော “ဝဉ္စေသိ မံ တွံ။ ကိံ မေ ပဒုမံ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ “တွ ဝဍ္ဎဟိ လောဟိတစန္ဒနံ လိမ္ပေတွာ

ပိဋ္ဌန္တိံ ပဒုမပုပ္ဖံ မယှံ န အာတုကာမောသီ’’တိ အာဟ။ သော စိန္တေသိ – ‘အယမ္ပိ မယာ ကတသဒိသံ ကမ္မံ ကတ္ဝာ တဿ ဖလံ အနုဘဝိတုကာမော’တိ။ အထ နံ ‘‘ဟန္ဒ ရေ’’တိ ဝတွာ တဿ မတ္ထကေ စက္ကံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ပလာယိ။ တေမတ္ထံ ဝိဒိတွာ သတ္ထာ ဣမံ ကထမာဟ –

‘‘စတုဗ္ဘိ အဋ္ဌဇ္ဈဂမာ၊ အဋ္ဌာဟိ ပိစ သောဠသ။
သောဠသာဟိ စ ဗာတ္တိံသ၊ အတြိစ္ဆံ စက္ကမာသဒေါ။
ဣစ္ဆာဟတဿ ပောသဿ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၁၀၄)။

အညတရောပိ အတ္ရိစ္ဆော အမစ္စော သကဝိသယံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ပရဝိသယံ ဟာဝိသိ။ တတ္ထ ပောထိတော ပလာယိတွာ ကေဿ တာပသဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇိ။ သော တာပသေန ‘ကိံ တေ ကတ’န္တိ ပုဋ္ဌော ဣမာ ကထာယော အဘာသိ –

‘‘သကံ နိကေတံ အတိဟီဠယာနော၊
အတြိစ္ဆတာ မလ္လကမံ အဂစ္ဆိံ။
တတော ဇနာ နိက္ခမိတွာန ကမာ၊
ကောဒဏ္ဍကေန ပရိပောထယိံသု မံ။

‘‘သော ဘိန္နသီသော ရုဟိရမက္ခိတင်္ဂေါ၊
ပစ္စာဂမာသိံ သကံ နိကေတံ။
တသ္မာ အဟံ ပေါသထံ ပာလယာမိ၊
အတြိစ္ဆတာ မာ ပုနရာဂမာသီ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၁၃၈-၁၃၉)။

၈၅၀. မဟိစ္ဆတာနိဒ္ဒေသေ မဟန္တာနိ ဝတ္ထူနိ ဣစ္ဆတိ, မဟတီ တဿ ဣစ္ဆာတိ မဟိစ္ဆော, တဿ ဘာဝေါ **မဟိစ္ဆတာ**။ လက္ခဏတော ပန အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ ပရိဘောဂေ စ အမတ္တညုတာ – ဧတံ မဟိစ္ဆတာလက္ခဏံ။ မဟိစ္ဆော ဟိ ပုဂ္ဂလော ယထာ နာမ ကစ္ဆပုဋဝါဏိဇော ပိဋ္ဌန္ဓနဘဏ္ဍကံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေပိ ပက္ခိပိတဗ္ဗယုတ္တကံ ပက္ခိပိတွာ မဟာဇနဿ ပဿန္တဿေဝ ‘‘အမ္မာ, အသုကံ ဂဏှထ, အသုကံ ဂဏှထာ’’တိ မုခေန သံဝိဒဟတိ။ ဧဝမေဝ သော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အတ္တနော သီလံ တ ဂန္ထံ တ ဓုတဂုဏံ တ အန္တမသော အရညတသမတ္တကမ္ပိ မဟာဇနဿ ဇာနန္တဿေဝ သမ္ဘာဝေတုကာမော ဟောတိ, သမ္ဘာဝေတွာ စ ပန သကဋေဟိပိ ဥပနီတေ ပစ္စယေ ‘အလ’န္တိ အဝတ္ဝာ ဂဏှာတိ။ တယော ဟိ ပူရေတုံ န သက္ကာ – အဂ္ဂိ ဥပာဒာနေန, သမုဒ္ဒော ဥဒကေန, မဟိစ္ဆော ပစ္စယေဟီတိ။

အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သမုဒ္ဒော စ၊ မဟိစ္ဆော စာပိ ပုဂ္ဂလော။
ဗဟုကေ ပစ္စယေ ဒေန္တော၊ တယော ပေတေ န ပူရယေ။

မဟိစ္ဆပုဂ္ဂလော ဟိ ဝိဇာတမာတုယာပိ မနံ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ, ပဂေဝ ဥပဋ္ဌာကာနံ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – ဧကော ကိရ ဒဟရဘိက္ခု ပိဋ္ဌပူဝေ ပိယာယတိ။ အထဿ မာတာ ပဋိပတ္တိံ ဝီမံသမာနာ ‘သစေ မေ ပုတ္တော ပဋိဂ္ဂဟဏေ မတ္တံ ဇာနာတိ, သကလမ္ပိ နံ တေမာသံ ပူဝေဟေဝ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ’တိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပရိဝီမံသမာနာ ပဌမံ ဧကံ ပူဝံ အဒါသိ, တသ္မိံ နိဋ္ဌိတေ ဒုတိယံ, တသ္မိမ္ပိ နိဋ္ဌိတေ တတိယံ။ ဒဟရော ‘အလ’န္တိ အဝတ္ဝာ ခါဒိယေဝ။ မာတာ တဿ အမတ္တညုဘာဝံ ဉတွာ ‘အဇ္ဇေဝ မေ ပုတ္တေန သကလတေမာသဿ ပူဝ ခါဒိတာ’တိ ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဧကပူဝမ္ပိ န အဒါသိ။

တိဿမဟာရာဇာပိ ဒေဝသိကံ စေတိယပဗ္ဗတေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနံ ဒဒမာနော ‘မဟာရာဇ, ကိံ ဧကမေဝ ဌာနံ ဘဇသိ? ကိံ အညတ္ထ အတုံ န ဝဋ္ဋတီ’တိ ဇာနပဒေဟိ ဝုတ္တော ဒုတိယဒိဝသေ အနုရာဓပုရေ မဟာအနံ အပေသိ။ ဧကဘိက္ခုပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ မတ္တံ န အညာသိ။ ဧကမေကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ဒွေဝ တယော ဇနာ ဥက္ခိပိံသု။

ရာဇာ ဒုတိယဒိဝသေ စေတိယပဗ္ဗတေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တာပေတွာ ရာဇဂေဟပုရံ အာဂတကာလေ ''ပတ္တံ ဒေထာ''တိ အာဟ။ ''အလံ, မဟာရာဇ, အတ္တနော ပမာဏေန ဘိက္ခံ ဂဏှိဿတီ''တိ ကောဘိက္ခုပိ ပတ္တံ န အဒာသိ။ သဗ္ဗေ ပမာဏယုတ္တကမေဝ ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ အထ ရာဇာ အာဟ – ''ပဿထ တုမှာကံ ဘိက္ခူသု ကောပိ မတ္တံ န ဇာနာတိ။ ဟိယျော ကိဉ္စိ အဝသေသံ နာဟောသိ။ အဇ္ဇ ဂဟိတံ မန္ဒံ, အဝသေသမေဝ ဗဟူ''တိ တေသံ မတ္တညုတာယ အတ္တမနော ဣတရေသဉ္စ အမတ္တညုတာယ အနတ္တမနော အဟောသိ။

၈၅၁. ဟာပိစ္ဆတာနိဒ္ဒေသေ အသ္သဒ္ဓော သမာနော သဒ္ဓောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ တိအာဒီသု ဝေ ဣစ္ဆန္တော ကိံ ကရောတိ? အဿဒ္ဓော သဒ္ဓာကာရံ ဒဿေတိ; ဒုဿီလာဒယော သီလဝန္တာဒီနံ အာကာရံ ဒဿေန္တိ။ ကထံ? အဿဒ္ဓော တာဝ မဟာမဟဒိဝသေ မနုဿာနံ ဝိဟာရံ အာဂမနဝေလာယ သမ္မဇ္ဇနိံ အာဒာယ ဝိဟာရံ သမ္မဇ္ဇတိ, ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတိ, မနုဿေဟိ ဒိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ စေတိယင်္ဂဏံ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထာပိ သမ္မဇ္ဇိတွာ ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတိ, တလိကံ သမံ ကရောတိ, အာသနာနိ ဓောဝတိ, ဗောဓိမှိ ဥဒကံ သိဉ္စတိ။ မနုဿာ ဒိသွာ 'နတ္ထိ မညေ အညော ဘိက္ခု ဝိဟာရဇဂ္ဂနကော, အယမေဝ ဣမံ ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂတိ, သဒ္ဓော ထေရော'တိ ဂမနကာလေ နိမန္တေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဒုဿီလောပိ ဥပဋ္ဌာကာနံ သမ္မုခေ ဝိနယဓရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆတိ ''ဘန္တေ, မယိ ဂစ္ဆန္တေ ကောဏော ဥဗ္ဗိဂ္ဂေ။ တေန ဓာဝတာ တိဏာနိ ဆိန္နာနိ။ သမ္မဇ္ဇန္တဿ မေ တိဏာနိ ဆိဇ္ဇန္တိ။ စင်္ကမန္တဿ မေ ပာဏကာ မီယန္တိ။ ခေဠံ ပာတေန္တဿ အသတိယာ တိဏမတ္တကေ ပတတိ; တတ္ထ တတ္ထ ကိံ ဟောတီ''တိ? ''အနာပတ္တိ, အာဝုသော, အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ အဇာနန္တဿာ''တိ စ ဝုတ္တေ ''ဘန္တေ, မယှံ ဂရုကံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ; သုဋ္ဌု ဝီမံသထာ''တိ ဘဏတိ။ တံ သုတွာ မနုဿာ 'အမှာကံ အယျော ဧတ္တကေပိ ကုက္ကုစ္စာယတိ! အညသ္မိံ ဩဠာရိကေ ကိံ နာမ ကရိဿတိ; နတ္ထိ ဣမိနာ သဒိသော သီလတတိ ပသန္နာ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။ အပ္ပဿုတောပိ ဥပဋ္ဌာကမဇ္ဈေ နိသိန္နော ''အသုကော တိပိဋကဓရော, အသုကော စတုနိကာယိကော မယှံ အန္တေဝာသိကော, မမ သန္တိကေ တေဟိ ဓမ္မော ဥဂ္ဂဟိတော''တိ ဝဒတိ။ မနုဿာ 'အမှာကံ အယျေန သဒိသော ဗဟုဿုတော နတ္ထိ, တေသ္မ ကိရ သန္တိကေ အသုကေန စ အသုကေန စ ဓမ္မော ဥဂ္ဂဟိတော'တိ ပသန္နာ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။

သင်္ဂဏိကာရာမောပိ မဟာမဟဒိဝသေ ဒီဃပီဌဥ္စ အပဿယဥ္စ ကဟာပေတွာ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒတိ။ မနုဿာ အာဂန္တွာ ''ထေရော ကုဟိ''န္တိ ပုစ္ဆန္တိ။ ''ဂဏိကပုတ္တာ နာမ ဂဏိကာ ဧဝ ဟောန္တိ။ တေန ထေရော ဧဝရူပေ ကာလေ ဣမ န နိသီဒတိ, ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဒိဝါဌာနေ ဒီဃစင်္ကမေ ဝိဟရတီ''တိ ဝဒန္တိ။ သောပိ ဒိဝသဘာဂံ ဝီတိနာမေတွာ နလာဋေ မက္ကဋသုတ္တံ အလ္လိယာပေတွာ ပီဌံ ကဟာပေတွာ အာဂမ္မ ပရိဝေဏ ဒွာရေ နိသီဒတိ။ မနုဿာ ''ကဟံ, ဘန္တေ, ဂတတ္ထ? အာဂန္တွာ န အဒ္ဒသမှာ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ဥပာသကာ, အန္တောဝိဟာရော အာကိဏ္ဏော; ဒဟရသာမဏေရာနံ ဝိစရဏဋ္ဌာနမေတံ သဋ္ဌိဟတ္ထစင်္ကမေ ဒိဝါဌာနေ နိသီဒိမှာ''တိ အတ္တနော ပဝိဝိတ္တဘာဝံ ဇာနာပေတိ။

ကုသီတောပိ ဥပဋ္ဌာကမဇ္ဈေ နိသိန္နော ''ဥပာသကာ, တုမှေဟိ ဥက္ကာဟတော ဒိဋ္ဌော''တိ ဝဒတိ။ ''န ပဿာမ, ဘန္တေ; ကာယ ဝေလာယ အဟောသီ''တိ စ ပုဋ္ဌော ''အမှာကံ စင်္ကမနဝေလာယာ''တိ ဝတွာ ''ဘူမိစာလသဒ္ဒံ အဿုတ္ထာ''တိ ပုစ္ဆတိ။ ''န သုဏာမ, ဘန္တေ; ကာယ ဝေလာယာ''တိ ပုဋ္ဌော ''မဇ္ဈိမယာမေ အမှာကံ အာလမ္ဗနဖလကံ အပဿာယ ဌိတကာလေ''တိ ဝတွာ ''မဟာဩဘာသော အဟောသိ; သော တေ ဒိဋ္ဌော''တိ ပုစ္ဆတိ။ ''ကာယ ဝေလာယ, ဘန္တေ''တိ စ ဝုတ္တေ ''မယှံ စင်္ကမမှာ ဩတရဏကာလေ''တိ ဝဒတိ။ မနုဿာ 'အမှာကံ ထေရော တီသုပိ ယာမေသု စင်္ကမေယေဝ ဟောတိ; နတ္ထိ အယျေန သဒိသော အာရဒ္ဓဝီရိယော'တိ ပသန္နာ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။

မုဋ္ဌဿတီပိ ဥပဋ္ဌာကမဇ္ဈေ နိသိန္နော ''မယာ အသုကကာလေ နာမ ဒီဃနိကာယော ဥဂ္ဂဟိတော, အသုကကာလေ မဇ္ဈိမော, သံယုတ္တကော, အင်္ဂုတ္တရိကော; အန္တရာ ဩလောကနံ နာမ နတ္ထိ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနေ မုခာရုဠှော ဟောဝ တန္တိ အာဂစ္ဆတိ; ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ ဧဠကာ ဝိယ မုခံ ဖန္ဒာပေန္တာ ဝိဟရန္တီ''တိ ဝဒတိ။ မနုဿာ 'နတ္ထိ အယျေန သဒိသော ဥပဋ္ဌိတဿတီ'တိ ပသန္နာ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။

အသမာဟိတောပိ ဥပဋ္ဌာကာနံ သမ္မုခေ အဋ္ဌကထာစရိယေ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – 'ကသိဏံ နာမ ကထံ ဘာဝေတိ? ကိတ္တကေန နိမိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ? ကိတ္တကေန ဥပစာရော? ကိတ္တကေန အပ္ပနာ? ပဌမဿ ဈာနဿ ကတိ အင်္ဂါနိ? ဒုတိယဿ တတိယဿ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ကတိ အင်္ဂါနိ''တိ ပုစ္ဆတိ။ တေဟိ အတ္တနော ဥဂ္ဂဟိတာနုရူပေန ကထိတကာလေ သိတံ ကတွာ 'ကိံ, အာဝုသော, ဧဝံ န ဟောသီ'တိ ဝုတ္တေ 'ဝဋ္ဋတိ, ဘန္တေ'တိ အတ္တနော သမာပတ္တိလာဘိတံ သူစေတိ။ မနုဿာ 'သမာပတ္တိလာဘီ အယျော'တိ ပသန္နာ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။

ဒုပ္ပညောပိ ဥပဋ္ဌာကာနံ မဇ္ဈေ နိသိန္နော 'မဇ္ဈိမနိကာယေ မေ ပဉ္စတ္တယံ ဩလောကေန္တဿ သဟိဒ္ဓိယာဝ မဂ္ဂေ အာဂတော။ ပရိယတ္တိ နာမ အမှာကံ န ဒုက္ကရာ။ ပရိယတ္တိတဝဇ္ဇော ပန ဒုက္ခတော န မုစ္စတီတိ ပရိယတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇယိမှာ'တိအာဒီနိ ဝဒန္တော အတ္တနော မဟာပညတံ ဒီပေတိ။ ဧဝံ ဝဒန္တော ပနဿ သာသနေ ပဟာရံ ဒေတိ။ ဣမိနာ သဒိသော မဟာစောရော နာမ နတ္ထိ။ န ဟိ ပရိယတ္တိဓရော ဒုက္ခတော န မုစ္စတီတိ။ အခီဏာသတေပိ ကမအာရကေ ဒိသွာ 'တုမှာကံ မာတာပိတရော အမှေ ကိံ ဝဒန္တီ''တိ? ''အရဟာတိ ဝဒန္တိ, ဘန္တေ''တိ။ 'ယာဝ ဆေကာ ဂဟပတိကာ, န သက္ကာ ဝဉ္စေတု'န္တိ အတ္တနော ခီဏာသဝဘာဝံ ဒီပေတိ။

အညောပိ စေတ္ထ **စာဋ္ဋိအရဟန္တဟာရောဟအရဟန္တာ** ဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဧကော ကိရ ကုဟကော အန္တောဂဗ္ဘေ စာဋ္ဋိံ နိခဏိတွာ မနုဿာနံ အာဂမနကာလေ ပဝိသတိ။ မနုဿာ 'ကဟံ ထေရော'တိ ပုစ္ဆန္တိ။ 'အန္တောဂဗ္ဘေ'တိ စ ဝုတ္တေ ပဝိသိတွာ ဝိစိနန္တာပိ အဒိသွာ နိက္ခမိတွာ 'နတ္ထိ ထေရော'တိ ဝဒန္တိ။ 'အန္တောဂဗ္ဘေယေဝ ထေရော'တိ စ ဝုတ္တေ ပုန ပဝိသန္တိ။ ထေရော စာဋ္ဋိတော နိက္ခမိတွာ ပိဋ္ဌေ နိသိန္နော ဟောတိ။ တတော တေဟိ 'မယံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ အဒိသွာ နိက္ခန္တာ, ကဟံ တုမှေ ဂတတ္ထာ''တိ ဝုတ္တေ 'သမဏာ နာမ အတ္တနော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တီ'တိ ဝစနေန အတ္တနော ခီဏာသဝဘာဝံ ဒီပေတိ။

အပရောပိ ကုဟကော ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသတိ။ ပဏ္ဏသာလာယ စ ပစ္ဆတော ပဟာတဋ္ဌာနေ ဧကော ကစ္ဆကရုက္ခော အတ္ထိ။ တဿ ဟာရောဟော ဂန္တွာ ပရဘာဂေ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတော။ မနုဿာ မဂ္ဂေနာဂန္တွာ နိမန္တေန္တိ။ သော ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဟာရောဟေန ဩတရိတွာ ကမဒ္ဒတရေ အတ္တာနံ ဒဿေတိ။ တတော မနုဿေဟိ ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ 'ကတရေန မဂ္ဂေန အာဂတတ္ထ, ဘန္တေ'တိ ပုဋ္ဌော 'သမဏာနံ အာဂတမဂ္ဂေါ နာမ ပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အတ္တနော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနေနေဝ အာဂစ္ဆန္တီ'တိ ဝစနေန ခီဏာသဝဘာဝံ ဒီပေတိ။ တံ ပန ကုဟကံ ဧကော ဝိဒ္ဓကထေရော ဉတွာ 'ပရိဂ္ဂဟေဿာမိ န'န္တိ ဧကဒိဝသံ ဟာရောဟေန ဩတရန္တံ ဒိသွာ ပစ္ဆတော ဆိန္ဒိတွာ အပ္ပမတ္တကေန ဌပေသိ။ သော 'ဟာရောဟတော ဩတရိဿာမီ'တိ 'ဌ'န္တိ ပတိတော, မတ္တိကာ ပတ္တော ဘိဇ္ဇိ။ သော 'ဉာတောမှီ'တိ နိက္ခမိတွာ ပလာယိ။ ဟာပိစ္ဆဿ ဘာဝေ **ဟာပိစ္ဆတာ** ။ လက္ခဏတော ပန အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ, ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ; ဧဝံ ဟာပိစ္ဆတာလက္ခဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈၅၂. သိင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန **သိင်္ဂံ;** နာဂရိကဘာဝသင်္ခါတဿ ကိလေသသိင်္ဂဿေတံ နာမံ။ သိင်္ဂါရဘာဝေ **သိင်္ဂါရတာ,** သိင်္ဂါရကရဏာကာရော တ။ စတုရဘာဝေ **စတုရတာ**။ တထာ **စာတုရိယံ**။ ပရိက္ခတဘာဝေ **ပရိက္ခတတာ;** ပရိခဏိတွာ ဌပိတဿေဝ ဒဠှသိင်္ဂါရဘာဝဿေတံ နာမံ ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဧဝံ သဗ္ဗေဟိပိ ပဒေဟိ ကိလေသသိင်္ဂါရတာဝ ကထိတာ။

၈၅၃. တိန္တိဏနိဒ္ဒေသေ **တိန္တိဏ** န္တိ ခီယနံ။ တိန္တိဏာယနာကာရော **တိန္တိဏာယနာ** ။ တိန္တိဏေန အယိတဿ တိန္တိဏာသမင်္ဂိနော ဘာဝေ **တိန္တိဏာယိတတ္တံ** ။ လောလုပဘာဝေ **လောလုပ္ပံ** ။ ဣတရေ ဒွေ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ။ **ပုစ္ဆဉ္ဇိကတာ** တိ လာဘလာဘနကဋ္ဌာနေ ဝေဓနာကမ္ပနာ နီစဝုတ္တိတာ။ **သာဓုကမျတာ** တိ ပဏီတပဏီတာနံ ပတ္ထနာ။ ဧဝံ သဗ္ဗေဟိပိ ပဒေဟိ သုတနအောဏိယံ ကဉ္ဇိယံ ပိဝနကသုနခဿ အညံ သုနခံ ဒိသွာ ဘုဘုက္ကရဏံ ဝိယ 'တဝ သန္တကံ, မမ သန္တက'န္တိ ကိလေသဝသေန ခီယနာကာရော ကထိတော။

၈၅၄. စာပလ္လနိဒ္ဒေသေ အာကောဋ္ဋိတပစ္စာကောဋ္ဋိတဘာဝတဒီဟိ စီဝရဿ မဏ္ဍနာ **စီဝရမဏ္ဍနာ** ။ မဏိဝဏ္ဏစ္ဆဝိကရဏာဒီဟိ ပတ္တဿ မဏ္ဍနာ **ပတ္တမဏ္ဍနာ** ။ စိတ္တကမ္မာဒီဟိ ပုဂ္ဂလိကသေနာသနဿ မဏ္ဍနာ **သေနာသနမဏ္ဍနာ**။ **ဣမဿ တ ပူတိကာယဿာ** တိ ဣမဿ မနုဿသရီရဿ။ ယထာ ဟိ တဒဟုဇာတောပိ သိင်္ဂါလော

ဇရသိင်္ဂါလောတေဝ ဦရုပ္ပမာဏာပိ စ ဂဏ္ဌောစိလတာ ပူတိလတာတေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ မနုဿကာယော ပူတိကာယောတေဝ ဝုစ္စတိ။ တဿ အန္တရန္တရာ ရတ္တဝဏ္ဏပဏ္ဍုဝဏ္ဏာဒီဟိ နိတသနဟာရုပနာဒီဟိ သဇ္ဇနာ **မဏ္ဍနာ** နာမ။ **ဗာဟိရာနံ တ ပရိက္ခာရာနန္တိ** ဌပေတွာ ပတ္တစီဝရံ သေသပရိက္ခာရာနံ; အထဝါ ယာ ဧသာ စီဝရမဏ္ဍနာ ပတ္တမဏ္ဍနာတိ ဝုတ္တာ, သာ တေဟိ တ ပရိက္ခာရေဟိ ကာယဿ မဏ္ဍနာ တေသံ တ ဗာဟိရပရိက္ခာရာနံ မဏ္ဍေတွာ ဌပနဝသေန မဏ္ဍနာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မဏ္ဍနာ ဝိဘူသနာ** တိ ဧတ္ထ ဦနဋ္ဌာနဿ ပူရဏဝသေန **မဏ္ဍနာ,** ဆဝိရာကဒိဝသေန **ဝိဘူသနာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကေဠနာ**တိ ကီဠနာ။ **ပရိကေဠနာ**တိ ပရိကီဠနာ။ **ဂိဒ္ဓိကတာ**တိ ဂေဓယုတ္တတာ။ **ဂိဒ္ဓိကတ္တ** န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ စပလဘာဝေ **စပလတာ**။ တထာ **စာပလ္လံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတီ**တိ ဣဒံ စာပလ္လံ နာမ ဝုစ္စတိ, ယေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဝဿသတိကောပိ သမာနော တဒဟုဇာတအရကော ဝိယ ဟောတိ။

၈၅၅. အသဘာဂဝုတ္တိနိဒ္ဒေသေ **ဝိပ္ပဋိကူလဂ္ဂာဟိတာ** တိ အနနုလောမဂ္ဂါဟိတာ။ **ဝိပစ္စနီကသာတတာ** တိ ဝိပစ္စနီကေန ပဋိဝိရုဒ္ဓကရဏေန သုခာယနာ။ အနာဒရဘာဝေ **အနာဒရိယံ**။ တထာ **အနာဒရိယတာ**။ အဂေရဝဿ ဘာဝေ **အဂရဝတာ**။ ဇေဋ္ဌကဘာဝဿ အကရဏံ **အပ္ပတိဿဝတာ** ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ အသဘာဂဝုတ္တိ နာမ ဝုစ္စတိ; ဝိသဘာဂဇီဝိကတာတိ အတ္ထော; ယာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော မာတရံ ပိတရံ တ ဂိလာနံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ပိ န ဩလောကေတိ; ပိတုသန္တကဿ ကာရဏာ မာတရာ သဒ္ဓိံ, မာတုသန္တကဿ ကာရဏာ ပိတရာ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောတိ; ဝိသဘာဂဇီဝိတံ ဇီဝတိ, မာတာပိတူနံ သန္တကဿ ကာရဏာ ဇေဋ္ဌေန တ ကနိဋ္ဌေန တ ဘာတရာ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောတိ, နိလ္လဇ္ဇဝစနံ ဝဒတိ, အာစရိယဿ တ ဥပဇ္ဈာယဿ တ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ န ကရောတိ, ဂိလာနံ န ဥပဋ္ဌာတိ, ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော စေတိယဒဿနဋ္ဌာနေ ဥစ္စာရံ တ ပဿာဝံ တ ကရောတိ, ခေဠမ္ပိ သိင်္ဃာဏိကမ္ပိ ဆဍ္ဍေတိ, ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဥပာဟနာ အာရုယှ ဂစ္ဆတိ, ဗုဒ္ဓသာဝကေသု န လဇ္ဇတိ, သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ န ကရောတိ, မာတိမတ္တပိတိမတ္တာဒီသု ဂရုဋ္ဌာနိယေသု ဟိရောတ္တပ္ပံ န ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ။ တဿေဝံ ပဝတ္တမာနဿ သဗ္ဗာ ပေသာ ကိရိယာ မာတရိပိတိအာဒီသုပိ ဝတ္ထုသု အသဘာဂဝုတ္တိတာ နာမ ဟောတိ။

၈၅၆. အရတိနိဒ္ဒေသေ **ပန္တေသူ** တိ ဒူရေသု ဝိဝိတ္တေသု တ။ **အဓိကုသလေသူ**တိ သမထဝိပဿနာဓမ္မေသု။ **အရတီ**တိ ရတိပဋိက္ခေပော။ **အရတိတာ**တိ အရမဏာကာရော။ **အနဘိရတီ**တိ အနဘိရတဘာဝေ။ **အနဘိရမဏာ**တိ အနဘိရမဏာကာရော။ **ဥက္ကဏ္ဌိတာ** တိ ဥက္ကဏ္ဌနာကာရော။ **ပရိတဿိတာ** တိ ဥက္ကဏ္ဌနဝသေနေဝ ပရိတဿနာ။

၈၅၇. တန္ဒီနိဒ္ဒေသေ **တန္ဒီ** တိ ဇာတိအာလသိယံ။ **တန္ဒိယနာ** တိ တန္ဒိယနာကာရော။ **တန္ဒိမနကတာ** တိ တန္ဒိယာ အဘိဘူတစိတ္တတာ။ အလသဿ ဘာဝေ **အာလဿံ** ။ အာလဿာယနာကာရော **အာလဿာယနာ** ။ အလဿာယိတဿ ဘာဝေ **အာလဿာယိတတ္တံ** ။ ဣတိ သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ကိလေသဝသေန ကာယာလသိယံ ကထိတံ။

၈၅၈. ဝိဇမ္ဘိတာနိဒ္ဒေသေ **ဇမ္ဘနာ** တိ ဖန္ဒနာ။ ပုနပ္ပုနံ ဇမ္ဘနာ **ဝိဇမ္ဘနာ။ အာနမနာ** တိ ပုရတော နမနာ။ **ဝိနမနာ** တိ ပစ္ဆတော နမနာ။ **သန္နမနာ** တိ သမန္တတော နမနာ။ **ပဏာမနာ**တိ ယထာ ဟိ တန္တတော ဥဋ္ဌိတပေသကာရော ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဂဟေတွာ ဥဇုကံ ကာယံ ဥဿာပေတိ, ဧဝံ ကာယဿ ဥဒ္ဓံ ဌပနာ။ **ဗျာဓိယက** န္တိ ဥပ္ပန္နဗျာဓိတာ။ ဣတိ သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ကိလေသဝသေန ကာယဖန္ဒနမေဝ ကထိတံ။

၈၅၉. ဘတ္တသမ္မဒနိဒ္ဒေသေ **ဘုတ္တာဝိဿ** တိ ဘုတ္တဝတော။ **ဘတ္တမုစ္ဆာ** တိ ဘတ္တဂေလညံ; ဗလဝဘတ္တေန ဟိ မုစ္ဆာပတ္တော ဝိယ ဟောတိ။ **ဘတ္တကိလမထော** တိ ဘတ္တေန ကိလန္တဘာဝေ။ **ဘတ္တပရိဠာဟော** တိ ဘတ္တဒရထော။ တသ္မိဉ္ဟိ သမယေ ပရိဠာဟုပ္ပတ္တိယာ ဥပဟတိန္ဒြိယော ဟောတိ, ကာယော ဇီရတိ။ **ကာယဒုဋ္ဌုလ္လ** န္တိ ဘတ္တံ နိဿာယ ကာယဿ အကမ္မညတာ။

၈၆၀. စေတသော လီနတ္တနိဒ္ဒေသော ဟေဋ္ဌာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္ထောယေဝ။ ဣမေဟိ ပန သဗ္ဗေဟိပိ ပဒေဟိ ကိလေသဝသေန စိတ္တဿ ဂိလာနာကာရော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၆၁. ကုဟနာနိဒ္ဒေသေ **လာဘသက္ကာရသိလောကသန္နိဿိတဿာ** တိ လာဘဉ္စ သက္ကာရဉ္စ ကိတ္တိသဒ္ဒဉ္စ နိဿိတဿ, ပတ္ထယန္တဿာတိ အတ္ထော။ **ပာပိစ္ဆဿာ** တိ အသန္တဂုဏဒီပနကာမဿ။ **ဣစ္ဆာပကတဿာ**တိ ဣစ္ဆာယ အပကတဿ, ဥပဒ္ဒုတဿာတိ အတ္ထော။

ဣတော ပရံ ယသ္မာ ပစ္စယပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပနဣရိယာပထသန္နိဿိတဝသေန မဟာနိဒ္ဒေသေ တိဝိဓံ ကုဟနဝတ္ထု အာဂတံ, တသ္မာ တိဝိဓမ္ပိ တံ ဒဿေတုံ **ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတေန တ** တိ ဧဝမာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ စီဝရာဒီဟိ နိမန္တိတဿ တဒတ္ထိကဿေဝ သတော ပာပိစ္ဆတံ နိဿာယ ပဋိက္ခိပနေန, တေ စ ဂဟပတိကေ အတ္တနိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဓေ ဉတွာ ပုန တေသံ ‘အဟော အယျော အပ္ပိစ္ဆော, န ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ ဣစ္ဆတိ, သုလဒ္ဓံ ဝတ နော အဿ သစေ အပ္ပမတ္တကံ ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဏှေယျာ’တိ နာနာဝိဓေဟိ ဥပါယေဟိ ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိ ဥပနေန္တာနံ တဒနုဂ္ဂဟကာမတံယေဝ အာဝိကတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏေန စ တတော ပဘုတိ အသီတိသကဋဘာရေဟိ ဥပနာမနဟေတုဘူတံ ဝိမှာပနံ ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ မဟာနိဒ္ဒေသေ (မဟာနိ. ၈၇) –

“ကတမံ ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု? ဣဓ ဂဟပတိကာ ဘိက္ခုံ နိမန္တေန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ။ သော ပာပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော အတ္ထိကော စီဝရ ။ပေ။ ပရိက္ခာရာနံ ဘိယျောကမျတံ ဥပါဒာယ စီဝရံ ပစ္စက္ခာတိ, ပိဏ္ဍပာတံ ပစ္စက္ခာတိ, သေနာသနံ ပစ္စက္ခာတိ, ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပစ္စက္ခာတိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန စီဝရေန? ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော သုသာနာ တ သင်္ကာရကူဋာ တ ပာပဏိကာ တ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ သင်္ဃာဋိံ ကတွာ ဓာရေယျ။ ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန ပိဏ္ဍပာတေန? ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော ဥဉ္ဆာစရိယာယ ပိဏ္ဍိယာလောပေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေယျ။ ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန သေနာသနေန? ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော ရုက္ခမူလိကော တ အဿ သောသာနိကော တ အဗ္ဘောကာသိကော တ။ ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန? ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော ပူတိမုတ္တေန တ ဟရီတကီခဏ္ဍေန တ ဩသဓံ ကရေယျာ’တိ။ တဒုပါဒာယ လူခံ စီဝရံ ဓာရေတိ, လူခံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, လူခံ သေနာသနံ ပဋိသေဝတိ, လူခံ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပဋိသေဝတိ။ တမေနံ ဂဟပတိကာ ဧဝံ ဇာနန္တိ – ‘အယံ သမဏော အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော အာရဒ္ဓဝီရိယော ဓုတဝါဒေါ’တိ ဘိယျော ဘိယျော နိမန္တေန္တိ စီဝရ။ပေ။ ပရိက္ခာရေဟိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘တိဏ္ဏံ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ – သဒ္ဓါယ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ, ဒေယျဓမ္မဿ။ပေ။ ဒက္ခိဏေယျာနံ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ။ တုမှာကဉ္စေဝါယံ သဒ္ဓါ အတ္ထိ, ဒေယျဓမ္မော စ သံဝိဇ္ဇတိ, အဟဉ္စ ပဋိဂ္ဂါဟကော။ သစာဟံ န ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ, ဧဝံ တုမှေ ပုညေန ပရိဗာဟိရာ ဘဝိဿထ; န မယှံ ဣမိနာ အတ္ထော, အပိစ တုမှာကံ ဧဝ အနုကမ္ပာယ ပဋိဂ္ဂဏှာမီ’တိ။ တဒုပါဒာယ ဗဟုမ္ပိ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဗဟုမ္ပိ ပိဏ္ဍပာတံ။ပေ။ ဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ ယာ ဧဝရူပါ ဘာကုဋိကာ ဘာကုဋိယံ ကုဟနာ ကုဟာယနာ ကုဟိတတ္တံ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထူ”တိ။

ပာပိစ္ဆဿေဝ ပန သတော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဓိဂမပရိဒီပနဝါစာယ တထာ တထာ ဝိမှာပနံ သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ – “ကတမံ သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု? ဣဓေကစ္စော ပာပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယော ‘ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီ’တိ အရိယဓမ္မသန္နိဿိတံ ဝါစံ ဘာသတိ – ‘ယော ဧဝရူပံ စီဝရံ ဓာရေတိ, သော သမဏော မဟေသက္ခော’တိ ဘဏတိ; ‘ယော ဧဝရူပံ ပတ္တံ, လောဟထာလကံ, ဓမကရဏံ, ပရိဿာဝနံ, ကုဉ္စိကံ, ဥပာဟနံ, ကာယဗန္ဓနံ, အာယောဂံ ဓာရေတိ, သော သမဏော မဟေသက္ခော’တိ ဘဏတိ; ‘ယဿ ဧဝရူပေါ ဥပဇ္ဈာယော, အာစရိယော, သမာနုပဇ္ဈာယော, သမာနာစရိယကော, မိတ္တော သန္ဒိဋ္ဌော, သမ္ဘတ္တော, သဟာယော; ယော ဧဝရူပေ ဝိဟာရေ ဝသတိ – အဍ္ဎယောဂေ, ပါသာဒေ, ဟမ္မိယေ, ဂုဟာယံ, လေဏေ, ကုဋိယာ, ကူဋာဂါရေ, အဋ္ဋေ, မာဠေ, ဥဒ္ဒဏ္ဍေ, ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ, မဏ္ဍပေ, ရုက္ခမူလေ ဝသတိ, သော သမဏော မဟေသက္ခော’တိ ဘဏတိ။

“အထ တ ကောရဇိကကောရဇိကော ဘာကုဋိကဘာကုဋိကော ကုဟကကုဟကော လပကလပကော မုခသမ္ဘာဝိတော ‘အယံ သမဏော ဣမာသံ ဧဝရူပါနံ သန္တာနံ ဝိဟာရသမာပတ္တီနံ လာဘီ’တိ တာဒိသံ ဂမ္ဘီရံ ဂူဠှံ နိပုဏံ

ပဋိစ္စနံ့ လောကုတ္တရံ သုညတာပဋိသံယုတ္တံ ကထံ ကထေတိ။ ယာ ဧဝရူပာ ဘာကုဋ္ဌိကာ ဘာကုဋ္ဌိယံ ကုဟနာ ကုဟာယနာ ကုဟိတတ္တံ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခာတံ ကုဟနဝတ္ထု”တိ။

ဟပိစ္ဆဿေဝ ပန သတော သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယကတေန ဣရိယာပထေန ဝိမှာပနံ ဣရိယာပထသန္နိဿိတံ ကုဟနဝတ္ထုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ – “ကတမံ ဣရိယာပထသင်္ခာတံ ကုဟနဝတ္ထု? ဣဓေကစ္စော ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယော ‘ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီ’တိ ဂမနံ သဏ္ဌပေတိ, သယနံ သဏ္ဌပေတိ, ပဏိဓာယ ဂစ္ဆတိ, ပဏိဓာယ တိဋ္ဌတိ, ပဏိဓာယ နိသီဒတိ, ပဏိဓာယ သေယျံ ကပ္ပေတိ, သမာဟိတော ဝိယ ဂစ္ဆတိ, သမာဟိတော ဝိယ တိဋ္ဌတိ, နိသီဒတိ, သေယျံ ကပ္ပေတိ, အာပါထကဇ္ဈာယီဝ ဟောတိ။ ယာ ဧဝရူပါ ဣရိယာပထဿ အာဌပနာ ဌပနာ သဏ္ဌပနာ ဘာကုဋ္ဌိကာ ဘာကုဋ္ဌိယံ ကုဟနာ ကုဟာယနာ ကုဟိတတ္တံ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဣရိယာပထသင်္ခာတံ ကုဟနဝတ္ထု”တိ။

တတ္ထ **ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခာတေနာ** တိ ပစ္စယပဋိသေဝနန္တိ ဧဝံ သင်္ခာတေန ပစ္စယပဋိသေဝနေန။ **သာမန္တဇပ္ပိတေနာ**တိ သမီပေ ဘဏိတေန။ **ဣရိယာပထဿာ** တိ စတုဣရိယာပထဿ။ **အာဌပနာ**တိ အာဒိဌပနာ, အာဒရေန ဝါ ဌပနာ။ **ဌပနာ**တိ ဌပနာကာရော။ **သဏ္ဌပနာ** တိ အဘိသင်္ခရဏာ, ပါသာဒိကဘာဝကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘာကုဋ္ဌိကာ** တိ ပဓာနပုရိမဋ္ဌိတဘာဝဒဿနေန ဘာကုဋ္ဌိကရဏံ, မုခသင်္ကောစောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘာကုဋ္ဌိကရဏံ သီလမဿာ တိ ဘာကုဋ္ဌိကော; ဘာကုဋ္ဌိကဿ ဘာဝေါ **ဘာကုဋ္ဌိယံ။ ကုဟနာ**တိ ဝိမှာပနံ, ကုဟဿ အာယနာ **ကုဟာယနာ**။ ကုဟိတဿ ဘာဝေါ **ကုဟိတတ္တ** န္တိ။

၈၆၂. လပနာနိဒ္ဒေသေ **အာလပနာ**တိ ဝိဟာရံ အာဂတမနုဿေ ဒိသွာ ကိမတ္ထာယ ဘောန္တော အာဂတာ? ကိံ ဘိက္ခူ နိမန္တေတုံ? ယဒိ ဧဝံ ဂစ္ဆထ; အဟံ ပစ္ဆတော ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆာမီ’တိ ဧဝံ အာဒိတောဝ လပနာ။ အထ ဝါ အတ္တာနံ ဥပနေတွာ ‘အဟံ တိဿော, မယိ ရာဇာ ပသန္နော, မယိ အသုကော စ အသုကော စ ရာဇမဟာမတ္တော ပသန္နော’တိ ဧဝံ အတ္တုပနာယိကာ လပနာ အာလပနာ။ **လပနာ**တိ ပုဋ္ဌဿ သတော ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ လပနံ။ **သလ္လပနာ**တိ ဂဟပတိကာနံ ဥက္ကဏ္ဌနေ ဘီတဿ ဩကာသံ ဒတွာ သုဋ္ဌု လပနာ။ **ဥလ္လပနာ** တိ ‘မဟာကုဋုမ္ဗိကော, မဟာနာဝိကော, မဟာဒာနပတီ’တိ ဧဝံ ဥဒ္ဓံ ကတွာ လပနာ။ **သမုလ္လပနာ** တိ သဗ္ဗတောဘာဂေန ဥဒ္ဓံ ကတွာ လပနာ။ **ဥန္နဟနာ**တိ ‘ဥပါသကာ, ပုဗ္ဗေ ဤဒိသေ ကာလေ အနံ ဒေထ; ဣဒါနိ ကိံ န ဒေထာ’တိ ဧဝံ ယာဝ ‘ဒဿာမ, ဘန္တေ, ဩကာသံ န လဘာမာ’တိအာဒီနိ ဝဒန္တိ တာဝ ဥဒ္ဓံ နဟနာ, ဝေဌနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ဥစ္ဆုဟတ္ထံ ဒိသွာ ‘ကုတော အာဂတာ, ဥပါသကာ’တိ ပုစ္ဆတိ။ ‘ဥစ္ဆုခေတ္တတော, ဘန္တေ’တိ။ ‘ကိံ တတ္ထ ဥစ္ဆု မဓုရ’န္တိ? ‘ခါဒိတွာ, ဘန္တေ, ဇာနိတဗ္ဗ’န္တိ။ ‘န, ဥပါသကာ, ဘိက္ခုဿ ‘ဥစ္ဆုံ ဒေထာ’တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ယာ ဧဝရူပါ နိဗ္ဗေဌေန္တဿာပိ ဝေဌနကကထာ, သာ ဥန္နဟနာ ။ သဗ္ဗတောဘာဂေန ပုနပ္ပုနံ ဥန္နဟနာ **သမုန္နဟနာ။ ဥက္ကာစနာ** တိ ‘ဧတံ ကုလံ မံ ယေဝ ဇာနာတိ, သစေ ဧတ္ထ ဒေယျဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မယှမေဝ ဒေတီ’တိ ဧဝံ ဥက္ခိပိတွာ ကာစနာ ဥက္ကာစနာ; ဥဒ္ဒီပနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တေလကန္ဒရိကဝတ္ထု စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒွေ ကိရ ဘိက္ခူ ဧကံ ဂါမံ ပဝိသိတွာ အာသနသာလာယ နိသီဒိတွာ ဧကံ ကုမာရိကံ ဒိသွာ ပက္ကောသိံသု။ တာယ အာဂတာယ တတြေကော ဧကံ ပုစ္ဆိ – ‘အယံ, ဘန္တေ, ကဿ ကုမာရိကာ’တိ? ‘အမှာကံ ဥပဋ္ဌာယိကာယ တေလကန္ဒရိကာယ ဓီတာ, အာဝုသော။ ဣမိဿာ မာတာ မယိ ဂေဟံ ဂတေ သပ္ပိံ ဒဒမာနာ ဃဋေနေဝ ဒေတိ, အယမ္ပိ မာတာ ဝိယ ဃဋေနေဝ ဒေတီ’တိ ဥက္ကာစေတိ။

သဗ္ဗတောဘာဂေန ပုနပ္ပုနံ ဥက္ကာစနာ **သမုက္ကာစနာ။ အနုပ္ပိယဘာဏိတာ** တိ သစ္စာနုရူပံ တ ဓမ္မာနုရူပံ တ အနပလောကေတွာ ပုနပ္ပုနံ ပိယဘဏနမေဝ။ **စာဋုကမျတာ** တိ နီစဝုတ္တိတာ; အတ္တာနံ ဟေဋ္ဌတော ဌပေတွာ ဝတ္တနံ။ **မုဂ္ဂသူပျတာ** တိ မုဂ္ဂသူပသဒိသတာ။ ယထာ မုဂ္ဂေသု ပစ္စမာနေသု ကောစိဒေဝ န ပစ္စတိ, အဝသေသာ ပစ္စန္တိ; ဧဝံ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝစနေ ကိဉ္စိဒေဝ သစ္စံ ဟောတိ, သေသံ အလိကံ – အယံ ပုဂ္ဂလော မုဂ္ဂသူပျောတိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ဘာဝေါ မုဂ္ဂသူပျတာ။ **ပါရိဘဋျတာ**တိ ပါရိဘဋျဘာဝေါ။ ယော ဟိ ကုလအရကေ ဓာတီ ဝိယ အင်္ကေန တ ခန္ဓေန တ ပရိဘဋတိ, ဓာရေတီတိ အတ္ထော; တဿ ပရိဘဋဿ ကမ္မံ ပါရိဘဋျံ; ပါရိဘဋျဿ ဘာဝေါ ပါရိဘဋျတာတိ။

၈၆၃. နေမိတ္တိကတာနိဒ္ဒေသေ **နိမိတ္တ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ပရေသံ ပစ္စယအနုသံယောဇနကံ ကာယဝစီကမ္မံ။ **နိမိတ္တကမ္မ**န္တိ နိမိတ္တသ္သ ကရဏကောသလ္လံ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ပိဏ္ဍပာတိကော ဥပဋ္ဌာကကမ္မာရသ္သ ဂေဟဒွါရံ ဂန္တွာ 'ကိံ ဘန္တေ'တိ ပုဋ္ဌော စီဝရန္တရေန ဟတ္ထံ နီဟရိတွာ ဝါသိပဟရဏာကာရံ အကာသိ။ ကမ္မာရော 'သလ္လက္ခိတံ မေ, ဘန္တေ'တိ ဝါသိံ ကတွာ အဒါသိ။ **ဩဘာသော**တိ ပစ္စယပဋိသံယုတ္တကထာ။ **ဩဘာသကမ္မ**န္တိ ဝစ္ဆကပာလကေ ဒိသွာ 'ကိံ ဣမေ ဝစ္ဆာ ခီရဂေါဝစ္ဆာ, တက္ကဂေါဝစ္ဆာ'တိ ပုစ္ဆိတွာ 'ခီရဂေါဝစ္ဆာ, ဘန္တေ'တိ ဝုတ္တေ 'န ခီရဂေါဝစ္ဆာ, ယဒိ ခီရဂေါဝစ္ဆာ သိယုံ ဘိက္ခူပိ ခီရံ လဘေယျု'န္တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန တေသံ ဒါရကာနံ မာတာပိတူနံ နိဝေဒေတွာ ခီရဒါပနာဒိကံ ဩဘာသကရဏံ။ **သာမန္တဇပ္ပာ**တိ သမီပံ ကတွာ ဇပ္ပနံ။

ဇာတကဘာဏကဝတ္ထု စေတ္ထ ကထေတဗ္ဗံ။ ဧကော ကိရ ဇာတကဘာဏကတ္ထေရော ဘုဉ္ဇိတုကာမော ဥပဋ္ဌာယိကာယ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။ သာ အဒါတုကာမာ 'တဏ္ဍုလာ နတ္ထီ'တိ ဘဏန္တီ တဏ္ဍုလေ အာဟရိတုကာမာ ဝိယ ပဋိဝိသ္သကဃရံ ဂတာ။ ဘိက္ခု အန္တောဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဩလောကေန္တော ကဝါဋကောဏေ ဥစ္ဆုံ, ဘာဇနေ ဂုဠံ, ပိဋကေ လောဏမစ္ဆဖာလံ, ကုမ္ဘိယံ တဏ္ဍုလေ, ဃဋေ ဃတံ ဒိသွာ နိက္ခမိတွာ နိသီဒိ။ ဃရဏီ 'တဏ္ဍုလံ နာလတ္ထ'န္တိ အာဂတာ။ ထေရော 'ဥပါသိကေ, အဇ္ဇ ဘိက္ခာ န သမ္ပဇ္ဇိသ္သတီ'တိ ပဋိကစ္စေဝ နိမိတ္တံ အဒ္ဒသ'န္တိ အာဟ။ 'ကိံ, ဘန္တေ'တိ? 'ကဝါဋကောဏေ နိက္ခိတ္တံ ဥစ္ဆုံ ဝိယ သပ္ပံ အဒ္ဒသံ; 'တံ ပဟရိသ္သာမီ'တိ ဩလောကေန္တော ဘာဇနေ ဌပိတံ ဂုဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ပါသာဏံ လေဍ္ဍုကေန; ပဟဋေန သပ္ပေန ကတံ, ပိဋကေ နိက္ခိတ္တလောဏမစ္ဆဖာလသဒိသံ ဖဏံ; တသ္သ တံ လေဍ္ဍုံ ဍံသိတုကာမသ္သ, ကုမ္ဘိယာ တဏ္ဍုလသဒိသေ ဒန္တေ; အထသ္သ ကုပိတသ္သ, ဃဋေ ပက္ခိတ္တဃတသဒိသံ, မုခတော နိက္ခမန္တံ ဝိသမိသ္သကံ ခေဠ'န္တိ။ သာ 'န သက္ကာ မုဏ္ဍကံ ဝဉ္စေတု'န္တိ ဥစ္ဆုံ ဒတွာ ဩဒနံ ပစိတွာ ဃတဂုဠမစ္ဆေဟိ သဒ္ဓိံ အဒါသီတိ။ ဧဝံ သမီပံ ကတွာ ဇပ္ပနံ သာမန္တဇပ္ပာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပရိကထာ**တိ ယထာ တံ လဘတိ တထာ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ကထနံ။

၈၆၄. နိပ္ပေသိကတာနိဒ္ဒေသေ **အက္ကောသနာ**တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသနာ။ **ဝမ္ဘနာ**တိ ပရိဘဝိတွာ ကထနံ။ **ဂရဟနာ**တိ 'အသ္သဒ္ဓော အပ္ပသန္နော'တိအာဒိနာ နယေန ဒောသာရောပနာ။ **ဥက္ခေပနာ**တိ 'မာ ဧတံ ဧတ္ထ ကထေထာ'တိ ဝါစာယ ဥက္ခိပနံ။ သဗ္ဗတောဘာဂေန သဝတ္ထုကံ သဟေတုကံ ကတွာ ဥက္ခေပနာ **သမုက္ခေပနာ**။ အထ ဝါ အဒေန္တံ 'အဟော ဒါနပတီ'တိ ဧဝံ ဥက္ခိပနံ **ဥက္ခေပနာ**။ 'မဟာဒါနပတီ'တိ ဧဝံ သုဋ္ဌု ဥက္ခေပနာ **သမုက္ခေပနာ**။ **ခိပနာ**တိ 'ကိံ ဣမသ္သ ဇီဝိတံ ဗီဇဘောဇိနော'တိ ဧဝံ ဥပ္ပဏ္ဍနာ။ **သံခိပနာ**တိ 'ကိံ ဣမံ အဒါယကောတိ ဘဏထ ယော နိစ္စကာလံ သဗ္ဗေသမ္ပိ နတ္ထီတိ ဝစနံ ဒေတီ'တိ ဧဝံ သုဋ္ဌုတရံ ဥပ္ပဏ္ဍနာ။ **ပါပနာ**တိ အဒါယကတ္တသ္သ အဝဏ္ဏသ္သ ဝါ ပါပနံ။ သဗ္ဗတောဘာဂေန ပါပနာ **သမ္ပါပနာ**။ **အဝဏ္ဏဟာရိကာ**တိ 'ဧဝံ မေ အဝဏ္ဏဘယာပိ ဒသ္သတီ'တိ ဂေဟတော ဂေဟံ, ဂါမတော ဂါမံ, ဇနပဒတော ဇနပဒံ အဝဏ္ဏဟရဏံ။ **ပရပိဋ္ဌိမံသိကတာ**တိ ပုရတော မဓုရံ ဘဏိတွာ ပရမ္မုခေ အဝဏ္ဏဘာသိတာ။ ဧသာ ဟိ အဘိမုခံ ဩလောကေတုံ အသက္ကောန္တသ္သ ပရမ္မုခါနံ ပိဋ္ဌိမံသခါဒနံ ဝိယ ဟောတိ။ တသ္မာ ပရပိဋ္ဌိမံသိကတာတိ ဝုတ္တာ။ **အယံ ဝုစ္စတိ နိပ္ပေသိကတာ**တိ အယံ ယသ္မာ ဝေဠုပေသိကာယ ဝိယ အဗ္ဘင်္ဂံ ပရသ္သ ဂုဏံ နိပ္ပေသေတိ နိပုဉ္ဆတိ, ယသ္မာ ဝါ ဂန္ဓဇာတံ နိပိသိတွာ ဂန္ဓမဂ္ဂနာ ဝိယ ပရဂုဏေ နိပိသိတွာ ဝိစုဏ္ဏေတွာ ဧသာ လာဘမဂ္ဂနာ ဟောတိ, တသ္မာ နိပ္ပေသိကတာတိ ဝုစ္စတီတိ။

၈၆၅. လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာနိဒ္ဒေသေ **နိဇိဂီသနတာ**တိ မဂ္ဂနာ။ **ဣတော လဒ္ဓ**န္တိ ဣမမှာ ဂေဟာ လဒ္ဓံ။ **အမုတြ**တိ အမုကမှိ ဂေဟေ။ **ဧဋ္ဌီ**တိ ဣစ္ဆနာ။ **ဂဝေဋ္ဌီ**တိ မဂ္ဂနာ။ **ပရိယေဋ္ဌီ**တိ ပုနပ္ပုနံ မဂ္ဂနာ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဘိက္ခံ တတြ တတြ ကုလဒါရကာနံ ဒတွာ အန္တေ ခီရယာဂုံ လဘိတွာ ဂတဘိက္ခုဝတ္ထု စေတ္ထ ကထေတဗ္ဗံ။ **ဧသနာ**တိအာဒီနိ **ဧဋ္ဌီ**တိအာဒီနံ ဝေဝစနာနိ, တသ္မာ **ဧဋ္ဌီ**တိ ဧသနာ, **ဂဝေဋ္ဌီ**တိ ဂဝေသနာ, **ပရိယေဋ္ဌီ**တိ ပရိယေသနာ။ ဣစ္စေဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၈၆၆. သေယျမာနနိဒ္ဒေသေ **ဇာတိယာ**တိ ခတ္တိယဘာဝါဒိဇာတိသမ္ပတ္တိယာ။ **ဂေါတ္တေနာ**တိ ဂေါတမဂေါတ္တာဒိနာ ဥက္ကဋ္ဌဂေါတ္တေန။ **ကောလပုတ္တိယေနာ**တိ မဟာကုလဘာဝေန။ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာ**တိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နသရီရတာယ။ သရီရဉှိ ပေါက္ခရန္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္သ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိယာ အဘိရူပဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ **ဓနေနာ**တိအာဒီနိ ဥ

တ္တာနတ္တာနေ၀။ **မာနံ ဇပ္ပေတီ** တိ ဧတေသု ယေန ကေနစိ ၀တ္ထုနာ 'သေယျောဟမသ္မီ'တိ မာနံ ပ၀တ္တေတိ ကရောတိ။

၈၆၇. သဒိသမာနနိဒ္ဒေသေ **မာနံ ဇပ္ပေတီ** တိ ဧတေသု ယေန ကေနစိ ၀တ္ထုနာ 'သဒိသောဟမသ္မီ'တိ မာနံ ပ၀တ္တေတိ။ အယမေတ္ထ အတ္ထတော ၀ိသေသော။ ဟဋ္ဌိယံ ပန နာနာကရဏံ နတ္ထိ။

၈၆၈. ဟီနမာနနိဒ္ဒေသေ **ဩမာနံ ဇပ္ပေတီ** တိ ဟေဋ္ဌာမာနံ ပ၀တ္တေတိ။ **ဩမာနော**တိ လာမကော ဟေဋ္ဌာမာနော။ **ဩမညနာ ဩမညိတတ္တ** န္တိ အာကာရဘာ၀နိဒ္ဒေသော။ **ဟီဠနာ**တိ ဇာတိအာဒီဟိ အတ္တဇိဂုစ္ဆနာ။ **ဩဟီဠနာ**တိ အတိရေကတော ဟီဠနာ။ **ဩဟီဠိတတ္တ** န္တိ တဿေ၀ ဘာ၀နိဒ္ဒေသော။ **အတ္တုညာ** တိ အတ္တာနံ ဟီနံ ကတွာ ဇာနနာ။ **အတ္တာ၀ညာ** တိ အတ္တာနံ အ၀ဇာနနာ။ **အတ္တပရိဘ၀ော**တိ ဇာတိအာဒိသမ္ပတ္တိနာမမေ၀ ဇာတာတိ အတ္တာနံ ပရိဘ၀ိတွာ မညနာ။ ဧ၀မိမေ တယော မာနာ ပုဂ္ဂလံ အနိဿာယ ဇာတိအာဒိ၀တ္ထု၀သေနေ၀ ကထိတာ။ တေသု ဧကေကော တိဏ္ဏမ္ပိ သေယျသဒိသဟီနာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ 'သေယျောဟမသ္မီ'တိ မာနော သေယျဿေ၀ ယာထာ၀မာနော, သေသာနံ အယာထာ၀မာနော။ 'သဒိသောဟမသ္မီ'တိ မာနော သဒိသဿေ၀ ယာထာ၀မာနော, သေသာနံ အယာထာ၀မာနော။ 'ဟီနောဟမသ္မီ'တိ မာနော ဟီနဿေ၀ ယာထာ၀မာနော, သေသာနံ အယာထာ၀မာနော။

၈၆၉. **တတ္ထ ကတမော သေယျဿ သေယျောဟမသ္မီ** တိအာဒယော ပန န၀ မာနာ ပုဂ္ဂလံ နိဿာယ ကထိတာ။ တေသု တယော တယော ဧကေကဿ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ **ဒဟတီ**တိ ဌပေတိ။ **တံ နိဿာယာ** တိ တံ သေယျတော ဒဟနံ နိဿာယ။ ဧတ္ထ ပန သေယျဿ သေယျောဟမသ္မီတိ မာနော ရာဇူနဉ္စေ၀ ပဗ္ဗဇိတာနဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ရာဇာ ဟိ 'ရဋ္ဌေန ၀ါ ဓနေန ၀ါ ၀ါဟနေဟိ ၀ါ ကော မယာ သဒိသော အတ္ထီ'တိ ဧတံ မာနံ ကရောတိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ 'သီလဓုတင်္ဂာဒီဟိ ကော မယာ သဒိသော အတ္ထီ'တိ ဧတံ မာနံ ကရောတိ။

၈၇၀. **သေယျဿ သဒိသောဟမသ္မီ** တိ မာနောပိ ဧတေသံယေ၀ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ရာဇာ ဟိ 'ရဋ္ဌေန ၀ါ ဓနေန ၀ါ ၀ါဟနေဟိ ၀ါ အညရာဇူဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ကိံ နာနာကရဏ'န္တိ ဧတံ မာနံ ကရောတိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ 'သီလဓုတင်္ဂါဒီဟိ အညေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ မယှံ ကိံ နာနာကရဏ'န္တိ ဧတံ မာနံ ကရောတိ။

၈၇၁. **သေယျဿ ဟီနောဟမသ္မီ** တိ မာနောပိ ဧတေသံယေ၀ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဿ ဟိ ရညော ရဋ္ဌံ ၀ါ ဓနံ ၀ါ ၀ါဟနာနိ ၀ါ သမ္ပန္နာနိ န ဟောန္တိ, သော 'မယှံ ရာဇာတိ ၀ေါဟာရသုခမတ္တမေ၀; ကိံ ရာဇာ နာမ အဟ'န္တိ ဧတံ မာနံ ကရောတိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ 'အပ္ပလာဘသက္ကာရော အဟံ။ ဓမ္မကထိကော ဗဟုဿုတော မဟာထေရောတိ ကထာမတ္တမေ၀။ ကိံ ဓမ္မကထိကော နာမာဟံ, ကိံ ဗဟုဿုတော နာမာဟံ, ကိံ မဟာထေရော နာမာဟံ ယဿ မေ လာဘသက္ကာရော နတ္ထီ'တိ ဧတံ မာနံ ကရောတိ။

၈၇၂. **သဒိသဿ သေယျောဟမသ္မီ** တိ မာနာဒယော အမစ္စာဒီနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အမစ္စော ဟိ ရဋ္ဌိယော ၀ါ 'ဘောဂယာနဝါဟနာဒီဟိ ကော မယာ သဒိသော အညော ရာဇပုရိသော အတ္ထီ'တိ ၀ါ 'မယှံ အညေဟိ သဒ္ဓိံ ကိံ နာနာကရဏ'န္တိ ၀ါ 'အမစ္စောတိ နာမမတ္တမေ၀ မယှံ; ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ မေ နတ္ထိ။ ကိံ အမစ္စော နာမာဟ'န္တိ ဧတေ မာနေ ကရောတိ။

၈၇၃. **ဟီနဿ သေယျောဟမသ္မီ** တိ မာနာဒယော ဒာသာဒီနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဒါသော ဟိ 'မာတိတော ၀ါ ပိတိတော ၀ါ ကော မယာ သဒိသော အညော ဒါသော နာမ အတ္ထိ' အညေ ဇီ၀ိတုံ အသက္ကောန္တာ ကုစ္ဆိဟေတု ဒါသာ နာမ ဇာတာ။ အဟံ ပန ပဝေဏီအာဂတတ္တာ သေယျော'တိ ၀ါ 'ပဝေဏီအာဂတဘာ၀ေန ဥဘတောသုဒ္ဓိကဒါသတ္တေန အသုကဒါသေန နာမ သဒ္ဓိံ ကိံ မယှံ နာနာကရဏ'န္တိ ၀ါ 'ကုစ္ဆိ၀သေနာဟံ ဒါသဗျံ ဥပဂတော။ မာတာပိတုကောဋိယာ ပန မေ ဒါသဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ ကိံ ဒါသော နာမ အဟ'န္တိ ၀ါ ဧတေ မာနေ ကရောတိ။ ယထာ စ ဒါသော ဧ၀ံ ပုက္ကုသစဏ္ဍာလာဒယောပိ ဧတေ မာနေ ကရောန္တိယေ၀။

ဧတ္ထ စ 'သေယျဿ သေယျောဟမသ္မီ'တိ ဥပ္ပန္နမာနော၀ ယာထာ၀မာနော, ဣတရေ ဒွေ၀ အယာထာ၀မာနာ။ တထာ 'သဒိသဿ သဒိသောဟမသ္မီ'တိ 'ဟီနဿ ဟီနောဟမသ္မီ'တိ ဥပ္ပန္နမာနော၀ ယာထာ၀မာနော, ဣတရေ

ဒွေ၀ အယာထာဝမာနာ။ တတ္ထ ယာထာဝမာနာ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈာ, အယာထာဝမာနာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ။

၈၇၈. ဧဝံ သဝတ္ထုကေ မာနေ ကထေတွာ ဣဒါနိ အဝတ္ထုကံ နိဗ္ဗတ္တိတမာနမေဝ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမော မာနော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၈၇၉. အတိမာနနိဒ္ဒေသေ သေယျာဒိဝသေန ပုဂ္ဂလံ အနာမသိတွာ ဇာတိအာဒီနံ ဝတ္ထုဝသေနေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တတ္ထ **အတိမညတီ**တိ 'ဇာတိအာဒီဟိ မယာ သဒိသော နတ္ထီ'တိ အတိက္ကမိတွာ မညတိ။

၈၈၀. မာနာတိမာနနိဒ္ဒေသေ **ယော ဧဝရူပော**တိ ယော ဧသော 'အယံ ပုဗ္ဗေ မယာ သဒိသော, ဣဒါနိ အဟံ သေဋ္ဌော, အယံ ဟီနတရော'တိ ဥပ္ပန္နော မာနော။ အယံ ဘာရာတိဘာရော ဝိယ ပုရိမံ သဒိသမာနံ ဥပာဒာယ မာနာတိမာနောတိ ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ။

၈၈၁. ဩမာနနိဒ္ဒေသော ဟီနမာနနိဒ္ဒေသသဒိသောယေဝ။ ဝေနေယျဝသေန ပန သော 'ဟီနောဟမသ္မီ'တိ မာနော နာမ ဝုတ္တော – အယံ ဩမာနော နာမ။ အပိစေတ္ထ 'တွံ ဇာတိမာ, ကာကဇာတိ ဝိယ တေ ဇာတိ; တွံ ဂေါတ္တဝါ, စဏ္ဍာလဂေါတ္တံ ဝိယ တေ ဂေါတ္တံ; တုယှံ သရော အတ္ထိ, ကာကဿရော ဝိယ တေ သရော'တိ ဧဝံ အတ္တာနံ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ ပဝတ္တနဝသေန အယံ ဩမာနောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၈၂. အဓိမာနနိဒ္ဒေသေ **အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိတာ**တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ အပ္ပတွာ ပတ္တသညိတာယ။ **အကတေ**တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေ အကတေယေဝ။ **အနဓိဂတေ**တိ စတုသစ္စဓမ္မေ အနဓိဂတေ။ **အသစ္ဆိကတေ**တိ အရဟတ္တေန အပစ္စက္ခကတေ။ **အယံ ဝုစ္စတိ အဓိမာနော**တိ အယံ အဓိဂတမာနော နာမ ဝုစ္စတိ။

အယံ ပန ကဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကဿ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ? အရိယသာဝကဿ တာဝ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ သော ဟိ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပဟီနကိလေသာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏေန သဉ္ဇာတသောမနဿော အရိယဂုဏပဋိဝေဓေ နိက္ကင်္ခော။ တသ္မာ သောတာပန္နာဒီနံ 'အဟံ သကဒါဂါမီ'တိအာဒိဝသေန မာနော နုပ္ပဇ္ဇတိ; ဒုဿီလဿာပိ နုပ္ပဇ္ဇတိ; သော ဟိ အရိယဂုဏာဓိဂမေ နိရာသောဝ။ သီလဝတောပိ ပရိစ္စတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ နိဒ္ဒါရာမတာဒိမနုယုတ္တဿ နုပ္ပဇ္ဇတိ။

ပရိသုဒ္ဓသီလဿ ပန ကမ္မဋ္ဌာနေ အပ္ပမတ္တဿ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန ဝိတိဏ္ဏကင်္ခဿ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဥပ္ပန္နေ စ သုဒ္ဓသမထလာဘီ ဝါ သုဒ္ဓဝိပဿနာလာဘီ ဝါ အန္တရာ ဌပေတိ။ သော ဟိ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ ဝဿာနိ ကိလေသသမုဒာစာရံ အပဿန္တော 'အဟံ သောတာပန္နော'တိ ဝါ 'သကဒါဂါမီ'တိ ဝါ 'အနာဂါမီ'တိ ဝါ မညတိ။ သမထဝိပဿနာလာဘီ ပန အရဟတ္တေယေဝ ဌပေတိ။ တဿ ဟိ သမာဓိဗလေန ကိလေသာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ, ဝိပဿနာဗလေန သင်္ခါရာ သုပရိဂ္ဂဟိတာ။ တသ္မာ သဋ္ဌိပိ ဝဿာနိ အသီတိပိ ဝဿာနိ ဝဿသတမ္ပိ ကိလေသာ န သမုဒာစရန္တိ; ခီဏာသဝဿေဝ စိတ္တစာရော ဟောတိ။ သော ဧဝံ ဒီဃရတ္တံ ကိလေသသမုဒာစာရံ အပဿန္တော အန္တရာ အဌတွာဝ 'အရဟာ အဟ'န္တိ မညတိ, ဥစ္စမာလင်္ကတဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ, ဟင်္ကနကဝါသီ မဟာဒတ္တတ္ထေရော ဝိယ, စိတ္တလပဗ္ဗတေ နိင်္ကပေဏ္ဏပဓာနဃရဝါသီ စူဠသုမတ္ထေရော ဝိယ စ။

တတြိဒံ ဧကဝတ္ထုပရိဒီပနံ – တလင်္ဂရဝါသီ ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရော ကိရ နာမ ဧကော ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒေါ မဟာခီဏာသဝေါ မဟတော ဘိက္ခုသံဃဿ ဩဝါဒဒါယကော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ 'ကိန္နု ခေါ အမှာကံ အာစရိယဿ ဥစ္စတလင်္ကဝါသီမဟာနာဂတ္ထေရဿ သမဏကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ, နော'တိ အာဝဇ္ဇန္တော ပုထုဇ္ဇနဘာဝမေဝဿ ဒိသွာ 'မယိ အဂစ္ဆန္တေ ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယမေဝ ကရိဿတီ'တိ စ ဉတွာ ဣဒ္ဓိယာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ထေရဿ သမီပေ ဩရောဟိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ 'ကိံ, အာဝုသော ဓမ္မဒိန္န, အကာလေ အာဂတောသီ'တိ စ ဝုတ္တော 'ပဉှံ, ဘန္တေ, ပုစ္ဆိတုံ အာဂတောမှီ'တိ အာဟ။

တတော ‘ပုစ္ဆာဝုသော, ဇာနမာနော ကထယိဿာမီ’တိ ဝုတ္တော ပဉှာသဟဿံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ပဉှံ အသဇ္ဇမာနောဝ ကထေသိ။ တတော ‘အတိတိက္ခံ တေ, ဘန္တေ, ဉာဏံ။ ကဒါ တုမှေဟိ အယံ ဓမ္မော အဓိဂတော’တိ ဝုတ္တော ‘ဣတော သဋ္ဌိဝဿကာလေ, အာဝုသော’တိ အာဟ။ ‘သမာဓိမ္ပိ, ဘန္တေ, ဝဠဉ္ဇေထာ’တိ? ‘နက္ကဒံ, အာဝုသော, ဘာရိယ’န္တိ။ ‘တေန ဟိ, ဘန္တေ, ဧကံ ဟတ္ထိံ မာပေထာ’တိ။ ထေရော သဗ္ဗသေတံ ဟတ္ထိံ မာပေသိ။ ‘ဣဒါနိ, ဘန္တေ, ယထာ အယံ ဟတ္ထီ အဉ္စိတကဏ္ဏော ပသာရိတနင်္ဂုဋ္ဌော သောဏ္ဍံ မုခေ ပက္ခိပိတွာ ဘေရဝံ ကောဉ္စနာဒံ ကရောန္တော တုမှာကံ အဘိမုခော အာဂစ္ဆတိ တထာ တံ ကရောထာ’တိ။ ထေရော တထာ ကတွာ ဝေဂေန အာဂစ္ဆတော ဟတ္ထိဿ ဘေရဝံ အာကာရံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓော။ တမေနံ ခီဏာသဝတ္ထေရော ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ ‘ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ သာရဇ္ဇံ နာမ ဟောတီ’တိ အာဟ။ သော တသ္မိံ ကာလေ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ ‘အဝဿယော မေ, အာဝုသော ဓမ္မဒိန္န, ဟောဟီ’တိ ဝတွာ ဟာဒ မူလေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိ။ ‘ဘန္တေ, တုမှာကံ အဝဿယော ဘဝိဿာမိစ္စေဝတဟံ အာဂတော, မာ စိန္တယိတ္ထာ’တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ထေရော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ စင်္ကမံ အာရုယှ တတိယေ ပဒဝါရေ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ထေရော ကိရ ဒောသစရိတော အဟောသိ။

၈၈၃. အသ္မိမာနနိဒ္ဒေသေ **ရူပံ အသ္မီတိ မာနော** တိ ‘အဟံ ရူပ’န္တိ ဥပ္ပန္နမာနော။ **ဆန္ဒော** တိ မာနံ အနုဂတစ္ဆန္ဒော။ တထာ **အနုသယော**။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၈၈၄. မိစ္ဆာမာနနိဒ္ဒေသေ **ပါပကေန ဝါ ကမ္မာယတနေနာ** တိ အာဒီသု **ပါပကံ ကမ္မာယတနံ** နာမ ကေဝဋ္ဋမစ္ဆဗန္ဓနေသာဒါဒီနံ ကမ္မံ။ **ပါပကံ သိပ္ပာယတနံ** နာမ မစ္ဆဇာလခိပနကုမိနကရဏေသု စေဝ ဟတ္ထိဥ္မနသူလာရောပနာဒီသု စ ဆေကတာ။ **ပါပကံ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနံ** နာမ ယာ ကာစိ ပရူပဃာတဝိဇ္ဇာ။ **ပါပကံ သုတံ** နာမ ဘာရတယုဒ္ဓသီတာဟရဏာဒိပဋိသံယုတ္တံ။ **ပါပကံ ပဋိဘာနံ** နာမ ဒုဗ္ဘာသိတယုတ္တံ ကပ္ပနာဋကဝိလပ္ပနာဒိပဋိဘာနံ။ **ပါပကံ သီလံ** နာမ အဇသီလံ ဂေါသီလံ။ **ဝတမ္ပိ** အဇဝတဂေါဝတမေဝ။ **ပါပိကာ ဒိဋ္ဌိ** ပန ဒွာသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိဂတေသု ယာ ကာစိ ဒိဋ္ဌိ။

၈၈၅. ဉာတိဝိတက္ကနိဒ္ဒေသာဒီသု ‘မယှံ ဉာတယော သုခဇီဝိနော သမ္ပတ္တိယုတ္တာ’တိ ဧဝံ ပဉ္စကာမဂုဏသန္နိဿိတေန ဂေဟသိတပေမေန ဉာတကေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကောဝ **ဉာတိဝိတက္ကော** နာမ။ ‘ခယံ ဂတာ ဝယံ ဂတာ သဒ္ဓာ ပသန္နာ’တိ ဧဝံ ပဝတ္တော ပန ဉာတိဝိတက္ကော နာမ န ဟောတိ။

၈၈၆. ‘အမှာကံ ဇနပဒေ သုဘိက္ခာ သမ္ပန္နသဿာ’တိ တုဋ္ဌမာနဿ ဂေဟသိတပေမဝသေနေဝ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကော **ဇနပဒဝိတက္ကော** နာမ။ ‘အမှာကံ ဇနပဒေ မနုဿာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ခယံ ဂတာ ဝယံ ဂတာ’တိ ဧဝံ ပဝတ္တော ပန ဇနပဒဝိတက္ကော နာမ န ဟောတိ။

၈၈၇. အမရတ္ထာယ ဝိတက္ကော, အမရော ဝါ ဝိတက္ကောတိ **အမရဝိတက္ကော**။ တတ္ထ ‘ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနာဒီဟိ ဒုက္ခေ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သမ္ပရာယေ အတ္တာ သုခီ ဟောတိ အမရော’တိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တဿ တာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ ပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော အမရတ္ထာယ ဝိတက္ကော နာမ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ပန ‘သဿတံ ဝဒေသီ’တိအာဒီနိ ပုဋ္ဌော ‘ဧဝန္တိပိ မေ နော, တထာတိပိ မေ နော’ အညထာတိပိ မေ နော, နောတိပိ မေ နော, နော နောတိပိ မေ နော’တိ (ဒီ. နိ. ၁.၆၂) ဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ, တဿ သော ဒိဋ္ဌိဂတပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော။ ယထာ အမရော နာမ မစ္ဆော ဥဒကေ ဂဟေတွာ မာရေတုံ န သက္ကာ, ဣတော စိတော စ ဓာဝတိ, ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ; ဧဝမေဝ ဧကသ္မိံ ပက္ခေ အသဏ္ဌဟနတော န မရတီတိ အမရော နာမ ဟောတိ။ တံ ဒုဝိဓမ္ပိ ဧကတော ကတွာ **အယံ ဝုစ္စတိ အမရဝိတက္ကော**တိ ဝုတ္တံ။

၈၈၈. ပရာနုဒ္ဒယတာပဋိသံယုတ္တော တိ အနုဒ္ဒယတာပတိရူပကေန ဂေဟသိတပေမေန ပဋိသံယုတ္တော။ **သဟနန္ဒီ**တိအာဒီသု ဥပဋ္ဌာကေသု နန္ဒန္တေသု သောစန္တေသု စ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဒိဂုဏံ နန္ဒတိ, ဒိဂုဏံ သောစတိ; တေသု သုခိတေသု ဒိဂုဏံ သုခိတော ဟောတိ, ဒုက္ခိတေသု ဒိဂုဏံ ဒုက္ခိတော ဟောတိ။ **ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စကရဏီယေသူ** တိ တေသု မဟန္တေသု ဝါ ခုဒ္ဒကေသု ဝါ ကမ္မေသု ဥပ္ပန္နေသု။ **အတ္တနာ ဝါ ယောဂံ အာပဇ္ဇတီ** တိ တာနိ တာနိ ကိစ္စာနိ သာဓေန္တေ

တော ပညတ္တိံ ဝီတိက္ကမတိ, သလ္လေခံ ကောပေတိ။ **ယော တတ္ထ** တိ ယော တသ္မိံ သံသဋ္ဌဝိဟာရေ, တသ္မိံ တ ယောကပဇ္ဇနေ ဂေဟသိတော ဝိတက္ကော – အယံ ပရာနုဒ္ဒယတာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော နာမ။

၈၈၉. လာဘသက္ကာရသိလောကပဋိသံယုတ္တော တိ စီဝရာဒိလာဘေန စေဝ သက္ကာရေန စ ကိတ္တိသဒ္ဒေန စ သဒ္ဒိံ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ပဋိသံယုတ္တော။

၈၉၀. အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တော တိ 'အဟော ဝတ မံ ပရေ န အဝဇာနေယျုံ, န ပောထေတွာ ဝိဟေဌေတွာ ကထေယျု'န္တိ ဇဝံ အနဝညာတဘာဝပတ္ထနာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝိတက္ကော။ **ယော တတ္ထ ဂေဟသိတော** တိ ယော တသ္မိံ 'မာ မံ ပရေ အဝဇာနိံသူ'တိ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တေ ပဉ္စကာမဂုဏသင်္ခာတဂေဟနိဿိတော ဟုတွာ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဟာကဋ္ဌမေဝတိ။

ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၂.) ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၉၁. ဒုကေသု ကောဓနိဒ္ဒေသာဒယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟေဋ္ဌာ အနာဂတေသု ပန ဥပနာဟ နိဒ္ဒေသာဒီသု ပုဗ္ဗကာလံ ကောဓံ ဥပနယှတီတိ အပရကာလကောဓော **ဥပနာဟော** နာမ။ ဥပနယှနာကာရော **ဥပနယှနာ**။ ဥပနယှိတဿ ဘာဝေ **ဥပနယှိတတ္တံ။ အဋ္ဌပနာ** တိ ပဌမုပ္ပန္နဿ အနန္တရဋ္ဌပနာ မရိယာဒဋ္ဌပနာ တ။ **ဌပနာ**တိ ပကတိဌပနာ။ **သဏ္ဌပနာ** တိ သဗ္ဗတောဘာဂေန ပုနပ္ပုနံ အာဃာတဋ္ဌပနာ။ **အနုသံသန္ဒနာ** တိ ပဌမုပ္ပန္နေန ကောဓေန သဒ္ဓိံ အန္တရံ အဒဿေတွာ ဧကီဘာဝကရဏာ။ **အနုပ္ပဗန္ဓနာ** တိ ပုရိမေန သဒ္ဓိံ ပစ္ဆိမဿ ဃဋနာ။ **ဒဠှီကမ္မန္တိ** ထိရကရဏံ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ဥပနန္ဓနလက္ခဏော ဝေရံ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနရသော ဥပနာဟောတိ ဝုစ္စတိ; ယေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဝေရံ နိဿဇ္ဇိတုံ န သက္ကောတိ; 'ဧဝံ နာမ မံ သေ ဝတ္တုံ အနနုစ္ဆဝိကော'တိ အပရာပရံ အနုဗန္ဓတိ; အာဒိတ္တပူတိအလာတံ ဝိယ ဇလတေဝ ; ဓောဝိယမာနံ အစ္ဆစမ္မံ ဝိယ, ဝသာတေလမက္ခိတပိလောတိကာ ဝိယ စ န ပရိသုဇ္ဈတိ။

၈၉၂. မက္ခနဘာဝဝသေန **မက္ခော;** ပရဂုဏမက္ခနာယ ပဝတ္တေန္တောပိ အတ္တနော ကာရဏံ, ဂူထပဟရဏကံ ဂူထော ဝိယ, ပဌမတရံ မက္ခေတီတိ အတ္ထော။ တတော ပရာ ဒွေဝ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ။ နိဋ္ဌုရဘာဝေ **နိဋ္ဌုရိယံ;** 'တံ နိဿာယ တွေကမ္ပိ နတ္ထီ'တိ ခေဋ္ဌဟတနန္တိ အတ္ထော။ **နိဋ္ဌုရိယကမ္မ** န္တိ နိဋ္ဌုရိယကရဏံ။ ဂဟဋ္ဌော တ ဟိ ဂဟဋ္ဌံ, ဘိက္ခု တ ဘိက္ခုံ နိဿာယ ဝသန္တော အပ္ပမတ္တကေနေဝ ကုဇ္ဈိတွာ 'တံ နိဿာယ တွေကမ္ပိ နတ္ထီ'တိ ခေဋ္ဌံ ဟတေတွာ ဟဒေန မဒ္ဒန္တော ဝိယ နိဋ္ဌုရိယံ နာမ ကရောတိ။ တဿ တံ ကမ္မံ နိဋ္ဌုရိယကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။ လက္ခဏာဒိတော ပနေသ ပရဂုဏမက္ခနလက္ခဏော မက္ခော, တေသံ ဝိနာသနရသော, ပရေန သုကတာနံ ကိရိယာနံ အဝစ္ဆာဒနပစ္စုပဋ္ဌာနော။

ပဠာသတီတိ **ပဠာသော;** ပရဿ ဂုဏေ ဒဿေတွာ အတ္တနော ဂုဏေဟိ သမံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ ပဠာသဿ သ အာယနာ **ပဠာသာယနာ**။ ပဠာသော စ သော အတ္တနော ဇယာဟရဏတော အာဟာရော စာတိ **ပဠာသာဟာရော။ ဝိဝာဒဋ္ဌာန**န္တိ ဝိဝာဒကာရဏံ။ **ယုဂဂ္ဂါဟော** တိ သမဓုရဂ္ဂဟဏံ။ **အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေါ** တိ အတ္တနာ ဂဟိတဿ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနံ။ လက္ခဏာဒိတော ပနေသ ယုဂဂ္ဂါဟလက္ခဏော ပဠာသော, ပရဂုဏေဟိ အတ္တနော ဂုဏာနံ သမကရဏရသော, ပရေသံ ဂုဏပ္ပမာဏေန ဥပဋ္ဌာနပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ပဠာသီ ဟိ ပုဂ္ဂလော ဒုတိယဿ ဓုရံ န ဒေတိ, သမံ ပသာရေတွာ တိဋ္ဌတိ, သာကစ္ဆမဏ္ဍလေ အဒ္ဓေန ဘိက္ခုနာ ဗဟူသု သုတ္တေသု စ ကာရဏေသု စ အာဘတေသုပိ 'တဝ စ မမ စ တဒေ ကိံ နာမ နာနာကရဏံ? နနု မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏံ ဝိယ ဧကသဒိသမေဝ အမှာကံ ဝစန'န္တိ ဝဒတိ။ ဣဿာမစ္ဆရိယနိဒ္ဒေသာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

၈၉၄. မာယာနိဒ္ဒေသေ **တစံ ဘာသတီ**တိ ဇာနံယေဝ 'ပဏ္ဏတ္တိံ ဝီတိက္ကမန္တာ ဘိက္ခူ ဘာရိယံ ကရောန္တိ, အမှာကံ ပန ဝီတိက္ကမဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထီ'တိ ဥပသန္တော ဝိယ ဘာသတိ။ **ကာယေန ပရက္ကမတီ** တိ 'မယာ ကတံ ဣဒံ ဟပကမ္မံ မာ ကောစိ ဇာနိံသူ'တိ ကာယေန ဝတ္တံ ကရောတိ။ ဝိဇ္ဇမာနဒောသပဋိစ္ဆာဒနတော စက္ခုမောဟနမာယာ ဝိယာ

တိ **မာယာ**။ မာယာဝိနော ဘာဝေါ **မာယာဝိတာ**။ ကတပါပ ပုန ပဋိစ္ဆာဒနတော အတိစ္စ အာသရန္တိ ဧတာယ သတ္တာတိ **အစ္စာသရာ** ။ ကာယဝါစာကိရိယာဟိ အညထာ ဒဿနတော ဝဉ္စေတီတိ **ဝဉ္စနာ** ။ ဧတာယ သတ္တာ နိကရောန္တီတိ **နိကတိ;** မိစ္ဆာကရောန္တီတိ အတ္ထော။ 'နာဟံ ဧဝံ ကရောမီ'တိ ဟဟာနံ ဝိကိရဏတော **ဝိကိရဏာ**။ 'နာဟံ ဧဝံ ကရောမီ'တိ ပရိဝဇ္ဇနတော **ပရိဟရဏာ**။ ကာယာဒီဟိ သံဝရဏတော **ဂူဟနာ**။ သဗ္ဗတောဘာဂေန ဂူဟနာ **ပရိဂူဟနာ**။ တိဏပဏ္ဏေဟိ ဝိယ ဂူထံ ကာယဝစီကမ္မေဟိ ဟာပံ ဆာဒေတီတိ **ဆာဒနာ**။ သဗ္ဗတောဘာဂေန ဆာဒနာ **ပဋိစ္ဆာဒနာ** ။ န ဥတ္တာနံ ကတွာ ဒဿေတီတိ **အနုတ္တာနီကမ္မံ** ။ န ပာကဋံ ကတွာ ဒဿေတီတိ **အနာဝိကမ္မံ** ။ သုဋ္ဌု ဆာဒနာ **ဝေါစ္ဆာဒနာ** ။ ကတပဋိစ္ဆာဒနဝသေန ပုနပိ ပာပဿ ကရဏတော **ပာပကိရိယာ**။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ကတပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာ မာယာ နာမ ဝုစ္စတိ; ယာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဘသ္မာပဋိစ္ဆန္နော ဝိယ အင်္ဂါရော, ဥဒကပဋိစ္ဆန္နော ဝိယ ခါဏု, ပိလောတိကာပလိဝေဌိတံ ဝိယ စ သတ္ထံ ဟောတိ။

သာဌေယျနိဒ္ဒေသေ **သဌော**တိ အသန္တဂုဏပရိဒီပနတော န သမ္မာ ဘာသိတာ။ သဗ္ဗတောဘာဂေန သဌော **ပရိသဌော**။ **ယံ တတ္ထာ** တိ ယံ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ။ **သဌန္တိ** အသန္တဂုဏဒီပနံ ကေရာဋိယံ။ **သဌတာ**တိ သဌာကာရော။ **ကက္ကရတာ**တိ ပဒုမနာလိဿ ဝိယ အပရာမသနက္ခမော ခရဖရုသဘာဝေါ။ **ကက္ကရိယ** န္တိပိ တဒေဝ ဝေဝစနံ။ **ပရိက္ခတ္တတာ ပာရိက္ခတ္တိယ**န္တိ ပဒဒွယေန နိခဏိတွာ ဌပိတံ ဝိယ ဒဠှကေရာဋိယံ ဝုတ္တံ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတီ** တိ ဣဒံ အတ္တနော အဝိဇ္ဇမာနဂုဏပ္ပကာသနလက္ခဏံ သာဌေယျံ နာမ ဝုစ္စတိ; ယေန သမန္နာဂတဿ ပုဂ္ဂလဿ ကုစ္ဆိံ ဝါ ပိဋ္ဌိံ ဝါ ဇာနိတုံ န သက္ကာ။

တမေန သူကရော ဟောတိ၊ ဒက္ခိဏေန အဇာမိဂေါ။
သရေန နေလကော ဟောတိ၊ ဝိသာဏေန ဇရဂ္ဂဝေါတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တယက္ခသူကရသဒိသော ဟောတိ။ **အဝိဇ္ဇာ**ဒိနိဒ္ဒေသာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

၉၀၂. အနဇ္ဇဝနိဒ္ဒေသေ **အနဇ္ဇဝေါ** တိ အနုဇုတာကာရော။ အနဇ္ဇဝဘာဝေါ **အနဇ္ဇဝတာ** ။ **ဇိမှတာ**တိ စန္ဒဝင်္ကတာ။ **ဝင်္ကတာ** တိ ဂေါမုတ္တဝင်္ကတာ။ **ကုဋိလတာ**တိ နင်္ဂလကောဋိဝင်္ကတာ။ သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ကာယဝစီစိတ္တဝင်္ကတာဝ ကထိတာ။

အမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေ န မုဒုဘာဝေါ **အမုဒုတာ**။ အမဒ္ဒဝကာရော **အမဒ္ဒဝတာ** ။ ကက္ခဠဘာဝေါ **ကက္ခဠိယံ** ။ မဒ္ဒဝကရဿ သိနေဟဿ အဘာဝတော ဖရုသဘာဝေါ **ဖာရုသိယံ**။ အနီစဝုတ္တိတာယ ဥဇုကမေဝ ဌိတစိတ္တဘာဝေါ **ဥဇုစိတ္တတာ** ။ ပုန အမုဒုတာဂဟဏံ တဿာ ဝိသေသနတ္ထံ 'အမုဒုတာသင်္ခါတာ ဥဇုစိတ္တတာ, န အဇ္ဇဝသင်္ခါတာ ဥဇုစိတ္တတာ'တိ။

၉၀၃. **အက္ခန္တိ** နိဒ္ဒေသာဒယော ခန္တိနိဒ္ဒေသာဒိပဋိပက္ခတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၉၀၈. သံယောဇနနိဒ္ဒေသေ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ ကာမဘဝေါ။ **ဗဟိဒ္ဓာ** တိ ရူပာရူပဘဝေါ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သတ္တာ ကာမဘဝေ အပ္ပံ ကာလံ ဝသန္တိ ကပ္ပဿ စတုတ္ထမေဝ ကောဋ္ဌာသံ, ဣတရေသု တီသု ကောဋ္ဌာသေသု ကာမဘဝေါ သုညော ဟောတိ တုစ္ဆော, ရူပာရူပဘဝေ ဗဟုံ ကာလံ ဝသန္တိ, တထာပိ နေသံ ယသ္မာ ကာမဘဝေ စုတိပဋိသန္ဓိယော ဗဟုကာ ဟောန္တိ, အပ္ပာ ရူပာရူပဘဝေသု, ယတ္ထ စ စုတိပဋိသန္ဓိယော ဗဟုကာ တတ္ထ အာလယောပိ ပတ္ထနာပိ အဘိလာသောပိ ဗဟု ဟောတိ, ယတ္ထ အပ္ပာ တတ္ထ အပ္ပော, တသ္မာ ကာမဘဝေါ အဇ္ဈတ္တံ နာမ ဇာတော, ရူပာရူပဘဝါ ဗဟိဒ္ဓါ နာမ။ ဣတိ အဇ္ဈတ္တသင်္ခါတေ ကာမဘဝေ ဗန္ဓနံ **အဇ္ဈတ္တသံယောဇနံ** နာမ, ဗဟိဒ္ဓါသင်္ခါတေသု ရူပာရူပဘဝေသု ဗန္ဓနံ **ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနံ** နာမ။ တတ္ထ ဧကေကံ ပဉ္စပဉ္စဝိဓံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနီ''တိ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – ဩရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု, တတ္ထ ဥပပတ္တိနိပ္ဖာဒနတော တံ ဩရံ ဘဇန္တီတိ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ။ ဥဒ္ဓံ ဝုစ္စတိ ရူပာရူပဓာတု, တတ္ထ ဥပပတ္တိနိပ္ဖာဒနတော တံ ဥဒ္ဓံ ဘဇန္တီတိ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနီတိ။

ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၃.) တိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၀၉. တိကနိဒ္ဒေသေ တီဟိ အကုသလမူလေဟိ ဝဋ္ဋမူလသမုဒာစာရော ကထိတော။ အကုသလဝိတက္ကာဒီသု ဝိတက္ကနဝသေန **ဝိတက္ကော,** သဉ္ဇာနနဝသေန **သညာ,** သဘာဝဋ္ဌေန **ဓာတူ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒုစ္စရိတနိဒ္ဒေသေ ပဌမနယော ကမ္မပထဝသေန ဝိဘတ္တော, ဒုတိယော သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကကမ္မဝသေန, တတိယော နိဗ္ဗတ္တိတစေတနာဝသေနေဝ။

၉၁၄. အာသဝနိဒ္ဒေသေ သုတ္တန္တပရိယာယေန တယောဝ အာသတ ကထိတာ။

၉၁၉. ဧသနာနိဒ္ဒေသေ သင်္ခေပတော **တတ္ထ ကတမာ ကာမေသနာ** တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော ကာမဂဝေသနရာဂေ **ကာမေသနာ။ ယော ဘဝေသု ဘဝစ္ဆန္ဒော** တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော ဘဝဂဝေသနရာဂေ **ဘဝေသနာ။ သဿတော လောကော**တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ ဒိဋ္ဌိဂတိကသမ္မတဿ ဗြဟ္မစရိယဿ ဂဝေသနာ ဒိဋ္ဌိ **ဗြဟ္မစရိယေသနာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ စ န ကေဝလံ ရာဂဒိဋ္ဌိယော ဧဝ ဧသနာ, တဒေကဋ္ဌံ ပန ကမ္မမ္ပိ ဧသနာ ဧဝ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ ဒုတိယနယော ဝိဘတ္တော။ တတ္ထ **တဒေကဋ္ဌံ** န္တိ သမ္ပယုတ္တေကဋ္ဌံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ကာမရာဂေကဋ္ဌံ ကာမာဝစရသတ္တာနမေဝ ပဝတ္တတိ; ဘဝရာဂေကဋ္ဌံ ပန မဟာဗြဟ္မာနံ။ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ စင်္ကမန္တာနံ ဈာနင်္ဂါနံ အဿာဒနကာလေ အကုသလကာယကမ္မံ ဟောတိ, 'အဟော သုခံ အဟော သုခ'န္တိ ဝါစံ ဘိန္ဒိတွာ အဿာဒနကာလေ ဝစီကမ္မံ, ကာယင်္ဂဝါစင်္ဂါနိ အစောပေတွာ မနသာဝ အဿာဒနကာလေ မနောကမ္မံ။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိဝသေန သဗ္ဗေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ စင်္ကမနာဒိဝသေန တာနိ ဟောန္တိယေဝ။

၉၂၀. ဝိဓာနိဒ္ဒေသေ "ကထံဝိဓံ သီလဝန္တံ ဝဒန္တိ, ကထံဝိဓံ ပညဝန္တံ ဝဒန္တိ"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၉၅) အာကာရသဏ္ဌာနံ ဝိဓာ နာမ။ "ဧကဝိဓေန ဉာဏဝတ္ထု"တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၇၅၁) ကောဋ္ဌာသော။ "ဝိဓာသု န ဝိကမ္ပတိ"တိအာဒီ သု (ထေရက. ၁၀၇၉) မာနော။ ဣဓာပိ မာနောဝ ဝိဓာ နာမ။ သော ဟိ သေယျာဒိဝသေန ဝိဒဟနတော ဝိဓာတိ ဝုစ္စတိ။ ဌပနဋ္ဌေန တ ဝိဓာ။ တသ္မာ 'သေယျောဟမသ္မီ'တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာ မာနဝိဓာ မာနဋ္ဌပနာ **သေယျောဟမသ္မီတိ ဝိဓာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

၉၂၁. ဘယနိဒ္ဒေသေ **ဇာတိံ ပဋိစ္စ ဘယ** န္တိ ဇာတိပစ္စယာ ဥပ္ပန္နဘယံ။ **ဘယာနက**န္တိ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ဆမ္ဘိတတ္တ**န္တိ ဘယဝသေန ဂတ္တစလနံ။ **လောမဟံသော**တိ လောမာနံ ဟံသနံ, ဥဒ္ဓဂ္ဂဘာတော။ ဣမိနာ ပဒဒွယေန ကိစ္စတော ဘယံ ဒဿေတွာ ပုန **စေတသော ဥတ္တာသော** တိ သဘာဝတော ဒဿိတံ။

၉၂၂. တမနိဒ္ဒေသေ ဝိစိကိစ္ဆာသီသေန အဝိဇ္ဇာ ကထိတာ။ "တမန္ဓကာရော သမ္မောဟော, အဝိဇ္ဇောဃော မဟဗ္ဘယော"တိ ဝစနတော ဟိ အဝိဇ္ဇာ **တမော** နာမ။ တိဏ္ဏံ ပန အဒ္ဓါနံ ဝသေန ဒေသနာသုခတာယ ဝိစိကိစ္ဆာသီသေန ဒေသနာ ကတာ။ တတ္ထ 'ကိံ နု ခော အဟံ အတီတေ ခတ္တိယော အဟောသိံ ဥဒါဟု ဗြာဟ္မဏော ဝေဿော သုဒ္ဒော ကာဠော ဩဒါတော ရဿော ဒီဃော'တိ ကင်္ခန္တော **အတီတံ အဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ ကင်္ခတိ** နာမ။ 'ကိံ နု ခော အဟံ အနာဂတေ ခတ္တိယော ဘဝိဿာမိ ဥဒါဟု ဗြာဟ္မဏော ဝေဿော။ပေ။ ဒီဃော'တိ ကင်္ခန္တော **အနာဂတံ အဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ ကင်္ခတိ** နာမ။ 'ကိံ နု ခော အဟံ ဧတရဟိ ခတ္တိယော ဥဒါဟု ဗြာဟ္မဏော ဝေဿော သုဒ္ဒော; ကိံ တ အဟံ ရူပီ ဥဒါဟု ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏ'န္တိ ကင်္ခန္တော **ပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ ကင်္ခတိ** နာမ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ခတ္တိယော တ အတ္တနော ခတ္တိယဘာဝံ, ဗြာဟ္မဏော တ ဗြာဟ္မဏဘာဝံ, ဝေဿော တ ဝေဿဘာဝံ, သုဒ္ဒော တ သုဒ္ဒဘာဝံ အဇာနနကော နာမ နတ္ထိ, ဇီဝလဒ္ဓိကော ပန သတ္တော ခတ္တိယဇီတဒီနံ ဝဏ္ဏာဒိဘေဒံ သုတွာ 'ကီဒိသော နု ခော အမှာကံ အဗ္ဘန္တရေ ဇီတေ – ကိံ နု ခော နီလကော ဥဒါဟု ပီတကော လောဟိတကော ဩဒါတော စတုရံသော ဆဠံသော အဋ္ဌံသော'တိ ကင်္ခန္တော ဧဝံ ကင်္ခတိ နာမ။

၉၂၃. **တိတ္ထာယတနာနီ** တိ တိတ္ထဘူတာနိ အာယတနာနိ, တိတ္ထိယာနံ တ အာယတနာနိ။ တတ္ထ တိတ္ထံ နာမ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။ တိတ္ထိယာ နာမ ယေသံ တာ ဒိဋ္ဌိယော ရုစ္စန္တိ ခမန္တိ။ အာယတနဋ္ဌော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။ တတ္ထ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ သဉ္ဇာယမာနာ ဣမေသုယေဝ တီသု ဌာနေသု သဉ္ဇာယန္တိ, သမောသရမာနာပိ ဧတေသုယေဝ သမောသရန္တိ သန္နိပတန္တိ, ဒိဋ္ဌိဂတိကဘာဝေ စ နေသံ ဧတာနိယေဝ ကာရဏာနိ, တသ္မာ တိတ္ထာနိ စ

တာနိ သဉ္ဇာတာနီတိအာဒိနာ အတ္ထေန အာယတနာနိ ဇာတိ တိတ္ထာယတနာနိ; တေနေဝတ္ထေန တိတ္ထိယာနံ အာယတနာနီတိပိ တိတ္ထာယတနာနိ။ **ပုရိသပုဂ္ဂလော** တိ သတ္တော။ ကာမဉ္စ ပုရိသောတိပိ ပုဂ္ဂလောတိပိ ဝုတ္တေ သတ္တောယေဝ ဝုတ္တော, အယံ ပန **သမ္မုတိကထာ** နာမ ယော ယထာ ဇာနာတိ တဿ တထာ ဝုစ္စတိ။ **ပဋိသံဝေဒေတီ**တိ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပန္နံ ဇာနာတိ, ပဋိသံဝိဒိတံ ကရောတိ အနုဘဝတိ ဝါ။ **ပုဗ္ဗေကတဟေတူ** တိ ပုဗ္ဗေ ကတကာရဏာ, ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မပစ္စယေနေဝ ပဋိသံဝေဒေတီတိ အတ္ထော။ အယံ နိဂဏ္ဌသမယော။ ဧဝံဝါဒိနော ပန တေ ကမ္မဝေဒနဉ္စ ကိရိယဝေဒနဉ္စ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကံ ဝိပာကဝေဒနမေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒီသု (မဟာနိ. ၅) စ အဋ္ဌသု အာဗာဓေသု သတ္တ ပဋိက္ခိပိတွာ အဋ္ဌမံယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒီသု စ တီသု ကမ္မေသု ဒွေ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကံ အပရာပရိယဝေဒနီယမေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, ကုသလာကုသလဝိပာကကိရိယသင်္ခါတာသု စ စတူသု စေတနာသု ဝိပာကစေတနံယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။

ဣဿရနိမ္မာနဟေတူ တိ ဣဿရနိမ္မာနကာရဏာ; ဗြဟ္မုနာ ဝါ ပဇာပတိနာ ဝါ ဣဿရေန နိမ္မိတတ္တာ ပဋိသံဝေဒေတီတိ အတ္ထော။ အယံ ဗြာဟ္မဏသမယော။ အယဉှိ နေသံ အဓိပ္ပာယော – ဣမာ တိဿော ဝေဒနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တနာ ကတမူလကေန ဝါ အာဏတ္တိမူလကေန ဝါ ပုဗ္ဗေ ကတေန ဝါ အဟေတုအပ္ပစ္စယာ ဝါ ပဋိသံဝေဒေတုံ နာမ န သက္ကာ; ဣဿရနိမ္မာနကာရဏာ ဧဝ ပန ဣမာ ပဋိသံဝေဒေတီတိ။ ဧဝံဝါဒိနော ပနေတေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု အဋ္ဌသု အာဗာဓေသု ဧကမ္ပိ အသမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သဗ္ဗံ ပဋိဗာဟန္တိ။ တထာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒီသုပိ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု ဧကမ္ပိ အသမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သဗ္ဗံ ပဋိဗာဟန္တိ။

အဟေတု အပ္ပစ္စယာ တိ ဟေတုဉ္စ ပစ္စယဉ္စ ဝိနာ အကာရဏေနေဝ ပဋိသံဝေဒေတီတိ အတ္ထော။ အယံ အာဇီဝကသမယော။ ဧဝံ ဝါဒိနော ဧတေပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု ကာရဏေသု စ ဗျာဓီသု စ ဧကမ္ပိ အသမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပန္တိ။

၉၂၄. ကိဉ္စနာ တိ ပလိဗောဓာ။ **ရာဂေါ ကိဉ္စန**န္တိ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သတ္တေ ဗန္ဓတိ ပလိဗုန္ဓေတိ, တသ္မာ ကိဉ္စနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဒောသမောဟေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အင်္ဂဏာနီ** တိ “ဥဒင်္ဂဏေ တတ္ထ ပပံ အဝိန္ဒု”န္တိ (ဇာ. ၁.၁.၂) အာဂတဋ္ဌာနေ ဘူမိပ္ပဒေသော အင်္ဂဏံ။ “တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၈၄; အ. နိ. ၁၀.၅၁) အာဂတဋ္ဌာနေ ယံ ကိဉ္စိ မလံ ဝါ ပင်္ကော ဝါ။ “သာင်္ဂဏောဝ သမာနော”တိ (မ. နိ. ၁.၅၇) အာဂတဋ္ဌာနေ နာနပ္ပကာရော တိဗ္ဗကိလေသော။ ဣဓာပိ တဒေဝ ကိလေသင်္ဂဏံ အဓိပ္ပေတံ။ တေနေဝ **ရာဂေါ အင်္ဂဏ**န္တိအာဒိမာဟ။

မလာနီတိ မလိနဘာဝကရဏာနိ။ **ရာဂေါ မလ**န္တိ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော စိတ္တံ မလိနံ ကရောတိ, မလံ ဂါဟာပေတိ, တသ္မာ မလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု ဧသေဝ နယော။

ဝိသမနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ ရာဂါဒီသု စေဝ ကာယဒုစ္စရိတာဒီသု စ သတ္တာ ပက္ခလန္တိ, ပက္ခလိတာ စ ပန သာသနတောပိ သုဂတိတောပိ ပတန္တိ, တသ္မာ ပက္ခလနပာတဟေတုတော **ရာဂေါ ဝိသမ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

အဂ္ဂီ တိ အနုဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိ။ **ရာဂဂ္ဂိ** တိ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သတ္တေ အနုဒဟတိ ဈာပေတိ, တသ္မာ အဂ္ဂီတိ ဝုစ္စတိ။ ဒောသမောဟေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတြ ဝတ္ထူနိ – ဧကာ ကိရ ဒဟရဘိက္ခုနီ စိတ္တလပဗ္ဗတဝိဟာရေ ဥပောသထာဂါရံ ဂန္တွာ ဒွါရပါလကရူပံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ။ အထဿာ အန္တော ရာဂေါ ဥပ္ပန္နော။ သာ တေနေဝ ဈာယိတွာ ကာလမကာသိ။ ဘိက္ခုနိယော ဂစ္ဆမာနာ ‘အယံ ဒဟရာ ဌိတာ, ပက္ကောသထ န’န္တိ အာဟံသု။ ဧကာ ဂန္တွာ ‘ကသ္မာ ဌိတာသီ’တိ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ ဂဟိတမတ္တာ ပရိဝတ္တိတွာ ပတိတာ။ ဣဒံ တာဝ ရာဂဿ အနုဒဟနတာယ ဝတ္ထု။ ဒောသဿ ပန အနုဒဟနတာယ မနောပဒောသိကာ ဒေဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မောဟဿ အနုဒဟနတာယ ခိဍ္ဍာပဒောသိကာ ဒေဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မောဟနဝသေန ဟိ တေသံ သတိသမ္မောသော ဟောတိ။ တသ္မာ ခိဍ္ဍာဝသေန အာဟာရကာလံ အတိဝတ္တိတွာ ကာလံ ကရောန္တိ။ **ကသာဝါ**တိ ကသဋ္ဌာ နိရောဇာ။ ရာဂါဒီသု စ ကာယဒုစ္စရိတာဒီသု စ ဧကမ္ပိ ပဏီတံ ဩဇဝန္တံ နတ္ထိ, တသ္မာ **ရာဂေါ ကသာဝေါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၉၂၅. **အဿာဒဒိဋ္ဌိ** တိ အဿာဒသမ္ပယုတ္တာ ဒိဋ္ဌိ။ **နတ္ထိ ကာမေသု ဒေါသော**တိ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမ ပဋိသေဝနဒေါသော နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **ဟာတဗ္ဗတ** န္တိ ဟာတဗ္ဗဘာဝံ ပရိဘုဉ္ဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ။ ဇဝံတဒီ ဟိ သော ဝတ္ထု ကာမေသု ကိလေသကာမံ ပိဝန္တော ဝိယ အဇ္ဈောဟရန္တော ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ** တိ အတ္တာနံ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌိ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** တိ လာမကာ ဒိဋ္ဌိ။ ဣအနိ ယသ္မာ ဧတ္ထ ပဌမာ သဿတဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, ဒုတိယာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, တတိယာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေတုံ **သဿတဒိဋ္ဌိ အဿာဒဒိဋ္ဌိ** တိအာဒိမာဟ။

၉၂၆. **အရတိ**နိဒ္ဒေသော စ **ဝိဟေသာ**နိဒ္ဒေသော စ ဝုတ္တတ္ထောယေဝ။ အဓမ္မဿ စရိယာ **အဓမ္မစရိယာ,** အဓမ္မကရဏန္တိ အတ္ထော။ ဝိသမာ စရိယာ, ဝိသမဿ ဝါ ကမ္မဿ စရိယာတိ **ဝိသမစရိယာ။ ဒေါဝစဿတာပာပမိတ္တတာ** နိဒ္ဒေသာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။ ပုထုနိမိတ္တာရမ္မဏေသု ပဝတ္တိတော နာနတ္တေသု သညာ **နာနတ္တသညာ** ။ ယသ္မာ ဝါ အညာဝ ကာမသညာ, အညာ ဗျာပာဒါဒိသညာ, တသ္မာ နာနတ္တာ သညာတိပိ နာနတ္တသညာ။ ကောသဇ္ဇပမာဒနိဒ္ဒေသေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဝိဿဋ္ဌစိတ္တဿ ကုသလဓမ္မဘာဝနာယ အနနုယောဂဝသေန လီနဝုတ္တိတာ **ကောသဇ္ဇံ,** ပမဇ္ဇနဝသေန ပမတ္တဘာဝေါ **ပမာဒော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အသန္တုဋ္ဌိတာ** ဒိနိဒ္ဒေသာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

၉၃၁. အနာဒရိယနိဒ္ဒေသေ ဩတဒဿ အနာဒိယနဝသေန အနာဒရဘာဝေါ **အနာဒရိယံ**။ အနာဒရိယနာကာရော **အနာဒရတာ**။ သဂရုတာယ အဝသနဋ္ဌေန အဂါရဝဘာဝေါ **အဂါရဝတာ**။ သဇေဋ္ဌကတာယ အဝသနဋ္ဌေန **အပ္ပတိဿဝတာ**။ **အနဒ္ဒါ** တိ အနာဒိယနာ။ **အနဒ္ဒါယနာ** တိ အနာဒိယနာကာရော။ အနဒ္ဒါယ အယိတဿ ဘာဝေါ **အနဒ္ဒါယိတတ္တံ**။ အသီလဿ ဘာဝေါ **အသီလျံ။ အစိတ္တီကာရော** တိ ဂရုစိတ္တီကာရဿ အကရဏံ။

၉၃၂. အဿဒ္ဓဘာဝေါ **အဿဒ္ဓိယံ** ။ အသဒ္ဒဟနာကာရော **အသဒ္ဒဟနာ** ။ ဩကပ္ပေတွာ အနုပဝိသိတွာ အဂ္ဂဟဏံ **အနောကပ္ပနာ** ။ အပ္ပသီဒနဋ္ဌေန **အနဘိပ္ပသာဒော** ။

အဝဒညုတာတိ ထဒ္ဓမစ္ဆရိယဝသေန 'ဒေဟိ, ကရောဟီ'တိ ဝစနဿ အဇာနနတာ။

၉၃၄. **ဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စာ**တိ ဧတ္ထ ဗုဒ္ဓဂ္ဂဟဏေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပိ ဂဟိတာဝ။ **အသမေတုကမျတာ** တိ တေသံ သမီပံ အဂန္တုကာမတာ။ **သဒ္ဓမ္မံ အသောတုကမျတာ** တိ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မော နာမ, တံ အသုဏိတုကာမတာ။ **အနုဂ္ဂဟေတုကမျတာ** တိ န ဥဂ္ဂဟေတုကာမတာ။

ဥပါရမ္ဘစိတ္တတာ တိ ဥပါရမ္ဘစိတ္တဘာဝေါ။ ယသ္မာ ပန သော အတ္ထတော ဥပါရမ္ဘောဝ ဟောတိ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမော ဥပါရမ္ဘော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဥပါရမ္ဘနဝသေန **ဥပါရမ္ဘော** ။ ပုနပ္ပုနံ ဥပါရမ္ဘော **အနုပါရမ္ဘော** ဥပါရမ္ဘနာကာရော **ဥပါရမ္ဘနာ** ။ ပုနပ္ပုနံ ဥပါရမ္ဘနာ **အနုပါရမ္ဘနာ** ။ အနုပါရမ္ဘိတဿ ဘာဝေါ **အနုပါရမ္ဘိတတ္တံ။ ဥညာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ ဇာနနာ။ **အဝညာ**တိ အဝဇာနနာ။ ပရိဘဝနံ **ပရိဘဝေါ**။ ရန္ဓဿ ဂဝေသိတာ **ရန္ဓဂဝေသိတာ** ။ ရန္ဓံ တ ဂဝေသတီတိ ရန္ဓဂဝေသီ, တဿ ဘာဝေါ ရန္ဓဂဝေသိတာ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ပရဝဇ္ဇာနုပဿနလက္ခဏော ဥပါရမ္ဘော နာမ ဝုစ္စတိ, ယေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော, ယထာ နာမ တုန္နကာရော သာဋကံ ပသာရေတွာ ဆိဒ္ဒမေဝ ဩလောကေတိ, ဧဝမေဝ ပရဿ သဗ္ဗေပိ ဂုဏေ မက္ခေတွာ အဂုဏေသုယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။

၉၃၆. **အယောနိသော မနသိကာရော**တိ အနုပါယမနသိကာရော။ **အနိစ္စေ နိစ္စ** န္တိ အနိစ္စေယေဝ ဝတ္ထုသ္မိံ 'ဣဒံ နိစ္စ'န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တော။ **ဒုက္ခေ သုခ** န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သစ္စဝိပ္ပဋိကူလေန ဝါ** တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ အနနုလောမဝသေန။ **စိတ္တဿ အာဝဋ္ဋနာ** တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိပိ အာဝဇ္ဇနဿေဝ ဝေဝစနာနေဝ။ အာဝဇ္ဇနဉှိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ အာဝဋ္ဋေတီတိ စိတ္တဿ **အာဝဋ္ဋနာ** ။ အနုအနု အာဝဋ္ဋေတီတိ **အနာဝဋ္ဋနာ** ။ အာဘုဇတီတိ **အာဘောဂေါ**။ ဘဝင်္ဂါရမ္မဏတော အညံ အာရမ္မဏံ သမန္နာဟရတီတိ **သမန္နာဟာရော** ။ တဒေဝါရမ္မဏံ အတ္တာနံ အနုဗန္ဓိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ မနသိကရောတီတိ **မနသိကာရော**။ **ကရောတီ**တိ ဌပေတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ အနုပါယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရလက္ခဏော အယောနိသောမနသိကာရော နာမ ဝုစ္စတိ။ တဿ ဝသေန ပုဂ္ဂလော ဒုက္ခာဒီနိ သစ္စာနိ ယာထာဝတော အာဝဇ္ဇိတုံ န သက္ကောတိ။

ကုမ္ဂသေဝနာနိဒ္ဒေသေ ယံ ကုမ္ဂံ သေဝတော သေဝနာ ကုမ္ဂသေဝနာတိ ဝုစ္စတိ, တံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ကတမော ကုမ္ဂေါ**တိ ဒုတိယပုစ္ဆာ ကတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

တိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(၄.) စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၃၉. စတုက္ကနိဒ္ဒေသေ တဏှုပ္ပာဒေသု **စီဝရဟေတူ**တိ 'ကတ္ထ မနာပံ စီဝရံ လဘိဿာမီ'တိ စီဝရကာရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဣတိဘဝါဘဝဟေတူ**တိ ဧတ္ထ **ဣတီ**တိ နိဒဿနတ္ထေ နိပါတော; ယထာ စီဝရာဒိဟေတု ဧဝံ ဘဝါဘဝဟေတူပိ အတ္ထော။ **ဘဝါဘဝေ**တိ စေတ္ထ ပဏီတပဏီတတရာနိ တေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ အဓိပ္ပေတာနိ။ ဣမေသံ ပန စတုန္နံ တဏှုပ္ပာဒါနံ ပဟာနတ္ထာယ ပဋိပာဋိယာဝ စတ္တာရော အရိယဝံသာ ဒေသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဂတိဂမနေသု **ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတီ**တိ ဆန္ဒေန ပေမေန အဂတိံ ဂစ္ဆတိ, အကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ။ ပရပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ယော 'အယံ မေ မိတ္တော ဝါ သန္ဒိဋ္ဌော ဝါ သမ္ဘတ္တော ဝါ ဉာတကော ဝါ လဉ္ဇံ ဝါ ပန မေ ဒေတီ'တိ ဆန္ဒဝသေန အဿာမိကံ သာမိကံ ကရောတိ – အယံ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ။ ယော 'အယံ မေ ဝေရီ'တိ ပကတိဝေရဝသေန ဝါ တင်္ခဏုပ္ပန္နကောဓဝသေန ဝါ သာမိကံ အဿာမိကံ ကရောတိ – အယံ **ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ယော ပန မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ ယံ ဝါ တံ ဝါ ဝတွာ အဿာမိကံ သာမိကံ ကရောတိ – အယံ **မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ယော ပန 'အယံ ရာဇဝလ္လဘော ဝါ ဝိသမနိဿိတော ဝါ အနတ္ထမ္ပိ မေ ကရေယျာ'တိ ဘီတော အဿာမိကံ သာမိကံ ကရောတိ – အယံ **ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ယော ဝါ ပန ဘာဇိယဋ္ဌာနေ ကိဉ္စိ ဘာဇေန္တော 'အယံ မေ မိတ္တော ဝါ သန္ဒိဋ္ဌော ဝါ သမ္ဘတ္တော ဝါ'တိ ပေမဝသေန အတိရေကံ ဒေတိ, 'အယံ မေ ဝေရီ'တိ ဒေါသဝသေန ဦနကံ ဒေတိ, မောမူဟတ္တာ ဒိန္နာဒိန္နံ အဇာနမာနော ကဿစိ ဦနကံ ကဿစိ အဓိကံ ဒေတိ, 'အယံ ဣမသ္မိံ အဒီယမာနေ မယှံ အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာ'တိ ဘီတော ကဿစိ အတိရေကံ ဒေတိ, သော စတုဗ္ဗိဓောပိ ယထာနုက္ကမေန ဆန္ဒာဂတိအာဒီနိ ဂစ္ဆတိ နာမ။ အရိယာ ဧတာယ န ဂစ္ဆန္တီတိ **အဂတိ,** အနရိယာ ဣမိနာ အဂတိံ ဂစ္ဆန္တီတိ **အဂတိဂမနံ**။ ဣမံ ဒွယံ စတုန္နမ္ပိ သာဓာရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ ဆန္ဒေန ဂမနံ **ဆန္ဒဂမနံ**။ ဣဒံ ဒေါသာဒီနံ အသာဓာရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ သကပက္ခရာဂဉ္စ ပရပက္ခဒေါသဉ္စ ပုရက္ခတွာ အသမဂ္ဂဘာဝေန ဂမနံ **ဝဂ္ဂဂမနံ**။ ဣဒံ ဆန္ဒဒေါသသာဓာရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝါရိနော ဝိယ ယထာနိန္နံ ဂမနန္တိ **ဝါရိဂမနံ**။ ဣဒံ စတုန္နမ္ပိ သာဓာရဏဝသေန ဝုတ္တံ။

ဝိပရိယာသေသု အနိစ္စာဒီနိ ဝတ္ထူနိ နိစ္စန္တိအာဒိနာ နယေန ဝိပရီတတော ဧသန္တီတိ ဝိပရိယာသာ, သညာယ ဝိပရိယာသော **သညာဝိပရိယာသော**။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတေ စတုန္နံ ဝတ္ထူနံ ဝသေန စတ္တာရော, ယေသု ဝတ္ထူသု သညာဒီနံ ဝသေန ဒွာဒသ ဟောန္တိ။ တေသု အဋ္ဌ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ။ **အသုဘေ သုဘ**န္တိ သညာစိတ္တဝိပလ္လာသာ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန တနုကာ ဟောန္တိ, အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ။ **ဒုက္ခေ သုခ**န္တိ သညာစိတ္တဝိပလ္လာသာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အနရိယဝေါဟာရေသု **အနရိယဝေါဟာရာ**တိ အနရိယာနံ လာမကာနံ ဝေါဟာရာ။ **ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ** တိ 'ဒိဋ္ဌံ မယာ'တိ ဧဝံ ဝါဒိတာ။ ဧတ္ထ စ တံ တံ သမုဋ္ဌာပိကစေတနာဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဟ သဒ္ဒေန စေတနာ ကထိတာတိပိ ဝုတ္တမေဝ။ ဒုတိယစတုက္ကေပိ ဧသေဝ နယော။ အရိယော ဟိ အဒိသွာ ဝါ 'ဒိဋ္ဌံ မယာ'တိ ဒိသွာ ဝါ 'န ဒိဋ္ဌံ မယာ'တိ ဝတ္တာ နာမ နတ္ထိ; အနရိယောဝ ဧဝံ ဝဒတိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဝဒန္တဿ တော သဟ သဒ္ဒေန အဋ္ဌ စေတနာ အနရိယဝေါဟာရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒုစ္စရိတေသု ပဌမစတုက္ကံ ဝေရစေတနာဝသေန ဝုတ္တံ, ဒုတိယံ ဝစီဒုစ္စရိတဝသေန။

ဘယေသု ပဌမစတုက္ကေ ဇာတိံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ ဘယံ **ဇာတိဘယံ**။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒုတိယစတုက္ကေ ရာဇတော ဥပ္ပန္နံ ဘယံ **ရာဇဘယံ**။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတိယစတုက္ကေ **စတ္တာရိ ဘယာနီ** တိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဩရောဟန္တဿ ဝုတ္တဘယာနိ။ မဟာသမုဒ္ဒေ ကိရ မဟိန္ဒဝီစိ နာမ သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဂင်္ဂါဝီစိ နာမ ပဏ္ဏာသ။ ရောဟဏဝီစိ နာမ စတ္တာလီသ ယောဇနာနိ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဧဝရူပာ ဦမိယော ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ ဘယံ **ဦမိဘယံ** နာမ။ ကုမ္ဘီလတော ဥပ္ပန္နံ ဘယံ **ကုမ္ဘီလဘယံ** ။ ဥဒကာ ဝဋ္ဋတော ဘယံ **အာဝဋ္ဋဘယံ** ။ သုသုကာ ဝုစ္စတိ စဏ္ဍမစ္ဆော; တတော ဘယံ **သုသုကာဘယံ**။

စတုတ္ထစတုက္ကေ **အတ္တာနုဝာဒဘယ** န္တိ ပာပကမ္မိနော အတ္တာနံ အနုဝဒန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ပရာနုဝာဒဘယ**န္တိ ပရဿ အနုဝါဒတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ဒဏ္ဍဘယ** န္တိ အာဂါရိကဿ ရညာ ပဝတ္တိတဒဏ္ဍံ, အနာဂါရိကဿ ဝိနယဒဏ္ဍံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ဒုဂ္ဂတိဘယ** န္တိ စတ္တာရော အပါယေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ စတုက္ကေဟိ သောဠသ မဟာဘယာနိ နာမ ကထိတာနိ။

ဒိဋ္ဌိစတုက္ကေ တိမ္ဗရုကဒိဋ္ဌိ (သံ. နိ. ၂.၁၈) နာမ ကထိတာ။ တတ္ထ **သယံကတံ သုခဒုက္ခ**န္တိ ဝေဒနံ အတ္တတော သမနုပဿတော ဝေဒနာယ ဧဝ ဝေဒနာ ကတာတိ ဥပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိ။ ဧဝဉ္စ သတိ တဿာ ဝေဒနာယ ပုဗ္ဗေပိ အတ္ထိတာ အာပဇ္ဇတီတိ အယံ သဿတဒိဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ **သစ္စတော ထေတတော** တိ သစ္စတော ထိရတော။ **ပရံကတ**န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နဝေဒနတော အညံ ဝေဒနာကာရဏံ ဝေဒနတ္တာနံ သမနုပဿတော 'အညာယ ဝေဒနာယ အယံ ဝေဒနာ ကတာ'တိ ဥပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိ။ ဧဝံ သတိ ပုရိမာယ ကာရဏဝေဒနာယ ဥစ္ဆေဒော အာပဇ္ဇတီတိ အယံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ **သယံကတဉ္စ ပရံကတဉ္စာ**တိ ယထာဝုတ္တေနေဝ အတ္ထေန 'ဥပမုံ သယံကတံ, ဥပမုံ ပရေန ကတ'န္တိ ဂဏှတော ဥပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိ – အယံ သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နာမ။ စတုတ္ထာ အကာရဏာ ဧဝ သုခဒုက္ခံ ဟောတီတိ ဂဏှတော ဥပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိ။ ဧဝံ သတိ အယံ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ နာမ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(၅.) ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၄၀. ပဉ္စကနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ ယေသံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီနိ အပ္ပဟီနာနိ, တေ ဘဝဂ္ဂေပိ နိဗ္ဗတ္တေ တောနိ အာကဍ္ဎိတွာ ကာမဘဝေယေဝ ပာတေန္တိ, တသ္မာ **ဩရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနီ** တိ ဝုတ္တာနိ။ ဣတိ တောနိ ပဉ္စ ဂစ္ဆန္တံ န ဝါရေန္တိ, ဂတံ ပန အာနေန္တိ။ ရူပရာဂာဒီနိပိ ပဉ္စ ဂစ္ဆန္တံ န ဝါရေန္တိ, အာဂန္တုံ ပန န ဒေန္တိ။ ရာဂါဒယော ပဉ္စ လဂ္ဂနဋ္ဌေန **သင်္ဂါ,** အနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန ပန **သလ္လာ** တိ ဝုတ္တာ။

၉၄၁. စေတောခိလာတိ စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝ ကစဝရဘာဝ ခါဏုကဘာဝ။ **သတ္ထရိ ကင်္ခတီ** တိ သတ္ထု သရီရေ ဝါ ဂုဏေ ဝါ ကင်္ခတိ။ သရီရေ ကင်္ခမာနော 'ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ နာမ သရီရံ အတ္ထိ နု ခော န တ္ထီ'တိ ကင်္ခတိ။ ဂုဏေ ကင်္ခမာနော 'အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဇာနနသမတ္ထံ သဗ္ဗညုတညာဏံ အတ္ထိ နု ခော နတ္ထီ'တိ ကင်္ခတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆတီ** တိ ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ, ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇတိ, ဝိနိစ္ဆေတုံ န သက္ကောတိ။ **နာဓိမုစ္စတီ** တိ 'ဧဝမေတ'န္တိ အဓိမောက္ခံ န ပဋိလဘတိ ။ **န သမ္ပသီဒတီ** တိ ဂုဏေသု ဩတရိတွာ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆဘာဝေန ပသီဒိတုံ အနာဝိလော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ။

ဓမ္မေ တိ ပရိယတ္တိဓမ္မေ စ ပဋိဝေဓဓမ္မေ စ။ ပရိယတ္တိဓမ္မေ ကင်္ခမာနော 'တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီတိ ဝဒန္တိ, အတ္ထိ နု ခော တံ နတ္ထီ'တိ ကင်္ခတိ။ ပဋိဝေဓဓမ္မေ ကင်္ခမာနော 'ဝိပဿနာနိဿန္ဒော မဂ္ဂေါ နာမ , မဂ္ဂနိဿန္ဒော ဖလံ နာမ, သဗ္ဗသင်္ခါရပဋိနိဿဂ္ဂေါ နိဗ္ဗာနံ နာမာတိ ဝဒန္တိ, တံ အတ္ထိ နု ခော နတ္ထီတိ ကင်္ခတိ'။

သင်္ဃေ ကင်္ခတီ တိ 'ဥဇုပ္ပဋိပန္နောတိအာဒီနံ ပဒါနံ ဝသေန ဧဝရူပံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ စတ္တာရော မဂ္ဂဋ္ဌာ စတ္တာရော ဖလဋ္ဌာတိ အဋ္ဌန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ သမူဟဘူတော သင်္ဃော နာမ အတ္ထိ နု ခော နတ္ထီ'တိ ကင်္ခတိ။ သိက္ခာယ ကင်္ခမာနော 'အဓိသီလသိက္ခာ နာမ အဓိစိတ္တသိက္ခာ နာမ အဓိပညာ သိက္ခာ နာမာတိ ဝဒန္တိ, သာ အတ္ထိ နု ခော နတ္ထီ'တိ ကင်္ခတိ။

စေတသောဝိနိဗန္ဓာ တိ စိတ္တံ ဗန္ဓိတွာ မုဋ္ဌိယံ ကတွာ ဝိယ ဂဏှာတိ္တိ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ။ **ကာမေ**တိ ဝတ္ထု ကာမေပိ ကိလေသကာမေပိ။ **ကာယေ**တိ အတ္တနော ကာယေ။ **ရူပေ**တိ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပေ။ **ယာဝဒတ္ထ** န္တိ ယတ္တကံ ဣစ္ဆ တိ တတ္တကံ။ **ဥဒရာဝဒေဟကန္တိ** ဥဒရပူရံ။ တဉှိ ဥဒရံ အဝဒေဟနတော ဥဒရာဝဒေဟကန္တိ ဝုစ္စတိ။ **သေယျသုခ** န္တိ မဉ္စပီဌသုခံ ဥတုသုခံ တ။ **ပဿသုခ** န္တိ ယထာ သမ္ပရိဝတ္တကံ သယန္တဿ ဒက္ခိဏပဿတမပဿာနံ သုခံ ဟောတိ, ဧဝံ ဥပ္ပန္နသုခံ။ **မိဒ္ဓသုခ**န္တိ နိဒ္ဒာသုခံ။ **အနုယုတ္တော** တိ ယုတ္တပယုတ္တော ဝိဟရတိ။ **ပဏိဓာယာ**တိ ပတ္ထယိတွာ။ **သီလေနာ**တိအာဒီသု **သီလ**န္တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **ဝတ**န္တိ ဝတသမာဒာနံ။ **တပော**တိ တပစရဏံ။ **ဗြဟ္မစ ရိယ**န္တိ မေထုနဝိရတိ။ **ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမီ** တိ မဟေသက္ခဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ။ **ဒေဝညတရော ဝါ**တိ အပ္ပေသ က္ခဒေဝေသု ဝါ အညတရော။ ကုသလဓမ္မေ အာဝရန္တိ နိဝါရေန္တီတိ **နီဝရဏာနိ**။

မာတာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပိတာ ဟောတီတိ မနုဿဘူတာ ဇနိကာ မနုဿမာတာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပိတာ ဟော တိ။ **ပိတာ**ပိ မနုဿပိတာဝ။ **အရဟာ**ပိ မနုဿအရဟာဝ။ **ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေနာ** တိ ဝဓကစိတ္တေန။

သညီတိ သညာသမင်္ဂီ။ **အရောဂေါ**တိ နိစ္စော။ **ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တီ** တိ ဣတ္ထံ ဧကေ အဘိဝဒန္တိ, ဧဝမေ ကေ အဘိဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ သောဠသ သညီဝါဒာ ကထိတာ။ **အသညီ**တိ သညာဝိရဟိတော။ ဣမိနာ ပ ဒေန အဋ္ဌ အသညီဝါဒာ ကထိတာ။ တတိယပဒေန အဋ္ဌ နေဝသညီနာသညီဝါဒာ ကထိတာ။ **သတော ဝါ ပန သတ္တဿ သာ**တိ အထဝါ ပန ဝိဇ္ဇမာနဿေဝ သတ္တဿ။ **ဥစ္ဆေဒ** န္တိ ဥပစ္ဆေဒံ။ **ဝိနာသ**န္တိ အဒဿနံ။ **ဝိဘဝ**န္တိ ဘာဝဝိ ဂမံ။ သဗ္ဗာနေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ။ တတ္ထ ဒွေ ဇနာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှန္တိ – လာဘီ စ အလာဘီ စ။ တတြ ထ လာဘီ အရဟတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ စုတိံ ဒိသွာ ဥပပတ္တိံ အပဿန္တော, ယော ဝါ စုတိမတ္တမေဝ ဒဋ္ဌုံ သက္ကော တိ န ဥပပာတံ, သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ။ အလာဘီ ‘ကော ပရလောကံ ဇာနာတီ’တိ ကာမသုခဂိဒ္ဓတာယ ဝါ ‘ယထာ ရုက္ခတော ပဏ္ဏာနိ ပတိတာနိ န ပုန ဝိရုဟန္တိ, ဧဝံ သတ္တာ’တိအာဒိနာ ဝိတက္ကေန ဝါ ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှာတိ။ ဣဓ ပန ဝါ ဏှာတိဒိဋ္ဌီနံ ဝသေန တထာ စ အညထာ စ ဝိကပ္ပေတွာဝ ဥပ္ပန္နာ သတ္တ ဥစ္ဆေဒဝါဒာ ကထိတာ။ တေသဉှိ ဣဒံ သင်္ ဂဟဝစနံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝါ ပနေကေ** တိ ဧတ္ထ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** တိ ပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာ ဝဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ;** ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခာ ဝူပသမန္တိ အတ္ထော။ ဣဒံ ပဉ္စန္နံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါနံ သင်္ဂဟဝစနံ။

၉၄၂. **ဝေရာ**တိ ဝေရစေတနာ။ **ဗျသနာ** တိ ဝိနာသာ။ **အက္ခန္တိယာ** တိ အနဓိဝါသနာယ။ **အပ္ပိယော** တိ ဒဿနသ ဝနပဋိကူလတာယ န ပိယာယိတဗ္ဗော။ စိန္တေတုမ္ပိ ပဋိကူလတ္တာ မနော ဝေသိံ န အပ္ပေတီတိ **အမနာပော။ ဝေရဗ ဟုလော**တိ ဗဟုဝေရော။ **ဝဇ္ဇဗဟုလော** တိ ဗဟုဒောသော။

အာဇီဝကဘယန္တိ အာဇီဝံ ဇီဝိတဝုတ္တိံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ ဘယံ ။ တံ အကာရိကဿပိ ဟောတိ အနကာရိကဿပိ။ တ တ္ထ အကာရိကေန တာဝ အာဇီဝဟေတု ဗဟုံ အကုသလံ ကတံ ဟောတိ။ အထဿ မရဏသမယေ နိရယေ ဥပဋ္ဌဟန္တေ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အနကာရိကေနာပိ ဗဟု အနေသနာ ကတာ ဟောတိ။ အထဿ မရဏကာလေ နိရယေ ဥပဋ္ဌဟန္တေ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣဒံ အာဇီဝကဘယံ နာမ။ **အသိလောကဘယ**န္တိ ဂရဟာဘယံ **ပရိသသာရဇ္ဇဘယ** န္တိ ကတပာပဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္နိပတိတံ ပရိသံ ဥပသင်္ကမန္တဿ သာရဇ္ဇသင်္ခါတံ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣဒံ ပရိသသာရဇ္ဇဘယံ နာမ။ ဣတရဒွယံ ဟာကဋ္ဌမေဝ။

၉၄၃. ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါရေသု **ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီ**တိ မနာပိယရူပာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဝါ။ **သမပ္ပိတော** တိ သုဋ္ဌု အပ္ပိတော အလ္လီနော ဟုတွာ။ **သမင်္ဂီဘူတော** တိ သမန္နာဂတော။ **ပရိစာရေတီ**တိ တေသု ကာမဂုဏေသု ယထာသုခံ ဣန္ဒြိယာနိ စာရေတိ သဉ္စာရေတိ ဣတော စိတော စ ဥပနေတိ; အထ ဝါ ပန လဠတိ ရမတိ ကီ ဠတီတိ။ ဧတ္ထ စ ဒုဝိဓာ ကာမဂုဏာ – မာနုဿကာ စေဝ ဒိဗ္ဗာ စ။ မာနုဿကာ မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ; ဒိ ဗ္ဗာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇဿ ကာမဂုဏသဒိသာတိ။ ဧဝရူပေ ကာမေ ဥပဂတဉှိ တေ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ **ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန** န္တိ ပရမံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ, ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယတရေ ဟုတ္တ အဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စာ;** ပဋိပီဠနဋ္ဌေန **ဒုက္ခာ;** ပကတိဇဟနဋ္ဌေန **ဝိပရိဏာမဓမ္မာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တေသံ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝတ**တိ တေသံ ကာမာနံ ဝိပရိဏာမသင်္ခာတာ အညထာဘာဝတ။ 'ယမ္ပိ မေ အဟောသိ တမ္ပိ မေ နတ္ထိ'တိ ဝုတ္တနယေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ **သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပာယာသာ** ။ တတ္ထ အန္တောနိဇ္ဈာယနလက္ခဏော **သောကော;** တန္နိဿိတလာလပ္ပလက္ခဏော **ပရိဒေဝေါ;** ကာယပဋိပီဠနလက္ခဏံ **ဒုက္ခံ;** မနောဝိဃာတလက္ခဏံ **ဒေါမနဿံ;** ဝိဃာတလက္ခဏော **ဥပါယာသော**။

ဝိတက္ကိတ န္တိ အဘိနိရောပနဝသေန ပဝတ္တော **ဝိတက္ကော။ ဝိစာရိတ** န္တိ အနုမဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တော ဝိစာရော။ **ဧတေန ဧတန္တိ** ဧတေန ဝိတက္ကေန စ ဝိစာရေန စ ဧတံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဩဠာရိကံ သကဏ္ဍကံ ဝိယ ခာယတိ။

ပီတိဂတန္တိ ပီတိမေဝ။ **စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတ** န္တိ စိတ္တဿ ဥပ္ပိလဘာဝကရဏံ။ **စေတသော အာဘောဂေ** တိ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ တဿံ သုခေ ပုနပ္ပုနံ စိတ္တဿ အာဘောဂေ မနသိကာရေတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(၆.) ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၄၄. ဆက္ကနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ ကုဒ္ဓော တ ကောဝဝသေန, သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ တ သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသိတာယ ကလဟံ ဝိဂ္ဂဟံ ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ကောဓာဒယော 'ဝိဝါဒမူလာနီ'တိ ဝုတ္တာ။

ဆန္ဒရာဂနိဒ္ဒေသေ ကာမဂေဟဿိတတ္တာ **ဆန္ဒရာဂ ဂေဟဿိတာ ဓမ္မာ** တိ သင်္ဂဟတော ဝတ္တ ပုန ပဘေဒတော ဒဿေတုံ **မနာပိယေသု ရူပေသူ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မနာပိယေသူ**တိ မနဝဍ္ဎနကေသု ဣဋ္ဌေသု။ ဝိရောဓာဇ ဝ **ဝိရောဓဝတ္ထုနိ။ အမနာပိယေသူ** တိ အနိဋ္ဌေသု။

၉၄၅. အကာရဝေသု **အကာရဝေ**တိ ကရဝဝိရဟိတော။ **အပ္ပတိဿော** တိ အပ္ပတိဿယော အနီစဝုတ္တိ။ ယော ပန ယော ဘိက္ခု သတ္ထရိ ဓရမာနေ တီသု ကာလေသု ဥပဋ္ဌာနံ န ယာတိ, သတ္ထရိ အနုပါဟနေ စင်္ကမန္တေ သဥပါဟနော စင်္ကမတိ , နီစေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တေ ဥစ္စေ စင်္ကမေ စင်္ကမတိ, ဟေဋ္ဌာ ဝသန္တေ ဥပရိ ဝသတိ, သတ္ထုဒဿနဋ္ဌာနေ ဥဘော အံသေ ပာရုပတိ, ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဥပါဟနံ ဓာရေတိ, နှာယတိ, ဥစ္စာရံ တ ပဿာဝံ တ ကရောတိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ တ ပန စေတိယံ ဝန္ဒိတုံ န ဂစ္ဆတိ, စေတိယဿ ပညာယနဋ္ဌာနေ သတ္ထုဒဿနဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ က ရောတိ – အယံ **သတ္ထရိ အကာရဝေါ** နာမ။ ယော ပန ဓမ္မသဝနေ သင်္ဃုဋ္ဌေ သက္ကစ္စံ န ဂစ္ဆတိ, သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ န သုဏာတိ, သမုလ္လပန္တော နိသီဒတိ, န သက္ကစ္စံ ဂဏှာတိ, န သက္ကစ္စံ တစေတိ – 'အယံ **ဓမ္မေ အကာရဝေါ** နာမ။ ယော ပန ထေရေန ဘိက္ခုနာ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ပဉှံ ကထေတိ, ဝုဍ္ဎေ ဘိက္ခူ ဃဋ္ဋေန္တော ဂစ္ဆတိ, တိဋ္ဌတိ, နိသီဒတိ, ဒုဿပလ္လတ္ထိကံ တ ဟတ္ထပလ္လတ္ထိကံ တ ကရောတိ, သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥဘော အံသေ ပာရုပတိ, ဆတ္တုပါဟနံ ဓာရေတိ – အယံ **သင်္ဃေ အကာရဝေါ** နာမ။ ဧကဘိက္ခုသ္မိမ္ပိ ဟိ အကာရဝေ ကတေ သင်္ဃေ အကာရဝေါ ကတောဝ ဟောတိ။ တိဿော သိက္ခာ ပန အပူရယမာနောဝ **သိက္ခာယ အကာရဝေါ** နာမ။ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ အနနုဗြူဟယမာနော **အပ္ပမာဒေ အကာရဝေါ** နာမ။ ဒုဝိဓံ ပဋိသန္ထာရံ အကရောန္တော **ပဋိသန္ထာရေ အကာရဝေါ** နာမ။

ပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ တိ ပရိဟာနကရာ ဓမ္မာ။ **ကမ္မာရာမတာ** တိ နဝကမ္မေ တ စီဝရဝိစာရဏာဒီသု တ ကမ္မေသု အဘိရတိ ယုတ္တပယုတ္တတာ။ **ဘဿာရာမတာ** တိ တိရစ္ဆာနကထာဝသေန ဘဿေ ယုတ္တပယုတ္တတာ။ **နိဒ္ဒါရာမတာ**တိ နိဒ္ဒါယ ယုတ္တပယုတ္တတာ။ **သင်္ဂဏိကာရာမတာ** တိ သင်္ဂဏိကာယ ယုတ္တပယုတ္တတာ။ **သံသဂ္ဂါရာမတာ**တိ သဝနသံသဂ္ဂေ, ဒဿနသံသဂ္ဂေ, သမုလ္လာပသံသဂ္ဂေ, ပရိဘောဂသံသဂ္ဂေ, ကာယသံသဂ္ဂေတိ ပဉ္စဝိဓေ သံသဂ္ဂေ ယုတ္တပယုတ္တတာ။ **ပပဉ္စာရာမတာ** တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စေသု ယုတ္တပယုတ္တတာ။

၉၄၆. **သောမနဿုပဝိစာရာ** ဒီသု သောမနဿေန သဒ္ဓိံ ဥပဝိစရန္တီတိ **သောမနဿုပဝိစာရာ။ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ**တိ စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ပဿိတွာ။ **သောမနဿဋ္ဌာနိယ** န္တိ သောမနဿဿ အာရမ္မဏဝသေန ကာရဏဘူ

တံ။ **ဥပဝိစရတီ**တိ တတ္ထ ဝိစာရပ္ပဝတ္တနေန ဥပဝိစရတိ။ ဝိတက္ကော ပန တံသမ္ပယုတ္တော တတိ ဣမိနာ နယေန တီ သုပိ ဆက္ကေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၉၄၇. ဂေဟသိတာနီတိ ကာမဂုဏနိဿိတာနိ။ **သောမနဿာနီ** တိ စေတသိကသုခါနိ။ **ဒောမနဿာနီ** တိ စေတသိ ကဒုက္ခာနိ။ **ဥပေက္ခာ**တိ အညာဏသမ္ပယုတ္တာ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ, အညာဏုပေက္ခာတိပိ ဧတာသံယေဝ နာမံ။

၉၄၈. အတ္ထိ မေ အတ္တာတိ တ တိ သဗ္ဗပဒေသု တ-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပတ္ထော; ဧဝံ တ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အတ္ထိ မေ အတ္တာ** တိ စေတ္ထ သဿတဒိဋ္ဌိ သဗ္ဗကာလေသု အတ္တနော အတ္ထိတံ ဂဏှာတိ။ **သစ္စတော ထေတတော**တိ ဘူတတော စ ထိရတော စ; ဣဒံ သစ္စတ္ထိ သုဋ္ဌု ဒဠှဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နတ္ထိ မေ အတ္တာ** တိ အယံ ပန ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, သတော သတ္တဿ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘဝဂ္ဂဟဏတော။ အထ တ ပုရိမာပိ တီသု ကာလေသု အတ္ထီတိ ဂဟဏတော သဿတဒိဋ္ဌိ, ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ အတ္ထီတိ ဂဏှန္တီ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ ပစ္ဆိမာပိ အတီတာနာဂတေသု နတ္ထီတိ ဂဟဏတော ‘ဘသ္မန္တာ အာဟုတိယော’တိ ဂဟိတဒိဋ္ဌိကာနံ ဝိယ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, အတီတေယေဝ နတ္ထီတိ ဂဏှန္တီ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကဿေဝ သဿတဒိဋ္ဌိ။ **အတ္တနာ တ အတ္တာနံ သဉ္ဇာနာမီ** တိ သညာက္ခန္ဓသီသေန ခန္ဓေ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ သညာယ အဝသေသက္ခန္ဓေ သဉ္ဇာနနတော ‘ဣမိနာ အတ္တနာ ဣမံ အတ္တာနံ သဉ္ဇာနာမီ’တိ ဧဝံ ဟောတိ။ **အတ္တနာ တ အနတ္တာန** န္တိ သညာက္ခန္ဓံယေဝ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ ဣတရေ စတ္တာရော ခန္ဓေ အနတ္တာတိ ဂဟေတွာ သညာယ တေသံ ဇာနနတော ဧဝံ ဟောတိ။ **အနတ္တနာ တ အတ္တာန** န္တိ သညာက္ခန္ဓံ အနတ္တာတိ ဣတရေ စ စတ္တာရော ခန္ဓေ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ သညာယ တေသံ ဇာနနတော ဧဝံ ဟောတိ။ သဗ္ဗာပိ သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယောဝ။

ဝဒေါ ဝေဒေယျော တိ အာဒယော ပန သဿတဒိဋ္ဌိယာ ဧဝ အဘိနိဝေသာကာရာ။ တတ္ထ ဝဒတီတိ **ဝဒေါ;** ဝစီကမ္မဿ ကာရကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝေဒယတီတိ **ဝေဒေယျော;** ဇာနာတိ အနုဘဝတိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒါနိ ယံ သော ဝေဒေတိ တံ ဒဿေတုံ **တတြ တတြ ဒီဃရတ္တံ ကလျာဏပာပကာန** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တတြ တတြာ**တိ တေသု တေသု ယောနိဂတိဋ္ဌိတိနိဝါသနိကာယေသု အာရမ္မဏေသု တ။ **ဒီဃရတ္တ** န္တိ စိရရတ္တံ။ **ပစ္စနုဘောတီ**တိ ပဋိသံဝေဒယတိ။ **န သော ဇာတော နာဟောသီ**တိ သော အတ္တာ အဇာတိဓမ္မတော န ဇာတော နာမ; သဒါ ဝိဇ္ဇမာနော ယေဝါတိ အတ္ထော။ တေနေဝ အတီတေ နာဟောသိ, အနာဂတေပိ န ဘဝိဿတိ။ ယော ဟိ ဇာတော သော အဟောသိ, ယော စ ဇာယိဿတိ သော ဘဝိဿတီတိ။ အထဝါ ‘န သော ဇာတော နာဟောသီ’တိ သော သဒါ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အတီတေပိ န ဇာတု နာဟောသိ , အနာဂတေပိ န ဇာတု န ဘဝိဿတိ။ **နိစ္စော** တိ ဥပ္ပာဒဝယရဟိတော။ **ဓုဝေ**တိ ထိရော သာရဘူတော။ **သဿတော** တိ သဗ္ဗကာလိကော။ **အဝိပရိဏာမဓမ္မော** တိ အတ္တနော ပကတိဘာဝံ အဝိဇဟနဓမ္မော ကကဏ္ဋကော ဝိယ နာနပ္ပကာရတ္တံ နာပဇ္ဇတိ။ ဧဝမယံ သဗ္ဗာသဝဒိဋ္ဌိ (မ. နိ. ၁.၁၇ အာဒယော) နာမ ကထိတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၇.) သတ္တကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၄၉. သတ္တကနိဒ္ဒေသေ ထာမဂတဋ္ဌေန အပ္ပဟီနဋ္ဌေန စ အနုသေန္တီတိ **အနုသယာ**။ ဝဋ္ဋသ္မိံ သတ္တေ သံယောဇေန္တိ ဃဋ္ဋေန္တီတိ **သံယောဇနာနိ**။ သမုဒါစာရဝသေန ပရိယုဋ္ဌဟန္တီတိ **ပရိယုဋ္ဌာနာနိ** ။ ကာမရာဂောဝ ပရိယုဋ္ဌာနံ **ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာနံ** ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၉၅၀. အသတံ ဓမ္မာ, လာမကဋ္ဌေန ဝါ အသန္တာ ဓမ္မာတိ **အသဒ္ဓမ္မာ** ။ ရာဂါဒီဟိ ဒေါသေဟိ ဒုဋ္ဌာနိ စရိတာနီတိ **ဒုစ္စရိတာနိ**။ တေန တေနာကာရေန မညန္တီတိ **မာနာ**။

၉၅၁. ဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသေ **ရူပီ**တိ ရူပဝါ။ **စာတုမဟာဘူတိကော**တိ စတုမဟာဘူတမယော။ မာတာပိတူနံ ဧတန္တိ မာတာပေတ္တိကံ။ ကိံ တံ? သုက္ကသောဏိတံ။ မာတာပေတ္တိကေ သမ္ဘူတော ဇာတောတိ **မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ** ။ ဣမိနာ ရူပကာယသီသေန မနုဿတ္တဘာဝံ အတ္တာတိ ဝဒတိ။ ဒုတိယော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဝဒတိ။ **ဒိဗ္ဗော**

တိ ဒေဝလောကေ သမ္ဘူတော။ **ကာမာဝစရောတိ** ဆကာမာဝစရဒေဝပရိယာပန္နော ။ ကဗဠီကာရံ ဘက္ခယတီတိ **ကဗဠီကာရဘက္ခော။ မနောမယောတိ** ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တော။ **သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ** တိ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂယုတ္တော။ **အဟီနိန္ဒြိယောတိ** ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော; ယာနိ ဗြဟ္မလောကေ အတ္ထိ တေသံ ဝသေန, ဣတရေသဉ္စ သဏ္ဌာနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ **အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂေ** တိ အာကာသာနဉ္စာယတနဘာဝံ ဥပဂတော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သတ္တကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၈.) အဋ္ဌကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၅၂. အဋ္ဌကနိဒ္ဒေသေ ကိလေသာယေဝ **ကိလေသဝတ္ထူနိ။ ကုသီတဝတ္ထူနီ** တိ ကုသီတဿ အလသဿ ဝတ္ထူနိ, ပတိဋ္ဌာ, ကောသဇ္ဇကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ **ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတီ** တိ စီဝရဝိစာရဏာဒိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ **န ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝီရိယံ နာရဘတိ။ **အပ္ပတ္တဿာ** တိ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဓမ္မဿ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ။ **အနဓိဂတဿာ** တိ တဿေဝ အနဓိဂတဿ အဓိဂမတ္ထာယ။ **အသစ္ဆိကတဿာ** တိ တဿေဝ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကရဏတ္ထာယ။ **ဣဒံ ပဌမန္တိ** 'ဣဒံ ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမီ'တိ ဧဝံ ဩသီဒနံ ပဌမံ ကုသီတဝတ္ထု။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

မာသာစိတံ မညေတိ ဧတ္ထ ပန **မာသာစိတံ** နာမ တိန္တမာသော; ယထာ တိန္တမာသော ဂရုကော ဟောတိ, ဧဝံ ဂရုကောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတီ** တိ ဂိလာနော ဟုတွာ ပစ္ဆာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတိ။

၉၅၄. **အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသူ** တိ ဧတ္ထ လောကဿ ဓမ္မာတိ **လောကဓမ္မာ** ။ ဧတေဟိ ဝိမုတ္တော နာမ နတ္ထိ, ဗုဒ္ဓာနမ္ပိ ဟောန္တိ ဧဝ။ တသ္မာ 'လောကဓမ္မာ'တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပဋိဃာတော**တိ ပဋိဟညနာကာရော။ **လာဘေ သာရာဂေ**တိ 'အဟံ လာဘံ လဘာမီ'တိ ဧဝံ ဂေဟသိတသောမနဿဝသေန ဥပ္ပန္နော သာရာဂေ; သော စိတ္တံ ပဋိဟနတိ။ **အလာဘေ ပဋိဝိရောဓော**တိ 'အဟံ လာဘံ န လဘာမီ'တိ ဒောမနဿဝသေန ဥပ္ပန္နဝိရောဓော; သောပိ စိတ္တံ ပဋိဟနတိ။ တသ္မာ 'ပဋိဃာတော'တိ ဝုတ္တော။ **ယသာဒီ**သုပိ 'အဟံ မဟာပရိဝါရော, အဟံ အပ္ပပရိဝါရော, အဟံ ပသံသပ္ပတ္တော, အဟံ ဂရဟပ္ပတ္တော, အဟံ သုခပ္ပတ္တော, အဟံ ဒုက္ခပ္ပတ္တော'တိ ဧဝမေတေသံ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနရိယ ဝေါဟာရာ**တိ အနရိယာနံ ဝေါဟာရာ။

၉၅၇. **ပုရိသဒောသာ**တိ ပုရိသာနံ ဒောသာ။ **န သရာမီ**တိ 'မယာ ဧတဿ ကမ္မဿ ကတဋ္ဌာနံ န သရာမိ န သလ္လက္ခေမီ'တိ ဧဝံ အဿတိဘာဝေန နိဗ္ဗေဌေတိ မောစေတိ။ **စောဒကံယေဝ ပဋိပ္ဖရတီ** တိ ပဋိဝိရုဒ္ဓော ဟုတွာ ဖရတိ, ပဋိဘာဏိတဘာဝေန တိဋ္ဌတိ။ **ကိံ နု ခော တုယှန္တိ** 'တုယှံ ဗာလဿ အဗျတ္တဿ ဘဏိတေန နာမ ကိံ' ယော တွံ နေဝ ဝတ္ထုံ ဝါ အာပတ္တိံ, န စောဒနံ ဇာနာသီ'တိ ဒီပေတိ; 'တွံ ပိ နာမ ဧဝံ ကိဉ္စိ အဇာနန္တော ဘဏိတဗ္ဗံ မညိဿသီ'တိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ **ပစ္စာရောပေတီ** တိ 'တွံ ပိ ခေါသိ'တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပဋိအာရောပေတိ။ **ပဋိကရောဟီ**တိ ဒေသနာကမိနိံ ဒေသေဟိ, ဝုဋ္ဌာနကမိနိတော ဝုဋ္ဌာဟိ တတော သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌိတော အညံ စောဒေဿသီ'တိ ဒီပေတိ။

အညေနာညံ ပဋိစရတီတိ အညေန ကာရဏေန ဝစနေန ဝါ အညံ ကာရဏံ ဝစနံ ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ 'အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ'တိ ဝုတ္တော 'ကော အာပန္နော? ကိံ အာပန္နော? ကထံ အာပန္နော? ကိသ္မိံ အာပန္နော? ကံ ဘဏထ? ကိံ ဘဏထာ'တိ ဝဒတိ။ 'ဧဝရူပံ ကိဉ္စိ တယာ ဒိဋ္ဌ'န္တိ ဝုတ္တေ 'န သုဏာမီ'တိ သောတံ ဝါ ဥပနေတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတီ**တိ 'ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ'တိ ပုဋ္ဌော 'ပာဋလိပုတ္တံ ဂတောမှာ'တိ ဝတွာ ပုန 'တဝ ပာဋလိပုတ္တဂမနံ န ပုစ္ဆာမ'တိ ဝုတ္တေ 'တတော ရာဇဂဟံ ဂတောမှာ'တိ 'ရာဇဂဟံ ဝါ ယာဟိ, ဗြာဟ္မဏဂေဟံ ဝါ; အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ'တိ? 'တတ္ထ မေ သူကရမံသံ လဒ္ဓ'န္တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ကထံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခိပတိ။ **ကောပန္တိ** ကုပိတဘာဝံ။ **ဒောသန္တိ** ဒုဋ္ဌဘာဝံ။ ဥဘယမ္ပေတံ ကောဓဿေဝ နာမံ။ **အပ္ပစ္စယ** န္တိ အသန္တုဋ္ဌာကာရံ; ဒောမနဿဿေတံ နာမံ။ **ဗာဟုကရောတီ**တိ ဒဿေတိ ပကာသေတိ။ **ဗာဟာဝိက္ခေပကံ ဘဏတီ** တိ ဗာဟာ ဝိက္ခိပိတွာ အလဇ္ဇိဝ

စနံ ဝဒတိ။ **ဝိဟေသေတီ**တိ ဝိဟေဌေတိ ဗာဓတိ။ **အနာဒိယိတ္ဝာ**တိ စိတ္တီကာရေန အဂ္ဂဟေတွာ အဝဇာနိတွာ; အနာဒ ရော ဟုတွာတိ အတ္ထော။

အတိဗာဠ္ဟန္တိ အတိဒဠ္ဟံ အတိပ္ပမာဏံ။ **မယိ ဗ္ယာဝဋာ** တိ မယိ ဗျာပာရံ အာပန္နာ။ **ဟီနာယာဝတ္တိတွာ** တိ ဟီနဿ ဂိဟိဘာဝဿ အတ္ထာယ အာဝတ္တိတွာ; ဂိဟီ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **အတ္တမနာ ဟောထာ**တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ ဟောထ, ‘မယာ လဘိတဗ္ဗံ လဘထ, မယာ ဝသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဝသထ, ဖာသုဝိဟာရော ဝော မယာ ကတော’တိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။

၉၅၈. အသညီတိ ပဝတ္တော ဝါဒော အသညီဝါဒော; သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **အသညီဝါဒါ။ ရူပီ အတ္တာ** တိအာဒီသု လာဘိနော ကသိဏရူပံ **အတ္တာ** တိ ဂဟေတွာ **ရူပီ**တိ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; အလာဘိနော တက္ကမတ္တေနေဝ , အာဇီဝကာနံ ဝိယ။ လာဘိနောယေဝ စ ပန အရူပသမာပတ္တိနိမိတ္တံ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ **အရူပီ**တိ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; အလာဘိနော တက္ကမတ္တေနေဝ, နိဂဏ္ဌာနံ ဝိယ။ အသညီဘာဝေ ပနေတ္ထ ကေဝလံ ကာရဏံ န ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဟိ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ယံ ဝါ တံ ဝါ ဂဏှာတိ။ **ရူပီ စ အရူပီ စာ**တိ ရူပါရူပမိဿကကပ္ပဟဝသေန ဝုတ္တံ။ အယံ ဒိဋ္ဌိ ရူပါဝစရာရူပါဝစရသမာပတ္တိလာဘိနောပိ တက္ကိကဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **နေဝ ရူပီ နာရူပီ**တိ ပန ကေဝလံ တက္ကိကဒိဋ္ဌိယေဝ။ **အန္တဝါ** တိ ပရိတ္တကသိဏံ အတ္တာတိ ဂဏှန္တဿ ဒိဋ္ဌိ။ **အနန္တဝါ** တိ အပ္ပမာဏကသိဏံ။ **အန္တဝါ စ အနန္တဝါ စာ**တိ ဥဒ္ဓမဓော သပရိယန္တံ တိရိယံ အပရိယန္တံ ကသိဏံ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ **နေဝန္တဝါ နာနန္တဝါ** တိ တက္ကိကဒိဋ္ဌိယေဝ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အဋ္ဌကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၉.) နဝကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၀. နဝကနိဒ္ဒေသေ **နဝ အာဃာတဝတ္ထူနီ** တိ သတ္တေသု ဥပ္ပတ္တိဝသေနေဝ ကထိတာနိ။ ပုရိသာနံ မလာနီတိ **ပုရိသမလာနိ။ နဝဝိဓာ**တိ နဝကောဋ္ဌာသာ နဝပ္ပဘေဒါ ဝါ။

၉၆၃. **တဏှံ ပဋိစ္စာ** တိ တဏှံ နိဿာယ။ **ပရိယေသနာ**တိ ရူပါဒိအာရမ္မဏပရိယေသနာ။ သာ ဟိ တဏှာယ သတိ ဟောတိ။ **လာဘော**တိ ရူပါဒိအာရမ္မဏပဋိလာဘော။ သော ဟိ ပရိယေသနာယ သတိ ဟောတိ။ **ဝိနိစ္ဆယော** ပန ဉာဏတဏှာဒိဋ္ဌိဝိတက္ကဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ “သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ, သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျာ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၂၃) အယံ **ဉာဏဝိနိစ္ဆယော** ။ “ဝိနိစ္ဆယောတိ ဒွေ ဝိနိစ္ဆယာ – တဏှာဝိနိစ္ဆယော စ ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော စာ”တိ (မဟာနိ. ၁၀၂) ဧဝံ အာဂတာနိ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ **တဏှာဝိနိစ္ဆယော** ။ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော **ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော** ။ “ဆန္ဒော ခော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဝိတက္ကနိဒါနော”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅၈) ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဣဓ ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တော ဝိတက္ကောယေဝ အာဂတော။ လာဘံ လဘိတွာ ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ သုန္ဒရာသုန္ဒရဉ္စ ဝိတက္ကေနေဝ ဝိနိစ္ဆိနာတိ – ‘ဧတ္တကံ မေ ရူပါရမ္မဏတ္ထာယ ဘဝိဿတိ , ဧတ္တကံ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏတ္ထာယ , ဧတ္တကံ မယှံ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ ပရဿ, ဧတ္တကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ, ဧတ္တကံ နိဒဟိဿာမီ’တိ။ တေန ဝုတ္တံ “လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော”တိ။

ဆန္ဒရာဂေတိ ဧဝံ အကုသလဝိတက္ကေန ဝိတက္ကိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဒုဗ္ဗလရာဂေ စ ဗလဝရာဂေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣဒဉှိ ဣဓ **ဆန္ဒော** တိ ဒုဗ္ဗလရာဂဿာဓိဝစနံ ။ **အဇ္ဈောသာန** န္တိ အဟံ မမန္တိ ဗလဝသန္နိဋ္ဌာနံ။ **ပရိဂ္ဂဟော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပရိဂ္ဂဟကရဏံ။ **မစ္ဆရိယ**န္တိ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝဿ အသဟနတာ။ တေနေဝဿ ပောရာဏာ ဧဝံ ဝစနတ္ထံ ဝဒန္တိ – “ဣဒံ အစ္ဆရိယံ မယှမေဝ ဟောတု, မာ အညဿ အစ္ဆရိယံ ဟောတူတိ ပဝတ္တတ္တာ မစ္ဆရိယန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ။ **အာရက္ခော** တိ ဒွါရပိဒဟနမဉ္ဇူသဂေါပနာဒိဝသေန သုဋ္ဌု ရက္ခဏံ။ အဓိကရောတီတိ အဓိကရဏံ; ကာရဏဿေတံ နာမံ။ **အာရက္ခာဓိကရဏ** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ; အာရက္ခဟေတူတိ အတ္ထော။ ဒဏ္ဍာဒါနာဒီသု ပရနိသေဓနတ္ထံ ဒဏ္ဍဿ အာဒါနံ **ဒဏ္ဍာဒါနံ** ။ ဧကတောဓာရာဒိနော သတ္ထဿ အာဒါနံ **သတ္ထာဒါနံ။ ကလဟော**တိ ကာယကလဟောပိ ဝါစာကလဟောပိ။ ပုရိမော ပုရိမော ဝိရောဓော **ဝိဂ္ဂဟော,** ပစ္ဆိမော ပစ္ဆိမော **ဝိဝါဒေါ။ တုဝံ တုဝ**န္တိ အဂါရဝဝစနံ, တွံ တွန္တိ အတ္ထော။

၉၆၄. **ကူဋ္ဌိတာနီ** တိ ကူဋ္ဌနာနိ စလနာနိ။ **အသ္မိံတိ ကူဋ္ဌိတမေတ** န္တိအာဒီဟိ သဗ္ဗပဒေဟိ မာနော ကထိတော။ အဟန္တိ ပဝတ္တောပိ ဟိ မာနော ကူဋ္ဌိတမေဝ, **အယမဟန္တိ** ပဝတ္တောပိ, **နေဝသညီနာသညီ ဘဝိဿ** န္တိ ပဝတ္တောပိ။ သေသနဝကေဟိပိ မာနော ကထိတော။ မာနော ဟိ ကူဋ္ဌနတော **ကူဋ္ဌိတံ,** မညနတော **မညိတံ,** ဖန္ဒနတော **ဖန္ဒိတံ,** ပပဉ္စနတော **ပပဉ္စိတံ** ။ တေဟိ တေဟိ ကာရဏေဟိ သင္ခတတ္တာ **သင္ခတ** န္တိ စ ဝုစ္စတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

နဝကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

(၁၀.) ဒသကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၆. ဒသကနိဒ္ဒေသေ ကိလေသာ ဧဝ **ကိလေသဝတ္ထူနိ။ အာဃာတဝတ္ထူနိ** ပနေတ္ထ ''အနတ္ထံ မေ အစရီ''တိ အာဒိနံ ဝသေန အဝိကောပေတဗ္ဗေ ခါဏုကဏ္ဋကာဒိမ္ဟိပိ အဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နာဃာတဝသေန သဒ္ဓိံ ဝုတ္တာနိ။

၉၇၀. မိစ္ဆတ္တေသု **မိစ္ဆာဉာဏ** န္တိ ပာပကိရိယာသု ဥပာယစိန္တာဝသေန ပာပံ ကတွာ 'သုကတံ မယာ'တိ ပစ္စဝေက္ခဏာကာရေန ဥပ္ပန္နော မောဟော။ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ** တိ အဝိမုတ္တသ္သေဝ သတော ဝိမုတ္တသညိတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဒသကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

တဏှာဝိစရိတနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၇၃. တဏှာဝိစရိတနိဒ္ဒေသေ **တဏှာဝိစရိတာနီ**တိ တဏှာသမုဒာစာရာ တဏှာပဝတ္တိယော။ **အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပာဒာယာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပာဒာယ။ ဣဒဉ္ဟိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **အသ္မီတိ ဟောတီ** တိ ယဒေတံ အဇ္ဈတ္တံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပာဒာယ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန သမူဟဂ္ဂါဟတော 'အသ္မိ'တိ ဟောတိ, တသ္မိံ သတီတိ အတ္ထော။ **ဣတ္ထသ္မီတိ ဟောတီ** တိအာဒီသု ပန ဧဝံ သမူဟတော 'အဟ'န္တိ ဂဟဏေ သတိ တတော အနုပနိဓာယ စ ဥပနိဓာယ စာတိ ဒွိဓာ ဂဟဏံ ဟောတိ။ တတ္ထ **အနုပနိဓာယာ**တိ အညံ အာကာရံ အနုပဂမ္မ သကဘာဝမေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ 'ဣတ္ထသ္မိ'တိ ဟောတိ; ခတ္တိယာဒီသု 'ဣဒံပကာရော အဟ'န္တိ ဧဝံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ တာဝ အနုပနိဓာယ ဂဟဏံ။ **ဥပနိဓာယ ဂဟဏံ** ပန ဒုဝိဓံ ဟောတိ – သမတော စ အသမတော စ။ တံ ဒဿေတုံ **ဧဝံသ္မီတိ စ အညထာသ္မီ** တိ စ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧဝံသ္မီ** တိ ဣဒံ သမတော ဥပနိဓာယ ဂဟဏံ; ယထာ အယံ ခတ္တိယော, ယထာ အယံ ဗြာဟ္မဏော, ဧဝံ အဟမ္ပီတိ အတ္ထော။ **အညထာသ္မီ** တိ ဣဒံ ပန အသမတော ဂဟဏံ; ယထာယံ ခတ္တိယော, ယထာယံ ဗြာဟ္မဏော, တတော အညထာ အဟံ ဟီနော ဝါ အဓိကော ဝါတိ အတ္ထော။ ဣမာနိ တာဝ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန စတ္တာရိ တဏှာဝိစရိတာနိ။ **ဘဝိဿ** န္တိအာဒီနိ ပန စတ္တာရိ အနာဂတဝသေန ဝုတ္တာနိ။ သေသံ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အသ္မိ** တိ သဿတော အသ္မိ။ **သာတသ္မိ** တိ အသဿတော အသ္မိ။ အသသ္မီတိ သတသ္မီတိ ဝါ ပါဌော။ တတ္ထ အတ္ထီတိ အသံ; နိစ္စဿေတံ အဓိဝစနံ။ သီဒတီတိ သတံ; အနိစ္စဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဣတိ ဣမာနိ ဒွေ သဿတုစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဣတော ပရာနိ **သိယ**န္တိအာဒီနိ စတ္တာရိ သံသယပရိဝိတက္ကဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တာနိ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အပာဟံ သိယ**န္တိအာဒီနိ ပန စတ္တာရိ ''အပိ နာမာဟံ ဘဝေယျ''န္တိ ဧဝံ ပတ္ထနာကပ္ပနဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တာနိ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝမေတေသု –

ဒွေ ဒိဋ္ဌိသီသာ စတ္တာရော၊ သုဒ္ဓသီသာ သီသမူလကာ။
တယော တယောတိ ဧတာနိ၊ အဋ္ဌာရသ ဝိဘာဝယေ။

ဧတေသု ဟိ သဿတုစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တာ ဒွေ **ဒိဋ္ဌိသီသာ** နာမ။ အသ္မီတိ, ဘဝိဿန္တိ, သိယန္တိ, အပာဟံ သိယန္တိ ဧတေ စတ္တာရော **သုဒ္ဓသီသာ** ဧဝ။ ဣတ္ထသ္မီတိ အာဒယော တယော တယောတိ ဒွာဒသ **သီသမူလကာ** နာ

မာတိ။ ဝေမေတေ ဒွေ ဒိဋ္ဌိသီသာ, စတ္တာရော သုဒ္ဓသီသာ, ဒ္ဓတဒသ သီသမူလကာတိ အဋ္ဌာရသ တဏှာဟာဝိစရိတမေ့မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၉၇၄. က္လာအနိ ပဋိဟာဋိယာဝ တေ ဓမ္မေ ဘာဇေတွတ ဒဿေတုံ **ကထဥ္စ အသ္မီတိ ဟောတီ** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနဝကာရီ ကရိတွတ** တိ ရူပဝေဒနာဒီသု ကဉ္စိ ဧကဓမ္မမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွတ, ဧကေကတော အဂ္ဂဟေတွတ, သမူဟတောဝ ဂဟေတွတတိ အတ္ထော။ **အသ္မီတိ ဆန္ဒံ ပဋိလဘတီ** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ နိရဝသေသတော ဂဟေတွတ 'အဟ'န္တိ တဏှံ ပဋိလဘတိ။ **မာနဒိဋ္ဌီသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ကိဥ္စာပိ အယံ တဏှာဟာဝိစရိတနိဒ္ဒေသော, မာနဒိဋ္ဌိယော ပန န ဝိနာ တဏှာဟာယ, တသ္မာ တဒေကဋ္ဌဝသေန က္လာဓ ဝုတ္တာ။ တဏှာဟာသီသေန တ ပပဥ္စတ္တယမ္ပိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တံ ဥဒ္ဒေသာနုရူပေနေဝ နိဒ္ဒိသိတုမ္ပိ မာနဒိဋ္ဌိယော ဂဟိတာ။ တဏှာဟာပပဉ္စံ တ ဒဿေန္တော တေနေဝ သဒ္ဓိံ သေသပပဉ္စေပိ ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ။

တသ္မိံ သတိ က္လာမာနိ ပပဉ္စိတာနီ တိ တသ္မိံ ''အသ္မီတိ ဆန္ဒံ ပဋိလဘတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေ ပပဉ္စတ္တယေ သတိ ပုန က္လာမာနိ ''က္လာတ္ထသ္မီတိ တ''တိအာဒီနိ ပပဉ္စိတာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ခတ္တိယောသ္မီ တိအာဒီသု အဘိသေကသေနာမစ္စာဒိနာ 'ခတ္တိယော အဟံ', မန္တဇ္ဈေန ဟောရောဟိစ္စာဒိနာ 'ဗြာဟ္မဏော အဟံ', ကသိဂေါရက္ခာဒိနာ 'ဝေဿော အဟံ', အသိတဗ္ဗာဘင်္ဂိတာယ 'သုဒ္ဒော အဟံ' , ဂိဟိဗ္ယဉ္ဇနေန 'ဂဟဋ္ဌော အဟ'န္တိ က္လာမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဧဝံ က္လာတ္ထသ္မီတိ ဟောတီ** တိ ဧဝံ ခတ္တိယာဒီသု ခတ္တိယာဒိပ္ပကာရံ အတ္တနိ ဥပ္ပာဒယိတွတ 'က္လာတ္ထံပကာရော အဟ'န္တိ ဟောတိ။

ယထာ သော ခတ္တိယော တိအာဒီသု 'ယထာ သော အဘိသေကသေနာမစ္စာဒိနာ ခတ္တိယော, တထာ 'အဟမ္ပိ ခတ္တိယော'တိ က္လာမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယနယေ 'ယထာ သော အဘိသေကသေနာမစ္စာဒိနာ ခတ္တိယော, နာဟံ တထာ ခတ္တိယော; အဟံ ပန တတော ဟီနော တ သေဋ္ဌော တ'တိ က္လာမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘဝိဿ** န္တိအာဒိနိဒ္ဒေသာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၉၇၅. ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပာဒာယ တဏှာဟာဝိစရိတာနိ ဘာဇေတွတ က္လာအနိ ဗာဟိရဿ ဥပာဒာယ တဏှာဟာဝိစရိတာနိ ဘာဇေတုံ **တတ္ထ ကတမာနီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗာဟိရဿ ဥပာဒာယာ** တိ ဗာဟိရံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပာဒာယ။ က္လာဒမ္ပိ ဟိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **က္လာမိနာ**တိ က္လာမိနာ ရူပေန တ။ပေ။ ဝိညာဏေန တ။ အဝသေသံ ပန ဥဒ္ဒေသတရေ တာဝ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၇၆. နိဒ္ဒေသတရေ ပန **အဝကာရီ ကရိတွတ**တိ ဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွတ။ **က္လာမိနာ အသ္မီတိ ဆန္ဒံ ပဋိလဘတီ** တိအာဒီသု က္လာမိနာ ရူပေန တ။ပေ။ ဝိညာဏေန တတိ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဧကဒေသတော ဂဟေတွတ က္လာမိနာ 'အဟ'န္တိ ဆန္ဒာဒီနိ ပဋိလဘတီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

က္လာမိနာ ခတ္တိယောသ္မီ တိအာဒီသု 'က္လာမိနာ ဆတ္တေန တ ခဂ္ဂေန တ အဘိသေကသေနာမစ္စာဒိနာ တ ခတ္တိယော အဟ'န္တိ ဧဝံ ပုရိမနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **က္လာမိနာ**တိ ပဒမတ္တမေဝ ဟေတ္ထ ဝိသေသော။

ယထာ သော ခတ္တိယော တိအာဒီသုပိ **က္လာမိနာ**တိ ဝုတ္တပဒမေဝ ဝိသေသော။ တသ္မာ တဿ ဝသေန ယထာ ခတ္တိယော, ဧဝံ အဟမ္ပိ က္လာမိနာ ခဂ္ဂေန တ ဆတ္တေန တ အဘိသေကသေနာမစ္စာဒိနာ တ ခတ္တိယောတိ ဧဝံ ယောဇေတွတ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **က္လာမိနာ နိစ္စောသ္မီ** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အနဝကာရီ ကတွတ ရူပာဒီသု ဧကမေဝ ဓမ္မံ 'အဟ'န္တိ ဂဟေတွတ 'က္လာမိနာ ခဂ္ဂေန တ ဆတ္တေန တ အဟံ နိစ္စော ဓုဝော'တိ မညတိ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

က္လာတိ ဧဝရူပာနိ အတီတာနိ ဆတ္တိံသာ တိ ဧကေကဿ ပုဂ္ဂလဿ အတီတေ ဆတ္တိံသ။ **အနာဂတာနိ ဆတ္တိံသာ**တိ ဧကေကဿေဝ အနာဂတေ ဆတ္တိံသ။ **ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ဆတ္တိံသာ** တိ ဧကေကဿ တ ပုဂ္ဂလဿ ယထာလာဘဝသေန ဗဟုန္နံ တ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆတ္တိံသ။ သဗ္ဗသတ္တာနံ ပန ဧကံသေနေဝ အတီတေ ဆတ္တိံသ, အနာဂတေ ဆ

တ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆတ္တိံသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အနန္တာ ဟိ အသဒိသတဏှာဟာမာနဒိဋ္ဌိဘေဒါ သတ္တာ။ **အဋ္ဌတဏှာဟာဝိစရိတသတံ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ပန အဋ္ဌသတသင်္ခါတံ တဏှာဟာဝိစရိတံ ဟောတီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တဏှာဟာဝိစရိတနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ။

ဒိဋ္ဌိဂတနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၇၇. ဒိဋ္ဌိဂတနိဒ္ဒေသေ **ဗ္ရဟ္မဇာလေ ဝေယျာကရဏေ** တိ ဗ္ရဟ္မဇာလနာမကေ ဝေယျာကရဏေ, ဒီဃနိကာယဿ ပဌမသုတ္တန္တေ။ **ဝုတ္တာနိ ဘဂဝတာ** တိ သတ္ထာရာ သယံ အာဟစ္စ ဘာသိတာနိ။ **စတ္တာရော သဿတဝါဒါ**တိအာဒီသု "သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ... သဿတဝါဒါ သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၂၈-၃၀) ဗ္ရဟ္မဇာလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဘေဒေါ စ အတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂော

၁. သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကတရဝဏ္ဏနာ

၉၇၈. ဣတအနိ တဒနန္တရေ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ ဟင်္ဂပရိစ္ဆေဒေ တာဝ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – တွေ့ ဟိ အာဒိတော ခန္ဓာဒီနံ ဒွတဒသန္နံ ကောဋ္ဌာသာနံ ဝသေန သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကတရော နာမ ဝုတ္တော။ ဒုတိယော တေသံယေဝ ဓမ္မာနံ ကာမဓာတုအာဒီသု ဥပ္ပတ္တာနုပ္ပတ္တိဒဿနတရော နာမ။ တတိယော တတ္ထေဝ ပရိယာပန္နာပရိယာပန္နဒဿနတရော နာမ။ စတုတ္ထော တီသု ဘူမီသု ဥပ္ပတ္တိက္ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနဓမ္မဒဿနတရော နာမ။ ပဉ္စမော တေသံ ဓမ္မာနံ ဘူမန္တရဝသေန ဒဿနတရော နာမ။ ဆဋ္ဌော ဂတီသု ဥပ္ပာဒကကမ္မအာယုပ္ပမာဏဒဿနတရော နာမ။ သတ္တမော အဘိညေယျာဒိတရော နာမ။ အဋ္ဌမော သာရမ္မဏာနာရမ္မဏတရော နာမ။ နဝမော တေသံ ခန္ဓာဒိဓမ္မာနံ ဒိဋ္ဌသုတာဒိဝသေန သင်္ဂဟေတ္ဝာ ဒဿနတရော နာမ။ ဒသမော ကုသလတ္တိကာဒိဝသေန သင်္ဂဟေတ္ဝာ ဒဿနတရော နာမ။

၉၇၉. ဇဝံ ဒသဟိ တရေဟိ ပရိစ္ဆိန္နာယ ဟင်္ဂယာ ပဌမေ တာဝ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကတရေ ''အဝီစိတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂံ ဧတ္ထန္တရေ ကတိ ခန္ဓာ''တိ ပုစ္ဆိတေ ''ဧကောတိ တ။ပေ။ စတ္တာရောတိ တ ဆာတိ တ အဝတ္ဝာ ပဉ္စာတိ ဝတ္တုံ သမတ္ထော အညော နတ္ထီ''တိ အတ္တနော ဉာဏဗလံ ဒီပေန္တော **ပဉ္စက္ခန္ဓာ** တိ ပုစ္ဆာနုရူပံ ဝိဿဇ္ဇနံ အာဟ။ ယထာပုစ္ဆိ ဝိဿဇ္ဇနညှိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓာကရဏံ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ **ဒွတဒသာယတနာနီ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ရူပက္ခန္ဓာဒီနံ** ပဘေဒေ ခန္ဓဝိဘင်္ဂါဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂. ဥပ္ပတ္တာနုပ္ပတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

၉၉၁. ဒုတိယတရေ ယေ ဓမ္မာ ကာမဘဝေ ကာမဓာတုသမ္ဘူတာနဉ္စ သတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ – ကာမဓာတုယံ ပရိယာပန္နာ တ အပရိယာပန္နာ တ – တေ သဗ္ဗေ သင်္ဂဟေတ္ဝာ **ကာမဓာတုယာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ရူပဓာတုအာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မာ ပန ရူပဓာတုပရိယာပန္နာနံ သတ္တာနံ ဃာနာယတနာဒီနံ အဘာဝေန ဂန္ဓာယတနာဒီနိ အာယတနာဒိကိစ္စံ န ကရောန္တိ, တသ္မာ **ရူပဓာတုယာ ဆ အာယတနာနိ, နဝ ဓာတုယော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ ။ ယသ္မာ စ ဩကာသဝသေန တ သတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန တ အပရိယာပန္နဓာတု နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အပရိယာပန္နဓာတုယာတိ အဝတ္ဝာ ယံ ယံ အပရိယာပန္နံ တံ တဒေဝ ဒဿေတုံ **အပရိယာပန္နေ ကတိ ခန္ဓာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၃. ပရိယာပန္နာပရိယာပန္နတရဝဏ္ဏနာ

၉၉၉. တတိယတရေ **ကာမဓာတုပရိယာပန္နာ** တိ ကာမဓာတုဘဇနဋ္ဌေန ပရိယာပန္နာ; တံနိဿိတာ တဒန္တောဂဓာ ကာမဓာတုတ္တေဝဝ သင်္ခံ ဂတာတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပရိယာပန္နာ** တိ ဘဝဝသေန ဩကာသဝသေန စ ပရိစ္ဆိန္နာ။ **အပရိယာပန္နာ** တိ တထာ အပရိစ္ဆိန္နာ။

၄. ဓမ္မဒဿနတရဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၇. စတုတ္ထတရေ **ဧကောဒသာယတနာနီ**တိ သဒ္ဒါယတနဝဇ္ဇာနိ။ တညှိ ဧကန္တေန ပဋိသန္ဓိယံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတ္တကေ ''ဒေဝါနံ အသုရာန''န္တိ ဂတိဝသေန အဝတ္ဝာ အဝိသေသေန **ဂဗ္ဘသေယျကာန** န္တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယတ္ထ ယတ္ထ ဂဗ္ဘသေယျကာ သမ္ဘဝန္တိ တတ္ထ တတ္ထ တေသံ သတ္တာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တထာ ဓာတုယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ပဉ္စမတရေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ တံ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။

၆. ဥပ္ပာဒကကမ္မအာယုပ္ပမာဏတရဝဏ္ဏနာ

(၁.) ဥပ္ပာဒကကမ္မံ

၁၀၂၁. ဆင္ဂတရေ ပဥ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ နာနပ္ပကာရေဟိ တ ႀကိဳဠိသေဟိ ဒိဗ္ဗန္တီတိ **ဒေဝါ**။ **သမ္မုတိဒေဝါ**တိ 'ဒေဝေ, ဒေဝီ'တိ ဧဝံ လောကသမ္မုတိယာ ဒေဝါ။ **ဥပပတ္တိဒေဝါ**တိ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဥပပတ္တိယာ ဒေဝါ။ **ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ**တိ သဗ္ဗေသံ ဒေဝါနံ ပူဇာရဟာ သဗ္ဗကိလေသဝိသုဒ္ဓိယာ ဒေဝါ။ **ရာဇာနော**တိ မုဒ္ဓာဘိသိတ္တခတ္တိယာ။ **ဒေဝိယော**တိ တေသံ မဟေသိယော။ **ကုမာရာ**တိ အဘိသိတ္တရာဇူနံ အဘိသိတ္တဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဥပ္ပန္နကုမာရာ။

ဥပေါသထကမ္မံ ကတ္ဝာတိ စာတုဒ္ဒသာဒီသု အဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသိတ္ဝာ။ ႀကာနိ ယသ္မာ ပရိတ္တအာနာဒိပုညကမ္မံ မနုဿသောဘဂ္ဂတာယ ပစ္စယော, မတ္တသော ကတံ မနုဿသောဘဂ္ဂတာယ အဓိမတ္တံ, အဓိမတ္တဘာဝေပိ နာနပ္ပကာရဘေဒတော နာနပ္ပကာရဿ ခတ္တိယမဟာသာလာဒိဘာဝဿ ပစ္စယော, တသ္မာ တသ္ဝ ဝသေန ဥပပတ္တိဘေဒံ ဒဿေန္တော **အပ္ပေကစ္စေ ဂဟပတိမဟာသာလာန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ မဟာသာရော ဧတေသန္တိ မဟာသာရာ; ရ-ကာရဿ ပန လ-ကာရံ ကတ္ဝာ မဟာသာလာတိ ဝုတ္တံ။ ဂဟပတိယော ဝ မဟာသာလာ, ဂဟပတီသု ဝာ မဟာသာလာတိ **ဂဟပတိမဟာသာလာ**။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ယဿ ဂေဟေ ပစ္ဆိမန္တေန စတ္တာလီသကောဋိဓနံ နိဓာနဂတံ ဟောတိ, ကဟာပဏာနဥ္စ ပဥ္စ အမ္ဗဏာနိ ဒိဝသဝဠဥ္ဇော နိက္ခမတိ – အယံ **ဂဟပတိမဟာသာလော** နာမ။ ယဿ ပန ဂေဟေ ပစ္ဆိမန္တေန အသီတိကောဋိဓနံ နိဓာနဂတံ ဟောတိ, ကဟာပဏာနဥ္စ ဒသအမ္ဗဏာနိ ဒိဝသဝဠဥ္ဇော နိက္ခမတိ – အယံ **ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော** နာမ။ ယဿ ပန ဂေဟေ ပစ္ဆိမန္တေန ကောဋိသတဓနံ နိဓာနဂတံ ဟောတိ, ကဟာပဏာနဥ္စ ဝီသတိ အမ္ဗဏာနိ ဒိဝသဝဠဥ္ဇော နိက္ခမတိ – အယံ **ခတ္တိယမဟာသာလော** နာမ။

သဟဗျတန္တိ သဟဘာဝံ; သဘာဂ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **စာတုမဟာရာဇိကာန**န္တိအာဒီသု စာတုမဟာရာဇိကာ နာမ သိနေရုပဗ္ဗတဿ ဝေမဇ္ဈေ ဟောန္တိ။ တေသု ပဗ္ဗတဌကာပိ အတ္ထိ, အာကာသဌာပိ; တေသံ ပရမ္ပရာ စက္ကဝာဠပဗ္ဗတံ ပတ္တာ။ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ, မနောပဒေါသိကာ, သီတဝလာဟကာ, ဥဏှဝလာဟကာ, စန္ဒိမာ ဒေဝပုတ္တော, သူရိယော ဒေဝပုတ္တောတိ ဧတေ သဗ္ဗေပိ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကဌကာ ဧဝ။

တေတ္တိံသ ဇနာ တတ္ထ ဥပပန္နာတိ **တာဝတိံသာ**။ အပိစ တာဝတိံသာတိ တေသံ ဒေဝါနံ နာမမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ တေပိ အတ္ထိ ပဗ္ဗတဌကာ, အတ္ထိ အာကာသဌကာ။ တေသံ ပရမ္ပရာ စက္ကဝာဠပဗ္ဗတံ ပတ္တာ။ တထာ ယာမာဒီနံ။ ဧကေဒေဝလောကေပိ ဟိ ဒေဝါနံ ပရမ္ပရာ စက္ကဝာဠပဗ္ဗတံ အပ္ပတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ တတ္ထ ဒိဗ္ဗံ သုခံ ယာတာ ပယာတာ သမ္ပတ္တာတိ **ယာမာ**။ တုဋ္ဌာ ပဟဋ္ဌာတိ **တုသိတာ**။ ပကတိပဋိယတ္တာရမ္မဏတော အတိရေကေန ရမိတုကာမကာလေ ယထာရုစိတေ ဘောဂေ နိမ္မိနိတ္ဝာ ရမန္တီတိ **နိမ္မာနရတီ**။ စိတ္တာစာရံ ဉတ္ဝာ ပရေဟိ နိမ္မိတေသု ဘောဂေသု ဝသံ ဝတ္တေန္တီတိ **ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ**။

(၂.) အာယုပ္ပမာဏံ

၁၀၂၂. အပ္ပံ ဝါ ဘိယျောတိ ဒုတိယံ ဝဿသတံ အပ္ပတ္ဝာ ဝီသာယ ဝါ တိံသာယ ဝါ စတ္တာလီသာယ ဝါ ပညာသာယ ဝါ သဋ္ဌိယာ ဝါ ဝဿေဟိ အဓိကမ္ပိ ဝဿသတန္တိ အတ္ထော။ သဗ္ဗမ္ပိ ဟေတံ ဒုတိယံ ဝဿသတံ အပ္ပတ္တတ္တာ အပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။

၁၀၂၄. ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒီသု မဟာဗြဟ္မာနံ ပါရိသဇ္ဇာ ပရိစာရိကာတိ **ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ**။ တေသံ ပုရောဟိတဘာဝေ ဌိတာတိ **ဗြဟ္မပုရောဟိတာ**။ ဝဏ္ဏဝန္တတာယ စေဝ ဒီဃာယုကတာယ စ မဟန္တော ဗြဟ္မာတိ မဟာဗြဟ္မာ, တေသံ **မဟာဗြဟ္မာနံ**။ ႀကာမေ တယောပိ ဇနာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ဧကတလေ ဝသန္တိ; အာယုအန္တရံ ပန နေသံ နာနာ။

၁၀၂၅. ပရိတ္တာ အာဘာ ဧတေသန္တိ **ပရိတ္တာဘာ**။ အပ္ပမာဏာ အာဘာ ဧတေသန္တိ **အပ္ပမာဏာဘာ**။ ဒဏ္ဍဒီပိကာယ အစ္စိ ဝိယ ဧတေသံ သရီရတော အာဘာ ဆိဇ္ဇိတ္ဝာ ဆိဇ္ဇိတ္ဝာ ပတန္တီ ဝိယ သရတိ ဝိသရတီတိ **အာဘဿရာ**။ ႀကာမေပိ တယော ဇနာ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိယံ ဧကတလေ ဝသန္တိ; အာယုအန္တရံ ပန နေသံ နာနာ။

၁၀၂၆. ပရိတ္တာ သုဘာ ဧတေသန္တိ **ပရိတ္တသုဘာ**။ အပ္ပမာဏာ သုဘာ ဧတေသန္တိ **အပ္ပမာဏသုဘာ**။ သုဘေန ဩကိဏ္ဏာ ဝိကိဏ္ဏာ, သုဘေန သရီရပ္ပဘာဝဏ္ဏေန ဧကဃနာ, သုဝဏ္ဏမဉ္ဇူသာယ ဌပိတသမ္ပဇ္ဇလိတကဉ္စနပိဏ္ဍသဿိရိကာတိ **သုဘကိဏှာ**။ ဣမေပိ တယော ဇနာ တတိယဇ္ဈာနဘူမိယံ ဧကတလေ ဝသန္တိ; အာယုအန္တရံ ပန နေသံ နာနာ။

၁၀၂၇. **အာရမ္မဏနာနတ္တတာ**တိ အာရမ္မဏဿ နာနတ္တဘာဝေါ။ **မနသိကာရနာနတ္တတာဒီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ဧကဿ ပထဝီကသိဏံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ပေ.။ ဧကဿ ဩဒါတကသိဏန္တိ ဣဒံ အာရမ္မဏနာနတ္တံ။ ဧကော ပထဝီကသိဏံ မနသိ ကရောတိ။ပေ.။ ဧကော ဩဒါတကသိဏန္တိ ဣဒံ မနသိကာရနာနတ္တံ။ ဧကဿ ပထဝီကသိဏေ ဆန္ဒော ဟောတိ။ပေ.။ ဧကဿ ဩဒါတကသိဏေတိ ဣဒံ **ဆန္ဒနာနတ္တံ**။ ဧကော ပထဝီကသိဏေ ပတ္ထနံ ကရောတိ။ပေ.။ ဧကော ဩဒါတကသိဏေတိ ဣဒံ **ပဏိဓိနာနတ္တံ**။ ဧကော ပထဝီကသိဏဝသေန အဓိမုစ္စတိ။ပေ.။ ဧကော ဩဒါတကသိဏဝသေနာတိ ဣဒံ **အဓိမောက္ခနာနတ္တံ**။ ဧကော ပထဝီကသိဏဝသေန စိတ္တံ အဘိနီဟရတိ။ပေ.။ ဧကော ဩဒါတကသိဏဝသေနာတိ ဣဒံ **အဘိနီဟာရနာနတ္တံ**။ ဧကဿ ပထဝီကသိဏပရိစ္ဆေဒကပညာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧကဿ ဩဒါတကသိဏပရိစ္ဆေဒကပညာတိ ဣဒံ **ပညာနာနတ္တံ**။ တတ္ထ အာရမ္မဏမနသိကာရာ ပုဗ္ဗဘာဂေန ကထိတာ။ ဆန္ဒပဏိဓိအဓိမောက္ခာဘိနီဟာရာ အပ္ပနာယပိ ဝတ္တန္တိ ဥပစာရေပိ။ ပညာ ပန လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။

အသညသတ္တာနန္တိ သညာဝိရဟိတာနံ သတ္တာနံ။ ဧကစ္စေ ဟိ တိတ္ထာယတနေ ပဗ္ဗဇိတွာ 'စိတ္တံ နိဿာယ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနာနိ နာမ ဟောန္တီ'တိ စိတ္တေ ဒေါသံ ဒိသွာ 'အစိတ္တကဘာဝေါ နာမ သောဘနော, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနမေတ'န္တိ သညာဝိရာဂံ ဇနေတွာ တတ္ထုပဂံ ပဉ္စမံ သမာပတ္တိံ ဘာဝေတွာ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ တေသံ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဧကော ရူပက္ခန္ဓောယေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဌတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဌိတကော ဧဝ ဟောတိ, နိသီဒိတွာ နိဗ္ဗတ္တော နိသိန္နကောဝ နိပဇ္ဇိတွာ နိဗ္ဗတ္တော နိပန္နောဝ။ စိတ္တကမ္မရူပကသဒိသာ ဟုတွာ ပဉ္စ ကပ္ပသတာနိ တိဋ္ဌန္တိ။ တေသံ ပရိယောသာနေ သော ရူပကာယော အန္တရဓာယတိ, ကာမာဝစရသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; တေန ဣဓ သညုပ္ပာဒေန တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စုတာတိ ပညာယန္တိ။

ဝိပုလာ ဖလာ ဧတေသန္တိ **ဝေဟပ္ဖလာ**။ အတ္တနော သမ္ပတ္တိယာ န ဟာယန္တိ န ဝိဟာယန္တီတိ **အဝိဟာ**။ န ကဉ္စိ သတ္တံ တပ္ပန္တီတိ **အတပ္ပာ**။ သုန္ဒရာ ဒဿနာ အဘိရူပါ ပါသာဒိကာတိ **သုဒဿာ**။ သုဋ္ဌု ပဿန္တိ, သုန္ဒရမေတေသံ ဒဿနန္တိ **သုဒဿီ**။ သဗ္ဗေဟိ ဧဝ ဂုဏေဟိ စ ဘဝသမ္ပတ္တိယာ စ ဇေဋ္ဌာ, နတ္ထေတ္ထ ကနိဋ္ဌာတိ **အကနိဋ္ဌာ**။

၁၀၂၈. အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပဂတာတိ **အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ**။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဆ ကာမာဝစရာ, နဝ ဗြဟ္မလောကာ, ပဉ္စ သုဒ္ဓါဝါသာ, စတ္တာရော အရူပါ အသညသတ္တဝေဟပ္ဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ဆဗ္ဗီသတိ ဒေဝလောကာ; မနုဿလောကေန သဒ္ဓိံ သတ္တဝီသတိ။

တတ္ထ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန မနုဿာနံ ဒေဝတာနဉ္စ အာယုံ ပရိစ္ဆိန္ဒမာနေန စတူသု အပါယေသု ဘုမ္မဒေဝေသု စ အာယု ပရိစ္ဆိန္နံ တံ ကသ္မာတိ? နိရယေ တာဝ ကမ္မမေဝ ပမာဏံ။ ယာဝ ကမ္မံ န ခီယတိ, န တာဝ စဝန္တိ။ တထာ သေသအပါယေသု။ ဘုမ္မဒေဝတာနမ္ပိ ကမ္မမေဝ ပမာဏံ။ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ ဟိ ကေစိ သတ္တာဟမတ္တံ တိဋ္ဌန္တိ, ကေစိ အဍ္ဎမာသံ, ကေစိ မာသံ, ကပ္ပံ တိဋ္ဌမာနာပိ အတ္ထိယေဝ။

တတ္ထ မနုဿေသု ဂိဟိဘာဝေ ဌိတာယေဝ သောတာပန္နာပိ ဟောန္တိ, သကဒါဂါမိဖလမ္ပိ အနာဂါမိဖလမ္ပိ အရဟတ္တဖလမ္ပိ ပါပုဏန္တိ။ တေသု သောတာပန္နာဒယော ယာဝဇီဝံ တိဋ္ဌန္တိ။ ခီဏာသဝါ ပန ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ ဝါ ပဗ္ဗဇန္တိ ဝါ။ ကသ္မာ? အရဟတ္တံ နာမ သေဋ္ဌဂုဏော, ဂိဟိလိင်္ဂံ ဟီနံ, တံ ဟီနတာယ ဥတ္တမံ ဂုဏံ ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တေ ပရိနိဗ္ဗာတုကာမာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဝါ ဟောန္တိ။

ဘုမ္မဒေဝတာ ပန အရဟတ္တံ ပတွာပိ ယာဝဇီဝံ တိဋ္ဌန္တိ။ ဆသု ကာမာဝစရဒေဝေသု သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော ယာဝဇီဝံ တိဋ္ဌန္တိ; အနာဂါမိနာ ရူပဘဝံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ခီဏာသဝေန ပရိနိဗ္ဗာတုံ။ ကသ္မာ ? နိလီယနောကာသဿ အ

ဘာတ။ ရူပာဝစရာရူပာဝစရေသု သဗ္ဗေပိ ယာဝဇီဝံ တိဋ္ဌန္တိ။ တတ္ထ ရူပာဝစရေ နိဗ္ဗတ္တာ သောတာပန္နသကဒာဂါမိ
နော န ပုန ကာမဂတိံ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဧတေ ဟိ ဈာနအနာဂါမိနော နာမ။

အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီနံ ပန ကိံ နိယမေတိ? ပဂုဏဇ္ဈာနံ။ ယဒေဝသ္သ ပဂုဏံ ဟောတိ, တေန ဥပပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေ
သု ပန ပဂုဏေသု ကိံ နိယမေတိ? ပတ္ထနာ။ ယတ္ထ ဥပပတ္တိံ ပတ္ထေတိ တတ္ထေဝ ဥပပဇ္ဇတိ။ ပတ္ထနာယ အသတိ
ကိံ နိယမေတိ? မရဏသမယေ သမာပန္နာ သမာပတ္တိ။ မရဏသမယေ သမာပန္နာ နတ္ထိ, ကိံ နိယမေတိ? နေဝသညာနာ
သညာယတနသမာပတ္တိ။ ဧကံသေန ဟိ သော နေဝသညာနာသညာယတနေ ဥပပဇ္ဇတိ။ နဝသု ဗ္ရဟ္မလောကေသု နိဗ္ဗ
တ္တအရိယသာဝကာနံ တတ္ထူပပတ္တိပိ ဟောတိ ဥပရူပပတ္တိပိ န ဟေဋ္ဌူပပတ္တိ။ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပန တတ္ထူပပတ္တိပိ
ဟောတိ ဥပရူပပတ္တိပိ ဟေဋ္ဌူပပတ္တိပိ။ ပဉ္စသု သုဒ္ဓါဝါသေသု စတူသု စ အရူပေသု အရိယသာဝကာနံ တတ္ထူပပတ္
တိပိ ဟောတိ ဥပရူပပတ္တိပိ။ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တော အနာဂါမီ နဝ ဗ္ရဟ္မလောကေ သောဓေတွာ မတ္ထကေ
ဌိတော ပရိနိဗ္ဗာတိ။ ဝေဟပ္ဖလာ, အကနိဋ္ဌာ, နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ ဣမေ တယော ဒေဝလောကာ **သေဋ္ဌဘ
ဝ** နာမ။ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု နိဗ္ဗတ္တအနာဂါမိနော နေဝ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆန္တိ, န အဓော, တတ္ထ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာ
ယန္တီတိ။ ဣဒမေတ္ထ ပကိဏ္ဏကံ။

၇. အဘိညေယျာဒိတရဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၀. သတ္တမတရေ သလက္ခဏပရိဂ္ဂဟိကာယ အဘိညာယ ဝသေန **အဘိညေယျတာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဉာတတီရ
ဏပဟာနပရိညာနံ ဝသေန **ပရိညေယျတာ**။ သာ စ **ရူပက္ခန္ဓော အဘိညေယျော ပရိညေယျော န ပဟာတဗ္ဗော** တိ
အာဒီသု ဉာတတီရဏပရိညာဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သမုဒယသစ္စံ အဘိညေယျံ ပရိညေယျံ ပဟာတဗ္ဗ** န္တိအာဒီသု
ပဟာနပရိညာဝသေန။

အဋ္ဌမတရေ ရူပာဒိအာရမ္မဏာနံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဝသေန သာရမ္မဏာနာရမ္မဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နဝမတရော ဥ
တ္တာနတ္ထောယေဝ။ ဒသမတရေပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ တံ သဗ္ဗံ တတ္ထ တတ္ထ ပဉှာပုစ္ဆကတရေ ဝုတ္တမေဝ
တိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ

ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ –

အဘိဓမ္မံ ဒေသေန္တော၊ ဓမ္မဂရု ဓမ္မကရဝယုတ္တာနံ။
ဒေဝါနံ ဒေဝပုရေ၊ ဒေဝဂဏသဟာယ္သပရိဝါရော။

ဒုတိယံ အဒုတိယပုရိသော၊ ယံ အာဟ **ဝိဘင်္ဂပကရဏံ** နာထော။
အဋ္ဌာရသဟိ ဝိဘင်္ဂေဟိ၊ မဏ္ဍိတမဏ္ဍပေယျဂုဏော။

အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ တသ္သာဟံ ယာစိတော ဌိတဂုဏေန။
ယတိနာ အဒန္ဓဂတိနာ၊ သုဗုဒ္ဓိနာ ဗုဒ္ဓဃောသေန။

ယံ အာရဘိံ ရစယိတုံ၊ အဋ္ဌကထံ သုနိပုဏေသု အတ္ထေသု။
သမ္မောဟဝိနောဒနတော၊ သမ္မောဟဝိနောဒနိံ နာမ။

ပောရာဏဋ္ဌကထာနံ၊ သာရံ အာဒာယ သာ အယံ နိဋ္ဌံ။

ပတ္တာ အနန္တရာယေန၊ ဟင္ဒိယာ ဘာဏာတရေဟိ။

စတ္တာလီသာယ ယထာ၊ ဧကေန စ ဝေမေဝ သဗ္ဗေပိ။
နိဋ္ဌံ ဝဇန္တု ဝိမလာ၊ မနောရထာ သဗ္ဗသတ္တာနံ။

သဒ္ဓမ္မဿ ဌိတတ္ထံ၊ ယဋ္ဌ ကမ္မံ ရစယတာ မယာ ပုညံ။
ပတ္တံ တေန သမတ္တံ၊ ဟာပုဏာတု သဒေဝကော လောကော။

သုစိရံ တိဋ္ဌတု ဓမ္မော၊ ဓမ္မာဘိရတော သဒာ ဘဝတု လောကော။
နိစ္စံ ခေမသုဘိက္ခာဒိ-သမ္ပဒာ ဇနပဒာ ဟောန္တူတိ။

ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝီရိယပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒတဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောကဟဏသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန မဟာဝေယျာကရဏေန ကရဏသမ္ပတ္တိဇနိတသုခဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒာရဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန ယုတ္တမုတ္တတဒိနာ တဒီဝရေန မဟာကဝိနာ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒာပရိဝါရေ ဆဠဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါဒိပ္ပဘေဒဂုဏပဋိမဏ္ဍိတေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပာနံ ထေရာနံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ **ဗုဒ္ဓဃောသော**တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ အယံ **သမ္မောဟဝိနောဒနီ** နာမ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ။

တာဝ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ လောကနိတ္ထရဏေသိနံ။
ဒဿေန္တီ ကုလပုတ္တာနံ၊ နယံ ပညာဝိသုဒ္ဓိယာ။

ယာဝ ဗုဒ္ဓေါတိ နာမမ္ပိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ တာဒိနော။
လောကမှိ လောကဇေဋ္ဌဿ၊ ပဝတ္တတိ မဟေသိနောတိ။

သမ္မောဟဝိနောဒနီ နာမ ဝိဘင်္ဂ-အဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။